SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny“ płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a ćišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pf., za swójbne 5 pf., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pf. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pf.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin“ je pola Nürnbergskeje žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přećiwo sćěhowkam čělneho znjezbožeња z 1000 hr. – hdyž wumrěje abo hdyž je ma ćas žiwjenja dospołnje běžny. Kóžde znjezbožeње dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbožeња dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowědźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wuměnjenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 101 — Budyšin — Srjedu 2. meje 1934 — Bautzen — Lětnik 93

Swjedźeń narodneho dźěła w Němskej

Wjerawšich zwjedźeń narodneho dźěła běše z pozběhowym wusnaćom sjednoćenjstwa wšitkich dźěławych mozow w němskim ludźe. Tuto žiwe wusnaće pokaza so w hobitnich zhromadźiznach mnohich milijonow hobustawow němskeho dźěławeho luda. Woni kroczachu wschižu w jenej stronje a z tym wobkedźbowachu, so maju w zwězi z wulu, zobudźeć na nowym a lěpšim pschichodźe. Popołdnju pschi wulkej zhromadźiznje na Tempelhofskim polu wjednik němskeho luda nowa zmér a puće wopisowaše, kotrež do lěpšeho pschichoda wjedu. Němski lud kroči sa swojim wjednikom, w kotrymž widźi wukhowarja naroda.

Wjednik a młodźina

Dopołdnja běše so w Sawježelenišći zahrodze młoda Němska sešła. Z zyleho Barlina běchu so schulske dźěći wot 12 lěta sem z wosebitnymi autobušami na měsno wustupjenja pschiwjesće. Dźe na 100 000 hólcow a holzow šesće pšed hrodom zhromadźenych. Srjedź tuteje žiwy lběhaše so storo polsta metrow wyšoka wieja.

Mózne sahorjenje dźěšće pschess tjadny młodźiny, jako němski minister dr. Goebbels pschihotowała a so zhowa jimaše.

Wón wobrocźi so na zyku młodźinu po zyłej Němskej a wuběhny, so na tutym dnju narodneho dźěła młodźina jako prěnja wustupuje. Nětčišća generazija wojowaše za młodźinu. Młodźina je meja naschego luda. Na tutym dnju hdyž so pschiroda w nowym kčenju krajni, sjednoćeja so zyły němski narod, so by so dopomnił na swoje bycze a na mozy, kiž su jemu k wojowanju wo bycze spožčene.

Minister dr. Goebbels dopominaše na dny 1. meje, kiž su zwjerzachu z wojowanjom a njepschećelstwom w ludu. So je so to pscheměniło, ma z młodźina Adolfej Hitlerej dźakowaćz. Nětdy pschewoźmje młodźina dóst naroda do swojeju rukow a hižom krocza w jeje rjadach pschichodni wjednizy na wschěch polach luda. Tehodła so nascha młodźina na narodnym zwjedźenju naschego luda k nazionalsozialistiskej, wjednikej a wutworjerjej hibanja a stata wuznawa. Minister dr. Goebbels słónčeši swoju rěč se słowu na němskeho prezidenta a na ludowego kanzlera. Temu pschifamkmy so Horsta Wesselowy pěsń a Badenweilerski pochod.

Na to pschijědže wjednik w swojim aucu, kiž mózesche jenoż pomalku jěć, tak wulke sahorjenje knježeše. Dwě holzy pschepodachstej wjednikej, kotrehoż městokanzler z Papen pschewodźeše, bosowy kwěrćel.

Wjednik pschistupi hnydom k pultej a k młodźinje napominaše zhowa rěcźeše. **Wón pschilubi, so dyrbi nowa Němsko dopjelnicź zdźenja mnohich němskich generazijow a dyrbi žiwy stat nastać. Schtož wot pschichodneje Němskeje wočakujemy, dyrbi młodźina dopjelnicź. Nowy stat njesměje žanehu pozcinka, w kotrymž so młodźina predy njestwari.** Młodźina je Němska pschichoda a tehodła chze knježeństwo, so by młodźina tajka była, kajkaj dyrbi pschichodna Němska być.

Młodźina dyrbi ducha wulkeje zhromadnosće pěstowacź, so by była z nošcerjom luda. Lud wot młodźiny wočakuje, so by nětčišćeho wulkeho czasa hódna była. A to wobsebje tež wulki salutwjer stareje Němskeje, kiž jako połny marschall nasche wójska w zwětowej wójnje wodźeše a je dźenża zjednowar a schkiar naschego luda. Kanzler słónčeši zwoju rěcź k němskej młodźinje se słowu na němski lud a stat a na němskeho presidenta.

Jako běše němska hymna wuklinczała a zo kanzler zaso wotkali, nochwjsche sahorjenje skoro konza namakacź.

Ludowe wašn'a w swjedźeńskim čahu

Wot dopołdnja czahachu njeličmerne zhuły człowjekow w 13 dołhich czahach z Barlina na Tempelhofske polo. W czahu wjesełych zo wschelake wozy, na kotrychž so wolnoczi dźa schedźiachu. Wozebite wobkedźbowanje namakachu wosy, na kotrychž so drastwy se wschelakich krajinow pschedstajachu, a zo wschelake ludowe waschnja pschewjedźechu. Popołdniu w 2 hodź. hibasche zo tutón czah nimo němskostatneje kenzlije.

Wjednik přija wotdźělenja dźěłaćerjow

Pschipołdnju w 12 hodź. pschija wjednik w kongresnej sali 33 dźěłaćerskich delegacijow se wschěch němskich krajinow, dozyła 99 dźěłaćerskich zastupjerjow. Pod wjednistwom němskeho wjednika młodźina Baldura se Schiracha běše zo 15 dobyczerjow w powołanskim napschemjóprózowanju w zwojej powołanskej drasce zestupało. Dźěłaćerska delegacija wjedźeše wjednik němskeje dźěłoweje fronty dr. Ley.

Wjednik rozrěčowaše zo najprjedy z dobyczerjemi w powołanju, dźakowaše zo sa jich dźěło a wuwoprašowaše zo kóždeho jenotliweho sa jeho powołanjom. Potom zo wjednik dokkadnišo z dźěłaćerskimi delegacijemi rozrěčowaše. **Wón prašeše so kóždeho wozebje sa jeho staroscjemi a nusami a dźěłaćerjo jemu zjawnje a sprawnje wotmołwjachu.** Tajke rozrěčowanje mjes knježerstwom a dźěłaćerstwom prjedy njeby ženje móžne było. Najwažnišchedyż rozrěčowanja běchu wěsto mjedwe a dźěłowe prašenja.

Na konzu pschijimanja wjednik z zhromadźenym z krótka porěcza a wospjet na to pokaza, so žebi wěrny sozialižmuż dospołne smutkowne pschetworjenje człowjeka żada. Tutón njeměrny wočežnjerišći nadawk móże hakle pschichodna generazija dokonjeć. Dźenża pak zmy hižom po puću k swożu.

Dwaj miliionaj ludźi na Tempelhofskim polu

Wjazy hač połowza Barlinskeho wobydlerstwa běše so wječera popołdnju na Tempelhofskim polu sešła. Mimo teho hischće zita tyhnjacy pschi dróhach stejachu, po kotrychž měješe wjednik na Tempelhofske polo jěć. Pschiciežnjenje na Tempelhofske polo běše tak derje zorganizowane, so běchu dróhi na sajnym popołdnju hižo zaso za powschitkowny wobhlad zwobodne.

Wo auce stejo pschejedźe wjednik Barlinske dróhi hač na letanišćo. Tež letża bohyschejesche so jeho zbrunjene wobličzo z radosću, jako jeho wupkanje dźěławeho luda wobdawasche. Pschi hłownej tribunje běchu so dźěłaćerske delegacije z zyleje Němskeje, dobyczerjo w powołanskim prózowanju a mnohi wutkajni hosćenc se wschěch krajow sestupali.

Němski minister dr. Goebbels porěcza krótke sawodne słowa a dopominasche, so je so wot schtyrjoch lět, kiž je žebi wjednik loni sa swoje dźěło wuprošył, jene lěto minyło. To běše čito niežtłóčancho pschewrota, wulkich wuhpěchow a wulkotnebo dokonjenja we wschitkich wotrschkach a stawach němskeho luda. Někto je sašo hodźina pschichta, hdyž wjednik na narodnym zwjedźenju pšed narod stupi, so by samolwjeze podał wo dźele sandźenebo lěta a puće pokasał sa dźało pschichodneho lěta. Zhły dźěławy němski lud steji sjednoćeny, so by jeho słowa słyschał. Němski minister dr. Goebbels tolmačeše sačuzja zyleho luda a zo w mjenje luda wjednikej w zwěrze sa jeho skutk dźakowasche.

Hesło za němske zhromadne dźěło

Wjednikowa rěč k němskemu ludej

Sšo na wschěch mužow a žony z zyleho němskeho kraja a zwonka Němskeje wobroczo, dopominasche wjednik na wulki nałětny zwjedźeń dźěła němskeho luda, kiž zo nětko druhi króć žiwjeješe. Loni steješe na zhamtnym mějšu a wěčeršu, so by skutk nazjednatneho nazmara poradźi, dźenża wě, so je nastupjeny puć prawy. Nowy duch je němski lud napjelnił a jón k nowemu žiwjenju zbudźił. **Sandźene lěto njeje so podarmo pschećiwiło.**

Stawizny dawaju mnohe pschikłady wo krisach w žiwjenju ludow. Nětdy mějachmy kčežazy stat, kiž so njebešče natwarił na dobyća z zuseho kubła zuzych ludow, ale kiž běše jenički wuzkładk njerwupraneho dźěła a pilnosće ludoby stawow. So hižom do wójny 70 milijonow człowjekow na wobmjesowanej pódźe so žiwjesche, měješche so žiwjom khmanosćam a žiwjenju dźěłu dźakowacź. **Bjes winy na wójnje sta so nasch lud z woporom tuteje wójny.** 15 lět dołho lud w zjawnym hospodarstwje a druhim nastupanju do hłubiny jědješe. Pschi tym běše najbórsche, so je njeprózowasche, tutón dóst někak wotwobroczicź. 30. januara sandźenebo lěta dosta dotal hanjene nazionalsozialistiske hibanje słónčnje wjed nistwo němskeho luda do ruckow. Někotre mězazy posdźischo žiwjeješe so prěni žiwjeńeń narodneho dźěła. Tehdy knježeństwo ludej žłubi, so ma njepewalnu wolu, cźaz němskeje nuzy skónčicź.

Schtó może po tutym minjenym lěcze wobkruchcź, so běšche wola podarmy a nusa žiwlnischa? **Wola běšche twjerdscha hač nusa.** Wola knježerstwa pak je sdobom wola němskeho luda a němskeho dźěłaćerja. **To je wěcna wola k samodźerżenju, kotraž je w kóždym stronym stworjenju žiwa.**

W naschim zjawnym žiwjenju drje njeje žaneho pola, kiž ko w poźledninm lěcze njeby z nowym duchom napjelnilo. Swět starych nahladow so wotstroni. Němski lud je so po 15-lětnym zadwołowanju sašo k biesbožkoscj. Njeje trjeba halle roskoscj, kak wona na dnschu luda skutkuje. Wěso je hischcze ženża zhcewjele ludźi w Němskej, kotrjiž ho hischcze z tutej starosću bedźa. Tehodła je knježerstwo wulku hitwu wo dźěło wuwołało, **i kotrejž ma so němske burstwo a němske dźěłaćerstwo wukhowacź.**

W dalschim rosłożenju saběrasche so kanzler z kritikarjemi, kosiž pak dobykli wojowanja njemoża japrěcź. Tutym ludźom do zwědomja kanzler rjekny, so žu dźěschi cźaz trjebali, so bychu ludźom dźěło wsali, hač chzedza knježerstwom cźaza dacź, jich sašo do dźěła wróćicź. Mimo pschewinjenja biesbožkoscje ma so hischcze wjele druhebo dokonjecź. Wschitkim kritikarjam pak kanzler pschilubi, so žebi knježerstwo wotpozjinka njepopschecze, dóniż tuto najważnischo prašenje njerosrišća. Tola tež potom zo k měru njepoda.

Tež žrěni staw so z kritikowanjom njewukhowa, ale wón je na zbožo z wukhowanjom burstwa a dźěłaćerstwa zjednoćeny. Wulki strach pschi biesbožkoscji běšče, so bychmy wuwuczenych dźěłaćerjow zhubili. Runje tuzi dźěłaćerjo su najbóndschi kapital naschebo ludowebo hospodarstwa. **Němsko wutwuczenebo dźěłaćerja žana druha mózy w swěze njepschetrjechi.**

Wjednistwo luda wotpokasuje, so dźel naroda dźělo wukonja, druhi dźel pschihladuje a ważnosć swojeje eksistenzy z wuczišchelenjom mózhnosćow kritiki dopokasacz spyta. **Jenoż tón ma prawo kritisowacź, kiž móże nadawk lépje wutwjesć.** Runje kaž so tajtich kritikarjow wobaramy, so so dowěrjenje do wjednistwa nazionalsozializma njestatschaty, chzemy na druhej stronje wschu ke zkrucenju tuteho dowěrjenja cźiniz. Milijony nědźelskich pschećiwnikow stoja dźensa w rjadach nazionalsozializma a so dla jich zhmamnosće jako pomocnizy na natwarje nic mjenje waża, hač stari wojowarjo. Wěra, i kotrejž je so nětdy wo dobyće němskeho luda wojowało, wotpoczowasche na dowěrjenju do snutkownych, hódnosće němskeho luda, kiž je žrejmy wobstatk narodu, a je so **w lětstotkach** pschejo sašo wupruhował.

W połledninm lěcze wotstrowischu so tež wschitke organizazije, w kotrychž so dnchy zamosćahjenja a rostorhanja luda lehnjesche. Odźi so loni 2. meje němske strony

Poswjećenje Budyšinskseje wobnowjenje cyrkwje

Budyšinskſka wosada je njedźelu swoju wobnowjenu zyrkej na dosahne wotmołwjenje wotmołwjeźika. Zajnje swuki swonow do jutrownjeho rańkoho zwonjenja kincžachu, kemšerjerjow do Božeje słužby wołachu. Wjele f nich bě f daloka pichitkwatalo, so bychu Bohemu domej swoju pichiwinjenosć wopokazali, kotruž bě jich ja młode lěta psched pósćemi swjeta schitkat a w kotrejež scžinje pziedownizy w chłodnym rowje wotpeczuja.

Sta kemšerjerjow pielnjachu zyrkej, hdyž duchowni, wyschschi zyrkwinikti radźeźel dr. Thomas, superintendent Berg a farař Handrik-Porschitki f wotpósłankami Porschitskeje skupiny nazionalsozialistiskeje strony a Porschitskeje wobnjeweje wobory pschiscžejechu. Se smochowanymi synkami Syrgłow so zwjatocžnosći sapoza. Porschitski zyrkwinikt a posawnikt farar pod wjednistwom kantora Jelta se zwojimi polkicženjemi zwjedźenske sacžuca słuchowachu. Mandželska architekta Mörbitza f Budyšcžina, wobzerja wobnowjenskich dźełow, f nežnym hłosom zimazy halleluja spěwasche, a wucžer Jenka, znaty jako wobdarjeny spěwar, herbšći kérluch pschedniese, f kotrymž so hłuboko do wutroby pożłuchnu.

W zwjedźiſchczu zwjatocžnych hodźin hłuboke so salożuje predowanje superintendenta Berga-Budyšinskeje. W nim mjes druhim praji, so Budyšinskita wosada djensa dźeń radosće a cžesće zwjeći. Ale jedyn scžin na njón pada. Hacž dołoi njeje mózno było, nowemu duchownemu sa Budyšcžinu dobroć. Tola dołho njebudże wjazy trać, so ludźe doscž herbitich predarjow, f kotrymiž so wupróstnjene městna wobsadźa. Możebity dźak fararjej Handrike-Porschitskemu dołża, kotryž je dołhi cžas duschepastorjow w Budyšcžinskej wosadze sastawał. Njech stajnje jenož tu cžiste Boże słowo saklinkuje. 26. psalm praji: „Knjeże, ja lubuju wobydlenje twojeho doma a město, hdźež twoja cžesć bydli.“ Wjele tutón duch stajnje tu knježi. Sawěcže mózemy tež we Božej pschirodze Božu bliskosć sacžuwać, tola pschiroda je jenoż swonkowny schat. Jenož zyrkej nam pożehnowanje pschinjese, kotreż so hewak nihdże njesaſtupschi. We słužbu je lohko, dźakowny a wjesely wjes, tola hdyž hodźiny zinka a sadwołowanja pschinđu, potom móże nam jenoż zyrkej trochu a dźełko dawacz. Tohodla dyrbimy ju lubowacz a njeżmemy w sdalowajej kamotnosći nóz k nowemu postajenju pytacz. Koło wokoło nu ludźe, wo kotrychž wemy, so maju kamżnu wéru a nadźiju ka tu, a tež wemy kaž ty psched Boha je żwojim korjom stupaju. Stromadnosć žnini a nowe mozy dawa.

Farař Handrik-Porschitki tohorunja f zimazymi słowami w herbstim predowanju nutrnych kemšerjerjow do wéry do wschechmócznoho Boha a k zwérnosći k Ischesschijanskej zyrkwi sahorjeschе. Wschitkim so won dźakowasche, kotříž běchu pschi wobnowjenju Božeho doma Bohu pomhali, pschede wschém podtrjesnemu zyrkwinskemu hamtej. S pomozu 5000 hriwnow je stronu Berlinskeho zyrkwinskeho hamta bě so potom mohło dźeło dokonscež. Na łonzu hischcže wospjewi, so budże pózdźeju żertwi wjecžor, w kotrymž budża so prastare, we wężnym twérdu so chowaze dokumenty cžitacz. Se shromadnym wuspěwanjom kérluscha potom rjana zwjatocžna hodźina doklinca. Wjeselta nutrna zyła Boži dom wopuschcži, ko by kóżdy hischcže chwilku psched jednorym wotschim pomnikom na pohrjebnischczu na padnjenych ta wótczinu spominała, mjes tym so spěw wo dobrym towarschu saklinca a so chorhoje klonjachu. Rjany wónj, kotryž so w mjenje Budyšinskieje wosady k pomnikej położi, wo tym zwědźeschе, so wosada na żwojich chrobich njesabywa.

Skónznje pokasa kanzler hischcže na swjedźenske znamjeschko sa dźeń dźěła. Sćerp a hamor staj wobdu symbolaj nёmskeho bura a nёmskeho dźěłacerja bywej. Dźiwaja na wukraj kanzler rjeknu, so nёmski lud zaneho wieczenja njeſnaje a sa swjom krajom njeżeli. Won chce łódenu ludej ruku k dojednanju a dorozumjenju podkisicz. Wono won swoje prawo k żiwjenju kakita. S dźakowanym słowani k Bohu, kiž je dźe so saudźeneho lěta zahnowak a f próstwu na zwhnowanje sa pschichod słónci kanzler swoju rěcz k nёmskemu ludej.

Ze Serbow

W Budyschinje, 2. meje 1934.

— **Wo wjedrje.** Djensa rano we 8 hodź. barometer 742, tygrometer —2, **themometer w nozy +14.** —We nasheej krajinje je so njewjedrowe położenje wutworiło. Ssmy blisko setkanja mjes wyschinomaj, kiž je swojim jadrom nad Połnóznym morjom a Rusłej leżesi, a nizinu, kotraž so f Franzoskeje blizo hizo na skotkowjerjonu Nёmsko wuprchestrowa. Dokelž so rozdźiłcho jedyn po druhim haschachu, stajesche młodźina wokoło połnozy mejc, taj bёchmy ji to w naschim dźeniku poruczili, a f tym cžesći wona stary pёtny nałożk na schich żerbtich wótzow.

*

— **Wischitzy stari wojowarjo w Budyschim wotrjesu dożatku dźelo.** Pschi wobsebitej aktiji starych wojowarjow nazionalneho hibanja je ho Budyšinskemu dźełowemu hamtej poradźiło, sej pomożnym łohołkutkowanjom złużbnych městnoczow stronu a f pschecželnoſczu hospodarskich kruhow, zyle wosżedże Wobjezeje industrije, wschitkim starym wojowarjam, kotříž běchu jako bies dźełu na Budyšim dźełowym hamcie sarjsani a sa kotrychž móżesche so dźeło połnje wobstarać, hacž do 1. meje dźełowe městna pschipokasacz.

— **Jubilej.** Pomożnja knjezna Pawlina Ganzej móżesche 30. kapreje sa 25tinu njeſchetorhnjenu dźeławoczej w domje knjeza wuchcheho twarskeho rada Schnabela słohadowacz. S tuteje pschežiny ju na radźinym městnje knjes wyschschi měschczanosta dr. Förster f pschepodaczom měschczanskeje pschipóſnawajeje liſcžiny sa jeje dołholetnu zwérnu złużbu wuſnamjeni a ji k jeje jubilejej złożo pschejesche. Pschi pschepodaczu liſcžiny hischcže knjes wyschschi twariti rada Schnabel f knjenju mandželskej pschitomny.

— **Jubilej.** Knjesej direktorej Marcžinej Zimmermannej a tamtarjej knjesej Augustej Hartwige je spožczene, so mótetaj na 25tinu dźeławoczej

---

Padanje hwězdy

Stawizna je wšy.

Jan Mikławj bě najnaładnischi hur w zukym wokrjesu. Ale ninu měrny roshnjewacz by ho wohł, hdy bychu mu jeho bohatstwje pewědali abo jeho hanu k tomu wjesli, so dyrbi swoje jenicke dźěcko, mjenu Hanku, kajsejkej wudacz. Wuczeł a haptykar po mjenujm wo sebi samohwjeschtaj.

„Wona je burska holza a dale nicžo. Schto chce mi wobu my pschichodny zyn? To mi na mnjże njepschindże. A dyrbi mnja po mojej mnjśi dostacz!“

Wboha Hanka! Bu-li jeho Jan Mikławj nёschto do rowy stajił, to też wumjeł e, a byrnjež zyły żiwot schcžiwo njemu stanył. Hižo jako mał'y bólczej wódżesche se swojohłowniczu a wutrajnoczu wschitko, schtož chcžesche, dozpěcz. Wón bě żyn khudeje dźełacerji. Nan bě sahe wumrěł, teho ani spóznał njebě. Macz jeho knjże wot cžela wottorhowasche, da jebi wschitke porohi lubicz jene żwojemu lubemu Jankej k woli. W lёcze a w symje, wot rana hacž do wjecžora żo f cžežkim dźěłom cžiniłosche, so wsehy jeje hódźesi nicžo powrachowało. Doniż bě hischcže mały, jebi wёżo mysłesche, so to tak buc dzrbi, hdyż pak bu starschi a do schulekhodźesche, do teho wschitko, so mohjachu żo maczerje jeho towarschow lepje. Dźiwacz wschak też wone dyrbjachu, tola niż tak psches mёru cżežzy, każ macz Hanka. Po żwjatoku niożachu żo wone tchuwocerjowacz, Hanża pak dyrbjesche potom żwoju domjezność, kiž bě i jeje stajnym wothajkowanjom zanjerodżena, rjadowacz. Schaty płokacz, płatacz, w dontjacej fahrodży, każ jebi lёtny cżas żadasche, rucz, wuzwjacz abo płёcz. W schi tym żo jenje njebórichesche, pschetoż wona jebi myslesche, so je to Bóh tak pożahił, a żo won derje wé, cżehoż dla Jan pomacżeri ani podatosoje do wole Božeje, ani żezerynoſce nanrёt njeżel, jeho mysle dźěchu wyżoło won — won bě cżezczelakomny. Hižo jako khłr-ščtёtny hółz jumu rjekny: „Hdyż jajunu wotrosiu, macži, jarčejch ho dobrow. Cżhzu tebi kubło kupicz, tak wułe a hischcže wjesłsche, hacż Hanża Jankowowe!“ Hanż Jankow bě wbdom mjenujzy najnaładnischi bur we wokrjesu. Won mjesesche najmjetsche pola, najkésche winizy a potdwanatka pażuwischczow wyżoko we horach wobżedżesche, hdyż pastyrjo na schёrcej stow kornuch wowzow a sto kolow pażechu. Tak żohatmyż, każ Hanż Jankow, to dźiwesche so mlodźenc Janez. S luerschej wutrajnoczu a żczchrożcżu żo do teho da. Won njepopuschczi a da jebi wschc wonżenja lubicz, donż żo jemu njeporadźi, żkużbu hużarja pola wjele wobżiwanoho Hanża Jankowa dostacz. Jeho bobza h'olwa, jeho cżiche a kolka spodobne waschnje, pschede wschém pak jeho wutrajnosć a pilnosć żczinichu, so bě won bórzy łuchschi wschcch dźiwokow a wotrezżnow. Tola i tym żo Jan dołho njespokojі. Jeho cżezczelakomnosć dźiesche dale, won chżyschе bórzy pschitkhitnosć żwojeho khłёbowcho knjeza dowyż. Hdy by żo jemu jeno poradźiło, jeho kedżbnosći żbużicz! Tola schto wulki bur wjele na wożymtkenho hużarja dźiwasche! Won mjesesche tola farcenu druhe starosce. Jan żwédomicze żwoja wuznawajesi cżinjesche. Sa żyle lёcżo żo ani jena hużbya njesabżu, ani njeschiny. Pschi tym won hischcże wjecżor w ponge k wosi cżinjesche: buzowy dżewa a wody do kuchiny nanoży a mały, tji lёto młodźschej khatży drdnaze pёżnje spżwasche, kotrej żo jej tak derje lubjachu. Tak żo wżazy lёt minu. Khała bě jara żiwe dźęzo, żuły dżech wokoło hanżeche, a to mjodźu żo wżtłoczu wёcżerj, żo ju tam namakaja. Hdżej żo jeje najmjenje nadżachu. Pak żo nahigim wёcżu do kwżenja hoże żałże a żydaze kury i hnezdow rożchna, pak żo do pschelcżiżkeje żinny dołacżi a nitki i pschczałkow żwetr.cha abo bewak wschcho hłuże żibra. Na nje njemożachu dosc bedżbowacz. Jeno hdyż jej Jan we żwojich prożdnych hodźinach stawiny powedżasche, głe mjesżo pożwchasche. Stajnje pilny a na żwój jamёr dźełacy hółz wżhe powżiesze tainuje krajiny żnajesche a kuzże wżyschke, so wot „zżorneje żony“ strożowany pokład wonżiesi, każ żej hat, kotryż w nożach połneho mёżnczża i cżernizu wuſtupowasche, a kotrehoż wocži so każ fritotoczy dopomni żwёtlescheczy. Bёda cżłowjeżej, kotryż bě żo jeju dobi.dał, — ja blizżche schtyri a dwadżeczi hodźin wón na njenasmisla żmjercz wumrije! Ale Jan żej runje tak wёrzesche, so jemu dobry pschichod pschindże.

„Cżakaj jeno, macżerka“, wón hałło thorowatu żonu drdschczowasche, hdy by wjecżor pożdże domoj pschichod a by jo sadowżowazu nadejchoł, „by żmjejch ho hischcże derje na Bżeżce. Daj jeno mi cżinicz. Budu-li jeno zyle wulki, njebudżejch ani f porżiom hiżowcz trjebacz. Kożn a fala żmjejch, jo noża knjeni rjeżiczeze ulina.“

„Tu ży dobre dżecżo, a ty hischcże njewdżch, kak cżżło je, we żwjeże wobstacz, wożeże hdyż je cżłowjek khudy.“

„Ty budżejch widżecz, ja żwoje żhoże namakam, macži! Wżch ty, tehdom, hdyż f wulkeho hermanka tak rjecżor pożże domoj pschinidżechmoj, khżżda Hanżny runje w tym wokomiku, hdyż żebi pschejach żhohatnej, tak żara, każ Hanż Jankow, kiż w powohłupm żwoju domoj jedżesche. Hdyż dyrbjachmoj mój w żymnej żmuſkej noży pschi hicj. A schtoż żebi cżłowjeż w tym wokomiku pschesze, hdyż hwёzda bażnje, to ty bez dopjelnki!“

„Na to by rjeże było!“ Hana bórzejesche, kwcżikn hażny a dżesche lehnjcz. Jan to bżesdżak cżinjesche, so żo na podnjenju hwёzdy żame krużchczej njeżnadżesche, a so dorhi też ham f temu żo próżowacz, so by f samuhżcnego żboja dożpёł. Njeżpróżuje dżeń jako dżeń, tydżeń jako tydżeń, mёżaz jako mёżaz, léto wok ło lёta won dżelaſche, kżwżn wokomiku, hdyż żebi pschejach żhohatnej, tak żara, każ Hanż Jankow, kiż w powohłupm żwoju domoj jedżesche. Hdyż dyrbjachmoj mój w żymnej żmuſkej noży pschi hicj. A schtoż żebi cżłowjeż w tym wokomiku pschesze, hdyż hwёzda bażnje, to ty bez dopjelnki!“

„Na to by rjeże było!“ Hana bórzejesche, kwcżikn hażny a dżesche lehnjcz. Jan to bżesdżak cżinjesche, so żo na podnjenju hwёzdy żame krużchczej njeżnadżesche, a so dorhi też ham f temu żo próżowacz, so by f samuhżcnego żboja dożpёł. Njeżpróżuje dżeń jako dżeń, tydżeń jako tydżeń, mёżaz jako mёżaz, léto wok ło lёta won dżelaſche, kżwżn wokomiku, hdyż żebi pschejach żhohatnej, tak żara, każ Hanż Jankow, kiż w powohłupm żwoju domoj jedżesche. Hdyż dyrbjachmoj mój w żymnej żmuſkej noży pschi hicj. A schtoż żebi cżłowjeż w tym wokomiku pschesze, hdyż hwёzda bażnje, to ty bez dopjelnki!“

„Na to by rjeże było!“ Hana bórzejesche, kwcżikn hażny a dżesche lehnjcz. Jan to bżesdżak cżinjesche, so żo na podnjenju hwёzdy żame krużchczej njeżnadżesche, a so dorhi też ham f temu żo próżowacz, so by f samuhżcnego żboja dożpёł. Njeżpróżuje dżeń jako dżeń, tydżeń jako tydżeń, mёżaz jako mёżaz, léto wok ło lёta won dżelaſche, kżwżn wokomiku, hdyż żebi pschejach żhohatnej, tak żara, każ Hanż Jankow, kiż w powohłupm żwoju domoj jedżesche. Hdyż dyrbjachmoj mój w żymnej żmuſkej noży pschi hicj. A schtoż żebi cżłowjeż w tym wokomiku pschesze, hdyż hwёzda bażnje, to ty bez dopjelnki!“

(Pokraczowanje.)

we wolnowej dźełarni R. Zimmermann składowacź. S tuteje pśicyźiny jeju na radźinym mjenje knjes wyšy pśisłušny mjeńšyzanosta **dr. Förster** z pśisłušnosćami mješańskeje pśisłušnosnazweje lisćiny za jeju dotalkotnu źwérnu słužbu wusnamjeni a zmaj k jeju jubilejej sbožo pśajeśesće. Pśichi pśisłušnosćach lisćinow bźeše k. wobźeźeŕ fabriki Pawoł Zimmermann pśichitomny.

— Ludźom, kiž pśejachi chodźa, k wobźeźbožowanju! Pśichožo sašo žo wobźeźbiwje, jo pśejachi ludźo bróhowe khižnišćicza a namjeśa wopaki pśiźekrocźuja. To stawa žo jenicźki pśipadk pśisłušnosće. Policajźoju sašotnizy w tajich padach, kiž žo z njeźbiwanjom na druhich stanu, hnydom khłostaju abo wyšy-nošći wosjewja.

— Mješańskeju wohnjowou woboru sawołachu wóźera wjeczor wokoło 21.50 hodź. k wohnju pola wobźeźerja wójnišćwa Dubikeho na Źidowje na „Homoli“. Tam žo k domskemu pśichitawrjenja kólnja a stary próźny konjenj paleschtej. Haśenje bźeše pśichi njepśichódnych pomjerach z wodu wobcźežene. Wodu dyrbjachu z bowami z wódneje kuže pśichinjośowaca. Kak je woheń nałat, njeje hišće bźeše dospołnje wujašnjene. — Kaž shonimy, je woheń wobydlerjow spizy pśichetkwatak. Woni hakle wotucźiźu, jako žo domjśe palicź poca, a pśiches wokno wutkocźiźu abo žo wukhowachu.

— Schwórtk 3. meje dop. ½10 hodźin seźźe žo dla wajneho **wuradźowanja ferbska pśedarska konferenca** w Serbskim Domje w Budyšinje. Wšchitke zobustawy žo z tym naležnje pśeźeproschuja.

*

Horaja Kina a Bobołźy su žo do jeneje politiskeje gmejny sjednoczyle. Wobej wjaz do Michałskeje schulskeje gmejny, a do jenakeho kabinjeśeho, z kłowoźónjeho, stawnišćeho, njašajnoch bydlaćišćeho pódkrejża a do jenakeje wosady žłuschekej.

*

S **Kuśišchi. Dźeńa rano wokoło** ½6 **hodźin sta žo w jawinjenju pola korčmarja Krośćki cźežke njeśeśo, kotrehož wopor bu knjes Wagner z Rachlowa. Drjeźźanjšk cźežiźy auto potorhny Wagnera, kiž z kolegom do Budyšchina jeźeśeše. Tón rozbi jeźi pśichi tym nop a tej snutskownje žo cźežko śrani. Motwjeśchu jeho we bźesnadźijnym stawje do Budyšskeje khorownje, hdźej hižo** ¾7 **hodźin wudcha.**

S **Dźeźnitez.** Tele dny žu z jeneho tudomneho hoscźenza schokoladowy kalaišći **automat kradnyli.** Paduch **sthowa automat do nathribjetnika a wotźali** žo z nim **k Dobruchi.** Sady Dźeźnitez wón automat rospaczi a pjenjeźy z nich wsa. Automat pak cźišny bu wódneho pśicźerkowa. Budeśeczjańskemu žandarmstwu zhromadźene **z Budyšskim žandarmstwom** žo poradźi, paducha w Scźiźezach wuśledźiźi, hdźej bydleśeše.

S **Cźornych Nošlicz.** Tudomna 30lětna mandźelska z žwojemu źiwjenju tónz sčinika. **Wona** žebi je wobźiwjenjom źiwjenje wsa. Se sawostajenych listow wutkadźa, so je wona njesahomneje **khorosće** dla we cźežkich mysłach do źmjerćźe schła. **Wona** sawostaji mandźelskeho.

S **Wósporta.** Wobźarujomne njeśbožo je pjatk wjeczor tudomneho cźasnikarja W. Nyczja podeschło. S njeźinateje pśicźiny tśelwo rosbuchny, pśichi cźimž žo wobźarujomnemu palz, pokasowaś a źiwjeźiny porst rostorhnychu. Pódla toho žo Nyczła we wobliczu wopali. Sawołany lékaŕ jeho z automobilom do Budyšskeje khorownje dowjeźe.

S **Njeźwjacźidła.** Jako dowěrnizy w ratarśtwje žu žo wujwoli, sa knjeź. dwór w **Jakobiźy Jan Pjeschka** a **Michał Ssuschka**, jako jeju sajstupnikaj Jurij Schwurak a Jakub Wicjas; sa knjeź. dwór we **Luźu Ernst Fischer** a Hermann **Schneider**, jako jeju sajstupnikaj Ernst **Gmuk** a Jakub **Lipicz**; za **Luhowšći, Kaśowšći a Holeschowšći** knjeź. dwór **Mürmer** we Luźu, **Driemel** we Luźu a **Fähla** w Holeschowje, jako jich sajstupnyja **Mürmer** we Luźu, Richard **Lehmann** we Luźu, Khorla **Ssmuk** w Holeschowje, dyž ewy wjednik je dr. Schulze we Luźu. Za **Ruhlandez schamc.tkowe a filikaśke dźełarnje** we Wětrowje žu žo jako dowěrnizy wujwolili Mittawjch **Schanda** w Jakobiźy, Ernst **Mérsch** we Wětrowje, Hermann **Pallas** w Njeźwjacźidle, Pawoł **Krczmar** w Sarcźe, jako sajstupnizy Mittawjch **Mlynk** w Nowej Jakobiźy, Jan **Kotor** w Schesschowje, Khorla **Pjeźnla** we Luźu, Kurt **Simmchen** we Wětrowje.

Se **Stróże** pola Rakez. Najscha wjeź cźežko pod njedožahanjom **wody** cźerpi. Pśiches wjeź bźežana pichitok Cźorneje Wody je wot **nekotrych** njedźel **su**sch.ła cźuchi. Wobydlerjo pśichi nim kezazych statkow dyrbja **ludu se** stu**dnjow druhich** źiwnoschow brać. Dokeź pśichitok **hewak** kej **rybowe haty** z wodu pjelni, boja žo, **so budźe** rybaśtwo z njedostatkom wody schkodowaca.

S **Wójerez.** Na prožaze wiki bźchu žrobotu 312 prožatow **a jeneho** bźhaka pśihiwjeśli. 4—6 njedźelśke prožata **płacźachu** 10—15 hr., 6—8 njedźelśke 13—15 hr., 8 hacź 10 njedźelśte 15—18 hr. 4 mježacźny bźhak (70 **puntow**) bźo ża 28 hr. z pśeda. Rěschto prožatow słyšnych **wosta.**

S **Brětnje.** K wjeczorej wot Steamannez zyhelnicze je žo jandźeny pjatk hola japalika. Cźornokholmcźanskej dobrowólnej wohnjowej **woboze a tudomnym** wobydlerjam žo bórzy **poradźi, woheń** zhaścheć.

S **Jamnecha.** K wopomnjenju źmjertneho dnja kérluschcźa Jana Mentzera, kotrež je pśched 200 létami wumrěł, žo njedźelu źwjatoczńoscź na mješnje wotmě, hdźež je jeho toleta cźata. Mentzer je mjes druhimi kérluschemi kérluschi: „Kdy bych ja z tyšaz jajstami“ pěsnik. Posawnišći chór pśched jeho narodnym **domom** hłoźy **jeho kérluschow pjitaśe, a duchowny Nag** z **Klétnoho** mjeśesche **womnjenjeśku** rěcź.

S **Klétnoho.** Bliśchu njedźelu 6. meje tudomna dobrowólna wohnjowa wobora žwoje stśeźiśtne wobstacze wopśeźeźi. Někotre žwonkowne towarśtwa su hižo **zlubite, so žo pśichi** žwjedźenju **wobdźéla.**

S **Krnyhelez.** Na město tudomneho kommižarskeho gmejnskeho pśchedstejiceźerja su stronineho towarścha Jana Wjenku we Wjelemojzach sa wjeźnego schottu postajili. — Tudomny wódny mlyn njemóże dla njedostatka **wody** hižo někotre njedźele wjazu dźełacź. — Njenadźite wjeśelo. Loni najmu bź jedyn tudomny ratar polo worajo, žwój cźažnik šubik. Njemako žo ratar wjeźele pśchejźapi, hdyž tele dny na tym žamym polu pluh cźažnik ź rjeczasom se semje sceźe.

S **Běźeje Wody.** (Njetasanza jajeli.) Sajeli a žudnistwu pśchepodali su w tudomnej hospodze hydlazeho dźełoweho **invalidu**, kotrež je ź dźećimi njekasańjy wobthadźak. Wón žebi najprjedy ź małymi darami pśchećeźelstwo hólzow dobywasche a jich potom sa žwoje njeschwarne žmérzy wužiwasche.

S **Wójerez.** Na tudomnym žudnistwje matej žo 27. junija 1934 **dopołdnja** ½10 hodźin **wo** jitwje cźo. 85 žiwnosćj **Pawoła Bartha** w Kulowje, w 10 hodźinach žiwnosćj **Handrja Krala** we Luźu na nucźene waschnje na pśeźeźadźowanje pśchedawacź.

S **Brěźowši.** Hdyž tele dny ratar Dubrawa hnój na polo wjeźesche, žo kruwje spłośchichtej. Dubrawa žo ź wosom **k** jenemu płotej pśchipŕe a pod **kola** padźe, kotrež jemu hornje cźełko pśchejźeźechu. Dokeź mješesche źnjeźbożeny wulke bolosće, žo ź automobilom do Hróbkowšeje khorownje dowjeźeź da. Tam ź pśchezwětlenjom ź Röntgenowymi pruhami šwješćichu, so Dubrawa njebé šnutskownje ischkodu poczerpił.

Něšto wo klóštrskej piwarni

Klóschtry sastarachu žo hospodarźiźy świetscha se wschém, schtož k žwojemu dóstarjenju trjebachu. Swjetscha załožichu žo w pustych krajinach, kotrež wobdźéłachu a tak kulturu pśchinjeśechu, do kónczin, kotrež běchu pśiwy puscźina. So bychu žo se wschém sastarali, dyrbjachu žo se wschém hospodarjenjom sabéracź. Tak mějachu žwoje ratarstwo, mlyny, pjekarnje, réśarnje, rybarstwo, pczolarstwo atd. Posdźišćo pśchdachu žo piwarnje, we kotrychž žo warjachu napoje, kotrež bórzy šlawneho mjena nabychu. To móże žo też wo piwarni w Marijnej Hwězdźe prajicź. Jeje piwo je dałoko a schéroko znate, haj žamo pśches sakste mjeju, schtož žo wo wjele wjeźnych piwarnjach rjez njeźodźi. Jeho hódnosć žo wschudźe wuthwaluje a móże žamo ź piwom žwětaźławneho mjena **konkurérowacź.**

Klóschtrska piwarnja wobsteji na wschě 300 lét. We lécze 1857, hdyž wéšty **Kokla** ź Posdez žo jako piwarz postaji, bu mnoho ponowjene. Bu tehdy na pśchihodnischim mésstnje pśchetwarjena, hdźej hišće nétko stejí. Pśredy stejeśe tu stara płokarnja. Kotlu sćéźbowaśe w lécze 1884 Franz Rahlik, kiž bź ź Cźeśeje pśchiśchol. Sa jeho cźaš bu w piwarni niczo dale njepśchemjéni. Pola njeho je nétcźišći piwarz 1885 sapocźał wuknocź, budźe potajkim k létu žwój 50létny sastojnšt jubilej žwjeczicź móz. Po žwojich wucźobnych létach dźeśe do zuśy, so by žo jako naśhonity a wézwuścźojny mischtr do domizny wrócźił. W lécze 1906 pśchewza klóschtrsku piwarnju, kotrejž hišćeze djenża wobhladnivje pśchesteji. W tutej dobje je žo wjele pśchetwarilo. W létach 1911 a 1912 buschtej nowe śtladnischcźo a lodowa pinza, kotraž móże 18 000 zentnarjow loda wopśichcźeź, natwarjenej. S prjedawschcźeho swjeŕschcźeho drozdźenja (Obergáruna) wuwi žo spódne cźjanje (Untergárung). W nowym śtladnischcźu je mésstna sa 24 drjewjanych a 16 aluminijowych žudow, kotrež wot 2000—4500 litrow piwa wobśahuja. Nowe naprawy su wuwar žo 1915 pśchitprawichu. Dokeź žo piwarnja pchezo na pśchihódny lód spuschcźeź njemóźeśche — 1927 žaneho lodu njebé — natwari žo w létach 1926/27 nowa lodowa maschina. K tomu pchidźichu žo wulka pónoj k warjenju a cźorbaš k saparjenju. Hacź do léta 1918 bé tamna pónoj ź kopra, dyrbjeśe pak žo ja wójnśe samérn wotedacź. We létach 1911/12 žo cźišcźerja bleschow pśchitwari. Schérokе rolu, kotrež su na scźénach pśchicźinjene, khowaja wumélśi lód. Hišćeze druhe wézo žu žo ja cźaš nétcźišcheho piwarza ponowile, a tak je piwarnja zyle nowocźasnje wutwarjena. Na dworje w piwarni śteja cźorne kachle, kotrež su **nékotremuzkuli pśchekhodźowarjej we „Lipju“ napadle.** Tu žo žmoła wari, ź kotrejž žo potom hudy žmoła.

Pśches wójnu, pśchewrót a inflaziju bjesdźélaweźcź dźeń a bóle rozcźeśeśe. Ta teź wésto piwarni hospodarźiźa schkodźeśe. Buwoš piwa žo pomjeńšchi, ale po létach hladajcy rozcźeśe, wošebje, hdyž bésche w Semicźanskich śtatach dosć a nadosć dźéła. Tola po cźažu zažo popuschcźi. Nétko, hdyž žo tam a w druhich śtatach mózne dźéła a bjesdźélawosći teź powschittkownje wotebéra, posnapnje wobkhad, dokeź klóschtrśte piwo žo w schudźe pije. Moderne sarjadowanje piwarnje žo tak derje sadani.

Přilopk

* **Na trichinozu sthorili.** Pśched dwěmaj njedźelomaj je w Ašchu w połnóžnych Cźechach wjele ludźi na trichinozu sthorilo. Stawy žim sacźekachu a tak cźekło sthorichu, žo dyrbjachu žo do loża lehnyncź. Se źiśedźenjom sa pśichiźinu žo najprjódy jenoź wukopa, so běchu sthorjeni žwoju kotbažu pola žamžnego rézníka kupowali. Sthorjena žona jeneho pjekarskeho mischtra se symizu wobkludnjowschi, do hata skocźi a žo tepi. Pśchepytanje cźekła je **dopołosało, so je** žona na trichinozu sthorila. **W tu khwilu w Ašchu wjazy dyšli 100 wokołow na tri**chinozu khorych leźi. W Cźechach hišćeze je nucźene hladanje za trichinami w žwinjazym mjazu zakonjšy zawjedźene.

Radio

Schiwórtk 3. meje źiwischimy.

Königswusterhausen. Nimo znateho wschédneho programma: 6.30 rańšchi konzert. 12.10 tacźele. 15.15 za dźećzo. 15.40 za młodolud. 16 pśikana hudźba. 18.20 pśikana hudźba.

Lipsk. Nimo znateho wichčenoho programma: 6 za burow. 6.20 tacźele. 12 pśichpołdnischi konzert. 13.25 z němšchich operow. 18.15 pśikana hodźina. 20.10 stare a nowe połdowe spěwy.

Hišćeze wažne ź dnjoweho **programma.** Barlin: 20.10 Mozart a Wagner. Königsberg: 20.10 opera „Jank a Hanta“. Hamburg: 20.10 dujerśta hudźba. Kóln: 19 wjeczorna hudźba. 20.40 konzert. Minz: 19.45 wojerśki konzert. 21 symfonitski konzert. Warschawa: 21.15 pólšakh udźba. Stockholm: 19.30 wojerśka hudźba.

Najnowiše z cyłeho swěta

— W Augsburgu je žo w nozy k wutorje śpiwarnja **wotpalila. Wo śkodu jedna žo wo śapaleśtwo.** Poschtśiska **polizija śwješi, so je žo woheń wobrawdźe založił. W Augsburgu žu wutoru** 25 **wozobow do śchtiażeze żalby wsali. Na wuhlédźenje śapalerja je žo 10 000 hriwnow myta wustajiło.**

— W Saarbrüekenskim pśchedměśeje Burbachu w nozy k pónjdźeli cźežiźy a wozobowy awto do žo śrasnśchtaj. Pśecź wozobow žo śrani. 30-lětny dźełaŕ a 31-létny muž na žwoje rany w khrowni wumrěchtaj.

— W jendźelskich wuhlowych podkopach na jamje Leigh w Lankaśhirestim hrabinstwje je žo pónjdźeli rano cźežke rozbuchnjenje stało. Po dotalnej rozprawje je 16 górnikow źiwjenje śhubiło a 20 górnikow žo śranilo.

Zliwk wŚlezyskej

W Löwenbergskim wokrjeżu je njedźelu Greiffenbergiku wokolinu cźežiźi śliwk potrjechił. Deschcź tśeśeše žo něhdźe połdra hodźiny posphodi. Krupy žu na polach zakótnu schkodu nacźinile. We Nowym Liebenthalu pśchi śpěchnym pśchiběranju wody ludźom njebéśche mózno, žwoje wézy wukhowacź. Woda wotpławi wjele drjewa a domjajeje nadoby, jenu thěźu zyle žwotorha. Pola jeneho kowaŕskeho mischtra śtejeśe woda w kowarni 2 metraj wusoko. Wón móżeśe žo jenoź wukhowacź, so pśches wokno wuślezy. S jeneho mlyna wótkaŕa jenoź šnajwjetschim napinanjom dwě dźećzi wukhowacź, z druhemi njemóźachu won, dokeź woda njebowoli je wotwerći. Sapschah jeneje wudowy wjerchny žo do wjeźneje rěki. S jeneho mlyna woda wschu muku wotpkawi. Po dotalnych powěźćach ludźo do schkody njepśichińdźechu.

Towarśtwowski powěśtnik.

Do Budestec. Serbske towarśtwo „Lubin“ změje njedźelu 6. meje wjeśor w 7 hodź. pola Rösickec zhromadźiznu. Jednać budźe so a so **wuradźować wo 600létnym jubileju** załoženja Budestec, kotryż na so 17. junija w Budestecach woswjećiź. Rěcź budźe so teź wo pućowanju dweju towarśtwowych sobustawow po pruskich Serbach, hdźeź staj serbsku drastu studowałoj. Ta budźe so za jubilej trjebać. Wšo sobustawy, kaž teź hosćo, wosebje žony a knjeźny, so wutrobnje pśeprošuja, so bychu zhromadźiznu 6. meje wopytali. **Předsydstwo.**

Drježdźany. „Hromadnikarjo“ zeńdu so pśichodny štwórtk we 8 hodź. na Christianskej drózy 22 k měšačenemu posedźenju. Na to posedźenje wšćch Drježdźanskich towarśtwow. Wo bohaty wopyt prosy **předsydstwo.**

Drježdźany. Serbske towarśtwa w Drježdźanach wuhotuja **zhromadnje** njedźelu 13. rózownika 1934 wjeśor we 8 hodź. Zahnsgasse 21I pola Koenecke swój létny swjedźeń. Winowatosć wšćch Drježdźanskich Serbow je, na swjedźenju so wobdźélić. Hosćo z Łužicy su lubje witani. (Zastup darmo!) **Zarjadnistwo.**

Drježdźany Wšćch lubych Serbow preproschujemy na serbsku kemšo, njedźelu 6. V. 34, rano we 8 hodź w kapali w Taschenberg-Palais. Spowědź wot 7 hodź. Winowatosć kóždeho katolskeho Serba je, so so wobdźéli.

Pančicy. „Lipa Serbska“ (mužscy) ma pjatk 4. meje wjeśor we 8 hodź. pola Natušee wažnu zhromadźiznu. Spěwniki sobu pśinjesć. Wšitkich aktivnych a pasivnych sobustawow wočakuje **předsyda.**

Rakecy. Na namolwjenje wjednika Domowiny wobdźéli so teź „Lipa“ Boże stpiće sobu na wulšće na Cornohóh. Wotjédźemy ½8 hodźin z automa a čamkamy so wot ½—½8 hodź. pola Hönćee. Bratśa dowěrniccy wobhońśee so kóždy we swojej wsy za tym, so by sobu jěł, a zběranjće hnydom wot wosoh hriwnu. Mjena wobdźélnikow maju so hač do njdźeźe pśiroldaja pola pokładnika Felfy wozjewi. **Předsyda.**

Dla pśchetwulkeho nałwała powěśćow a rosprawow mózemy dźeł hakle w jutśišchim cźišle woczišćeć. Redakcija

Zamołwity za spisaćelski wobsah: A. Dučman, za nawěšćki dr. J. Cyž, wobaj w Budyšinje. D. A. III. 1934: 2657.

K hermankej w Kamjencu

5. a 6. meje 1934

Kupujće, lubi čitarjo, pola tych překupcow, kiž z nawěštkami so Wam w našim jeničkim serbskim dźeniku poručeja!

Mužske črije „**Lingel**“
strowotne črije „**Medicus**“
dźěćace črije „**Trommler**“
Crijowy dom **Mann** w Kamjeńcu
na Walskej drózy 25-27

Mehnertec módowy dom
w Kamjeńcu — Delnja Budyšska dróha
čini was kedźbnych na swój bohaty skład žonjacych a dźěćacych mantlow, drastow, bluzow atd. kaž też na wulki wubjerk mužaceje potrjeby, štrykowanych wěcach a ručnych dźělow

---

Daj nozy pěsćić sebi,
dokelž je tole derje či,
hdyž na pućach twojich wšěch
bjez bolosćow móžeš khodźić.
Pěsćeńja nohow **Mann** w Kamjencu
na Walskej drózy 25-27

Meble

dostanjeće rjane a płaćizny hódne pola
Kurt Nicolaus
sedłarnja, polstrowarnja a wobkhod z meblami
w Kamjencu
Budyšinska dróha 69, telefon 517
Mandźelske požčonki so přijimuja

Wšě čišćerske dźěła
tunjo a w dobrym wuwjedźenju
w čišćerni Serbskich Nowin

K hermankej tunje wobleki, mantle a kholowy
za mužow a hólcy
Karl Kocksch krawski mištr w Kamjeńcu
Budyška dróha čo. 24

Gustav Brendler nasl.
wobsedźer Max Scheumann
w Kamjeńcu na Budyskej drózy 36
poruča swój bohaty skład wšěch družin
tobakow, cigarow, cigaretow
we wšěch płaćiznach

Polonowe wino . . . . . litr ze suda **0.78**
Wino z janskich jahodow litr ze suda **0.65**
Wšě spirituozy, wina a likěry
poruća
Friedrich Grimm
wobkhod z winom a spirituosami
w Kamjencu, Budyšinska dróha 34

Wěrowańske pjeršćenje
masiwne złoto 5.— hriwnow
Brückner w Kamjeńcu
Trauring-Ecke — Dom dobrych časnikow

Arthur Wolf
w Kamjeńcu, Budyšska dróha 66
ma dalokoznate dobre
cigary, cigarety, tobaki
z ruku dźěłany **wity tobak** pt. z 1.50 a wjacy
Zasypředawarjo dóstanu twornjowe płaćizny!

Kofej
wot firmy
Kahnt
je přecy najlěpši!
¼ punta 50 pj., 60 pj., 70 pj. a wjacy
Pruhujće jenoż!
Clemens Kahnt
w Kamjeńcu
Budyška dróha 29

Za *nalětnju potrjebu*
poruča
płotowe groty, 4 a 6rózkate
groty, cinkowane
kałate groty, skoble
łopaće, widły
łopač, motyki
a wšón druhi zahrodniski grat,
kosy, serpy,
brusy a tóčniki
w znatym dobrym wuwjedźenju
za najtuńše płaćizny
Alfred Beitel
prjedy Nicolaus
w Kamjencu
na Budyšinskej drózy 70
K firmowanju
poručam swój bohaty skład
na darjach

Přecy zasy dóńdu nowosće
w serbskich nahłowjacych rubiškach, pjezlach, šórcuchach a suknjach, kaž też wobsadkach, knetlach, cankach a nahłowjacych bantach w čornych, moiréowych, běłych a róžowych barbach
Emil Hertwig w Kamjencu
na Torhošću 9

Dentist C. Handlos
w Kamjencu, Am Damm 21
pódla sudnistwa
Nowočasne wothladanje zubow, kaučukowa, krónowa a mostowa technika.
Najkedźbliwiše wothladanje.
Ručne hodźiny 8—12, 2—6 hodź, nimo pjatka — Wolóženje w płaćenju. — Připutšćeny k wšěm khorobnym kasam.

Wolijowe
klijowe
lakowe
kalkowe
} **barby**
lany wolijowy firnis
barbiče
šablony
w znatej kajkosći
při nizkich płaćiznach
Fotodrogerija
R. Hilscher
w Kamjencu
na Budyšinskej drózy 25

Herm. Müller **w Kamjencu**
na Wrótkowej drózy čo. 1
(Pfortenstrasse 1)
Rjane wobleki za mužow a hólcow
Hobrski wubjerk mantlow, sportsk. drastow
woblekow za mužow
K hermankej smy wos. tuni!
Bohaty skład tkaninow / Eleg. solidna krawcownja

Kože
Crouponowe polojcy
(howjaza koža)
šiine polojcy
wuržki z jadriweje kože
mužace, žonjace a dźěćace póduše
wodpadkowe kusy potrjeby za šewcow
prima wobhladanske srědki za črije
prima lěpidła zapołožne póduše
Carl Steyer
tworma za kože
w Freiberku w Sakskej
předawarń. w Kamjencu
na Budyskej drózy 40

Spuščomnu
holcu
do kuchinje pyta hnydom
Čerlich w Khanecach
pola Pančic

W Minakale
a druhich wjeskach
słyšiš po tutych wěrnych słowach:
Zo poslešca rjedźić strowe je,
O. Heberej
daj čišćić je!
w Budyšinje, Serbska hasa 9

Hojerska magnetopatka
Else Höntzsch w Budyšinje
Bismarckowa dr. 16

Serbski bur abo burowka
hdyž pohonča abo dźowku
pytaš abo maš něšto na
předań póśćel khětš
mały
nawěštk
do Serbsk. Nowin. Wěšće
změješ z tym dobry wuspěch, dokelž so Serbske Nowiny w cyłym Serbstwje čitaja. Też za dobre wuwjedźenje a nizke płaćizny so rukuje!

Eleg. lčhafnje
nowočasne
kuch. khamory
njebarbjene a lakowane, 140 cm šěroke, počinaju z 90 hriwnami
kupujeće stajnje tunjo a derje w
mehlowej tyšerni Gierth
na Mužakowskej drózy čo. 11
pola Kindermanec

Zawołajće telefoniscy
Budyšin čo. 2687, maće-li mały nawěštk abo ważny podawk we Wašej wsy abo wokolnosći wozjewić. Hdyž do Budyšina přińdźeće, móžeće w Serbskej knihafni nawěštk zapłaćić abo wudawki sebi dać zarunać. Serbska knihafnja to rad čini, dokelž chce přeco to »najnowiše« swojim česćenym čitarjam poskićeć.

Kolesa
Telefon 3738 — Telefon 3738
narunace dźěle a přisłuški — reparatury spěšnje a tunjo
Wolfg. Frohs w Małym Wjelkowje

Předešćniki
wot 3.— hr. sem a
dźěćace předešćniki
wot 1.— hr. sem pola
Rudolph
na Hauensteinskej hasy 4

Berny k sadźenju
znamki: Industrija, Edeltraut, Erdgold, Ackersegen poruča
W. Noack, Hornčerska hasa 17

Harfa
za dźěćikemšenja
je zaso dostać
w Serbskej knihafni w Budyšinje

Meble a polstrowe twory —
jednotl. meble, metalowe łoža
kupujeće jara tu njo pola
P. RUBELA na Mužak. dr. 4
Rěči serbscy!

Meble
w znatym solidnym wuwjedźenju najtuńšo pola **Despang** nětko na Moltkowej dr. 17

Potleńkec tyšerstwo
sym sebi najał a prošu
Radwoł a wokolne wsy
wo podpjeru. Posłužu wam derje
Otto Gottsche z Łupoje

Skórnje na pućowanje
¾ **škórnje, črije do dźěła**
dźěćace črije a sandale
žonjace črije jara tunjo

Pěsćenje nohow a orthopädija
bandaže — zapołožki
črije na měru

Specialne znamki
mužske črije „LINGEL“
strowotne črije „MEDICUS“
dźěćace črije „TROMMLER“

Črijowy dom Mann w Kamjencu

Přiloha k čisłu 101

SERBSKE NOWINY

Sr'edu 2. me'e 1934

Dźeń narodneho dźěła w Budyšinje

Tež Budyšce wobydlerstwo je ľetuśi dźeń narodneho dźěła hódnje wošwjeśiło. Hižo ſ mejkami a thorhojemi ſwjedźeńšu wupyšnene tawrjenja ſwědčachu wo ſajimje, ſ kotrymž měśańcenjo tutón ſwjedźeński dźeń witachu. Wječor do ſwjedźenja hižo běchu ſo Boże ſłužby wotměłe k dźakowanemu wopominanju dozpětego nowego dźěła za lud.

*

Runjeż kaž dotalne dny ſwjedźeńśi dźeń ſe ſtóncnym, kražnym ranjom nastawaše. Boże ſtóncźko wuliwaše ſwětło a cźopłotu ſchcźedrje na mejšy womłodźenu ſtwórbu, a kčejate ſchtomy mjes cźerſtwej seleniu liśiczkow a trawy podawachu tak prawy ſwonkowny wobłuk ſa ſwjedźeńśi dźeń, na kotryž ſo lud hotowaše. Swuki hudźby budźenja po hajach a mjeſe ſynki radia ſ wotewrjenych woknow hodźachu ſo połnje do rańšcheho cźaſa a tworjachu tak jako wokſchew ſa wucho k paſtwje ſa wócźko prawu harmoniju ſacźiſchcźow a ſaczućow ſa cźłowjeka, kiž we ſebi ważicź wukhłod po rańšchej rožy.

*

Dźeń 1. meje, jako dźeń dźěła k wožebitej cźeſći poſběhnjeny, dopominaše wſchak cźłowjeka bóry na ſwój nadobny wuſnam. Kłwatne ſtupy dawachu ſo ſtyſchećź, jich bu wjazy a wjazy; ſkónčnje ſo haſy runje tak ſ ludźimi napjelnichu kaž dźěławy dźeń. Rozdźěł běšche pak tola; nimo ſwjedźeńšu wupyšnjenych twarjenjow khwatachu ludźo, muźiy a žonſke, we ſwjedźeńſkej njedźelſtej drašce na měſtna ſwojeho wſchědneho dźěła, ſo bychu tam byli ſwědzy ważneho podawka, pſchi kotrymž pſchedewſacźel wot dowěrnika dźěłacźerjow ſłub wotewſa, ſo chze dowěrnik ſ dźěłacźerjemi, kotrehož ſajimy pola wjednika dźěłarnje ſaſtupuje, w dobrej pſchesjenoſći we ſajimje dźěłacźerſtwa a pſchedewſacźela dźěłacź. Też w naſchej ſerbſkej cźiſchcźerni ſta ſo tuto ſłubjenje na doſtojne waſchnje; k tomu poda wjednik cźiſchcźernje ſerbſke ſłowa, ſ kotrymiž na wožebite dźěło pokaſa, kiž ſo w naſchej cźiſchcźerni ſ dźerženju naſcheho Sserbowſtwa ſtawa, a ſo ſebi runje tuto dźěło wožebitu luboſcź ſada wot kóždeho jenotliwca w cźiſchcźerni. Swjatocźnoſcź wotmě ſo w měſtnoſći cźiſchcźerſkich maſchinow, wokoło kotrychž běchu ſo ſtawy dźěłarnje ſeſtupałe.

*

Dźeń narodneho dźěła dźiwaſche ſ wulkeho dźěła na naſchu młodźinu, jej wſchak też ſ ſłowneho dźěła wuſłěkli dźeńnišcheho prózowanja w ſtacźe k lěpſchemu a muźitkej pſchiſłu, kaž to němſki minister dr. Goebbels pſchi ſwojej rěcźi w Sawjeſeleńſkej ſahrodźe w Barlinje tak bereše roſkoši. Tohodla też w Budyſchinje kaž wſchudźe druhdźe w měſtach a na wſach Němſkeje ſchulska młodźina je ſwojimi wucźerjemi na wožebite měſtna khwataſche, ło by ſhromadnje ſtyſchała pſches radio ważne ſłowa, kiž ſo k njej rěcźachu. We Budyſchinje ſhromadźichu ſo hornje ſchuliſke rjadownje na dworje Huſarſkich kaſarnow wokoło rjaneje meje, kotruž běſche ſebi młodźina wjeczor priedy poſtajiła.

*

Jara pěkny a wokſchewny ſa wócźko běſche ſwjedźeńſki cźaſ dźěła, kiž dopołdnja wot nějkuže 10 hacź 11 hodźin po měſtce cźehnjeſche. Budyſchenjo ſu ſe ſeſtajenjom tutoho cźaſa a ſ wuwjedźenjom jeho drobnoſtkow ſaſo doſcź derje dopokaſali, ſo ſo na tajle wěcy wulźu wuſteja. So běchu ſwjedźeńſke woły po woprawdźitoſczi ſłożene a ſmyſł dźěła ſiwje pſchedſtajachu, dopokaſa jich ſacźiſchcź na pſchiładowarjow, kiž kedźbliwy wobkedźbowaše na wobliczach ſpóſna. Saamžne pſchipóſnaće ſtuſcha wěſo też wſchitkim druhim ſtupinam we ſwjedźeńſkim cźaſu dźěła. S nim pſchedſtajichu ſo drje wſchitke wotnoſći domjazeho dźěła, je jich zoły wulki rjad, kiž w Budyſchinje a jeho wokolinje mamy.

*

Sa wſchitkich dźěławych pſchinješe pak popołdnjo wyſchinu mejſkeho ſwjedźenja. Jako Boże ſtóncźko ſ ludźimi najlěpje měnješe, ſeźdźechu ſo ludomni dźěłacźerjo ruki a hłowy, pſchiſtajeni a ſamoſtatni na wſchelakich měſtnach měſta, ſo bychu ſo do cźaha ſeſtupali. Organiſazija NSBD ſwoła ſwoje ſobuſtawy na Tjelnik, hdźež ſo wobſchěrna měſtnoſcź zyle i wobdźělnikami wupjelni. Sobuſtawy NS-Hago, ſrčnjeho ſtawa, ſtupachu ſo na Mjaſowym torhoſchcźu a ſaſtojnizy na Hłownym torhoſchcźu. Wſchitke tute organiſazije podachu ſo ſynkach hudźby ſturajo po wſchelakich puczach pſches měſto do Huſarſkich kaſarnow, ſaſtojnikam pſchiſamknychu ſo na Albertiſkim měſtnje hiſchcźe pſchiſłuſchnizy towarſtwow. Wſchitzy ſu ſo wobdźělili, ſo woprawdźe ſkoro jenoź žony a dźěcźi mejſkim cźaham pſchiſłuchadowachu. Kotiž ſami běžeć njemóžachu, tych ſ autom na ſhromadźeniſchcźo dowjeſechu.

*

Jako běſchtej wotdźěleni němſkoſtatneje wohory na měſeno dozpěłej, ſo bychtej ſe ſwojim wobdźělenjom ſwiſ ſ ludom dopokaſałej, wotewri ſo ſwjedźeńſki porjad ſ powitanſkimi ſłowami, kiž wotkrjeſny wjednik Martin k ſhromadźenym tyhajam poręcźa. Na te ſo ſtatny kommiſar Haaſe i Drježdźan ſłowa jimaſche a wożebje na wulki rosdźěl pokaſa, kiž mjes dnjom 1. meje marxiſtiſkich dźěłacźerjow a ſwjedźenjom narodneho dźěła w nazionalſozialiſtiſkim ſtacźe wobſteji. Tohodla też žadyn lud ſwěta nima wjeſeſcheje pſchicźiny k ſwjeczenju dnja 1. meje hacź němſki lud. Němſki lud ma wolu k dźěłu, tak je ſo k dźěłu ſeſtupał, ło ſmě tóždy, kiž ſobu pomha, też podźěł měcź na wulſpěchu. W pſchichodźe ma ſo hiſchcźe jara wjele dźěła dokonjecź. Na prěnim měſtnje dyrbi ſtejecź wocźehnjenje młodźiny a ſ ſłownym nadawkom woſtanje wocźehnjenje naš wſchitkich.

*

Po tutymaj krótkimaj rěcźomaj pſchiſłamknyſchtaj ſo wótſjerećźałaj na wulkim dworje radiſej. Wſchitzy wocźakowachu kanzlerowu rěcź a dźaſchu i jeho erta wo wupěchach narodneho dźěła a wojowanju wo dźěło ſtyſchećź. Nimale hodźinu dołho jeho rěcźi ſ napjatoſcźu a kedźbliwoſcźu poſłuchachu. Nadrobniſche wo wjednikowej rěcźi namakaju cźitarjo wěſo w politiſkim dźělu.

*

Sažo ſo měſchcźanſke dróhi i ludźimi pjelnjachu. Wobdźělinizy podachu ſo domoj a poldźiſchu ſhromadźichu ſo k wjeſelej ſabawje na wſchelakich měſtnach. Dobry poměr mjes wjednikami a dźěłacźerjemi ſo też we tym pokaja, ſo běchu wſchelake dźěłarnje ſwój perſonal na wožebitu mejiku ſabawu pſchepruſnje a jemu rjany wjeczor wuhotowale. W tym ſpójnawanu ſkutkowanje myſle praweje ludoweje ſhromadnoſcźe. Reje, wjeſela hudźba a rjana ſabawa cźehnjechu ſo hacź do ranja běłeho. Dźeń 1. meje běſche to, ſchtož bycź dyrbjeſche. dźeń radoſcźe.

*

Boże ſtóncźko kčeleſche hiſchcźe jaſne pruhi na ſtare murje Budyſchina, prjedy hacź domcź dźěſche. Mile wjeczerne ſwěſło ſo thowazeho ſłónca běſche jako połmjelcźenje, ło běſche ko lubej ważnu a rjany dźeń wobradźił, na kotrymž běſche ſłónco njedźěwajcy hrožazych mrócźelow w popołdnišchich hodźinach na połnocźnym njebju dobyło, ſo ſo dźeń 1. meje, dźeń narodneho dźěła, we Budyſchinje bjes kóždeho mylenja wołwjecźi a tak najlěpſchi ſacźiſchcź a najſprawniſche pſchedewźaće ſa pſchichod ſawoſtaji.

Bobak:

„Pučowałoj staj pučowałoj dwaj frejnaj młodźencaj . . .“

Posylnjenaj z čelacymi jatrami a módrym karpom wopuśćimoj Picu; Přilug a Turej přeńdźemoj a so k ranju dale měrimoj po dróży, hdźež po přěrowach běchu zakčěło tysacy drobnych złotych słónčkow, kčenje kašeloweho zela.

Zaso hola naju wobjima. Po hórkach puć naju wjedźe do Drjeje. Drjejcy su poslednja serbska wjes na dolhowječornych pomjezach Delnjeje Łužicy.

W Drjejcach su zajimawe studnje. Nimaju podobu křudźišćow, ale su skerje podobne na šibjeńcy. We *Dešnje a druhdźe namakaš jenož tu a tam tajku šibjencojtu studźeń.*

Z Drjeje zaso so wróćimoj k poldnju. Ścežka je z městnami tak pěskojta, zo dyrbimy po hłubokim sypkim pěsku brodźo koleso njesć na ramjenju . . .

W Janšojcach je jara njewšědna cyrkej. Twarjenje ma štyri jenak wulke ścěny. Wokna su podobne na pinčne wokna. Wěže žaneje njewidźiš. Skónčnje wusłědźiš na kerchowje skhowanu za keŕkami a štomami staru drjewjanu zwonicu . . .

Cyrkej je wotewrjena. Zastupimoj. Je to jednora ale šwarna cyrkwička. Najbóle namaj so lubi serbski napis . . .

We wsy je tójšto starych statokow a mój přeńcel fotografuje . . .

*

Dźiwna wjes su Pipanojcy. Prastare, drjewjane khałupy so khowaju za pěskami a šmotawymi khójčkami. Wšudźe pěsk, drobny běły pěsk kaž we pušćinje. Statoki hroža so zatepić w tym pěsku. A čišina tu knježi. Ta wjeska mohła stać nječdźe w narańšich krajach nad brjohami Wisły abo Wolgi . . .

Z hole smój wulěžoj a zaso pućujemoj po płódnej runinje. Přeńdźemoj Radoja. Hižo naju wot nadala strowi jělcojta wěža noweje Móśańskeje cyrkwje.

Před Móstom hišće raz pozastanjemoj. Nasypy běłeho pěska, wobrosćene zdźěla z khójnami, chcedźa namaj zawobarać dobyć so do wsy. Rjenje je wáleć so do mocha a lišawy do běłeho pěska, poswačić a potom připoskać skowroncam a paškowroncam, kiž so nadidlowac njemóža . . .

Potom do wsy! W zahrodach po młódnym trawniku běła so šlebjerdy płatu. Tu dźe hišće wšudźe sami tkaju . . .

Holiča nimo khodźa w narodnej drašce. Tu we Mosće sej rubješko zasy wjazaju za wušomaj, ale rózk jim swobodnje dele wisa na khribjeće. A to holičam derje přisteja. Jene holičo ma pisanu, smuhatu suknju, kajkuž noša Pólki wokoło Łowicza. Narańša Delnja Łužica je hišće pokładniščo za ludowědnika.

*

Tu w Mósće chcemoj wočakać jutrowničku. Mam tu znateho, kotrehož sym hižo z listom na naju nadpad łahodnje přihotował. Je jara mily, też jeho žona, hačrunjež sobotu (a hakle jutrownu sobotu) poprawom nichtó rady wopyta njepřijimuje.

Na sućrkach naju hospodar wjedźe do wsy. Zawjedźe naju do domu, hdźež nas jara wutrobnje strowja a witaju. Je tam jara wjesole a šwarne hołičo. „Moja“ je hnydom zwólniwa, nam swoje „kóšule“ pokazać. Prošu, žane morščenje čola! „Kóšula“ je delnjołužiske słowo za suknju.

Žónske, to je znate, ničo radšo nječinja, hač swoje drasty pokazać. Z toho móža činić nutrnosć. Ja hewak wjele njedam na žonjace draby, ale tu je to něšto druheho. Hdyž „Maja“ z kamora zwućahowaše to pyšne zelene a čorne a fijałkojte a čerwjene suknje ze šerokimi pisanowušiwanym bantami kolo wokoło, to wuwalachmoj woči na lica. Tajka delnjołužiska suknja, to ći je pycha, to ći je bohatstwo a zamóženje. Sydom metrow tkaniny je trjeba a k tajkej monumentalnej sukni. Za to so ći też zhorda koleba a čumpoce. Što je pornjo tajkej sukni ćeńka khorhojčka nowočasneje měšćanki?

Přjedy sej Delnjoserbowki tkaninu k suknjam też same natkawachu. Tute samtkane suknje, z kotrychž ma naša „Maja“ też tójšto, su skerje hišće pyšniše. Maju krasne zatkane barbojte smužki ze wulkotnymi ornamentami.

Hdyž smój so nadźiwałoj tej suknjatej pyše, přińdźe rjad na „łapy“. Mósćanske łapy słušeja k najrjeńšim delnjoserbskim łapam. Formu maju rjanu krónojtu, *kajkaž so nosy w cyłej srjedźinej a narańšej delnjej Łužicy* a kiž so mi lěpje lubi dyžli deskojte płachty Bótowćankow.

A potom su te Mósćanske łapy jara pisane, su jara rjenje a jara, jara bohaće wušiwane. To su hotowe różowe zahrody po łapach Mósćanskich „žowćow“. Maja ma tak na dwanaće łapow . . . Po łapach sćěhnja „cypjele“ (rubješka) a šorenchi. Też te so krasnja z pisanymi, wušiwanymi kwětkami. Tajka Mósćanka we swjedźeńskej drašce bywa žiwa różowa zahroda. To so wě, zo nornjo tajkemu hołiču potom „bergańska“ knjeńnička khětro khluda a wboha skutkuje. Tu wšak też žony sej waža swoju narodnu drastu. Małe hołički, kiž lutowanja dla hišće „němske“ khodźa, tohodła so też wjesela na to a dočakaš njemóža tón čas, hdyž smědźa „serbsko“ khodźić.

A tajka drasta je khětro droha a drohotna. Hdyž tajke delnjoserbske hołiču přinjese do mandźelstwa sobu pjatnaće suknjow, dwanaće łapow a dwaccći cypjelow,“ tak je to njemałe bohatstwo. Ale to potom też dosaha na čas žiwjenja, te suknje znajmjeńša!

(Pokračowanje sćěhnje.)

Dźesać lět „Zernička“ w Lichanju

Wěsche w lěcze 1924. Wsches serbsku Klukschansku wosadu dźesche žolma narodneho hibanja. Serbja tamnischeje wokoliny žadachu sa serbskim towarstwom, kiž by hajiło a pěstowało serbsku rěcz a wěru, serbski spěw a serbsku kulturu dozyła. Tehodla su pisches nastork knjesa Krawza se Polpizy sakoženjska shromadźizna k Rudolfezom w Lichanju na dnju 13. wulkeho rožka swotana. Shromadźizhu žo tam minoły nashonicži muzejo serbskeho luda. Hnydom po wotewrjenju shromadźizny stejesche k kobudźelu hotowy tnjes wucžeř Nawka-Radworšti, kiž posliczi hodźiniki pschednoschi, pschimérjeny zyle smyslnej dnja. W telvarstwowych sapiskach nadeidu hlowne smyslicži jeho pschednoschka nasponmnjenje. Dokelž maju tam rěczane zjłowa wěsce tej dźenza hischcze płaczliwosć, njech je tudy nječicho z nich nasponmnjene: „My we Łužicy“, tak wón prajesche, „my słyšk mózneho zjłowjanskeho naroda, hydlazeho wot Wódry hacž pches Łobjo. Serbske towarstwa žu a maja być cži mikosczini samaritanojo, kotiż žo łuboscziwje a wopornuwje staraju wo žiwjenje bliskeho kjrexho, so by jtamyl k nowemu žiwjenju. Mamy jako narod niż jenoż po'ne prawo na žiwjenjo, ale tej žiwjatu winowatosczi žiwoje žiwjenje sdźerżeć jako lud. Tale rěczesche wón wo rjanosczi, khmanosczi a ważnosczi serbskeje rěcze.

Sekratar „Domowiny“ namołwjesche mlode towarstwo pischistupicć k Domowinje jako swjatšej wschitkich žerostich towarstwow, ſ wotkelž ma też wocžakacż trěbneje serjery. Tehdyschi Klukschanki farar knjes Handrik ſ radoscju witasche mlode towarstwo do zwojeje wosady a je žo też stajne projował wo dobre wulkiblanje towarstwa. Hlownu sapružbu wo nastacżu „Zernicži“ ma knjes wucżeř Pawoł Wicżas se Stróže. Po dobrej derje pschemyślenej organisazji dowerniwa w jenoliwych towarstwu pschiłluschnych wżow poradi ſo towarstwo skrucżiczż. Nowe žiwjenje nasta. Shromadźizny ſo wotmełwachu a schelazy nashonicži serbskeje prózowarjo pschednoschowachu wo wschelakich themach. Napominachu a laborichu lud sa Sserbstwo. We towarstwowych sapiskach namakam wschelake hižo snate mjena pschednoschowarjow. Sću to knjes wucżeř Nawka, wucżeř Pawoł Wicżas, wucżeř Krawz-Worzynski, farar Rösler, farar Kichżjan, M. Nowak-Njechorński, wucżeř J. Mějchank, wucżeř Čh. Kichżjan (ſ), wucżeř Pawoł Nejdo a wucżeř dr. Wirt.

Wobešbitu ſtarosczi mějesche towarstwo stajnje wo žiwjich dirigentow, namaka pak žo pschezo saży dobry serbski wucżeř, woprnjo žiwoje mozy ſa narod. Wot załoženja natwjedowasche lěto špěwarjow ſ. wucżeř Wicżas a wot lěta 1925—27 ſ. wucżeř Waltar Cžěžka ſ Lemischowa a potom sakcże ſa towarstwo radostne žiwjenje pod dirigentstwom ſ. Pawoła Jenki jako wucżerja w Nowej Wży. Towarstwo rěsi̇esche. Dobry hudźbnik, każ to Pawoł Jenka bě a je pschinjeże towarstwo na wyschich dohonjanosche. Wulkotne serbske špwjedźenje sio wotmełwachu we wschelakich kónczinach a wulkeży žo sarjadowachu po serbskej Łužicy ſ sesnacu luda a kraja. Pschi špwjatkowych konzertach, we Božich domach ſ perjenschenju Božich słužbow, studentskich špadożowankach a druhdże hdżeż runje na mozach a dobrej woli pobrachowasche, posliczi „Zernicżka“ špwoje nosy.

Po rjanych a bjeschtarosczinych kčach towarstwowego natwara, potrjechi też „Zernicżku“ wschitko sanicżaza kriża, schtož njepschidacż njeby prawje było. Po nětżim sahnjechi ſo w stawach towarstwa ſtaro-serbski njepozńk; ſwada, hacż pschidże wichoŕt, kiż hrozesche rosiwalicż měrne žiwjenje. Sdonk towarstwa pak bě bohudżak špitny dosch wschitkon nawal wotrajeż a ſtejł tu na narodnym polu jako dub ſwólniwy dalschemu žiwjenju. A mlode generasiju wupłodżi nowych mużow, špitnehu charaktera a kruteje njepotwalneje wole. Pschewrót 1933 w ſtawiznach němskeho luda pschinjeże też nam Sserbam jaſny smjer do pschichoda. Njepschecżelow wschjeże serbskeje kulturu wschak też dźensa hischcze mjes serbskim ludom mamy, žu tu bohużel runje cži, kotrymż by žo poprawnym ſłuschało ſ nami dźeċacż, też serbżiy wucżerjo žu mjes tutymi.

Sbožownje pschětra „Zernicżka“ czaż cżeżkeho pruhowanju. Snowa da žo do dźeła pod dirigentſtwom ſ. wucż. Pawoła Nejda, kotrenuż dowěri žo też wjednistwo zykeho serbskeho luda. Snowa sapuschcża towarstwo korjenje do luda. Póda wschak je twjerda, hdyż pak ſtejimy ramjo pschi ramjenju, też tu najwjerdschiu ikoru sunjeschcżimy. Runje stejachmy w dżesatym lěcze naschcho wobstacża, pschinjesmilna smjerċ do rjadu naschich najlěpschich dźełacżerjow a tuhi nam dobreho wucżerja a towarstwa Kschecżejjana Kschižana, kiż na tak tragiske wałchnje wotendże ſ tuteho czaſa. W cżichim żarowanju kročchamy k jeho rowej na Klukschanſkim kěrchowje, hdżeż ma špwoju ſparnu komorku. Hižo tehdy ko praschachmy: Schtó budże ſ jeho naſlědnikom? Haj, schtó budże ſtupacż do ſtolpow taſkeho Sserba? Kichecżejjan Kschižan wostanje žiwy w ſtawiznach serbskeho luda, a njesabudżemy jenu, schto wón nam bě.

Tak je krocżi̇a „Zernicżka“ rózojty pucż mlodosczje, ale też cżerńojoty a jara schkrowany wón lyiwasche, tola žo njeje wotwjesczi dała ani krocżakki wot špwojeho pucża. Dokż žo lětża shromadźizny ſ wotswjeczenju dźeżateje rocżnizy ſa'ženja,, budże to jako wulka žiwóżba, kiż ſteji krucże ſa naród a wótczinu. Bj. Wowczerk, t. cż. ſapiſowaŕ.

Wokrjesne zeńdżenje katholskich młodostnych towarſtwow

We Budyschkim wokrjeżu ſjednoczene młodostne towarſtwa a ſ nimi wotrjady do ſchule khodźazeje młodžiny ſjednoczichu ſo ſanđżenu njedżelu k wokrjeżnemu ſjeżdż. Powitanſka hodżina na pschednjeczerjow ſeńdżenja ſłuſcheše k bliżſchemu ſeznaczu njes żobu. Potom ſo wschitſy ſamoſtnichu w domach wożadnych abo w ſhromadnym khowje k ugżnemu wotpocżinkej. Njedżela łapocża ſo ſe ſhromadnym nabožnym Božich słužbow w zyrkwi „ſ naſchej Lubej knjeni“ a w „Klóſchtrje“. Potom wotmełchu ſo w dopoldnischich hodżinach ſeńdżenja wschelakich dżełanſkich wotrjadow. K młodżinje rěczeſchtaj diżejanſki praeſes ſ. farař Syrentzel a wokrjeżny praezeſ mėſta Drježdżan kaplan Pfeifer, ſ ſchulſtej młodżinje, ſjednoczenej w młodoſtnych ſkupinach, porěczeſchej Werner Laukus ſ Drježdżan, Wschitſy naponminachu ſ luboſczepolnemu, żiwjenjanjeżecznemu, karakternje kruteniu żiwjenju, ſjednoczenym ſ hlubokej bowěru k najwyſchſchemu Bóſſtemu mjednikej.

Pſchipoldnju po krótkej pſcheſtawzy ſeſtupachu ſo wſchitke towarſtwa na Tſčniku ſ ſjwjedżenſkemu cżahej a pſcheczahnychu hlowne dróhi mėſta **Budyſchina** ſ klinczazym ſpwukom a wożajmi thorohojemi **w popoldnſchej 2 hodżinje.** W tachantſkim dworje holdowachu **towarſtwa** ſaſtupjerjej njepſchitomnehu tnjeſa biſkopa, **ſ. generalneemu** likarej dr. Soppe. Wokrjeżnym praeſes dr. Wolf **wupraji** ſłowa ſżwěry. Knjes generalny likar wotmołwi ſ hluboko do duſche ſakótkowjazanymi ſ'owami: Budżęże prawi wucżobnizy Sóżnika **a** mėjęże pſchecżo pſched wożami bójſku domiſnu! Shromadne ſpěwy doſkónczichu rjenje tutu pſchiſtawku ſżwěry pſched ſkichżjom. — Sſwjedżenſke ſerdżenje w Kolpinglſkim domje ſjednoczeſche potom wſchěch ſe ſtarſchimi, pſchiwuſnymi a popicheczaczelemi. Sſwjedżenſki porjad „Němſke rjekowſko“ bě rjenje pſchiprawjeny a **hłubokeho ſmyſła.** Wutrobite ſłowa porěcża k, mėſtnu praſeſ **kaplan Żyż** ſ ſaſtupjerjej ſ. biſkopa, knjeſam duchownym, **ſtarſchim** a wſchém hoſczam. Sſwjedżenſki porjad **„Němſke rjekowſtwo“** bě rjenje ſeſtajał ſ. dr. Wolf a ſ tutym **ſwojim ſtrukkom** pokaża naſchej młodżinje prawy żiwjenſki puć,, prawu luboſcz ſ wótczinu kraju, naſchim wjednikam a Bohu Knjeſej. S wuſkowonm a napominanjom, wojowacż ſ zyłej mozu ſa bójſke kraleſtwo a lubowacż ſwoju ſnowa ſeſtajenju **němſku** domiſnu ſkónczi rěcznik ſjwjedżenſkeho porjad. W krótkej narěczi dopominaſche ſaſtupjerſ ſ. biſkopa, ſ. generalny likar dr. Soppa ſ luboſczi ſ **němſkemu** wótczinu kraju, kiż je něſto po wſoli wjednika ſchcheſcżijanſki ſtat. Němſka hymna ſkónczi tutón wuſnamny ſjeżd katolſkich młodżinſkich towarſtwow, kiż ſu ſ wjeſelu wſchěch derje poradił. A nětko dale krucże do dźeła a ſ klinczazym ſwukom a wjeſelym ſpěwom pſchepuſcżi ty naſcha luba młodżina ſwoju domiſnu, ſo by ju cżim bóle lubowała, cżeſcżiła a ſpóſnała jeje rjanoſcż, Bohu ſo dżakowała ſa wſchě dary ſeżywjenja cżěła a duſche.

Smeſki

Wón wě žo wjeczicż. Lěkař: „Haj, to je wěrno, rubježnikżu ju mje napadli a żu mi 10 000 hr. wotewſali. Ale ja żnym jim ſapalił.“ — Jeho pſcheczeſel: „Schto ha żu ſcżinił?“ — Lěkař: „Kurjenje a palenż picż żnym jim ſakaſał.“

*

Knjes: „Słupy hólcże, ty żu mje bělcho ſcżinił.“ — Pjekařſki wucżobnik: „Wy drje byſchcże wſali, ſo bych waż poſtocził?“

Sport

Won na naše wujčhařnje koni!

Wrota jenotliwych wujčhařnjow žu žo ſa nowy cżaż wujčhanjow hižom wotewrite, wożebje žu žo hižom němſke ſahrabowaze wujčhowanja ſapocżałe. Na wujčhařnjach w provinzy žo ſ najwjetſchcheho dżěła ſwjatkownu njedżelu wotewrjenſke wujčhanja wotmeja, ſ cżimż žo cżaż wujčhanjow „offizielnje wotewri. Mnoży pſcheczeljo koni budża žo wjeſelicż, ſo po ſymſkim **wotpocżinku** iaſo na ſelenu trawnik pſchindu. Se nowej a wjeſołej nadżiju dże wopytowaŕ wujčhanjow lětża na wujčhařnju, kotraż ma nětko w tżeżim ſtacże być mėſtno wěrneho a ſprawneho ludoweho ſporta. Kżdy pſcheczeł němſkeho konja dyrbi na nowym natwarje pombacż. To możemy najlěpje dopokaſacż, hdyż wujčhařnju żiwje wopytujemy. Won na wujčhařnju! To dyrbi być hežło k ſwjatkam. Budże li **wjedro** pſchihódne a ſwěcżi-li ſłónzo, hdyż ſwón ſ **prěnjemu** wujčhanju ſaklinczi, potom žo wſchitkim wujčhařnjam **we** provinzy bohaty wopyt pſchiwobrocżi. Na wſchěch wujčhařnjach žo pilnje dżěła, ſo bychu žo do porjada ſtajile. S měſtnami žo pokėpcheja. Swucżowanje je žo ſapocżało, konje ſteja w dobrym pſchihotowanju. Wſcheczeljo żadżenja ſtuduja wupiſanja a nowinſke naſponmnjenja wo konjoch. Lóſcht k żadżenju wożimja. Prawje tak! Pſchetoż wjeta dyrbi žo pilnje wujiwacż a totalisator tlepotacż k lěpſchemu němſkeho płahowanja koni; pſchetoż żadżenje je ſa wujčhařſki ſport, niż nawopak. Wujčhařſki ſport je ważny hoſpodarſki faktor. Bjes wujčhanja żadyn polnotrejnik, bjes polnotrejnika żadyn polkrejnik, bjes polkrejnika żadyn cżopolkrejnik, bjes polkrejnika a cżopolkrejnika żadyn thmany němſki kóń do wſchědneho trjebanja. Tehodła won na němſke wujčhařnje! Najbliſcha, ſtatnje pſchipiſhnata wujčhařnja ſe żadżenjom je we **Lutowſkich dżěłańach**, kotraż ſwjatkownu njedżelu żiwoje wrota wotewri ſ honjeſkim wujčhanjom ſa offizżerow němſkoſtatneje **wobory** ſawjedże. Potom wotmełchu žo hibańſke wuczowanja po nowym pſchedpiſmje w naſtupje w rjadach po tſjoch. Swucżowanje trajeſche dwě hodżinje.

Swucżowański porjad žo takle poſtaji: Shromadne ſwucżowanje w mėżazu mejí: ſchtwórtk 3., wutoru 8., ſobotu 12., pjatk 18., ſchtwórtk 24. a żydenu 30. meje; w mėżazu **junju**: ſchtwórtk 7., pjatk 15. junija bjes narjadow; w mėżazu **julju**: pónđelu 2., wutoru 10. a ſchtwórtk 19. julija; w mėżazu **auguſce**: ſchtwórtk 2. augusta. Stotnizy (Hauptleute) ſmedża k temu hiſchcze ſwucżowanja po potrjebje poſłajicż. Ke ſwucżowanju ſtupa bo wjeczor ½8 hodż. pſchi ſyłkawnjach.

(Hitlerſke ſtrowjenje), kiż je nětko pola wſchitkich formazijow **powſchitkownje** ſ **wumſaczom** němſkoſtatneje **wobory** ſawjedże. Potom wotmełchu žo hibańſke wuczowanja po nowym pſchedpiſmje w naſtupje w rjadach po tſjoch. Swucżowanje trajeſche dwě hodżinje.

Swucżowański porjad žo takle poſtaji: Shromadne ſwucżowanje w mėżazu mejí: ſchtwórtk 3., wutoru 8., ſobotu 12., pjatk 18., ſchtwórtk 24. a żydenu 30. meje; w mėżazu **junju**: ſchtwórtk 7., pjatk 15. junija bjes narjadow; w mėżazu **julju**: pónđelu 2., wutoru 10. a ſchtwórtk 19. julija; w mėżazu **auguſce**: ſchtwórtk 2. augusta. Stotnizy (Hauptleute) ſmedża k temu hiſchcze ſwucżowanja po potrjebje poſłajicż. Ke ſwucżowanju ſtupa bo wjeczor ½8 hodż. pſchi ſyłkawnjach.

Wohniowobornistwo

Swucżowanje wjednikow Budyſkeje dobrowólneje wohnjoweje wobory.

Wobora wotewri ſwoje letuſche ſwucżowanje ſobotu wjeczor w 6 hodż. ſe ſwucżowanjom wjednikow na Tſčnikú. Kommandant wopalny mſchtr Eckhardt jmucżowanje nawjedowasche. Wón wjednikam nowe ſwucżowańſke pſchedpiſma ſa hibańſke ſwucżowanja a ſdobom ſwucżowańſki porjad wuda. Swucżowańſke pſchedpiſma ſo nadrobnje roſpominaju. Na to ſo praktiſcy ſwucżowasche, pſchi cżimż ſo kommandant a wjednizy w roſkaſowanju wotmeńjachu. Swucżowański porjad je ſo dopołnje pſchetworił.

Najprjedy ſwucżowasche ſo „němſke ſtrowjenje“

Hospodarſki rozhlad

Sſrjedu 2. meje 1934.

Barlinſka burſa měſeſche pónđelu měrne wiki. Kurſy afzijow pak ſwoju dotalnu wyſokoſcż wobkhowachu. Burſowi wikowarjo wocżakuja na wuſlědki transferowych jednanjow w Barlinje. Wiki rentowych liſczinow běchu pónđelu tohorunja měrne, kurſy rentow trochu popuſchczichu.

Barlinſke żitne wulkowiti ſapocżachu pſchi ſpocżatku ſe ſłabym wobkhadom. S pſchicżinu běchu nowe krute płaczliny ſa meju a dżeń narodneho dżěła. Pſchenża ſo do Porheinſkeje trochu kupowaſche. Wowża ſo mało poſtiżeſche a jeho płaczliny woſtachu dobre. Sa jecżmjenjom ſo trochu napraſchowachu a tu běchu wiki ſtajne.

Pónđelu płaczeſche w Barlinje zentnaŕ

pſchenży: 9,25—9,55 hr., — rożki 7,70—7,95 hr., — jecżmjenja, nal.: 7,70—9,10 hr., — wowża: 7,35 hacż 7,60 hriwnow.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolliowe ſymio po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg

Płaczizny po złotej hriwnje.

	30 4	28. 4.		30 4	28. 4.
Pšenca	—	—	buny	16,7-17,7	16 2-17,7
rožka	—	—	wicka	15,0-16,5	15,0-16,5
ječmjeń, nal.	152-157	152-157	modre lupiny	11,0-12,2	11,0-12,2
ječmjeń	—	—	žolte lupiny	14,7-15,5	14,7-15,5
wows	147-152	146-152	zeradella	15,7-17,7	15,7-17,7
kukurica	—	—	raps, wosušk	—	—
pšenč. muka	26,5-27,5	26,5-27,5	lany wosušk	12,00	12,03
rżana muka	21,9-22,9	21,9-22,9	such. truhanč	10,1-10,2	10,0-10,2
pš. wotruby	11,7-11,9	11,7-11,9	běrnj. kruski	14,00	14,00
rżane	10,9-11,2	10,9-11,2	syno, 50 kg		
raps	—	—	rżana sloma		
hróch, Viktor.	40,0-45,0	40,0-45,0	pšenč. wowsna ,,		
lane symjo	—	—	ečna		
pieluški	16,0-16,5	16,0-16,5			

Płaczizna za pręcży za wupłodżerja 185 189 191

Płaczizna za rožku za wupłodżerja 154 159 175

Płaczizny rězneho skotu na Drježdżanskich skótnych wikach.

Pónđelu 30. haprleje 1934 Płaczizny po centnaŕu a hriwnach

Skótne drużiny a woznamjenjenja:

Woły: 91

Połnomjasne, wukormjene, najl. rězneje hódnosće młode	32—34
Starše - - - - - - - - - -	29—31
Hewak połnomjasne, młode - - - - - -	25—28
Starše - - - - - - - - - -	21—24
Mjasne - - - - - - - - - -	—

Byki: 331

Młódše mjasne, najwjetšeje rězneje hódnosće -	29—32
Hewak połnomjasne abo wukormjene - - - -	26—28
Mjasne - - - - - - - - - -	24—26
Snadnje wuwite - - - - - - - - -	21—23

Jałojcy a kruwy: 196

Młódše połnomjasne, kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	26—28
Hewak połnomjasne abo wukormjene kruwy - -	22—25
Mjasne kruwy - - - - - - - - -	18—21
Snadnje wuwite kruwy - - - - - - -	12—16
Połnomjasne wukormjene jałojcy, najwjetš. rězn. hódnosći	31—34
Hewak mjasne jałojcy - - - - - - -	27—30

Wowcy: 684

Najlěpše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	40—41
Srěnje kormjene jehnjata, starše kormjene borany a derje wuwite wowcy - - - - - - -	34—38
Mjasne wowcy - - - - - - - - -	30—33
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata - - - - -	27—29

Celata: 1019

Najlěpše kormjene celata wot cyca - - - - -	45—50
Srěn e kormjene celata wot cyca - - - - -	38—44
Snadnje wuwite - - - - - - - - -	32—37
Na špatnje - - - - - - - - -	30—32

Swinje: 2896

Tučne swinje, přez 3 centnarje cežke - - - -	39—40
Połnomjasne swinje wot 240 hač 300 puntow cežke	38—40
Połnomjasne swinje wot 200 hač 240 puntow cežke	36—37
Połnomjasne swinje wot 160 hač 200 puntow cežke	34—35
Mjasne swinje wot 120 hač 160 puntow cežke -	32—33
Rancy - - - - - - - - - -	30—34

Howjada předawaju so pomalku, celata a swinje srěnjo a wowcy hubjenje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskeje žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přećiwo sćěhwkam ćelneho znjezboženja z 1000 hr. – hdyž wumrje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje běrny. Kóžde znjezboženje dyrbi abonent hnydom lutej zawěšacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezboženja dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowědźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumjenjenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 102 — Budyšin — Štwórtk 3. meje 1934 — Bautzen — Lětnik 93

Přećiwo wjelepřeradnikam a krajnym přeradnikam

Njedawno běšche žo hižom sakoń k noworjadowanju khłostańskeho prawa pschi wjelepschewadźe a krajnej pschewadźe pschipowědźił. Tutón sakoń je žo nětko hamtšzy wosjewił.

K sańdźenju w należnosćach wjelepscherady a krajneje pscherady postaja nowy sakoń, so žo **ludowy ćud wutwori.** W tutym ćudźe dyrbi pschedźyda a druhi žrbnistaw khmanosć k ćudnikomu sastojnstwu wobtwarjeć. Wobtwarjenje wyschnosć je wyschschi němkostatny rěčnik. Němski kanzler powinnuje po namjeze němskeho justinzneho ministra zobnitawy ludowego ćuda a jich sastupjerjow. Ludowy ćud ma wutwarjeć a je płaćiwy za pschepytowanje a rozsud w prěnjej a pozdźejšej instanzy. Pschećiwo wutwarjenju ludowego ćuda njeje žanehu powołanja dowolene.

Nowy sakoń wopschija pschiwótsene khłostanja za wjelepscheradu a krajnu pscherady. Se žmjerzu žo khłosta, schtóž spyta ſ mozu abo ſ hrożenjom mozu němsti kraj zbyć abo ſ dźěła do druheho stata zjednoćenych abo k němskemu krajej pschiwłuschazym kraj wottorhnyć. Schtóž spyta, němskemu presidentej abo němskemu kanzlerej abo druhemu žobustawej němskeho knježerstwa jeho móc, kotruž po wustawje ma, rubić abo ſ mozu abo ſ hrożenjom mozu abo se stóstnistwom a schestupjenjom nusować abo sadźewać spyta, so by žiwoje prawa po wustawje dosyta abo we wótsim smyśle wukonjał, žo se žmjercu abo ſ khłostańnju na cźaś žiwjenja abo ſ khłostańnju niž nize 5 lět pokhłosta.

Tehorunja žo khłosta, schtóž k pschihotowanju wjelepscheradneho pschedewsaća ſ wukrajnym knježerstwom do swisłow stupi abo jemu dowěrjenu sjatšnu móc sniewužije abo muzłstwa wabi abo jich w bróńjenjach wuwuczuje.

Schtóž krajnu pscheradu nastupa, žo temu se žmjercu hrosy, kiž pospyta, stźane potajnstwo pscheradźić. Statne potajnstwo w smyśle pschedpisow žu spitzy, tyžnowanki, druhe wězy, podawki abo powěsće wo nich, kotrychž tajenje je pśched wukrajnym knježerstwom sa lépsche němskeho stata, wożebje w sajmje krajneho sakłanja nutne.

S nowym sakonjom žo khłostańše pschedpišma pscheźiwo wjelepscheradźe a krajnej pscherady, kiž žu we wschelakich sakonjach a wukasach rozpróschene, pschehladnje sjednoća a skutkownische sjeńja. **Sakoń hischcze jadnischo hacź wukasy ſ léta 1933 wupraja, so tón, kiž žiwjemu ludej ćwěru slama a wobstarje ludoweho sjednoćenstwa ſ pscheradu wohrozy,, žiwje prawo na žiwjenje shubi.** Sdobom ſ nowym rjadowanjom khłostańskich pschedpismow žo postajenja we jednanjach dla wjelepscheradu a krajneje pscherady snowa sestajeja.

Pschi tym wotstroni žo wobcźejnosć, kotraž dotal ſ tcho wukhadźeše, so dyrbješe němskostatny ćud po prjedawschich pschedpismach dospołnje wschelakoraj nadawkaj w žebi sjednoćenej, mjenujcy nadawk strażowarja nad jednotu prawa jako najwyschschi revizijowny ćud a nadawk jako ćud, kiž ża statne stóstnistwa jako prěnja instanza wukhadźenja skutkowasche. Wobaj nadawkaj žo jenož malo dótkaschtaj. Tehodła žo pschichodnje wschelakorymaj nadawkaj njepschepokasaschtaj. Město němskostatneho ćuda jako prěnjeje instanzy ża wutwórjenje we wjelepscheradźe a krajnej pscheradźe žo wożebity wyšši ćud jako ludowy ćud wutwori, a němskemu statnemu ćudej žo zyle po jeho nadawkach složene rewizijowe wutwórjenje pschipokasa.

Göring wyšši wjednik krajneje policije

Hamtska prusa nowinarska žłužba wosjewja, so je žo njedawno w pruskim sarzadnistwje pschemjenjenje stako. Wyschsche wjednistwo krajneje policije je je smutskowneho ministerstwa na ministerskeho presidenta pschesćko. Ministerski president Göring wot teho cźasu prawa wukonja, kotrež w tutym wobšěrnu smutskownemu ministrej pschiłuschachu. Wězne žłužbne dźěła krajneje policije wjednik policajskeho wotdźělenja smutskowneho ministerstwa dale wjedźe. Wón podsteji sa należnosće krajneje policije njepośrednje ministerskemu presidentej.

Dr. Frick też pruski znutřkowny minister

Wjednik Adolf Hitler je jako němski bohot sa Prusku němskeho smutskowneho ministra dra. Fricka k 1. meji też sa pruskeho smutskowneho ministra pomjenował.

Sdobom je němski president ſ Hindenburg wukasował, ſ kotrymž žo němske ministerstwo sa wědomosć, wocźehnjenje a ludowe wukuklanje wutwori. Sa němskeho ministra tuteho ministerstwa je němski kanzler Adolf Hitler pruskeho ministra sa wědomosć, wumělstwo a ludowe wukuklanje Rusta pomjenował.

Wósom smjertnych wusudow w Hamburgu

W prozesu pschećiwo cźerwjenym namorjakam pśched hanseatiskim wożebitym ćudom w Hamburgu žriedu dopołdnja pschedźyda, krajnoźunduiski direktor dr. Rüther, po nimale schtyri njedźele trajazym jednanju wuzud wosjewi dla schtyrjoch wulkich wusurpow kommunistiskeho terrora w létonaj 1932 a 1933. Shromadneho mordarstwa a mordarskeho pospyta a nawjedowanja a cźežkeho kazenja krajneho měra dla žo sećźehowazy 8 sańdźenjow ſ žwjerzi sańdźichu: Dettmer, Dreese, Ruhnow, Stoiffeth, Wehrenberg, Hermann Fischer, Arthur Schmidt a Richartz. 33 wobſkorźenych dosta khłostańnju hacź do 15 lět, 6 wobſkorźenych jasno hacź do tśjoch lět, jedyn wobſkorźeny žo wuwinowa.

55 kommunistiskich wjelepřeradnikow zajeli

Mecklenburgska policija běšche ſ njedźele trajazym wobkedźowanjom a wobšěrnym pschepytowanjom swězyła, so běšche kommunistiska strona swoje illegalne dźěło se sastojowanjom wotnožkow na wschelakich městnach Mecklenburgskeje dale wjedła. Po dobrym pschihotowanju mózachu wischitkich wotnožkowych wjednikow a sunkcionarow kommunistiskeje strony, dohromady 55 wożebow, we wschěch městnach kraja sajcź.

Juhosłowjanscy nowinarscy zastupjerjo w Barlinje

Póndźelu juhožłowjańšzy nowinaršzy sastupjerjo se wulkokładkom „Generalny pólny marschal ſ Hindenburg" do Barlina pschilećachu. Němske knježerstwo wuhotowa jim k cźešći w Němskim automobilowym klubje póndźelu wječor powitańsku hosćinu. Na hosćinu běschtaj nimo druhich też juhožłowjanski wupósłanz Balugožić a wupósłanstwowy rada Raschić pschijschłoj. Pschitomni běchu też stajni sastupjerjo juhožłowjanskeho nowinarstwa, sastupjerjo swonkownehe hamta, němskeho propagandneho ministerstwa, hospodarstwa a Barlinskich nowin.

Posdźišcho sendźechu jo hosćo a wobdźělnizy k źnedanju. Pschi hosćźinje městokanzler ſ Papen schkleńzu na juhožłowjańskeho krala poběhnu a rozkaz, so ma nadawk juhožłowjanskich nowinarskich sastupjerjow w mjenje němskeho knježerstwa a wjednika nanajwutrobnischo powitać.

Juhožłowjanszy žurnalistojo pschińdźechu do Němskeje w rjanym wokomiku, hdyž ſ spónjaja hluboku wolu Němskeje k měrej. Němske knježerstwo je žebi wědome, so je też nowe rjadowanje hospodarskich praschenjow trěbne za měr w Europje a so je praschenje žriedźeneje Europy jadro hospodarskich praschenjow dozyła. Tehodła němske knježerstwo tuto praschenje wożebje wobkedźbuje, a wón tehodła wożebje rad widźi, so możesche žo nowe wikowanske srěčenje mjes Němskej a Juhožłowjanskej runje 1. meje, na dnju narodneho dźěła, w Běłochrodźe podpisać.

Sa juhožłowjanskich žurnalistow wotmo'wi hłowny redaktor Horvat se Sabrjeba, kiž žwoju schkleńzu na němskeho presidenta a wjednika posdźěny. Wón wopisowaschе se žiwynji žłowanj hluboki sacźišcźaj, kiž běchu juhožłowjanszy žurnalistoju na Tempelhoffskim polu dostali. **Woni wědźa, so wjednik wojuje niz jenož sa Němsku, ale sa zły Europu.** Wěso jedna žo tu wo frontu dźěła a dźěło wojnamjenja měr. S hłuboskim wobdźiwanjom su swěsćili, so je žo w Němskej poradźiło, cźuwy mócze wojowanje mjes dźěłodawarjemi a dźěłobjerjerjemi pschewinyć.

Pólscy žurnalistojo na němskim swjedźenju narodneho dźěła

Na žwjedźenju narodneho dźěła pschebywachu pólscy žurnalistojo, kotříž na wopytcze w Němskej pucźowachu, na tribunje Tempelhoffskeho pola. S wulkim pschehlowapjenjom sa nich běšche, so możachu fotografije wo rasiskim wustupjenju w Sowjetskeleńskej sahrodze hižom w 5 hodź. ſ létadłom do Warschawy pósłać, so możachu žo wobrazy hischcze wjeczor we Warschawskich nowinach wozjiłchrjeć. Tutón łét běšche sdobom prěni pólski łét mjes Barlinom a Warschawu. Pólscy žurnalistojo žu žo wuprajili, so je jich pschemóżaze wustupjenje na Tempelhoffskim polu njeźmérnje pschekhapjachu. Sćrjedu dopołdnja jědźechu woni ſ „Lětakym Hamburgarjom" do Hamburga. Tam žebi pschińdźechu wobhładachu a popołdnju žo ſ Lětadłom do Düsseldorfa pedachu. Wot tam chjeźdźa po wjeczornej a połodnischej Němskej pucźowacź.

Rooseveltowy wosebity wupósłanc pola Kruppa

Wożebity porucźenjz presidenta Sjednoćenych statow, Washbnrn-Child, je žrjedu pschipołdnju ſ Barlina wotjeł, so by dr. Kruppa ſ Behlen a Halbacha w Essenje wopytał. Hačzrunjeź je jeho cźaſ w Němskej jara wobmjesowany a so tehodła k žiwjenju wobžarowanju składnosć njemóźesche, so by sastupjerjow nowin pschijał, pschejeschе žebi hischcze, so by ko jemu ſ prěnjeje ruki rospraua wo industrijalnym połoženju Němskeje podała.

Dźeń 1. meje w Saarskej

W Saarbrückenje žo wjele tyšaz ludźi na wupyschenych dróhach seńdźe. Wschitke klamy běchu samknjene. Na jamach, w żelesolijeńjach a druhich dźěłarńjach dźěło wotpocźowasche. Runjez běchu demonstrazije a žwjedźenje pod hołym njebjom sakasane, a wuczerjam a schulerjam njeběšche dowolene, sjawnje sa Němsku wustupjeć, cźim hłubje cźujeschе němske wobydlerstwo w Saarskej, so ſ Němskej žłuscha. Požbwjeczenje pomnika sa wopory dźěła we Saarbrückenje dyrbjeschе wuwostaeź, dokelž by žo tajki žwjedźeń ſ wukasom knježerstwoweje kmišzje jara wobmjesował. Město teho wotmóchu žo na wschěch městnach Saarskeje sajwrjene žwjedźenje.

Začišć němskeho narodneho swjedźenja w Parisu

Parižske nowiny žu dźeń němskeho narodneho dźěła jara wobkedźbowa'e. Parižske nowiny pschinjeschechu dołhe nastawki wo hobrjesej zhromadźijinje na Tempelhoffskim polu, kotraž wschitko pschekapnje, schtož je žo w Němskej w tutym nastupanju dotal nashonilo. Nowiny wuzdźehnja pschikładnu dišzipliny a porjad, kiž njedźiwoizy wobdźe-

Pjatnatsćo millionow ludźi žadyn wokomik njepopuschćitschej. Swjedżenski samoń francowske nowiny jako wulki wutupćh wjednika wosnamjenjeja.

Nowa awstriska wustawa so přijała

Poslednje posedźenje awstriskeho sejma

Pśichi posledńim posedźenju awstriskeho sejma sajdźenu **póndźelu** w **prjedawschej rakuskej** hejmowni **so wschitke durje krucze** strażowachu. Zyła wokolina **twarjenja** běsche **zawrjena. Dr. Ramek, kotrehoż** běsche **knjeježstwo** sa **prezidenta** pomjenowało, wotewri posedźenje, kiž běsche **zlabje wopytane.** Wón wosjewi, so **nazionalna** rada **we swojim posedźenju pokrački**, kiž běsche **so 24. měrza** 1933 **pschetorhnyło.** Prezident swjeśi, so je **72 sozialdemokratiskich mandatow zgubiło.** Tak **nazionalna** rada **hischće jenoż 91 sapósłankow** liczi. **Mjes tutymi 91 sapósłankami** je **66 schćesćijansko-sozialnych, 6 sapósłankow dominiskeho bloka, 9 Wulkonjemcow** a **10 sastupjerjow landbunda.**

W mjenje Wulkonjemcow sapósłanz dr. Hampel pschećiwo stwankanju narodneje rady wótrje protestowasche. Ani knjeježerstwo ani swjatkowy president nimataj pjecu **prawa, dotalne sthadźowanje narodneje rady skónczyć a** nowe **sthadźowanje swołać. Wulkonjemcy namjetowachu, so by so swjatkowemu presidentej namjetowało, so by** jim **rospuschćił a hnydom nowowólby wupisał.**

Président dr. Ramek pak so tutomu namjetej njepschistanikuj. Bjes dalschego napraschowanja president swjeśi, so je sejm z nim pschesjene a skónczi prěnje posedźenje.

Sa 15 minitow so druhe posedźenje swoła. Mjes tym so awstriskemu nowinarstwu wosjewi, so njeńsmě namjet Wulkonjemcow wozschitschej. Nowiny dostachu jenoż krótke wozjewjenje wo posedźenju.

Pschi druhim posedźenju so knjeježerstwo se swjatkowym kanzlerjom Dollfußom a městakanzlerom Feyom we polnej uniformje na knjeježerstwowu lawoku sesydu. **President wotewri 2. posedźenje je sapschisahanjom nowych narunanskich muži tschesćijansko-sozialnych a wosjewi na-rodnej radze, so je wot měrza lońskeho léta 471 nusowych wukasow k wobkruczenju pschedeješ.** Sdobom pschedleżesche knjeježerstwowu nusowy wukas, z kotrymj je so **nowa awstriska swjatkowa wustawa hižom do mozy stajiła.**

Bjes rosmołwy so 471 nusowych wukasow a nowa wustawa wustawnemu wubjerkej pschepokasa.

Wustawiny wubjerk so hnydom sendże so bz — schtož je wurjadny pschipad w stawiznach parlamentarisma — sa krótke pol hodźiny 471 nusowych wukasow a nowu swjatkowu wustawu wuradźi.

W słónczajnym posedźenju wjednik wulkonjemskeje strony dr. Foppa w mjenje swojeje strony protest sapoda. To je dotal jenički formalny protest pschećiwo nowej wustawje

Vatikanowe wulke dobyće w Awstriskej

S konkordatom, kotrež je bamž z awstriskim knjeježerstwom wobsamknył, je katolska zyrkej w Awstriskej wulku mócy dobyła, kajšnjež w žanym druhim kraju na świeće njima.

Wukubłanje młodźiny a schulstwo so po nječim zyrkwi pschewoskaji. Biskopojo a pschedsedźerjo arzybiskopojo, wjele prawa dostanu. Woni njesu wjazy statej samotwórcźi a maju žamžnu wyschnosć, kotraž w rozšudnych dypkach statej njepodsteji. Schule, kotrež so z duchownymi rjadami wudźerźuja, dyrbja, hdyž so statne hospodarske wobstejnosće polepscha, wot stata pschiwěrk dostawać.

Runje tak dalokošahaze su konkordatowe postajenja w nastupanju mandjelskeho prawa. Tu so twożebita žamžna zyrkwinska justizna instanza załoži. Praktikuzy je nětko katolske mandželstwo njerozdźělomne.

Knjeježerstwowe zakazaze prawo pschi wobsadźenju wuprózdnjenych biskopstwow je so spuschczilo. Dale je so w konkordacje postajilo, so towarstwa, kotrež katolskim zamam słuža, dźeł katolskeho wukona tworja, wjazy statnej mozy njepodsteja a polnu zwobodu w nastupanju zwonje organizazije wužija. To žame placi za katolske młodźinske organizazije.

Krwawne mejske swjedźenje w Francowskej

Prěni dźeń meje su komunnistojo w Franzowskej na wjele městnach měr kaschi a **krwawne nahłosnosće stuzili.** W Alforwilli pola Parisa komunnistojo nadsenili elektriski powod dróhowoje żeleznizy rozrěsnychu a z tym **wobthad** na njej sastajachu. Do policije z kamjenjemi mjetachu a do dźěłaczerskich domow z revolrowe tśelachu. Pjeć policajskich sastojnikow so rani. **Policija** jenoż **z** zatrachenju tśelesche. Hdyž policajski automobil wotjěžde, do njeho z kamjenjemi mjetachu. W Gennevilliersu komunnistojo spytachu barrikadu natwariś, kotruž pak policija wotstroni.

Też z provinzy so wo njeměrach powě. Mjes Le Havre a Dieppe su so rano **telefonowe groty schćerśe.** W Lillu **komunnistojo do prawizarjow srafachu. Nětkuli ludźo so lohko sranichu.** Wobdźělenje pschi strajku w Lille bě **poměrnje wulke a pschez 50 prezentow wuczini.** Wschitke hromadże su tam 50 wobsołow sajeli.

W Angers **republikanske zjednoczenjetwo,** kotrež sadny Doumergueowcy knjeježerstwa steji, **pódźelu** zhromadźiznu **wotmě, w kotrejž** někotři sapósłanzy rěčachu. Hižo pschi spočatku zhromadźiny **zobustawy** kiwizarskich stronow **plunowe bomby** mjetachu a pschitomnych z tym nahłosowachu, je zhromadźiny cykachu. Na dróhy, na kotrejž bě so wjele **narkistow a komunnistow** zhromadźiło, ke krwawnym zrażenjam dóńdże, pschi cźimž so na wobdźelaj stronomaj ludźo sranichu. **Jeneho Policajskeho sastojnika morichu.** Skónczinje su policisti poradźi, měr **wobnowiś.** Někotrych njeměrnikow sajachu.

Też w Nantes je pódźelu wjeczor sašo k zylnym zrażenjam mjes markistami a policiju dóschło. Policija wospjet do njeměrnikow saješe. Komunnistojo so do někotrych pschedawarnjow, kotrež z cźežkom njebjeskim żelezne lěšty dele pusćichźe, dobuchu a je wupuścichu. Hdyž bě policija po cźežkim wojowanju njemér pod'ćišła, bu wjele cźežkotrawjenych naliczi. Dwaceći nahłownikow běchu sajeli.

W Paryšu su komunnistojo w dźelu Cité Jeanne d' Arco barrikady natwarili a tśelne hrjebje wutryli. We wulkich hajach so policisti po cźinje cźežko wojowasche. We połnocy bě hižo jedyn policist padnył a dźesaco běchu so ranili. So by so njetrěbnemu krejzyhelecźa suminyła, policija swojich ludźi hač do ranja wróćo seješe. Sahe rano potom pschećiwo kamjentnym barrikadam postupowasche a je też dobu. Nadšěhowarjo policistoho běchu se zwotmjenymi panzerami schkitani a so sady policajskich automobilow chowachu, kotrež psched nimi jědźechu. Policija ko z mozu do domow dobywasche, kotrychž tśelne durje z tśelbownymi toporami rozbi. Wschě tśeże so wot pinzy hač na lubjo za kommunistami pschepytachu. Dróhi wobraz dźiwjeho japujsćenja pokazuja. Wokonowe schkleńzy njetśich łyddenjow su wurażene, a drohowy pleśtr je twurbowany. Wschudże leża kamjenje, kruchi domjazeje nadobu, tej su dobja a piwowe błesche, dale schleńzy, kotrež komunistojo do policistow mjetachu. Policija je 138 wobsołow sajała.

N ěmér w Sofiji

W bołharskim hłownym měsće Sofiji a w provinzy su komunnistojo njedźiwajcy knjeježerstwoweje zakazuje spytali, mjesće swjedźenje wuhotowaś. Policija je temu wschudźe zadźewała a cźežwjene khorhoje zebrała. W Sofiji komunnistojo do policije srajchu. Někotre wobsoły su sranichu. Kaž nědyž w Němskej su komunnistojo na wjele městnach w kraju w nozy k 1. meji zyrkwje z cźežwjenej barbu womazali.

Ze Serbow

W Budyšinje, 3. meje 1934.

— **Wo wjedeje.** Wjeczera wjeczor w 7 hodź. barometer 742, hygrometer +3, thermometer wo dnjo +32, Dźenja rano we 8 hodź. barometer 741, hygrometer +1, thermometer w nozy +16. — Wczera je nětko wjedro też na schim łacznym honam wotschewny deschcz pschinjeschło. Rataŕ a jahrodnik je tutón drohotny Bóži dar z dźakownej wutrobu witał. Womłodnjena steji nětko sajo swjerka Boża w pysće létha tak krasneje meje. Nětcźišche cźopte wjedro so po měnjenju wjedrowuschojnych hórjo do khłódnischeho a njewobstajneho wjedra pscheměni. Pola kupy Islandskeje leži mjenujcy žyła na nizina, je Jendźelska a Francowsku z khłódnischim powětrom saptawka. Mliw nižiny bliži so też Němskej. Najšerje so pscheměnjenje wjedra z njewjedrami stanje. — Jutśe pjatk słónćko 4.30 hodź. schadża a so 7.25 hodź. khowa. Wjeczerk schadża jutśe na ranje 12.37 hodźin a khowa so rano 8.09 hodźin.

Wuhlady na wjedro sa jutśišchi pjatk. Khłódnischo a k njewobstajnosći pokhilene.

— **Jubilarojo w Budyšinskim papjerniku.** Sjednoczene **Budyške papjerniki wutoru swojich sobudźełaczerjow w prjedawschej dźełarni elektristeje mozy k zwjedźenskej hodźinje zhromadźichu.** Hdyž bě spěwanje **wotdźełenje dwěj pěsnje wupěwało, wjednik dźełoweho bónka Pjetašch z krótkimi słowami na to pokaja, so mamy so jenicźkuz Adolfej Hitlerej dźakowaś, hdyž zmužny dźenja w tak wulkej licźbje zhromadźeni bychu. Potom dźěkowny wjednik, direktor Stegemann, rěcźeše. Budyške papjerniki su so pschezo prózowake, so bychu dobre dźěło dokonjake, schtož je z jich 500lětnych stawiznow spósnacz. Kóžde prawne dźěło je jenak wjele hódne a nusne, njedźiwajcy na to, hač so horjeka abo deleka, widźomnje abo ześicha cźini. Winowatośće kóždeho jenotliwca su wschelake, tola nusne je, so so wone dźiwedomicze dokonjeja. Wot lětstotkow je w papjerniku tradizija, so kóždy druheho cźesći a ma jeho kedźbu.**

Najmłódschi zhobudźeławcy na to mjena lětuschich dźełowych jubilarow wosjewi. W Budyškim papjerniku su to: Jan Reinig, Korla Zimmermann, Jurij Błažij, Pawoł Töpfer, kóždy z 30 létami; w Hornjoberczanskim papjerniku: Pawoł Mühl, Jan Grošca z 30, Awgust Grúbig ze 40 słužbnymi létami. Pschitomni z cźesći tychle jubilarow stanychu, mjes tym so kapala potkod pisłasche. Dźełowy wjednik a jeho sobudźełaczerjo potom formulu zwjasanja do winowatośće prajichu. — Po zwjatoczności dźełaczerjo do měšchczanskeje khorownje

Cźełozwučowańsku a sportowu drastu, cźełozwučowańske cźrije a skitańske wobleki

Albert w Budyšinje

Lawske hrjebje 10 Telefon 3078

Padanje hwězdy

Stawizna je wšy

2) (Pokračowanje.)

Wona drje bě pschejara blizko k wotewrjenemu wohnju stupiła, pschetoż njejapaše tak wótśe z hłosom łakčicźiku, so to pśches wuschi dóńdże, schtož jeno mózesche, do dwora cźežesche. Jeje njedźelska wuschiwana židźana kochla so je plomjenjom palesche. Wulki wotrocźk, dźowka, haj šamo jeje macź, su łaštrożeni stejachu, a so je zanym stawom libiwcej njemótachu. Khatka pak bjes rotuma po dworje hanjesche a rejesche. Na dobo so jahrodnje durje wotewrichu, a Jan z konjom trawy wustupi. Też wón wokomik zatorhnjeny stejo wosta, tola potom mějesche telko duchapschitomnosće, za Khatku běžeć, kotrejž běchu so hižo słotožo'te załóški sapopadnyte, tak so plomjenja jeje hłójczku wobhrěłachu. Wón łichcźaza holczku k šindni donješe, ju, njedźiwajo na nicźo, do potnego wodoweho boma tyknu a, so pschejswědczimschi, so bě woheń łaštnył, ju sajo wucźeje. Sa tón cźas bě so mačź tak dalsko shrabała, so tam pschikhwała, so by holczku, kiž bě bjes wědomnja, do jimy donješła. Jan po łekarja khwatasche. Hdyž tón dójdże, bě Khata sajo wecźi wotewrita a z cźicha z bolosću załoschesche. Ale łajke też wbche dźěrzo běsche! Zyła cźěło wopalene a polne ranow. Alošp, brjowki a mikawczki dospołnje wotžmudźene. Łekaŕ z hłowu tschałasche, žłubi pak, schtož možno, cźinicź, so by ju dodźerzał a jeje wokle bolosće sumčenjowat. Po zdyłych tydźenjach, do płatowych rubjeschkow, kiž běchu z wolijom napojene, zawalena, leżesche. Na wotžehje bolosćiwych mětnach hischće jynne wobłaki dostawasche, kiž běchu do kałkoweje wody tunkane. W nozy a wodnjo dyrbjesche nětko pschi njej bycź, pschetoż ranowe zahorjenje, njedźiwajo wjcheje łekarjowoje prózy, njepopuschći. Jankowez macź a Jan, kotryž bła žiwnosći žamžnych špalnych ranow dla, kotrejž bě pschi pomhanju na rukomaj dostał, khwilu žiwinje paješ njemóżesche, po rjadu khoru hladaschtaj. Hanž Jankowa pschikhadźeschce, runjeż měješche ruzu po'nej dźěła — pschetoż njeboże so w cźaju sta, hdyž bě na polu runje wjele dźěcź —, wšěmužne nětśto krócź domoj, za khorej pohladacź. Se spodobanjom potom też pol dorosćenemu pacholej pschikhowasche, kiž bě tak wutrobicźe žiwjenje jeho dźěśeju wukhował.

„To ty njebudźešch wobžarowacź trjebacź, mój pachole, so žy Hanžej Jankowej žłužbu wopokasał", by wón rjekł, hdyž bě, z zyrkwje so wróćejo, wo žurownym njeboham žiwjeho dźěśeja žiwychał. „Budźe-li wola Boża, so mi **moje dźěcźo** sajo **wotkhori**, dam do zyrkwje rjany dar, a ty šmělsch pschecze wuprajicź, kotrejž budże tebi hižo do cźoła pschiswolene . . . Wbohi hólcze, tak franjenaj stej twojej ruzy! Ty, donjij njeje ju jejny łekaŕ dospołnje wuzełkował, zyłe pola naš wosłunjesch — —."

„Ale schtó budże žiwinje paścź?" by Jan bojaślivje woprašcha.

„To twoja starosći njebudź. To drje so wo wšu hischće nechtó namaka, schtóž cźże bebi pola Hanža Jankowa zjenjesći zaštužicź! . . . Ty tuke wostajesch, budźesch, hdyž mójesch, mojej **žonje** pomhacź wbohim mólicźki hlasowe. Jankowa wuprošuje, pschedy hač je Khata wotkhorila. Wotkhori wona ł zyła? Łekaŕ šam nad tym dwělowasche. Lědma dźe bě njesranjeneho městna na jeje cźěle, a šaherjenje njepopuschćesch. — — A hdy by wotkhorila? Kajšti napohlad šměje holza, kiž bě pschedy tak cźana? Sawdźeje šurowje šwohlžena.

(Pokračowanje sejšeduje.)

dźechu, so bychu tam leżazych dźěłowych towaršchow wopytali.

— **Ssmjertne njeszoso polizajskeho sastojnika.** Ssrjedu pschipołdnju wokoło 1 hodź. polizajskeho hłowneho strajmišchtra měšchćanskeje polizije Fryza Kórnera we słužbnej ſtwi dwórnischćoweje polizajskeje straże morweho namakachu. Jeho towarši, kiž mjeſche na tutym dnju słužbu, wróći ſo ſ dwěhodźinſkeje patrouille a namaka jeho na stólcu ſedźo a ſ hłowu na pižanſkim blidźe leżo. Jeho ſłużbna pistola leżeſche jemu k nohomaj, k njej ſłuſchaza natykanſka ſchlebjerda na blidźe. Kriminalna policija a policajſki lékař ſwěſćichu, ſo je tragiſke njeſzoso ſastojnikowu ſmjerć ſawinowało. So by ſo do ſwojeje patrouille w 13 hodź. hiſchće ras wo ſwojej pistoli pscheſwědčił, je ju ſ toſchi pschi pasu wucjahnył, natykanku ſchlebjerdu wotczinił a na blido pałożił. Najſterje je Körner potom ſ porſtom leweje ruki na njewuſajnomne waſchnje k honaceju pschiſchoł, ſo je ſo wutřeł ſ rotki puſchcził. Kulka je ſ lewej nošowej dźěrku do hłowy ſajeła a we wulkomoſhach blisko nopa tčzaze woſtała. Ssmjerć je wěſće hnydom ſastupiła a je ſwěrneho polizajskeho ſastojnika w najlepſchich létach, kiž běſche jedyn ſ najlepſchich, ſ rjadow żiwych ſtorhnyła. Hłowny ſtrajmiſchtr Körner běſche je ſwojim pschikładnym a takinym wuſtupowanjom we ſwojim powołanju dowěrjenje ſchćerkich worſchtow wobſtarałeſtwa dobył. Jeho ſrudny dóſt powſchitkownje hłuboko wobžaruja.

— **„Sełena pósta" ſo ſakasała.** W Ullſteinej nakładze w Barlinje wukhadźaju tydźenſki „Sełena pósta" je ſo na tſi měſacy ſakasała dla naſtawka „Knjes němſki miniſtro, ſłowčko proſchu", wot Domaicha Trimma w cźiſle ſaſtojeneje ſobotu.

— **Kotczanſko-Wichowſke elektropowodowe druſtwo** je njedźelu we tudomnym hoſcźu ſwoju hłownu ſchromadźiznu wotmělo. S podateje rosprawy ſhonichu, ſo je ſo zynkowy grot, ſ kotrehož powod dotal wobſtejeſche, ſ toprowym grotom narunał. S tym ſo dotalne ſhubjowanje elektriſkeho pruda na najmjeńſchu měru ſniži. Se ſnowaaſchowanjom liczakow, ſa cźoż je ſo nehdże 600 hriwnow wudało, je ſo wjele njedoſtatkam wotpomhało. Pschedbyda ſkónczinje na to pokaja, ſo może, jeli ſo elektriſki powod njeje w jenym wobydlenju w rjedźe, ſtrach ſa żiwjenje a wobſtejenſtwo wobydlerjow naſtacź.

— **Njeſboże.** Wjera ſrjedu popołdnju ſta ſo blizko zgheinczje na Wojerowſkej dróży njeſboże. Dokelž ſo tam dróha wuporjedża, ſteji̇̀che na dróſy deſkowany wós. Tutón dyrbjeſchtaj młodaj pachołaj na jeho ſtare měſto dowjeſć. Dokelž djeſche ſ hórki dele, ſydnyſchtaj ſo wobaj na cźeſki wós. Jedyn wobſeſche a druhi jedźeſche ſady. To pak łóſdemu ſtrowy rozum praji, ſo njeje móżno ſ nohomaj hobrjeli wós wodźicź. Tuż běſche hižo njeſboże doprědka widźeć. Wós jedźeſche ſ potnym wotmachom dele. Nadobo ſcaſy do dróhowego kamjenja, kotryż ſo powali. Wós pak na ſbożo psches tuto ſrajenje ſaſta. Spodły pak muſeły tamny, kiž běſche wós wodźił. Pčches ſbożowny pſchipad ſo nikomu niczo njeſta.

*

S **Wulkich Debježa.** Ssobotu popołdnju cźiſtany ſo ſ wyſokeho mosta pschekupz L. ſ Budyſchina pſched cźah, kiž ſ Budeſtez pschijedże. Lokomotiva joho na ſtronu ſtorcźi a jeje wjednik na to ſa wokomik ſaſta. Cźeſkotranjeneho żiwjenja ſyzteho do Budyſkeje khorownje dowjeſechu.

S **Mniſchowza.** W nozy ſ 1. meji ſtuczi ſo tu ſadłane werkakawſtwo. Nekotre pschi wjeſnej dróży leżaze zementowe roły, kotrež běchu ſa wutwarjenje dróhi trěbne, worakawi ludźo roſbichu a je na dróhu cźiſtnychu. Kajke njeſboże by ſ tym naſtacź mohło, ſcehi najſterje ſkuczerjo njeběchu wobmyſlili. Gmejniſke ſarjadniſtwo je na wuſtłeńenje ſkuczerjow myto we wyſokoſczi 50 hr. wupiſałko. Schtóż wo tym nječhto wě, njech to wojſewi na gmejniſkim hamcze abo pola ſandarma w Budeſtezach. Po pſchcźu ſo mjena njewoſſewja.

S **Małeho Wjelkowa.** Nahle a njenadźijzy wumrě wczera ſrjedu, 2. meje, knjes B u c k, direktor tudomneje Zinzdorfſkeje ſchule. Knjes Buck ſwojeczeſche hatle w ſaſtadźnym lěcze ſwój 25letny ſaſtojnſki jubilej. 1. meje wobdźěli ſo hiſchće na ſwjedźeńſtim cźahu. Boża ruczka běſche jeho żiwjenju nahły konz ſcinila.

S **Małeho Wjelkowa.** Saſtadźenu ſobotu, 28. jutrownika pschewodźachmy ſmjerſne powoſtanki tudomneho lékarja dra. Karl Thieme k rowu. Wuſtojny a jara ſwjedomity a wobhladniwy w ſwojim powołanju je wón dołhe léta ſe ſohnowanjom ſkutkował w naſchej wokolnoſczi a ſe ſwojim pschećelnym ſłowcom thorych tež pokojił a ſwutrobił, ſo bu mnohim lépje, hdyż jenoż k nim ſaſtupi. Wulka ſyła ludźi a wjele powołańſkich bratrow ſ Budyſkeje wokoliny bě ſo na cźichim Bożim ſadźu Wulkowjelkowſkim, łamjeczenym mjes rjane ſtare ſchtomy knjeſeho parka, ſhromadźiło. Knjes ſarar Kapler w cźelnym predowanju wubźěhowaſche, kak je ſemrětny lékař ſwoje powołanje wukonjał pschejo w prawym ſchćeſcźijanſkim imuſu a jako jemu wot knjeza Zi-żiwjenja poruczenym. Wěcź położichu k rowej pschedbyda wokolneho lékarſkeho towarſtwa, knjes dr. Albert-Saſnicźanſki, w mjenje ſchulſkeho pschedſtojnſtwa a wubjerka, dokelž bě ſemrětny ſe ſchulſkim lékarjom był, knjes ſchulſki wjednik Wowczer, a wjednik ſtupiny predowanych wojowarjow (worałoweho nahłownika), katruż je dr. Thieme l. 1925 w Khelnje ſbožu ſakoſił. Skupina bě ſe ſwojej thorhoju pschiſchła, jeſe khorhoſne wobjeſe pschiſchle kaſchcz a ſcehuſtawy ſkupiny njeſbožu laſchcz k rowu a wukonjachu cźeſtnu ſtražu. Semrětny bě ſyn ſotry njeboh ſararja Waſtarja a je pola tuteho ſwojeho wuja na farje we Wóſlinku wotroſił. Lékarſtwo doſtudowowaſchi bě nekotre léta w Brumndórra w najnawjeczornischich Rudnych horach ſ lékarjom. Nješchto lét do wulkeje wójny pscheżydli ſo do Małeho Wjelkowa. Sa cźaſ wójny bě ſ wojeſkim lékarjom. Tehdy bu ras ſ mnohu jedojtych płunow pschethwatany, a wot teho cźaſa bě jeho ſtrowota ſlemjena. Dołho hižo ſtriperiſche a w poſledniim cźaſu hinjeſche hładajzy. Njedźiwajzy teho pak lékarjeſche ſ wulkim napinanjom dale. Skónczinje ſo jemu lewy jerčeń ſahori, a dokelž jétjeſanje njenamaka pucź je ſiwota, bě wjcho lékarſke prózowanje w Budyſkej thorownej njewuſpěſchne. Nětko je jeho ſmilna ſmjerć wumohła ſ dołheho cźerpjenja. Wjele jich je, kotſiž jemu dźakne wopomnjeczje wobłhowaju.

Se **Ssowrjez.** Djeńża rano 3/4 6 hodźin ſo dohladachu, ſo běſche na ſahrodze bura Iſraela liſchka 9 kur ſakuſała. Na łuzy je liſchka ſwoje rubjeſne dźěło japoczała, a hacź k tamrjenjam leżachu morwe kury. S jenej kolóſchu je liſchka potom ſnaſchika k Wołoczanſkej horje běżała. Liſchka je ſwój nadpad ſa nekotre minuty wuwjedła.

S **Hulki.** W naſchej ſyrkwi je ſo ſaſtadźeny pjatk wjecźor pſched Bożim wokſarjom 13 młodych ludźi, mjes nimi tſi konfirmandki a ſydom pachołow ſ dźełowoho łěhwa w Hnaſchczach, ke ſchćeſcźijanſkej wěrje wuſnało. K konfirmazji, pschi kotrejž běchu tež towarſchojo ſ dźełowoho łěhwa pschitomni, ſa wudźělenje ſwjateho wotkazanja pschiſtamknu.

S **Njezwaczidła.** Dźiwajo na roſcźazy wobłhad, ſu ſo na naſchim dwórniſchcźu wotkhadne wokna pſchemėniłe. Sa wołoſowany wobłhad je ſo wołoſbite wokno pschiprawiło, runje tak jene ſa tworowy wokhad. Dale je ſo dwórniſchcźanſke ſarjadniſtwo prózowało, dwórniſchcźanſke mėſtno ſ tym porjeńſchcź, ſo je pschi nim ſchmrėti naſtadało. Bohužel pak ſu njeznaczi ſamopaſchnjy tele ſchmrėti ſwutorhali. Nadźijomnje ſo poradźi wuſlédźicź, ſchtó tucźi rjelpuſbożo ſu.

Z **Njebjelčic.** Saſtadźenu njedźelu wotnė wojerſke towarſtwo ſa Njebjelčicy a wokolnu ſwój létny ſwjedźeń ſ tšélenjom a kehelekulenjom w naſej wjeſnej korčmje. Pri rjanym wjedrje bėše ſo wjele ludźi z wokoliny, ſamo z Kamjenca ſeſło a kóżdy kiż może ſe dorje tšélcź abo kuleć, może ſobu rjane myta dobyć. Wjecźor pri rjanej rejcy poſkiceſe ſo ſa ſobuſtawow a priwuznych dobry kofej z wulkimi pampuchami. Predſeda hue Miklawš Šolta powita wšėch pritomnych z blizka a z daloka a wupraji ſwoju radoſć nad tak bohatym wopytom. Woprawdże pėkna a rjana zabawa knjeſeże cyły wjecźor hač do ſameho ranja.

Z **Kukowa.** (Palenje khołojtow.) Hižo cyły tydźeń mójachu naſi najmjeńſi jara nuzne. Lédma běchu ze ſuče, hrabnychu wóz a khwatzachu do Lipja po drjewo a ſtare ſuſene zelińca. Z wulkim hewrjekanjom a haru pribjédżechu na hórku Kamjeńſkeje dróhi blizko kłóſtrſkeho ſwjateho kříża. Hižo na Walporu popołdnju ſodźachu hóley a holey na ſkhodach ſwj. křiża a čakachu, dóniż ſo ſlónčko njeſkhowa. Też to ſo miny a dźéći ſnėdźachu ſwoju wyſoku hromadu zapalić. Kajke wjeſelo! Dźéći ſkakachu ze ſtarymi koſćemi wokolo wohnja. Pri tym zakliňča też nékotryżkuliż němſki ſpėw (čohodla nie ſerbſki?). Ze wſėch hórkow běchu ſwėtle wohnje widźeć, kotrež ſwoju ſwėcu daleko do ſmy ſcėlechu. Nėtko je zaſy palenje khodojtow nimo. Toła njech w přichodże pri tom zaſy naše ſtare ſerbſke nałožki do ſwojeho prawa přindu! Potom budźe zawėſće hiſčo rjeńſo!

Z **Kamjenca.** Pondźelu 30. haprileje bu w naſim měſtačku přez 30 metrow wyſoka „mojka" ſtajena. Dołhi ſwjedźeńſki čah poď přewodom SA-hudźby čehnješe po Budyſkej dróży na hłowne torhoſco. Zady hudźby wjeſeſe ſo dołha meja. Cah bu ze ſmólnicami wbſwėtleny. Na torhoſku zaſtawſi, jimaſe ſo młodźeńſki wjednik młodźiny ſłowa. Po tutej zakliňča hudźba. Mužoja „Dźělowoje ſłużby" přimachu ſo na to gratu. Z wulkimi wobcźežnoſćemi bu dołhi ſtom postajeny. Přiklesk mytowaſo „Dźělowej ſłużbje" za poradźene dźěło. Dale ſo réčeſe a hrajeſe, tak ſo cyła ſwjatočnoſć wot 10 hodź. ſcé Jo 12 hodź. w nocy trajeſe. Hdyż bėšo dwanaćich wotbito, zakliňča poſledni ſpėw „Meja je přiſła", kotryż cyły lud ſpėwaſo. Wuzbėhnyć ma ſo liſće, ſo bėše ſtara radnica wulkotnje wobſwėtlena, ſtoż hakle cyłu wėc na prawy ſmėr přiwjedźe.

S **Wojerez.** Eſtużbne měſtnoſcje ſtótplahowjeho hamta ſu wot nětka na Brětnjanſkej dróży 31.

Se **Židźinca.** Kowař August Wolfgang je přeď pruhowanſej kommiſiju w Shorjelzu miſchtriſke pruhowanje wobſtał.

Z Łužicy

* S **Wopakeje.** Pod wulkim dubom ſu we Wopakej kamjeń jako pomnik ſtajili, kiž dyrbi na wſche cźaſy na bitwje we dźěło pod knjeſeſtwom Adolfa Hitlera ſpomdźicź. Pschi poſtawjeczenju pomnika běche 200 dźěłaczerjow pschitomnych.

Ze Sakskeje a dalſich krajow

* S **Werdawy.** (Holanſke jahody kčeja). We Werdawſkim lėžu tele dny pschi cźopytnym naſtupnim ſ'ónzu prěnje kjenja holanſkich jahodow nadeńdźechu. Wótka ſo wocźakuje, ſo budźe we Werdawſkej wokolinje wjele holanſkich jahodow.

Dźesać tysac puntow za liſtowu znamku

Wótka ſtórſka je wo kuſt papjery naſtała, kotraž njeje wjetſcha dyžli naſche liſtowe ſnamki. Ale tónle cźłowcźk papjery je 10 hacź 15 000 puntow ſterlingow hódny. Jedna ſo mjenujzy wo 1-zentowſku ſnamku ſ British-Guyana, kotraž je jenoj hiſchće w jenym eksemplaru ſdźerjana a je tehodła najſadnjſche liſtowa ſnamka ſwėta. Snamka ſluſcha k ſamoſtajneſtwje ſchćeſtkatſkeho fabrikanta, milijonara Hinda. Jeho žona praji, ſo je ji wón tutu ſnamku wožebicje darił. Sbohna ſbérka, rehorunja drohotna, je ſo ſa nėhdże 1,3 milijona hriwnow na jendźelſkeho wikowarja liſtowych ſnamkow pſchedała, kotryż je na powėcź po pſchedarju tuteje ſtórki hnydom do Ameriki puczował, ſo by drohotnu Guyana-ſnamku doſtał, na kotruż hižo léta dołho čakaſche. Wón wėſo na tom wobſteji, ſo Guyana-ſnamka do ſbérki ſluſcha, ſa kotruż je 100 000 puntow poſtajił. Hižo je wikowař liſtowych ſnamkow je wſchelakich ſtron poſtajenja doſtał, kotrež ja ſpodźiwne, jemu tutu ſnamku hnydom ſa njeſtyſchanu placźiſnu wotkupicź. Wſchitzy pſchecźelje liſtowych ſnamkow w Jendźelſkej a Ameriku hižo na to cźakaja, kaj „Daily Expreß" powė, kak ſo tuta ſtórſka ſkónczi.

jvo.

Radio

Pjatk 4. meje ſłyſchimy.

Königswuſterhauſen. Nimo ſnateho wſchėdneho programma: 6.30 rańſchi konzert. 12.10 tačele. 14 komorna hudźba. 15.15 ſa němſke młode hołzy 20.15 hodźina naroda (Hanża Pſitznerowy konzert). 23 europiſki konzert.

Lipſk. Nimo ſnateho wſchėdneho programma: 6 ſa burow. 7.10 rańſcha hudźba. 14.40 młodźi muſeły. 18.15 hudźba ſ operettow. 20.15 hodźina naroda. 23 europiſki konzert.

Hiſchće wažne ſ dnjowſkeho programma. Köln: 19 wjeczorna hudźba. **Frankfurt:** 19 kabarett w meji. **Stuttgart:** 21.25 reiwańſka hudźba. **Wín:** 21.30 wjeczorny konzert. **Rom:** 20.45 „Götterdämmerung", opera wot Wagnera. **Sagreb:** 20.30 komorna hudźba. **Warſchawa:** 21.45 ſymfoniſki konzert. **Stockholm:** 20.30 europiſki konzert.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Am Sonnabend, den 5. Mai 1934 vormittags 1/2 10 Uhr werden beim Zinngang Bautzen, Sedanstraße 17, öffentlich meistbietend versteigert:

1 Posten Herren- und Knabenanzüge, Damenkleider, Damenschuhe, 1 Schlafzimmer, 1 gebr. Motorrad, 1 Jahresuhr 6 elektr. Lampen, 2 Kinderbadewannen, 1 Fleischwolf, Silbersachen, Fahrradbestandteile, 1 Schreibmaschine (Diamant).

Vollstreckungsstelle Bautzen.

Najnowiše z cyłeho swěta

— W Pólšći je so frjedu wješ Pawlowize w Kielcskim wokrjesu nimale docyła wotpaliła. Ssydom wobsedstwow je w płomjenjach žiwjenje shubiło. Někotři ludźo su so sranili a wopalili. 94 dworow so wotpali, 3000 wobsedstwow nima bydlenja. W Grabowje pola Torunja wotpali so 8 statokow je 26 twarjenjemi. Sydomkletny hólz so sobu spali. 85 skotjatow w płomjenjach kónc wsa. Dźesać žiwjobrow nima bydlenja. Wobaj wohnjej je horjota sawoiowała.

— W hollandskich železnišćich dźěłarnjach w Utrechcje frjedu dopołdnja azetylowy aparat rosbuchny. Jedyn dźěłacjer so mori, schtyrjo so cežcy sranichu a dźesać lohko.

— Blizko Barcelonu w Schpanskej železnišći cjah na železnistim pschekhodże cjrjódku wulětnikow pschejedże. Tři wozoky so morichu a 11 wobsedstwow so cežko skani.

—Budapeschtiska policija je pjerć sobustawow falschowarskeje zwólny sajała, kotraž rumunske kawkowe kupony w jenej Budapeschtiskej cjischcejcni cjischcejcej da a psches zwjetsch pomocnikow w Rumunskej rosschérjesche. Rumunska policija je wusłědźiła, so rumunscy dawkowi sastojnizy tute wopačne papjery pschedawachu. Rumunski stat měješe z toho 40 hacž 50 miljonow lawow schkody.

Krótke polltiske powěsće

— W Mnichowje so na žydłe wyschschego SA-wjednistwa rozrěčowanje wotmě. Na nim wobdźělichu so ničmo stabowego schefa wyschschego SA-wjednistwa wschitcy wjednizy wyschschich skupinow a skupinow.

— We switu z pschepytowanjom sapalenstwa Augsburgskeje spěwarnje frjedu rano kommunistiskeho funkcionarja sajachu, kiž dešche hakle njedawno do Augsburga pschischol. Na njeho žyrnje tukaju, so je woheń załožił.

— S kongentrazijskeho lěhwa w Dachawje w Bayerskej ju z pschiležnosćeju narodneho žiwjedźenja nimale 200 politiskich jatych puschchichu.

— Nazionalsozialistiska strona wotměje w meji a juniju wulku warnowaniu propagandu pschećiwo wschitkim wunoschowanjam, sabotěram a schćuwowanjam. Shromadźiznu ponjeso so hacž do najmjenšich wjeskow.

— Mjes sašmjerjenimi Minisseje a Zuhchlowjanskeje je so 1. meje w Bělochrodźe němsko-juhoslowjanske wikowanske sprěčenje podpisało.

— Jendželske smutkowne ministerstwo je wjednikej jendželskeje njewotwisnje dźěłacjerskeje strony wosjewiło, so so Trogkemu njemóže dowolicz, so by so na jendželskej kupje w kanalu sašydlił.

— W Hollandskej je pschi mesiskich žiwjedźenjach marksistiskich stronow w Rotterdamje a Amsterdamje wutorni wjeczor k straschnischim sraženjam dóschło.

Přilopk

* **Blyst sapalił.** W Neumarku pola Reichenbacha we Vogtlandskej dyrbi blyst pschi cježkim njewjedrje do Seumelez kubła a sapali. — W Lengenfeldże dyrbi blyst pschi cježkim njewjedrje do brózńje kubłerskeho najemka Petza a sapali. Brózeń z tólnju so docyła wotpali.

* **Zbła žiwóła z autom smjertnje sjesdźiła,** Na dróży pola Nimesa w Franzowskej njedźelu privatny auto, jako dyrbjesche so koloješnemu wuwinyć, do cježitscho automobila srały. Sraženje dešche tak žylne, so so wschitke tři wozoky w aucje, wobsedźeř, jeho 43-létna mandželska a 20-létna džowka hnydom morichu.

Zamołwity za spisaćelski wobsah: A. Dučman, za nawěstki dr. J. Cyž, wobaj w Budyšinje. D. A. III. 1934: 2657.

Towarstwowski powěstnik.

Drježdźany. Serbske towarstwo w Drježdźanach wuhotuja **zhromadnje** njedźelu 13. róžownika 1934 wječor we 8 hodź., Zahnsgasse 2II pola Koenecke swój létny swjedźeń. Winowatosć wšěch Drježdźanskich Serbow je, na swjedźenju so wobdźělić. Hosćo z Łužicy su lubje witani. (Zastup darmo!) Zarjadnistwo.

Do Budestec. Serbske towarstwo „Lubin" změje njedźelu 6. meje wječor w 7 hodź. pola Rösickee zhromadźiznu. Jednać budźe so a so wuradźować wo **600létnym jubileju** załoženja Budestec, kotryž ma so 17. junija w Budestecach woswjećić. Ršćeć budźe so tež wo pućowanju dweju towarstwowych sobustawow po pruskich Serbach, hdyž staj serbsku drastu stndowałoj. To budźe so za jubilej trjebać. Wšě sobustawy, kaž tež hosćo, wosebje žony a knježny, so wutrobnje přeprošuja, zo bychu zhromadźiznu 6. meje wopytali. **Předsydstwo.**

Lichań. „Sernicźa" ma pjatk 4. meje wječor ½9 hodź. pola Bukanez **ważnu** zhromadźiznu a pruhu. **Pschedsydstwo.**

Pančicy. „Lipa Serbska" (mužscy) ma pjatk 4. meje wječor we 8 hodź. pola Natušec ważnu zhromadźiznu. Spěwniki sobu přinjesć. Wšitcy aktivnych a pasivnych sobustawow wočakuje **předsyda.**

Rakecy. Na namołwjenje wjednika Domowiny wobdźěli so tež „Lipa" Bože stpiée sobu na wulěće na Cornobóh. Wotjědźemy ½8 hodźin z autom a čakamy so wot ¼—½8 hodź. pola Hönéec. Bratřa dowěrniey wobhońée so kóždy we swojej wsy za tym, štó by sobu jěł, a zběrajće hnydom wot wosoby hriwnu. Mjena wobdźělnikow maju so hač do njedźele připołdnja pola pokładnika Felfy wozjewić. **Předsyda.**

Besonders empfehle ich

MAGGI's Suppen

denn MAGGI legt großen Wert auf Qualität

1 Würfel nur 10 Pf.

Wot stwórtka čerstwje na łodze

kabeljaw . . . punt 28 pj.
filet . . . punt 40 pj.
matjesowa solotej ¼ pta. 20 pj.
majonesa . ¼ punta 20 pj.
pječene jerje 2 kusaj 15 pj
harcski twarožk punt 35 pj
twarožk . . . kus 15 pj
kisały kał . . . punt 12 pj.

bunowy kofej

¼ punta 55, 60, 70, 75 pj.

aprikós marmelada ½ pta. 20 pj
styrisad. marmelada ¼ pta 12pj
cyble . . . . 3 punty 25 pj.

Kunje dóšte **wjazane wuhorje**

M. Hypko

rybowy a delikates. wobkhod

na Jerjowej hasy 11

(priedy C Hartung)

Polstrowane meble

sofy k lehanju, stólčki
couches, matracy

wot wotrjadnika

Předźełanje najtuńso.
Připowěšenje gardinow.

Richard Büttner

Gardiny

kupuje derje a płaćizny hódno pola

Kurta Erlera w Budyšinje na Žitn. wik. **28**

Alfred Wolf

časnikař w Budyšinje

Sulešska dróha 7

časniki a złote twory, kwasne pjerščenje, nože a widliči, reparatury, tunjo a derje, dary k firmowanju we wulkim wubjerku.

Pjekarski wučobnik

so hnydom pyta. Zamołwjenja pod **J 668** na wudaw. Serb. Now.

Spušćomnu

holcu

do kuchinje pyta hnydom

Corlich w Khanecach

pola Pančic

Jsraelec rěznistwo w Bukecach

poruča

młode wołsee a krjuwjace mjaso . . pt. **45—50** pj.
swinjace mjaso **60—70** pj.
ćelace mjaso . . **60—70** pj.
wšitke druž. kolbasy 70 pj.
rubane howjaze a swinjace mjaso . . . . . punt 65 pj.

Prima čěrjace pasy z jadriweje kože

we wšěch šěrokosćach, kaž tež **wšitke techniske potrjeby, tuki a wolije** poskića za přihódne płaćizny

Otto Büttner (Wobsedźeř S. Laskowski)

kožowe čěrjace pasy
a technitke gumijowe potrjeby
w Budyšinje, Hłowne wiki čo. 9

Lanz - Bulldog - trekarje

za cežke transporty, abo na rolu a k pohonej, dźesać tysac króć w trjebanju. Generalny zastupjeř

Carl Gast w Budyšinje

Telefon 3290

Hana

(H. Sienkiewič. Přeł. B. Cyž)
Novelka. 164 str. 60 pj.

Dźensa nowa

Berliner Illustrirte

dostanjeće w Serbskej knihaŕni abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin"

Jenož **20 pj.**

Mattcrêpes

krasne wuprawy, z ruku čišćane
widźiće we mojich wukładnych woknach

PAUL OTTE

na Žitnej hasy 10

Tunje a dobre mydła k płokańskim dnjam

Wurjadne wutkniwe mydło „Oberschal" 1000 g-ryhel, čerstwje wahi . . . . **52 pj.**
wuriadne wutkn. mydło „Frauenstólz" 500 g-ryhel, čerstwje wahi . . . . **28 pj.**
jasnožołte wurjadne wutkniwe mydło 180 g-klock, čerstwje wahi . . . . **10 pj.**
krystalowe mjehke mydło punt 28 pj.
mydłowe truški, zaručene čiste ½ punta 25 pj.
salmiak-terp. mydłowy prošk punt 25 pj.
soda w kruchach punt 7 pj.

Wše potrjeby k myću a płokanju
Wulki wubjerk w dobrych mydłach
„Goldcrem", „Fiadrina", „šmrjókowa jehła" 90—100 g čerstwje wahi . . za kus **10 pj.**
„Buttermilch", „Kólnjanska woda", „Heilfro kóžna crema", „Lanolin" 120—130 g čerstwje wahi za kus **15 pj.**
Goldcream „Hausmarke", Kólnjanska woda 150 g čerstwje wahi kus **20 pj.**
jara płaćizny hódno
łóšćidło (Bohnerwachs) punt 45 pj.

Wužiće prošu tutu tunju přileżnosć, dóstanjeću nimo toho też kišće

3% rabata **3%**

Thams & Garfs

w Budyšinje Hłowne torhošćo 8

Polonowe wino . . . . . litr ze suda **0.78**
Wino z janskich jahodow litr ze suda **0.65**
Wše spirituozy, wina a likéry
poruča
Friedrich Grimm
wobkhod z winom a spirituosami
w Kamjencu, Budyšinska dróha 34

Wěncy spěwow

za serbsku młodźinu
5 sešiwkow su zaso na předań
w Serbskej knihaŕni w Budyšinje

Połleńkec tyšerstwo

sym sebi najał a prošu

Radwoř a wokolne wsy

wo podpjeru. Posłužu wam derje

Otto Gottsche z Łupoje

Meble

a pólstrowane twory

poruča po najnišších płaćiznach

Handrij Štrympa

w Budyšinje na Rožow. hasy 15

Sym Serb!

Za *nałětnju potrjebu*

poruča

płotowe groty, 4 a 6 rólžate
groty, cinkowane
kalate groty, skoble
łopaće, widły
łopać, motyki
a wšón druhi zahrodniski grat,
kosy, serpy,
brusy a točniki
w znatym dobrym wuwjedźenju
za najtuńše płaćizny

Alfred Beitel

prjedy Nicolaus

w Kamjencu

na Budyšinskej dróży 70

K firmowanju

poručam swój bohaty skład

na darhach

Zündapp

zasy wšém do předka

DERBY-rjadownja
wot 885.— hriwnow hač do 666.— hriwnow z nowym „tiprondowym" hlokowym motorom

KARDAN-rjadownja
wot 885,— hriwnow hač do 1850.— hriwnow
Kardanowy pohibjez hary styrikhodowy rjeźazowy pohibk.
Njezwjazace předwjedźenje přez firmu

Richard Kieschnick

prjedy Klingst
w Budyšinje
na Hošće hasy 17

Kofej

wot firmy

Kahnt

je přecy najlěpši!

¼ punta 50 pj., 60 pj., 70 pj. a wjacy

Pruhujće jenož!

Clemens Kahnt

w Kamjencu
Budyšska dróha 29

Rozšěrjej Serb. Nowiny

Čitajće serbske knihi!

Woteběrajće serbsku narodnu zběrku „Dom a swět" kotraž hromadźi najlěpše dźěła serbskeho pismowstwa.

1. Alois Jirásek: **Filosofska historija.** Powědańčko **1.00 hr.**
2. Józef Nowak: **Swobody njewjesta.** Swjedź. hra **—.50 hr.**
3. J. Lorenc-Zaleski: **Serbscy rjekowje.** Powědańčko **1.00 hr.**
4. Adolf Černý: **Serbske wobrazki.** **1.00 hr.**
5. Mato Kósyk: **Pserada Margrofy Gera.** Dolnoserbska episka pěseń **—.50 hr.**
6. Marja Kubašec: **Wusadny.** Powědańčko. **—.50 hr.**
7. Mina Witkojc: **Dolnoserbske pěsńe.** II. wudaće **—.50 hr.**
8. M. Kubašec: **Khodojta.** Hra w tšoch jednanjach **—.50 hr.**
9. J. Bart-Čišinski: **Nawoženja.** Narodna-episka baseń **1.00 hr.**
10. **Ruske byliny** z drjewoŕezami Měrčina Nowaka. **2.00 hr.**
11. J. Lašcert: **Wrjekow sapy, sylzow kapy.** Basnje **—.50 hr.**
12. T. Nováková: **Na farje. — Halžki.** Powědańcky **1.00 hr.**
13. Pawoł Krječmar: **Raj myslow, sonow z łužiskich honow.** Basnje **—.50 hr.**
14. Mato Kósyk: **Pěsńe.** I. žel. **1.00 hr.**
15. Mato Kósyk: **Pěsńe.** II. žel. **1.00 hr.**
16. Božena Němcová: **Baruška.** Powědańčko. **—.50 hr.**
17. Adolf Černý: **Serbske hobrazki.** **—.50 hr.**
18. B. Němcová: **Ziwa Bara.** Ze žywenja pastyřsk žowća **—.50 hr.**
19. Romuald Domaška: **Pokładow pytaŕ. Le chevalier de saxe.** Stawiz. powědańčcy **1.00 hr.**
20. J. Lorenc-Zaleski: **Kupa zabytych.** Roman serbskeje pytaceje duše **1.00 hr.**
21. Jakub Bart-Čišinski: **Basnje z młodych lět.** **1.00 hr.**
22. B. Němcowá: **W groźe a pód grodom.** Powěd. **—.50 hr.**

Wjazane zwjazki su 50 pj. dróžše.

Nakładuje Koło serbskich spisowaćelow.

Wšitke knihi su k dostaću w

Serbskej knihaŕni w Budyšinje w Serb. Domje

Přiloha k čisłu 102

SERBSKE NOWINY

Štwórtk 3. meje 1934

Swjedźeń 1. meje na wsach

Mejski swjedźeń w Budestecach

S **Budestez.** Mejska seleń a žiwe barby na twarjenjach a dróhach běchu se zwonkowonym znamjenjom, so chyłuche Budesteczanska wobsada dźeń narodneho dźěła zwjazkowe wosrjeńowjeńcy. Dźeń dźěła wotewrichu so se zwjedźeńskim kemšenjom w nalchej zyrkwi pódźelu wjeczor. K. duchownemu Böttger měješe zwjedźeńske predowanje. Wjeczor w 10 hodź. postajischej Hitlerjuh młodźina a swjazk němšich holzow na namješcze pśed młodźinowniu jo śtimu meju. To drje je sa lětdźesatti sajo prěni króć, so w nalchej wsy tuton stary nalóžk sajo wozjowi. Tehodła so tež wobwdleŕiwo zylnje wobdźěli. Spěwy a reje so pśedwjedźechu. Wokoło 11 hodź. cźehnjechu wschitcy ł Hitlerjej młodźinu k wobarni na hórzu, hdźež běchu hólzy wjetschi cźeczepowzu pśichiprawili, so buchu jón nětko spalili. Na 1. meje pśichenješe so ł radiom ł Barlina wusmuzenje šchulskeje młodźiny, k cźemuž běchu so šchulske dźeći na turnowanišcźu nowoje šchule shromadźiše. Pśichipokazanju posliceji so nanětny koncert pśed Dwórnischcźowej drózy. Pśichi šchuli posliceji so koncert ł tacźelow. Kuž běše so postajiło, sestupachu so ludowi towaŕschojo popołdnju do źwjedźeńskeho cźasa na Fabriskej drózy. S blika a daloka běchu so śeśchi, so buchu shromadnje krocźili. Pśedku krocźeše SA-wothžełenje ł wudrynej chorboju, za nim Hitlerjeŕa młodźina a swjazk němšich holzow. Za nimi njeśechu so chorboje wotnoźki strony a NS-wotdźelenja, potom mnohe towaŕschowe chorboje. Wulku zyła ludowych towaŕschow, shromadnje a mjes sobu śeśo kóždeho rozdźela stawa je sćeźkowanješe. Nětdźe 3000 wobsobow so tu na dnju narodneho dźěła wobdźeli, ł dźěła w cźahu, łdźěła pśichiladnjo. Jako běchu wjeś pśecźecźahnyli, shromadźichu so wschitcy na turnowanišcźu nowoje šchule. Měšino běše kolowokolo ł chorbojemi wobdate. Wěnzy a pletwa pyšchachu twarjenja a pult sa rěcźnikow. Po hudźbnym pośticźenju mješeše wjednik wotnoźki Holank źwjedźeńsku narěcź. Wón napomnješe k źwérje k wjednikej a k podpjerje w jeho natwarnym dźele. Tyžnaznóma ź'ława na wjednika a němska hymna pśecźichej sa źlubjenje wjednikej. Potom pśichenješe so wjednikowa rěcź ł Tempelhoffskeho pola. Dźeń skónći so ł wulkim mejskim źwjedźenjom na sali „Hajnkownje", kiž nimo němšich rejow šabawne pośticźenja pśichinješe.

Mejski swjedźeń w Dubrawje

Dźeń 1. meje wobswjeći so tež tu na hódne waschnje. Hižo iwonkownje jewi so wschitko w najrjeńšej pyšche a Boža stwórba je so wobleka runje lětsa najrjeńšu źwjedźeńsku drastu. Wjetšina wjow, śkuchajcych do tudomneje skupiny NSDAP, shromadźi so k źwjedźeńskemu cźasej w Margarecźinje Hóźe. Cźah hibaše so potom pśichi šynkach tśioch hudźbnych kapalow po Adolf Hitlerjej drózy na dwórnischcźo a sajo wróćo po Hindenburgajej drózy na źwjedźeńsku łuku.

W źwjedźeńskej rěcźi wubźěhny rěcźnik šmyšl 1. meje nětdy a nětk a namolwješe ł doraśom, so mamy sobu dźěło hajicź a jo cźeścźowacź, sa kotrejž so jednik Adolf Hitler na pśichśadne waschnje prózuje. Kóždy staw je šmišno, sajo źwobodny a ja to śłuschu dźak naschemu kanzlerej, kiž pak nochze dźaka, ale sobupomozy, so by so němški lud sajo šćěhnył k źwobodnemu ludej Na to pośticźichu hudźbne kapaly namětny koncert.

W 2 hodź. pokracźowaše so ł programmom. Hudźbne a śpewne koncerty so pośticźichu. W 4 hodź. łśtyšche lud pśichenjeśenje ł Tempelhoffskeho pola pola Barlina, hdźež teź sobom wotpołožichu domórniznu dźěła sbromadnje pśichźahu. Wjeczor wotmě so na wschech rejwanskich łubjach „reja w meji", pśichi kortejž so wožeše młodźina na hódne waschnje sawjeźeli.

Mejski swjedźeń we Łupoji

Łupoj śteji w najrjeńšej pyšche mješkeho źwjedźenja. Pśetwa w bohatej muchowjcźi nad dróhami a na twarjenjach, cźerstwa seleń mejkow pśched durjemi thěžow, k temu so šmahowaze khorboje, wschitko strowi wobsetły dźeń radoscźe a źwjedźenja. S nałétnim źwjedźenjom w pśichrodze sjednowcźa so nałétni źwjedźeń we wutrobach ludźi.

Hižom rano šahe knjeji cźile źiwjenje wo wšy. Krasne ranische łśonce wudospolnja źwjedźeńsku pychu Łupoja. Radwórśka kapala wobnjeseje wobeny hraje wustojnje rańšku hudźbu.

W 9 hodź. łśtyscha dźeśi a dorosćeni pśeches radio se Sawjeźeleńskeje šahrody w Barlinje.

Wokoło pśichipołonja stupaju so wobdźělnicy do źwjedźeńskeho cźasa pśched Haaseg hofcejengom k wotthadej do Radworja. Połny šmuźka a rjenje bě wupyšcheny wós Łupjańskich rjemjeślnišchich mišchrow, kiž źiwoje rjemjeśło ł nim pśichodźachu.

Po puću do Radworja pśchisamknychu so hišcźe druhi wobdźělnicy a wosy ł Kamjenjeje a Bronja.

Na nawóży w Radworju sjednowcźichu so Radwoŕ, Łupoj, Kamjena, Boranczy a Bronjo do jenotneho źwjedźeńskeho cźasa po powo'anjach. Pyšchnaj šcharjej, politiske wjednistwo a chorboje wotewrichu dołhi cźah. Mnoho źwjedźeńcźi wupyšchenych wosow, kiž powołachu pśchestachu, so pśichśamknu.

Cźah cźehnješe na Mlynške thěže a Bronjo do Łupoje.

Na runym knjezim dworje we Łupoji źwjedźeńśi cźah posasta. Wjednik wotnoźi Goetz-Wałkodubrawski a blokowy namjednik Michalk-Łupjański rěcźeschtaj powitaju k wobdźělnikam źwjedźenja. Potom poda so dźěl źwjedźeńskeho cźasha sajo do Radworja wrócźo. Wobdźělnizy ł Łupoje a Łupjanskeje Dubrawki sjednocźichu so k nabożnej źwjatocźnjoscźi, pśchi kotrejž knjes farar Nösler-Minakali rěcźeśe. Muzike śpewne towaŕschow pod nawjedowanjom knjesa kantora Bamja pśchednjeśeju sa tutu hodźinu dośiwju śpěw „Swjaty, źwjaty".

W Radworju rěcźeśe na nawóży stron. towaŕsch żelezniśi inspektor Bunke-Radwoŕśki.

W 4 hodź. łśtyschachu wobydlerjo wjednikowu rěcź na Tempelhoffskim polu.

Wjeczor wotmě so źmólnizowy cźah dźeśi. Na to śeidźechu so k wjeśelnym rejam w Haaseg hofcejengu.

Muzike śpewne towaŕschow wupjelni wjeczorne hodźiny ł rjanymi śpěwami pod holym njebjom.

S Swjedźeń wyška a dźaka němšeho ludu bo teź we Łupoji dostojnje wotmě.

Mejski swjedźeń w Rakecach

S **Rateg.** Tudomna wotnoźta NSDAP wobswjeći dźeń 1. meje na šahorjace waschnje. K jawodej dnja wotmě so póndźelu popołdnju ½6 hodźin źwjedźeńska Boża łužba, wjeczor go potom meja na športowniśchcźu staji, pśichi tutej łkładnoscźi go rhythmiske reje wotmětchu, kótrejž młode holzy pśchedwjedźechu a go nałétne śpěwy sanjeśechu. SA-kapała pśchi tym pilnje hudźeśe. Wutoru rano, dźeń 1. meje běšče hižo rano we 6 hodź. budźenje, a piskasche pśchi tym hižo mjenowana SA-kapała. Dopołdnja ½10 hodźin běšče jarjadowanje źwjedźeńskeho cźaha na torhoschcźu. Pśchi tym wobdźělichu so wšy bliźšcheje wokolinY. W 10 hodź. so cźah nastaji a cźehnješche pśches naschu wjeś. Na cźole běšče wokrjeźny połizajśti kommihar na konju, potom mejśta kralowna, hudźbna kapała, khorhoje wschitkich towaŕstwow, mjes nimi khorhoj žerbskeho towaŕstwa „Lipy", burśi łub a dźěłacźerjo, posawnowy khór, dźěłacźerjo ł industrije, Kamjenczańskeho kaolinowego pśchedewsacźa, twarśjo dźěłacźerjo, kaž teź šamośtnjeni thowanzu tudomneho wustawa sa źlepych, dźěłacźerjo, kotśiž su sa runanje Cźorneje Wody pśchisłušatjeni, dźěłacźerjo żelesniznY a pósty, wudebjene auta a wozy, wožebje napadny rjenje wupleczeny auto Hanuschej šahrodnistwa. Wožebje žortny pak běšče ptachtaty wós šwinjazeho wikowarja Wilhelma Lehmanna ł Komorowa, kotryž běšče ł torbami nałkadjeny a w jenym ł nich běchu prośata, kotrejž tutón posdacźnje pśchedbawasche. Wjele šajimaweho běšče hišcźe widźecź, schtož pak by so dyrbjało nabrošnischo wopiśacź, a by so to dyrbjało woschćernischo stacź, to pak tu mózno njeje. Wulébehnyć so hišcźe ma, so so žerbśe draňy a teź žerbśka pśchsa'na dwémaj wosomaj pokasowachu. — Hdyž běšče so cźah pśches pśchedpśitane Rateczanske dróhi sajo na torhoschcźu sestupał, tudomny wotnoźtowy wjednik wschitkim wobdźělnikam dźak wupraji ja nakoźenu próźu a stónczi źwoju rěcź ł thitrocźnej źławu sa nałch wótzny kraj a jeho wobjerjow a potom śpěwachu hišcźe wschitcy šhromadnje prénju šchtuckU Horsta Wesselowebo śpěwa; potom so cźah rospuschcźi. Porołdnju wobdźělichu so wschitcy pśchi pśchenjeśenju kanzleroweje rěcźe a wjeczor běchu hišcźe sawjeźelenja

Swjedźeń 1. meje w Pančicach

Dopołdnja:

Hižo rano we 8 hodźinach počinaše so w Pančicach hibać. Dźěći přikhadźachu sem z Rózanta, Worklec, Smjećkec a Khróšćic. Spěwajo němske spěwy krocźachu šulske dźěći přez našu wjes na młodownju. Tudy buchu hižo wot klóštrskich šulow wočakowani.

Jako prěni wustupichu holcy klóštrskeho wustawa, kiž běchu w běłych sukničkach sem přišli. Běše to nałétna rejka ze spěwom. Dale wustupichu holcy klóštrskeje ludoweje šule, najprjedy wjetše a potom mjeńše, kóžde wotdźělenje po dwěmaj rejomaj. Najlěpjo skutkowaštej a so peradźištej poslednjej dwě rejey, kiž najmjeńši předwjedźechu. Skónčenje bu wot sylnych wjesnych pachowoł hobrska „meja" postajena. W přestawkach spěwaše „Jungvolk" ze klóštra wšelake nowe němske spěwy. Nětko jimaše so słowa knj. wučeŕ Schönfeld, kiž zastupowaše knjeza

Ľubujće swojich njepřećelow

W jenym lěžu nawjeczorneje Rukeje bě hischcźe pśched nětkrutymi lětami sprawny hajnik zymy je swojej młodej mandźelskej, ł dwěmaj zynkomaj a nětkrutymi hajniskimi. Tu bydleschе w lěžnej cźišchinje, śdaleny wot wscheho šwětneho hołka.

Ale teź hacź k njemu bě so bórzy powěśćź rosnjeśka, so je w rańšich dźělach Rušleje tholera wudyriła, kaž šurowje šmjerćź mjes ludom šakhadźa a ł kajkej śpěšnoscźu so hižo pichibliżuje. Tohodła bě so teź nasch hajnik ł cźasom na wšitke mózne waschnje se wschěmi śrědkami pśchećiwno śtej thorošći šastarał, a tunje bě w njedalokim měścźe pobył, so by so žebi prajiźą a roskłasćź dał, kat ma so šadźerjećź, a so by so žebi nješchto krepkow sobu pśchinjeśł. Hdyž bě so ledma ł města wrócźił, hajniśki je šrudnej nowinku pśchińdźe, so je wo wšy, nětkdźe hodźinu śdalenej, cholera wudyrila a hižo wjele woporow žebi žadała. Hnydom wschitkich wobydlerjo hajnkownje wobšamknychu, so chjedźa so kóždeho wobkhada ł ludźimi tamneje wšy šdalowacź a kruće na to kedźbowacź, so nieby žadyn zušnik do ístwy stupił. Mjes tym so tak wscho hacź nanajlépje śrjadowachu, so bychu hižo zwopředka sanjeśenju thorošće šnapschećźiwili, so wjecźor pichibiśli.

Macź so, žwojej mólicźkej do kóška dowjedschi, sa kachle na šlólz łynny, so by hischcźe ł mandźelskim wo nětkotrejžkuli naležnoscźi a starošći popowedała. Tu nadobo pšo šaschcźmokaju a jedyn hońtwjeŕśki do ístwy šastupi prajiźy: „Monka je młynk še šuchodneje wšy a praji, so je tam šurowa tholera wudyrila a prošy wo bo'podu. Mi bě zyle bojaśne w jeho blišcźoscźi. Jeli mam prawje, naschcźuwam pšy na njeho, dokelź jemu wěrźi njeje." Hajnik wschak derje wědźeschе, ł kim ma cźinicź, młynka pśched sobu mějo, dokelź jeho hižo dawno jako dobrocźinjerja šnajeschе. Wot toho cźasa žem, kóždy žebi hajnik Marju, kotraž dyrbjeschе młoda bycź, la mandźeliku wźa, běšche młynk pichezo na to šmyšleny, kat mohł domjazu pśchesjenoscź a šbožo młodeju mandźelskeju šlašnycź. „Tohodła njebnych", wotmołwi hajnik, „žo jeho wopyta nadźak, dokelź hižo sa schtyri lěta njeje jako mój najhórschi njepśchećel do naschego domu šastupił. Ale", bożeśche dale, „njebožo pśchećeźeluje! Hižo nětko ma dowěru k nam, šnadź lubuje naš ł wutrobnej lubošću, hdyž jemu pśchećeźelniwje hospodu poskićimy?" —

S hłowu wijo wotcźúže hońtwjeŕiki, a bórzy do jenoż špatnje pożwjećeneje ístwy dołhi cźłowjek stupi, pśched kotrymž by so šnadź naštrózał, jeho w cźichim łu šu natrjechtwschi, njeměŕli we žwojej wutrobje praweje śichešćanskeje wěry a lubošće. Sa dołhimi cźornymi włosami thowa so hłuboke šmorschcźene cźoło, lizy śtej blědej a šapadnjenej, hubow młodna cźežwjenošcź je wotšmetŕka, a ł cźornu hłuboko ležazeju wocźow bieżbožna, cźorna dušcha hlada. Jeho koleni thablatej, bě so ł dnjcha wubźěžał. Wo lubošćitwe pśchimšacźe prošcho, žwojej šuchej ruzy hospodarjej napschećźo tyka a tón — runjeź wschak thětro porašeny — tola njezoša; ale praji, so thże jeho prósthu dopjelnicź. Ani złowcźka wo šaúdjenych cźašach njeśpomni. S dobrocźiwym dźělbranjom powěda hajnik wo nětcźišchej nuzy a wo wichelatich šrudnych podawkach, jenož porědko a cźemnje młynk wotmołwja. Mjes tym je šprózniwa žona woschćewjaju wjeśeŕ pśchithotowała a pośleśchcźo ł cźišćej ptachtu nawobleklа; a hdyž bě tak wscho nowemu hoścźej šcźinika, jemu dobru nóź pśchejeśeśe a dźěśće do cźišćeje komorki ło lehnycź, hdźež hižo nan a dźěcźi špachu. Tu žo Bohu w nutrnej modlitwje dźakuje sa wschć žohnowanje šaňdzeneho dnja, žo do Božeho šchitka porucźi a sa wbohu młynkowu dušchu žo pomodliwschi, bórzy wušnu. — Jenoż krótki cźaš špachu hajnikeź ludźo, tu wubudźi jich klepanje do komornych duri.

„Młynk ma", — tak šawoła hajniśti — „šurowu tholeru. Dowolcźe, knježe, so jeho won donjeśemy, so njebyschcźe teź wy še žonu a dźěcźimi šahinyli!" — „To pak žo nihdy na nihdy nještanje! pśched tym šwarnuj naš Bóh wjeśchcźiwy!" šnapschećźiwi hajnik. „Wothladajcźe mi thoreho, kaž žym mam pśchiporucźił, hnydom šam pśchińdu!" Tak dźěśi ł kóšta do horniseje komorki donjeśewschi khwata dele ke khoremu. Bórzy šcźěhuje hańkowa. Ale tak šrudny, šrošny napohlad žo jim tu poštrcźa' Wot najhórschich bolośćow cźwilowaný mjeta a walo žo młynk po žwojim łéhwje, hižo pokałuje zyłe jeho cźeło. W wschć šnamjenia šteje thorošće. Mjes tym pak šda še hišcźeje jene druhe, hischcźe mózniśche wojowanje w jeho wutrobje bycź. Cźim wjetšichu próžu žebi hajnik a jeho mandźelśka bjertaź, cźim bóle won jeju wobliczo hidźi. Pak khowa žwojej wocźi do šahłuka, pak žo wohlidnje pošmějcźe.

Nětko łkocźi ł łéhwa ł wutrym łłosom wołajo: „Njedótkajcźe žo mje, cźišćiścźe mje won, so bychu wjelti a rapaki moje cźełko šežrali. Pśchestaŕ, šurowy jandźelo šmjercźe, njepotorhń mje do wécźneho helśkeho wohnja, prjedy chju hischcźe porécźeŕ! Najhórschemu žadława, kotrzy w pušcźinje žwojeho runjeźa nima, wy hospodujecźe. Šłyšnywschi ruzy še łyšłojtymaj wocźomaj tu žetjitaj hajnik a hańkowa. Ale wécźny žudnik, knjes žiwjenja a šmjercźe, žwojemu jandźelej kiwa, so by schoł nimo domu šprawneho.

Do hłubokeho šparа podanywschi pocźina žo thorny pocźicź, tak ło žo pót jenoź tak wot njeho lije. Wotcźišchi wschi widź, tak žebi hajnikeźy próžu dawaja, jemu tak derje kaž mózno poškuźecź. A hlej! prěni króć ja zyle žiwjenje modli žo młynkowa dušcha.

Potom tłóčži ruzy žwojich dobrocźerjow na wutrobu, na hubu, a łyšły šjednanja, dźaka a lubošće žo po lizomaj ronja. Sa nětkotre dny młynk thorokoło wopušchćźi, šrowy a teź wumoženy ša njebješa.

za Poraka. Namołwješe wosebje młodźinu po zasadach němskich wótcow kročić.

Meja steješe kruče w zemi. Nětko sćěhowašo druhi dźěl, — serbski. Wšak su tola wšitke dźěći serbske! Meja bu wobstupjena z dźěćimi a młodźinu a nětko zaklinča prěni serbski spěw, kěrluš „Tebje my Boha khwalimy“, kotremuž so přizamkny „Chcemy jenej knjeznje spěwać“. Na to zarejowachu nam Khrósćanske šulske dźěći „Meju“. Z tym skónči so dopołdnišni dźeń, kiž běše wosebje našej šulskej młodźinje poswjećeny.

Jako běše so sportownišćo młodownje wuprózdnilo, zetkašaj so dwě šulskej mužstwje w kopańcy, Khrósćanske tři poslednje rjadownje napřeco třom poslednim Pančićanskim rjadownjam. „Hosćo Khrósćenjo“ mějachu dźensa wjele zhoža. Pančićenjo běchu jara slabi. Jim buchu jenož čestne wrota popřate, tak zo běše resultat 4:1 za Khrósćicy.

Popołdnju:

Kak hłuboko je so nowa ideja wo nazionalnym dźěle w ludźe łakorjenika, bě wutoru z najlepšim dopokasom. Khrósćanska wotnožka dźěłoweje fronty, kotraž wšelki dźěl klóšchrjstseje wokolny wobžahuje, bě so na 600 mužow žylna sćichła a cźehnjesche shromadnje pod synkami połkhodowe hudźby k Młodowni w Pančizach, hdźež na žiwobodnym měsnje hižo ídała tiwa hobrska mša. Bě drje so na 1000 ludźi sešło, stari a młodši, mužo a žónje, zoły lud hdźe rosdźělow. To je zyle po smyśłu našeho kanzlera a jeho knježeństwa. Tak hej wón ludowe sjednoćenstwo myśli.

Muzške spěwne towaršstwo „Quartettverein“ sahaji swjedźeń z stibtóžnym spěwom. Potom jimasche so priedawschi wokrjesny wjednik Hartwig z Budyšcina žkowa a rosłaši, kak je nazionalsozialistiske hibanje k nětcźichemu sjednoćenju němskeho dźěłaćerstwa wjedło. Wjednik je jemu zyle hinajschi smysł dał, hač bě to prjedy. W prjedawschich létach cźahanu też cźrjódy po městach a wjach z cźerwjenymi thorhojemi, prědowachu pak we wschelakich napinmach hidu. Dźěłowy ławoń dawa smjer, kak maju so dźěłodawar a jeho pomocnizy sniesć, jedyn sa druheho stać, niz pícheciwo žrebi. Jeli nětcźische hibanje sozialne praschenje prawje njerosriša, dha budże po nim, kaž prjedy i druhimi stronami. Tola njeje smy dołho hišcze tak daloko, so by tóždy nowe ludowe sjednoćenstwo dorosumił.

Žkowa jadriwe žkowa wuwabichu mózny pschikleśk a stónczichu so z stibtóžnym „Sdar“ na wjednika. Po wjazorych hudźbnych postrjeńcach spěwneho towaršstwa žtuchachu pschitomni z napjatoticźu na rěcź naschego kanzlera. Knjes Hartwig so pschilomnym sa bohate wobdźelenje podźakowa a potom cźehnjechu mužšte cźrjódy we stupje do tlóschtrjskeho dwora, hdźež so cźah roswjasa. W cźahu njeješchtej so thorhoji Kukowšeje wotnožki wójnstkich woporow a Sallbachoweje dźěłarnje w Hórkach, kiž bě jara žylnje saštupjena. Wurjadnje rjane wjedro tomu pschinoschowaše, so bě so teiko ludu sešło.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

1. Nachtrag

zu den Ausführungsbestimmungen zur Kraftdroschkenordnung der Stadt Bautzen.

„Zu § 16:“

Hinter Absatz 1. wird folgender 2. Absatz eingefügt:

„2. In der Zeit vom 15. November bis 15. März dürfen die Kraftdroschkenführer ihr Fahrzeug auch dann verlassen, wenn sie sich erwärmen wollen; sie müssen jedoch den fahrbereiten Kraftdroschkenführern ihren Aufenthalt hinterlassen, damit sie bei Bedarf sofort herbeigerufen werden können. Entfernen sich die Führer der ersten drei Kraftdroschken von ihrem Fahrzeuge, so haben sie einen anderen Führer die Fahrbereitschaft zu übertragen.“

Die bisheringen Absätze 2. und 3. werden Abs. 3. und 4.

Ziser V. des Anhanges B erhält folgende Fassung:

„1. Die Kraftdroschken müssen mit 2 elektrischen Freilampen versehen sein. Die Freilampen sind rechts und links an der Windschutzscheibe oder an den äußeren Pfosten der Wand zwischen Führersitz und Wageninnerem in Höhe von 1,40 bis 1,70 m über der Fahrbahn senkrecht anzubringen. Sie müssen vom Führersitze aus leicht einschaltbar sein. Jede Lampe muß von vorn, von hinten und von der Seite, an der sie angebracht ist, zu sehen sein. Sind die Lampen eingeschaltet, so erscheint das Wort „Frei“ in schwarzen Buchstaben auf mattweißem Grunde. Sind sie ausgeschaltet, so darf das Wort „Frei“ in einer Entfernung von 1 m nicht mehr erkennbar sein. Die Buchstabengröße beträgt für das „F“ 50 mm, sonst 30 mm. Ueber und unter der Schrift muß der Grund in einer Breite von 20 mm frei bleiben.

2. Die Kraftdroschkennummer ist auf beiden Seiten des Wagens an der Trittbrettverkleidung in Höhe der Rückwand des Führersitzes oder an den Türen zum Fahrgastraume in einer gelb umrahmten Fläche von 20 zm Länge und 10 zm Höhe mit gelben Ziffern von 6 zm Höhe in Balkenschrift unmittelbar auf dem Anstriche anzubringen. Der Streifen für die Umrandung darf nicht breiter als 5 mm sein.“

Bautzen, am 30. April 1934.

Der Stadtrat,

Dr. Förster,
Oberbürgermeister.

„Pój, witaj nalčco!“

W Protezach, 30. haprieje 1934.

Nalčco se žwojimi mnohimi rjanymi nałožkami a waschnjemi, kotrež žu ludźo sdawna žem runje do tutoho poczaša położili, je wucześ Jan Steglich z Kamjenza do hódneho zyłka stował pod mjenom „Němske nalčco“. Dyrbimy rjeć: Je žo jemu poradźiło, dźěła zabyte waschnja wožiwicź a je dramatiźu pschedwjesć. Sa měnjnoćź bě žebi wjesne hrodźischcźo wusłowlił, kiž žo k tomu najlepje hodźi. S wyšokimi schtomami wokrosćenu nažyp dawaische thłódka za 2000 pschihladowarjow, kotrjiž dokoło wokoła na hrjobach žedźachu abo stejachu. Telko ludu hrodźischcźo a wješ nadobo hischcze widźałoj njesłyš. Se wschěch łónczin Kamjenskeho hamtskeho hejtmanstwa, wot Kinsbórka hač do Delan, žamo z Budyšcina běchu hosćo pschithwatali.

Je na pschedwjeczoru žwjateje Walpory. Sswjedźenska žhromadźizna zkładuje žo na nauku, hdźež njewschědne cźiłe žiwjenje łnježi. Potom cźahnu wjesnjenjo, wuczerjo, dźěći, dalcźa młodźina, dźěłowa žkuźba, młodši a stari žo cźischcźo na hrodźischcźo, hdźež smachowade thorhoje i němskim symbolom strowja. Tam postrowi sawołaš swjedźeńske cźrjódy. Jeho žniny hłóh tocźi žo do hłubin hory a z njeje mukturi wójwoda a woła žwojich žwérnych k žwjedźenjej nałétneje bohowki. Na mjeczach leprježi schitaja lube nalčco.

Žónšce pschiwołaja dźěćom a tute žtuchaju cźische na baju wo Ssnežinzy. Mali hórjzy duchoje njeju Sssnežinku na marach, ale nałétny prynz nucźi ju k nowemu žiwjenju.

Ptaczi kwaš! Dźěći wołaja žwoje ptaczki, rejuja i nimi a potom žo rosbéja do wschěch tónczin. Mjes tym „póstniszy bratrja“ cźahaju komiszy pschedrascźeni dwór wot dwora, z dźěcźazym wozyczkom a z palenzowej bleschu. Póstniszy dachu nam zahvcź na hrubu symu. Rosrišaza bitwa mjes njej a nalčcźom skónczi žo z dobrocźom pożledniejho. Dźěći njeju symu w podobje žlomjaneho muža a storcza jeho do skalneje hłubiny. Tuto waschnje běšche też pola starych Sserbow doma.

S wjeselom je tónz! Sbóžnik drěma w rowje. Wjesnjenjo pomodliwschi žo wrócza žo saso a sajtanu pschi Marijnym žwjeczu. Jutrowni spěwarjo — khowanzy tlóschtrjskeho wustawa — wosjewja horjestacźe Khrystusa. Holzy a hólzy wlekú žo w cźmowej nozy k rězu po „jutrownu“ wodu“. Jena žo pschepłapnje na hólzowe pożnuwanje a tiny jemu karan wody do mjeswocźa.

Nadobo pschicźerja žo jutrowne sajazy a dźěći rejuja i nimi. Kschijerjo jechaju wokoło polow, tola jenoj tšt sajschahi, z Wudworja a z Khrósćicy. Druhe běchu wotprajili, tak so cźinjesche tuta žzena njedożahazeho sacźischcźa. Tohodla też spěw pschi žnadnej licźbje žłabje tlinczesche. Běsche žo też pschenisko sajspěwak. Dla žmlneho pschikleska špłólchichu žo konje, pschi bliskej hłubinje mózjesche žo lohaz njesbožo stacź.

Potom dźěsche němšti „Faust“ do luda a strowi po žnatej Goethowej baśni nałéco. Nadobo cźahnu pacholjo z meju na žwjedźenske městno a žadźa ju do jemje. Němšte a žerbšte hólczata a holzy Khrósćanskeje šule rejuja wokoło njeje a šulske dźěći z Njebjelcźic a z Wottrowa spěwaja Kozorowu „Meju“ pod narowjednym k. wucźerja Wujeścha. Meja žo k jemi puschcza. „Sa tym wjerschkom hrab!“ — a pachoł wjedże žwoju „kralownu“ k wjeselej rejzy. Shromadne nalétne spěwy saklinča.

Po stónczenju pschedwjedźenjow njeliczomne cźrjódy z hrodźischcźa do wjeh cźahnu, hdźež pschi wójnstkim pomniku k. šulsik rada Otto w dostónczej rěcźi na ważnosćź tutych rjanych nałožkow w němskim ludźe, kotrež dyrbja so pěstowacź a sdźerżeć. To je we wożebje też nadawk šule, dokelž je šulskim dźěłom njeje wucźerjowe skutkowanje wotbyte. Napołšed spominasche na naschebo wjednika, kotremuž žo cźikrócźne hrimotaze „Sdar!“ wunješe.

Jeho pożlednje žłowa: „Nětko dźicze domoj a žwjeczće doma nałožk khodojtow palenja!“ žu drje wschitzy wobkedźowali. Wożebje młodźina! W zyłej tlóschtrjstej krajinje a na sdalenych horach widźachmu mejšte plomjenja žapacź a wjesele hrajesche woheń we wjeczornej cźiischinje. Rjany pschedwjedźeń sa dźeń nrodneho dźěła!

Städtische Freibank Bautzen.

Freitag, den 4. Mai 1934: 14—16 Uhr für die Nrn.: 5401—5550 und 1—150.

Sonnabend, den 5. Mai 1934: 8—10 Uhr für die Nrn.: 151—450.

Rohes Rindfleisch, das Pfund **30 Pfennige.**
Rohes Schweinefleisch, das Pfund **35 Pfennige.**

Die Freibankverwaltung.

*

Die Kommunikationswege von Sornzig nach Hochkirch, Kuppritz und Wuischke werden wegen Beschüttung in Flur Sornzig vom 2. bis mit 9. Mai ds. Js. gesperrt. Der Fahrverkehr wird über den Weg Sornzig—Plotzen gewiesen.

Bautzen, am 30. April 1924.

Die Amtshauptmannschaft.

Přilopk

* **Fabrika žo wotpalila.** W Trutzej karoložowni we Koburgu wutoru pschiwotdinju woheń wudyri. Benzin a laki połěkowachu wohnjej, so žo 4000 kóžnych metrow wulke dźěłarnje a składownje je wschěmi ifkadami a autami, kiž. běchu žo k wuporjedźenju pschiwjesle, wotpali. Bydleršnje, pišarnje atd. žo pšched wohnjom wuthkowachu. Fabrika mějeshche tuthwilu runje wjele dźěłacź.

* **Hnojidło sa kwětli w hornzach** może žebi kóždy žam darmo wobstaracź, hdyż jetowe schkorpawy, kotrež žo w hospodarstwje nahromadźa, do symneje wody kładza. Tale woda žo někotre dny stejo wotjaji a žo potom kwětkam pschiliwa. Na tajke waschnje kwětki nuiny tall dostawaju.

Hospodarski rozhlad

Schwórtk 3. meje 1934.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,494	100 pólsk. złotych	47,275
1 jendelski punt	12,715	100 českosk. krónow	10,40
100 šwajc. frankow	81,03	100 franc. frankow	16,50

Barlinska burša wotewri žo žrjedu se žłabym wikowanjom. Žiwiłchi wobtkład žo njewuwi dźiwajo na transferowe rosrěczowanja w němskostatnej banzy. Tendenza wikow pak bě žche pschecźelna, kurzy akżijow běchu njestajne. Wiši rentowych liścźinow sapiżachu žłabšche kursy.

Barlinske žite wulkowiki mějachu žrjedu pschi měrnym wobtkodże žłaby wobrot. Pschenżo a rožki žo pschewjele njepostrjeżeše. Mlyny a witkowarjo pak też jenoj žnadne dźěłby kupowachu. Na buršy žo nowarjadowanje mlynkeho hospodarstwa žiwje rospominasche. Tohodla žo z kupowanjom pschenicźnje a rjanoje muki wocźakuje. Mowša běsche wcźera malo na pschedań, kupzy pak jenoj malo kupuja a požadane wyšoke płacźiny sežetka sapłacźa. Jeczmjeń žo sa industrijowu potrjebu po stajnych płacźišnach kupowasche.

Wcźera płacźeśche w Barlinje zentnaŕ pschenży: 9,40—9,65 hr., — rožki: 7,85—8,10 hr., — jeczmjenja, nal.: 7,65—9,10 hr., — mowša: 7,35 hač 7,60 hriwnow.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wołijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg
Płaćizny po złotej hriwn'e.

	2. 5.	30. 4.		2. 5	30. 4
Pšenca	—	—	buny	8,10-8,90	16 2-17,7
rožka	—	—	wcka	7,40-7,90	15,0-16,5
jećmjeń, nal.	153-157	152-157	módre lupiny	5,50-6,00	11,0-12 2
ječmjeń	—	—	žołte lupiny	7,40-7,90	14,7-15,5
wows	147-152	147-152	zeradella	7,75-8,75	15,7-17,7
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńć. muka	26,5-27,5	26,5-27,5	lany wosušk	6,00	12,00
rżana muka	21,9-22,9	21,9-22,9	such. trubanć	5,10	10,1-10,2
pš. wotrwby	11,7-11,9	11,7-11,9	běrnj. kruški	7,00	14,00
rżane	10,9-11,2	10,9-11,2	syno, 50 kg		
raps	—	—	rżana sloma		
hróch, Viktor.	20,0-22,0	40,0-45,0	pšeńć.		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pieluški	18,00-8,25	16,0-16,5	ječna		

Płaćizna za pšeńcy za wupłodźerja 188 192 193
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 157 160 162

Płaćizny rězaneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

2. meje 1934 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 262

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	28—30
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	25—27
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	22—25
Mjenje picowane wšěch starobow	

Byki: 538.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rězneje hódnosće	28—29
Połnomjasne, młódše	26—27
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	24—25
Spatne	21—23

Jałojcy a kruwy: 558.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	24 - 27
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	19—22
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	15—18
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	11—14
Mjenje a spatnje picowane	—

Celata: 2067.

Najlepše wukormjene (2. družiny)	50—58
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	35—48
Spatne (4.)	18—30

Wowcy: 2697.

Młódše a starše wukormjene (1. družina)	27—29
Starše wukormjene (2.)	25—29
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	15—24

Swinje: 15 457.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiżenc, hač do 1½ lět stare	50
Wukormjene	40 - 42
Mjasne	39 - 41
Spatne	35—39
Rancy a kundrosy	37

Směšk

Hinak mněnjene. Krawšti mišchtr, tiž žo sažo podarmo prózuje, wot studenty pjenjesy ja schcźe dostacź: „Hdy hych ja telko dołha měł, kaž Wy, sawěsče směrom špacź njemohł.“ — Studenta: „Tohodla wschak też ja wjesčši dźěł nozy njespja.“

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskeje žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přećiwo sćěhwkam čělneho znjezdobženja z 1000 hr. – hdyž wumrěje abo hdyž je za čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezdobženje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezdobženja dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumjenjenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 103 | **Budyšin — Piatk 4. meje 1934 — Bautzen** | **Lětnik 93**

Wulke dźěło němskeho zasydlenja

Němšći konišar za němske sajbydlenje statny sekretar Gottfried Feder rěčeše schwórkt k nowinarjam wo sajbydlenju. Wón sajbydlenje jako jedyn z najmuhišichich a najwobzěžišich nadawkow za němske knježerstwo mjenowaše. Dotal běše sajbydlenje do wschelakich sajbydlenjow rozšěrjene. Němšći kanzler je tehodła postajił, so ma so hnydom z wuwuzićom wschitkich dotalnych naćonjenjow a je sjednoćenjom wschitkich mějmnosćow žydlerstwa pola němskeho hospodarskeho ministerstwa jenajle měste wjednistwo sajbydlenja za zyły Němsku postajić.

To wosnamjenja nadawk „w najsćeršim wobsahu praktiski nazionalsozializmuš. K pschewjedźenju tuteho nadawka so němskemu komisariatej wschitke mějnosće podstaja, kiž so z twarjenjom bydlenjow a žydlischćow saběraju. Na tuto waschnje so jednota struny a stata na tuchym njeznjenje ważnym polu za wobnowjenje ljuda a hospodarstwa sakhowa.

Burske sajbydlenje wobdźe'a němski minister za ježinjenje a ratarstwo. Rozsudne pschemjenjenje w sajbydlenju leži w pschełhodźe z njejenajsćerje dotalneho sajbydlenja k rěmskemu sajbydlowanju, kaž je kanzler je mjenował. Nowe žydlischća, nowe města na wjach maju jenož tam nastać, hdźež su hospodarske wumjenjenja za wobstatce a ježiwjenje wobhladźerstwo. Sadźdlowanje na kromach městow z husto pschewulkej dalenosći wot žrjedźišcza městow a k dźěłu, móža so jenož w tajkim wobsahu dowolić, w kotrymž móža so njestrowe hydlenja starych městow jwotterhać, so bychu wulkomělta žiwjelo a powětr, potajkim cerstwu pluza dostałe.

K sajbydlenju njehodźi so kóžby prěni lěpschi, Budźe so pruhowacz, hacz rażowe wumjenjenja dopjelni. Budźe so dźiwacz na wobsobinske wězy: wopokafanu khmanosć we powołanju, pschistojne a strowe žiwjenje tiej runje tak ważnej, kaž jowbranje žydlerjow po jich jozialnym stejišcźu. Sdydlischcza dyrbja so tak fałszowacz a wutwarjecz, so móža se žiwjeje mozy rosć. Wulkomělta žu se žmjerću naroda! S najwjetschim nadawkom tsećeho stata w nastupanju wobydlerskeje politiki je wumjenjenje ljuda z hubjenjowa wulkomělstwa a pschiprawjenje strowych wumjenjenjow k žiwjenju, wosebje za młodu generaziju. Jej dyrbi němske žydlenje słužić. Nowe žydlischcza a městaczka budża pschikłady najlěpschcheho němskeho twarskeho wumětstwa.

Wotmyślene pjeca je, so maju so młode holzy po mózności w zwójbach z dźěcimi saměsćicź. Prěnje 6 njedźel su njewjasaze a potom so sreczenje na jenoletne wuwuczenje podpisa. Po tutym lěcze němšći wustaw tute holzy domjazym abo druhim zónskim powołanjam pschipokasa.

Němski biskop přińdze do Drježdźan

Pjatk 4. meje wječor w 6 hodź. so 16. evangelisko-lutherska krajna synoda pożledni krócź k sjawnemu pożehnjenju w krajnej zejmowni seidże. Prjedy hač so tamna rozpuschcźi, dże synoda zyrkwinisko-stawisnisiu ważne wobsamknjenja. We wobłuku organiskeho a samerej pschimjerjenego dalewjedźenja zyrkwinskeje wustawy z lěta 1933 so prawa wschitkich jeje organow na sjednoćenu němšću evangeliku zyrkej pschenjezu. To stanje so, so by so němska evangelska zyrkej zwonkownje krućišcho a po jenotnych zasadach z organisowała. Krajny biskop podstaji so němskemu biskopej.

Dokelj je tuto wobsamknjenje tak wulcy ważne, budźetaj němski biskop Ludwig Müller a nowy prawny zastupowar němskeje evangelskeje zyrkwje ministerialny direktor Jäger na tutym pożehnjenju sakskeje krajneje synody pschitomnaj.

Juhosłowjanscy hosćo w Mnichowje

Juhosłowjanscy nowinarjo pschilećachu schwórkt we letadle „Generalny połny marschall z Hindenburg" z Zatrlina do Mnichowa. Sajtrujsej namětnicho župneho wjednika za Hornju Bayersku Boeckl hosćej wotrowbnje do Mnichowa witasche. Wón wupraji nadźiju, so bychu hosćej w dnjach swojeho pschebywanja w Mnichowje zaćišćcz dostali wo tym, schto je nazionalsozializmuš w Němskej dokonjał. Hnydom po swojim pschilećenju do Mnichowa pochu so juhosłowjańscy nowinarjo do Benediktbeurena, so bychu žełi tamnische dźełowe lćhwo wobhladali.

Gdansk a Pólska

Na mejišcu žrjedźenju w Gdanšku je tamnischi župny wjednik statny rada Forster wo poczahach mjes Gdanšcom a Pólšcej rěčał. Wón pod pschełkleškom shromadźenych na to pokaza, so je so němske město Gdansk psched 15 lětami z němskeho hospodarstwa wujsmoko, do kotrehoż po krwi kluscha, a so pólskemu hospodarstwom pschibrenjiło, kotremuż po krwi njeż uschca. Hacźrunjeż je město Gdansk sreczenje dopjelnilo, so jemu pjeca z pólšcej stronu žiwjenje poczehuje. Nazionalsozialistiske knjezerstwo w Gdanšcu je so wo pschecżelne poczahi z Pólšcej prózowało, wono pak žełi žada, so by so z jeho hospodarstwom po prawdźe wobkhadźało. Nichtó njeżmě žełi myślicź, so so po šnicźenju němskeho hospodarstwa w Gdanšcu tej hischcze jeho němšće cżuże a kultura šnicźitej. Jenicźka bróń Gdanska su sreczenja, druhich bróńow ninta. Runje tehodła pak dyrbi žełi Gdansk zadacź, so so tej druha strona jich dźerżi. Nichtó njetrjeba so dźiwacź, hdyż město Gdansk hewak swoje hospodarstwo samostatne sćini.

Sskowa župneho wjednika su w Gdanšku žylny sajcźischcź zawostajiłe. Hižom psched tsjomi niedźelemi je natonowy president dr. Rauschning pschi wotewrjenju brunych wikow w Gdanšku na nowe puesje pokasał, kiž dyrbi Gdansk hicź, njebudźe-li Pólša swólniwa, tworowy wobkhad do Pólšcej wot dotalneho wuwjafanja wuwjabobcźicź. Dyż nětko tej župny wjednik jako sajsnjer hibanja wótcje k wuczišcźenju hospodarskich poczahow mjes Gdanšcom a Pólšcej rzecźi, z teho wulkhadża, so chże strona dla pólšcheho sadźerżenja pjeca dotalnu swonkownu politiku w Gdanšku pscheměnicź.

Nowe francowske wulkotanki

Hollandske nowiny nowy cżežki tank franzowskeho wójska nadrobnje wopisuja. Tutón tank dyrbi so pjeca k pschewinjenju žylnje wobtwrjedźenych stejišcźešcźow rycźacź. Jemu budże pjeca mózne, hacź do 5,60 m-schěrcke pschirowy pschejeć. Tank ma 15,5 zentimeterski kanonu k stźelenju do prédka a 7,5 cm kanonu k sselenju do sady, a 4 cżežke maschinske sselby. Nowy tank je tak twarjeny, so normalne granaty lohkeje połneje artillerije jemu feschkodźiš njemóża.

Němska hriwna so niewothódnosći

President němskostatneje banki dr. Schacht je žo z hospodarskim redaktorom nowin „Westdeutscher Beobachter" Leonom Schäferom rozrěčował. **Schtož transferowu konferenzu nastupa, je prajił, so žo wunoschi jednanjow tuchwilu na žane waschnje njeda pschewidźecź.** Němske knježerstwo a němskostatna banka njejstaj z lohkej wutrobu k wobmjesowanju transfera pschistupiłoj, ale strej to hakle cżinitej, hdyż jeju nusa k tomu nucżesche. Rasche dewisowe starosće njeswitżuja jenož z transferowym praschenjom. Pschi mnohich wobcżežnosćach wuwosa stejinu hischcze psched wulkimi a wobcżežnymi nadawkami, a budże tej pschichodnje zyleje rajneje wole k pschětowanju w naschim ludże trjeba, chże-li nad poměrami dobyć.

Na wopraschenje wo stejišcźu němskostatneje banki k narunanju notow a wo mějnym wothódnoscżenju hriwny k powschcżenju němskeje konkurrenzneje khmanosće we wutraju wotmołwi dr. Schacht, so žo wo wothódnoscżenju po pschikładze druhich krajow, każ žebi to dźeł naschcheho hospodarstwa z wukrajnych pschicżinow z khwilemi pschejescże, w Němskej njemóże jednacź. W tutym smyśle žu so tež němski kanzler, němski hospodarski minister a němski propagandny minister hakle njedawno zyle jasnje wuprajili. S wothódnoscżenjom němskeje hriwny by wulki njeměr do hospodarstwa pschischoł, němske natwarne dźěło by so najcżežo wohrožyło a dowěrjenje ljuda do statneho a hospodarskeho wjednistwa by so fatschaž'o. Němška by pak z tym tež zwětowenu hospodarsku hubjenje słužiła.

Hobrski nowotwar němskostatneje banki

Jutsje zobotu połoži so w Barlinje sakładny kamjeń za powjetschenski twar němskostatneje banki. Wjednik Adolf Hitler budże pschitomny. S tutym twarom je so hižom mnohim ludźom dźěło dało a so mnohim hischcze na dołhi cżas dźěło da. Twar budże nětkhże 40 milijonow hriwnow płacźicź. Twarjenje żada žebi nětkhże 32 000 kóžnych metrow ležownosće, to je nětkhże 13,5 jutrow abo 12 górcow. **Nowotwar budże jedyn z najwjetschich w pożledni létdźesatcu w Němskej. Pożwjecżenišku rěcź śmje president němskostatneje banki dr. Schacht. Němski radio pożwjecżenje w 15 hodź. pschenjeże.**

Přiwal do němskeje dźěłoweje fronty

Nowinarnja Barlinskeje NSBO-organisazije wojsewija, so žo pschijimanske lisćiny za pschipowědźenje do němskeje dźěłoweje fronty njemóžachu 30. haprleje sawrěcź, dokelj so pschiwal pschipowědźenjow njedźiwajcy najkrucżischcheho dźěła organisatziow njehodźeše pschewinycź. Tehodła je žo dosłońcżne sawrjenje pschijimanjow na njewjšiš cżaš wotstorcżiło. Nětko žo tež pożlednemu ludowemu towarschej smóžni, žo němskej dźěłowej fronce pschisamknjeć.

3400 němskich dźěłaćerjow na morjo wujěło

Na žwjatocżne waschnje wujěše 2400 dowolenzow z Němskeje z parnikom „Monte Olivia" z Hamburgskeho pschistawa sandźenu žrjedźu. To běše prěnja mórska jěda NS sjednoćenjstwa „móz z radosće". Pschi wotsłóže porcźa dr. Ley dowoleńzam. Župny wjednik němski bohet Kaufmann pscheješe łódźi wujeelu jěchu.

W Bremerhavenje wujěše parnik „Drježdźany" z 1000 dowoleńzami z Porheinskeje a Pornhrinskeje. Też tu běše dr. Ley pschitomny. Wón běše z Hamburga pschithwatał. K wujeelu wotdźělnikow poda so dr. Ley na łódź, so by so na tutej prěnjej jěchje wobdźělił. Pola Helgalandskeje kupy so łódźi „Drježdźany" a „Monte Olivia" seitkaschtej a thromadnje dale puczowaschtej. Kichijak Lipsk so jimaj pschidruži a łódźmy manevry pschedwjedźe.

Zjězd wjednikow dźěłoweje służby w Potsdamje

Pod wjednistwom wjednika němskeje dźěłoweje służby statneho sekretara Hierla su so w statnej schuli němskeje dźěłoweje służby w nowym palazu w Potsdamje župni wjednicy 30 němskich dźěłowych župow a wotdźělenišzy wjednicy statneho wjednistwa nazionalsozialistiskeje dźěłoweje służby k dźěłowemu sjězdej sjeschli.

Wučbne lěto w domjacym hospodarstwje za młode holcy

NS-zjónstwo a němski zónski stukt, němske wjednistwo młodźiny a němski wustaw za wobstaranje dźěła a sawěscżenje njesaposłužerjow su namołnowenje za lěto domjazeho hospodarstwa za holzy wudale. S nim so wosebje němske hospody namołnoweja, **so bychu swoje domy za młode holzy wotewrile.** Starschi pak dyrbja swoje holzy wucżicź, so w domjazym dźěle sakład łóžeho zónskeho dźěła leži. K temu dyrbi lěto domjazeho hospodarstwa za holzy pomhacź. Wuslożne hospody pschiwoźmu holzy k wucżenju na jene lěto do swojeho domjazeho hospodarstwa a wuwucża je w domjazym hospodarstwje a wothladaju dźěcźi.

Pschinoschći thorobneje łaży njeżby hospoda. Tu so też pschedpisma wo dawkowych wołożenjach nałożeja. Na tónzu wucżbneho lěta dostanje holza wuswědcżenje, kiž je za nju sakład nowcho dźěła. Městna za holzy maju so pola dźěłoweho wuběrka w gmejnje wosjewicź.

Wójna w Arabskej

Pśiśoł njedźele dołho w Arabiśkej mógnaj wjerchaj wo nadkśeśiśiwo na arabiśkej pokłupje wojujetaj. Wjednik Wahabitow Ibn Saud chce kraj w duchu curopśk. ziwilisazije wobnowiś. Jemenśki Iman pak bźeśe konserwatiwny a dźerjeśe ześ stareje arabiśkeje tradizije. Dokelž wón płódnuśi a tehodla hódnišći dźel kraja wobkśiwjeśa, njewuwoła, so bibliziwiśći Wahabitojo śkónčnje jeho nadpadźeli. Kaž ześ sda, woni dobudu. Pśiśi ześwójim pośtupowanju na jemenśke hlowne město Hodeidu ześ śimi mjeńśe naźita dobyli. Jemenśki Iman je porucził, so ma ześ města Hodeida wopuśćeśiś. Lokli jendźelśki kśiśiźał „Penzance" a jendźelśki parnik „Ayamonte" wuwjeźetaj cźekańcow na kupu Kamaran.

Jemenśy wojacy pśi njedośtatku muńdy a muńicije k Wahabitam pśeśeźu. Snamjenitego wjednika jemenśkich wojakow Ibna Haigu su morili. Wahabitojo su ześ panzerowanymi wosami a radijowymi apparatami wuhotowani.

Reuterez telegrafowarnja w Londonje powźe, so je w Jemenje wojeśka poražka k revolucijii dobjeźała. Powźe ześ znamo, so su poddanoju Imana śkónčnje wokoło, jako bźehu śćeźkarjo jeho hród w Saanje dobyli.

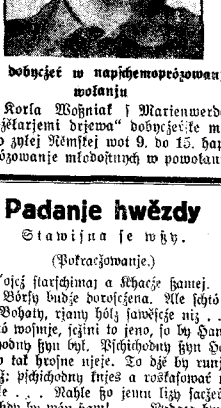
Krótke politiske powěśće

— Pśi wjeś sakśkim wołebitym źudom w Zwikawje ma ześ 69 młodych komunistow, mjez nimi 6 holźow, samolwicej. Mśchitich wobstorjenych winuja, so ześ nim lěcźa 1933 kommunistiśi śwjask młodźiny wudźerźeli. Někotśi ześ nich scheźiwaze śpitzy rośchérjeli.

— Němśki biśkop Müller z schiwórtk rańśchoprukeho biśkopa Fryza Kešeka do zastojnstwa zapokasak.

— Saarska knježeńśtwowa komunizija je nowiny „Deutsche Front" na dwě njedźeli sakasała.

— Wójera schwórtk pjećeśetśe źo w Pólśkej kaž kóźde lěto wopomnjeńśi dźeń prenjeje pólśkeje wuśtawy ześ lěta 1791 jako narodny źwjedźeń. Ześwjedźenśke cźahi, druhe jiawne śhromadźiśny a wojeśka porada źo wotmětchu.

Najmlódśi dobywcźe w napśchemoprózowanju w powołanju

15lětny Korla Wośniak ześ Marienwerdera dosta mjes „wobdźělarjemi drjewa" dobywcźe ześ mjto. Kaž wěmy, źo po zdźelu Němśkej wot 9. do 15. haprleje t. l. napśchemoprózowanje młodostnych w powołanju wotmě.

Bamž Pius XI. je awstrijskemu wójaskowemu prezidentej Miklašej telegram we łacańskej rěcźi pósłał. S nim mjes druhim pśeśeźe, „so by Wśchepomócny chył młodźiny awstrijśki lud, kiž je někto ześ japońskich śtotin najwušo śjednoczeny, ześ swójim zjednowanjom a powześchitkownym derjemcźom wosbožik."

— Jendźelśko-japańske jednanja wo wobmjeśowanju wulwoja japańskich tekśtilnych zworow źu bjes wuspźeha zastajite. Na to woczakuje źo zkoma wójna mjes Japańśej a Jendźelśkej.

Wokrjesny zjězd hamtarjow nacional-socialistiskeho zasaranja wójnskich woporow w Budyskim wokrjesu

Sjednorjenje organizazije — śhromadne zažydlenje — wobstaranje dźěła.

Wokrjeźny śjěźd wotnožłowych nawjednikow a pokładnikow njedźelu 29. haprleje w „Běłym Konju" we Budyśkinje stejeśche w znamjenju nowoorganizazije. Tutón śjěźd bźeśe trěchny, so bychu źo hamtarjo nazionalsozialistiśkeho zastaranja wójnśkich woporow śe zakładnym noworjadowanjom organizazije śesnali. Wobźcherne bźehu teź rosprawy wo zažydlenju a bitwje wo dźěło.

Jako bźehu źo thorhoje do sale pśichinjeźle, spominaśche wokrjeźny nawjednik śtron. tow. Wizke na 2 miljonaj towaršow, kótśiž su na polu cźeśće za Němśku padnyli. Wón śpominaśche tehorunja na brunych woporjarjow nazionalsozialistiśkeje revolugije, kótśiž śwoje źiwjenje woprowachu. Stron. towaršeś Wizke rosprawjeśche wo noworjadowanju organizazije, kótśiž cźuźiwe śjednorjenje pśichinjeźe. S tutym pśichemènjenjom dyrbi źo nazionalsozialistiśke zastaranje wójnśkich woporow śnutśkownje pokśiwnicź, so by wśchitke mozy za wězowne nadawki wuśhotkowało a we wulkim hibanju Adolfa Hitlera śwoje stawiśnike winowatośće pśichewzało. Nazionalsozialistiśke zastaranje wójnśkich woporow dźeli źo do śepjeranśkich, wotnožłow a wokrjeźow. Wokrjeźny wobźahuja wokrjeźy zastaranśkich hamtow. Tute źu wjetśiny zamostatnoźcj dostate a śich wjedniźy źu hnydom němśkostatnemu wjednistwu ześamołwicźi. So by źo teź śwonkownje pokasało, so je strona ześ wjednizu nazionalsozialistiśkeho zastaranja wójnśkich woporow, źu mjezicźelśko hamtow tuteho zastaranja hamtarjo strony, a hamtarjo hamtow wójnśkich woporow śmědźa w brunej cźeśnej drasce thodźicź. Schtoż źo śe śjednorjenjom zarjadnistwa wulutuje, ma źo dopołnje na zažydlenje nałožeź. Nimo wobstaranja dźěłowych mźitnow pak je zažydlenje teź w pśichodnje źobu ześ najwažnišchim nadawkom organizazije. We wokrjeźu źo na tśjoch pśiśe-

Samodźělawe **domjace wodowódy** kaž teź

pumpy

we wšěch družinach a wulkošach pola firmy

Miessner

dewśaczach dźěła a to w Subumucźy, Biśkopicach a Habrachcźicach. Dokelž je śtatna twarśka pożcźonka wuwostała, dyrbi źo za wobstaranje prenjeje hypotheki śtarośći zadacź, so bychu jiawne pjenjeźne wuśtawy (naźeśtwa załaczź, so bychu jiawne pjenjeźne wuśtawy (naźeśtwa załaczź, so hypotheki pśichitotowaźe. Lutowarnje) wjazy średźkow ześ hypotheki pśichitotowaźe.

Wokrjeźny pokładnik towaršeś Unger rěcźeśe wo śawjedźenju nowych pśchepiźowańśkich knihow za pokładnju, wo pśichipowědźenju w źobuśtawśtwje, wo formularach atd. Pokładnje a śarjadnistwo wotnožłow źu źo pozlej Němśkej nětko jenak śrjadowaźe.

Wo bitwje wo dźěło wójnśkich woporow rosprawjeśche dowěrnik nazionalsozialistiśkeho śastaranja wójnśkich woporow pśichi Budyśkim dźěłowym hamcźe towaršeś Jencź, tehorunja towaršeś Winter pśichi wotrjedźe za śastaranje cźeźkośtranjenych. Stron. towaršeś Boden jako wotrjadowy wjednik za wobstaranje dźěła rozkoźt hamtarjam śaźadoy, kak maju źo we źłužbnych měśtnoścach wotnožłow wot śpocźatka meje ześ podpjeru strony ześ wobźěitej aktiju wójnśke woporu do dźěła pśichinjeźi. Hdyž móźe źo za poradźene wobhladowacź, so źu nazionalni wojowarjo dźěło dóstali, pśichiźu wójnśke woporu na rjad, dokelž źu źebi runje wone dla śchkita němśkeje domiśny wobźebite prawo na wěśte dźěło dobyli. Wśchitke dźěłowe hamty a dźěłowi bitwjerjo pśichi politiśkich wotrjeźach w śhromadnej frontbitwjerjo pśichi politiśkich wotrjeźach w śhromadnej frontcźe w zmłym wotrjeźu za śamośtnjenje wójnśkich franjeńcźe w zmłym wotrjeźu za śamośtnjenje wójnśkich franjeńcźe wuśtupa. Wśchitcy hamtarjo nazionalsozialistiśkeho zastaranja wójnśkich woporow we wotnožłach maju po źwojim dźělu pśchinośchowacź, so źo we wokrjeźu źwojeje woinoźki wobhladuja, hacź źo njemohłe měśtna śa wobśchkodźenych towaršeśow wuśtawodobźicź, wobstaranje a wobźaźenje śtawa pak źo teź pśichinoźnje pśches dźěłowe hamty. Pśichi napraschenju wobhźiśchu źo wośebje ześ industrijowych cźinow Hornjeje Luźicy. Dyrbi-li źo cźeśtne śtejiśchcźo wójnśkich woporow śe śkutkom dopokasacź, dyrbi tódy pśchedewšaczeł za źwoju najźiwjeceźiśchu winowatoścź měcź, so telko kaž móźno wójnśkich woporow pśchitaźi, so by ześ tym moralitku winowatoścź k śamośtnjenju we wójnje wobśchkodźenych krajnych śaźitarjow dopjelnił.

Śtónčnje wokrjeźny nawjednik Wicke hamtarjow napominaśche, so bychu jim pśchepodate nadawki ześ najwjećhej źmědomitoścźu a żelesnej energiju pśchewjedli a we źwojim dźěle we wotnožłach źobu pśchinośchowali, so by źo cźeśći ześ wójnśkim woporam bóle hacź dotal wopokasała a źo wójnśkim woporam bóle hacź dotal cźeśtne měśtna śpośćiłe. Mułti wjednik Adolf Hitler je źwojim hibanjom je w naź śaźo hordoźcź wojeśtwa śłubźił, kótraź ma źo w ludowej śhromadnośći śłłubźicź. Sswěru, kiž je wjednik śe źwojim hobrźim wojowanjom wo nowe śeźwlnjenje Němśkeje wopokasał, chcźeźa jemu frontźy towaršeśojo na tyźaźowe waśhnje zaźo wrócicź. S wuśpěwanjom Horśta Wesśelowego śpéwa źo śjěźd śtónčni.

Ze Serbow

W Budyśkinje, 4. meje 1934.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjecźor w 7 hodź. barometer 740, hygrometer +3, thermometer wo dnjo +25. Dźeńśa rano we 8 hodź. barometer 739, hygrometer 0, thermometer w nozy +19. — Wjedro je nětko w jara njewěśtnym położenju. Wo njewjedrach na wśchelakich měśtnach je źo powětr źnaduje wokhłódźił. Tola mamy

Padanje hwězdy

Stawizna ześ wšy.

(Pokraczowanje.)

3)

Kajka źa'oścź śtarśchimaj a Kśacje śtamej. Nětkole bě śtaruacje lět. Bórzy budźe dorośćeńa. Ale śchtó chcył źebi ieje bracź? Bohaty, rjany hólź sawśćeje niz . . . Jeli to źebi ju nětkó wośmje, ześimi to jeno, so by Hanźa Jankowowy pśchichodny źyn był. Pśchichodny źyn Hanźa Jankowowa! To kat hrośne njeje. To dźe by runje to źaunźne było, kaź: pśchichodny knjes a roskakowaś na rjanym burśkim kuble . . . Nahle ześ jemu ligu śaćeźwjeniśchej . . . Schto, hdy by wón źam! . . . Budoza hwězda bě dźe jemu śwoje wośchćiła? . . Ale wón źebi njeśwěri, do teho wěrźicź. Wón, Jan Mikołaj, khudy źwinjaty paśtyř, pśchichodny źyn najbohatścheho burа w zmłym wokrjeźu! Schto by Khata k temu prajiła? Wona je jemu dobra, to wón wé, ale wona je hišćeźe pot dźeśo, a pśedy hacź wona na knježnu wotrośće, móźa źo jeje cźucźa hišćeźe pśchemėnicź.

„Schto to wo to?" źo jemu na pot wótśje ześ erta wuźunu. „Wśchako źněm źebi nětchto pśchecź, a Khata bźeśi ja jomu pścheju! Hacź potom dhze abo niz — hdyž mam pśchlubjene śłowo jeje nana . . . Schtoź Hanźi Jankow ślubi, to teź dopjelni!"

Hdyž bě Khata wośnom njedźeł cźeźzy khora leźała, wona śłonćnje źo wuśtrowi. Jeje nan do zyrkwje rjany lubjeny dar dari. Ale Jan podarmo cźakaśche, so budźe źněcź źwoje pśchecźe wuprajicź. Hdyž běchu jeho wopalne rany zažite, a hdyž ześ jeho pomozu wó śtuwje khoreje wjazy njetrjebachu, pśchitaźi źebi bur jeho za wotrozka a jemu mźdu podwoji. Mésto tśoch nětko na mėźacź śchéźcź śchéźnakow dostawaśche.

„Ty źo wuźitojny hólź, ześ tebje budźe hišćhcźe nęschto śchwarne," bě Hanźi praźił a bě jemu derje śmyślany na zomjo płaźaś.

„Ja chzu twój pśchichodny źyn być", budźiśche jemu Jan rad wotmołwiłt, ale wón źo derje a mudrje wobkmjeźł a śjerja, pśchetoź derje wědźeśche, ześ kim ma cźinicź, a śo może jeno śćerpnosćź a wutrajnosćź jeho te łońzej dowjeśćź.

Nětkole bě wośebje wo to cźinicź, so by burowazy holdował a Khatźynu pśichilknosćź źebi dobył a wokował. Wośha, kajka tola bźeśe! Hdyž ju pśeni raś je wśchędy tych rubjeśchcźow, wobalował a śuwobalenjow wotwalachu, dyrbjeśche jeje macź a teź Jankow, kiž hewak runje mjehki njebě, wśchitku źwoju mózy źebracź, to bychtaj pśched wotchorjazej źiwoje wuśtrózenje potajiłoj. Hotża, kotraź bě pśched króttim hišćhcźe k molowanju rjana była, mėjeśche śurowmy napohlad. Ani wótśki jej połnych żółtych włosow njebě jej ślyło, brjowi a mikawcźki běchu kaź wottruhane, a podołkojte wobliczko bě pśches zyle ześ krejeźerwjenymi blusnami pożnte. Sdaśche źo, so bě ześ jeje rjanoścźu źo teź jeje wjeśela a radośtna myśl pśchi do'bej thorośći śhubiła. Dźećo wjazy njebě, ześ bolośćemi a cźiwlemi bě za krótke njedźele na źónjku dośtawiła. Wona mėjeśche teź śdacźe nad tym, kak śwohidźena je, pśchetoź cźłowjekam ześ wuthibowaśche, źaneje ześ wjele śpunźelnych wopytowakow widźecź nochzyśche, a śamo pśched domjazej cźeledźu źo thowaśche. Jeje macźeri bě śtyśłno pśched wokomikom, w kotrymź bě jeje lubuśkk śchpihel pożadał. Ale śdaśche źo, so Khacźe na to njerdźeśche, źwoje śwohidźene wobliczo wuhladacź, a macźerna śtarośćź, mały śchpihel we dobrej śjnwje śhowacź, bźeśe njetrébna. Śtórcźki, hdyž bě Khata ześ koźa preni raś śtanyła, źo lékarja wopraścha, hacź jej ześe śaźo wloženy roźeź njeśudźa, a hacź wopalne blusny pśchezo cźerwjene wośtanu.

„Ně, moje dźećo, wložny budźa cźi bórzy roźeź, a teź blusny po nėcźim wobléźnu. Ty dyrbiśch jeno ześerpna być. Nětkole mójezych wjeśe'a być, so źe śe śjnwjenjom wnczekta. To bě cźeźki knuh dźéła!"

Khata lékarjej źakownje ruku wokoścźi, a dobrocźiwy śtary muź cźujeśche, so jemu dwě cźopjej źłuhy rutku hrejśchtej. Khwatajźy wśa klobuk a kij a źo roźjohnowa.

Sa dwaj tydźenjej, to bě na njedźeli, Khata do śahwkow śawalena, na śahrodźe śedźeśche a ześwojimaj wuźkimaj hońjaźnymaj wocźomaj, kaź pytajo wokoło hladaśche. Bur, burowka, wotnoźcźy a dźowka hacź na jeno, kotraź wobjed warjeśche, běchu na Boże śłużby śchli. Khata dyrbjeśche wjele na cźerśiwym powětru pśchebywacź, jeho dla běchu ju do śahrody donjeźli. Kak derje jej śłónźo cźinjeśche! Ale źama lutka być, to jej tola khętro wośtuśdeśche. Na dobo źo jeje wobliczo ześ poźmeźwom rośśaźuzieśche. — **W śahrodnych dyrjach Jan Mikołaj śtejeśche,** śamykleny źwoju cźapku ześ wołwcźeje koźe mjes porśtami wjercźeśche, a źebi dale njeměrźeśche.

„Aba, ty to źy, Jano. To źebi hižo myślach, so źo ty mojeho napohladu śtrachujeśch, dokelž źo ty ześ teho cźaśa, so źym ześ koźa, żenje wjazy wo mnje śtarał njeźym, a źo ty wjazy wo tebje śtaracź njebudu."

Wona tak śrudnje na njeho hladaśche, so dyrjeśche won wocźi wotwobroćicź, hdyž won dale rěcźeśche. „Hdyž tebje tehdom, hdyž ty wo pomoz wołaśche a ześ mójuymi pomjenjenymi wobdata po dworje wokoło běhaśche, widźach, źebi na nicźo druhe njemyślach, khiba na to, tebje, kotruź wot dźećaźych dnjow śmaju, wumožicź . . ."

„Kak chzu ło tebi dźakowacź? Nichtó źo w tymle śurowym wokomiku wo mnje pośtaral njeje hacź ty. Sdnadź budźiśche lépje było, hdy budźiśche źo ni śpaliecź dał!"

„Tak njerěcź! Teź dźaka ani dolžna njeźźym, jeno śwojih winowatośćź źym cźiniť, a twój nan je mi teź zaplacźił!" Tuto pośledne śłowow ześ wótrym pśchiśiwnkom wuprajł.

„Je wón to też?" źo Khata źiwje wopraścha.

„Haj, źwinjaty paśtyř wźazy njeźźym, ześi wotrocźi na dworje źym. A wéch ty, śchto źebi ludźo myślachа?"

Wona źo wotmejlitko a źo praźjeco na njeho pohlada.

„Myślu źebi, so źym tebje jeno ześ temu wumožił a we prénium cźaźu śwoje khorośće wothładał, so bych źebi pola twojeho nana dobre mjeno ześinił."

„Phi, na tych wobśidnych ludźi! A teho dla źe we pośledním cźaśu wo mnje ześ zyka wjazy śtarał njeźźy?" praji Khata.

„Tak je! Dźeńśa, hdyž ju wśchitcy w zyrkwi, źym tebje pytał, to bych źo ześ tobu rożźohnował?" wotmołwi Jan. (Pokraczowanje ześ ńeje.)

Kołal hišchcje rjane a pschijomne wjedro. Nižina pola **Jandlskeje po sdaczu tak ruče k nam njepschičežehnje. Wona swoje mětno njeje ważnje pschemenita. Wjedro pola nan wohrožuje žo ſ mjenschej nižinu, kotraž žo nad Ssrjedžoſcinſtim morjom ſ wječora Italſkeje wupschestrěwa.** Dokelž žo we wyschinach wložny powětr ſ połodnischich stron pschipławja, změny žo nowych ſkabſchich deschczow nadjiječ. — Jutſje žołotu ſtonczko 1.28 hodž. ſkhadża a žo 7.26 hodž. khowa. Měsacžk ſkhadża jutſje na ranje 1.12 hodžin a khowa žo dopołdnja 9.35 hodžin.

Wuhłady na wjedro sa jutſiſchu žołotu: Trochu połodnischi wětr, khłodne a ſ pschestrjenymi mjetschami.

— **Ssebi jimjenje wjacj ſpytaka.** 17lětna wucžownica, kiž na Fabrikſkej dróže bydli, pkunowy honacž wotewri, so by ſebi žiwjenje wſaka. Pſchiwuſni žo je wotpohłada dohładachu a hnydom ſnjeſhoženſku wosſejenju Cjerwjeneho khčija ſawołachu. Sanitetniſy ſa **aktore minuty pschikhwatachu.** Jich prózowanju žo pocadł, žiwjenja ſnitu hołzu ſaſo k žiwjenju wróciſcz, to nóžachu ju ſe ſanitetnym autom do měſchčańſkeje khorownje dowjeſcz.

— **Saniczenje wulkich myſchi.** Pokaſujemy tu wo**ſebje na** powſchitkowne ſaniczenje wulkich myſchi, kiž je žo ſ hamtſim wosſejenjom porucžiło. Radrobniſche **wukaſuje ſpomožeiſki polizajſti hamt na radnej khěži po** 2 ſhodomaj wó ſjitwje čžo. 15, telefon 2241 a 2545.

— **Budyſki kriminalny hamt** je do nowin powěſcz dał, ſo je 25 000 hr. pſchekſchiwiwſchi, pſchekupſki pomocnik Gerhard Rudolf Zuckerbier, 18. auguſta 1913 w Lipſku-Reudnizach narodženy, cjeknył. Wón je něhdže 1,75 m. wulki, ſyſłny, ma žuche, podołhołte błěde wobliczo, ſcheroki nóſ, do ſady ſcžešane włoſy a je bjes brody. Hdyž je 23. hapreje 1934 cjeknył, je po ſdaczu nóbru jaku wobleczeny a pumpate łaſchczikate khołowy wobuty był. Mózno pak je, ſo nětko SA-uniformu noſy a ſo ma jěſdne koło ſnamkł Diamant pſchi ſebi.

— **Jěſdne koło kradnyli.** 1. meje w cžaſu wot 1/11 do 1/21 hodž. pſchipołdnju kradnychu ſ jeneje wokleje na Schulerſkej haſy ſonjace jěſdne koło ſnamki „Siegmar“ cžiſko 765 940. Koło měſeſche cjorne khožna a błóſoſchtikataj, žołte ſwjena, horjeſhibnjene wodžidło ſ cžornymaj pſchimadłomaj, cjeſwjenej Continentalſkej wobrucži, podołhoſtu gratowu toſchku ſaſy ſedła. — Wo wězowne wosſejenja proſy kriminalne wotdžělenje w Budyſchinje.

— **Kradnjenje automatow ſo wuſaſnjiło.** W poſlednich dnjach běſche kriminalne wotdžělenje w nowinach woſſerwiło, ſo běſche ſo ſ jeneho hoſcjenja na Lubjiſkej dróży automaj kradnył a ſo běchu na dwěmaj ſjawnymaj ausnikomaj blachowej tyče, kiž ſ automatow pokhadžeſchtej, namakali. Paducha ſu nětko wuſtedžili. Wón je 34lětny žwóbny nan bjes dźěła ſe ſtužodneje wěſy Budyſchina. Dožyła je wón ſchtyri tajke paduſchſtwa ſkuczſił.

*

S **Roswodžej.** Tudomna fabrikſka dźěłaczeſka Gruhłowa je pondželu wječor w ſahrodze krepjo ſnjeſbožitła. Po wodu duzo dyrbjeſche na deſku ſtupicž, kotraž bě na pjerſchczowe ſthodženki położena. Deſka ſo pſchi tym nachcežiny, tak ſo Gruhłowa padnyła, ſebi hwidžel jenej nohi dwójzy ſłama. Jedyn Budeſtežan ju ſ automobilom do Khemberſkeje khorownje dowjeſe.

S **Delnjeje Hórki.** Nježenjeny dźěłaczeſ K. ſ nacheje wěſy žo 1. meje, na ſwjedženju narodneho dźěła, ſ wobžarjujomnym njeſbožom potcžeſi. Jako dźiſcže ſo wječor w ſednatej hodžinje do korczmy podacz, ſakopny ſo wo khežiny próh a padže. Pſchi tym ſebi lěwu nohu nad kuſku nałama. Sſobuſtaw Budyſkeje dobrowólneje ſanitetneje kolonny ſnjeſboženeho domoj dowjeſy a knjeſ. dr. Brinkel we Wulkej Dubrawje powěſcz da.

S **Wulkeje Dubrawy.** S wobwěžnjenjom je žebi njedželu wječor něhdže 50lětna wojeſſa wudowa Simmowa žiwjenje wſaka. Cžeſke myſle ſu ju po ſdaczu k tomu pohnuke.

Se **Spytez.** W nozy k ſrjedže běchu ſo w tudomnej korczmje něhdže 12 hołcžo troſchtu napili a ſo pſchi rozmołwje potom ſwadžili. Stónczenje ſo do pukow dachu. Korczmar chžnſche ſwadnikow ſjednacz. Cži pak to ſłe ſrosumichu, a puki nětko na korczmarja padachu. Schtó wě, kak by ſo jemu ſeſchło, hdy njeby jeho ſyn jeho ſmołatych pjaſczow wumohł. Pſchi wjerganiju běchu nětkoſi hoſcžo ſwoju krawatu ſhubili. Teſ kſej bě ſo we ſjemdrej bitwje pſchełała. Korczmarka dyrbjeſche ſ haſdreſchczom dołho trěcz, prjedy hacž bě wſche kuže krwě dowutrěła. Korczmař běſche ſandarma na pomoz ſawołał, tola prjedy hacž tón pſchikhwata, běchu ſo biczan ſ procha mělł. Nkotryžkuli ſ nich je na'ajtra ſ krwawej ſłowu ſtanył.

S **Rodez.** So by ſo ſadarſtwo ſpěchowało, je naſcha gmejna wobſamłka, žadowe ſchtomy wězynuſtojnemu ſadarjej ſe žyładłom potrjepicž dacž. S tym dyrbi ſo wſcha njerozł na ſchtomach ſniczicž. Schtóž ſo pſchi tym wuſitnym wobaranju pſchecžiwo žadowym ſchłódnikam njewobdžěli, tomu ſo 15 hr. khłoſtanja napołoži. Knjes dohładowař žadowych ſchtomow Thiela w Lubiju wo ſadarſtwje rad darmo poradźuje.

S **Bukez.** Hoſcženz „Skoty kłucž“ pſchi Bukeczańſko-Budyſkej dróży je po nahłej ſmjerczi dotalneho najemka Lnga jako noweho najemka Waktarja Klinkmüllera z Lubija dołał. Klinkmüllerowej ſtarſchej w Lubiju we korczmje „K woprawnemu“ hoſpodaritaj.

S **Lomiſka** pola Njeſſwaczidła. Naſch wjeſnjanoſta knjes Cžech je tele dny ſwoje 80. narodniny wotſwjeſcžił. Pſchi tejle ſkładnoſczi ſu jeho ſony naſcheje wěſy ſ ſwětkowym darom a ſhoſpoſchczenmi ſwjeſelili.

S **Łahowa.** Dźenja ſwjeczi naſch bywſchi do'holemy wjeſnjanoſta, jimmerčeſć Pawoł Mrózy ſe ſwojej wonu dožiſłej Lejnu rodž. Krujazej, w kruhu ſwojich dźěci a dźeſiđźěci ſwój ſtoty mandželſki jubilej. Wobaj mandželſkaj ſtaj 75. kěto žiwjenja pſchekroczikej a ſo hiſchcže pomérnje dobreje ſtrowoſcje ſwjeſelitaj. Naſch jubilar narodži ſo w lěcže 1859 jako ſtarſi ſyn hatneho dohładowarja Jurja Mrózy a jeho mandželſkeje Hańže rodž. Mrózec w Njechornju. Nan pothadžeſche ſ Wulkeho Pſchežbrjerja a macz ſ Drobow. Starſchej pſchepołdſchtaj ſo bórzy na Łahowſki knježi dwór, tak naſch jubilar Sarkczańſku ſchulu wopyta a ſwój khcžczeńſki ſłub we Njeſſwaczidłſkim Božim domje wobnowi. Po wojeńſkej ſłužbje pola pěſcheho polka 103 w Budyſchinje běſche jako knjeſſki pohonc we ſłužbje ſwobodneho knjeſa ſ Biedermanna nad Dżečorjezami. Tu ſtupi djenſka położ 50 lětami ſ djowku tamniſchcžo ſiwnoſcjerja Krujaza do ſwjateho mandželſtwa a wótz Jmiſch w Hodžijſkim Božim domje jeju ſwěrowa. Se ſtrowotnych pſchicžin ſpuſchči pak w lěcže 1886 knjezu ſłužbu a pſchekhydli ſo na ſwój dźenſkniſchi ſtatok do Łahowa. Tutón žebi po něcžim ſ pſchikupjenjom powjetſchi a jón jako ſprózniny ratař hiſchcže djenſka wodžéła. S mandželſtwa wunidże 6 ſynow a 2 djowcy. S prěſnſchich jedyn ſahe ſemrě. Swoje duchowne dary je naſch jubilar ſahe do ſłužby powſchitkownoſcje ſtajił. Wón běſche ſobuſałožeř Łahowſkeje nałutowarnje, ſobu najſtarſcheje we Sserbach, a je w jeje ſarjadnjſtwje hacž do ſaſdżenoſa lěta ſwěru ſa lěpſche wjeſſeneho łuda ſobudżěłał. Je był je ſchuſſłom a ſtyrkowinſkim ſoſtupjerjom a ma wo ſałożnje pohrjebniſtwa pſchi Sarkczańſkej kapałcy najwjetſchu ſaſłužbu. Pſches 33 lět dołho je jako wjeſſnjanoſta ſwěru ſwojej Łahowſkej gmejnje ſłużił, hacž jeho pſched dwěmaj lětomaj cžeſka khoroſcz nuſowaſche, tuto ſoſtojnſtwo ſwojemu ſuſodej pſchepodacž. Wo jeho ſroſumjenju ſu poſtup naſcheho cžłeka ſwědcži naſch wodowód, kiž je ſo ſ jeho wjedniſtwom, bjes pſchecžeſenja wjeſnjanow, natwarił. S wulkej wutrajnoſcju je wſchě ſtaroſcje a nuſy wójnſkich lět pſchětrał, mějo pſchi tym nadoſcz ſtaroſczow, teſ ſa ſjowich ſjowjonych. Mandželſkimaj njeje teſ w běhu ſaſdżenych 50 lět wſchędnje błónzo ſwězčiło, ſtaj teſ mnoho bědy a ſtruchłych podeńdżenjow hromadże naſhoni'ej. Pſchejemny jimaj, kiž ſtaj dołholětnej cžitarjej „Sserbſkich Nowin“, hiſchcže mnohe lěta a ſtrowy a ſhojonny wjeczor žiwjenja. —

S **Pančicz.** Macžerjam podawa ſo rada pjatk 11. meje popołdnju w 2 hodžinomaj w Młodżinowni.

Z **pola.** W ſwjedżeńſkim cžahu 1. meje w Kamjencu předſtaji ſo nimo ſerbſkeho ratarſtwa, zahrodnictwa, piwařſtwa atd. teſ krasna idylka: ſerbſka pražа. Ju wuhotowa pěknje a jara rjenje ze wšém přisłušnym, kaž z přaznymi koleſkami atd. Nowoſcžanſka młodžina. Wosebje zajimawa pak bu wona z tym, zo ſo na njej teſ naſ ſerbſki cžaſnikař ze ſerbſkimi huſlemi wobdżěli. Je to čim bóle zwjeſelace, dokelž je na wšě 10 lět ſem, zo mějachmy přileżnoſć, jo poſledni raz w zjawnoſci widżeć a słyšeć (njeboh Jan Kuſk 1923 na ſtud. ſkhadżowancy w Njebjelčicach a 1924 na Kat. Bjeſadže w Budyšinje) a dokelž ſo hižo bojachmy, zo njeje nikoho wjacy, kiž by tute krasne wumělſtwo pěſtował. Cim radoſtniſo je tohodła, zo je znajmjeńſa hiſče jedyn, kiž dokonja, nam naš narodny inſtrument wo ſwojim ſwojoraznym kuzle wožiwić. Bohužel je wón poſledni, kiž to zamóże. Kak dha by było, hdy by je nam naš ſerbſki cžaſnikař teš raz w ſerbſkej zjawnoſci předwjedł?! W towařſtwach, na ſwjedżenjach atd.!? Snadź z małym přednoškom? Wěmy, zo je techniſcy njekraſnje cežko, ſerbſkim huſlam ſamo najmjeńſcho powabne-ho zynka wuwabić, k temu dyrbiš normalne huſle nie jenož hrać, ale ſamo hižo wumołe na nich być, wěmy pak też, zo naš ſerbſki cžaſnikař, knjez Menzel swój kraſny a derje zdżeržany inſtrument z lěta 1784 z najwjetšej dokładnoſcu a wušnikoſcu wobknježi a bychmy za kóždu, też najmjeńšu pokazku jara dżakowni byli.

S **Komorowa** pola Rakez. Saſdżenu ſrjedu popołdnja mandželſku tudomneho ratarja Jana Rychtarja **płahowanſka ranza, kotraž mjeſeſche proſzata, a kotrež** Rychtařka wothładowaſche, tak ſrjeſchnje do kritwow ſtuſa, ſo ſawołany lěkař poruczi, ſo dyrbi ſo wona do khorownje pſchewjeſcz. Nadžijomnje rany prawje ruče ſaſo ſajija.

Z Łužicy

* S **Wiſaſoiży.** Swjaſk woporow dźěła wotmě tu we „Skotej Krónje“ ſa tudomnu ſcžerſchu wokolinu wuſadbu ſhromadżiſnu. Nětkhe 300 wopytarjow běſche ſo ſeſch'o. Krajny nawjedniſ Sattelkan mějeſche nadrobne pſchednoſchk. Wón roſtoži naſtacje ſawěſcženja, jeho ſpadowanje a dalſche wumiſcže. K pſchednoſchkej pſchiſłamſanej ſo žiwa roſmoła.

* S **Witkowicz.** Dżeń narodneho dźěła je ſo w naſchim wulkotnje wupyſchenym měſcže pſchi najrjeńſchim wjedrje w ſchérokim rodměrje woſwjeżił. Wjeczor pſredy běſche ſo Wo'a ſłużba wotmołła a ſo mela ſtaſiła. Po raňſchim ſubžbnym ſubženju a wupowſtnjenju khorowym ſhromadżichu ſo ſchule na měſcžańſkim ſportniſchczu. Popołdnu cžehnjeſche po měſcže ſwjedżeńſki cžah ſ mnohimi pyſchnymi ſwjedżeńſkimi wozami. Na to wobdżěłenſtwo na ſportniſchczu Hitlerowu rěc ſłuſchcheſche. Wichelaju dźěłaczerjo dóſtachu jědź abo pjenježne dary.

* S **Wiſkopiz.** Po tužnoſce pohrjebnich dnjow ſrjedu w ſjedmej hodžinje ſ krótkeho ranja tołſte njewjedrowe mróczna pſchicjanychu. Nětkhe hodžinu dołho Wo'e njewjedżo ſe ſyłnym błyſkanjom a hrimanjom ſakhadżeſche. Sčonku deſchcz pak wotſchewi naſche łacžne hona. Wokoło 1/28 hodžin ſo ſ wohnju alarmowaſche. S krótkeho ranja naſcheho měſta běſche wohniowa ſwědżina widżeć. Wołſt běſche ſkomjonu ſajmu bura Marczina Hubły, kiž na Bałkrijanſkanſkej dróży bydli, na połu ſapałił. Njedžiwajcy deſchcža pſchiſhiže wjele ludži wohnjej pſchihładowacž. Wohnjowe wobory bjerjechu wodu ſo ſyłkowy ſ Wjaſonzy, kiž tu blisko nimo běži. Fajma wopſchi-ſchi wjela 700 centnarow ſłowa a wjeſnjańſke ſawołjenſko ma wobſchedżet cžucziwu ſchkodu. — K temu hiſchcže ſhonimy, ſo je błyſk w Biſkopizach a wokolinje dožyła na pjeć měſtnach ſchkodu naczinił. Pſchi Sſmitnjańſkim puču je ſtaru lipu roſtſchełſtał. Na tudomnym telefonje ſo 150 telefonowych powodow wobſchkodži. W Hornich Pożłowach ſaraſt błyſk na knjezim paſtwiſchczu cžełco.

Wulki woheń w Lipsku

Schtwórtk dopołdnja w Lipſczańſkim raniſchim pſchedměſcže Volkmarsdorfje woheń wudyri. Wón namaka w drjewowych a wuhłowych ſkładach wjele zyrobu. Wulki drjewowy ſkład ſo docžiſta ſpali. Też wſchelake ſkładowe kólnje ſo wotpalichu.

Haſchenje bě pſchi wulkej horjoczje a pſchi njedoſtatku wody jara wobcžežne. Wożebje ſtraſchne běſche, ſo blisko kólnjow chemiſka fabrika ſtejeſche, w kotrejž ſo łohke palaze mokſchiny thowaju. Wohnjowym wobornikam a dbrowólnym pomocnikam pak ſo poradźi kólnje wuchowacž. W poſlednim wokomiku mózachu jara ſtraſchne benzinowe ſudy woſtronicž.

Pſchipołdnju běſche najhórſchi ſtrach nimo. Wohnjowa wobora trjebaſche pak hiſchcže nětkore hodžiny k dohaſchenju. Něhdże 40 000 tóſnych metrow wulke łežowoſcje ſo ſ wohnjom potrjechichu. Na łežnowoſcjach mějachu nětkore firmy ſwoje ſkładyſchcža. Bliſko wohnje běchu ſo wſchitke woknowe ſchkleńcy roſpukałe.

Pſchi haſchenju je ſo 23 SA-muži a wohnjowych wobornikow ſ kurom ſajedoczilo. Snjeſboženych dowjeſchu do khorownje ſwj. Jakuba. Tſjo mjes ſnjeſboženymi ſu ſo cžežko ſajedoczili. Zadyn ſ nich pak njeje we ſmjertnym ſtraſche.

Najnowiše z cyłeho swěta

— **W Pfalzy ſu ſrjedu wjeczor cžežke njewjedra ſakhadżałe. Najcžežo potrjechi ſo połnocny dźeł Pfalzy.** Stě běſche w Grünſtadtu. **Pola Leiningen** woda **żeleſnicz podmłe. Tola ſo ſchłody hiſchcže ſ cžaſom dohładachu a ſ wuporjedżichu, ſo ſo wobkhađ żeleſniſkich cžahow njehaſcheſche. Pola runachu ſo wulkim jeſoram. S měſtnami dyrbjachu wohnjowi wobornicy pſches zyku nóſ wodu ſ tworjenjow a pinzow klumpacž. Winowe ſrjedy w pinzach pluwachu.** W Battenbergu dyrbjeſche wohnjowa wobora zonu ſ łoża wukhowacž, jako běſche ji woda do ſjitwa nabžała.

— **Pſchi ſrjedżenym Rheinje ſchtwórtk pſchipołdnju wichorowa trubjel pola Unkela a we wokolnoſcji Oberwinterna ſ wobeju ſtronow Rheina ſa nekotre minuty krajinu ſaſnjeſi. Wichor ſ wjazy hacž 50 kawrjenjow ſ'ehi wotkry, ſta ſchtomow ſłama a ſ korjenjemi ſwuwała. Sahrodne płiti wotnjeſe hacž do 30 metrow dałoko prjecž. Wjele wokownych ſchkleńcow ſo rozbi. Kcžežaze ſchtomy ſo tak ſłě ſapuſczichu, ſo nětko ſrudny napohlad poſtiſcuja.**

— **W indiſkej provinzy Aſſamje je město Sylhet a wokolinu cžežki wichor potrjechił. Pſchi kataſtroſe je 21 ludži žiwjenje ſhubiło, pſches 100 wohnjerjow ſo ſrani a 12 wozowow je ſo ſhubiło. Najwjazy ludži ſhubi ži wjenje pſchi ſwrócženju cžołkow na rězu Surme. We měſcže Sitamarí w provinzy Oriſſo, kotraž ſo njedawno ſe ſemjerjenjom cžežko potrjechi, pſchi horjcym wětrje woheń wudyri. Wjele twerdżenjow ſo ſpali. Domorožo ſo do wulkeho njemira podachu, dokelž noweho ſemjerjenja ſo bojachu. Wo ſmjertnych woporach wohnje hiſchcže nadrobniſche nieje ſnate.**

Radio

Sobotu 5. meje žiwiſchimy.

Königswusterhauſen. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6.20 raniſchi konzert. 10.10 ſa dźěcži. 14 ta cžele. 16 popołdnjiſchi konzert. 2.20 rejwanſka hudźba. 20.45 opera „Manon Lescaut“.

Lipſk. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6 ſ burow. 8.20 tacžele. 12 pſchipołdnjiſchi konzert. 15.15 ty dżeniſki pſchehlad. 15.30 agrarno-politiſki pſchehlad 18.15 ſwjatok. 20.10 operetta „Boccaccio“.

Hiſchcže wažne ſ dnjoweho programma. Königsberg 20.10 hodźina towařſchniſtwa. Hamburg: 20.10 operetta „Waldmeiſter“ wot Jana Strauża. Kóln: 19 rejwanſke hudźba. Mnichow: 20.15 pſjany wječor. Wín: 19.45 tirolſke ſpěwy. Sagreb: 21.45 ludowe ſpěwy. Warſchawa 20.50 lohka hudźba.

Towařſtwowſki powěſtnik.

Drježdżany Wšěch lubych Sserbow preproſujemy na ſerbſke kemše, njedżelu 6. V. 34, rano we 8 hodź w kapali w Taſchenberg-Palais. Spowědź wot 7 hodź. Winowatoſć kóždeho katolſkeho Serba je, ze ſo wobdżěli.

Lichań. „Serničzka“ ma pjatk 4. meje wječor 1/9 hodź pola Bukanez ważnu ſhromadżiſnu a pruhu.

Pſchedſtejnſtwo.

Pančicy. „Lipa Serbſka“ (muſzcy) ma pjatk 4. meje wječor we 8 hodź. pola Natuſee ważnu zhromadźiznu. Spěwniki ſobu přinjeſć. Wſitkich aktivnych a pasivnych ſobuſtawow wočakuje **předsyda.**

Hamtſke woziewjenie z Budyſina.

Jn der Zeit vom 7. bis mit 19. Mai 1934 ſoll eine **allgemeine Rattenvertilgung** vorgenommen werden. Die Grundſtückseigentümer ſind verpflichtet, den mit der Ausſegung des Rattengiftes beauftragten, mit Ausweis verſehenen ſtädtiſchen Angeſtellen den Zutritt zu den Grundſtücken zu geſtatten.

Eigentümer von unbewohnten Grundſtücken (Gärten uſw.) können Rattengift ſelbſt ausſegen. Es iſt dabei mit äußerſter Sorgfal zu verfahren. Anweiſungen hierzu können bei unſerem Desinfektor (Rothaus, II. Obergeſchoß, Zimmer Nr. 15) eingeholt werden. Verendete Ratten und unverbrauchte Reſte ausgelegten Rattengiftes ſind durch Vergraben zu Verbrennen zu vernichten. Haustiere ſind von dem Gifte fernzuhalten.

Zuwiderhandlungen werden beſtraft.

Bautzen, am 3. Mai 1934.

Der Stadtrat. Polizeiverwaltung.

Serbow kupny dom

Wolmjane tkaniny, wušiwane, za falc a rubišća, 100 cm šěroke mtr. 4.75
Wolmj. muslin za falc mtr. 1.95 1.50 0.95
Tkaniny z wumělskeje židy, pisane, za falc . . . . mtr. 5.50 2.95
Tkaniny z wumělskeje židy, čorne a pisane, za khuty, 85 cm šěr. 6.50
Wolmjane tkaniny za spódnje suknje, zelene, čefwjene a módre . . . . . mtr. 2.25
Wal, k wušiwanju, za jaki, čorny . . 7.50 smuhaty 4.95 4.50

Pozamenty, cankow.wobsadki, francy

Falc, ze zatełka abo indanth. 3.20 2.50 2.25
Kapički, pisane . . . . jena 1.65, 0.95
Banty za holcy 0.85 0.50
Banty za žony, molow. a wušiw. 1.35 1.10

Snórki, z moireja abo tafta, w čornej, běłej a różojtej barbje, we wšěch šěrokosćach

Rjane nowe tkaniny
za šórcuchi a wšu druhu serbsku drastu

Schaaf
Serbske Kamjenice

na Bohatej hasy 20 — na Dźiwadłowej hasy 1

Lyon-Schnitte — Lyon-Schnitte

Dobre čehnje k sebi

Meble

w znatym solidnym wuwjedźenju najtuńšo **Despang** nětko na Moltkowej dr. 17

Brennabor
Diamant
Miele
Góricke **koła**

spec. koła 42.50 žónske 44.50
Wulki wubjerk.
Ca. 200 kolesow na składze.

Naplaćenje 10.-hr.
tydź. dźełby z 2.— hr. počinajo
Stare koła přijim. jako naplaćenje

J. Schieback
Mužakowska dróha 4

Sléborno worclowe **kosy**

pjeršćenje, kosyšću brusy, serpy
płaćiny hódno pola

Voigt
wobkhod ze železom
Znuńkowna Lawska hasa 5

Małe nawěštki w Serbskich Nowinach maja wuspěch

Wosebite poskićenje w tkaninach

tunjo **zbytki** tunjo

w kupnym domje **Max Herde**
w Budyšinje na Kamjeńtnej hasy

kopřiwina ke košlam, wuriadnje tunjo	0.10
košlowe tkaniny, 2. wubjerk, 80 cm šěroke jenož	0.29
tkaniny za športowe košle, 2. wubjerk, přileżnosć	0.15
percal za športowe košle, 2. wubjerk	0.10
žida k plokanju, jara tunjo, 2. wubjerk	0.19
indanthren, jara tunjo, 2. wubjerk	0.19
žida k plokanju, Bemberg, wosebita přileżnosć	0.50
žida k plokanju, Agfa Travis, přileżnosć	0.50
połny voile, wosebity poskićenje	0.50
crep Georgette, wołma, pisana	0.60
wolmjany mouslin, wosebite poskićenje	0.50
crep Georgette, wum. žida, jednobarbne	0.75
rips, 100 cm šěroki, běły jenož	0.50

Někotre wosebite poskičenja, kóždy so dźiwa

dźěćace spódne kholowy, porosne	jenož 0.25
hólcace polo bluzy, wšelake wulkosće	0.39
hólcace polo suknje, wšelake wulkosće	0.39
dźěćace prynz. suknje lenowe wšelake wulkosće	0.59
dźěćace šlypfry, wumělska žida tunjo	0.29
žonjace polo bluzy, wosebite poskićenje	0.75
polo košle, krótke rukawy, tunjo	0.75
polo košle, dołhe rukawy, tunjo	0.95
žonjace prync. suknje, wumělska žida plat.	0.95
dźěćace zočki, čorne, kóždy so dźiwa	0.15
športowy nohajcy za dźěći wulkosć 1—5	0.29
športowy nohajcy za dźěći wulkosć 6—8	0.39
mužace zoki, pisane, wosebita přileżnosć	0.25
mužace športowe nohajcy, jara sylne	0.29
mužace športowe nohajcy, wumělska žida	0.59
mužace košle ze zasadkom, kóždy so dźiwa	0.95
mužace mako košle, tunje	0.95
mužace mako spodne kholowy	0.95
žonjace nohajcy, wumělska žida, čorne	0.19
žonjace nohajcy, wosebita přileżnosć	0.25
žonjace nohajcy, mako, wosebita přileżnosć	0.50
žonjace nohajcy, wumělska žida, płatěrowane	0.75
kupańske kholowy, wosebite poskićenje	0.25

Ludowe črije z gummijowej pódušu, wosebitosć

wulk. 21/25	wulk. 26/30	wulk. 31/35	wulk. 36/42
1.50	1.65	1.75	1.95

Pjekarski wučobnik

so hnydom pyta. Zamołwjenja pod **J 668 na wudaw. Serb. Now.**

Spuščomnu

holcu

do kuchinje pyta hnydom
Čorlich w Khanecach
pola Pančic

Kundros a suprošna ranca

stej na předań
w Njebjelčicach čo. 19

Rjane gardiny a šwedski płat

kupujeće derje a tunje pola
J. Würker w Budyšinje
teš na mandželstwowe požonki na Zwonkowne Lawske hasy 10, rožk Kronprynzowskeho mosta.

Kofej

wot firmy
Kahnt

je přecy najlěpši!
1/4 punta 50 pj., 60 pj., 70 pj. a wjacy
Pruhujće jenož!
Clemens Kahnt
w Kamjeńcu
Budyška dróha 29

Spěwarske

serbske a němske we wulkim wubjerku
w Serbskej knihafni
w Budyšinje na Lawsk. hrjebjach

Wolijowe klijowe lakowe kalkowe **barby**

lany wolljowy firnis
barbiče
šablony
w znatej kajkosći
při nizkich płaćiznach
Fotodrogerija
R. Hilscher
w Kamjencu
na Budyšinskej drózy 25

VICTORIA KOLESA

w najlěpšim cynowanju cyłeho swěta zhotowjene
Otto Fischer
Jerjowa hasa 7
Jenički předawaŕ za Budyšin

Gardiny

tunjeje derje a płaćiny hódno pola
Kurta Erlera w Budyšinje na Žitn. wik. 28

Meble a polstrowe twory

jednotl. meble, metalowe łoža
kupujeće jara tu njo pola
P. RUBELA na Mužak. dr. 4
Ręči serbsky!

Kóždy čitař

„Serbskich Nowin" je zawěšćeny z 1000 hriwnami při smjertnym zniczboženiu a při dospołnej invaliditosći

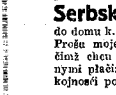
Wotewrjenje wobkhoda

Dawam z tutym swojim česćenym wobkhodnym přećelam a też wšemu wobydlerstwu města Budyšina a wokoliny k *wjedźenju,* zo sym swój wobkhod a wuporjedźerńju počinajo z 2. meju z Dźiwadłoweje hasy 6 na

Serbsku hasu 6

do domu k. Lehmanna, wobkhod z dźiwinu, přepołožił. Prošu moje mnohe předewzaće też dale podpjerać, při čimž chcu ze swědomitym wuporjedźenjom a z přimjerjenymi płaćiznami swojim wobkhodnym přećelam k spokojnosći postužić.

Fritz Hebold, časnikaŕ

Wěrowańske pjeršćenje

masiwne złoto 5.— hriwnow
Brückner w Kamjencu
Trauring-Ecke — Dom dobrych časnikow

K hermankej w Kamjencu

6. meje

mužace wobleki . .	30.—	40.—	50.— hr.
mantle do wjedra .	6.—	11.—	14.— hr.
kabaty do wětra . .	7.—	10.—	13.— hr.
łystrowe kabaty . .	8.—	11.—	13.— hr.
mužace kholowy . .	3.—	5.—	10.— hr.
hólčace wobleki . .	8.—	13.—	18.— hr.

Mamy wulki skład a nizke płaćiny.
Też w žonjacych mantlach mamy to najnowše!
Franc Mrstny w Kamjencu Zwingerowa dr. 16

Kupujće pola našich inserentow!

Štó chce

mandolinu, koncertnu citeru, gitaru, lutnu hrać wuknyć? Zarjaduju wosebity kurzus za bjezdźěłnych a mjenje zamožitych (dźěći a dorosćenych) za jara potańšenu płaćiznu a prošu wo zamołwjenja.
M. Uhlig, Zadna Bohata hasa 24
Hudźbne nastroje jara tunjo

76 Seiten stark, mit Weltprogrammen, vielen Bildern und Artikeln
Die bestausgestattete und inhaltreiche Deutsche Funkzeitschrift
Mit Geräteversicherung
Bezugsabonnement nur 85 Pf. durch die Post. Einzelhefte 25 Pf.
Probehefte gern unsonst vom Verlag, Berlin N24

Herm. Müller w Kamjencu

na Wrótkowej drózy čo. 1
(Pfortenstrasse 1)

Rjane wobleki za mužow a hólcow
Hobrski wubjerk mantlow, sportsk. drastow
wobleków za mužow

K hermankej smy wos. tuni!

Bohaty skład tkaninow / Eleg. solidna krawcownja

Polonowe wino . . . . . litr ze suda **0.78**
Wino z janskich jahodow litr ze suda **0.65**
Wšě spirituozy, wina a likěry
poručа
Friedrich Grimm
wobkhod z winom a spirituosami
w Kamjencu, Budyšinska dróha 34

Přecy zasy dóńdu nowosće

w serbskich nahłowjacych *rubiškach, pjezlach, šórcuchach a* suknjach, kaž też wobsadkach, kneflach, cankach a nahłowjacych bantach w čornych, *moirćowyych,* běłych a różowych barbach

Emil Hertwig w Kamjencu

na Torhošću 9

Wšě čišćerske dźěła

tunjo a w dobrym wuwjedźenju
w čišćerni Serbskich Nowin

K hermankej tunje wobleki, mantle a kholowy

za mužow a hólcy
Karl Kocksch krawski mištr w Kamjencu Budyška dróha čo. 24

Skórnje na pućowanje
3/4 škórnje, črije do dźěła
dźěćace črije a sandale
žonjace črije jara tunjo

Pěsćenje nohow a orthopädija bandaže — zapołožki

črije na měru

Specialne znamki
mužske črije „LINGEL"
strowotne črije „MEDICUS"
dźěćace črije „TROMMLER"

Črijowy dom Mann w Kamjencu

Přiloha k čisłu 103

SERBSKE NOWINY

Pjatk 4. me'e 1934

Něšto z Pětr Mlónkoweho žiwjenja

Njebo Pětr Mlónk, nasch ludowy pěsnjeŕ, běsche we wschěm typus serbskeho luda. Rědny a dźěławy w hospodarstwje, luboseźiwy a k pomozy swólniwy we wokhadźe se druhimi, bydlesche wón we žiwojim domezku spokojny a wot wschěch lubowany a cźesćeny. Pschede wschěm pak pyscheiche jeho też najrjeńscha pacjer w cźestnym wěnzu serbskeho rodu, njehmuta pobožnosćo. Kaž je we wschěch žiwojich spěwach stajnje na Boha pokazoweł, tak je też sam stajnje žiwojej wocźi sběhał k žiwojemu njebjeskmu Wótcej. Kóždeje njedźele ranje namaka jeho też we jeho pożlednich lětach na kemscherskej schcźežy, po koicźej by ś wjeselom do Božeho domu khwatał. Ssnane w najmsuischim cźasu ćahnu sam ś njedźelskim dźełom žiwojej ruzy wonasał njeby. Bóh pak běsche też jemu na wožebite waschnje napominanje: „Sswjedź njedźelu a ja chzu cźe požohnowacź" na wutrobu połožił.

W lětach 1843—1845 twarjesche žo Drježdźansko-Zhorjelska żelesniza, na cźimž žo pschede wschěm ludzo pschiležažych wjow wobdźěłachu. Tej Pětr Mlónk khodźesche, dokelž běsche jeho žiwnosć mała, tam na dźěło. Dźěłasche žo pak bjes pschetorhnjenja, njedźelu tak derje, kaž wschědne dny. To drje žo naschim Serbam, kotśiž njedźelski wotpocźink a rjane Boże słužby ś hłubokej bolosću parowachu, njelubjesche. Ale schto chzychu cźinicź? Schtóž njedźelu njeby dźěłacź chzył, pórdźelu njeby hakle khodźeź trjebał. Někto pschińdże njedźela, na kotrejž chzysche Mlónk k spowědźi hicź. Duž sobotu psched kommišarz śupi ś próstwu, so śmeł njedźelu žrjowacźicź, dokelž cźe k Božemu óltaru hicź. Tón jemu to njedowoli a pschiłlapi, so potom ś zyła žaneho dźěła wjazy njedostanje. Pětr Mlónk pak tola njedźelu niz na żelesnizu, kaž druhi wjesni, ale do Hodźija ke mschi žo poda. Póndźelu rano pak běsche sašo kaž he wał njekedźbujo kommišarowych hrożenjow pschi žrjowjim dźěle na żelesnizy. Krótko psched pschipołdnjom pschińdże kommišar ś města, so by po žiwojim waschnju žrěbi dźěło wobtładał, kiž běsche žo dźeń prjedy, po taźim njedźelu, dokonjało. Wón ś nim na žane waschnje spokojom njebě a žwarjesche dźěłacźerjow ś najwótrischimi žłowami. Hischcźe k Mlónkej, kiž bóle sadły dźěłasche, doschoł njebě a wschitkich žrěbi myślachu: hdyž k tomu dóńdże, teho wěsće wuczěri. Duž pschińdże kommišar napośledk knjemu, wobhłada žrěbi jeho rańsche dźěło, a hlaj, njepikny ani njespokojneho žłowcźka, wjele bóle prajesche: „Wy, dźiwe tam a porjedźe to, schtoż žu druhi wožera dźěłali."

To drje běsche zyle žnadny podark a nichtóžkuli žrěbi jeho dla žanych myźli cźinił njeby, Pětr Mlónk pak łpósna w nim porśt Boži, kiž jeho na S. kaśi, na schkodu njedźelskeho dźěła a na žohnowanje njedźelskeho žwjeźenja dopomni. Wón ty husto prajił: „Wot teho dnja žo gratu na njedźelskim dnju njepschimnu. Schtož druhi njedźelu nadźěłaju, jim tola jenož schkodu pschinježe, schtóž pak žwjeźi, tón dostanje Boże žohnowanje." K.

Cyrkwinske powěsće

Njedźela Rogate, 6. rožownika 1934.

S Budyschina.

W Michałskej zyrkwi śmeja arar Tischer rano w 7 hodź. němske Boże wotkasanje, farar Kapler we 8 hodź. němsku a ¼10 hodź. serbsku Božu žłužbu. ¾11 hodź. dźěćzikemschenje.

Krajnozyrkwinske sjednoczenstwo w Budyschinje pschi Połnym hrodźiku 6.

Njedźelu dop. ½11 hodź. śwjatk dźěći, wieczor we 8 hodź. ewangelisazija. Ssrjedu wieczor we 8 hodź. hodźina sa żelesnizarjow a śwjatk młodźiny. Schtwórtk biblijska hodźina wupadnje.

Pschetworjenje awstriskeho knjeżerstwa,

Major Fey,

dotalny městokanzler, pomjenowa žo sa hjesstrachowehu ministra.

Mjetch Starhemberg,

wjednik domowneje wobory, powjenowa žo jako Feyowy nałožnik sa městokanzlera.

Shromadźizny ſwonka Budyschina: Njedźelu pop. ¼4 hodź. w Njeswačźidle, póndźelu wieczor we 8 hodź. we Kumwałdźe, wutoru wieczor w 8 hodź. w Budeśiezach, śrjedu wieczor ½9 hodź. w Rachlowje, pjatk wieczor ½8 hodź. w Hornjej Hórzy.

Hodźina sa žony njedźelu pop. w 3 hodź. w Kumwałdźe, wutoru wieczor we 8 hodź. we Waldborfje a śrjedu wieczor we 8 hodź. w Lubiju.

Kóždy je wutrobnje witany!

S Barta.

Rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němska a dop. ½10 hodź. serbska Boża žłužba. Sběrka sa mišijonstwo mjes póhanami. Pop. w 2 hodź. kemschenje sa młodźinu.

Ssrjedu pop. ½3 hodź. žónske towarstwo.

S Budestez.

Rano w 7 hodź. ma duchowny Böttger němsku spowědź, farar Bójz we 8 hodź. němske a dop. ½10 hodź. serbske kemschenje. Sběrka sa mišijonstwo mjes póhanami. Pop. w 11 hodź. ma duchowny Böttger kemschenje sa dźěći 1. hacź 4. schulskeho lěta.

Wutoru wieczor we 8 hodź. ma duchowny Böttger biblisku hodźinu w młodźinowni.

S Budyschinka.

Dop. ½10 hodź. serbska Boża žłužba (farar Handrik-Porschitzi). Sběrka sa Lipiczańske mišijonstwo.

S Bukez.

Rano ½7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemschenje. Sběrka sa swonkowne mišijonstwo. Pop. w 3 hodź. kichezeńske kemschenje.

S Hodźija.

Rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boża žłužba. Sběrka sa mišijonstwo mjes póhanami.

S Huczinu.

Rano we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boża žłužba, w 11 hodź. kemschenje sa dźěći. Sběrka sa mišijonstwo mjes póhanami.

S Hrodźischcza.

Rano w 7 hodź. Němska spowědź ſe žwjatym Božim wotkasanjom, we 8 hodź. němska a dop. ½10 hodź. serbska Boża žłužba. Sběrka sa ſwonkowne mišijonstwo. ¾11 hodź. dźěćzikemschenje.

S Khwarzźi.

Rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske a dop. ½10 hodź. serbske kemschenje. Sběrka sa mišijonstwo mjes póhanami. Pop. w 2 hodź. wosrjeczowanje ſe konfirmérowanej młodźinu.

Pokhowana: Hana Emma ſwud. Simmowa rodź. Famaschej we Wulkej Dubrawje, 49 l., 2 m. a 1 dź. stara.

S Klukscha.

Rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske a dop. ½10 hodź. serbske kemschenje. Sběrka sa mišijonstwo mjes póhanami.

S Kotez.

Rano we 8 hodź. němske prědowanje. Mišijonska krajna sběrka.

Zemja bywa přeco sušiša

Wobkedźowanja wjedra w pożlednimaj lětstotkomaj němskeho fizikerja Brückнera k dopósnaću dowjedźechu, so žo w pjećzatfijećzilětnej periodze cźopte a symne léta, krute a mile symy mjes sobu wotmjenjeja. Na pschikład běsche wokoło 1880 cźaš wobeže krutych symow, a potom běsche wójnska syma 1917 wobeže symna, na cźož žo sawěsće hischcźe mnohy ś naschich cźitarjow dopomnja.

Praschamy-li žo ża pschicźinu tutych periodow wjedra, potom dyrbimy na to dźiwacź, so žo tute pschemjenjenja na zyłej semi w ſamźnym cźobu pokazuja. Jich pschicźina dyrbi potajkim ſwonka semje leżeć a zyle prawje mużlimy žebi tu najprjedy na naschcho podawarja cźopłoty, na słónco. Wopraſnadze na nim pschemjenjenja wobkedźbujemy, kotrejž maju tónźamy rosmě (rhythmus): blaki na žłonzu žu nětotre léta jara wulke, druhe léta sašo žo mjenjale dospołnje žłubja. Tute khabłanja žu wobeźaźne, a pschedewschém pjeća tśicezilětny wobeź je ſwětscźicź, kotryż žo ś kolobehom ſemskeho klima setekuje. Léta ś wobeźe wulkimi blokami na žłonzu žu wšo kh'ódnische dyżli łajke, w kotrychž žu blaki mjeńsche. Nimo tuteje pjećzatfijećzilětneje periody po ſdaću hischcźe wschelake druhe periody tuteho raſu wobsteja, tak mużachu ś pschirunanaſym wobkedźbowanjom jara dobrych a jara hubjenych „wiacomych lět" nimale dospołnje „ſpuschcźomnu" klimatiſku periodu 246 lět ſwětscźicź. Wš 246 lětnym wotmjenjenju žo wobeźe krute ſymna horze, ſuche lěca wróćeja.

Nimo tutych mjeńſchich khablanjow wjedra žu pak nětko też wopraſnadźite pschemjenjenja klimata wulkeho raſu — trjebamy dźe žebi jenoż na łodowe doby ſenje pomyślicź. Tuchwilu žo po ſdaću sašo pomału, nimale rjeczujonnje pschemjenjenje klimata ſtawa, kotrejž mjeńſchenje wschak hischcźe jara wulke wobeźeżnoſcze pschihotuje. Najwažniſche ſnanjo tuteho pschemjenjenja klimata je ſo w pożlednim cźaſu dok adnje pschepytowało: wono w tym wobsteji, ſo po wschém ſdaću ſenja pschezo ſuschiſcha byra. Saiděene lěto žo ſwišcźenja lětdźeſatich trajazych ſlěcźeńſkom němſkich wucźenych wośſewiſchu, kotśiž běchu we ſyriſkej puſcźinje ſtare Palmyra pschepytowali. Tu ſa romſki cźaſ ſwětowe město ſ kražnymi templemi a palazami leżeſche, ſ bohatym wobyklerſtwom. Hischcźe hobriſke reſpadanki jeho wulkoſći ſwědcźa, hischcźe wobſtatki wodowodow ſteja, kotrež město ſ wodu ſaſtarachu. Podarmo pak ſa górkami pytachu, kotrež je pjelnjachu. Ssu dospołnje wuſuſchene. Niż njepſchecźeſliſke wójſka, ale lacźnoſcź bě wobyklerjow nětdy kćźejazeho města wuhnała.

Ssnadź móhł ſebi cźłowjek myślicź, ſo tu pola Palmyra woſebje měſtne wobſtejeniſcze ſobuſtutkowachu, njebyli ſ jara ſdaleneych krajiu zyle podobne ſnate było. Sven Hedin na ſwojich puczowanjach w ſrjedźnej Aſiſkej w pěſku puſcźiny Gobi roſpadanki nadeńdże, pot ſ pěſkom ſawěte města, w kotrychž wobźełki wumělſtwa a druhe ſukowanki ſa wyſoku kulturu namaka. Tute města we ſamźnej puſcźinje leżachu, w kotrejž bě zyła ſwoja woda prawu dla njedoſtatka na wodźe ſłubiſ, njeſ tym ſo ſo wón ſam a jeho ſłužownik jenoż ſ nuſu ſatradanju wulkowaſchtaj. Potajkim też tu je w prjedawſchich Lisstokach wodu w doſahajej měrje być dyrbjało, ſo móżachu ſo na wobydlećſtwje bohate města ſaſtarać, njeſ tym ſo ſe dźenſa kolowokolo bjeſtroſchtina puſcźina roſſchérja.

Pola naſ bndże ſo w nuſnym padźe leżak we wſchelkich leżnoſcźach (górkich leżach!) ſ praſchenjom ſaoberać dyrbjeć. Pschetoż jeho ſymna pomału ſrawja, o wón dyrbi tehodła pjchi ſwojich dźěłach ſtajnje na dlěſcha dobu myślicź. Wuwoſtawanje ſchćreje ſedle w naratáſchej Nimſtej, najprjedy w Saſkej, potom też w Franzowſkej jaſnje pokaſuje, ſo wopraſnadźe klimatiſke pſchemjenjenja naſch lěſny wobſtatk pſchemjenjeja., hdyž też najprjedy jenoż we jara wobmjeſowanej měrje. Sa Němſku je ſo nimo teho w pożlednim cźaſu dopokaſało, ſo je ſo němſka póda ſe ſpocźatka ſchcźeźijanſkeho liczenja lět cźuciwje wuſuſchiła. W tutym padźe pak maju ſo nimo klimatiſkich pſchemjenjenjow pſchedewſchém kroczele cźłowjekow jako pſchicźina wobkładowacź. Trajne puſtowanje nadźerka ćnjowenje wody ſa naſche wulkomołta, wopraſnadźowanje (regulazija) rkow, wotwodſowanje wlóżnych łukow a jich pſchemjenjenje do role, pſchemjenjenje žiwoho lěſa do cźorneho lěſa, wumělſke wuſuſchenje łukow, bahnišcźow atd. — to wſchitko w Němſkej poſtupowaje wuſuſchenje pódy wuſtkowa.

Je nimo měry ważne, ſo je ſo w nowijchim cźaſu pucź nomakał, kotrehoż nam wo pſchemjenjenjach klimata w běhu pożlednich ſchtyri tyſaz lět dospołnje roſſajenjenje podawa. Pschiroda je njemuſzy wjedro jenotlíwych lět ſwědomicźe w lětach ſchtomow (Jahresringe) wopiſanjemſka. Lětny ſrót, kotrejž ſo w ſylnoſći ſchtomowych lět ſaſowobraſuje, je wotwiſny wot wjedra naſtupaceho lěta. Schtóž je ſebi raſ ſchcźowkowy w lěſu wobhladał, mójeſche na nim je wſchelakeje ſylnoſcze ſchtomowych lět wjele jenotlíwych lět ſaſnje wucźitaſ. Se ſchtomowych lět pſchemyſlnych hobriſkich ſchtomow Kaliforniſkeje cźitamy, taſke klima pożlednich ſchtyri lětſtyſaz kaž i nékaſkeje knihe. A ſ teho wuſnjemy, ſo je wjedro wopraſnadźe ſo pſchmérniſko. W młodoſći ſchtomow, nběhże ſa cźaſ, jako Egiptowoczenjo ſwoje pyramidy twarjachu, bě klima na deſcźeſkach bohatſchi dyżli dźenſa — mużemy na ſchtomowych lětach zyle jaſnje ſpóſnacź, ſo ſo tute pſchemjenjenje nimo měry pomału, w běhu lětſtyſaz, wotwiwaſche.

Schto mużemy ſ teho wuſnjeć? Je dospójnacźe najmlódſcheho cźaſa, łodowe doby, kotrejž běchu wospjet pożlane łodowyzy hacź k nohomaj němſkich ſrjedźnych hór pſchinjeſte, njemérjachu ſwoju pſchicźinu jenoż w ſnjenej temperaturje, ale wobſtejeſe w ſylnſchej wlóżnoſći. S tym žu ſwětscźenja na ſchtomowych lětach naſchich kaliforniſkich hobriſkich ſchtomow pſchesjene. Klima běſche po tym ſymniſchi a w'ójniſchi, jako běchu ſchtomy młode — tehdy dźe běchu pożledniej łodowej dobje hiſchcźe bliże — po tym bu cźopłiſcho a ſuſchiſcho.

Tute pſchemjenjenja pak po ſdaću tuchwilu nimale wotwoſtawaju. Wosnamjenja to nékaſki nawrót? Budźe wjedro nětkole ſaſo ſymniſche a wlóżniſche? Njewémy to. Ssnadź žu nětcźiſche wobſtejnoſcze jenoż krótka pſchejſtawka, po kotrejž pſchemjenjenje w ſnamźnej měrje dale pójdźe, ſnadź bliži ſo w pſchihodnych lětſtyſazach wjedro ſaſo łodoweje doby. Na łóżdy pad pak ſo tute pſchemjenjenje tak pomału ſtawa, ſo my, ani naſchi wnukoſi nicźo we tym njepytnu.

jw

S zuporu.

Rano we 8 hodź. so serbske předowanje cyita.

S Maleschej.

Rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemšowanje. Sběrka za mišijonstwo mjes pohanami. Dop. ¾11 hodź. dźěćikemšowanje (dźěćazy dar.)

S Minakala.

Rano w 7 hodź. němska spowědź z Bozim wotkasanjom, we 8 hodź. němska, dop. ½10 hodź. serbska Boza słužba. Sběrka za mišijonstwo mjes pohanami. Dop. w 11 hodź. dźěćikemšowanje. Pop. w 2 hodź. schadźenja Boza słužba. — Mutoru S. meje wječor ½8 hodź. schromadźenja Minakalskeho a Khrózcanskeho jónskeho towarstwa w Bomsdorfej hosćenzu we Lomsku.

S Njeswačidła.

Rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske a dop. ½10 hodź. serbske kemšowanje. Sběrka za swonkowne mišijonstwo. Pop. w 2 hodź. rozrěčowanje z konfirmowanej młodźinu.

Pokhowana: Hana Jda swob. Schiewartowa rodź. Lorenzec w Nowej Wsy, 70 lět stara.

S Nowacziz.

Rano we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boza słužba. Sběrka za mišijonstwo mjes pohanami.

S Porschiz.

Rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němska Boza słužba. Sběrka za Lipscanske mišijonstwo. Dźěćikemšowanje w Boschezach dop. ½9 hodź. za młodsche a ½10 hodź. za starsche dźěći. Pop. w 2 hodź. evangelska słužba młodych holzow.

Pondźelu trjeczor we 8 hodź. biblisa hodźina w Porschizach, pisches knjeza wotphladarja Kehrera.

S Nakez.

Rano we 8 hodź. serbske zwjate wotkasanje, dop. we 9 hodź. serbska a 10½ hodź. němska Boza słužba.

Pondźelu rano w 7 hodź. vaiscka nutrnosć.

S Wóslinka.

Rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske a dop. ½10 hodź. serbske kemšowanje. Sběrka.

S Wósporta.

Dop. ½10 hodź. předowanje, w 11 hodź. dźěćikemschenje, ½12 hodź. katechismusowe rosrěčowanje (wosadny farar). Mišijonska traina sberka.

Sport

Nowy němski rekord

postajichu Barlinske pluwarki „Mixen“ na 400 m v stafece, a to w 5 : 46,1 min. Prjedawši němski rekord w Düsseldorfje bě 5 : 53,4 min. Potajkim 7 sekundow spěšniso tón raz pluwachu.

W Budapesće wotměja so w różownjku — snano započnu so hižo 6. różownika — napřesćěhi we zwučowanju na narjadach w 15 boju wo swětowe mištrstwa. W Lipsku wotměchu tohodla hižo před tysacami přihladowarjow wupruhowanske zwučowanja; wésty Schneider z Lipska wuwučuje nětko třinaće wubranych, z kotrychž pak so doskónčnje jenoż 8 wuzwoli za Budapest — a to šesćo za officielne wubědźowanja a dwojo jako zastupjerjej, jeli so někomu z němskich zwučowarjow nješto stanje. We wuwučowańskim programje maju zwučowarjo też běh na 100 m, stork kule a skok ze žerdku.

*

3dnjowska jězba w Smolinach.

W Smolinach (Harz) zarjaduje so wot 9.—11. różownika wujězdźowanja. Zamołwichu so hižo 600 ludźi. Tola 226 smě so jenoż wobdźělić. 76 wšěch wobžownika sluša do motor SA, 69 wupósła industrija, 31 přijědże z wójska, policiju zastupi 34 a 15 privatnych wosobow so też hišće přida. — Pojědże 120 motorskich kołow, 45 motorskich kołow z přibočnikom, 75 awtow za wosoby a 26 druhich awtow — kaž čežitych atd.

Swětowy rekord w najwyššim zléće.

Mjezynarodny zwjazk za létanje je nětko skónčnje Italčanej Renato Donati swětowy rekord we zlětu do wysokosće připóznał. Donati bě so w Romje 14 433 m nad morjom pozběhnył.

Němske mištrstwo w lěsnym běhu

doby sebi Syring, kotryž 25 m před dotalnym mištrom Kohnom cyl dobéża. Napřemoběh wotměchu zašu njedźelu w Drježdźanskej holi.

W Lipsku budźa wot 10.—19. žnjeńca mjezynarodne wujězdźowanja za kołojězdnych wo swětowe mištrstwo. Dotal zamołwichu so hižo wobdźělnicy z 30 wšelakich krajow.

Nowy němski awto za wujězdźowanja

tak mjenowany P-wóz (Porsche) wobdźěli so tuto lěto hižo khětro husto na wšelakich wuznamnych wubědźowanjach. Póscěu tajke awta noweho modella: 27. różownika do Barlina na wujězdźowanje wo Avus. 3. smažnika na Eifelskeho napřesćěhi. 1. pražnika do Francowskeje wo wulke myto francowskeje republiki. 29. pražnika do Belgiskeje wo wulke myto tuteho stata a 26. žnjeńca do Bernа na jězbu wo wulke šwicarske myto. Na wšěch tutych wujězdźowanjach wobdźěla so troje awta. Znaći wujězdźowarjo, kaž Hans Stuck, Burggallec a pryac ze Leiningen su mjez druhimi najwuznamniši, kotříž budźa z awtami modela Porsche jězdźić.

W Dźěwinje (Magdeburg) wotměja so tute lěto boje wo europske mištrstwa w pluwanju. Mjez přenimi přizamołwi finski zwjazk pluwarjow znateho Ilmarie Niemelainen za skoki z wěže a za wumělske skakanje, dale Toivo Reingoldt na 200 m w pluwanju na wutrobnje. Reingoldt přepluwa w Parizu 200 m 2 : 52,2 před Němcomaj Wittenberg a Sietas.

W Parizu podleža najlěpši francowski pluwar Tanis w 100 m přećiwo Madźarej Szekely. Pluwaštej we wólnem stilu. Szekely pluwaše 1 : 00,2 min. Tanis pak 1 : 01 min. We lrě z wódnym mićom přěhra Tanis w 100 m přećiwo Madźarskej z 8 nad žanymi wrotami (8 : 0).

Pólscy piasćowarjo dobychu přećiwo rakuskim piasćowarjam z 10 : 6. Najlěpši z Polakow bě Maychrzycki.

Němscy tenisarjo dobychu we Waršawje přećiwo pólskim tenisarjam z 4 : 1. Němcow zastupi tenisowy klub „Rot-Weiß“ z Barlina, Polakow Waršawska „Legija“.

Wo němske mištrstwo w kopańcy njedźelu 29. 4. 1934.

Viktoria Barlin zbi w Charlottenburgu před 15 000 přihladowarjemi šleszyskeho mistra Beuthen 09 z 5 nad 2 wrotomaj 5 : 2 (3 : 1).

Schalke 04 podleža Hamburgskemu mužstwu „Eimsbüttel“ w Altonje z 3 : 2.

VfL Benrath bu nad Werder-Bremen z 4 : 1 (2 : 0 z dobyćerjom, — VfLBenrath ma wulke wuhladowobličenju jenotliwych dypkow — stoji na wjeršku polnócneje župy.

1. fC-Norimberkski přećiwo Wacker-Halle 3 : 1 (3 : 0) w Fürth.

Sakski mištr **DSC-Drježdźanski** doby nad Borussia-Fulda z 3 : 1.

Najnowši swětowy rekord

je postajił Američan Jack Torrauce. Storči kulu 16,80 m daloko — potajkm 32 cm dale, hač hakle před krótkim docpěty rekord Američana John Lyman-owy.

Kaž před krótkim pisachmy, je Američan Waltar Marty ze swětowym mištrom we wysokim skoku, doposkoči mjenujcy 2,07 m. Zo to njebě hole zbožo, dopokaza z tym, zo njedawno we Fresno při wubědźowanjach Stanfordskeje university, zaso 2,06 m skoči. Wyšše hač 2 m skakać zda so za njeho być něšto, štož so samo rozumi.

Wo swětowe mištrstwo w kopańcy

W Antwerpenje přeńra njedźelu 29. 4. před 40 000 přihladowarjemi Nižozemske kopańske mužstwo přećiwo belgiskemu z 4 : 2 wrotomaj. W połčasu stoješe hra 0 : 0. Wobě mužstwi pak so skwalifikowaštej za boje wo swětowe mištrstwo, kotrež wotmějn so w Italskej.

W **Budapesće** zbichu Madźarojo Bulgarow z 4 : 1 (1 :). 13 000 přihladowachu. Madźarojo budźa też w Italskej hrać.

Hospodarski rozhlad

Pjatk 4. meje 1934.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,495	100 pólsk. złotych	47,275
1 jendźelski punt	12,755	100 českosk. krónow	10,41
100 šwajc. frankow	81,02	100 franc. frankow	16,50

Barlinska burja wčera swoje witkowanje sajo zlahje wotewri. Transferowe jednanje w Barlinje njedowola, so by so žiwišchi wobkhad wuwiš. Kursy akzijow so hišće wotdrjebjewachu. Na rentowych witkach so kursy hódnotnych liščinow sajo trochu skrućichu.

Barlinske zitne mulkowiki dyrbjachu so też wčera sajo je zlabym witkowanjom spokojiš. Pšeńcyn a rožki so mało positkejsche. Kupcy wšak tej jenoż mało kupowachu. Nětko so wowš sajo z mjenischim wobšahom positkuje, tola płaćiźny běchu sajo dobre. Jećmjenjowe witki běchu pschećelne a płaćachu so też wyschše płaćiźny.

Wčera płaćejsche w Barlinje zentnar

pšeńcyn: 9,40—9,65 hr., — rožki: 7,85—8,10 hr., — jećmjenja, nal.: 7,70—9,10 hr., — wowša: 7,40 hač 7,65 hriwnow.

Witi w Kamjenju.

Pšeńca 9,55 hr., rožka 8,10 hr., jećmjeń, nal. 8 hač 8,50 hr., najmjiši 7,50—7,75 hr., pšeńcžna muka 18—18,50 hr., rjana muka 11,75—12,75 hr., pšeńcžne wotruby 6,25—6,50 hr., rjane wotruby 6,25—6,75 hr., žyno 3—3,50 hr., žłoma, šklina 80—1 hr., ł šaščanja 70—80 pj., běrny 2,50 hr., žolte 2,75 hr., butra 1,40 hač 1,50 hr., jeja 6—7 pj., prožata 10—15 hr., běchaći 24—35 hr., libjata 1,50—1,80 hr., běły kał 15 pj., cjerwjeny kał 15 pj., žydrowity kał 25—30 pj., jehnja łoboda 10 pj., rjewjen 8—10 pj., zubła 12—15 pj., měrnik 20 pj., krěn 50 pj., hromat 30—55 pj., žołotej 10—15 pj., tórki 50—70 pj., radišći 5—8 pj., rjetkej 10—13 pj.

Witi w Lubiju.

Pšeńca 9,55 hr., rožka 8,10 hr., jećmjeń, nal. 8 hač 8,20 hr., wowš 7—7,25 hr., běrny 2,30—2,60 hr., žyno 2,75—3 hr., žłoma 80—90 pj., pšeńcžna muka 16 hr., rjana muka 12,70 hr., pšeńcžne wotruby 6,40 hr., rjane wotruby 6,25 hr., butra 70—75 pj., jeja 7½ pj., twaroh 20 pj., běły kał 15 pj., cjerwjeny kał 15—18 pj., karotej 15 pj., jehnja łoboda 10—13 pj., žydrowity kał 40—60 pj., tólrabi 15—20 pj., tórki 40—50 pj., kišały kał 15 pj., zubła 8—10 pj., tomaty 70 pj., žołotej 10—15 pj., radišći 5—10 pj., rjewjen 10 pj., jabłuka 10—35 pj., měrnit 30 pj.

Witi w Khocjebuzu.

Žowjaje mjazo 60—80 pj., cjelaze 60—90 pj., škopjaze 90—1 hr., žwinjaze 75—1 hr., butra 1,35—1,40 hr., jeja 6—7 pj., twaroh 20—23 pj., lany wolij 1,40 hr., liny 1 hr., šćežuki 70—80 pj., karpy 75 pj., hołbje, młode 50—70 pj., kury, žiwe 1,80—2,50 hr., thapony, žiwe 2—3,50 hr., tórki 40—50 pj., tólrabi 15—20 pj., rjewjen 10 pj., jehnja łoboda 10 pj., hromat 30—50 pj., žydrowity kał 30—50 pj., cjerwjeny kał 20 pj., běły kał 20 pj., žołotej 10—20 pj., měrnit 15—20 pj., krěn 25 hač 30 pj., radišći 7 pj., zubła 15 pj., kulrěpa 10 pj., běrny, zentnar 2,75—3 hr., punt 3—4 pj., jabłuka 20 hač 40 pj., šmorje 80 pj.

Swinjaze witi w Khocjebuzu.

Pschiwjesli běchu 837 prožatow a 119 běhatow.

Prožata, małe 9—11 hr., krěnje 12—15 hr., wulke 16—18 pj., — běhaći, małe 18—26 hr., krěnje 27—35 hr., wulke 36—47 hr. Witi běchu hubjene.

Nětetre płaćiźny i Drježdźanskich witow.

Libjata 2—3,50 hr., łacjata 80—1 hr., kury, stare 2,50—3,50 hr., młode 70—1 hr., hołbje 1—3 hr., hušy, sarjčane 1,30—1,40 hr., łacjki, sarjčane, 90—1 hr., kury, stare sarjčane 80—85 pj., młode sarjčane 90—1 hr., karpy 75 pj., liny 1,20 hr., jabłuka 5—35 pj., běrny, zentnar 2,80—3,20 hr., po puntach 3—5 pj., jehnja łoboda 6—7 pj., zubła 9—12 pj., krěn 40—50 pj., žołotej 10 hač 20 pj., běły kał 12—14 pj., cjerwjeny kał 12—14 pj., žydrowity kał 20—50 pj., pětušćiłki 3—5 pj., hromat 45—50 pj., tapunjki 50 pj., rjewjeń 7—10 pj., butra 1,40—1,50 hr., jeja 9—10 pj.

Płaćizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

Stwórtk 3. meje 1934 Płaćizny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Celata: 541

Najlěpše kormjene čelata wot cyca	50—57
Sšěn e kormjene čelata wot cyca	43—50
Snadnje wuwite	37—42
Najšpatniše	—

Swinje: 312

Tučne swinje, přez 3 centnarje čežke	40—41
Połnomjasne swinje wot 240 hač 300 puntow čežke	40
Połnomjasne swinje wot 200 hač 240 puntow čežke	38—39
Połnomjasne swinje wot 160 hač 200 puntow čežke	36—37
Mjasne swinje wot 120 hač 160 puntow čežke	34—35
Rancy	—

Wiki běchu w čelatach dobre a w swini hubjene.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symło po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg Płaćizny po złotej hriwnje.

	3. 5.	2. 5.		3. 5.	2. 5.
Pšeńca	—	—	bunv	8,10-8,90	8,10-8,90
rožka	—	—	woka	7,40-7,90	7,40-7,00
jećmjeń, nal.	154-158	153-157	módre lupiny	5,50-6,00	5,50-6 00
jećmjeń	—	—	žołte lupiny	7,40-7,90	7,40-7,00
wows	148-153	147-152	zeradella	7,75-8,75	7,75-8,75
kukurica	—	—	raps, wosušk	—	—
pšeńč. muka	27,00	26,5-27,5	lany wosušk	6,00	6,00
ržana muka	23,00	21,9-22,9	such, truhanč.	5,10	5,10
ps. wotruby	11,90	11,7-11,9	běrnj, kruški	7,00	7,00
ržane	11,20	10,9-11,2	syno, 50 kg		
raps	—	—	ržana słoma		
hróch, Viktor.	20,0-22,0	20,0-22,0	pšeńč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pieluški	8,00-8,25	8,00-8,25	jećna „		

Płaćizna za přeńcy za wupłodźerja 188 191 193
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 157 160 162

Zamołwity za spisaćelski wobsah: A. Dućman, za nawěstki dr. J. Cyž, wobaj w Budyšinje. D. A. III. 1934: 2687.

Pčołarske towarstwo „Delni Sprěwiny Dol“

Rozprawa Budyskeje wobkedźbowarnje za hapryl 1934

Wysokosć nad morjom	Temperatura po Celsiju najnižša	Temperatura po Celsiju najwyša	Temperatura srjedźa měsaca čopłota	Hibanje wahi w dekadach (1—2—3) Přiběranje po gramach 1	2	3	Woteběranje po gramach 1	2	3	Suma w kilogramach	Liča dnjow wuletenja	Liča dnjow nošenja mjedu	Hłowne žórło za nošenje mjedu	mnohosć dešća
210	— 3	+ 31	+ 15,6	50	1200	200	800	850	1200	1,200	28	11	Kćenje štomow	33,1

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny“ płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čiśi Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin“ je pola Nürnbergskeje žiwnje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přećiwo sćěhwkam čěłneho znjezboženja z 1000 hr. – hdyž wumrěje abo hdyž je mat čas žiwnja dospołnje běžny. Kóžde znjezbožene dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezboženja dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasna nadrobnje wumjenjenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 104 **Budyšin — Sobotu 5. meje 1934 — Bautzen** **Lětnik 93**

Politiski tydźeń

W minjenym tydźenju je wukraj fakso f wożebitej kedźbliwosću na Němsku sledował. Dźeń 1. meje, zwjedźenj narodneho dźela w Němskej, běše so w tukraju a wukraju f wulkej napjatosću wočakował. We hłownym měsće a po zbytnym němskim kraju běchu so za najlepše poradźenje tuteho wustupa, kiž wschitke dotalne wujmjy pschetrjechi, postarali a jón wulkotnje pschihotowali. Sapječejo wot propagandneho ministra hač dele k wotnožkam strony a jich pomocnikam je so f jenajtim sajimom na poradźenju dnja dźela dźe'ało.

Tak też wusměch njerozumoweho. Hischcże dospołnischo hač loni poradźi so letša, zdyž lud na tutym dnju do jeneho wulkeho zyzka sjednoćeše. A wukraj je so znowa pschežiwědčeł mohł, so je němski lud stare sadźawki, kiż jón dźělachu a niczachu, pschewinył a wospytronił a so někto k ludowej shromadnosći wujnawa. Wukrajne nowiny su to też pschipósnarej dyrbjałe.

Němski lud pak je f nowa zwjesego wjednika zlyschał. S jeho zrozumi padajche nowa nadźija do wutrowbow, so wón němski lud też je wschemu hospodarskemu cźežna wuwiebje. Najpomnješ hódne pak su też jeho wuprajenja pschećiwo schkrukam a schćěnwarjam, kotrjž je zwojim njeczasnym mudrowanjom knježerstwowe natwarne dźěło jenaj poczežeć spytaju. Nazionalsozialistiska strona je pschipowědźała, so w měsazomaj meji a junisu f wjelk shromadźiznami a pschednoschkami k wulku bitwu wuwinowanja a powuczenja ludu pschewjedźe. Njeje we ludź, so wěcznje njespokojni se zwojimi rěczemi hischcże druhim hłowu samuczeja.

Dźenžnischa Němska je zwojim nowym knježerstwom a zwojimi zyle nowymi naprawami k pospěšenjeju ludu a k pschewinjenju kriły wabi wożebje žylnje wukrajnikow k žebi do kraja. Tele dny wopytaju Němsku połsy a juhoslowjanjezy žurnalistojo, so bychu we zwojich nowinach domach wo němskich wobstejnjosćach, kiż znjedźa je zwojimaj zamjanymaj wočomaj wołkedźowacej, rosprawjeli. Wukrajni hosćo su so pschi wschelakej składnosći f pschipósnaczom wuprajili wo tym, schto su w němskim kraju nowcho nadeschli.

W Barlinje so wo transferowych naležnosćach khutnje jedna. Dotal so po wuprajenju prezidenta němskeje statneje banki dra. Schachta hischcże njehodźi nicjo wěsteho prajicź, kajki wuspěch tute Barlinske jednanja pschinjeju. Pschi wuradźowanjach so Němska wożebje wo polepschenje wuwoza zwojich wudźělkow do wukraja prózuje, so by wjazy wukrajnych zjenjes do kraja dostała, f kotrymiž mohła zwoje płaczenske winowatosće pola wukrajnych wěricelow dopjelnicź.

Swjeżelaze pak pschi wschěm hospodarskim prózowanju wostanje, so so němske knježerstwo kruce hódnosće nascheje brinwy djerži a chże se wschěmi sredkami a na kóžde waschnje krutosć a wěstosć němskich zjenjes zakhowacź. To wono czini hižom zwětkowemu hospodarstwa dla, zwojich wěricelow dla a zwłaszcza też dowěrjenja dla, k kotrymž němski lud k njemu sledowaše.

Tutón tydźeń stej też prěnjej łódźi f dźělowymi dowolnikami na Polnočne morjo wuještej, jena f Hamburgskeho, druha f Bremenskeho pschistawa. Pola Helgolandskeje kupy so serkachtej. Na morju so jimaj hischcże kschiżak pschidruži, kiż dowolnych muelctnikow i łódźnym swjećowanjom zabawjesche. Tajke wocźerstwjaze jěchy na morjo a na druhe rjane městna schćerkeho wótrowa kaja pod dotalnymi knježerstwami možne njeběchu. We nowym staczę dyrbi kóžby dźeł bracź na darach pschirody a kulturu.

We wukraju běsche dźeń 1 meje f měsinami njeměrny dźeń. Najhórje běsche w Francowskej, hdźej je na wschelakich městnach k cźežkim srażenjam mjez dźelacźerskimi demonstrantami a policiju dóschło. W Sjednoczenych statach Połnócneje Ameriki běsche so policija na možne njeměrowe pschipadły pschihotowała, tola dźeń wotmě so tam měrnischo hač w Franzowskej.

Awstriska wustawa je so wobsamkła. K jeje pschijeżu a k khwalenju wjele stow nuzowych wulkow Dollfußowa narodna rada jenoż někajke pol hodźiny trjebasche. Wulkoněmzy pschećiwo tajkemu postupowanju wótrje protestowachu. Sdobom je so awstriski konkordat f Vatikanom podpisał a bamž je wulke prawa za katholsku zyrkej w Awstriskej wudobył.

S Arabskeje pschikhadźeja khutnische powěsće wo wojowanju splaha Wahabitow pscheciwo Jemenskim. Wahabitojo wobkněžeja najwjetschi dźeł mórskeho brjoha Czerwjeneho morja. Dokelž su nowocźažnischi a so europskej kulturje pschikhileja, je lohzy možno, so konserwatiwnych Jemenskich pschewinu a zdobi jich płodny kraj njedaloko jendźelskeho sejerjanischcza Adena pschińwoja.

Na Dalokim ranju a druhdźe běsche minjeny tydźeń měrny a njepschinješe žanych ważnych politiskich podawkow.

Křesćansko-socialni z knjezom w Awstriskej

Awstriske knježerstwo je so na pschedsydstwo rospuschczeneje nazionalneje rady je žadanjom wobroćiło, so by so stronam pschikazało, so bychu hač do 15. julija swoje krafzijowe městnosće w žejmowni wuprózdniłe. Krafzija kschesćansko-sozialneje strony, do kotrejež kschesćansko-sozialni narodni radźićelja słuscheja, je so na dźeń 14. meje k pożledniemu pożedźenju do žejma swołała. Kaž so f Wina powě, so też swjatkowy kanzler Dollfuß na tutym pożedźenju wobdźeli. Kaž so powě, chże so kschesćansko-sozialna strona žama rospuschćiću. Tola je so podhlad sbudźił, so chże so strona jenoż pschewotwořić, dokelž su kschesćansko-sozialni pschi dźensnischich pomerach nimale wschitke zosnudźowane městna wobsadźili.

S 8 awstriskich krajnych bohorow 7 kschesćansko-sozialnej stronje pschisłuschcza. Prěni měschćanosta Wina je kschesćanjsk-sozialny. Nimale wschitcy ministrojo pschisłuschcza kschesćansko-sozialnej stronje. Pschi wobsadźenju městnow w sarjadnjitwje a krajach kschesćansko-sozialny wliw na mozy pschiběra. Pschi tym je spóznaci, so so stejischcźo domoweje wobory pschezo bóle nasadkóźi. W knježerstwje wschak jenoż jeniczki sastupjeć domowych woborow, wjerch Starhemberg, žyda. We Awstriskej so wočakuje, so kschesćansko-sozialny wliw hischcże wjetschu mózdobudźe.

Němski protest we Winje

Hdyž w Innsbruku wutoru němska kolonija dźeń němskeho nazionalneho dźela zwjeczeješe, so do zwjedźenskeje sale nadobo 10 abo 12 muži domoweje woboty bodu. Tuczi so hotowachu, spowěschane khorhoje a wobrazy dele storhacź. Hnydom sawołany policajski sastojnik njesamó domowym wobornikam wobarasi. Němski generalny konsum Saller f wulkej liczbu shromadźenych napominaschе, so bychu pichi wschěch wobsteinosćach měr sakhowali. Na tole napominanje powschitkownje pożłuchachu. Dokelž pak so domowi wobornicy swojeho wohrožazeho počinanja njewostajichu, zwjedźenjowi wobdźělnicy policiju na pomoz zawołachu. Sa někotry cźaż wjetschi policajski kommando pschicźeże, kotryž nawalnikow nuzowasche, so wotstaliź. Po žadanju němskeho generalneho konsula su so khorhoje a wobrazy němskeho presidenta a němskeho kanzlera pod policajskim schtittom do němskeho generalneho konsulatstwa dowjesłe.

Němski pósłanz we Winje, dr. Rieth, je so sjedza wjeczor dla počinanja Innsbruckich domowych woborniknow pola swjatkowcho kanzlera rańnje hórschćł.

Dollfuß a awstriske financy

Najnowischa rosprawa sastupjerja Swjatka ludowe pschi awstriskim knježerstwje sadźera so f finanznym wuwiczom Awstriskeje w prěnim schtwórcźetcźe 1934. Rospyrawa sapische sa prěnje tři měsazy 64,7 miljonow schillingow njedostatka. Njedostatk hospodarskeho plana powyschi pak so hischcże wo 13 miljonow njedostatka we Winskim kraju a 9 miljonow njedostatka awstriskich żelesnicow. K tomu pschiličźi so hischcże 11,5 miljonow schillingow sa policiju a bjesstrachowe wyschnosće.

1400 politiskich jatych we Winje

Liczba politiskich jatych we Winskich jastwach a krajnych khłostańskich sudnistwach wojerwa so nětko je 1400. Po słeżkach w měsazu februarje wuczinjesche liczba 2000. So je we 600 spadnyła, wulkadża f teho, so so w pożledních měsazach 200 pschiběhnischnikow schkitankskeho swjatka psched sud staji a zbytni so do konzentrazitskich łehwow pschepokasachu. Liczba politiskich jatych we Wienskich pschepytowańskich jastwach njeje so pschemeniła, wuczinja 500.

Z Awstriskeje do Českosłowakskeje ćeknył

Krajny sekretar sozialdemokratiskeje strony w awstriskim měsće Eisenstadtu a prjedawschi sozialdemokratiski měschćanosta města Neuensfelda, kotrajž běschtaj w Eisenstadtu sajataj, staj 1. meje hromadźe je zwojim jastwownikom do Czěskosłowakskeje ćeknyłoj. Wot tam staj awstriskim wyschnosćanam wozjewiłoj, so staj derje do Czech dóschłoj. Sa nimaj njetrjebaju dale pytacź.

Reforma hońtwy

W Barlinje wotměwa so wot 5. hač do 13. meje němska hońtwiska wustajeńca 1934. Ministerski president Göring wustajeńcu pjak pschipoldnju zwjatočnje wotewri.

W zwjesej rěczi wón na wulku ważnosć dźiwiny za ludowe hospodarstwo pokaza. Tola nimo teho dyrbi so dźiwina f teho stejischcźa wobhladowacź, so do lěsa słuschała a so dyrbi so cźłowjek nad swěrjatami rjadowacź, kiż je Bóh do lěsa sadźił. Tehodła so hońtwa njesmě sa sabawu wobhladowacź a njesmě so jenoż k morjenju swjerzenjow wotměcź, ale hajnik ma wulke samolwjenje, so dźiwinu prawje haji a pěstuje. Wěso pěstowanje ma tam swoju mjeru, hdźež starosć wo ratarstwo a jeźiwjenje žebi to žada.

Kraj je wšo njesmě f pschewulkej mnohosći dźiwiny wobrońcź. Ministerski president rěkaše na to wo wotewrjenju sakonju sa schkit hońtwy, najwažnischo w nim je rjadowanje tłelenja. W pschichodźe so tajkim hajnikam hońtwa sjenjoži, kotrejž chcedża jenoż f wujasa dźiwiny sašłužicź. S hońtwinskim prawom je so organizacija wutworiła sa płahowanje němskeje dźiwiny, a tuta organizacija może kóždy prawy hajnik a kóždy lubowar lěsa rad witacź. Po pschecźu ministra dyrbi wustajeńca wschitkich pohonjecź je bychu f měsiwo do lěsow khodźili a tam nowe mozy žiwjenja cźerpali.

Skórnje na pučowanje
¾ skórnje, črije do dźěła
dźěćace črije a sandale
žonjace črije jara tunjo

Pěsćenje nohow a orthopädija
bandaže -- zapołožki
črije na měru

Specialne znamki
mužske črije „LINGEL“
strowotne črije „MEDICUS“
dźěćace črije „TROMMLER“

Črijowy dom Mann w Kamjencu

Poslednje posedženje sakskeje krajneje synody

Sakska krajna synoda je so pjatk na dostojne waschnje rospuschčiła. Na posedženju wěsche duch dorozumjenja a směrowanja. Předsydnučki němškeho biskopa Müllera zhromadźiznu wosebje wuznamjenjesche. Też jeho prawny nawjednik Jäger běsche pschitomny. Ministerski president ſ Killinger wuraſni je žiwoj pchitomnoſcju wuſnam tuteje hodźiny ſa ſtat.

Namětny president synody, wyſchſchi zyrkwinſki rada, ſuperintendent dr. Le hm a nn-Freibergſki pschepoda ſłowo hnydom krajnemu biſkopej Cochej k ſawodnej modlitwje. Superintendent dr. Lehmann na to wichelake wobkhodne naležnoſce napomni. Pschi 2. dyrku dnjoweho porjada **pschihłoſuje synoda jenonmyślnje wſchitkim dotal-24 nuſownym wukaſam ſakſkeho krajneho knježeſtwa.**

K 3. dyrkej wo ſakonjowym nacźiſku k ſamorozpuſtſenju krajneje ſynody a podſtajenju krajneje zyrkwje pod němšku zyrkej wěſche krajny biſkop **Coch** ſam. **Krajna zyrkej ſpuſchči ſwoju ſamoſtatnoſcj, tola wobkhowe ſwoje evangelſko-lutherſke wuſnamje.** Njech je tutón rozſud też cźeźki, dyrbi pak ſo tola pschewjeſcź. **Dyrbi ſo ſpytacź, ſchtoż je Luther chtył, njeje pak ke konzej dowjeſcź mohł. Synodje** je zyrkwinſko-hiſtoriſki nadawk pſchihadnył, ſakoń pschijeſcź a němſki proteſtantiſmuſ ſjednoſcźiſ.

Krajny biſkop tu nadźiju wuprají, ſo by ſo ſdobom zyrkwinſka ſwada ſkónczíła. Pod mózným pschiſkeſkom won rjekny, **ſo kóždemu ſorarjej, kiž je we wojowanju pschecźiwo njemu ſtejał, ruku k wujednanju podſtcźa.** Na to krajny biſkop wuſchołny, ſo chze evangelſka zyrkej też ſwobodne ſwědomja w praſchenjach wěry ſakhowacź, a ſo ſo dotal ſamemu duchownemu njeje wobaraſo, evangelij cźiſcze a wěrnje pſchipowědowacź. Njeſamolwite ſu wunoſchowanja wo ſchcźěpjenjach w zyrkwi. **Swětłej wantkach dyrbi ſo dopokaſacź, ſo tež němſki zyrkwinſki lud** dospołnje **k ſebi cźeji.**

Po tutej rěcźi krajneho biſtora wuprají ſuperintendent dr. Lehmann połne dowěrjenje krajneje ſynody k krajnemu biſkopej Cochej. Wotpołkowanje ſo jenonmyślnje ſta. Na to pschepoda namětny president prawneniu nawjedowarjej němſkeje zyrkwje miniſterialnemu direktorej Jägerej ſwjatocźnje ſakoń ſ wutrobnym pſcheczom, ſo by ſa němſki lud ſe ſobnowjanjom był.

Miniſterialny direktor Jäger rosponminaſche krótko ważnoſcź trocźeke ſakſkeje krajneje zyrkwje w nastupanju zyrkwinſkeje politiki. Pſchichodny nadawk je dospo'ne ſjednoſcźenje ſarjadnikow. K temu němſka zyrkej w blížſchich dnjach ſakoń wuda.

Słónczne ſłowa rěcźeſche němſki biſkop Müller wo ſměrowanju w zyrkwi. Won njeje wojowanje wobžarował, ale je ſo wjeſelił, ſo je hiſcheze wojowarſki duch w zyrkwi, ſchtož je ſ dopokaſom žiwjenja a mozu. Won ſaẽzuwa pschego bóle, ſo njeſaleźi na cźłowjekach, ale ideja dyrbi ſamu ſe ſebje ſiwa był. Hdyž ſo někto wo ſmérowanju rěcźi, je to ſprawnje prajene. Schtóż ſo njeda powjeſcź, ma ſcźěwki njeſcź. Najraſniſcho ma ſo wotpokaſacź, ſo ſo wo wuſnaczе wałi. **Němſki biſkop ſe knuſkowego nuczeњa dale pondże, po purju, kiž dyrbi bicź.** Schtóż ſ mužlicźki zyrkwinego ſchcźěpjenja hrajka, pſchehrěſchi ſo na lubje. **Najwjetſche zadanje tuteho cźaſa je, ſo na prěnim mětinje njewuſbehujemy rozdźeł wuſnacza, ale ſo jenicźy za to ſopſłuchamy, ſchtoż Khrystuſ chze.**

Němſki biſkop mohlesche ſo Wótcźenaſch. Na to wuſpewa ſo prěnja a poſledńja ſchtuczka Lutherowego kěrluſcha. S tym ſkónczi ſo 16. ſakſka evang.-lutherſka krajna ſynoda.

Wěcywustoini za saarske wothłosowanje

Sekretariat Swjaſka ludowi wojewja, ſo je wubjerk ſa Saarsku radu Swjaſka ludowa na ſwojim ſjeźdźe w Romje w cźaſu wot 16. do 20. haprleje wobſtajiknył, ſo ſo ſa wudźełanje ſakońſkich nanjetow ſa pschewjedźenje wothłoſowanja na wólbnym dnju ſcźěhowazy wězywuſtojni poſtaja: Italcźan profeſor Binda-Gallia, 1. pſchedsydda po wolanſkeſeko ſuda w Genuwje, Hollandźana L. A. Nypelſa, ſobuſtawa hollandſkeho wyſchſcheho ſuda, a Amerikanſka knježna Sara Wambaughez. Jim ſo pſchidataj ſako wuradźowazaj wězywuſtojnaj perušeſkoho knježeŕſtwa ſa ludowe wothłoſowanje ſ Takna a Arika.

Transferowe rozrěčowan'a we wubjerku

Konferenza mjes ſaſtupjerjemi wěricźelow dołho- a ſrjenjokhwilneho němſkeho wukrajneho dołha a ſaſtupjerjemi němſkoſtatneje banki je ſo pjatk wot 10 do 11 hodź. a wot 16 do 17 hodźin ſkhadźowała. Na konferenzy roſpominaſche ſo wſchelakoroſcź transferowego praſchenja na ſakładze roſprawow, kotrež podwubjerkaj podaſchtaj. Na to ſo wobſamknu, ſo ſo mały wubjerk poſtaji, do kotreho ſłóża wěricźeſka deputazija a němſkoſtatna banka jeneho ſwojich ſobuſtawow pósćele. W tutym wubjerku dyrbi ſo pruhowacź, kak je možno, na žadanje nětcźiſcheho pokoženja dźiwacź. Tutón wubjerk dźenſa ſobotu dźeſacź ſapocźnje. Podwubjerki ſu ſwoje pſchepytowanja wo techniſkich nadrobnoſcźach nimale ſkónczíłe.

62 000 emigrantow

Swjaſk ludow je we ſwojim cźaſu Americźana Jameſa F. Macdonalda ſa wyſokeho komiſara ſa politiſkich emigrantow pomjenował. Tutón wyſoki komiſar wojewja nětko liczbu emigrantow ſ Němſkeje. Liczba wuceźinja 62 400. Emigrantow roſsćeleja ſo na jenotliwe kraje takle: 21000 na Franzojſku, 10000 na Paleſtinu, 8000 na Pólſku, 3500 na Cźeſkoſlowakiju, 2500 na Hollandſku, 2000 na Jendźelſku, 2300 na Belgiju, 2500 na Schwajcarſku, 2500 na Skandinawiju, 800 na Awſtriju, 2500 na Ameriku, 1000 na Saarsku a Luxemburgſku, 1000 na Schpaniju, 800 na Italu a 2000 na druhe kraje.

Kommiſar we ſwojej roſprawje jara ſkarži, ſo ſu dary ſa emigrantow jara wotebérale, a ſo wjele krajow, kotrěj njeſłuſcha, njeje rad emigrantow pſchijimachu, ſo někto temu ſpr. cźuja.

Eden a Simon pojědźetaj do Genfa

Jendźelſki lord Eden ſo po powjeſcźi ſ Londona jako ſaſtupjeer Jendźelſkeje na pożedźenju rady Swjaſka ludowa 14. meje w Genfje wobdźeli. Też jendźelſki ſwonkowny miniſter Simon ſo k radźenemu pożedźenju do Genfa poda, budźe-li ſo w Londonje wottorhnyć móz. Wubjerk ſa wotbrońenje pſchi jendźelſkim knježeŕſtwje je ſo pjatk cźeźi raz tutón tydźeń w dalnim ſjednje k wuradźowanju ſkhadźował.

Belgiske wójsko so zesylni

Belgiſki prawizarjo běchu powěſcź roſſchěrili, ſo ſo kredit wo 750 miljonow frankow, kiž běſche parlament ſa ſakitanje mjeſow pſchiſwoliłſ, ſniži. **To pak je** wójniſki miniſter Devěſe wczera wotpokaſał. Po jeho wuprajenju je dźeł kredita ſa ſakitanje Hervelſeje wyſokeje cźinny a Luxemburgſkeje provinzy poſtajił. Wſchitke kredity ſo pjeczа tak nałoża, kaž je ſo ſ programmom poſtajiło. Wěrno pak je, ſo ſo tukhwilu pruẽuje, kak mohł ſo wudawki ja ſarjadnišwo wulutowacź. Tuto ſnjeſenje wudawkow pak po rosprawje wójniſkeho miniſtra wójſka a organiſazije k ſakitanju kraja na žane waſchnje njeſeſtkabja.

Wójniſki miniſter je nimo toho ſakoński nacźiſł pſchihotował, po kotrymż ma ſo ſakoń wo milizu a ſyłnoſcji rekrutow w belgiſkim wójſku pſchemēniczź. Po nowym ſakoniu ſo wojerſke wotdźělenja wot 32 000 na 38 000 muži powyſcha.

Žadyn kraj nochce Trockeho přijeć

Žadyn kraj nochze Trozkeho, nēhbuſcheho ruſkeho komuniſtiſkeho wójniſkeho miniſtra, hoſpodowacź. Wſchitke kraje ſu ſo ſapowědźiłe, Trozkemu dowoliłſ, ſo by ſo w nich ſaſtajił. Trozkeho próſnuju ku ſo ſ kontrollu franzowſkeho knježeŕſtwa wotpołłake. Franzowſke knježeŕſtwo je tehodła wobſamknło, Trozkemu na mēſtnje, 300 kilometrow wot Pariſa ſdalenym, kruce ſo dohladowaze nuczene żydliſchcźo pſchipokaſacź. **Mjes tym pak dyrbi ſo Trozki dale** prózowacź, ſo bychu **jemu** pſchikhad do jeneho kraja dowoliłſ. **Wozebje by ſo dyrbał na knježeŕſtwa kralow** ſodniſkoſtajne Ameriki wobroczíłſ.

Wulki financny skandal w Grichiskej

W Piräuſkim privatnym ſłowniku ſkładje je ſo wulki finanzny ſkandal bijom pſched dwēmaj ſtomaj wotkrył, po dołhim pſchepytowanju je pak jednanje někto roſſudźaſych dypk dospełło. Wjele pſchekupzow je je ſłownych ſkładownjow, pjecza bjes wědźenja ſłownych wyſchnoſcźow, twory bra'o a ſ tym grichiſkej ſtatnej pokładni 1500 miljonow drachmow (nēhdże 37,5 miljonow hriwnow, ſchkody nacźiniło.

Grichiſki finanzny minijer je naležnoſcź někto wyſchſchemu kontrollowazemu wubjerkej pſchepodał a pſchipowědźił, ſo ſo ſamokwicźi z'owni ſaſtojniſy najkrucźiſche

Padanje hwězdy

Stawiſna ſe wěry.

4] (Stónczenje.)

„Roſſžohnowa'?" ſo Khata bolostnje wopraſcha. „Ty chjeſch precź? Nē, nē, to ſo ſtacź njeſmē, to mój nan njeſmē pschidacź — a teź ja niz. Daj tola ludźom bledźicź, ſchtoż chjedźa."

„Nē, łépje je, ſo ja woteńdu. Ty ſy hiſcheze na pol dźěcźo a to njerozumiſch."

„Ja ſym jeno tſi léta mlódſcha dyžli ty a wopraſcha dźěcźo wjazy njeſłym. Do ſwojeje khoroſcze to hiſcheze běch, ale nětkole wjazy njeſłym. A jeli ſo nēſchto njerozumju, dyrbiſch mi to roſſkłacź."

„Nó potajſim, dokelž ſym do teho pſchiſchoł, ſo tu po prawom wjazy dźěcźo njeſły, a dokelž wēm, ſo budźeſch dźakowinoſcźe dla ſtajnje pſchecźelna napſchecźo mi, dyrbju ja ſ domu, ſo bych ludźom hubu ſatykał."

„Wopraſcha cźi njerozumju, Jano!"

„Jeli ſo woſtanu a budźeſch-li ty ſo mnu pſcheczelna, praja ludźo, ſo ſym twój nawożenja!"

Khata ſo prēni krócź po ſwojim njeſłoju roſwjeſelena ſaſmja, plazasche ſebi do rukow a wotaſche wjazy krócź: „Ty mój nawożenja!"

„A cźeho dla niz?" nětkole Jan ſawola, ſ wocźomaj, ſ hnēwom ſo błyſkotazymaj, pothmurjenje hładajo. „Ja drje tebi doſcź wokſehły był njebych? Jan, prjedawſchi ſwinjazy paſtiř, a Khata, jenicźke dźěcźo Hanża Jankowa! To je wopraſcha ſmēſchne, ty meſch pranje!"

Khata bu hnydom khutna, hdyž wubłada, ſo pachoł tak njemdry a hnēwny pſched njej ſtejí. „Cźehodła niz?" wona pſchpotaſche. „Dokelž ſym ja tak hroſna! Ty wſchak rjeſiſch žonu doſtanjeſch, ale ja, ja ſenje nawożenje njedoſtanu!" tak, hórjo płacźo, dorěcźa.

„Wo wěry je doſcź hroſnych hołzow, kotrež maja tola nawożenju. Ssamo horbata Draga tam na tannej ſtronje je hižo muża doſta'a."

„Ale ty dźe mój nawożenja ani być nochzeſch! Ty dźe ſo bojiſch, ſo mohli ludźo tebje ſa mojeho nawożenja mēcź!" nětkole Khata hnēwna ſawola.

„Ja ſo bojecź?!" ſnapſchecźiwi Jan.

„Ty ſo hanjenja bojiſch! Tebje bychu ſ tak ſbraſchnjenej a wohidnej njewjeſcźi ſchcźěpali." — — — —

„Chjeſch ty moja njewjeſta być? Ty trjebaſch jeno haj prajicź, a dopokaſam tebi, ſo ſo niczeho a nikoho njeboju, ani twojeho nana!" Ja, ja roſſudnje ſawola.

„Sſo jeno ſo teho hiſcheze kacź njebudźeſch, Jano?!"

„Ja wēm, ſchto cźinju, ale twój nan — — —"

„Tón cźini, ſchtoż ja chzu! A njeſły ty mój wumoẑeŕ?" wona ſo nēſnje wopraſcha.

„Wo tym njepowědaj! Hdyž zyle wotkhoriſch, budźeſch moja njewjeſta, potom budźa ludźo wědźecź, na cźim ſu."

„Aj, aj, ty njeſtrazoz, ſchto ty powědaſch? To njebył kłupje był, moja Khata twoja njewjeſta! Dale micźo?" bur do teho ſarěcźa, kiž hē, wot młodeje cźłowjekow njepytnjeny, do ſahrody ſaſtupił a **pożłednje** Janowe ſłowo ſłyſchał.

„Nano, Jan je a woſtanje mój nawożenja!"

„Zenje!"

„A tola! Pak tón, pak žadyn! Hdyž běch prēni raz po ſahorjenju ſaſo k ſebi pſchiſchła a widźach, kak ſwēru mje ſłada, ſym ſebi krucze wotmyſlíła, ſo chzu jeho ſona być, ale jeli ſo wón nje nochze mēcź, ſo ho ženje njewudam. A wón nje chze, nano!" wona wuſkap dokarce.

„To chzu wěricź! Teho pacho'a chjył widźecź, kiž by Hanża Jankowego jenicźkeho dźěcźa njeroždźił!" ſtary bórcźeſche. „Tu wěz dyrbju ſebi prjedy derje pſchekłaſacź. Jan niczo njeje a niczo nima — — —"

„Nano, ty ſy ſabył, ſo mam ſo jemu dźakowacź, ſo ſym hiſcheze żiwa!"

„A ſo wy hiſchcze ſwojeho lubjenja njejiſcze dopjelniłi!" Jan, kiž bě hacź dotal njekcźat, ſ poniżnym hłoſom doda.

„Sswojeho łubjenja? Być njewědźał, kotreho?"

„Wy prajiſcheze, hdy by waſche dźěcźo ſaſo wotkhoriło, ſmēł ſebi ju wot waſ wuprošicź, ſchtokłuli by chzył. Sdźe na to ſabyłi, knježe? Ja niz. A ja ſebi Khatu ſa żonu pſcheju. Wona ſo njebudźe trjebacź kacź.

S cźežkimi krocźelemi a hjerowti ſcźahnywſchi, Hanż Jankow wjazy krócź ſahrodu pſchekroczi. Hdyžkuli by nimo Khaty pſchiſchoł, by ſkradju na jeje ſwohidźene wobliczo a pruhujo na Jana pohladał, kotryż ſmēromnije, ſwojeho dobywcza ſebi wēſty, pódła njeje ſtejeſche. Stary bě we wuſkoſcźach. **Dajke łubjenje ſłamacź, to bynowe njeſłoże** na jeho ſwójbu pſchinjeſło . . . . Ale pſchichodneho żywa, kiž niczo, zyle niczo njemējeſche, chiła ſwojej młodej ſyłnej ruzu! Wēſo běſche wſchak to rjany hółz, pilny a ſprózny młodżenz. A Khata! A cźejke ſdychnjenje ſo jemu ſ hubow wudoby. Kak zyle hinajſcheho bě ſebi muża ſwojeho dźěcźa wyłłił! Hdyž pak ſebi derje pſchekładże, bě to ſnadź hiſchcze ſboże, ſo chzyſche jin Jan mēcź. Jan bě niż jeno ſchwarny a wuſtojny, ale też dobry hółz, kiž by ſwoju żonu ſańcź mēł a ſbożownu ſcźinił. A Khata mējeſche jeho lubo! . . . . Hdy by ſo prjedy abo poſdźiſcho tola ſnadź hiſchcze druhi nawożenja namakał, by ſebi ju tón jeno jeje herbſtwa dla brał, rjane łubło pſcheczinił a ju ſnadź hiſchcźiwłowa'. Wohoha hołza! Słyſły ſtarenu muzej pſchi tychle myſlach do wocźow ſtupichu. Won ſebi je wutrēnſchi rjekny: „Hanż Jankow je kždy krócź hiſchcze ſwoje łubjenje dopjelnił a je też tebi dopjelnił, Jano! Hdyž Khata dospołnje wotkhori, pózdźeſch ſ njej na kważ. Ke ženitwje ſtaj wobaj hiſchcze młodaj. Waju kważ budże hakle ſa léto, a nētkole — pój k jēdźi!"

Djakprajenja młodeju cźłowjekowu wón njerēcźo wotpokaſowaſche a do prēdka do cźeledźińſkeje ſtwy thwataſche, hdyž wſchitcy donjazu pſchi wobjedže ſedźachu. Jan budźiſche mohł ſ wjeſelokeju ſawyſkacź. Won mējeſche kraſne dwórſke łoża ſobu wobhwędźecź, a tuto ſwoje mējeſche temule ſwohidźenemu, hroſnemu, makemu cźłowjekej pſchipěwacź, kotryż ſo tak ſdożownje na njeho pożmēwaſche!

Ale nē, Khata hroſna njebē! Jeje wocźi ſo błyſchcźeſchtej ka hwēdy a jeje hubje ſo ſ'ódzy pożmēwaſchtej. Won Khatu jeno widźeſche, kajkaż bě prjedy była, a nutrne dobre cźucze jemu wutrobu napjelnjeſche. Won ſebi wotmyſłi, ſo budże dobru ſmērmy mandźelſki a — won je ſłowo derżał. Każ ſebi Hanż Jankow pſchejeſche, tak ſo ſta. Khata a Jan buſchtaj lēto poſdźiſcho ſhwjatocźnje ſwērowanaj. Ale to běſche kwaſ! Hiſchcze ſa ſwanacze lēt wo wjły wo nim ſe ſpodźiwanjom powědachu. Tſi dny pospochi krajeſche kwaſowanje a jēdźenje a wjeſeſe . . . . Dźeſacź lēt poſdźiſcho bě Jan Mikławj ſam jenicźki knjeſ na kraſnym burſtim dworje, kotryż bě ſ pilnoſcźu a ſ mudroſcźu hiſchcźe raz tak wulki ſcźinił. Wſchitko, wo cźoż bě ſo prózował, bě dospēte. Khatu, kotrejež błuſny bēchu po nēcźim wobłēdke, mējachu ſa prawje ſchikowanu żonu, a wón je je ſa nja ſa žane waſchnje haňbowacź njetrjebaſche.

pohlostajm. Schkerjoch wyššokich zkownych sastojnikow su hižom wotshadžili. Do skandala je psches 2000 pschekupzow s Athena a Piräuša sapleczenych.

Wo wójnje w Arabskej

Pschi pschetorhnjenju wobkhada do Arabskeje je jara cžežko wo wopraudžitym położenju arabskeje wójny pozdžowacj. Bjes diwša je jemenski Imam w jara wuzkim cžežnje. Wón je so s pójzelstwom na wischitkón muhamedanski žiwot wobrocžit a prožył, so by so Ibn Saud namolwił, so by je swojim postupowanjom pschestał. Wabakitojo pod wujednistwom emira Feisala nadpad na Imamowe hłowne město Sanan pschihotuja. Hacžrunjež je jemenski Imam Jahja 70 lět stary, je w tróńskej radze wojsewił, so chce sam swojich wojakow nawjedowacj a swoje hłowne město hacž do pozdelnjeje kapli kře sakitacj. Mjes jatymi, kotrychž Wahabitojo s jemenskeho wójska jachu, su pjecza někotři turkowskzy oficerojo. Ibn Saud pak ma w swojich rjadach wjele nałonitych syrijskich wojerskich wjednikow. Powěsez so wobkrucži, so su Wahabitojo pschistanwe město Hodeidhu bjes wojowanja wobžadźili.

Krótke politiske powěsće

Wožebita akcija k pschistajenju starych wojowarjow do dźela je w Sakitej wulki wuspech měła. S 13 700 starych wojowarjow je so hacž do 1. meje 1934 nježhe 13 200 do dźela stajiło, to je nježhe 96 wot sta.

Ministerski president Göring pschija pjatk dopołdnja 25 žonow se Saarskeho kraja. Wone pschepodachu jemu pi.Jeza, kwětki a žiubjenje swéry saarskeho wobydleństwa.

Na swojej jížbje po wjecžornej Němskej połzy žurnalistojo pjatk do Frankfurta n. M. dojedzechu. Mějscžanosta Linder jich powita. Potom wobhladachu sebi hosćo Frankfurtsko-Darmstadtsko-Heidelbergsku autowu dróhu. Na wjecžor dojedzechu do Stuttgarta.

Portugalski kolonialny minister je sastuperjej Londonskeje Reuterej telegrafowarnje w Lisabonje rosprawił, so powěsć, so ma so pjecz milijonow Židow we Angolje we wjecžornej Afriży sahydlicž, nima žaneho podłožka. Portugalske knježeństwo ženje k tajkemu kmjenemu sahydlenju njepschistupi. Wono pak jenotliwym wołoham do Angolje abo druheje portugalskeje kolonije sapuczowanje wołoża.

Ze Serbow

W **Budyšinje**, 5. meje 1934.

— **Wo wjedrje.** Wjecžera wjecžor w 7 hodź. barometer 739, hygrometer +1, thermometer wo dnjo +27. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 744, hygrometer —2, thermometer w nozy +16. — Wocžakowane wokhłodnjenje w nasich stronach so jenoz pomalu pschihotuje. Wjecžera tejesche niżina nad Hollandsku a Belgisku. Wona wušuttkowa, so pola nas khětro žyłny pokodniški wětr dujesche a cžopły powětr pschinoschowasche. Niżina pola Italskeje je so trochu k połnozy hnuła. Wyschina wupschestrěwa so nad Ruskej a Schpanskej. Syknej niżinje ležitej pak nad Atlantiskim ozeanom. Dokelž njeje wěste, kak so rozdźele mjes niżinami a wyschinomaj na wjedro pola nas wušuttkuja, wostanje wjedro njestajne a může so lohko žyłnisko wotměnjecz. — Jutrje njedźelu Regate žłonczko 4.26 hodźin sthadža a so 7.28 hodź. thowa. Měsacžk sthadža jutrje na ranje 1.37 hodźin a thowa so dop. 11.01 hodźin. Jutrje steji měsacžk w poslednim bertliku. Protyka staja wětrojte a deschcžowate wjedro.

Wuhladny na wjedro za jutrischu njedźelu: Trochu khłodnischo, s měnjenymi dešcžemi a hrimanje.

*

— **Dźensnjiske wiki.** Butra 75 pf., jeja 7—7½ pf., twaroh 20—25 pf., kóstata, punt 50 pf., kuryz 50—1,70 hr., cžerwjeny kał 15 pf., bjały 15 pf., žydrosty 3—60 pf., žołotej, kerczk 10 pf., rhabarber 10 pf., kólrabi 10 pf., jedźna koboda 10 pf., morchej 15 pf., cžerwjena rěpa 10 pf., radišti, walcžkaj 15 pf., khłasty kał 15 pf., žołotwjowe žadźenski kopa 40 pf., bjała kalowa pschejeda kopa 60 pf., cžerwjena, kopa 70 pf., kólrabjowe 20 pf., tomaty 20 pf., mjed bjes schkelezu 1,40 hr., je schkleżu 1,60 hriwnow.

— **Budyske haptyki** su wschědne dny hacž do 7 hodź., wjecžor wotewrjene, njedźelu a swjate dny pak samknjene. Rózny kupu a njedźelu a swjate dny pak wotewrjene ma cmaj jena haptyka s nježaczasnym wotměnjenjom. We meji je to Dwórnischcžowa haptyka na Bismarckej dróhy.

— **Stajne pjenježne sbérki. Němski Khariatski swjaz, sop. kow. ma dowolnosć 5. a 6. meje 1934 po dróhach a mimo teho hacž do 11. meje 1934 po domach pjenježny sběrac.**

— **Do žmjerzje schok.** Tudomny wobydleŕ Schuster, kiž běsche jako mišchtr w drjewowym wobdźelanju we Waggonowej fabrizy pschihitajeny, je so schtwórtk w nozy w kerkach pola Delnjeje Kiny wobwěsnył. Wobžarujomne su wobstejnosće, pod kotrymiž je njeskutk stucził, dokelž bě hakle sandźenu njedźelu znowa do mandźelstwa stupił, hdyž bě nekotre lěta z wudowzom był. Wo njeho zaruja schtyri dźesi w starobje 21, 19 a dwójnikaj, kiž buschtaj pozdelnje jutry konfirmérowanaj a jeho 4 dny dołho pschiwérowanu mandźelsku. Pschicžinu njeju hischcže wujasnjene. Prěnja mandźelska je tež žamowólnje do žmjerzje schła.

— **Wokrjesny ležm Hornjołužiskich krajnych stawow.** Walporny krajny wokrjesny ležm 1934 krajnych stawow sakskeje Hornjeje Łužicy pschija po pschemjenjenju wustawkow po wjednistkim prejnjasse a atrium powaze rosprawu wo Krajnostawskej banzy. Krajny starschi dr. s Nostitz-Wallwitz napomni, so na Krajnostawsku banku žrěžane měnjenje njetrjechi, so nichtó njeje burej pjenježy dał, so by jemu pomhał, ale so by jeho s jeho wobhodźenstwa wuhnał. Banka je pschežo měnjenje sastupowała, so su pjenježy k wupožcženju za burow pschedrobne a so žmele žo hypotheki jenoz w najmjenschim wobžahu pschijimacj. Swój nadawk jako ratarska wotdołžnjaza banka tak dopjelnja, tež hdyž jenoz pschihadźuje. Wo dóstoje ratarskeje sthatkinje w Pomorzach nadjimjesa so krajne stawy, so jednanja s němskim a sakskim knježeństwom jón wujasnja. Za spomožne a dobrocželske samery so sažo 40 000 hriwnow do rosličenja staji. Krajneho starschego, kiž bésche žo žiwjeho sastojnistwa wsdal, jenohłósnje sažo wolachu.

*

S **Khołmcach.** So by so dźelonjemérjam dźelo dawało, dawa naisha gmejna pucz, psches wješ s Kamjenkeje do Drježdźanskeje dróhi wjedźacy, znowa twaricz. Wón so s kamjenjemi wuhnadźuje, so tež w mokrym wjedrje na nim łužow a błóta njebudže. So by so wokhad automobilow a motorskich kolow po możnosći strachow sminył, so koło, kotrež pucz hacž dotal cžinjesche, wotstroni.

S **Bolborz** pola Hodźija. Wjecžera pjatk bě so 25 lět minyło, so bě so tudomny kubler Aug. Holan s žiwjej tehdomnischej njewjestu Alma rodź. Langez s Cžeschkez psched Bożim woltarjom žwérowacj dał. Knjes Holan, kotryž hischcže dźensa wschelake sastojnstwa sastawuje, wschudże wobluhowana, nad widźana wožoba, kotruž wschudżr cžesczuja a khwala. Swój žlěborny twaž Holanez mandźelskaj w khubu swojich dźesi, pschiwuknych a znatych njedźelu 6. meje we swojim domje wožwjeczitaj. Jubjelikemu porej njech je spožcžene, so by mohł sónu tež žwjedżeń žiwjeho stoteho tważa dočakacz. Knjes Holan je dotholetnu cžitał „Serbskich Nowin". Tež jich redakcija žiwjemu žwérnemu pschecželej a jeho cžesczjenej mandźelskej dźensa sa pschichod pscheje, so by jeju Bóh luby Knjes po dalschim puczu žiwjenja je swojej wótzowskej ruku hacž do najwyschschich lět hnadnje dale pschewodźał.

S **Hodźija.** Naischa wokrjesna baba Emma Pawlikowa je 1. meje mohła 25lětny jubilej swojeho powołanja wožwjeczicz. Pschi tejle sdkadnosći je so jej wjele dopołasmow pocžesczowanja a dźakownosće za jeje žohnowane skutkowanje dóstało. Pawlikowa je wot lěta 1897 w Hodźiju a 21 wokolnych wsach 1586 trócy žonam w porodźenej nusy pomozna była a je jim žebi se swojim stajnje pschecželnym wuknjhnom pschipołnacze a dźak wschich macžerjow dobywała.

S **Hušk.** Spadazym sczežorom so poraženk. Pondźelu popołdnju so pschi Brěsynczanskej hórzy njeschoso sta, kotrež budźiske lohko mohło žmjertny wopor žadacz. Cžehniwa maschina jeneho Budyskeho pschedewsacžela s dwěmaj pschipowěsčakomaj, s žuhelemi pokładženymaj, dyrbjesche zahele do Huski dowjesć. Pschi sawinenju s Družkez do Brěsynki so druhi pschipowěsčak do wjerhanja da a tam sczejor elektrisheho powoda potorže. Hnydom so elektrisk prud pschitorhnu. Sczejor padnywschi wjednikej druheho pschipowěsčaka jenu nohu wjazy krócy a druhu nohu ras stama. Smjertnoženeho hnydom do Budyskeje khorownje dowjesechu.

S **Budestez.** (Stawnische powěsče.) Pschipowědaloj staj so: Ewald Rudi Neumann, ratarski dźelacžer s Kóslow, s Friedu Gertrudu Ducžkez, domjacej dźowku s Kóslow. — Narodźił je so žynk telegrafowemu dźelacžerjej Edmundej Felixej Lipzy w Budestezach, dźowcžicžka wobhłodnemu wjednikej Waltarjej Erichej Templej w Budestezach. — Wumrěła je mandźelska fabrikskeho dźelacžerja Selma Martha Ryczyna rodź. Steglicžej w Cžornych Noßlizach.

S **Porschiz.** Jutrje njedźelu, 6. meje, popołdnju w 4 hodźinach wopyta knjes wucžer Nejdo, wjednik Domowiny, Porschicžanske serbske towarstwo „Swéru". Wón jako sastupjeŕ Łužiskich Serbow pola knježeństwa ma nam wjele wažneho powědacz, schtož kóždeho Serba sajimuje. Prošmy so tohodla, so by wulka liczba Serbow so na tutej shromadźisnje wobdźelila. Shromadźisna wotměje so pola Lindnarjez.

S **Djekwinka** pola Slepeho. Esrjedu popołdnju wokolo 3 hodźin je psches naische strony cžejke njewjedro cžahnyło, kotrež je wulku schkodu nacžinilo. Dešcžej so scžurami lijesche a popschi želkate błysti wrjeskachu a hrimotachu. Błysti su do wjele schtomow dyrile. We Djekwinku so s błystom dwě brózni sapalischtej a so do procha a popjela pschewobroczischtej. Hdyž tam jedyn kubleŕ je swojim sapschahom domoj jědzesche, so dohlada, so tam s jenej bróznije woheń sapasche. Wón tohodla někotre metry wróco dźesche, so by žebi woheń wobhladał. S tym je so žmjerzce sminył. Hdyž bě so ledma wot sapschaha wotžalił, Boże njewjedro sawjerskota a błysk do konjow šapnu, kotrajž so morwaj na semju walischtaj. Tež w Sslepom błysk do jeneho twarjenja dyri, tola njesapali. Jenoz žyhele so s tšchi srasychu.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* Se **Sselzena** w Vogtl. (Njewjedro.) Pschi cžejkim njewjedrje dyri błysk do bróznije ratarja Arnoschta Militzera. Brózeń so wotpali. Błysk běsche pak na twarjenje ratarja Eckhera pschescholcžił, hdyž dwě kruwje sarasy. Wottud pschescholcži błysk hischcže na twarjenje hoscženzarja a ratarja Jeha a wozbeže salu cžežko wobschkodźi. W khlěwje trjechi błysk schtyri žiwinje, kiž byrzhjachu dorěsacz. Płomoj s bróznije ratarja Militzera wupschestrě so też na dwór ratarja Michaelisa. Militzerej wotpalichu so brózeń, kólnje a hródže a Michaelisej zhły statok.

Najnowiše z cyłeho swěta

— W **Oberschönze pola Freiberga** je so žyle lubko Oswalda Neumanna wotpaliło. Pjatk dopołdnja w 10 hodź. woheń wuhyri. Wobsom wobnjiowych woborow ruczeše sapschimny, tola njenwojachu žane twarjenje wuthowacz. Poš na rjerzaju a někotre žiwinje pak w płomjenjach konz wzachu.

— W **Neubodorfje pola Kamjenicy** pjatk rano 22-lětnu mandźelsku krawcu Nyßli / jeje tśiomi dźěcźimi, 3 lěta, 1 lěta a 4 měsazy starymi, w jeje bydlenju / płunom sajědowjacznu namakachu. S pschicžinu njeskutka su njesdobžowne žiwobtne wobstejnosće.

— W **Mildenauje pola Annaberga** pschi poslednim njewjedrje błysk 35-lětneho dźělacžerja Patwola Posta na polu sarasy.

— W **Brooklynskim** pschijimawje w Ameriju schtwórtk wjecžor woheń wuhyri. Wón so tak straschnje rozschéri, so bu najwjetschi woheń w Newyorkskim pschijimawje za poslednje 26 lět. Wobnjiowa wobora s haschenskimi cžokmami sapschimny a mjesenje jara cžežke dźěło. Pschi wohnju schtyri wozoby žiwjenje sjubichu, 12 hascherjow so zjrani. Naštata schkoda wobliczi so na 5 milijonow dollarow. Woheń tak žołmu horizotu nacžini, so so na trochu zdalenych parnikach barba do pucherjow cžehnjesche.

— W **Brasilskej mjes Porto Alegro a Rio de Janeiro** so lětadło zwórcži, jako dźesche so na morjo puschcžicz. Letarjej zmjertnje sujesbožischtaj.

Towarstwowski powěstnik.

Do Budestec: Serbske towarstwo „Lubin" zmeje njedźelu 6. meje wjecžor w 7 hodź. pola Rösickec zhromadźiznu. Jednaš budże so a so wuradźowaš wo 600lětnym jubileju założenja Budestec, kotryž ma so 17. junija w Budestecach woswjećicz. Rěcež budże so też wo pucowanju dweju towarstwowych sobustawow po pruskich Serbach, hdyž staj serbsku drastu studowałoj. To budże so za jubilej trjebać. Wše sobustawy, kaž też hosćo, wosebje žony a knježny, so wutrobnje přeprošuja, zo bychu zhromadźiznu 6. meje wopytali. **Předsydstwo.**

Drježdźany. Serbske towarstwa w Drježdźanach wuhotuja shromadnje njedźelu 13. rózownika 1934 wjecžor we 8 hodź., Zahnsgasse 2II pola Koennecke swój lětny swjedźeń. Winowatosć wšech Drježdźanskich Serbow je, na swjedźenja so wobdźělić. Hosćo z Łužicy su łubje witani. (Zastup darmo!)

Zarjadnistwo.

Našolnicy zwučowanskich jednotow DJK. Dokelž dyrbješe zwučowanje srjedu w Haslowje hrozneho wjedra dla wupadnyć, zeńdźemy so njedźelu we Khróšćicach hnydom po zwolanym posedźenju 1½10 hodź. dopołdnja k prostnemu a na narjadach. Njech je kóžda jednota zastupjena. **Našolnik.**

Porsicy. „Swéra" zmeje jutrje njedźelu 6. meje popł. w 4 hodź. zhromadźiznu pola Lindnarjez. Wjednik Domowiny, knjez wučeŕ Nejdo, zmeje přednošk. Wšitke sobustawy a druzy so wutrobnje přeprošuja.

Radwoŕ. Mužožo spěwaja pondźelu, žónske srjedu po nyšporje na starej šuli. Wšitcy přińdźe M. N.

Rakecy. Na namolwjenje wjednika Domowiny wobdźěli so też „Lipa" Boże spiće sobu na wuleće na Cornoboh. Wotjědźemy 1/28 hodźin z autom a začakamy so wot ¼—1/28 hodź. pola Hönsec. Bratŕa dowěrnicy wobhońe so kóždy we swojej wsy za tym, štó by sobu jěł, a zběrsće hnydom wot wsoby hriwnu. Mjena wobdźělnikow maju so hač do njedźele přiroldnja pola pokładnika Felfy wozjewić. **Předsyda.**

Wěcne płaczizny w Budyšinje.

5. meje 1934.

Wše płaczizny so po złotej hriwnje zrozymja.
Najtšše twory so hišče wyšše płaca.

Předmjet		najnišša płaczizna hr.	najwyšša płaczizna hr.
Pšenica, 76 kruta płaczizna	50 kg	—	9,55
Rožka, 72 kruta płaczizna	50 kg	—	8,10
Jačmjeń, lěchy	50 kg	8,25	8,50
Jačmjeń, nazymski, 2rjadkaty	50 kg	—	—
Jačmjeń, nazymski, 4rjadkaty	50 kg	7,50	7,75
Wows	50 kg	7,00	7,35
Wows	50 kg	—	—
Běrny (we wulkowikowanju)	50 kg	1,75	2,00
Syno	50 kg	2,75	3,00
Słoma z mašinu młóć., pras.	50 kg	—	0,70
Słoma z mašinu młóć., k zasl.	50 kg	1,00	1,20
Słoma z cypami młócena	50 kg	—	—
Butra	1 kg	—	3,00
Jeja	1 štk.	—	—
Pšenična muka 60%	50 kg	—	16,00
Rżana muka 60%	50 kg	—	12,90
Pšenične wotruby	50 kg	—	6,50
Rżane wotruby	50 kg	—	6,40
Běrny (w małowikowanju)	50 kg	2,00	2,50
Husy	1 štk.	1,50	3,00
Prosata 907 štuk	1 štk.	10,00	18,00

(Swinjace wiki běchu srěnje.)

Pschi podawanju rožki a pschenicy k wagonej bjes pschekładzenja 3 pj. za 50 kg. a 4 pj. wupožczenskeho pjenjesa za kóždy měch, pschi podawanju na stład 20 pj. wotrażka.

Zamołwity za spisańcelski wobsah: A. Ducmań, za nawódźak hr. J. Cyž, wobaj w Budyšinje. D. A. IV. 1934: 2385.

K hermankej w Kamjeńcu

Kokosowe tružki
pisane . . 1/2 punta 22 pj.
ze Sokoladu 1/2 punta 29 pj.
poprjancowe plackowe
lamanje 1/2 punta 25 pj.
bonbonowe měsenje
1/2 punta 27 pj.
apfelsinowe a citron. plack!
1/2 punta 15 pj.
lodowe bonbony
zawalene 1/4 punta 18 pj.
mlóčna šokolada
3 tafle à 100 g . . 50 pj
płodowe delčki (wafle)
1/4 punta 15 pj.
mlóčne delčki (wafle)
1/4 punta 18 pj.
pjelnjene bonbony
1/4 punta 15 pj.
wočerstwjace bonbony
1/4 punta 15 pj.
mlóčne, worjechowe, přihórkowace šokolady
kóžda 250 g-tafla . 48 pj.
3% rabata 3%

Thams & Garfs
w Kamjeńcu

Stepowane
moskowe
wołmjane
wjelbłud.
blidowe
wulki wubjerk, jara tunjo
přikrywy
Paul Korn
na Hošic hasy 21
Specialny dom

Wódnicy (šlauchi)
z rukowacym kołkom, kaž też wšón přisłušk k tomu, we wšěch wulkosćach poruča płačiny hódno
Otto Büttner (Wobsedźer S. Laskowski)
kožowe čěrjace pasy a techniske gumijowe potrjeby
w Budyšinje, Hłowne wiki čo. 9

Zündapp

zasy wšěm do přědka

DERBY-rjadownja
wot 588,— hriwnow hač do 660,— hriwnow z nowym „přihrubowym“ blokowym motorom.

KARDAN-rjadownja
wot 888,— hriwnow hač do 1580,— hriwnow
Kardanowy pohibjacy hawy štyrikhodowy rjeńazowy połoh.
Njezwjazace předwjedźenje prez firmu

Fritz Nerger
wobkhod z jězdźadłami
Nowosalcska dr. 40. Telef. 2537
Tu je tež
200 DKW-kolo
w dobrym stawje na předań

Zahrodka

Čitanka za srěni skhodźenk ludowych šulow. 1.— hr.

Wupjerki

z rukowanjom, zo njewotbarbja a pjerjo njepřepuščeja, na
O. Heber Łožowy dom Serb. hasa 9

Gardiny

kupujeće derje a płačiny hódno pola
Kurta Erlera w Budyšinje na Žitn. wik. 28

Serbski bur abo burowka
hdyž pohonča abo dźowku
pytaš abo maš nješto na
předań póscel khětš

mały
nawěštk

do Serbsk. Nowin. Wěsće změješ z tym dobry wuspěch, dokelž so Serbske Nowiny w cyłym Serbstwje čitaja. Też za dobre wuwjedźenje a nizke płačiny so rukuje!

K płokanju a čišćenju — jenož dobre Henkelske wudźělki

Persil - Henko - Sil - Imi - Ata

Rěči so wo

barbach
lakach
barbičach
(pinzlach)
šablonach
wot
Erich Winter
nětko Kamjeńtna dróha 14

Nazhonita pilna
holca
w serbskej drasće, kiž może warić a šić, a kotraž je hišo we wobkhodnej domjacnosći dźěłała so k 1. junijej pyta. Předstajenje njedźelu wot 11—1 hodźin pola
knj. Clem. Schmidt-owoje
w Budyšinje, Hrodow. němšto 2

Pjekarski wučobnik
so hnydom pyta. Zamołwjenja pod J 668 na wudaw. Serb. Now.

Młódšeho
wotročka
pyta hnydom
Wünscha we Wadecach
pola Kubšic

Wotročk
starši hač 25 lět, so hnydom do **ratarstwa** pyta
w Pozdecach čo. 2

Rjane prosata a libjata
su na před. w Sowrjecach čo 17

Wysokosudelna, podsobna
kruwa
je na předań **w Khasowje čo. 25**

Kundros a suprošna ranca
stej na předań
w Njebjelčicach čo. 19

Dentist C. Handlos
w Kamjencu, Am Damm 21
pódla sudnistwa
Nowočasne wothladanje zubow, kaučukowa, krónowa a mostowa technika.
Najkedźbliwiše wothladanje.
Rěšne hodźiny 8—12, 2—6 hodź. nimo pjatka — Wołóženje w płačenju. — Připuščeny k wšěm khorobnym kasam.

Boucle-jowe tepichi
ložowe předložki
reform. ložа
za jara tunje płačiny
Paul Korn
na Hošic hasy 21
specialny wobkhod

Khartki

k wšěm swójbnym podawkam
tunjo dostanjeće
w Serbskej knihařni

Wěrowańske pjeršćenje
masivne złoto 5.— hriwnow
Brückner w Kamjencu
Trauring-Ecke — Dom dobrych časnikow

Wobkhodne městnosće
firmy
Allianz a Stuttgarter Verein
zawěsćowace akcijowe towarstwo
Allianz a Stuttgartska
žiwjenje zawěsćowaca banka akcijowe towarstwo
Kraft
zawěsćowace akcijowe towarstwo
su nětko: Kěžorska dróha 8
Hudźbny dom Hermann Jeremias
Telefon 2375 - Póst. kašćik 129

Telefon 3738 **Kolesa** Telefon 3738
narunace dźěle a přisluški — reparatury spěšnje a tunjo
Wolfg. Frohs w Małym Wjelkowje

Hdźe? daće swoje
filmy, platy atd.
ruče, płačiny hódno a derje wuwiwać?
Pola wosebiteho optikarja
Ericha Lenza
w Budyšinje na Hošic hasy 21
Po zawrjenju wobkhoda tykńće swoje foto-wěcy prošu do kašća při mojim wobkhodźe. / Telefon 2134

Dospołne wupředaće
dla přestaća wobkhodowanja
we wšěch iwordach
K. R. LORY
wobkhod z rukajeami a bandažemi :: Sulerska hasa 9

Suknowy skład a krawcownja
Großmann
Bohata dróha 29, II
w domje firmy Kristeller. — Žane klamy!
Wulki skład nowočasn. suknow a podšlčow
Płačizna za zhotowjenje wobleka a mantlow ze wšěm přisłuškom na čistym lenu a konjacych wosankach dźěłanych Też ze sobupřinjesenych suknow. Pěkna forma. — Wuporjedźam a žehlu
wot **hr. 25** počinajo

Wo radostnych a zrudnych
swójbnych podawkach
dajće **nawěštk do Serbsk. Nowin.**
Waši přećeljo a přiwuzni tak najspěšnišo wo tym zhonja.

Herm. Müller **w Kamjencu**
na Wrótkowej drózy čo. 1
(Pfortenstrasse 1)
Rjane wobleki za mužow a hólcow
Hobrski wubjerk mantlow, sportsk. drastow wobleków za mužow
K hermankej smy wos. tuni!
Bohaty skład tkaninow / Eleg. solidna krawcownja

Hosćenc w Pěskecach

Njedźelu 6. meje
meju mjetanje
Wječor pyšny bal

Nowe a irjebane meble
kupujeće derje a płačizny hódno pola firmy
Josef Buhl w Kamjencu
Špitalowy mlyn. Mandželske požčonkowe wopisma so jako napłačenje přijimaja

---

K barbjenju hotowe
wolijowe barby
a barby k bělenju
kaž też
laki, firnis, barbiče, šablony
w znatej dobrej kajkosći w drogeriji
Emila Mierscha
na Kamjeńtnej hasy 24
(znapřeča turnowarnje)

Wšě čišćerske dźěła
tunjo a w dobrym wuwjedźenju
w čišćerni Serbskich Nowin

Rjane
kaž naležo
su moje nowe tkaniny

Kotružkuli tkaninu sće sebi za nowu drastu wumysliła — wona budźe wěsće mjezy mojimi mnohimi, powabnymi tkaninowymi nowoscami. Stož moje tkaniny přeco zasy woznamjenja, je: **wupytany stód, dobra kwalita a nimo měry tunje płačizny.**

balmjane mouslin bohate mustry, hr. 0.75, 0.60, 0.55, **0.45**
indanthren wjele barbow, hr. 0.95, 0.85, 0.70, 0.60, **0.45**
beiderwand a cefir smuhaty a kašćikaty, hr. 0.75, 0.70, 0.50, **0.45**
wumjelska žida k płokanju, wjele krasn. mustr. hr. 1.80, 1.60, 1.30, 1.10, 0.95, 0.75, **0.65**
selenic, jednore, dypkate, smuhate, a kašćikate mustry, 1.60, 1.40, 1.10, 0.90, 0.85, **0.70**
wołmjany mouslin, smuh., różičkojty, dypk., kašćik., hr. 2.10, 1.95, 1.75, 1.50, 1.40, 1.30, **1.10**
marok wumělska žida, pisane mustry, hr. 2.90, 2.50. **1.90**
georgette, wumělska žida za lohku lěčnu drastu hr. 3.25, **3.00**

K tomu wulki wubjerk
nowych, krasnych drastowych kornarjow, šalow, kneflow, pasow a wobsadkow.

Wustajeńca we wšěch mojich 7 woknach, wopisma za kryće potrjeby (Bedarfsdeckungsscheine) so jako płačenje přijimaja!

Otto Hauffe

Přiloha k čisłu 104 **SERBSKE NOWINY** Sobotu 5. meje 1934

Domowina swójim serbskim towarstwam a cyłemu serbskemu ludej:

Pod tutym napismom wozjewja so jenož należnosće a wukazy Domowinskeho předsydstwa a jeje nowinarskeho wotrjada. Čitajće, zaščěpće sej do pomjatka směr noweho dźěła, zo by był wukon ze strowym jadrom byća našeho serbskeho naroda.

Dźeń Božeho stpića zetkamy so na Čornobozy

Po wobzamknjenju předsydstwa Domowiny zeńdu so wšě towarstwa serbskeje dominy pop. w 2 hodź. na Čornobohu po Serbow starodawnym wašnju. Budźemy sebi při tom dominu wohladać, ju porjeńšić ze zynkom serbskeho spěwa. Na wyšinje hory chcemy spěwać z hłubin duše, so rozmołwjeć po přichodnym wulkim Domowinskim zlěće a kapała zahraje nam serbske kuski.

Wulcy ważne je za kóždeho z nas pućowanje, přetož wone rozšěri duchowny wobzor, wjedźe k spóznaću a k lubosći dominy a zesylni ćělo. My serbske cyłki smy sebi kruće předewzali, kóždołětnje pućować po serbskim kraju a so na wěstym městnje zeńć. Njepostaji so žadyn wuwjazacy porjad, ale njech kóždy dojedźe abo přikhwata, kaž je jemu možno. Towarstwa, kiž móža zdźělić, kelko so wobdźěli, njech to činja.

Serbja, přikhwatajće ze wšěch stron serbskeho kraja. Tajki wulět njepłaći wjele, ale jenož wjeselu a natwarnu mysl a do kapsy słuša wał pomazkow a štož je hišće nuzne, štož mysli tón abo tamny, štož njeby po puću rad parował. Duša ma klinčeć, nic pjenjezy w mošni. Pjelnić ma so hrudź ze strowym oconom jehliny a nic prózdnić móšeń z njenuznosćemi a škodowankami ćěła.

Potajkim hesło za sobustawy towarstwow Domowiny je: z prěnjej pruhu Božeho słónčka nastajimy so na puć —. na Čornobóh.

Wzmiće sej hewak přeco njespróčniwu maćerku też sobu a dźěći a wy młodźi pacholjo wuzwolenych wašich młódnych njestajnych wutrobow.

Budź tutón dźeń z wokřewom za kóždeho. Na Was čaka krasny wulět, dušowne a ćělne wokřewjenje w přirodze. Na Was čaka pak też wjednistwo Domowiny, kiž njeje prócy lutowała, wšo derje přinjesć.

Na Čornobozy maju a budźa so plomjenja narodneje lubosće palić a k njebju sapać, rozliwajo swoje pruhi do přitulneje wokoliny serbskich hór.

Domowina.

Gustav Adolfski swjedźeń we Wjelećinje

Na Boże stpiće žu naši fararjo se žwojimi wožadnymi do Wjelećina pšeprošeni. Budyšse Gustav-Adolfske towarstwo, kotremuž 18 wožadow pšiślušnosći, smeje žwój hłowny letny žwjedźeń. Dopołdnja ½9 hodźin budźe žerbske kemšenje s předowanjom pšedźydy pobočneho towarstwa knjeza fararja Kaplerja-Budyšeho. Dopołdnja ½11 hodźin smeja dźěći a po. połdnju w 3 hodź. němšta wožada žwoju Boju žłužbu. Knjes farar Wegener s Geisinga budźe předowacź.

Wón je žam žwoje žiwe dny w Finstej a w Rustej pšehewnał a snaje tamnišse wobstejnosće derje. Po předowanju poręči po našim pšecźu wo dobrych a šlych cźasach evangelskeje zyrkwje w ranišćich krajinach.

Cźaš s Budyšina pojedźe rano ⅛8 hodźin, popołdnju ⅛3 hodźin do Wjelećina. Hladajmy, so bychmy se žwojimi snatymi na žwjedźeń pšišłi. Bóh dźiwl nam jón žohnowacź.

Stawniske powěsće

na cźaš wot 27. haprele hacź do 3. meje 1934.

1. Pšipowědanja: Alfred Pawoł Wittwer s Njesnarowow s Fried. Jadw. Wünschez, žłužobniju we Budyšinje. — Alfred Jurij Hěhlak w Budyšinje se Helenu Soppez s Parwocźiž. — Pawoł Gerhard Nowak, murjeć s Marju Cźorlichez, šchwalcźu, wobaj w Budyšinje. — Bjedrich Albert Sběžny, ratarišti dźěłacźer w Kubšchizach s Ernu Hoffmannez, fabrikiśez dźěłacźerku s Budyšina. — Kurt Rudolf Lowka, wucźer s Wjelećina s Hilźbjetu Hildegardu Maukschez, bjes powołanja w Budyšinje. — Alfred Bjarnat Brückner s Johannu Marthu Müllerez, pšchedawarku, wobaj w Budyšinje. — Reinhold Richard Marcźin Klinger, frišer s Dorotheju Adelheidu Melaniju Hildegardu dźěł. Riedrichowej rodź. Narischez, bjes powołanja, wobaj w Budyšinje. — Fritz Alfred Herrmann, dźěłacźer s Niederseifersdorfa s Elšu Doru Paulez, domjazej holzu s Budyšina. — Makš Albert Krawz, hudźbnik s Hanu Schwedźiž, domjazej holzu, wobaj w Budyšinje. — Korla Arnošcht Schołta, pomoznik s Hanu Paulinu Alterez, fabrikiśez dźěłacźerku, wobaj w Budyšinje.

2. Swjasane mandźelstwa: Manfred Feodor Graßelt s Tharandta s Elšu Marhaiu Stahlez, s Zeulenrody. — Korla Ota Neubert, dźeržatnik s Jdu Elšu Szykoriž, domjazej pšichšitajenej wobaj w Budyšinje. — Fritz Oskar Hoffmann s Annaberga s Hilźu Rennee Hohlfeldez, s Budyšina. — Jan Bohumił Fridolin Schuster, blidaŕ s Marthu Linu Quintez, šchwalcźu, wobaj w Budyšinje. — Eugen Manfred Garten, sastaraniśi cźakanz s Gertrudu Hildegartu Schmidtez, stenotypistku, wobaj w Budyšinje. — Bjedrich Wilhelm Korla Krauza s Elšu Elfriedu Eritu Pšichtylez, wobaj w Budyšinje. — Korla Hermann Kühnel mějicjel wobkhoda z Jdu Marthu Beyreutherez, kontoristku, wobaj w Budyšinje. — Gerhard Korla Jschiedrich, šamkaŕ s Irmgardu Elšbethu Schmidtez, pšchedawarku, wobaj w Budyšinje. — Emil Henri Neidel, žeblaŕ, s Paulinu Micźajkez, wobaj w Budyšinje. — Handrij Bohuwěr Wjenk, ratarišti dźěłacźeŕ s Gertrudu Marhaiu Brodźiž, pomoznizu, wobaj w Budyšinje. — Makš Richard Hähnel, fabrikant s Helenu Marthu Poldrakez, kuchaŕku, wobaj w Thalheimje. — Ladislaus Božidar Marczinski, šamkaŕ se Sidlinbu Susanu Beatrizu Barfeßez, wobaj w Budyšinje. — Gustav Wilhelm Zander, pšchetupa w Lubiju s Johannu Ruthu Jakobsohnez, domjazej holzu w Budyšinje.

3. Narodźili žu šo: Korli Robertej Hermannej Vorwergej, twarišemu dźěłacźerjej, žnu. — Pawołej Makšej Oswaldej Blöthnerej, pšchišitajenjej se Hornjeho Kumwałda, žnu. — Rudolf Hermannej Kaiserej, ratarjej s Nadźanez, dźowka. — Moritzej Erichej Schwarzej, twarišemu dźěłacźerjej, žnu. — Emilej Makšej Kießlichej, pohonczjej, žnu. — Pawołej Jeschźu, pšchišitajenjej, žnu. — Njemandźelšti žnu. — Jurjej Pawołej Kurtej Krjeczmarjej, pšchišitajenjej, dźowka. — Alfredej Arnošchtej Spankej, cźěšli, žnu.

4. Semrěli: Dr. med. Pawoł Richard Menschel, *kajšny medźicinalny rada*, 77 lět. — Adela Liddy Förstерowa rodź. Zimmermannez, mandźelska inženěra, 60 lět. — Martha Emilija Lišchźyna rodź. Hofmannez, mandźelska twarišeho dźěłacźerja 55 lět. — Oty Waltarja Dittmanna morwonarodźena dźowka. — Franz Josef Schramm, 60 lět. — Waltar Kurt Scherpper, wyšchši dźeżatnik, 29 lět. — Helena šwud. Leßmannowa rodź. Schusterez, inv. rentnarka, 77 lět. — Korle Gustava Müllera s Wjeleczina, morwonarodźeny žnu. — Wilhelmina Lina Rabelowa rodź. Hempleż se Stareho Lubija, 43 lět. — Wolfgang Schwarz, žnu twarišeho dźěłacźerja, 5 hodźin. — Gotthard Emanuel Schindele, jahrodnik, 66 lět. — August Wilhelm Bauer, bur s Rachlowa, 73 lět. — Franz Fritz Körner, policajski straźmišchtr, 42 lět. — Jan Artur Leßmann, pšchekupški pšchišitajeńz, 23 lět.

Cyrkwinske powěsće

Njedźela Rogate, 6. rožownika 1934.

S Budyšina.

Tekst sa předowanje: *1. Tim. 2, 1—3.*

W Pětrowskej zyrkwi ma rano ½7 hodź. sup. Berg spowědź a Boże wotkasanje a ½8 hodź. předowanje (zyrkwinska hudźba: thór inkwilinow). Pšchip. we 12 hodź. ma farar Paul předowanje s pšichšitajenym pšedy s zyrkwje wuskupjenych, k cźemuž žo Boże wotkasanje pšchisamknje (też sa druhich wožadnych).

W Marijnej Magdalnej zyrkwi dop. we 9 hodź. farar Paul předuje. Pop. we 3 hodź. ma farar lic. Ludwig Kschenjana.

W Tuchorskej zyrkwi ma pop. ½3 hodź. duchowny Böttger s Budeštez Boju žłužbu s Božim wotkasanjom sa cźežkotłuchowych. Wjecźor we 6 hodź. ma farar lic. Ludwig nišijonske kemšenje.

Sćerka sa swonkowne nišijonstwo.

Kschesćanska žonska žłužba Pětrowskeje wožady (wosebne žonske towarstwo) ceła so pondźelu pop. ¼4 hodź. w Naturnim domje pschi Delnjotinjanskej dróhy. — Wutoru pop. ¾3 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi nutrnosć za njedźelnišće. — Wutoru pop. we 5 hodź. ma farar Schneider bibliisku hodźinu w jědźernej nadschule. — Wutoru wjecźor we 8 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi 104. duchowna wjecźorna hudźba (zkładny sa hudźe a pischcźele; programy su pschi zyrkwinych durjach dostaćz). — Wutoru wjecźor we 8 hodź. ma farar Siegemund ręcźny wjecźor sa

---

Bobak:

„Pućowałoj staj pućowałoj dwaj frejnaj młodźencaj . . .“

Druhdy so wupłaća, pobladnyć raz do korćmy. Dźěchmoj z naju Mósćanskim znatym na piwo. Młodźina tam bywaše kaž wšudźe, trochu so wulcy čini, kaž to nětko wašnje je na wsach. Ale je přistojna.

Přidruži so k nam stary Serb. Wobličo ma njewšědne, zmoršćene a razne. Hdyž rěči, to zasy cyle wosebiće zmorski a kałdźički jemu hraja wokoło wočow, hubow a nosa. Wobličo k molowanju. Tajke razne staroserbske wobliča bohužel hižo zrědka nadeńdeš.

Je tam hišće druhi stare, třiběrtylserb. Serbski a němski dohromady rěči. Je też hižo khětro skurjeny. Přeprosy nas na 95. narodniny swojeje přichodneje maćerje . . .

*

Překrasna jutrowna nóc lěha so na delnjoserbsku runinu. Njecha so namaj do łoža. Tuž po wsy dundamoj, hladamoj do měšačka a mudrujemoj.

Ćicho je. Zymny wětr je šoł spać. Powětr je liwki a jara za naležom słodźi . . .

W korćmje hišće je žiwjenje. Naju přeće z tym zmoršćenym wobličom so wuwali a naju dobyćerscy zasy zawleče do korćmy. Podamoj so! Bjez toho chcemoj być wotnućenaj, zo njebychmoj skomdźiłoj jutrowne spěwanje.

Mósćanki tak nuznje sej njećinja w spěwanju. Njespěwaju wo połnocy ani w tŕoch, kaž druhdźe. Cźakaju na switanje a potom hakle spěwaju — ze spěwaŕskich a nic z hłowy. A tohodla dyrbja cźakać na Bože słónčko. Znajmjeńša pak serbscy čitać móža.

Sedźo w korčmje ze swojim nowym přećelom pobjesadujemoj. Rjenje wě powědać. Hdyž powěda, cyle wobličo dźěła a zejhrawa. To je radość připoskać a přihladować. Pokhadźa nětdźe wot hornjoserbskich pomjezow, z Hródkowskeje wokoliny a je hordy na to, zo tak rjec je namaj bliži a přiwuzniši dyžli rodźeni Mósćenjo.

Spěwać też móže a to rjane stare ludowe pěsnički. Zaspěwa też tu pěsničku wo holcy w lenje:

„Gyle ten jěžo z gyle domoj,
Žowćo plejo lan.
Maš-li cy ty tu běłe nogi,
Dejš ta myja byš.“

Spěwanje njeda měra tamnemu tutkarjej z tej 95lětnej přichodnej maćerju. Sydny so też k nam, spyta też spěwać, ale móže jenož někajke nic runje jara moralne nowiše spěwisko. Hdyž mój hornjoserbsey zaspěwamoj, kóždy króć stanje z čapku zejma. A potom namaj zasy pjeć abo sydom króć za sobu powěda tu wulku sensaciju wo swojej 95lětnej přichodnej maćeri a naju runje telko króć přeprošuje. My wězo přijimamoj . . .

*

Wonka mjez tym jutrowna nóc je zbudźiła žiwjenje wosebiteho raza. Po wjesnej drózy so kradnu postawy z kavanami, bowami. Du po jutrownu wodu nětdźe k blizkej rěčcy. Tam nětdźe, hdźež wjesna młodźina so zabawja wokoło jutrownych wohnjow, kiž sapaju zady wsy . . .

Mój pak snój nětko tola sprawnje mučnaj. Tuž dźemoj tola so lehnyć. Přez wotewrjene wokno dyrje zasłyšimoj jutrowne spěwy . . . Bohužel njezasłyšichmoj a přespachmoj. Wubudźi mje hakle wjesoły khichot jutrownych spěwaŕkow, hdyž rano w šesći hodźinje po spěwanju so wróćichu domoj. To bě *mjerzace. Znajmjeńša pak tola wěm*, zo Mósćanki při spěwanju w jutrownej nocy nimaju „łapy“ na hłowje, ale čorne rubješka . . .

*

Dopołdnja dyrbjachmoj potom pola naju znateho so myć z jutrownej wodu.

Potom smój šloj ke mši.

Dźensniša kemšaca drasta Mósćankow je samsna kaž w Dešnje, Debsku a druhich wsach srjedźneje delnjeje Łužicy. Staruški pak khodźa hišće w starej drasće, kiž nětko so hewak wjacy njenosy. Tuta stara Mósćanska drasta je jara swojorazna a zajimawa. Na hłowje maju spodźiwnu běłu kapu z čornymi a běłymi bantami. Dopomni to na kapu Mužakowskich Serbowkow před 200 lětami. Někotre druhe staruški maju zasy hłowne rubješko zwjazane na spodźiwne wašnje . . .

Mjez kemšerkami njeje ani jenička w němskej drasće. Rjady běłych łapow nad čornej drasće kemšerkow w cyrkwinskich ławkach skutkuja nimo měry rjenje a tak rjec ornamentalnje.

Kantor serbske předowanje čita. Z duchownym zastaranjom delnjołužiskich Serbow khětro klaca. Je tu wulki njedostatk serbskich fararjow. Husto dyrbi so tohodla jenož serbske předowanje čitać. Serbskich wučerjow a kantorow pak je w delnjej Łužicy dosć. Tak móhło so poprawom też serbscy wučić . . .!

*

Naju znaty hišće naju zdźerži na wobjed. Potom pak so zasy nastajichmoj na puć. Zasy njezbytny wětr duješe wot ranja. Běše to skerje wichor ale namaj howješe. To jenož tak ležachmoj k wječoru.

wjacow w evang. towarjapowni na Hornjerjetej haży 23. — Sćrjedu wjeczor we 8 hodź. w Tuchorićej zjerkwi liturgiske kemšenje pod hesłom „Dźi wutroba, a raduj so“. Spěwny posłuch hwjazd „Neuland“. Porjadny spěwowy hu pjaty zjerkwinych burjach dostaćaš. — Sćrjedu wjeczor we 8 hodź. ma farar Siegemund bibliski wjeczor za młodźinu w evang. towarjstwowni na Hornjerjetej haży 23.

S Husti.

Rano 1/2 8 hodź. němska spowědź, dop. 1/2 9 hodź. němske předowanje; pop. w 3 hodź. ćichi kemšenje, w 4 hodź kemšenje za młodźinu.

S Hornjeho Wujesda.

Dop. 1/2 9 hodź. Boża słužba (knjes kantor Krawc). Wobadny farar skutkuje w Kalowje.

Sćrjedu njeje žana biblijska hodźina.

Pohrjebanej: Hana Ernestina hwob. Hirschowa rodź. Urbanez z Maleho Wožnika, 78 lět a 13 dnjow stara. — Wilhelmina hwob. Herrguthowa rodź. Kapler jez Njeradej, 70 lět, 6 měs. a 23 dnjow stara.

S Wjelećina.

Rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske kemšenje. Sběrka za Lipšćanske mišijonstwo mjes pohanami.

S Wojerej.

Rano w 7 hodź. němska spowědź (farsit vikar Hamann); dop. w 9 hodź. němske kemšenje (duchowny Nowak); 1/2 10 hodź. serbske kemšenje se spowědźu (duchowny Unger); pschp. w 12 hodź. serbske ćichenje (duchowny Unger); pop. w 2 hodź. němske ćichenje

Katolske cyrkwinske powěsće

5. njedźela po jutrach, 6. meje 1934.

Tachantska cyrkej: Rano 3/4 6 hodź. Boża mša ze zhromadnym swjatym woprawjenjom muzskeho a modlitwoweho apostolata a kat. překupskeho towarstwa; dop. w 9 hodź. wulka Boża mša z předowanjom; popołdnju w 2 hodź. nyšpor, wječor w 7 hodź. mejski nyšpor z předowanjom.

Přileżnosć spowědźi: Sobotu popołdnju 6—7 hodźin a 1/2 8—1/2 9 hodźin; njedźelu rano 1/2 6 hač 1/2 7 hodźin a dopołdnja w 9 hodźinach.

Póndźelu, wutoru a srjedu před Božim stipićom póstne dny. Na tutych po konventskej Božej mši: litanija k wšem swjatym z přisłušnymi modlitwami. Štwórtk 10. meje, Boži stipće: Rano 3/4 6 h. swjata Boža mša, dop. w 9 hodź. pontifikalny hamt z předowanjom; pop. w 2 hodź. nyšpor, wječor w 7 h. mejski nyšpor z předowanjom.

Mejski nyšpor: Póndźelu, srjedu a pjatk 1/2 8 hodźin.

Cyrkwinska hudźba: Missa „Stella maris“ za štyrihłosny měšany khór a byrgle wot P. Griesbacha.

Serbska cyrkej: Sobotu pop. w 3 hodź. spowědź za dźěći; w 6 a 8 hodź. přileżnosć k spowědźi. 1/2 8 hodź. mejski nyšpor.

Njedźelu dopołdnja 1/2 8 hodźć Boža mša z předowanjom a swójbnym swjatym woprawjenjom; w 9 hodź. wulka Boža mša ze serbskim předowanjom, w 11 hodź. šulska Boža słužba z předowanjom. Pop. w 1 hodź. serbski nyšpor, w 3 hodź. měsačna połoženosć 3. rjada, w 7 hodź. němski mejski nyšpor.

Boža mša wot tydźeń wšędnje w 6 a 7 hodź., wječor 1/2 8 hodź. mejski nyšpor, so wotměnjejo serbski a němski.

Srjedu wječor w 6 hodź. přileżnosć k spowědźi. Štwórtk, Boże stpiće: Boże służby kaž njedźelu. Popołdnju wlět wosady do Sloneje Borśće z mejskim nyšporom wonka wječor w 6 hodźinach, w cyrkwi mejski nyšpor wječor w 7 hodźinach.

Barbucke haty běchu so strašnje rozzolmiłe a bělu pěnu wupluwachu na haćenja...

Namaj so jědźeše, ale wobžarowachmoj sprawnje delnjoserbske hońća na kolesach. Tym dźensa při tym wichorje ta lapa na hłowje khětro wadźeše. Dyrbjachu ju přecy z jenej ruku dźeržeć, zo wětrec hólcy ju jim njebychu wotnjesli...

Dołho njetraješe a běchmoj zasy w Dešnje.

Wjes bě zasy ćicha kaž hewak. Jenož na wsy tu a tam dźěći so zabawjachu z „walkanjom“. Kuleja pisane jejka do małeje jamy a kiž ze swojim jejkom trjechi jejko druheho, tón je dobył pjenjeżk. „Walkanje“ je prastary słowjanski jutrowny nałožk, kiž trochu skepsany zasy namakamy w kulenju jejkow (abo prajmy pomerancow) na Hrodźišku w Budyšinje. Mi so skěrje lubi walkanje na delnjoserbskich wsach. Je to přenjejotnišo, zajimawišo a njeje při tym telko hołka a hary.

Dundamoj po wsy. Jutrowne spěwarki posledni króć zaspěwaju swoje jutrowne kěrluše.

W Dešnje je wjele starych rjanych statokow. Maš tam rjane wrota w torožach ze skřižowanymaj hrjadomaj nad nimi. Třěchi su zwjetša kryte ze sćinu a rohodźu, druhdźe też ze słomu.

Dešnjenjo su přećelni. Hdyž sej tajku rjanu staru khałupu wobhladachmoj, ludźo won přińdźechu a naju prosychu bliže stupić. Su jara zrěčniwi a dowěrliwi a přećelniwi. Hdźe tu wostanje stara bajka wo njedowěrliwosći, njepřistupnosći a falšnosći Serbow? Ale wězo, hluh ći wora, kaž jón kliniš!

A Dešnjenjo dawno wědźa, zo njejsym někajki cuzy wobćežny měšćak, ale zo sym jich přećel a Serb, zo sym „ten gyrnoserbski ćłowek wyt Budyšyna, kenž tak powěda ako my“.

Kluč k duši a k wutrobje serbskeho człowjeka je a wostanje serbski jazyk! (Přichodnje dale.)

Mytowanje serbskich nastawkow kłóštrskich dźěći.

(Skóńčenje.)

Tudy podawam poslednich pjeć nastawkow. Wšesće sće lube dźěći, tute nastawćki čitali. Wěm to wšešće, zo sće je čitali. Sym dźě to z wašeho erta słyšał. Haj wjele je jich slubiło, zo chcedźa też něšto wujej Pawołej napisać. Su to wosebje dźěći z Khróšće a Swinarnje. Tuž njedajće sebi dołho kazać, ale bjerće sebi přikład na pisarjach tamnych dźesać nastawkow a puśćće so do pisanja. Přeju Wam wšem přitym wjele wuspěcha! Tamnym dźesać dźěćom wutrobny dźak za pisanje. Tola zawěšće njebudźe to naposledk, zo sće do swojich Nowinow pisali.

VI. myto:

Kak palachmy khodojty.

Posledni tydźeń jutrownika přihotowachmy sebi drjewo za palenje khodojtow. Běchmy jara pilni, smy hnydom z psom a wozom wozyli. Wulke jědźechu do Lipja, my mali dyrbjachmy stražować. Nětk přińdźe z Pančic Wornačec Beno a zapali nam hromadku. My pak so do njeho dachmy. Hižo popołdnju samsneho dnja běchu mali na brjozy kříža a přemyslowachu sebi, kak budźe so hobrska hromada palić. Skóńčnje přińdźe zwjeselacy wječor khodojtow. Ze zapalenjom so hišće čakaše, přetož ludźo přecy hišće khodźachu. Potom pak skoku domoj po khošću. Nětko rěkaše: „hromada so pali“. Na to sebi khošćo zapalichmy a lětachmy wjesole wokoło. W kóždym rózku so hižom paleše. Wobdźělichmy so hóley kaž holey. Wšelake žorty přinošowachu k zawjeselenju našeho prasłowjanskeho nałožka. Spokojeni wróćichmy so wokoło dźesaćich domoj, hdźež nas hižo lubaj staršej wočakowaštaj. Wjeselimy so hižo na přichodne lěto.

Józef Weclich z Kukowa, 6. lětnik, 11 lět.

VII. myto:

Kukowske hrodźišćo.

Ja rady na hrodźišćo khodźu. Tam maš krasny wuhlad. Hdyž z hrodźišća dele hladam, widźu so błyšćacu a so žołmjacu rěčku, małe kśějace štomy a Kobrec młyn, kotryž so wjesele wjerći. Nješto dale widźu ćmowy lěs, zaso so pisanjacu łuku. Tuta je z nalětnimi różičkami posadźena. My dźěći łazymy husto horje a dele po skałatym hrodźišću. Při tym knježi wulke wjesele. Pódła hrodźišća je stara a hłuboka skała, hdźež so w lěće kóždy dźeń kupamy. Wjećor je tule druhdy sutanje sowy słyšeć, čomuž so jara hroznje připołušcha. Hewak je hrodźišćo stara serbska twjerdźizna. Wbozy robośenjo dyrbjachu tehdom z kožanymi měchami tutu hobrsku hromadu nanosyć. Často sydaše też z kožanym bičom. Tak ma też hrodźišćo swoje dobre a zrudne stawizny. — Nasyćena z čerstwym powětrom, wróćich so po wuzkim pólnym puśiku domoj.

Hańża Jeńkec, 7. lětnik, 12 lět.

VIII. myto:

Wjesole kózlatka.

Dostachmy rjane kózlatka. Ja sebi přecy z nimi hrajkach. Tute na mnje nastajnosći skakachu. Hdyž ćeknych, přilećachu za mnu wokolo twarjenja. Nětk mi praješe mać: „Přestań, wono je ćma, pójźemy do loža!“ Nazajtra wopytach najprjedy naše kózlatka. Bolostne běše za mnje, hdyž zhonich, zo chcemy jene kózlatko rězać. Mój mjeńši bratr piśćeše, přetož běše jemu kózlatka žel. Dowjezechmy kózlatko k rěznikej, kiž mordarske dźěło na našim wbohim kózlatku dokonješe. Nětko smy wšitcy zrudni a spominamy na naše wjesołe kózlatko.

Paweł Glaws, 4. lětnik, 9 lět.

IX. myto:

Jutry.

Rano, hdyž stanych, běše rjany słónčny dźeń. Ja so zwoblekach a dźěch kemši. Hdyž wotemše domoj přińdźech, běše hórzy připołdnju. A dołho njetraješe, słyšachmy jěcharjow so bližić. Khwatach, zo bych też křižerjow wohladał. Po dołhim hladanju buch hłódny, a tohodla khwatach domoj na dobry khojej a tykanc. Potom dźěch zasy na křižerjow hladać. Swjatočny ćah našich serbskich křižerjow so mi jara lubješe. Mjez tym so wječor bliješe, a tehodla dyrbjach domoj. Mučny dźěch spać. We łožu zdaše so mi, kaž bych hišće raz wšitke poćeńćenja dnja widźał.

Alois Wowćer, 5. lětnik, 10 lět.

X. myto:

Naše libjatka.

Hdyž raz rano do zahrody stupich, wuhladach našeho ganzora, kak wón našu starku napomina. Dołho njetraješe, njeseše wona jejka a potom sydaše wona na nich 4 njedźele dołho bjez přestaća. Po tutym času wuhladach małe libjatka. Hižo za dwě njedźeli dyrbjach z nimi na łuku, zo bych je nasł. Libjatka wostajich na zelenej łucy, ja pak so do bliznich kerkow sydnych. Nadobo pak so wustróžich, kohlica wuleća škrěčo a harujo a wali so na jene libjatko a zakusa je. Ja pak cyle nastróžany wróćich so domoj a wupowědach wšitko maćeri. Za to pak sydachu puki.

Paweł Česla, 6. lětnik, 11 lět.

Mój jejmjerš ně, hólče, to běchu časy!

(Wobraz je wjacy.)

Pój tola, hólče, so dale přichińdźemoj a njewostań nastajnje stejo. Hewak ći naju njedźelskim wulětom wjele njebudźe dźenża! Pój won se ćłareje pěškojćeneje jamy a wostaj tón šersawy železny njerjad tejo, kiž su do njeje smjetali. Mójachu jón tola trójchu tamjetacy abo šwobjewacy. Ničo njeje gramocźiwiše, hač hdyž tajki stary cjapor do bźery smjetaja a potom z wograwowanju Božeje stworby tam leji.

Abo pozkuchaj, hólcje, dočakaj, widźit něchto zyle wopjebitego tam leżo mjes starym cjaprom. Dyrbju hnydom sam do jamy sałeć!

Hlej tu, jene ćłare prědkne kolejo se schpiralenti! Widźišch lute schpiralowe pjera wokolo swojena? Tak jimy we wójnje a krótko po wójnje jědźachi! Tehdom njeběše wjazy jamych mantlow a schlawchow. Kak jeno ridrowaschu, hdyž po twjerdej dróży jědźechmy, abo do pěška jo šarychmy wat, so ś blaka njepschińdźechmy. Zyle schcejeźi jo voshrjebachu. A hakle w holi a lěju, hdźež korjenje pucje pscherośćachu a halfy a schtomy leźachu! Haj, to praśakiche! Dyrbjachmy jo Bohu dźakować, so jej noty njeschamachmy a schiju njeschwinychmy. Posłyšicho pschipravichu železny bant psches schpirale a tuj jo trójchu lépje jěsdźesće. Ale wulki „mórks“ pak schcéše tehodla bě!

Mój jejmjerš ně, hólcje, dźenża jo dodźiwacz njemóżeš, kak bě to wschо możno. Njebě jkoro njejeho wjazy nam... nicjo druheho hač narumanika! Bórniza, šejnóry a płat a wschitko ś papjeru. Koschlazy płat ś kopschitowom. A schtož měješe takle trójchu lépše wobleczenje ś wopramdźitego płatu a bytnjei bóle wotnoschcheny by', to jo tehodla na bak njeczijnyu. Daśche jej jón pola kravja wobkrocźicź a běšche, schtó wé kak hordy na tjamy nowy wobleč.

A potom hakle tu družinu mydła dyrbjał widźeć, kajku tehdom mějachmy! Hotowa hlina a cźitły pěšk to běšche!

A hakle kolmas! Tajki kolmajowy njerjad. Kaž dźiwi mjo (syrup) jo cźehnjeschе, hdy by ś tśjeschkom do njeho pśjeł a by dyhł wóśku namalaeź! Mój šujod je jej posdźišcho kužmot cźopły cźinił a ś nim płót maśoł.

A potom te hubjenstwo ś tym tobakom! Rózowe łopjena a też lisćo kiśatych wischnjow šmy hromadźili. Lédma šmy je ś wonjazej šerlizu ś haplyki trójchu šmjeschcheli. Zoldt jo cźi ś tutej měšcheńźy šóchajsche. Skóńcźnje šapoźachu mnoży, jej tobak w šahrodkach plahowaeź. To pak do'ho njetrajeschе, pschińdźe jandarm a dawkowy kontrolor a licjeschtaj kźdu rostlinu a měrjeschtaj ś měru, kelko šóśnych metzow to je, so by jo prawy dawk šapłacźił. Kak je naśch jedyn šahe a pośoe do šahrodki khodźił a wschе nowe łokochi wotschcyrał, kaj dźenża pschi tomatach a też leźenja, so bychu prawje wulke łopjena narośće. A potom te zyle methody pschi łužnjim a pocźenju! Jedyn tykasche łopjena do šyna, druhi do konjazeho šnoja! Ale to móżeschе jo bóle prózowaeź, tón njerjad ša wschém druhim šłodźeschе, jenož niz ša tobakom. To šame bě ś zigarami, kotrez jej ś tajtich łopjenow dźeschachmy. Te icjerby drje jo nékaf jehlachu, ale ś bźemu popjelej pak jenje njebódźe. Lédy do pokojy šym jo ś njej dracjowak a potom šym ju dałoko wot jo cźišnył.

Butra a marmelada a schtož schcéše hewak bě, dźiławachmy po gramach na „marki“. A dyhjdźe-li jej nékto por rukajzow kupicź, dyrbjeschе jej kujejej měšdźanoschi po „Bezugsschein“ hicź. A še jeleśnizu šmědźeschе jo jenoš potom jěcź, mějcźsche-li nécźto wożebiteho w měśe cźinicź abo hewak nécźto nébdźe wažnycho wobstarać. Wšem schcéše kaž dźenża, bdyž raš do měśta dyhjch, kak cźano ś cźaśom na dwórnischcźo dźěch po dowolnoschcź a běch jej tjźo ś rubischcźom šawjaiał, kaž bych ś šubnemu lékarjej dyhjł. Na haj, na to waschnje dźetach wopišmo. A krótko po połdnja, bdyž dyhjch potom wotjěcź, mějeschе tónšamny w cźežinjenej cźajzyp šlizku kaž rano. Ssym jej špěšnje rubischcźo do mjeśwocźa šłócźił, doniž njebdyh w cźaśu nutśka, so njeby cźežinjeno-cźapłazy ša tym pschischłoł, to běch jeho rano šjebał. Hewak by cźert „łóš“ był!

Nunje tak ś tym lubym škotom a žitom. Wschitko dyrbjeschе jo wotedacź. Hłuboko w pinzy šmy łkrabju šwinjo rézali a hacź bo pok nozy na kśejı. mlynczku žito šchrótowali. Hušto doseź šmy jo pschi tutym dźěle pocźili c šłracha wustłali. Nas šmy ś wo'omaj šyno do Drjeź

wjan wjesli a bjes njeju domoj pschischli. Schtój nětkat mjeschcho, wobstara bjez mitym k schrotowanju.

Wo, a to „žurkowanje"! Pschindźesche-li nětkóže nětchtó mitschibjetnikom abo k kóschikom, jeho tši abo pjeć rasow zandorm pschepyta. Wěda eji, jeli kusk twaroha abo muki nadźindźechu! Ale tchodźa je žo pod rutku wjele cjinilo.

Ach, hólcje, potom pschindźe kražna inflasija. Swopodka njejsmy wožku tak tchutnje wjali, bjez myslachmy, je jim dwory dróschche. Nó, nječo njedź, pjenjesy zhubjachu wjele a bóle na hódnoticji. Hólcje, kak bohacji hudźo tehdom bjechmy. Po walcźkach mějachmy tyhaž, stotyhaž hriwnarske bankowki, posdźischo ta,ke po millionach, millijardach a billojonach. Pos jzwětu mózesche i tymi pjenjesami kupicź, bychu-li schto hódne byle. S zyhym palcźikom mózesche bjez jenož pos punta margariny kupicź.

Widźisch, hólcje, kak je žo s nami hrało lěta dołho! Cjitch te stare koleśa na bok a pój won s pěschcźenje jamy. Chcemoj žo do naschcho zajza a zjwětu wrócźicź. Swojemjetsche žy jeneho spomdka widźał, kak žmy bjez dyrbjeli pjenjezy wumpomhacź. Hdyž cji to tuke powjedam, tak žo, so je wschо jenož basta. Ale tu žy to je zjwojimaj wocźomaj widźał.

Sport

W Bukaresée doby Rumunska nad Južnosłowjanskej z 2 : 1 (1 : 0); potajkim rumunske muzstwo nastupi tež w Italskej ke kopańcam wo swětowe mistrstwo.

Tež **Awstriska** zwěsći sebi móžnosć k doskónčnym bojam.

We Wembley-Jendźelskej w tamnišim stadijonje zetkaštej so muzstwo z Manchester-City a z Portsmoutha k najsławnišej kopańcy w cyłej Jendźelskej, k tak mjenowanemu Cup Finale. Kak sławna kopańca to bě, widźimy z toho, kelko tam přihladowarjow bě: 100 000 — haj samo jendźelski kral a Mac Donald tam běštaj. — Po žałostnje dźiwej — wulcy zajimawej a druhdy khětro hrubej hrě doby muzstwo ze Manchestra z 2 : 1. — Kral sam přepoda dobyćerjej čestny keluch — a poda kóždemu z 22 kopanjow ruku.

*

20. haprleje pjasćowachu **pólsey** přećiwo **němskim** pjasćowarjam w Póznanju; Polacy podležachu ze 10 : 6. Mjez němskimi zastupjerjemi bě też europski mištr Kaestner — a znaty Runge — wobaj znataj ze pjasćeńcow w Budapesće.

*

Kaž so z Japanskeje powě, postaji Kiokawa nowy swětowy rekord w nakhribjetnym pluwanju na 100 m, přepłuwa tutu čaru w 1 : 07,6 min.; też hišće druhi swětowy rekord tam wupłuwa Kiove na 200 m we *klasičnym stiln*, 2 : 39,2 *min.*

*

Rumunski minister znutřkownych należnosćow zakaza krajnu kopańcu mjez Rumunskej a Madźarskej, kotraž měješe być w bliščich dnjach.

*

W **Karlsruhe** postaji Němc Bührer nowy swětowy rekord. Zběhny z lěwej ruku 204 puntow, połěpši tak swój dotalny wukoń wo 4 punty.

Wusudźenja

§ 39lětny wobthohny jarjadnik Hermann **Huber** w Budyšinje bě na polizajskeho hłowneho strażmišchtra Schlesiera w Budyšinje pschiwdźaze hłowa nawolał, hdyž bě jón ton jenej pinčnizu wurěčzowak. Hamtski hud bě tohodla Huberej 50 hriwnow pjenjeżneho thłostanja abo 5 dnjow jastwa napołožił. Huber žo na swoju schkodu pschećźiwo wušudźej powola; pschetož na druha instanza jeho thłostanje na 70 hriwnow powješchi.

§ Mikławaš z rataršimi maschinami Bjedrich **Dejka** w Salomju bě k železnišimu pschełhodej bjes sawjezy z automobilom pschebliško sćěł, so bě lokomotiwa wósa shrabła a k telegrafowemu sćežorej stłóčiła. Hewak žo njebě žaneje schkody stało. Dokelž bě Dejka železnišći cjah do straha stajił, jeho Nowosalzsko-Sprembergski hamtski hud k 40 hriwnam abo k 4 dnjam jastwa sajudźi. Sso pschećźiwo wušudźej žo powoławschi Dejka dospi, so jo jemu thłostanje na 20 hr. abo dwaj dnjej jastwa sniži.

§ Pschi wjerje železnizy je Stepij do Radwósnje Hrabowki běsche Sseśpiczanjski bur Pawoł Alfred Kohlsche za Drježdźansku Kostej twarsku firmu stajnje twarsku potrjebu wojył. Wón běsche nakładene wosły hać k žiwojemu dworej a s druhim ranjom hać na twarnischcžo wojył. Na Kohlschowym dworje běchu twarjay dźěłacjerjo Kostej firmy druhdy twarsku potrjebu pschełkadowali. Posdźischo běsche žandarmisti kommisar Posselt Kohlschowu mandźelsku a tež Kohlschu pschełhłschowak, hać ma i twara potkadźaze zhbele we žiwojim wobhdeńsćiwje. Wobaj to sapřeschtaj. Kohlscha pak žo bórzy wusna, so zhbele ma a běsche jemu 100 hać 150 zhbelow pokasał, kiž w jeho bróžni pod hłowu zdźowane leżachu. Hamtski hud w Kinsbórku běsche jeho pschełschikowjenja dla k 2 njedźelomaj jastwa sajudźił. Kohlscha žo pschećźiwo wušudźej powola. Wón je žo dotal žijom dwójżo kradnjenja dla thłostak. Mała thłostańska komora Budyšskeho krajneho hudźa jeho powołanje saćišnu.

Radio

Njedźelu, 6. meje hłyschimy:

Königswusterhausen: Nimo snateho njedźelskeho programa: 6,15 pschišławny konzert z Hamburga. 9 ewangelska rańscha nutrnosć. 11 wschelaka hudźba. 12,10 dujerska hudźba. 19,30 zwjedźeńšći konzert. 20,45 Jakub Jan, wožud pschi rěcy Saar.

Lipsk: Nimo snateho njedźelskeho programa: 6,15 rańschi konzert. 8,15 ja ratarstwo. 10,50 wschelaka hudźba. 13,15 pschipołdnischi konzert. 14,15 ja dźěći. 19,30 zwjedźeńšći konzert.

Hišchże ważne z njedźelskeho programa: Wróćławy: 22,40 rejwańšći wjeczor. Win: 20,10 operetta „kujes profesor". Beromünster: 19,55 opera „Oberon". Rom: 20,10 konzert po pschećzu. Sagreb: 20,15 orchesterski konzert. Warschawa: 21,15 pišana hodźina. Praha: 19,30 wojerski konzert. Budapest: 18,45 orchesterski konzert.

Póndźelu, 7. meje hłyschimy:

Königswusterhausen: Nimo snateho wschědneho programa: 6,20 rańschi konzert. 11,30 ludowe spěwy. 12,10 pišane tačzele. 15,15 ja žony. 15,40 ja młodźinu. 20,10 orchesterski konzert. 23 rejwańska hudźba.

Lipsk: Nimo snateho wschědneho programa: 6,20 rańschi konzert. 8,20 tačzele. 12 pschipołdnischi konzert. 13,25 walczíki. 14,15 wo filmach. 16 popołdnischi konzert. 18,15 operettowy konzert. 20,10 spěw jeneho cźłowjeka.

Hišchże ważne z dnjoweho programa: Barlin: 20,15 Winska operetta. Köln: 19 wjeczorna hudźba. 20,10 orchesterski konzert. Stuttgart: 20,10 opera „Łasenkar z Bagdada". Mnichow: 20,10 wjeczorny konzert. Win: 19,15 šabawny konzert. Warschawa: 20 konzert. Stodholm: 19,30 opera „Lohengrin". Praha: 19,20 pišany wjeczor. Budapest: 20,10 orchesterska hudźba.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Sonntag, den 13. Mai 1934 dürfen in der Zeit **von 11 bis 18 Uhr** die Läden **offengehalten** werden. Im Friseurgeschäften ist nur die Waren-Abgabe, **nicht** die Kundenbedienung erlaubt.

Stadtrat — Gewerbeamt — Bautzen, 5. Mai 1934.

*

In der Stadthauptkanzlei (Rathaus 1. Stock) liegen vom Reichsgesetzblatt Teil I die Nrn. 38—47, Teil II die Nrn. 18—21 und vom Sächs. Gesetzblatt die Nrn. 10 und 11 innerhalb der nächsten 14 Tage zu jedermanns Einsicht aus.

Stadtrat Bautzen, 3. Mai 1934.

Hamtske wozjewjenje z Labija.

Wegen Bauarbeiten in Flur Lauda und Oppeln werden für den Durchgangsfahrverkehr bis auf weiteres gesperrt:

1. die Straße Nečzen — Lauda — Kittlitz bezw. Unwürde. Die Umleitung erfolgt über Löbau, die Zufahrt nach Lauda von Kittlitz aus.

1. Die Straße Oppeln—Glosen. Die Umleitung erfolgt über Kleinradmeritz.

Löbau, am 30. April 1934. **Amtshauptmannschaft.**

Hwězdna nóc

Hlej, kak błuke myšle nóž we wutrobach mnohich cźłowjekow, a hnano tež we twojej, luby cźitarjo, hdyž a hdyž wubudźuje! Tu koleba žiwjenje do njemozo je strachom a stymi sonami, tam njejsmy prózne wóčko je tichemjatym spanjom; tu hascha njeśmilnje zwěrjokoj k wschědnemu dźěłu, tam pschikrywa s mjelkom stukli stóstnikow. Nóż drałcźi jasne podobu běłeho dnja s cźornym rubom a pjelni bojasne wutroby je scherjatymi myslemi. Koho by jeje wobliczo njebopomniło na žiwoju zjotru, tu dołhu zjmjertnu nóź? Derje žo prajt, so pschećźeliniža žaneho cźłowjeka njeje; tola hidźerjow ma kóždy. — Wšesće pak ma nóż tež zjwoje sakłužby, tiž ji pschećźelow dobywaju. Hlejcźe wschak, kak jenište žiwjenje do spanja łkoleba, so bychu žo pobthanja njebjesćkich cźełesow cźim jasnišcho sjewitke! Hlejcźe, kak jemju s mjerom a s pokojom wobdawa, so bychu žo myšle cźim nutrnišcho k zjwolatej wuthokoscji pobźehnyše! Kaž dźeń zjwoje dźiwy na semi, tak wotkrywaje nóż zjwoje pod njebjesami; a błyskoseja žo jeje zjwězdy prawje jasnje we wócźkomaj cźućźiweho cźłowjeka, dha žo wutroba wšesće radoscźiwje i nozu spschećeli.

Schtóž chce zuky zjwět lubowacź, dyrbi też nad hwězdnej nozu sawyšłacź. Tuj njepraj, pschećźelniwy cźitarjo, so cźi twoje kčeżowaze zjiwjeniške wjeselca sawidźu, hdyž cźe nucźu, so by we hwězdnej nozy tak k njebju žo wobrocził a je wschěmi myslemi do zamotneje dalokoscje zuzych cźełesow ponurił. Njepraj też nichtó, so po sprózdnym dźěle a witanym zjwjatoku jeho žadosći njejsma, jeběi k druhim staroscźam hišchże nowu wo hwězdne njebjo cźiniłj, ale žo radscho na wschě lehnyć, ł nadźiju žo wodźecź a derje spacź! Móžemy wschak wjeselce wusnacź, so žu Sserbja hižo w šastaršku lubowarjo a cźućźiwi wobkedźowarjo hwězdneho njebja byli, kaž to s pschichodneho pomjenowanja někotrych hwězdnow widźimy. Chcejch, luby cźitarjo, tej zjwoju kedźbliwosć na rjenje wupyscheny stoł stworicźelowy słožicź, dha podaj žo jo mnu do hwězdneje nozy, so bych cźe tak derje hacź samóžu i jeje zjwolatymi wobrasami sabawjał.

Njeśmětnje wulka je žnła hwězdow, njeporjadnje po njebju wušnyta, žo twojimaj wocźomaj w jasnej

Hospodarski rozhlad

Ssobotu 5. meje 1934.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,495	100 pólsk. złotych	47,275
1 jendźelski punt	12,775	100 čěskosł. krónow	10,42
100 šwajc. frankow	81,08	100 franc. frankow	16,50

Barlinska burša wobthowa wczera dotalny měrny wobthod. Na nju słutkuje transferowe jednanje, kotrehož wuslědk dotal hišchże njeje pschewidźecź. Kursy akzijow žo powschitkownje wotdrjebjowachu. Witi rentowych liścźinow běchu tohorunja jara měrne pschi njestajnych kursach.

Barlinske žitne wulkowiki žo tele dny khětro stajne we swojim wiwonanju wotměchu. Pschenźza a rožka postóźiczejše žo w došahajuej měrje. Mtyny jara njekupowachu, dokelž žo muka po nowych postajenjach hišchże pomaku pschedawa. Pschenźzna a rźana muka žo po nowych płacźišnach jenož w małym wobšahu kupuje. Wowšowe wiki běchu tež wjeza dobre a kupy dyrbjachu wyšoke płacźišny, dokel njeběšche wjele wowša na wikach, płacźeli. Jeczmjeń žo k pizowanju a sa industriju derej kupowaše.

Wječera płacźeše w Barlinje zeninać

pschenźzy: 9,40—9,65 hr., — rožki: 7,85—8,10 hr., — jeczmjenja, nal.: 7,75—9,10 hr., — wowša: 7,45 7,70 hriwnow.

w Drjedźanach:

pschenźza: 8,70—9,60 hr., — rožka: 8,10—8,20 hr., — jeczmjeń, nal.: 8,50—8,80 hr., — najmšti: 8,10 hać 8,20 hr., — wowš: 8,15—8,30 hriwnow.

Płacźizny rěžneho skota na Barliuskich skótnych wikach.

4. meje 1934 — Płacźizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Celata: 1986.

Najlěpše wukormjene (2. družiny)	52—60
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	35—50
Spatne (4.)	20—30

Wowcy: 3450.

Młódše a starše wukormjene (1. družina)	28—29
Starše wukormjene (2.)	26—27
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	12—25

Swinje: 14742.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiženj., hač do 1½ lět stare	50
Wukormjene	36—38
Mjasne	34—37
Spatne	31—34
Rancy a kundrosy	35—36

Drobnowikowańske płacźizny w Budyšinje

5. meje 1934 po hamtskim postajenju.

Wše płacźizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora	najnižše płacźizny hr.	najwyšše płacźizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi - - 1 kg	1,40	1,60
Celace mjaso - - - - - - 1 kg	1,40	1,60
Skopjace mjaso - - - - - 1 kg	1,80	2,00
Swinjace mjaso - - - - - 1 kg	1,40	1,70
Tukrajny swinjacy šmałc - 1 kg	1,80	2,00
Pšeńična muka - - - - - 1 kg	0,36	0,56
Rźana muka - - - - - - 1 kg	0,32	0,36
Khlěb - - - - - - - 1 kg	0,25	0,27½
Jédźne běrny, nowe - - - 1 kg	0,06	0,07
Rajs - - - - - - - - 1 kg	0,28	0,80
Hróch - - - - - - - 1 kg	0,40	0,80
Soki - - - - - - - - 1 kg	0,40	1,00
Amerikanski swinjacy šmałc - 1 kg	1,68	1,76
Sušeny połc - - - - - 1 kg	1,80	2,00
Dobre mloko - - - - - 1 ltr.	0,22	0,24
Jédźna butra - - - - - 1 kg	2,80	3,10
Jeja - - - - - - - - štuka	—	—
Jédźne buny - - - - - - 1 kg	0,28	0,40
Cokor, drobny - - - - - 1 kg	—	0,76
Petrolej - - - - - - - 1 kg	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.) 1 ctr.	—	1,85
Brunicowe briketty - - - - 1 ctr.	—	1,20

(Dalšche wiczne płacźizny w złotowym listnje.)

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg

Płacźizny po złotej hriwnje.

	4. 5.	3. 5.		4. 5	3. 5
Pšenca	—	—	bunv	8,10-8,90	8,10-8,90
rožka	—	—	wcka	7,40-7,90	7,40-7,00
jećmjeń, nal.	155-158	154-158	módre lupiny	5,50-6,00	5,50-6,00
jećmjeń	—	—	žolte łupiny	7,40-7,90	7,40-7,50
wows	149-154	148-153	zeradella	7,75-8,75	7,75-8,75
kukurica	—	—	rans. wosušk	—	—
pšenč. muka	27,00	27,00	lany wosušk	6,00	6,00
rźana muka	23,00	23,00	such. truhanč.	5,10	5,10
pš. wotruby	11,7-11,9	11,90	běłmi, kruški	7,00	7,00
rźane	11,25	11,20	syno, 50 kg		
raps	—	—	rźana stoma		
hróch, Viktor.	20,0-22,0	20,0-22,0	pšenč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	8,00-8,25	8,00-8,25	rěcna		

Płacźizna za pšeńcy za wupłodźerja 188 191 193

Płacźizna za rožki za wupłodźerja 157 160 162

nozu pschedstajuje. Lépscheho rosesnawanja dla zu hwězdy wot starodawnych cžasow do wožebitych wobrazow a hwězdnow sjadowane. Mjesy tózdebo hwězdna zu pak runje tak wichelakore kaz pschedmjetu, po kotrychž zwoje pomjenowanja dostachu. Wjele mjenow dopomnja na wěsty podawk z p'chirody, wjele sazo na mythologiske podoby starych narańschich ludow. Wot wschitkich hwězdnow poknózneho njebja je Wulki mjedwjedź najpodźiwnische; wožebje jeho zydom najzaźnischich hwězdow znaju Sserbja też pod mjenom „njebjeski wós“ Lodzu zo spósnaje, kotre z nich mjedwjedźowy zywot a jeho wopusch, abo kotre wózne koleza a wojo twarje. Swjeseschi-li pozledniej koleźu pisches runu zmuhu a podleschisch ju wo pjeczorku k polnozu, to smějesch na jeje konzu hwězdu, ke kotrejž sazo schésch podobnje, ale bliže sestajenych stuicha, je to Maly mjedwjedź. Namakana hwězda zama zewjerna abo polarna réka. Wobej hwězdnje so wokoło njeje tak wobrocatej, so zo pódla ani njethowatej ani njeschadatej. Swotkal pak stej mjeno dostałej? Stoj wóczko k nimaj! Njeda zo cji, jako bychu zimaj tam cžélo a kosce rostke? Dlej, kak zo wopuschcźiwschi zwoje mozy wuzyn cžinej Artemidze poswjeczich a z prokem a klokom su pschewodzach na jeje houtwach, — bech jejny statny lubuschk. Nébdy zo prózna wot dalokeho honjenja lehnych w lézu pod tkódny schtom, brói zebi pokozliwschi pod sprózny hlowu. A hlej, Zeuß, wjetch olympiskeho raja, zo mi pschibliži w podobje moje bokorki a cubi wiesele a měr. Se znilowatym wóczkom jeno zebi zwérich z Artemidze so pschibliżeczi. Jako pak lubeho zynka Arkada wokoschich, here, njesbjeska wjerchowka a Zeußowa mandzelska ke mni pschitupi a roshorjena w hnewje a zawiści za rjane wlozny mje zwojej macjerju honicj pocza. Zeuß mje wumóh, pschezwobrocźi. Tak bludzach pjatnacze lét po lézach wokoło bjes nadzije, donz hontwarja njesetkach. W nim spósnach zwojeho zynka, kiž, o béda, z morjasez zselbu za zwojej macjerju honicj pocza. Zeuß mje wumóh, pschesadźiwschi mje se zakoscje semskeho zywjenja do njebjeskeje wozkoscje, a pschiwda mi mojeho zynza, jako maseho mjedwjedźa, sa zuzoda. Ale here, we zwojej wjeczitosczi hischcze njelpokojena, poda zo k semi a prosche mórskeho boha Okeana, zo by namaj mucżne stawy w mórskich zolmach wokupacź wobarak. Tuż zo zenje njenurimoj da kewjezeje hlubiny morja a naju dny zu bjes ranja a wjeczora.“

Spi zahe a krótko!

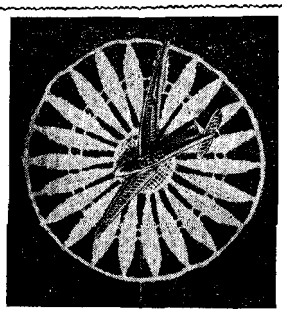
Pokojzu zwojeho zywjenja najwjetschi dźel cžlowjekow we lożu pschecźini. Możemy tónle cžas z wěstym prawom drje jako njeporosumnje nakozowany wobhladowacź. „Kak dołho zmé, kak dołho dyrbi strowy cžlowjek spacź?“ béische tehodla stajnje praschenje, kotrež powokani a njepowokani shódacź zo prózowachu.

Najjehorischcha a najtuńscha rada, spacź hicź, ruczaź zmy sprózni, a stawacź, hdyż wotucźimy, njehodźesche zo ani praktiski nakozowacź, ani lékarśzy dopokazacź: Ssu ludzo, kotrež zu stajnje sprózni, kotrež moza nuzowacź, hdzeźuli dzeja a steja, a kolsiž zu cźim spróznischi, cźim dléje spja, a druzy, kotrež po skaczu i najmjenje spanskeho cžasa wurudu. Woni wobhladuja nós jenoż jako podleschenje dnja, kotrež dyrbi zo na njewužitne waschnje pschi wumélskej zwézy stacź. To dyrbja pak léta podźischo tola se zwojej strowotu, swjesescha z khorymi cžowami, kapacźicz. Na druhej stronje zu ludzo, kotrychž bjesparnosczi dyrbi zo jako khorosci wobhladowacź, kaz snaty pad jeneho Wuherja, kotrež sta zo dźiwajo wójnskeho sranjenja „cžłowjek bjes spanja“. — Hdyż béchu pak zo nimale powschitkownje na to sjednocźili, so je sa daroscźenego 7 hacź 8hodźin nózny měr, sa cźłowjeka w létach roswicźa 9 hacź 10 hodźin spanja nusne, njebésche dawno hischcze praschenje rosgudzene, hacź dyrbi zo spanski cźas bóle na hodźiny do abo po polnozu rosdźelicź.

Njedawno je Duisburgski studijowy direktor Stöckmann z namjetom sa dospołne pschepołożenje spanskeho cźasa na wjeczor sastupił. Je w młódschich létach, z khorosczu pohnuty, zam na zebi rjad pospytow wo najpschijomnischim spanskim cźasu pschi tym swjecźił, so jemu spar wot 19 hacź do 23.30 hodźin najlépje tnje. Haj, wón pschipisuje zwoje wustrowjenje wot khorobliwosczе a zlabosczе tomu, so je zo tutoho „pschirodneho cźasa“ bjerzał. Mjes tym je też zyty rjad druhich ludźi k pospytam zamgnjeno zmera namotwił a na psch. na shulerjach wyschschich rjadowanjow wobkedźował, so jim tuto 4½ hodźiny spanja niz jenoż dospołnje dosahasche, ale so bechu tez strowischi a do dźela khmanischi, pschedy wschem zwoju nerwosnosć zhubichu. — Wscho khomadze może Stöckmann pola 22 wožobow wuspechi dopokazacź, z kotrymiž je pospyty cźinił a kotrymž zu na'pomnjene spanste hodźiny bjes wuwlacza pjecza dospołnje dosahasche.

Tola zo samo wě, sow otrjadne lékarstwo tajkemu radikalnemu skrótczenju nózneho méra a pschedpisma tak sazneho spanskeho cźasa z wulkej dwélowatosczu napschecźiwo źeji a jo sastupowacź njemóże, prjedy hacź zo wschitko najdokładnischo pruhowako njese. Stöckmann zam dźe runje kaz lékarjo psched schematiskim wobmjesowanjom na nałpomnjene 4½ hodźiny pola khorych napomina, ale porucza najprjedy, so by zo cźłowjek z pschirodnym cźasom spacź podał a hakle po nécźim spanske hodźiny pschikrótcził, pschi cźimž sazo ma zo na strowotu a starobu jenotliwje wožoby dźiwacź.

Stöckmannowy spanski rezept budu wschitcy tamni cźłowjekojo dźakownje witacź, sa kotrychž by dyrbjał dźeń hižo dawno mésto 24 hodźin radscho 36 abo po możnosczi 48 hodźin mécź. wz.

Wabjenje sa němske lékarstwo.

Wuschiwane znamjeschko sa tydźeń wabjenja sa lékarstwo. Němski zwjazk sa lékarski sport dawa tuto znamjeschko zhotowicź. Wono pschinđże w nakładze 3 milijonow na pschedań.

Wulkowiki z muchami

Najwjazy ludźi, hdyż zlyschu, so zo z muchami we wulkim wobžahu wikuje, změli njewériwje z b'owu ischasecź, ale je wérno, so je zo po wójnje létnje wjele tunow muchow do Europy dowozowało a derje zaptacźiło. Mózli wéricź, so mamy na nałchich domjazych muchach hižo dosez a so zu nam tute žiżo tak wostudze, so dyrbi kóżde dowozowanje se zlom byecź. Ale zu wulkajne muchi, kotrež zo w tropiskim klimje tak derje kormja, so dobru pizu za w'chón możny zlót z'oscicźeja. Kantharidy, tak mjenowane schpanske muchi, kotrež wulkosez nałchich wozow dozpeja, ko z Hongkonga wutrowaja, ale wjele wjetsche zu hromadny mitchow, kotrež z Mekfika dostawamy. Tam je kójenje muchow industrija, w kotrejž na 16 000 muzskich a zónskich dźeło namaka. Koż w jenym jendźelskim cźasopisu cźitamy, dostawa Jendźelska jenoż z Mekfika nékdze 50 tunow muchow wob lito. W lécze pschecźahuja cźrjódy domorodnych k bahnischcźam a ke krajinje pschi brjohu rékow, hdzeź muchi we hobrischich rojach bydla. W drobnych zakach, kotrež zu wschudze wuspinane, bo mucho potom z wulkimi hromadami zapopadnu. Pokne zaki chétrje wotpinawschi zakula, na kotre nałojenych muchach tejtakosczi je rosmjatu a potom na zónzu zuscha. Dzeń abo dwaj buzej pozbózicho potom dźełacerjo pschindu a hromady brumych, wuzuschenych cźełow do wulkich méchow stykaja, kotrež nékdze 80 puntow wopschijeju, zwosha je k brjohej do zkładownjow, hdzeź mech potom pozbózicho z łódzu pucź do Europy naszupa. Pschitdźeli tajke wjesmo do pschistawa w Londonje, potom pschistawni dźełacerjo wuchi do wožebitych zkładownjow znoscha, dokelz zebi jich zdlhy zmjerdz dźelenje wot zdlhych tworow zada. Pschi jara cźopłym wjedrje méchi do khłodnischcźow pschindu. Muchowi wikowarjo, kotrež zo z tutym malo pschijomnym dźe'om sabéraja, bjeru potom pruhi se méchow a pschedawaju tworu do wschech dźelow Europy. Placźisna z wulka drje khabla, wucźini pak w pscherecźu nékdze 75 pjenjezkow za punt. Sa najlépschi kakosez zo we wobkhodze w malym za punt 2 hrivnje p'acźi, mjes tym so „pschewuberana“ twora, kotraž nimale jenoż se tschidłow a nohow wobstoji, porédko wjaz dyżi 1 hrivnu wuntjeże. Ssu sunnuty hacź do 100 000 hrivnow, kotrež zo na tole waschnje létnje dobudu. Njedźiwajo sprózniwego vosmjeczenja pschekażanzow pisches domorodnych zo tola pschego hischcze sazo stawa, zo zu w nécźach hischcze zive muchi namakacź, mjes ninti też bruki a drobne rybiczki. Zónu zamo w méjche hobrskeho pawka namakachu, kotrež mjes dźełacerjemi wulke stróżele zoudźi. Muchi we hlowinej wézy jako piza sa ptaczki w klétkach a stote rybiczki we schkleńzach sluza. jk.

Kra'ny zwjazk sakskich towarstwow stadłowych knihow

Hornjołużiske wotdźelenje krajneho zwjaska sastich towarstwow stadłowych knihow je zrjedu w „Bětym ku“ w Budyschinje hlownu zhromadźiznu wotmeło. Pschedsyda Richard Kunak se Sohlanda w zawodnej rěcźi praji, so dyrbi zo stadłowe knihowstwo pschetworicź a wutwaricź. Wichitzy dyrbja zo sjednocźicź, kotrež maju zrosumjenje sa plahowanje. S bywazych zrédkow zu 4 plahowanske byti nakupili, te kotrymz zo hischcze dwaj druhaj pschikupitaj. Wone zo na jenotliwe hamtske hejtmanstwa rosdźela a dyrbja po możnosczi 2—3 pschitpuschczenske periody na stazijach wostacź. Hdyż zo byki prawje wuzija, moza wone sa lěto 100 hacź do 120 krutwow wobtocźicź, schtoż je rjany zakoźk. Byki zu zo dołho wuberałe a jenoż najlépschе zkocżata zu zo nakupike. Hdyż wschě zobustawny wéz podpjeraju, dyrbi zo hódny plahowanski wunoschcź dospicź. So by z wsabjazym pschikładom doprédka schoł, je pschedbyda zam wubraneho plahowanskeho buka na staziju wsak. Dże wo to, so by zo w pschichodze wjazy hódneho dźeła hacź tal dokonjako. Mjenje ale lépschi skót!

Natarstwowy radscheel Bücher z Budyschina w zwojej rosprawje mjes druhim praji, so je potkadne praschenje jara wazne. Hdyż zo plahowanski byk wuzwoli, dyrbi zo pschede wschém na to kedźbowacź, so by-chu kruwy tucżne mloko podawałe, schtoż jenicźzy z herbowanej samożnosću zwisuje. Njech zo tohodla sloczata wubjeru, kotrychž rodzicźelstwo pódla podawanja wjele mloka po możnosći wjele tuka podawa. Jenostronszy by weso było, hdy by zo jenoż na dokonjenje niz pak na dobru kruiu cźełnu twórbu dźiwało. Też tu dyrbja zo, kaz daloko je możno, prjedowniczy jenotliwych bytow pruhowacź. Na zónzu bo hischcze na to pokasa, so tez dejenje wulku rólu sa podawanje tuka hraje. Wichelazy burjo zu nyntowazy zystem samjedli. Dejerjej zo sa kózdy wjetschi wunoschk tukowych prozentow wésta summa wupłacźi. Dobre a bohate pizowanje je zynnom je najlépschi zrédk, z kotrymż zo tukowa samożnosć hódzi dospicź. Pschezo dyrbimy zo prózowacź, so bychmy z pizu se zamjeneho hospodarstwa bjes wukrajneho pschibérka zwjetschowacź se zlota dospili.

Kupowanje a pschedawanje zo nétkole zwjetscha. Na zakadze zapiba bykow stawa. So by bywaze byki we kraju spónata, budźe kommisija je pola zobustawow w Budyschim a Kamjenskim heitmanstwje 3. julija wobhladowacź. Na to zo hischcze liczby mlokowaze kontrole wojjewichu. W pschereżku je kruwa wob léto 3792 kilogrammow mloka podawała.

Při wobjedze před wotprawjen'om wumrěł

We Wiskousinu autoweho rubjeznika Charleża Peacocka njedawno k zmjercźi z elektriskim stokom sazudźichu. Wuzud dyrbjesche zo pyched nékotrymi dnjemi wuwjesecź. Posledneje pschecże zmjertneho kandidaty bésche: litr biteje zmjetany z tsi'alzami — nécźto, schtoż za zwoje zywjenje rady jedasche. Tute pschecże jemu też dowjelnichu. Hdyż béische pak Peacock nékdze dwé tsecźinje z teho sjedł, wón wulke bolosce w zwocże dosta a swjesły zo bjes wédomja. Dowjescchu jeho hnydom do khorownje, hdzeź mózachu pak jenoż hischcze jeho zmjerć swésecźicź.

Po poslednim cźeżkim njewjedrje w Barlinje.

Na zónzu mézaza hapreje je nad Barlinom njewjedro sathadźało, tajkeho zynjeho w tak sazním nałécźu tak lokto njepomnja. Wschi zynjym blyskanju a hrimanju so njedźelu wjecźor posdże silnokoty deschcź dźesche. S méstnami zo też zynje krupy dźechu, kiž w pschedméstach kcźejazu krajinu nimale do zymjeje krajiny pschewobrocźichu. Hischcze pondźelu rano dróhimjecźerjo zepje krupow nadeitdźechu.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1,15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z winošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěščki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 5 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskeje žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přećiwo sćěhwkam čělneho znjezbožeńja z 1000 hr. – hdyž wumrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezbožeńe dyrbi abonent hnydom tutej zawěšacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbožeńja dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowědźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumjenjenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 105 — Budyšin — Póndźelu 7. meje 1934 — Bautzen — Lětnik 93

Wulke wustupjenje Němcowstwa w Zweibrückenje

Psches 200 000 Němcow se Saarskeje zhromadźi so wczera njedźelu k wulkemu wustupjenju w Pfalskim měsće Zweibrückenje. W žrjedźišću tuteho wustupjenja stejesche wulka rěč němskeho ministra dr. Goebbelsa. Minister postrowi Saarski lud w mjenje němskeho presidenta, wjednika a zyłeho němskeho ludu, a rjekny, so němski lud se Saarskim wobydlerstwom cźuje a w tutej hodźinje pscheď wšěm žiwotom wusnawa, so su ludźo w Saarskej ludźo němskeho ducha. Němska ludowa zhromadnosć je swoju smutskownu wěru sabonamakała, a tehodła nawrót Saarskeho wobydlerstwa njeje wjazu wěz k jeho, stronow abo knjezerstwom, ale je wěz zyłeho němskeho ludu.

Rjech so w druhich prašenjach zwonkownje politiki tež wschelako kročiła hodźi, w Saarskim prašenju pak žanehu zosanja a žanehu wumjenjenja njesłuchanu. Njebudźenu wotpočowaca, dóniž so sawjeru nanuzowaneho knjezerstwa njewotstronja. S cźiwilowanjom so nikomu sacźuje za Němsku z wutrobna njewutorhnje.

Dr. Goebbels saběrasche so potom se schadźowanjom emigrantow a rjekny, so tuzi ludźo zenje njeběchu pscheksjetłjo wěrnosće. Do Saarskeje su wupuscźowali, hdyž so prawym niczo njeshubichu, a je wulka khrobłosć, so mója tam dozhyła rěcźeć. Jeniczka instanca pak je, kotraž może na jich wustupowanje rafinje wotmołwicź. To je Saarske wobydlerstwo, hdyž emigrantow sapżiwa a pschi wólbje jim dopomnjenku da, s kotrejž so pscheď zyłym žiwtom wuzwěscha.

Němski minister dr. Goebbels rozłoži, so je němski stat stat khcheścźanskeho smyslenja a khcheścźanskeje wole k skutkej. W Němskej su hospodarske cźeje Saarskeho wobydlerstwa derje strate, tola su snaja tež žrědła, s kotrymiž może so Saarske hospodarstwo wutkowacź. Knjezerstwo snaje jich nusu a njepschihladuje. Tehodła je minister so k Saarskemu wobydlerstwu podał, so hy jich k wěrje a dowěrje pohnyjał. Walicźkrosne schikany njebudźa samótź wotpołożowanja khmanych wot jich wotpohlada wotdźerzeć. Prózowanje emigrantow a krajnych pscheradnikow je podarmo, dokelž pschepospje pschindu. Saarski lud dhje domoj.

Stónczenje dr. Goebbels hischcze na wulki plan posdźenjenja Saarskeho hospodarstwa pokasa, kiž so pschewjedźe po nawrócze Saarskeho kraja do Němskeje. Ssyły ludu ministrowu rěcź husto s mózgym pschikkeskom pschetorhowachu.

Zakładny kamjeń za nowotwar němskostatneje banki so położił

Dr. Schacht wo hódnosći porjadneho pjenjezneho a bankowskeho wobkhoda.

Ssobotu popołdnju so w žrjedźišću Barlina zakładny kamjeń sa powjetschenśi twar němskostatneje banki położi. Tutón twar je najwjetschi twarśi projekt pozledních khódźenjatkow a s nim so wuhajam dźělacerjam na kusk dźěła a khleb da. Nowy twar budźe njehdźe 40 milionow hriwnow płaćiecź.

Sswjatocznosć mějesche wobsebitu wusnam dla pschitomnosće wjednika a wschitkich němskich ministrow. Sasłužene běchu kommunalne wyschnosće, univerzita, technika wyšoka schula a privatne hospodarstwo. Wótczinske organisazije běchu so wokolo zakładneho kamjenja sestajale.

Jako běchu thorhoje so pschinjeśle, so president němskostatneje banki dr. Schacht z'owa jimaśche. W žrjedźi rěcźi wón rjekny, so dotalne twarjenje němskostatneje banki so w polnym wobsahu tež w pschichodźe sa žrjódźo sauer wobkhowa. Stare twarjenje je so hižom pod wulkim kurwejchom natwarilo. Wono nětko 169 lět steji. Zentralny notowy wustaw němskeho stata nasta se staroprnikeho ducha, kiž je w němskostatnej banzy wot spočatka hač do nětko knjeził.

Potom wobrěźi so president němskostatneje banki rasnje pscheczíwo njedorosumjenju pjenjeznistwa a bankownistwa w schěrokich worschtach ludu a wusnjeńmy, so žebi žneho postupjeneho ludowego hospodarstwa a žaneje wyscheje ziwilisazije mysłiecź njemóżemy bjez porjadneho pjenjeznistwa a bankownistwa. Spekulantam dyrbi pak so njemóżne sćinicź, so bychu powolanje cźesneho bankowstwa knjesa womasali. Dr. Schacht nadrobnje wo wuspěschnych posbytach Bjedriha Wulkeho z wumorjenju porjadneho pjenjeznistwa a bankownistwa wopisowaschе.

Dźensnjiše nadawki rozpominajo wobroći so president němskostatneje banki na němskeho kanzlera a rjekny, so je jemu pschecejelnje porucźił, so by zakładny kamjeń sa powjetschenśi twar němskostatneje banki położił. Wón so jemu sa to dźakuje a dołhoż dowěrjenje kanzlera wuźiwa, žaneje wjetscheje cźesće njesnaje, hač so by němske pjenjeznistwo a kreditowe naležnosće w porjedźe dźerżał, dokelž je to nadawk, kiž je wulki dosć, so žiwjenje muża wupjelnja. Moje słubjenje a słubjenje naš wschitkich je, so wušotnjemy se wschej wěru, kiž žedi naših nadawk žada, so bychmy jón dokonjeli a naschа wola dyrbi jenož jeniczki zmĕr snaći, lěpsche němskeho lud a stata. A tuto słubjenje dyrbi kóždeho wjasaći, kiž pschesza nětko abo we pschichodźe we słužbje němskostatneje banki steji.

Na to president němskostatneje banki liscźimu do zakładneho kamjenja położi. Tekst liscźiny rěka:

„Nowy twar dyrbi žiwdźeńcź wo njepowalnej mozy žiwjenja němskeho ludu a wo njeshibnjonnej wolі k zakhowanju duchownych a tuschinych khćbłow němskeje ludoweje zhromadnosće. We tutym duchu djenja, 5. meje 1934, pod němskim presidentskim generalnym połnocnym marschalka s Hindenburga a pod němskim kanzlerstwom Adolfa Hitlera president němskostatneje banki dr. Hjalmar Schacht zakładny kamjeń k tutemu powjetschenemu twarej němskostatneje banki po planach twarskeho direktora němskostatneje banki Hendricha Wolffa położi. Jako pschikład sa to, schto wótczinska wola w cźežkim cźasu samótźe, jako napominazy pomnik sa wopornjwe dźěło na ludowym zyłku, njech tutón twar do pschichodnych cźasow gaha."

Liscźinu su podpisali němski president, němski kanzler a direktorstwo němskostatneje banki.

Wo nadawkach NS-zwjazka frontskich wojowarjow

Swjatkowy wjednik, němski dźělowy minister Seldte, na prěnim sjězdźe wjednikow NS-swjatka němskich frontskich wojowarjow (Stahlhelm) rěcź dźerżeschе, z kotrejž so na dojdnanje 1 28. měrca 1934 sakończowaschе. Runje jako je město Mnichow žydło nazionalsozialistiskeho hibanja wostało, je so swjatkowy wjednik rosšudźił, stare sałożenje města Magdeburg sa žydło nowego swjatka wobthowacź. Minister so wusna, so so raduje, so so w nowym swjatku frontskemu wojerstwu wěste město we wulkim nazionalsozialistiskim hibanju dosta. K lěpschemu wuhódschich so su stari frontscy wojazy s polnym wědomjom nadawkow cźesneho hibanja a hidnowego schporta wsdali. Jim swjatoschu twjsoke duchowne nadawki frontskich wojakow.

Nadawki NS-swjatka němskich frontskich wojowarjow wobsteja w pětowanju frontskeje tradizije, frontskeho ducha a frontskeje towarschnosće. Nimo tuteho duchownego dźěła budźe pak swjask tež hischcze druhe nadawki spěchowacź dyrbjeć. Do nich słuschcha, so so dostojny němski pomnik pschiprawi. Nimo teho ma so pódła dnja dźěła a dnja bura dźeń frontskeho wojaka pschiprawicź. Wobsebje dyrbi swjask na to hladacź, w kajkej formje może mohł stat frontskim wojakam lépje hač pschi predawschim systemje dźak wótzneho kraja wopokazacź. Pódła materialneho prašenja wobsteji pak hischcze nadawk ideelneho pschipósnaca a cźesćenja frontskich wojowarjow. Pschichodnje budźe so na znamjeńcźko sa frontskich wojowarjow myslicź dyrbjeć.

Dobre jednanje na transferowej konferency

Pschedbyła transferowaje konferenzy w Barlinje wotmołwi na prašenja, so so dźěło pschihotowiwa, hač je so wocźakowało. Mĕnjenja so połnje a sjawnje rozpominaju. Kóžda strona je swojimi wschelakimi zejimami so prózowała, so by położenje a wobcźežnosće druhich stronow rozsudźiła. Pruhowanje a swěrcźenje teho, schtož wopraudźe wobsteji, je praktiski jtónczenje. Nětko so nad tym dźěła, so bychu so możnosće rosšěrjenja prašenja se stejischcza wěricźelcźow a dołžnika rosšahnyle. Na tym wotkhe nětcźiski podwubjerk dźěła, kiž potom konferency rospravu poda. Tśeći dźěl konferency pschepyta, hač może so něschto s namjetowaneho praktiskeho pschewjeseć.

36 hornjołužiskich kommunistow před němskostatnym sudom

Psched němskostatnym sudom w Lipsku so w tu khwilu 34 kommunistow z prukeje Hornjeje Łužicy dla zmyslaneje wjelepschestrady a dla njedowoleneho wobšěrjenjstwa bronjow sudźi. Wobškodženi su swjetscheho dźěła mnohi ludźo, kotśi w schkleńcerjarnjach w Bělej Wodźe a Sagorju dźěłachu. Jich winuja, so su zhromadźe dźěłschi cźaš, wosebje w lěcze 1932 a zapoczatk 1933 sakazanemu swjatkej cźerwjenych wojowarjow skrašu pschitśiknyli a k wojowanju hotowu organisaziju sa możnosć kommunistiskeho skhka a wobydlerskeje wójny wudźerżeli.

Kaž je policija wuhledźała, je so to w Bělej Wodźe s wutworjenjom wobwodnych wodźelenjow stało. Jich wobstajnje so rosmnjeschachu, kak dyrbja bróńe trjebacź a kak dyrbja wosebje pscheczíwo panzerowanym cźahanm wojowacź. Na tśelitkach so praktiski wumnjeschowachu. Kóždy swjeczowanje so s nadźějomy na njepscheczela, s thorhojcźkami wobnamjenjemi policija, stónczi. S zhła policija hlowneho pscheczíwnika pschedstajesche. Jeli so by so cźaj pschibliżił, w kotrymž by so dyrbjało sa kommunistiski stat wojowacź, bychu so dyrbjałe **wschěm hajnikam a hontwjerjam tśělby sebrać.** S tymile tśělbami wwobrónjeni dyrbjachu so sobustawny swjatka cźerwjenych wojowarjow na dróhach sejtajecź a kóždeho policista satśělicź, kotryž by so na nich pokasał. Zyła organisazija so „Wólkowske dźěłacźerske sdźełanske towarstwo" njenowaschе, a wotmožka rěkaschе „Hrajerske sjednoczenje Marklinia".

Wumocowanje Memelskeho sejma

Litewski gouverneur dr. Navakas je pożedźenje memelskeho krajneho sejma, kiž je so pjatk wotewrěło, sa sanjerjene wojewił. Możno njeběschе, so so dyrbjał dnjowny porjadk, pschemjenjenje memelskeho statuta, w schtwórtk nakupanju a wuradźowanje memelskeho hospodarskeho plana, weibuchu.

Papjerjane kule na Winskich dwórniščach

Na tśjoch wulkich Winskich dwórnischczach stachu so njedźelu cźěsće rosbuchnjenja papjerjanych kulow. Popołdnju w nejsnosći sa wjacźoh na Alsernischim dwórnischczu papjerjana kula rozbuchny a tśiżcźo schkody na wjazu nacźini. Rosbuchadło, kiž dyrbjeschе po wěstym cźasu rosbuchnycź, běschе so najskerje do kosa skhowało, kiž běschе so k skhowanju wotedał. S rosbuchnjenjomaj na wjezornym a połodnischim dwórnischczu so wjele **wokonowych** schkłezow roski.

Rusko-pólske zrěčenje so podležšło

Pólska telegrafowanja z Moskwy powě, so je so we ruskim swonkownym komisarjacje zdobatu mjes pólskim wósłańcom Lukaschewiczom a swonkownym komunizarom Litwinom protokoll podpisał, z kotrymž so pólsko-zowjetsko-ruske zrěčenje wo 10 lět, to rěka hač do léta 1945 podležschi.

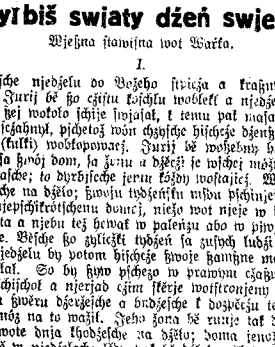
Hłód ruskich burow do wukraja cěri

W Ruskej nětkole jaco pod žałostnym hłodom cjerpja. Narischogalizijske wukrajnske nowiny „Dilo“ fu jimaju wiastawk wocžišchezale, z kotrehož shonimy, so so zahłódnjeni ruzy burjo samo zymjerje njeboja, hdyž zu so rozbydlí, do wukraja cjekuchu. Mjeju pak zu husto z wojakami wobhadzene, kotrychž knjezerstwo derje z drastu a zdžu zasarwje. Woni łóžeho cjekunjerza fatšela, kotrehož pschi njeju wobladaju. Wukrajnjuzy ratarjo su sta kilometrow z hłodom honjeni hacz k mjesam pschibjezeli. We wukraju chzedža tucži wboży, rostorhanu drastu wobleczeni a zedzeni ludzo, wucjek pytacz a zebi chlěb k sežiwjenju napraschuje. Ale jenoż srědka so jim powodzi, so psches mjeju kradnyc. Hdyž jich kulka z wojakoweje cjelby mori, je to wumożenje z njepschetrawazeho cžiwiloweho hłodu, tehodla so zymjerje njeboja, zíwjenje nima za nich zaneje hódnoscje. Dajke sadwělowanjke wobstejnosnje w kommunistiskej Ruskej, w dźesacźerstim raju, knjeza. W poslednim czasu su wjele ruskich cjekunjerjow k ruskopólskim mjesam pschikhadza.

Wójna w Arabskej

Wahabitojo pod swojim knjezerjom Ibnom Saudom su wjetschi dźel jemenskeho wójskow zebi podczinnyli. Jemenszy wojazu su so spjecžowali, pschecžiwo Wahabitam wojowacz. Wahabitski swonkowny minister je Ibna Saudowemu wupósłanstwu w Kairje telegramm pósłał, we kotrymž so wosjewja, so so Ibna Saudowe knjezerstwo samowolne wobhladanje za sarjadnistwo wobhadzenych krajinow a za sarjadnistwo krajinow, kiž so za krótki czas wobhadza. Wahabitske knjezerstwo pak chze wukrajnych zhdzerjow we wobhadzenym kraju na łóżde waschnje schkitacz. zo hjom do jemenskeho hlowneho města w pucžu, so bychu z rubjerstwom pschestacz.

S Porta Sudana so powě, so zu wahabitiszy sastojnizu hjom do jemenskeho hlowneho města w pucžu, so bychu sarjadnistwa pschewsali.

Kharkla k wójnje w Arabskej.

Mexiko wostanje w Zwjazku ludow

Mexikanski statny president je mexikanskemu swonkownemu ministrej porucził, so by mexikanskemu fastupjerjej w Genfje Castillej Majerje pschikasał, so by amerikanski rotu z dezembra 1932, z kotrejž Mexiko z lutowanskich pschicjinow wojjewja, so je Swjatka ludow wustupi, wróczo schahnył. Mexiko wostanje tež w pschichodze zhromadu Swjatka ludow.

Krótke politiske powěsće

— Khłoniazy żud w Brestu-Litowskim w Pólskej je pschecžiwo 27 kommunistam wuhud wosjewik. Dwanzesi wobschorzenych, swjetscha Zidow, so dla kommunistiskeje propagandy k dozywa 47 létam fastwa saſudzi. Hkonnaj wobschorzenaj dostanchtaj po 6 létch fastwa. Sydom wobschorzenych wuwinowachu.

— **Awstralske knjezerstwo bróni. Wono je pola jendželskeje Vickersej firmy 24 wójnskich kčadłow za 345 000 puntow skałało. S tutymi kčadłami budże so na semju a na wodu pschistajecz hodżecz.**

Ze Serbow

W Budyschinje, 7. meje 1934.

— **Wo wjedrje.** Djenja rano we 8 hodź. barometer 746, hygrometer —12, najnischa temperatura we nozy +16. — **Muhlady na cžopliske wjedro.** — Nad Němskej je so sasa wyschina wupschestrěła a nam snowa rjane wjedro pschinjesła. W nozy wot soboty k njedźeli je so rjany dešcz sesichol a nasche hona snowa rjenje womacžak. Pětczasjicha wyschina je so z Finskeje, potajkim z dołheho zanja, k nam wupschestrěła. Wona njedźelu z krótkoranschimi wětrami pschicjahny. Pod jeje wliwom wobkhowamy snajmjenscha sasa někotre dny rjane a cžopte wjedro, kiž so z městnami i njewjedrami pschetorhnje. — Jutrje wutoru ztónczto w 4,23 hodź. sthadza a so w 7,31 hodź. thowa. Mežacžk sthadza jutrje na ranje w 2,11 hodź. a thowa so popołdnju we 1,48 hodź.

— **Muhlady na wjedro sa julischu wutoru: Rjenje a cžopło, z městnami tu njewjedra mózne.**

Riana meiska niedźela

S Boha rjanu mejsku niedźelu nalwódzichmy sawěsče wschitzy z wczerawschim dnjom. Wot sajneho ranja hacz do wczora Boże ztónczto nasche hona je zwojim kustom porjenschesche. Kózda cžowjeka duschka mjesche so tuho dla hižo ranko sahe z fózka a wulecza zebi po Božej błiżbje se swojimi lubymi do błischeje abo dalscheje wokoliny, do herbstich hór, do herbstieje hole, abo druhdże. Wy bylo wopraudże z hrěchom, na tak rjanym dnju dorna zedźecz, hdyż so wonka wschO zelenj a kčeje, hdyż pruhi Božeho ſónczka padaju z módreho njebja na pola a hona, hdyż so psches halowy schtonow do lěta. Tu so sajo ras tak prawje wczerjnowichmy po tydženju pilneho a zprózniweho dźela a tak, kaž nam ptaczina sajpěwasche thwalospěw Bohu Knjesej, tak je nam sawěsče tež we błubinach dusche zynczał a klinczał. Khwalili pak zmy zebi sawěsče naschu lubu, rjanu herbstu domizinu, naschu wěczne rjanu, nam drohu Lužizu! — Nětko sajo dźekujmy, hačrunjez so sajo Boże ztónczto pondźelu ranko sahe na senjnu zmjewa — ale hdyż nam Bóh Knjes rjany dżeń „Božeho stipicza“ popischeje, dari, potom chzemy zebi wschitzu ras wulecžez na naschi lubu „Czornobóh“ a so tam sejcz je zynami a dźowkami herbstcžeho ludu a z nimi so radowacz w kruhu „Domowiny“ kaž bratrja a zotry to cžinja!

-ee-

Evangelskim Serbam w Budyšinje a wokolinje

Gustav Adolfski zwjedżeń we Wjeleczinje.

Hižo wjazy lět sarjaduje so na zwjedżenju Božeho stipicza k cjeści a dopomnjeczu na wulkeho wojowarja za evangelsku wěru, schwedskeho kraia Gustava Adolfa, wjetscha zwjalocznosć. We tutym lecže smieje Budyske pobocžne Gustav-Adolfske towarstwo, kotremuz 18 wośadow pschiſłuschcza, zwój hłowny lětny zwjedżeń w Božim domje we Wjeleczinje. Sserbske kemschenje z predowanjom smieje knjes farar Kapler-Budyski dopołdnja 1/2 9 hodźin. Popołdnju w 3 hodź. smieje němska wośada Božu służbu z knjesom fararjom Wegenerom.

Prošymy tež naschich Budyskich a wschech wośadnych Sserbow Michalskeje zuzkwje, so bychu, komuż je nětko mózno, na tuju Božeho stipicza tam we Wjeleczinje tutón wažny zwjedżeń wopytali. Wożebje prošymy Sserbow Budestecžanskeje wośady wo bohate wobdźelenje.

Budyske „Sjenocžeństwo evang. Sserbow“ wotjedże *rano w 7,15 hodź.* z njedźelskej khartku za 60 pjenjezkow tam a domoj. Nadźijamy so, so so nam z Budyschina a wokolin hischcze wjazy dobrych evangelskich kčesczan now pschisamknje. Je to tola skutk sa Boha Knjesa a wón budże tež tutón zmadny wopor nam zohnowacz.

E. W.

*

— **K zmjerznemu zajeczowanju polizajskeho hlowneho stražnikcha Körnera** je sczehowaza porjedźerka trehna: Pschi druhim dokładnym pschepytanju jeho cžela w cjetkowni namakachu na prawej stronje schije lédma widżomnu ranu, z kotrejž je kulka nuts schła. Potajkim wuńdże, kaž je so najprjedy pschi zynym nahromadżenju krwě za to město, i lewej nohowej dźerku, ale je praweje strony schije znaschcha horje do nutskowneho nopa hacz k wjerchej schła. Kulka je błiſo nad hornjej kromu khornarjoweho schpihela uniformy psches thornaſ sajeła, ani so by tež na thornarju hnydom dźerka spóznacz hyła.

— **Sso psched cžah cžisnyk.** Kaž hižom piſachmy, je so pondźelu sandźeneho tydženja popołdnju wokoło 3/4 4 hodź. 23letny pschisitajeń Jan Lehmann, kiž dźeła njemješesche a tu na Schäfferjerkej dróży hydlesche, pola Budestez błiſo zydom mostow psched zelezniſki cžah cžisnył. Lokomotiwiny prošpnjak schenow pak jeho na zronu wjerchu, so so jemu nop dwójzy pukny. Bjes wědomja jeho do khorownje dowjesechu, hdyż so hiſchcze slemjenje cžuwow pschida, so Lehmann sa někotre dny na swoje cžežke sranjenje wumrě. Dżenja pondźelu popołdnja 1/2 12 hodź. pola jeho znatych powschitkownje lubowaneho sympatiskeho mlodeho cžłowjeka, kotrehož cžežke mjeze k wobsarujomnej trocželi pohnuchu, na tudomnym Tuchoriskim pohrjebnischczu pokhowachu.

*

S **Hornjeje Hórki.** Sobotu je tudomna mešna ſkupina němskeje dźeloweje fronty w Teichertez hoscženzu filmowy wjeczor wuholowała. Mežny wjednik Hejduschka pschitomnych skrótka powita. Najprjedy so žiwjenje a dźelo czornoschkich ludow w Afriz powkasowasche. Potom so film „Helgoland“ pschedstajesche. Film „Podmórski czołm Weddingen“ pschihladowarjow do cžasa wójny podmórskich czołmow wjedźesche. Hłuboke pschewjacži wopytarjo tutón film wobhladowachu. Se wulspewanjom Horst Wesseleweho spéwa a z ſtikróczinym „idar“ na wjednika so filmowy wjeczor stónczi.

S **Budestez.** Njedźelu popołdnju je so tu zyła dźecži z Budestez a Hornjeje Hórki k sabawje zhromadzila. Spéwy, pschednoschki pěsnjow, reje a hry so w pižanym

Dyrbiš swjaty dźeń swjećić

Wjeſna ſtawizna wot Warka.

I.

Běsche njedźelu do Božeho ſtrowja a kraſny dźeń. Mětoz Jurij bě so cžitu kóchlu wobleki a njedźelske rubischko sej wokolo schije swjasał, k temu pat masanu jaku na so sczahnył, pschetoż wón chzesche hischcze dźensa swoje běrny (kulki) wodkapowacz. Jurij bě wobsebnu hospodarſku z so za swój dom, sa zonu a dźesi je wschej mózneje pózu staraſche; to dyrbischcze jemu kózdy wostajicz. Wschednje khodżesche na dźelo; zwoju tydzenſku mšu pschinjeſe kózdy kruczej njepschikrótschenu domcz, nieso wot wsze w korczinje njewosta a njedu tež hewak w palenizu abo w pivje pschecžirjene. Běsche so zuliczki tydzeń sa zuſych ludźi cžiwiloval, njedźelu by potom hischcze swoje ſtamjene make polo wobdźelał. So by zyny pschezo w prawym cžasu do semje pschijschoł a njerjad cžim ſterje wottronjeny był, na to wón zwěru dźerjeſche a brodżeſche k dozpěcžu teho drje ſtamu nóz na to wažił. Jeho zona bě runje tak dźelawa. Dżeń wote dnja khodżesche na dźelo; doma jenoż rosła, hdyż bě w njedźelach; tedy pat bě dźecžo nekotre njedźele abo mežazy ſtare, dyrbjachu bizom te ſtarſche jo pómnicz. Mětoz diwaj — rětkasche wo wěcy — so zwěru ja swój dom staraſaj; bychu-li wschitzy tak so ſtarali, njeby wjele proſcherſtwa wo wězy by'o. Haj, — prajachu tehdy druſy — to je wschno prawje derje, ale wón je tola pschejaru na ſaſtužene, a niz jenu w tydzenju, nż. tez tu luton njedźelu. Ke mſchi pſchindże tedy na zócžne cžaſy a hdyż wob telo ras k Bozemu blidu dźecžaj abo hdyż so jeje zona pozohnowacz da. Dźecži wotrofiu jako luby ſtót; zona jo wo nje wjele njeprajcha; njeczeſcane a njemyte i rostorhanej draſtu wokolo khodżaju. Do ſchule porědko pſchindu; hladaju radżcho domach lóſpiſtwa, wobelhaju potom ſtarſchezu, a taj so tedy ſa tym wopraſchachtaj; pſchetoż hdyż zuliczki dżeń donta njedźechtaj, namatkataj potom w zwojim domje tež hiſchcze tóſchto dźeła, tak ſo ani cžaſa ani łóſchta nimataj, bo praſchezy: ſchto zy ty cžinił, a ſchto zy ty dźensa nawukнył? Wjele bóle zydżaju puki, hdyż widżitaj, ſo je wokno roſbite, abo ſo zu w jahrodże hrjadki ſakopane. — To je wſchitko jena hórka nuża, prajachu prěni ſajo. Pjecz dźecži dżedża jeſez, a hdyż ſtarſchez njedźe'ataj, tez niczo nimataj; a ſ cžeſzanjom, nuzom a klokanjom zo tedy wjele cžaſa pſchecžiniczj njeznje, tez i thodżenjom do ſhule a ke mſchi wſcho tak hladżo njeradże, każ po prawom dyrbjało. Alle ſchto dyrbja khudži ludżo cžiniczi? Nuſa wſchak bo wſchelko huſa. Mětoz diwaj ſtaj prawdoczſiwaj doſez; taj bęſchtaj bizom ke mſchi thodżiłoj, jeno mohłoj.

Mětoz ſtaj prawdoczſiwaj dojczi! tak jebi Mětoz ſamaj myſleschtaj. Mój bydlnoj radu ke mſchi thodżiłoj, jeno mohłoj. Tola ſwoje ſwedomje ſ tym njeſmérowaſchtaj; hdyż ſo ſwonjesche, bęſche jimaj, jako bychu ſwony wołake: „Pój, pój, pój!“ Dżenje niwmaj khwile, ale pſchichodnu njedźelu pſchińdżemoj, prajiſchtaj tedy. Tak ſta ſo to njedźelu wot njedźele, hacz bęſchtaj jimaj ſkónczenje dźelo a njemér pſches hłowu ſroſkej a wonaj ſamo to „Pój pój!“ wjazy njeſłyſcheſchtaj.

II.

Jako chzyſche Jurij dżenja lubu njedźelu ſajo motyku ſwrabnyc, a jeho zona Herta, kaj pſchezo, pſokaſche, ſtupi Mužej Jan, Herczjny beatr, dà ſtiwy. „Ká, tón bu-dżeſche moht tež dżeſacz mjeriſchtiwow połdżicho pſchińcz,“ ſaborkola Jurij, kotremuz bę Jan pſchi tajkich ſtkadnoſczach prawy czeſti we woku. Mužej Jan bę Mětoz najbliſchi ſuſod, mješesche tez tak malu Lhežku a runje telko dołha na njej kaz Mětozo. Nejchto rołe bę jej pſchinajat, runjez pjenjezy k tenu lehy hromadże ſehnu, tola bjes ſamnjnych bérnow njemózeſche wobſtacz. Pjecz dźecži dżiwu bjez nadżiwjenych, a Hana Janowa mandżelſka, ſo njemało dżiwaſche, ſo dżeſom lépje ſtodżeſche, hacz jej ſamej. Jan, mudriſchi dyżli wona, jej wukkadowaſche, kak dyrbja dźecži tež na roſczenje ſobu jeſez, mjes tym ſo je wona tola nétko doroſła. Hana tu wež ſapſchiſe a njeſtaraſche ſo dale; wona bę cžicheho waſchnja, a ſchtož ſamna njemjeſche, bęſche wot Jana wuwukla, pſchetoż tón bę ſtajnje w dobrym troſchcze, a ludże, kotrymż to prawje njebę, mjenowachu jeho tehołła „Bjeſtarożczej kmótra.“ Bjeſtarożczej kmótr pak cžinjeſche, kaj by to njeſłyſchał; żortniwje ſo pożnja a muſleſche: „Pſchejo wuſmněchuje mje, k bożenju njeſwonha pſchicžara ſpěcženy być, wſchak uſ-żeny wohladacz, ſchtó ma prawo.“ Mětoz diwaj pak ſo najwjazy na to bnéwaſchtaj. „Hana łedy pokoje tak huſto na pola pſchiidże“ prajeſche Herta, „njedźelu ani z ruku njebłonje, a tola ſu tam wſchitzy zimi jako prunzojo, mjes tym, ſo ſo my dżeń wote dnja dracžujemy, ſo bychmoj ſ cžeſczu pſches zwój pſchijſchoj.“ Sa Jan łódu njedźelu rano pſchichadżeſche, a jedyn ras ſa ſobu prajiſ: „Bóh daj Wamaj zohnowanu njedźelu!“ a potom roſkroczeny póbla ſtejeſche j mjeſwocžom, kotrež ſo wſchelko wulkadowacz bodżeſche, pſchihladujo, tak Mětoz ſo dracžowajchtaj: to bę tón cžeſti we woku. Jurij ſo huſto njemało na to hnéwaſche, a njebudżeſche tak wulki kumſcht był, ſ Janom ſo ſwadżicz, wżcże by ſo to hižom dawno ſtało. Ze-li jeho zobotu ſ ſwojimi wom cžſtinjenu, namaj njedźelu rano tola ſajo zwoje „Bóh zohnuj njedźelu“ pſchi wola,“ prajił Jurij mjerſajo. Jan pak mjeſeſche ſa wuſchomaj; wón dże jewe wobdźeſche, ſchto chzyſche: K bożenju njepomha pſchejara ſpěcženy być, proża ſo njeſmé łukowacz, a ſeſerpnoſcj tež wjele dokonja. Sa hroſne njeſwocža ni mam żanej wocži, ja ſe ſtowa żanej wuſchi, a ſesda ſo, ſo mohło puki ſydacz, ſtajnu w prawym cžaſu na bok.

Jako dżenja ſaſtupi, pſchiſechje każ pſchezo, zwoju zohnowanu njedźelu. Mětoz mandżelſkaj ſo jemu, każ zwrak, dżakowachtaj pot mjericzaj a pot ſahanjowaj, a Herta pſchestrě ſe wſchém khwaſkom ſchórzuch na hromadu takerjow, kiž ſe ſbykłami wczera wjeczornſkeje połnyk we wózku ſiejachu. „Tam tola hubjenſkho leži,“ prajeſche Jan mérnje a połoji ſchórzuch ſiżo na tólz. „Sso dracžowacz wot ranja hacz do wjeczora,“ ſdżachowaſche Herta, „jedym moht ſo wopraudże hanbowacz, kajkeż tu to hiſchcze wſchitko leži!“ „Haj, to ja tež mėnju!“ prajł Jan ſ blo-żom, kotrež ſpóſnacz njeda, hacz wón to dracžowanje abo to hańbowanje mėnjeſche.

(Pokracžowanje ſcžehuje.)

rjedże wotměnjachu. W pschestawzy pschitomna wodżerka žyły Budyskich dźěćži, dr. Metzkowa, rěčeschże. Na husto žo stawaze praschenje: Čehožo dla dyrbja dźěćži jenotnu draštu nošyć? wona wotmolwi, so so njejmě žadyn rosdźěl mjes dźěćimi činić, hač žu bohate abo khude. Sčěhowajcy dwě hajkowskej dźiwadłowej hrě wulki sajim sbudźischtej a dalschtej spósnaćej, so běchu dźěći j wjednistwom žwojeje wodźerki žwoje róle derje nawukle. Na kónzu žo wuložowanje wězow wotmě, kotrejž běchu dźěći shotowile. S Horst Wesselowym spěwom a j sbitrócznym sdar na wjednika žo sabawa skónči.

S **Barta.** Dźeń narodneho dźěła w Barcze wotewri žo na Walporu wjeczor se shromadnym wucžahom organisazijow na turnowanischčo, hdźež žo pschi wohnju žwjatočnosć wotmě. Po wotpalenju wohnja cźehnjechu schulske dźěći se žmólnizami a lampionami po wšy. Psched hosčenzom „K žlónzu“ poždwiječi žo městnosć, kotraž kóždemu žiwje wotucźenje noweje Němstveje pschedstaja. Dźeń 1. meje rano žo wobydlerstwo j hudźbu budźeschże. Na to seńdźechu žo dźěkacźerjo we žwojich dźěkarńjach, hdyž wjednizy dźěkacźerstwa pschedewsacźelej žwěru žlubichu. Na tudomnym knježim dworje wuńz j Lippe k temu jadriwu narěčj dźerjeschże. W Bozom domje wotmě žo žwjedźeńske kemschenje. Po Bożej słužbje žo wěnzy k pomnikej sa wójnskich padnjenych położichu. Posawnowy chór tu žobulstukowaschże. Wot 1/2 2 hodź. konzertowaschże žo psched Maiwalbez hosčenzom. Potom hibaschże žo j wulkej luboscźu sestajany žwjedźenski cźah po wupyschenej wšy. Na torhoschcźu žo cźah rospuschći a wustupjenje žo sapocza. Rěcže žo wotměchu a spěwy žo poslicźichu. Wažnej rěcži mějeschtaj wjednik tudomneje wotnožki a wjesnjanosta. Potom žo pschitomnym je žnym wótsierěcźakom rěcź kanzlera Adolfa Hitlera pschenjeseže. Po konzercze, kiž žo wustupjenju na torhoschcźu pschijamknu, seńdźechu žo ludźo k wjeczornemu mejjskemu žwjedźenjej. Wjeczor parěcza k shromadźenym wokrjesnym wjednik Martin. S nim běsche też statny kommižar Haaše pschischot.

S **Khróšcźiž.** Njedźelu wjeczor wotmě starsche wotdźělenje katolskich młodźenzow žwoju měsacźnu shromadźiznu pola Wjenkej. Pschedwźdu postrowi nahladnu liczbu žobustawow nanajwutrobnischo. Na to pschecźita młody žobuštaw rospominanje wo „Donu Doscu“ j Požola. Preseš wuznakodoš. knjes kaplan Mórik rěcźeschże wo „žwjatej Marji“. So mamy ju sa našchu patronku wuznolicź. Běchu to powucźaze žlowa! Jenož dyrbi žo našcha młodźina po nich měcź. Wuradźowaschże žo hischcże wo pschichodnym lěcźnym wulěcźe. Też rjane žerbske spěwy saklinczachu. Pschedźwda stónczi potom derje wopytanu shromadźišnu.

S **Wojerez.** Tudomny monteur Heiber chžyscże we Lutach žo do jeneje dróži sawinyć. Pschi tym do njeho automobil jeneho Ptačanskeho wobydlerja sawadźi, pschi cźimž žo Heiber 5 metrow daloko žobu wleczeschże. Jemu žo wobej nohy stamaschtej a žo suby hornjeho cźeleśna wuraschu.

S **Klětneho.** Srjedu wjeczor žo nad naschej wšu katrašne njewjedro rospuschći. Jedyn j prěnich błyskow do domskeho ratarja Ernsta Nowotneho dyrt a po twarjenju jěžo w kuchini sapali. S lohkej prózu mózachu wohenj shaschcź. W žušodnym Dyrbachu błyk brózeń ratarja Ernsta Barthela sapali. Wohenj žo ruckže na Barthelez domske a na brózeń kuta Hermanna Pollenka wupschestrje. Wohnjowej woborje, kotraž se wjsnej mozu dźěkalsche, žo porabźi, płomjenja w Barthelez domskim a hródźi a Pollenkez brózni podubyrcź. Jenož Barthelez brózeń a drjewjeńz žo do cźista wotpalischtej.

Se **Sslepeho.** Sslepjanska gmejnska honitwa, 4000 jutrow wobšahaza, je žo dotalnemu najeńcej za 350 hriwnow, tehorunja Brěsowczanska j 2000 jutrami sa 300 hr. a Dźěwinska j 300 jutrow wulke sa 160 hr. pschenajała. Honitwinski pjenjes je žo snižił, dokelž dyrbi žo po nowym honitwinskim sakonju šwérina schkitacź. Wotnajeř smě jenož městy dźěl j njeje potšelecź.

S **Běleje Wody.** Blisko Běleje Wody žu dźěkacźerjo w pěskowej jamje pschi Běłkowsko-Mužakowskej dróży dwaj rowaj j pohanskeho cźaża wotkrył. Wězwustojni praja, so wonaj 5. periodje bronsoweho cźaża (nehdże 1000 lět psched Khrystušowym narodźenjom) pschińtuschatej, hdyž w naschim kraju illyrski lud, arišti splah, hdleschże. Illyrojo žu žwojich morwych palili a žbłki cźełow do popjelnizow kładli. Popjelnizy j kosčemi žu žo w rowowaj namakale. Druhe popjelnizy wopschijachu ješdże, napitki, debjeńki atd., pschetož Illyrojo wěrjachu, so běchu morwi jako duchojo dale žiwi.

Dožynk k serbskemu wječoru w Komorowje pola Rakec

Wo tutym wjeczorje žo w cźišle 102 „Sserbšćich Nowinach“ jara rjenje rosprawjeschże. Dyrbi pak žo k tomu hišće maliczkoju pschidaćź. Tu a tam žo rěcźi, so „Lipa“ žwojim žobustawam pschemało poskića. Tu khwilu žo to na žadyn pad rjez njemóže, schtož je najlépje žwójšmy wjeczor dopokasał.

Mlody pschedźydza wodźi towarstwo w smužku žwojeho nehdźišeho wuczerja, kiž je we pschedwuroschkach, kaž też we „Sserbšćich Nowinach“ směr za žerbske towarstwa pokasał. Rjech žo tute jeho nastawki sašy jómu wosšewja. „Lipje“-Rakezanskej a jeje pilnemu pchedźwdze wulki dźak za tuto posticzenje a nadźijomnje budże prawje bórzy sašy tajki rjany shromadny žwójšny wjeczor.

Hewak, ale lětsa nic!

„Haprleja pjelni pupti, **mejo** rospuschcźa jim hubki“ (*jo běchu satcźěłe*). Tak powěda nam nasche pschisłowo. A pschisłowa žu stare, starsche, hač wschitcy dźědźo a wowki pomnja. A prawje žu te pschisłowa měte stajnje. Hewak dźe njebychu žo nam dźerżałe, dawno bychu žabyte byłe, dawno! Pschisłowo wěrnosć rěcźi, tola lětša njeje tuto pschisłowo wo haprleji a meji wérne. Lětša dźe je posledni tydźeń haprleje pupkam hubki srospuschcźał — wschitke schtomy a kwětki kcźenjachu w poslednich dnjach haprleje nadobo: wišenje, šlowcźiny, jablonje, kruschwiny atd.! Sa tydźeń wschitko pschekcźe. A 2. dźeń meje njewjedro j wichorom kcźenja rostschaše — a nalěcźo bě nimo.

Krótkuschże bě lětša naléczo, ale ja to tak krašne a błódke, kaž hewak nihdy nij! W raju njeje mohło rjenšcho być! Te nasche jahrody a haleje! Wone žo tepjachu w barbach: běłej, cźerwjenej a selenej. A nad nimi stejeschże jažnomódre njebjo! Cźoplo bě kaž na Jana, žamo w khłódku wjele psches 20 stopnjow Celsija! A wonjeschże zyły žwět j cźistej wónju, njestaženej a młodnej! A ptački žej rady njewěbžachu, kak bychu j wježeloscźu polětowale a spěwale! A my hakle, stari a młodźi, wulzy a mali, witachmy a khwalachmy krašnosć a nadobnosć Božeje mozy, kotraž lětša kroto kaž j dźiwom nasche smužły a wutroby jimaschże. Pschiroda móže być nježna, krašna — tola też žurowa, hrózna, kaž wschitcy wěmy. Njesabudźmy pak nihdy toho žwjedźeńskeho, žwjatočneho nalécza 1934!

Wšitkim serbskim towarstwam a cyłemu serbskemu ludej!

Hižo něschto lět bywa waschnje, so žebi žerbske towarstwa Boże stypicze na nasch krašny Cźornoboh wulecja. Też lětša chcemy žo tuteho rsanebo waschnja dźerżeć.

Tuj swołam j tutym wulět wschitkich žerbskich towarstwow Boże stypicze na Cźornoboh. Sendźemy žo horjeka popołdnju w 2 hodź. Pscheproschuju wschitkich žerbskich nanow, macźerkow, hólzow a holzow też swonka žerbskich towarstwow, so bychmy tam pschežiwili nětotre hodźinki pěkneje žerbšeje sabawy. Sobotom sdźelimy tam program wulkeho lětuscheho Domowinskeho sleta, kiž žo njedźelu 15. julija w Radworju wotmeje.

Domowina,
swjask žerbskich towarstwow.
podp. **P. Nejdo.**

Pomnik dobyća nad pohanstwom w Jitru

Jědźech z Kulowa po Kamjeńskej dróży přez zalěsnjeny Wóslink do Jitra. Hižo wot nazdala widźiš wulke haty ze starymi stomiskami wobdate. Je to překrasny kućik zemje. Woda so při slónčnych pruhach zyboli a po tutej suwaja so dźiwje kački. Wšudźe słyšiš rjechtanje žabow.

A hižo widźiš přez štomy domy wjeski Jitra. Na prawej stronje su tři jenak wulke haty. Na lěwym boku pak so zeleni łuka, kotruž wobdawaja stoletne duby. Tute służa dźensa jako bydlenja bačonam. Stej tam tukhwilu dwě hnězdže ze štyrjomi bačonami. Kaž dźěći powědachu, běchu tu prjedy tři hnězda. Třeće je w běhu lět rozpadnyło.

Što pak tón kamjeń wozmamjenja, kiž na rózku wjesneje dróhi steji? Njeje to jednory kamjeń? Ně, to je pomnik, kiž pokhadźa z časow, hdyž běše wjes Jitro hišće katolska. Dźensa je wón z wopomnjećom na tamne časy. Předkowny napohlad předstaja Bolosćiwu maćer z Wumóžnikom na klinje. Pod tutym wobrazom widźiš wonon zemjanskeje swójby, kiž je najskerje pomnik postajiła. Nad nim pak čitaš lěto 1520. Potajkim steji tamny kamjeń hižo přez 400 lět w tutej krasnej wokolinje. Druha, zadnja strona předstaja Khrystusa na křižu a pod nim stejaceju swj. Mariju a swj. Jana (abo *Madlenu?*) Bohužel wjedźachu stari wjesnjenjo wo historiskim pomniku jara mało powědać. — Za swoju starobu je pomnik hišće dosć derje zdźeržany. Předstajacaj wobrazaj staj z pěskowca zhotowjenaj, delni dźěl pomnika pak ze zornowca.

My Serbja mózemy wjeseli być, zo mamy hišće we našich wjeskach, pučach abo polach tak wjele historiskich pomnikow, z kotrymiž je někotrażkuliž powěść zaplećena. Dokelž ma nam kózda stara wěc droha a swjata być, hladajmy na to, zo so tajke stare pomniki zdźerža a njewobškodźa, přetož tute přinošuja haklik k prawej zajimawości našeju serbskeju Łužicow!

Ze Sakskeje a dalšich krajow

S **Drjejdźan.** Pjatk dopołdnja w Drjejdźanach a we Łobjowym dole žnjny wětr z krótkeho ranja sakhadźeschże, kotryž je na wšitkich městnach škodu naczinił. W Schumanskej drošy je z wětrom pšhed jenej chěžu wulke schtyrischnožne roschty potorjechu a so wrjeskotaju na dróhu žnypnychu. Na žoże nieje pschi tym nichtó cźełnje do njeboża pschischot. Dokelž bě policija žo dohladała, so žo roschty z wětrowymi storkami žnjnje cźumpachu, bě tehodła wobkhad na tamnym městnje sawrjela. Na Marijnym mo'cze je se štomu natladženy wós powrócźi a žo na khódnik cźišny. We Łubhošcźu so z wětrom akazijowy šchom powali a padaje nadseńsli elektriski powod rostorhny.

Přilopk

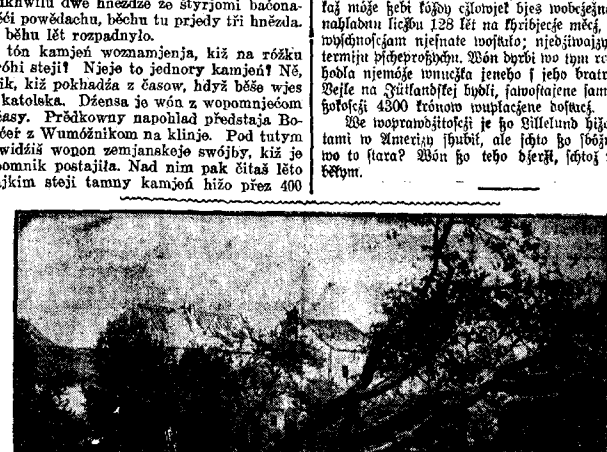
* **Njesbožowne rukowanje.** 70lětneho ratarja Jana Frenzela w Rixdorfu w połnóžnych Cźechach žu we Khajkich statach morweho namakali. Wón bě sa jeneho pschtwušneho je žwojim samoženjom rukował, kotrejž wěricźelijo pschtwušneho žadachu, dokelž tón njemóješche płacźicź. S tym by starz žwój staiok žhubił. Swoje wokhudnjenje do prédka widźo, je wón sadwělowawschi žebi žiwjenje wsał.

* **Swjedźenje drjewarja dwóžny kužła.** Pola Rixdorfa w połnóžnych Cźechach bě jedyn dźěłacźer pjeńki kopajo wušłał. Hdyž žo, so by khwilku wotpocźnył, i naším hornim cźełom na semju leżny, jeho smijiza kužny. Dźěłacźerjowi towarišchojo smijizu wotrašychu. Na njeboże wona do drjewarjowych khołowow padże a jeho hišćeze ras do brišiwje kužny. Lékař žo nadźija, so kužnjenemu žiwjenje sachowa.

Methusalem před sud přeprošeny

Wěry njepodobny kusk je žebi běrokratiski sarjadnišk duch w Danskej dowolił. W lěcze 1806, hdyž Dansko hišćeje horde tódźe wobžedźeješche a smužiły leutnant Willemoes běsche rjek wschitkich holcźkow w měšacźku Aissens, žo dźěcźo narodźi, kotrejž mjeno Rasmus Lillelund dosta. W lěcze 1934, mjenujcy 28. meje, dyrbi nětko tónle Rasmus Lillelund po danskim prawje a jakonju psched krajny žud we Kopenhagenu stupiecź, so by žo da dla swadny w nałežnoscźach namrěwšawa samolwik. Mały Rasmus dyrbjał mjes tym, kaž móže žebi kóždy cźłowjek bjes wobežnjescze wulicźicź, nahladnu liczbu 128 lět na khribjece měcź, schtož njeje tej wyschnoscźam njesnate wosstko; njedźiwajcy teho jeho na termiju pscheproschchu. Wón dyrbi wo tym rěsprawjecź, cźehodła njemóže wunuźka jeneho j jeho bratrow, kotryž we Vejle na Jütlandskej bydli, zalwostajene samoženje we wyšokosći 4300 krónow wuplacźene dóstawcź.

We woprawdźitosći je žo Lillelund hižo psched 68 lětami w Ameriju žhubił, ale schto žo sdóžny běrokrasius wo to stara? Wón žo teho dźerż, schtož ma cźorne na běłym. jw.

Wichor pschi Rheinje.

Mały wobras wo cźežkim sapuscźenju, kiž wětrowa trubjel we wokolinje Oberrintera nad Rheinom naczini. Sa někotre minuty žo tžechi 60 twarjenjow wotkrychu, sta schtomow žo žuwała a tójšche twarjenja žo cźežko wobschkodźichu.

Najnowiše z cyłeho swěta

— W Brodhäje pola Uelzena so pjatk pschi schulskim wulecje wucześ tepi, jako chžyschе hólza wukhowacj. Schulerjej, kiž chžychtaj swojeho wucześerja wukhowacj, so tehorunja tepischtaj.

— W Minchowje je so njedjelu rano drjewjana kónja Bayerskich motorowych dźełarjow wotpalika. Kónja běsche 10 metrow schěroka a 50 metrow dołha. Pschi wohnju někotre benzinowe łudy rosbuchnychu.

— Městačko Młodomirčzany w Pólskej blizko rustich mjesow je so nimale zyle wotpalito. 200 domstich i pódlanskim twarjenjemi so do popjela pschewobroczi. Wjacy dyžli 2000 wosobow je bydlenje zhubiło.

— W Rjanej Nemczi w Częstoškowakskej je so 60 chěžow a 100 hrózjanow wotpalilo.

— W Kołozu w zhrjedźnej Serbiji wudyri woheń, a sa krótki czas so 25 wulkich domstich se wschemi potlanskimi twarjenjemi wotpali.

We Württembergskej so šula zasypła

Sobotu dopołdnja krótko po 10 hodź. so we Winterbachu w Schorndorfskim wyschichim hamcze i ranja Stuttgarta stara schula saszypny, jako so dźesći w njej roswuczowachu. **Pschi saszynjenju so 40letny hłowny wucześ Kohnle a žydom schulerjow a schulerkow morichu.** Morjene schulske dźesći běchu 9 hacj 12 lět stare. Jeneho schulerja njeje so hischcze namakali, najkerje leži hischcze pod rospadankami. Pjeć dźesći je so czeżko sranilo, jene i nich so je smjerczu bědźi. Dwanaesze dźesći, kiž so lózo sranichu, sreja w lekarskim wothladanju.

Pschiczina saszynjenja njeleji pjeza w tym, so hésche schula stara a dodźerżana, kaž žebi to swopródka myślachu. Najkerje su i winu kanalisazije, kiž so blisko schule wukonieja. Po sdaczu je so semja nětkat sadźiła, schtož je saszynjenje schule sawinowało. Wot schule stejitej jenoj hischcze swiszłowej muri, hewak je so wschitko saszyło.

Něšto statistiki wo Pólskej

Fakt bohatstwa Němskeje i Pólskej je nachu kedźbnosć saszo słožił na Pólsku. Je znadź sajimawe, shonicz něschto wo statistiku Pólskeje!

Pólska po wulkosći sajimuje schésto městno we Europie, hdyž wobsahuje 388 000 kwadratnych kilometrow. Najwjetschi europski kraj je Ruska, schéhuja Franzowska, Schpanska, Němska a Schwedska. Pólska pak je potajkim hischcze wjetscha hacj Jendźelska ale Italska.

Po liczbje wobydlerstwa steji Pólska we Europie tež na schésstym městnje. Najwjazy wobydlerjow ma Ruska, potom schéhuja Němska, Jendźelska, Franzowska a Italska. Pólska ma 33 milijonow wobydlerstwa.

Tež po dothosći mjesow steji Pólska na schésstym městnje. Ma 5 536 kilometrow mjesow, i nich 146 pschi morju. Psched Pólskej su tu kraje: Ruska, Italska, Němska, Jendźelska a Franzowska.

Po hustosći zaludnjenja Pólska hakle jednate městno w Europje sajimuje. Tu bydli na kwadratnym kilometrje 78 ludźi. Prénje městno w tym nastupanju ma Belgiska i 257 wobydlerjemi, schéhuja Holandska, Jendźelska, Němska, Italska, Czéstoškowakska, Schwizarska, Madźarska, Danska a Rakusa. Tola je Pólska pschezy hischcze husczischo wobydlena dyžli Franzowska abo Ruska.

Pólska rěcz steji na swěcze na wósmym městnje. Na prénim městnje tu steji Khina i 330 mil., Jendźelska i 150 mil., Ruska je 100 mil., Němska (i Holandska) i 95 mil. a Schpanska i 45 milijonami. Po pólsku pak rěcz na zyłym swěcze 40 mil. ludźi.

Štó to wě?

So mějachmy 1931 w Němskej 9 milijonow dejnych kruwow. Wone podachu 19,7 milijardow litrow mloka. To je na kóždeho wobydlerja 306 litrow mloka. Nimo toho pak mějachmy na 2 milijonaj kojow, kotrejž tež na milijardu litrow mloka podachu.

*

So w oktobru 1933 w Pruskej 21 993 tunow petroleja wutocżichu. W septembru 21 254 tunow a w lěcze 1932 w pschereżku tóždy měšaz jenoj 17 824 tunow.

So mamy na 1½ milijardow hwězdow. Pschi jasnych nozach widźi człowjek na njebjesach něhdże 3000 hwězdow. Howard-hwězdarnja je i pomozu najnowischeho a najwjetschcho teleskopa swěta hacj na 1½ milijardow hwězdow nadrjeła.

Směški

Levi: „Sara, moja mandźelska, pohladuj, staroho Barucha zym wczera tola tak prawje lepił." — Sara: „S czim dha?" — Levi: „Swym jemu prajił, so zym žebi tebje i lubosczu brał."

Lubosna mandźelska. Muž khory we lożu leži. Jana jemu rjekne: „Schto, khory zy? Jeschi czi njeschłodźi? Lekarja by wzał? Na czatku, hdyž zy sabo strowy, potom chžu czi pokasaj."

Mjerjaza wěz. Młoda žona: „Ach, zym dźensa poliwku pschepjelika." — Sesujobna: „Nó, to tola hischcze to najhórische njeje." — Młoda žona: „Tola. Mój muž drje žebi stónczinje myślił, so zym do njeho hischcze salubowana."

Towaršwowski powěstnik.

Budyschin. „Sjednoczenstwo evang. Serbow" wobdźeli so na dnju Bożeho stejcza pschi zwjedźenju Gustav-Adolfskeho towarstwa we Wjeleczinje. Wotjědźemy rano 7,15 hodź. wot dwórnischcza i njedźelskej zharthu sa 60 pj. — Pschiwdźecze tež druhich znatych pschecjelow zbohu!

Radwor. Mužojo spěwaja pondźelu, žónske srjedu po nyšporje na starej šuli. Wšitcy přindźe M. N.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.
Wegesperrung.

Der Gemeindeweg von Dürrwicknitz nach Piskowitz wird in Flur Dürrwicknitz vom 9. Mai ab bis voraussichtlich zum 19. Mai 1934 wegen Beschotterung für allen Fahrverkehr gesperrt. Der Verkehr wird auf die Nebenwege verwiesen.

Kamenz, am 5. Mai 1934.

Die Amtshauptmannschaft

Citrony . 3 štuk 10 pj.
kisałe kórki štuka 12 pj.
del. čerstwe kórki 12 pj.
taflowy walij punt 22 pj.
tafl spir. kisało Ltr 38 pj.
šerachowski khlěb 55 pj.
łam. jejk. makaroni 39 pj.
pudinki we wulk. wubjerku
Paul Martschke
Kěžorska dróha 22

Šwarneho
pohonča
pyta hnydom
Cuda w Dalicach

Wotročk
starši hač 25 lět, so hnydom do ratarstwa pyta
w **Pozdecach čo. 2**

Gardiny
nahotowe derje a płaczizny hódno pola
Kyrla Erlera w Budyšinje na Žitn. wik. **28**

„Hlejće, nowa wěc so stała!"
Kwasne přednoški
wšelakich spisowačelow
za zeleny, sléberny a złoty kwas
zezběrał Michał Nawka
Serbska knihařnja
w Budyšinje w Serbskim Domje

Awtopark Pätschka
Wutoru, 8. meje, w 1.30 h. wot muzeja
Wospjetna jězba
do Liebethalskeho dola (Lochmühle), Pilnicy (wobhladanje lěwa Martin Mučmanoweje dźěł. słužby)
Jězdna płaczizna 3.25 hr. z kofejom.
Srjedu, 9. meje, w 9 hodź. dopołdnja wot muzeja
Wulka naléčna jězba
z Budyšina přez Drježdźany do Míšnja a Moricburka (wobhladanje porcelanowych twornjow)
Jězdna płaczizna 4.50 hr.
Póndźelu, 14. meje, w 2 h. wot muzeja
do Němskich Pazlic a Kamjenca a Pastwinu horu (Hutberg). Jězdna płaczizna 2.50 hr. z kofejom.
1. dźeń swjatkow, 20. meje w 7 hodź. dop. w. muzeja **do Marklissa - Goldentraum-Flinsberg.**
Jězdna płaczizna 4.50 hr.
Přizjewjenja njech so stanu pola: **Autopark Pätschke,** Bismarckowa dr. 12, tel. 3600, **MER - pučowański büro,** Žitne wiki 4, telefon 2140, **Serbske Nowiny,** Lawake hrjebje 4, telefon 2037

K přenjemu swjatemu woprawjenju
knihi, dary, zbožopřejace khartki
Tachantske knihikupstwo M. Dilger
na Mjasowych jětkach

Firma Otto Büttner
wobs. S. Laskowski
w Budyšinje — Hłowne wiki čo. **9**
Poručam w swojich nowočasnje zarjadowanych wobchodnych rumnosćach: **wše kožane** potrjeby za **šewcow, prima jadriwu kožu** we jadriw. taflach a **prima kožane wurězki.**
kožane wobleki
Najwjetši wubjerk w swědomiče kalkulowanych najnižšich płaczinach a wšěch płacinowych stopnjowanjach.
Taški za žony a akty, pjenježne nakupowańske tobołki, šulske taše, ruksaki, wubrón za SA a Hitlerowu młodźinu w předpisanej kwalice, k předawanju připuščeny wot statneje brónjernje.

Serbske towarstwo Jutrnica za Njeswačidło a wokolinu
woswjeći njedźelu 13. rožownika wječor ½8 hodź. w knježim hościencu swój
25lětny jubilej wobstaća
wobstejacy ze spěwow, swjedźeńskeje rěcze, dźiwadła a rejow.
K tomu wšě serbske towarstwa a wšón serbski lud wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Trjebaće-li barbu
suchu, za kalk, klij a wolij — **abo hotowu** k barbjenju, potom přindźće ke mni!
Barbu kupować je wěc dowěry!
Wěcywustojne radupodawanje!
Hórnik a Domanja
w Khróšćicach

Awkcija zastajenych wěcow!
Wutoru, dnja 8. meje 1934 dopołdnja w 10 hodź. přesadźuja so zjawnje spadnjene zastajene tudyšeje zastajerje, Kěžorska dróha 11, w mojej awkcijowej městnosći, **Zwonkowna Lawska hasa 16, lěwe wrota.** Při tym su ze brillantami wobsadźene złote a slébowne muzske a žónske časniki (**zaručne a Glashüttske**), z brillantami wobsadźene a druhe pjerščenje, złote rjeńcazki, stare pjenjezy, lumpolonowe radźia, i hojerski aparat, gramofonowy khamorčk (dub), tačele, huste, klawěr, fotoaparaty, piano-harmonika, jacowy bubon, krawska šijaca maśina »Phönix«, jaka wjele porcelana a debjeńkow, gumijowe kołki z poblaćom na město Budyšin, drasty a wobleki, šaty, tkaniny atd. — Wobhladanje jenoj 1 hodź. před přesadźowanjom.
Arno Wuschick,
zapřisahany a zjawnje přistajeny přesadźowař.

Čišćerske wěcy
serbske a němske, kaž zličbowanja, listowe hłowy, kwitowanja, načišće na listowe wobalki, kwasne spisy, slubowe khartki, wěrowańske khartki, smjertne khartki, visitne khartki, přeprošenja, dźakne khartki atd.
zhotowja spěšnje a płaczizny hódno
Čišćerńja Serbskich Nowin
w Serbskim Domje w Budyšinje

Serbska knihařnja
w Serbskim Domje w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 4
wobstara na přeće tež wšitke němske knihe po tunich płaczinach

K barbjenju hotowe
wolijowe barby
a barby k běleniu
kaž tež
laki, firnis, barbiče, šablony
w znatej dobrej kajkosći w drogeriji
Emila Mierscha
na Kamjentnej hasy 24
(znapřeča turnowarnje)

Mattcrêpes
krasne wuprawy, z ruku čišćane
widźiće we mojich wukładnych woknach
PAUL OTTE
na Žitnej hasy 10

Čitajće serbske knihi!
Woteběrajće serbsku narodnu zběrku „Dom a swět"
kotraž hromadźi najlěpše dźěła serbskeho pismowstwa

1. Alois Jirásek: **Filosofska historija.** Powědančko 1.00 hr.
2. Józef Nowak: **Swobody njewjesta.** Swjedź. hra —.50 hr.
3. J. Lorenc-Zalěski: **Serbscy rjekowje.** Powědančko 1.00 hr.
4. Adolf Černý: **Serbske wobrazki.** 1.00 hr.
5. Mato Kósyk: **Pserada Margroty Gera.** Dolnoserbska episka pěseń —.50 h
6. Marja Kubašec: **Wusadny.** Powědančko. —.50 hr.
7. Mina Witkojc: **Dolnoserbske pěsnje. II. wudaće** —.50 hr.
8. M. Kubašec: **Khodojta.** Hra w tšoch jednaniach —.50 hr.
9. J. Bart-Ćišinski: **Nawoženja.** Narodna-episka baseń 1.00 hr.
10. **Ruske byliny z drjeworězami Měrćina Nowaka.** 2.00 hr.
11. J. Lajnert: **Wyskow sapy, sylzow kapy.** Basnje —.50 hr.
12. T. Nowáková: **Na farje. — Hałzki.** Powědańčcy 1.00 hr.
13. Paweł Krječmar: **Raj myslow, sonow z łužiskich honow. Basnje** —.50 hr.
14. Mato Kósyk: **Pěsńe.** I. zěl. 1.00 hr.
15. Mato Kósyk: **Pěsńe.** II. zěl. 1.00 hr.
16. Bożena Němcowá: **Baruška.** Powědančko. —.50 hr.
17. Adolf Černý: **Serbske hobrazki.** —.50 hr.
18. B. Němcowá: **Ziwa Bara.** Ze žiwjeńa pastyřsk žowča —.50 hr.
19. Romuald Domaška: **Pokładowe pytań.** **Le chevalier de saxe.** Sławiz. powědańčcy 1.00 hr.
20. J. Lorenc-Zalěski: **Kupa zabytych.** Roman serbskeje pytaceje duše 1.00 hr.
21. Jakub Bart-Ćišinski: **Basnje z młodych lět.** 1.00 hr.
22. B. Němcowá: **W groze a pód grodom.** Powěd. —.50 hr.

Wjazane zwjazki su 50 pj. dróžše.

Nakładuje Koło serbskich spisowačelow

Wšitke knihi su k dostaću w
Serbskej knihařni w Budyšinje w Serb. Domje

Přiloha k čisłu 105

SERBSKE NOWINY

Póndźelu 7. me'e 1934

Mejski swjedźeń na Horje

Prěni raz so tež w našej lubej wjesey meja staji, při čimž so cyła wokolina wobdźěli. 30. jutrownika wječor w 7 hodź. zhromadźi so młodźina. Bórzy na to zahra hudźba pokhod, kotryž sćěhowaše „Zelena ta meja". A hižo zběha so krasnje wudebjeny mejski štom, kiž je něhdźe 15 metrow wysoki. Šulske dźěći z Bóšic, z nawjedom kk. wučerjow Rychtarja a Härtela, zaspěwachu nam jedyn serbski a dwaj němskaj spěwaj. Na to porěča k. wučer Rychtař. Po třikróćnym „Zdar" na němskeho presidenta a ludoweho kanclera zaspěwachu wšitcy přitomni němsku hymnu a Horst Wesselowy spěw. Bur k. Curt Nowak džakowaše so wšěm, wosebje pak knjezomaj wučerjomaj, šulskim dźěćom a hudźbje.

K tomu piřzamkny so palenje khodojtow, hiž hač do połnocy traješe. Hdyž běše w dwanaćich wotbito, zapiska hudźba „Meja je přišła".

Nazajtra, na dnju 1. meje, budźeše hižo w zažnych hodźinach kapała Bósećanskeje wohnjoweje wobory našu w měrje wotpočowacu wjes. Bórzy na to běše kóždy wjesnjan na nohach a wjeska stoješe w najwjetšej pyše a swjatočny, začišć poskići so kóždemu cuzemu. — Popołdnju w 4 hodź. zeńdźechu so wšitcy, zo bychu rěć našeho wjednika Adolfa Hitlera słyšeli a wječor w 7 hodź. zhromadźichu so zasy wokoło meje. Jako wotměnjenje hudźeše kapała pokhody. Mejski štom so zasy powali. Nětko čehnjechu wšitcy w čahu do Jasenicy na wjesołu rejku. Prědku wjeseše so meja, na to stupaštaj dwaj, kiž k zawjeselenju wšěch přinošowaštaj, potom hudźba. Skóńčnje čehnjechu służobni Horjanskeho ryćeŕkubła, na čole wobsedźeŕ. W. Jasenicy knjeźeše woprawdźite wjesole žiwjenje hač do zažnych raňšich hodźin.

Prěni króć wokoło zemje

Wokoło semje dojěcź, njeje sa nasche cźažy ani psches měru cźejka ani smjercź žadna wěz. Hakle njedawno so bohata jendźelska swójba s dźecźimi a cźeledźu k swojemu wjeselu wokoło semje pschewjese, a sdźeli, schtoźkuli spodźiwneho sajimaweho naihoni, w rjanym spišu też tym, kotryž nimaja składnosćze, tajke něschto sa nowotwar němskostatneje banki so kładze.

Tribuna cźestnych hosći, mjes kotrymiž běsche wjednik Adolf Hitler (×) pschi kładzenju rózknego kamjenja sa nowotwar němskostatneje banki w Barlinje minjenu sobotu pschitomny.

Portugija Fernando Magalhaens wotmyšli sebi léta 1519 do dołoheje kupy Malucco w raňschej Asiskej a to po nawjecźornym pucźu dojěcź. Runje taž bě so Columbej schło, dźěsche so tež Magalhaenej: wschudźom prosche sche wo podpjeru, wschudźom bu wotpokasany; doniž slónczne wot schpanijskeho knjeźerstwa pjecź łódźow dosta, so mohł swój wotpohlad wuwjesć. W měsce Sevilla, nad rěku Guadalquivir, wuhotowachu łódźe, a 20. septembra 1519 puschći so swažlivy s 237 muzemi do morjow. 13. dezembra pschindźechu k nětcźischemu pschistawej Rio de Janeiro, hdźež so sa pschekupzow wudawachu a tak sebi wschelake płody kraja sa tuni pjenjes samjenjachu. Po dwěmaj niedźelomaj trjechichu pola rěka La Plata hobrow, kotryž ludźi Jerjeschu. Jedyn s nich bliše sche so rejo ako tepje „rujo" łódźam, cźekny pak potom sašo, hdyž na sto muži s łódźow na kraj wustupi, so bychu so s dźiwimi rostrěcźeli. Magalhaens pschedewsa sebi, w pschistawje St. Julia, kiž kuft dale k połodnju leżesche, symu pschecźakacź. Swopředka běchu tu Schpanjenjo zple sami, po dwěmaj měsazomaj wuhladachu hobra, kotremuž sdyma hacź do paša dosahachu. Bóry so druhi hobrozo pschitowarschichu a s zusnikami wjele wobthadźowachu; tola druhdy s nimi też nij runje jara pschecźelnje njewobkhadźachu; powěda so dźe nam, so su jeneho łódźnika s jědowitym klokom satźelili, tak so na měsce wumrě. Schpanjenjo nětkotrych hobrow jatych w'achu. Ale běchu to s boha jědźy, so kóždy wob dźeń połny korb zwibka pschetrjeba a pak bowa wodu bjes wodpschinjenja wupi. Posdźi'cho nasła na łódźach sbźež; Magalhaens wołsudźi nětkotrych k smjercźi a najnjemilschich wo hłowu krótschich scźinnschi jědźesche w septembru a oktobru 1520 po patanonskim pisoju dale. 21. oktobra mórsku drohu namaka, kotraž s Atlantiskeho morja do Cźicheho wiedźe a sa kotrejž bě wjele sakrańnjenych niedźel sledźił. Nětko pschepytowachu drohu na wsche rózki; mjes tym pak twórchu Gomez, kiž na jenej Magalhaenjowej łódźi porućesche, se swojimi ludźimi do Schpanijskeje. Magalhaens pschejědźe pisches drohu a wobroći so srjedu 28. novembra 1520 se swojej łódźu „Victoria" do wulkeho oceana. Nuzje słubi so ameristi kraj łódźnikam s wocźow, kotryž wo jěderokosći tohole morja nic to najmjenjsche njewědźachu. Sdaro stschi mjazu trajesche jěba po njemětnych wodach; zyrobra a wada běchu wuschte. „Zwibak, kiž jědźachmy", powěda Pigafetta, kotryž je tole pucźowanje wopisował, „njeběše hižo thleb k jědźi, ale samón proch a cźerjo, kiž bě z zwibakom tak kaž hotowy, a nimo toho hischcźe satrachnje smjerdźeschе. Njedźachmy-li hłodu wumrěcź, dyrbiachmy też kožu jěsć, s kotrejž bě wulki powjas wodźety, so njeby tak wo powjas schło. Tele cźwaki koże běchu tajke cźažy na słónczku, na wodźe, na wětšiku hnle, so dyrbjachmy je schtyri, pjecź dnjow dołho w morju namocźecź, so bychu trochu rosmokale; potom je na wuhlu pjecźechmy a tajke jědźachmy. Cźasto běchmy tak dołho, so ani drjewjany rěs njesaz-

Koncert na huslach

To, schtoż tule powědamy, so na jara horzym dnju léta 1822 sta.

W jahrodze Wiesbadenskich kupjelow so hosćo pschekhodźowachu, kiž běchu tam pschijěli, so bychu so s wodu hlawnych kužołow lekowali. Mjes nimi bě wjele wjerchownich swójbow. Psched lekowanišim domom hedźesche wschelakore towarstwo, knjenje we wošowej drasce, knjeza w suknjach, kiž běchu s rjadami pyschene, jeni pijachu khojej, druzy so žiwje sabawjachu. Wjeselty smějch so po jahrodze słyschećej da a wožebje tehdom bywaschе najhłuschnischi, hdyž hubjeny slepy muž, wobleczeny staru wojersku drastu, na huślach piskasche. Pódla njeho stejesche mały hólejez s jažnymaj wocźomaj, znadź nědźe wósom lět stary, a dźerjesche we rukomaj stary pjeslećowy klobuk, prosću wo ja'možnu.

Ale dźenża nochzyschе nichtó na huźle stareho braschneho wojaka pośluchaćej; ftónzo tak lubje šwerźesche, kóždy hebi jenoź na wotschenjenja myślesche, kiž na njeho cźakachu. W hólećzejowym klobuku ani pjenjezka njebě.

„Dźědko", hólezk placźo sarěcźa, „nichtó namaj niczo dał njeje a sym tak hłódny."

Wbohi starz jeho troschtowaschе:

„Bóh tón Knjes bórzy miłoscźiweho cźłowjeka póschle jako swojeho jandźela."

Horza sylła so pschi tych słowach starzej se sacźemnjeneju wocźow na trawu wuroni; wot tam ju sawlejeze jandźel sdźehny, so by ju wotwažił na wagy smilnosće.

Hólezk nochzyschе, so by dźěd ptaka a troschtowaschе jeho, so hižo wjazy na hłód skorźicź njebudźe, ale so dyze rańscho jón sećerpnje njeseź.

„Sapiškaj jeno, pschetoż pschikhadźa jedyn knjes; sda so, so dyze tebi něschto dacź."

Starz huźle do ruki wsa a počza huślowacź.

Njeznaty, kiž runje pschikhadźesche, pschehlydowaschе hižo wjazy dnjow we Wiesbadenje. Bón bě cźemnu drastu wobleczeny, na hłowje mějesche twjerdy cźorny klobuk, kiž sasćinjesche módrej woczi a kulojte dobrocźiwe wobliczo. Bón na nikoho wokoło sebje njehladaschе a njepoślucha sche. Sdaschе so, so ma něschto jara wažne na myślach, dokelž woczi do daloka hladaschtej, a s nohami husto se sćejżki do boka na trawu pschestupowaschе. Podarmo jemu hólezej klobuk natykowaschе — a dołožа něschto kroźel sa nim. Skoro płaczo wrócźi so k bjedej a khorźesche:

„Bón na moje prosćenje njepoślucha sche; wón s jeneho boka na druhi tak njemérnje stupa. Hižo sašo wrócźo pschihładźa!"

A woprawdźe, njesnaty so sawrócźi, wuczeże se saka sapiżnu knižku a bórzo melodiju, sapiżowaschе sebi něschto. Snowa so wupschestrě mała ruczka z klobukom a w tym wokomiku wuž'pscha tež njesnaty knjes huźlowanje. Bón cźoło smorschcźi a dawaschе z ruku znanjenja, so dyrbi starz huźlowacź pschestaćź. Hólezk knjesej dopowědźa, so je jeho dźěd slepy.

„Sslepy? O Božo! A cźeji sy ty?"

„Ja sym Jurij Wornarjez, wnuk tehole dźědowza."

Zuły sychny, cźišnź diwaj słotaj do klobuka a dóźdże ke hlepemu:

„Kak wy rěkarze, wbohi cźłowjecźe?"

Invalida bě słyschał, kak so tón knjez s jeho wnukom rosmołwja, a pschesta hnydom hudźcź. Nětkole pomału wotmołwi:

„Rěkam Jan Cźejka."

„A sće we wójsku słužili?"

„Wšěch sydom na wójnje w Ruskej."

Njesnaty so hnydże na jedyn s powocźnych kamjeni pschi dróhy a proschesche starza:

„Powědajće mi to!"

„Sdyž Napoleon lěta 1812 swoje wójsko psches Rhein pschecźehnu Ruskej wjedźesche, nuzowaschе tež němskich wjerchow, so dyrbjachu so jemu s wojakami pschisłamknyć. Ja połkhadźam s wulkowjerchownika Badenskeje. Tež nasche knjeżerstwo dyrbjesche tójschto wojakow sobu pósłacź; hacź runje běchu so moje wosemke lěta po prawdu minyle, dyrjach tola we wójsku wosacź, dokelž běch sylny a wustojny. Dw, knjeże, dowolcźe mi, so njelcźu wo swérowej nuzy a hubjeństwje, kotrejž sym pschěrał. Dobyjesćijo postupnje do Moskwy do Jezejechnu. To bě radosny dźeń! Ale potom wudyri woheń, a njesboże so sapocza. Mjerinjenje a sněh hischcźe nuzu pschisporjeschcźej. S hromadami bychu wojacy rano pschi swojich wohnjach smjerśe lesłi; nimo teho nam hischcźe kosakojo na schtju dźechu. Na moje sboże mje sajachu, a hakle schtyri léta posdźischo sym so do Němskeje wrócźił. Sa tón cźas bě mi zona se srudobu wumrěła a jenicźka dźowka wsa sebi tocźerja Wornara sa muża, tón bě wuschikny cźłowjek. Pschesbydlich so k swojim dźěcźom, ale dźowka mi bórzy wumrě a mój pschichodny sym, kiž su swéru lubowasche, so tež sa njej se srudobu a starosću bórzy do wěcznosće miny. — Za dołi litograf a mějach wjele dźělacź; tu na dobo mje to žurowe njesboże pobendźe, so wosplećich, dokelž běch telko cźuwilow wusstal a so s dźěcom pschenapinał. Na to waschnje, knjeże, sym wokhudli a hacź na prosćerstwo pschischli."

„A kak temu tak, so mózece na huślach hracź?"

„Mój nan běsche kantor w zyrkwinskej wsy a je mje to nawucźił."

Njesnaty knjes kluboko sdychny.

„Hdy by něchtó tejle wulkej muzy mohł wotpomhacź!"

Pschi tym so wjetsche towarstwo bliżeschе, knjeza a knjenje, kiž mjes sobu žortowachu a so smějachu, kaž bě widźećej, běchu to sami samožicźi ludźo.

Njesnatemu knjesej, kotremuž bě slepy runje swoju nuzu wuskorźił, hnydom něschto na myśle pschindże.

„Dajće mi swoje huźle," wón rjekny a słohowa truny tak cźisće, kaž swón. „Nětkole kedźbuj, hólezko, a sbźeraj pilnje pjenjesy njes wožebnymi ludźimi!"

Hudźenz so po trunach suwasche, so huźle klinczachu, joko by je mischtr Jan Kubelk do rukow wsał. Slepy so woprascha:

„Sću tu to woprawdźe moje huźle?"

Njesnaty na njeho njepoślucha sche; jeho myśle běchu pschi huźlinje. Wón pijskasche pschespola a do tych wschelakore hłoby a smuki sapletowasche. Na pośledku konzert se wschelakimi lubosnymi synkami — motiwami — słónczi.

Mjes tym bě so wokoło huźlerja wulka cźišoda nahladnych knjenjow a z rjadami pyschenych knjezi sbromadźiła; wschitcy spóznachu, so njesnaty knjes sa starcha, wbohebo invalidu a sa teho hólcźka hudźesche, a do klobuka padachu schćinaki a też słamo słoto.

Do cźišoby so tež jedyn jara khutny knjes w uniformje pruskeho generala ztócźesche; jeho towarsch bě siwilny słotowany a mějesche hwězdu na žuzni pschipinjenu.

piwachmy; myšiche běchu tak rědke pjeczenje, so sa sytuku po poł złotym dawachmy." Schkoda, so tódźiniy krażnu kupu Olahaiti, kotraž zyle blišce pšchi jich schczeżżu leżeše, smylichu, nadeńdżechu jenož dwě „mjelbožownej kupje", k polnozy wot tamneje a namatkachu hakle wuloženje, hdyž běchu Ladrony nadelchli. Sso dźiwajo wospjišuja nam puczowarjo, schto bé na kraju a na ludźach dźiwne, kotrychž tu setkachu. Czi pak njebéchu, kaž žo zda, dotal hišchcze žaneho zuzhnika wohladali. Strowy powětr pat nadeńdżechu hakle na Philippinach a na jenej žuzodnej kupje wobkhadżowasche Magalhaens z kralom jeneho kultiwérowaneho ludu. Na kupje Jebu wotrěcża z knjeżerjom swjasć; a tón da žo je zwojimi znatymi tej tschcżicz, saplecże pak Schpanjerjow do wójny z jenym žuzodnym wjerchom. S 49 wobrónjenymi mużemi cżehnjesche Magalhaens napschecżo 1500 njepschecżelam. Wórsy nasta krwawne morjenje, w kotrymż Schpanjenjo zofachu. Nadporuczńik padże zranjeny na semju a wschо na njeho; hischcże nětkotre raty wobroczjesche žo k zwojim starosczimże, hacz mója hischcże cżkacz, potom žo swjeże a hižo njebé. Tak wumrě 27. haptleje 1521 Fernando Magalhaens, jedyn z najwjetschich a najsmużicżischich muży wschěch cżasow — a prěni, kij je wokolo semje dojeł. Wón je ju wobjeł, wschak bě wot Philippinow puczowarjow hižo znaty. Nětkotrych z towarschow Magalhaensa zahubi pscherada krala nad Jebu, druhi cżeknychu na žuzodne kupy, z wotkelża na Borneo dżesche, hdżež jich muhamedaniski kral hacz nanajpschecżelnischo pschija. Ale też tu kakaische pscherada, dokelż dwě druhej tódźi, kij zim złuschechtej, 29. julija zyzlneho njepschecżela setkachżej, tola Schpanjenjo z knjesom swostachu. Po dalschim puczu setkachu gouvernéra Palavaua, kotrehož jateho wschu, so bychu zyrobu dostali. Runje tak wschu pola Mingadanao tódź, na kotrejż bě bratr jeneho tamnischeho krala, po sahalkej bitwje. 26. oktobra zahna wulki wichor tódże do wulkeho stracha. „Mokachmy žo", powěda Pigafetta, „k Bohu Knjeżej a widżachmy potom na tónckach zwojich tódżow zwojich tśjoch zwjatych, kotśij nam po cżmje zwěczachu: zwjateho Elma zrjedża, zwjateho Mikławscha a zwjatu Claru po boku, hdżež dwe hodżinje dołho wostachu. 6. novembra dojeńdżechmy kupu Malucco. Nětko podżakowachmy žo Bohu lubemu Knjeżej a wjeżele tżelejo posrowschmy kraj. Tajsu njejmérnu radość nam zawěżże tódży woda, hdyž żebi pomyślł, so běchmy jenoż jeże dla 27 mężazow bjes dweju dnjow po zuschi, njesnatych morjach bludźili a wulku żnżu kupow wopytali."

Szpdom njedżeł wostachu Schpanjenjo na kupach pola Malucco, sastarachu žo z zyrobu a z druhimi płodami zużeje semje a ktajchu žo do Timora na puć. Pschi tym pat pschiłabżichu sago jenu tódź a tak wosta jenož hišchcze admiralska „Victoria", kotruż Sebastian el Cano pšches indisti ozean wjedżeše. Rad bychu Schpanjenjo na brjoh Mesambique wotpocżnyli a žo z nowej zyrobu sastarali, kotraż bě hižo sago nimale wuschła, ale chżychu radżicho hłodu wumrěcź, dyžli Portugisam do pazorow pschińcź. Tak wobjechu 6. meje kap „dobreje nadżije" a jedżechu dwaj zykaj mężazaj dołho k polnozy, ale mjes tym semje jim 21 muży. Skónczńje njemężachu zyle niczo k jedży. W najwjetschej nuży dojeże „Victoria" do Kapverdiskich kupow, hdżež w St. Jago sasta, bě dże pšches pjecz mężazow popschi na morju bżła. Tu dyrbżachu żebi z lescżu pomhacź, dokelż bě kraj — a je to hischcże dżensa — portugiśiski. Dyrbżachu cżinicź, jako bychu po wullim njesbożu z Ameriki pschišchli z nży wokolo kapa „dobreje nadżije" pschijeli a jako by Magalhaens z druhimi kódżemi žo do Schpanijskeje wrócżił. A woprawdże dostachu tak dwaj cżołmikaj z rajżom a druhe wězy. Ale njemakachu dźiwachu žo Schpanjenjo, so bě tam hižo schtwórtk, runjeż dyrbżeše po dnjownikach „Victorije" hakle zrjeda bnjcź; běchu, kaž to hinak bacź njemóże, pschecżo k wjecżoru potajtim też to hinak bacź njemóże, pschecżo k wjecżoru potajtim sa ztónczkom jdżżo jedyn dżeń zhubili, runjeż każ bychu

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskeje žiwjenje zawěsćaceje banki w Nürnbergu zawěsćeny přećiwo sćěhwkam čělneho znjezbožeња z 1000 hr. – hdyž wumrje abo hdyž je na čas žiwenja dospołnje běrny. Kóžde znjezbożeње dyrbi abonent hnydom tutej zawěsćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbożenja dyrbja we bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje přepowěźene. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumjerjenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hižo a hižo wozjewja.

Čisło (Nr.) 106 | **Budyšin — Wutoru 8. meje 1934 — Bautzen** | **Lětnik 93**

Žałostne njezbože w kalijowych podkopkach w Buggingenje

W Buggingenje w Badenskej je w 812. schadnje tamnych kalijowych podkopkow póndźelu dopołdnja wokoło 10 hodź. wulki woheń wudyrił. Dokelž je stołp šlama, je elektriski powod přescherał, so milina sažapny. Najwjetšich dźěl dźěłaćerstwa mózgesche je hnydom wukhować, tola hischcze wjazy hač 80 ludźi w podkopkach wosta.

*

Wohnja je hnydom dohladachu. Wukhowarske muzstwo je 14 muži žyzne do schachta poda. Tola běsche kur tak žyzny a hustwy, so wukhowarjo njemóžachu nicjo spóznać a so też na wukhowanje zamo z kisličkowymi apparatami myslow njebě. Póndźelu rano w 6 hodź. běsche 150 dźěłaćerjow do jamy sajeło. Dźeł dźěłaćerstwa, kiž přichodne měsinom njesboża dźěłasche, mózgesche je wukhować.

Kur pak je z wětrom tak sprěschnje do podkopkow njeješe, so wotrěsnjenym dźěłacerjam puć salcuny. Woni su z kurowym sajedojcenjom a wožebje je sajedojcenjom z wuhlokowym ozydom žiwjenje zhubili.

Wukhowarske muzstwa je hižom krótka pol minuty po wudyrjenju wohnja alarmowachu. Su spytali, telefonizaj se sawrjenymi do swojsta stupicej, schtož je w jenym padze poradźi. Posdźischi pospyty pak bjes wuspěcha wostachu. Hodźinu po wudyrjenju wohnja samó dźěłanjski wjednik jeneho znjesbożeneho hischcze žiwoho wukhować, tola cźeźko sajedojcźeneho a wopalenego. Znjesbożeny wumrě hižom, jako jeho horje mjesechu. **To je jenicźki, kotrehož su dotal wucźahnyć móhli.**

Tamnych 86 hórnikow, ke kotrymž je pschedobyczej njemóžachu, dyrbjesche je jich bórzej pschewosłajicź. Jako běchu wschitke wukhowarske pospyty bjes wuhlada na wuspěch, je schacht wot druhich woldźelow wotsamknu.

W jamje dozy'a 450 muži w dwěmaj woldźelomaj dźěłasche. Woni pokhadźeja z wjetscha z blížcheje wokoliny, ale też z Badenskeho hornjeho kraja. Jama wostanje nětko nětkuje 10 hacź 14 dnjow hermetiscź zawrjena. Hakle potom budża cźeka znjesbożenych wucźahacź móg.

Němski bohot za Badenski Wagner a ministerski predsident **Köhler** bórzy na měsno njesboża pschikhwatastchtaj. Wonaj pucźowaschtaj hacź do Freiburga z lětadłom a potom podaschtaj je w automobilu do Buggingena. Němski bohot je pomuził, so ma je sawostajenym źmjertnje znjesbożenych jena msda sapłacźicź. Wohnjowe woboty a sanitetniscź pschikhwatachu, tola njemóžachu nicjo wucźinicź. Pschi njesbożenych podkopkach stoja sta ludźi, žony, dźěcźi a starschi znjesbożenych, kotrež maju pschezo bischcze nadźiju, so budża jich seziwjerjow wukhowacź móg. Na jamje njebudże je tutkwilu dźěłacź, dokelž je mózno, so wohenj k rosbuchnjenjam dowjedże.

Stupaš Hintzer rosprawjesche, so je wón jako prěni je wohnja dohladał. Wón je hnydom žiwojich ludźi alarmował, kotrež su je bischcze wukhowacź móhli. Druhe naprawy njeźu mózne byle, dokelž je je sakhód hnydom zyty z płomjenjom palił. Kur je był tak žyzny, so su je mnozy dźěłomjetacy wohnjowoje woboty jenoź 3 metry daloko spódcźile. Horzota je wěhdże 800 metrow hlubokich podkopkach, hdźež je hewak nětkuje 40 stopjenkow cźopło, je njesnjeźna była.

Pólska ratańska delegacija che Němsku wopytać

S Barlina je powě, so ma je z rosrěcźowanjom mjez němskim a pólskim ratańskim, kiž je wot 26. hacź do 28. haprileje we Warschawje wotměwasche, w nowym tydźenju w Barlinje pokracźowacź. President Judakowski, wjednik pólskeje ratańskeje organisacije, je delegaziju 12 žobustawow 14. meje do Barlina pschijědże. Muradźowanja w Barlinje budża pjeca diwaj dnjej tracź.

Tśeśi dźeń pólizy hosćo Dziędźany a wokolinu wopytaja. Pólska delegazija je je z hosćom němskeho seźiwjenskeho staiwa.

Financowanje Saarskeho wothłosowanja

Finanzny wubjerk Swjatka ludow załbrasche je pondźelu też z finanzowanjom wothłosowanja w Saarskej. Kaž je z Genfa powě, steji finanzny wubjerk pschi tutym wuradźowanju w swiźku z politiskimi wotdźelenjom sekretariata Swjatka ludow, z wotkelž dnje tajke politiske podłožki dostawa, kiž je też za pjenježne rozdźělenja kótro ważne. Na pondźelniscźim pożedźenju je je wschelake możnosće tuteho finanzowanja nadrobnje rospominale. Wuradźerjo rěcźachu wo wożebitej pożedźonzy a też wo pschinoschkach je wschelakich stron. Kaž je je da, ma myslł pschewahu, so wudawki za wothłosowanje njeje mózda Saarskemu wobydlerstwu napołožicź, ale je ma je jenicźzy tón njeśeź, kotrenuž Saarski kraj pschipadnje.

Napjatosć mjez Gdanskom a Pólskej popuśćuje

Nowinarnja gdanskeho knjeźerstwa wozjewja, so je wot wutoru 8. meje mjez Gdanskom a Pólskej wo zlowny dh a hospodarskich praschenjach we Warschawje sašo jednacź sapocźnje. Gdanska delegazija je pondźelu wjecźor je Gdanska wotjěła.

Wobhnadźenje we Winje

Awstriske justizne ministerstwo je wjednikomaj krajneju khłostazeju žudow wukas wudało, kiž postajenja wo wobhnadźenju wobdźelukow na februarskim spěźu wot pschija, kotrež hischcze w pschepytowanskej jatbje pschebywajut. Po tutym wukasu maju je wschitke dobustawy schkitanskeho swjatka, kotrež je je pschi spěźu na namoł. wjenje swjatkowego kanzlera dobrowólnje podali, wobhnadźicź. Nimo teho nimaju je wjazy wobstorźicź cźi pschimiš nizy schkitazeho swjatka, kotrež je w gmejnskich dworach shromadźichu, ale je na wojowanjach njewobdźělichu a kotrychž knjeźerstwowi wojazy posdźischo sajachu. We Winje je wocźakuje, so je z nětkuje 1600 schkitazych swjatkarjow, kotrež w pschepytowanskej jatbje pschebywaju nětkuje 400 wobhnadźenje njewutpschestrěje je na sajatych nazionalsozialistow.

Francowska pólskich dźěłaćerjow domoj scéle

Pólska telegrafowarnja je z Lille powěźcź dostała, so je je z njedźeł meje nowy transport pólskich podkopkowych dźěłaćerjow z Francowskeje do Pólskeje wróći. Pschi tutym transporće je je jedna je wo dźěła, wožebnje je z kwjatnymi. Mjez pólskimi dźěłacźerjemi je njemér rosćěrja, dokelž je je pschez wjazy pólskich dźěłaćerjow w Francowskej je wschelakim wudawanjam a napischcrjo hamtiskam pschiluwjenjum z dźěła puschcja.

Kupa jako bydlenje Trockeho

S Parisa je je powě, so je je francowske knjeźerstwo kupu Aiz jako bydło za Trozkeho pschijwolilo. Tuta kupa wob. žahnje jenoź nětkuje 2 hacź 3 kóžne kilometry, na njej

Škit maćerjow jako dźěło stata

Pschi sl'adnosći blizkeho dnja maćerje wojewja powuczeńskí hamt sa wobydlersku politiku a pětowanje raźy wuwjedźenja, w kotrychž je je schkit maćerje w starym stacźe je schkitom maćerje w nowym stacźe pschirunja. We wuwjedźenjach je praji, so mějesche liberalny stat sa nusne, hakle we wokomiku je i maćerstwom sabźrać, hdyž tuto i hospodarstwom do konflikta pschindże. Schtož je je dotal schkit maćerjow mjenowasche, běsche drje swjetscha wudaće schkitazych sakonjow sa dźěłace žónske wožoby do poroda a po nim. Maćerstwo njesaćwjasche je je jako zentralna funkzija stata, ale jako mylenje hospodarstwa. Tehodla myslł schkita maćerjow w dźěłowym prawje tśaźy wosta.

S wojewjenjom je je dale praji, je je nowy stat kruće pschepuwědźeny, so lud tu njeje sa hospodarstwo, ale je je hospodarstwo sa lud. Stat najprjedy kedźbuje na wobstatk ludu, i kotrehož zórkom bywa maćerstwo. Po dźensnischim ménjenju je wono runjewon statna funkzija. Maćerstwo je njepomtha hakle potom, hdyž je do kolejow hospodarstwa sajeło, ale je je hnydom i wopredka wschudżom i pełnym wědomjom pětnje. Dokelž je stat dźensa niz jenoź sa dźěłazu, ale sa kóždu macź žiwje sajimnje, budże je w pschichodnym sakonju wo schkitze maćerjow njenje wo dźěłowym prawje, ale wjazy wo nowym žiwójenym prawje rěcźecź. Žónskim, kiž budża i maćerjemi, ma je nětko tak sahe kaž mózno a tak wschelako kaž mózno pomhacź. Do poroda dyrbi macź i wožebitym wocźerstwjenjom, najlepje i dowolom we wocźerstwjerni, mozow nabyć. W tutym cźasu a też pozdźischo, hdźež ma wona po możnosći w porodźeni pschebywacź, je na to dźěła, je bychu žónske je žónskeje dźěłoweje słužby w domjazym hospodarstwje sastupowale.

Wjednik na město Saarbrücken

Němski kanzler Adolf Hitler je wschischemu měschcźanoscze dr. Reikeźej w Saarbrücknje telegramm pósłał, w kotrymž je je za cźescźowanje dźakuje, z kotrymž je město Saarbrücken jeho na dnju narodnicho dźěła swjeźecźko. Wón pschijima cźestne měschcźanstwo města, kiž je też w najcźežschich cźasach wot Janeho druheho na němskej zwórcze pschetrjechicź njeda. Dźělawy lud pschi Saarje sunć žebi teho wěsty być, je je kanzler wot dnja sajosjednowjenja z Němskej zwěru sa njón stara.

Wothłós Zweibrückenskeho wustup'enja Saarskeho wobydlerstwa

Parizske pódźelniscźne nowiny wulku němsku Saarsku demonstraziju žylnje wobdźěłuja, njech też dźěła fyntaju, jeje wuznam pomjeńschicź. Tola wězowni franzowzy trospratwjerjo pschisnalwaju, je běsche wobdźělenje na wustupjenju jara bohate a so je wschitko wo najlépschim porjedże je wotmětło. Nowiny wožebje rěcź němskeho ministra dr. Goebbelsa w napisnjach z pschisporuenjenmi wospiżuja.

Tež jendźelske nowiny mózne wustupjenje Saarskeho wobydlerstwa nadrobnischo wopisuja, wožebje rěcź dr. Goebbelsa.

Grzesinski policajski president w Saarbrückenje

Městno Saarbrückenskeho policajskeho presidenta ma je wo najblížchim cźasu znowa wobsadźicź. Barlinske nowiny „Angriff" rospratwjeja, so je je pryedawschi Barlinski policajski president Grzesinski za policajskeho presidenta w Saarbrückenje wuswolił. Najprjedy běsche je sjednoćemokratiski žid dr. Sender za tuto městno mjenował. To pak je pjeca njeje prawje hodźało a nětko drje pryedawschi Barlinski policajski president tuto městno dostanje.

Bychu je to wopraudźe stało, by to dotalne wuzadanje němskeho Saarskeho wobydlerstwa žylnje pschetrjebało. Kaž nowiny pischu, maju je němscy wobydlerjo Saarskeje k njewobwinjenemu poćinanju nawabicź, so by komunistiska Swjatka ludu politiske žrědźi do rukow dostała, z kotrymiž by pschećiwo Němskej wustupowała.

bydła někotre ſka ludźi. Se ſwěrcžerſkeje wjeſe hodźi ſo kupa pſchewidźecź. Myſla ſebi, ſo mója nehdyſchemu generalniſſimej cźerwjenemu wójſka kózdu tajnu politiſku dźěławoſcź ſnjemóſnicź, hdyž bychu Franzowſka Trozkeho na ſwojej ſemi ſkhowacź, dokelž ſo druhe ſtaty japonſkim, jemnu dowolnoſcź k pſchebywanju w jich krajach pſchiſnjewolicź.

Cłowna wójna mjez Jendźelskej a Japanskej

Preſident wikowanſkeho banka Runciman póndźelu w dolnim ſjenje wo hoſpodarſkich jednanjach mjes Jendźelſkej a Japanſkej roſprawjeſche. Jeho roſprawa běſche ſo ſ wulkej napjatoſcźu wocźakowała. Runcimanowa roſprawa měri ſo na pſchipowědźenje wikowańſkeje wójny na Japanſku. Jendźelſka dyrbi ſ njej ſwoju indſtriju a ſwoje kolonije pſchećiwo Japanſkej konkurrenzy ſchikitacź. Runciman pſchipowědźi nowe zła a nowe kontigenty.

Finniska jako příkład

Rěčnik w amerikanſkim repreſſentantnym domje Rainey pſchipowědźi w konferenzy nowinarjow, ſo chce Rooſevelt ſ Finniſkej płacźenje wójnſk. dołha wobſcźe rjadowacź. Kaž je ſnate, je Finniſka jenički kraj, kiž porjadnje płacźi. Rainey rjekny dale, ſo chce Rooſevelt po finniſkim ſrěcźenju tej druhim krajam porucźecź, ſo bychu tajke ſrěcźenje ſcźinili. Rainey na to pokaza, ſo dyrbi rjadowanje ſ Finniſkej jſtylnemu ſwětej pokazacź, ſchto by Amerika cźinila, bychu-li ſtaty, kiž porjadnje njeplocża, porjadnje płacźili.

Jbn Saud chce cyłu Jemensku dobyć

Kral Wahabitow Jbn Saud je póndźelu jaſnupjerjowy zuſych mojow pſchijał a ſo na to do Mekki wrócźił. Po nowoſebitych powěſćach ſ Mekki je ſo Saudowy ſyn Feiſſal ſa emira w Hodaidźe, w jemenſkim hlowaſtwje měſcze, wuſtowkał. We Mekki maju powſchitkownje za to, ſo je běł Jbn Saud wotmyſlił, zyły jemenſki kraj ſebi podcźinjeć.

Cyrkwinske powěſće

Swjedźeń Bożeho ſtrjcźa, ſchtwórtk 10. rózownika 1934.

S Budyſchina.

W Michałſkej zyrkwi rano w 7 hodź. ſerbſke Boże wotkaſanje, we 8 hodź. ſerbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba (farar Tiſcher).

*

Tekſt ſa předowanje: Eſej. 1, 20—23.

W Pětrowſkej zyrkwi rano ½8 hodź. fara Schneider předuje (zyrkw. chór ſpěwa), pſchip. w 12 hodź. farař Groſze předuje, pop. w 3 hodź. ma farař Paul ſchćenja.

W Marijnej-Marcźinej zyrkwi ma rano we 8 hodź. farař Groſze ſpowědź a Boże wotkaſanje a dop. w 9 h. předowanje (zyrkw. chór ſpěwa).

Sběrka ſa Wartburgſke wuſtajenje.

S Barta.

Rano we 8 hodź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje. — Sběrka ſa Guſtav-Adolfſke towarſtwo.

S Budeſcź.

Rano we 8 hodź. ma duchowny Böttger ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje. Sběrka ſa Guſtav-Adolfſke towarſtwo.

S Budyſchinka.

Rano we 8 hodź. němſka Boża ſłužba (ł. farař Paul ſ Budyſchina), dop ½10 hodź. ſerbſka Boża ſłužba (ł. farař Handrik-Porſchiſki).

S Bukez.

Rano ½7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje. Poſawnowy chór.

S Hodźija.

Rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſka Boża ſłužba, dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba. Sběrka ſa miſijonſtwo mjes pohanami.

S Hornjeho Wujeſa.

Rano ½8 hodź. němſka ſpowědź, dop. ½9 hodź. němſke kemſchenje. Pop. w 3 hodź. ſchćenjańſka ſónſka ſłužba w Jěžy pola Dornigez. — Pjatk ſeidu ſo młode ſołzy.

S Huſki.

Dop. ½9 hodź. němſke předowanje.

S Huczinu.

Rano we 8 hodź. ſerbſka, dop. ½10 hodź. němſka Bożaź ſłužba. — Pjatk 11. meje wjeczor we 8 hodź. hodźina ſa młodźinu.

S Hrodźiſchcźa.

Rano we 8 hodź. ſerbſka, dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba. — Pjatk 11. rózownika pop. w 3 hodź. Boże wotkaſanje w Běłej Horje, w 4 hodź. tohorunja we Worzynje.

S Khwaczij.

Rano we 8 hodź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. ſerbſke kemſchenje.

S Kluſchcźa.

Rano we 8 hodź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje.

S Kotez.

Rano w 7 hodź. němſka ſpowědź a Boże wotkaſanje, we 8 hodź. němſke ſwjedźeńſke předowanje. Sſwjedźeńſka ſběrka.

S Maleſchez.

Rano we 8 hodź. ſerbſke, dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje.

S Minakala.

Rano we 8 hodź. ſerbſka a dop. ½10 hodź. němſka ſwjedźeńſka Boża ſłužba. — Kolekta ſa miſijonſtwo mjes pohanami.

S Njeſwacźidła.

Rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje. Sběrka ſa Guſtav-Adolfſke towarſtwo.

S Rožacźij.

Rano we 8 hodź. němſka Boża ſłužba, dop. ½10 hodź. ſerbſka Boża ſłužba. — Kolekta ſa miſijonſtwo mjes pohanami.

S Porſchij.

Rano we 8 hodź. ſerbſka, dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba, na němſkim předuje ł. farař Paul ſ Budyſchina. ¾11 hodź. dźěcźikemſchenje ſa ſtarſche dźěcźi w Porſchizach.

S Rakez.

Rano we 8 hodź. ſerbſke ſwjate wotkaſanje, dop. w 9 hodź. ſerbſka, ½11 hodź. němſka Boża ſłužba.

S Wjelecźina.

Létny ſwjedźeń Guſtav-Adolfſkeho pobocźneho towarſtwa, dop. ½9 hodź. ſerbſke ſwjedźeńſke kemſchenje (farař Kapler ſ Budyſchina), ½11 hodź. ſwjedźeńſke kemſchenje ſa dźěcźi a młodźinu, pop. w 3 hodź. němſke ſwjedźeńſke kemſchenje (probſt Wegener ſ Finiſkeje, kiž tež potom w ſhromadźiſnje wo cźerpjenju naſchich wěrnych bratrow w dalokim ranju roſprawja). Sběrka ſa Guſtav-Adolfſke towarſtwo.

S Wóſporka.

Dop. ½10 hodź. ſwjedźeńſke předowanje, na to ſpowědź a Boże wotkaſanje.

S Wojerez.

Dop. we 9 hodź. němſke ſwjedźeńſke kemſchenje (ſup. Köhler), ½11 hodź. ſerbſke ſwjedźeńſke kemſchenje (duchowny Nowak). Sběrka ſa miſijonſtwo mjes pohanami.

S Wóſłinka.

Rano we 8 hodź. němſke, ¼8 hodź. ſerbſke kemſchenje. Sběrka.

Ze Serbow

W Budyſchinje, 8. meje 1934.

— **Wo wjedrje.** Wčzera wjeczor w 7 hodź. barometer 746, hygrometer 0, najwyſchſcha temperatura wodnjo +29. — Dźenſa rano we 8 hodź. barometer 750, hygrometer —12, najniſcha temperatura w nozy +13. Wuhlady na pomałſche polepſchenje wjedra. — Dźenſa rano běſche ſo njebjo pomrócźiło a ſłaby deſchcź pocźa padacź. Wjedrawuſtojni pak wocźakuja, ſo ſo po tutym nałkwilnym pſchetorhnjenju bórzy ſaſo wumjedri. Eſplna wyſchina nad baltiſkimi krajemi ſahaſche wcźera hacź do Franzowſkeje. Wobſchěrna niſina leži nad Połnocźnym morjom ſ jadrom ſ połnocy Jendźelſkeje. Druha niſina ſo ſ Italiſkeje k dokhemu ranju hibe. Doſal pak njeje wuhladow, ſo ſnadź by na wjedro we naſchim kraju ſyłniſcho ſkutkowacź dyrkło. Njedźiwajcy biſkich niſinow ſmémy wocźakowacź, ſo ſmějemy bórzy ſaſo rjane, hdyž tež trochu chłodniſche wjedro. — Jutſje ſrjedu ſłóncźko w 4,21 hodź. ſłhadźa a ſo w 7,33 hodź. khowa. Měſacźk ſłhadźa jutſje rano w 2,25 hodź. a khowa ſo popołdnju w 3,06 hodź.

— **Wuhlady na wjedro ſa jutſchu ſrjedu: Saſo rjenje, tola trochu chłodniſcho.**

— **Póſtka ſłužba na dnju Bożeho ſtpicźa.** Poſtuſenje na pócźe ſu wotewrjene jako njedźelu, póſtki hamt cźišćo 3 (Pſched ſchulerſkimi wrotami) je ſawrjeny. W Budyſchinje ſo liſty wunoſchuja; pakety a pjenjezy ſo njewunoſchuja, tež na wšzy ſo poſuſtki njewunoſchuja. Kwatne poſuſtki pak ſo wunoſchuja.

— **Měſchcźanſki rada Feldsmann nahle wumrěł.** Pſchi ſwojim ſtrótcźnym cźeſknjenju ſ jendźelſkeje wójnſkeje ſatby, kiž wcźera wjeczor na ſobuſtawſkej ſhromadźiſnje Budyſkeje wotnoſki nazionalſozialiſtiſkeje ſtrony w Krónje dźerſcźeſe, ſo ſnaty nazionalſozialiſtiſki wojowar Feldsmann wokoło ½12 hodź. njejapzo ſ Bożej ruczu ſajaty ſwojeju a hnydom wumrě. Knjes ſanitetny rada dr. Michałk jenož hiſchcźe ſmjerzej ſmějcźi. Jeho cźelo donjeſechu najpriedy do cźěkownje měſchcźańſkeje khorownje. Nahle ſemrěty běſche 37 lět ſtary a ſawoſtaji ſonu a 9 dźěcźi, jene ſo hiſchcźe wocźakuje. Struchły podawk je powſchitkowne dźěłbracźe wubudźił.

— **Njekedźłiwje pichetrocźi** wcźera popołdnju wokoło 4 hodź. Tłétna holza dróhu na Sedanſkim naměſcźe. Pſchi tym ſo wožobowy automobil jeje ſchmórknu a ju powali. Holza pak bjes ſchkodu wobeńdże.

— **Pjany mjednik automobila** ſ Budyſchina ſajédże dźenſa rano wokoło ¼4 hodź. na rózku Dwórniſchcźowego naměſta a Dwórniſchcźoweje dróhi do ſkona (Ahorn) a ſkótón ichtom powali. Policija ſadźěwaſche jeho dalſchej jězbje a wós ſadźerża.

Se **Sſewrjez.** Njedźelu 7. meje je Nachlowſke NSzónſtwo w tudomnym hoſcźenju ſjawny zónſtwowy wjeczor wotmělo. S khorhojemi, brěžami, wjele kwětkami a wjednikowym wobraſom wupnjchena ſala bě hacź na poſlednje měſtno wobſadźena. Hdyž ſtronina towarſchka Schüttzyna-Nachlowſka zónſtwowy wjeczor wotewri, wſchitkich pſchitomnych wutrobnje powita a ſo jim ſa wopokaſany ſajim wo Nachlowſke NSzónſtwo w jeho mjenje podźakowa. Stroniny towarſch W. Schüttza-

Dyrbiš ſwiaty dźeń ſwjećić

Wjeſna ſławiſna wot Warſka.

2] (Pokračowanje.)

„Pój raſ jow, Khryſtika!“ wobroczi ſo k dwěłetnej holcźy, „wſtań tež, ſo je dźenſa njedźela! Dyrbiſch ſo tola kuſk pyſchna ſcźinicź, dyrbiſch błóto ſ mjeſwocźa ſmyzź, ſo ſtej twojej cźerwjenej liczy widźecź. Pobladaj na lubeho Boha rjane njebjeſa, a ty tu ſtejiſch kaž proſzatko.“ Khrystika maſo wo tym roſumjeſche; je ſpodźiwanjom pobłada na njebjo, běſeſche pak tola k mujawaju, popluſkota ſe ſwojimaj tołſtymaj a cźerwjenymaj ruczkomaj we wocźe a pomara ſjej w mjeſwocźu. Muj ju nato wótrě, ſbładkowa jej włoſy a ju pothwali. Wona ſo wjeſeleſche, haczrunje tej wo tym wjele njeroſumjeſche. Staršchi bratr a ſotra pak to cźim lěpje roſumjeſche. Marja, dwanaceźletna dźowka, hładješche ſjej ſaſchmjatane płetwy ſady wuſchow a Bjarnat, hiſchcźe we wſchědnjazej jazu, ſtkwa ſo do kuta. „Mohła damno wumyta a roſcźeſana być, ty lénja holza!“ ſjwarjeſche maſ, „ſchto tam ſtejiſch a ſcźenu wotſchudrujeſch?“ „Haj, Marka,“ prajeſche Jan, „hdyž twoja wohoa maſ khiwle nima, cźe k ródnuſcźi pohanjeć, dyrbiſch ſo ſama prózowacź. Hnydom rano ſahe dyrbiſch ſo myć, a bratrow a ſotry tež, jene dźěſo po druhim. Mójeſch tež Bjarnata njedźeliſku jaku wobleź, pſchełoj ſo hnydom ſaſmoni.“ „Haj, tón łóſy ſchtrhł“ — pokračožraſche maſ ſ hněwnym błoſom — je ju roſtorhał; njedyrbało wjeſo nowneho wjazy na dźěcźi wažicź. Pſched wobjenjom njemějach khwile, ſtarm jaku ſapłakacź; ſedy ma nowu hacź do póndźele wjeczor wobleczenu, ſu tež hiſom łohcźe roſdźerjene.“ „O!“ ſnapſchecźiwi Jan, „to je ſchkoda, na kotruž liczene njeje; hlej, Bjarnato, ſa to dyrbi macź dwaj dniej na dźěło hicź.“ — Herta derje roſumi, ſchto chyžnjſke bratr ſ tym prajeſ, mjentujo: Hdy by druhi dźeń doma woſtała, dźěczom draſtu płatała a te ſame k ródnuſcźi pohanjała, by ſo lépje ſłała, nětkoru płěkorny ſalutowała a tež ſwjatu njedźelu ſwjeceźiej mohła.

T

Mać chce přecy něšto prastiske —
Kak by było z nakupnej tašku?
Přihódny dar w kóždej płacźanje!

Albert w Budyšinje

Lawske hrjebje 10 Telefon 3078

Jan dźěſche na to ſa Zurjom do ſjtwy. Tam też rjane njenadeiźe. „Marka, pſchińdu raſ rucźe ke mni,“ ſawoła Jan zortnidże, „tu je něſchto wohładacź!“ Marka ſpěchuje pſchiſłoſcź, ale też Herta a Jurij woſjnaj ja njej ſtupſchtaj. „Hladaj Marka,“ rjekny Jan ſmějo, „hy wěſce wcźera wjeczor bijom dréma'a, ſo ſu bérnjaze běłiſny ſa kaſle cźiſła, a chyžniſke je tola ſwinjeczu donjeſcź; je-li ſo ſo ſ Bjarnatom tu na nje ſydnjeſch, maſch ſwinjazy khlewcź hotowy.“ Marka a Bjarnat ſo łóſchtniweuzu wuſej ſmějeſchtaj, ſhrabałchtaj běłiſny do korbika a běſeſchtaj won. Herta pak na dźěcźi ſwarjeſche, a Jurij ſo hněwraſche a hańbowaſche. Jſtiwa podawaſche wopraſowdże hroſny napohlad. Wulke łožo bě hiſchcźe tajke, ſ kajkehoj běchu dźenſa rano wukleſli; ſchćeſćlétna Hiſličźka ſ zyłej mozu małeho bratiſka kołebaſche, ſo by we ſywjeich hiſchcźe w nozy ſem mokrych pjeluſchkach pſchejara njewreſchcźał, a wſchitke jemu ſ cźahanu khłały wuſot do hubki. Jako Herta pſchezo dale ſwarjeſche a na nuſu a próſu ſkorjeſche, ſnapſchecźiwi Jan khutnje: „Wój wohbaj cźłowjekaj ſtaj prawje wobjarowowacź.“

III.

„Nó,“ rjekny Herta, „ja myſlu, wój tola tež butru tołſto maſacź njemóżetaj.“ „Wo butſje ſo tež njerěcźi,“ pokračožraſche Jan; „ale poſłuchaj, kak ſo ta wěz ma: Schećź dnjow w tydźenju ſym Muježk Jan, tydźenju dźěłacźeŕ, tehdy wo łubu khlěb dźěłam, hacź tak pót ſ cźoła běži, a wſchelke ſeniſke ſtaroſcźe cźahaju cźi pſches błowu. Je ſyma kruta, dyrbi muježk Lenka nowu ſpódnju ſuknicźu a Khryſcha jaku; mi ſamomu njebychu nowe ſchkórnje niczo ſchkodźałe, a Hana by pſcheradny nowy kožuczk wſała. Też dyrbjała hornja komora ſo wobkicź a mułkepicź, ſo Hanbrijej a Hanzy wuſchi njeſmoſahitej, a nowy płó wokoło ſahrody by ſo derje hodźał; Meloz huſzy ſu hiſom nětkoru hrjadki roſtepiałe; a ſchtož tehorunja ſtaroſcźe ſa naſ khudy ludźi dale ſu. Hana ſo ſiwérnu ſobu ſtara; dom a dźěcźi drje tajki napohlad nimaju, kaž by to rady chyžka; też je jej to płokanje a myczje, płatanje, pěſtowanje, ryczje a kopanje khětro kiła'e, wobjeje hdyž druhdy na najeńcźej knjeni pohłada, kiž po zyłych dnjach w ſahrodźe w khłódnizy ſyda. Ja praju, to wſchitko je dźěłanje; ale hdyž ſo ſobotu k ſwjatoſcźi ſaſmoni, tehdy ma dźěło a wſcha ſtaroſcź ſwój kónz; wſchak mójeſch póndźelu ſaſo ſapoczecź, a naſch zły tydźeń cźaſ k temu. Sſobotu wjeczor hiſom ſo wſchitko wumjeſcze a do porjada ſtaji. Dźěcźatka ſu wumyte, njedźeliſka draſta wukładźena, a na njedźelu maja dom a dźěcźi tak ſwjedźeńſki napohlad, ſo mi a Hanje ſo wutroba w cźele ſměje; a tak je wot rana hacź do wjeczora. Najeńcźej knjeni ſbožownicźka być njemóże, haj ſam krat nic. Njedźelu ſmy runje tak wožebnił, jako najwožebniſchi ludźo; tehdy ſmy wſchitkim Boże dźěcźi, a nimamy jane druhe powokanje, hacź jemu ſłużicź, a ja chyžu ſo paſcź, tajke wuſnamjenjenje njewužiwane wotſtajicź. Mkuſej ſym wóndano njedźelu rjane mjeſwocźo ſcźinił, jako nimo jeho ſahrodźy dźěch; wón runje hnuſ kładźeſche, a mi praji: „Muſzo wy bydźeće mi prawu lubboſcź wopokaſali, hdy bydźeće popołdnju ſchli moje bérny wokkapowacź.“ Ja pak jemu hordźe prajich: „Miſchtrje, to je pſchećiwo mojej dołſtojnoſcźi a ſo ſa mnje njehodźi.“

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

Rachlowski potom Hrodźa porčeza. Spomni na to, so je so loni Rachlowske žónstwo sakojiło, napominaiche žony, kotrej hischcze jwonka njeho stejała, so bychu do njeho jastupike a 12 dypkow wopischiazy wjeczorny programm czitasche, kotryż bě pschihotowak. Dwě pěsni, kotrejž stronina towarischka Hizzyna-Schelečanska pschednješe a někotre nałetnje a ludowe spěwy, kotrež žónstwowe sobustawy wjazyhłóhnje czitsče a jasnje saspěwachu, so z wulkim pschiležstwom pichjachu a k jenowustupowemu dźiwadłowemu kruchej „Pomhajce wschitzy sobu", pschewjedżechu, kotryż je Hermann Streiter za žony wudżełak. Hra naš do makeje Glaubrechtoweje penzija sa zusych w małym strowotnym městaczku wjedże. Dwě dźowzy běschtej w domje: Luiša, naturiska czertwa Hitlerska holza, a Gerda, nowocžasna czipta. Mać njemójeschе jimaj dorečzeczź a njemějeschе žaneho srosumjeńsa za roswicze noweho czasa. Gerdźine czinjenje abo wjele bóle njeczinjenje bo jej njelubjeschе. Ssrjedź tychle žónskich na woczerstwjenju pschebywaza podružnizа Neuhoffowa stupi, bohatr knjeni a tola zyle jednora žona, kotrejež žyn bě jako SA-muž padnył, kotraž pak njezarowaschе, ale bě horda na to, so běschе naschemu wjednikej žmełła tutón wopor pschinjesecz a bě žo zyle do jeho służby stajiła. Wona sa njeho z zyłej žwojej człowjeskoczu na žiwoje waschnje wo wutrohy z nusu zdwělowanych ludźi wojuje a žebi stónczinje Luisu jako pschewodżerku a mkodu sobuwojowarku wujwoli. — Wo zanej lubowanźa se sbožownym tónzom, wo zanym njewěrlitwym spěschnym wobroczenju nam kruch njepowieda. Wón wabi a wola němske holzy, so bychu wojowaze, so bychu najwjetschе dozpłe, schtož samóża němske žony.

Pjeć hrajerkow — stronine towarischki a zobustawki žónstwa — běchu so tak do hry sahrałe, so so kózde sklowo naturike bacz zdaschе a so žiwy pschiklesk na tónzu kózdej jenak wlaczeschе. Wjednik hry bě zwój dołcz czeżki nadawk wubjernje dokonjał. — Po dźiwadłowym kruchu so Horst Wesselowy a němski spěw sanjeżeschtaj, kotrajž pschitomni je zahorzenjom zobu spěwachu. Po wołowanju darow žónstwowych zobustawkow tute derje nawuczenu kermuschnu reju pschewodżechu, kotraž so wowschitkownje lubjeschе. Na tónzu humoristika wujeżdżowanza autowow pola wschitkich zmjerzе wubudzi.

Wjeczor bě sa prénje wustupjenje Rachlowskeho žónstwa pched schérchej zlawnoscu wulki wupjech. Někotre nowe zobustawki mózachu so pschijeczź. Wożebje niech so žerbikemu spěwanskemu towarstwu „Skolobik" dźakuje, kotreż bě za dźiwadłowu hru zwoje zyke jewischczo na pschecželne waschnje pschewostajiło.

Farař lic. theol. O. Mrózak †

Dotholetny farař a duschowpastyr Hrodźischczanskeje wosady, knjes farař lic. theol. Oswald Mrózak je wczera wóndželu wjeczor we 89. lécze zwojeho zohnowaneho žiwjenja w Budyschinku zwój semski běh dokonjał. Wón běschе so 29. oktobra 1845 we Wulkich Sdzarach narodźił. Po zwojich studijach běschе najprjedy z fararjom w Khołmje, wot léta 1874 w Malescheczach a wot 1877 w Hrodźischczanskej wosadze. W Knjesowej winiży je dźesc hacz pol létstotka zwérnje dźełał, běschе najwubernischi předař. Po zmjerzi wótza Jmischa pschewza wón wjednistwo serbskeho předarskeho seminara a je wschitkich mlodych duchownych w serbskej rěczi wukubłał. Wjele lét běschе z pschedstejdu serbskeje předarskeje konferenz, tež w synodze je serbske wosady zwéru zastupował. Tam mějachu Serbja po nim najdostojniscneho zastupjerja. W běhu zwojeho dołheho žiwjenja je tež wjele za serbski lud pisał. Nětko je so jeho ert samknył a pjero so jemu z ruki wjalo. Wón pokhowa so pschichodny pjatk na Hrodźischczanskim pohrjebnischczu. Pschipołdnju 1/41 hodź. budże nutrnosć w Budyschinku a 1/43 hodź. w Hrodźischczanskim Božim domje, na kotrehoż kletzy je Knjesowy służobnik najdlescheji czas zwojeho duchownego zastojnstwa zjimjo Božeho złowa do wutrobow zwojich wosadnych wuzywał.

*

S **Huczinow.** Hdyž so zobotu wjeczor na tudomnym dwórnischczu tworowy czah Wósborskeje-Radworskeje czary hromadu wozesche, po drósy automobil zwobodneho k. f. Breiten-Landenberga z Borschcze rucze pschijédże. Deschcza dla zo widżenje poczezowaschе. Hakle psched njesawrjenym żelesnikim pschekhodom so automobilowy wjednik njewobzwětleneho na pschekhodzie stejazeho czaha dohlada. Hnydom zyjnje spinasche, tola wós so na pjeskej asfaltowej drósy dale zunu a so mjes dwaj tworowaj wosaj tak zwjerdże satkużny, so dyrbjeschе so z ranżerowazej maschinu z czéżna wucżahnyczź. Automobilowemu wjednikej je drje so pschi sreczenju pjecz fubow wuraslo, a tez jeho wobliczo je so wobodrěko, tola njeje žaneje njenarunliweje schkody poczerpił. Podawk budźische za njeho wjele czežische sczéwki mécz mohł.

S **Ralbiz.** W schulach Ralbiczanskeje wosady zu so po jutrach někotre wołzobinke pschemenjenja stałe. We Ralbizach pódla knjesa Rachele tez knjes Njeczka z Rożanta wucži. W schwalczijstwje techniska wucżerka knjeza Schwoppiz z Khrósczij roswucżuje. Knjeza Blumrichez, kotraż hacz do jutrow w Ralbizach, Konjezach, Rożenicze a Worklezach wucżeschе, je so do Połczinjo pschesahdźika. Powołanska wuczba sa hólzow a holzy wotměwa so wot jutrow jenoż hischcze w Ralbizach. Prjedy stej taitej schuli tez w Konjezach a Rożenicze bykej. Powołanstu wuczbu knjes powołanski wucżeř Jung z Njeżwaczidła a knjeżna Schwoppiz z Khrósczij podawatej. Knjes Hajna pschi Konjezańskej ludowej schuli je khorosce dla dowol dostał. Zastupjerstwo je so na jeho zynna knjesa wucżerja Feliza Hajnu pschenjeżło. Město knjesa wucżerja Schołty, do Pančzij pschesadżeneho, je so z knjesom wucżerjom Eiflerom ze Schérachowa wobhadźiło, wón tez w Rożenicze wucži. W Rożenicze je knjes wucżeř Schuster z Budyschina zastupuje. Knjesej wucżerjej Kubaschej zu porucżili, so ma so wjazy njedżel pschi SA-kursu wobdżelicz. Pódla knjesa Rjeczki tez knjes wucżeř Hiersig někotre wucżbne hodźiny w Rożenicze podawa.

S **Hodźija.** Ssobotu popołdnju je na tudomnej statnej drósy jedyn Drježdżanski wołzobowy automobil do jeneho z kolezom jedżazeho Zitawskeho justizneho praktikanta wot sady sawadźił. Padnywschi žebi kolezał kohcz krwawy sbi. Jeho jédne kolo so czežko wobschkodźi.

S **Hornich Brušow.** Pjatk staj Pschecz mandżelskaj zwój złoty kważ wošwjeczitkoj. Dokelž mandżelski czežko schtyschi, staj so jubilejstaj mandżelstaj doma zyrkwinzjy pozohnowałoj. Wjele pocżescżowanjow je so jimaj dostało. Wjeczor je jeju Wukranczanski pojawnski thór z pisanjom kerkuscha iwjeżelił.

Sulski wubjerk a šulske wokrjesne předsydstwo w Hajnicach

Hajniczanski schuliši wubjerk a schulske wokrjezne pschedsydstwo seidżeschtej so srjedu wjeczor k sjawnemu pohedżenju w Staschcz korczmje. Pschedsydza wjeznjanosta Kaschpor-Hajniczanski pohedżenje nawjedowaschе. S najwažnischim dypkom dnjoweho porjada bě schе sjednocżenje Budesteczanskeho a Hajniczanskeho schulskeho wokrjeza. Pschedsydza w zwojim zawodnym złowje na to pokasa, so ma někto po sjednocżenju Hajniz a Raschowa z Budesteczami do wulkeje gmejny tež sjednocżenje tuteju schulskeju wosadow zwoje prawo. Po rosmołwje so jenohłósnje wobsamknu:

Hajniczanske schulske wokrjezne pschedsydstwo wobsamknje, so zo z Budesteczanskim schulskim wokrjezom do jeneho schulskeho wokrjeza, z mjenom Budesteczanskeho schulskeho wokrjeza sjednocži. To so z wuraznym wumjenjenjom wobsamknu, so zo dźeżi Hajniczanskeje ludoweje schule tez dalewon w Hajnizach a dźeżi Budesteczanskeje ludoweje schule w Budesteczach roswuczuja.

Z našcho kulturnecho žiwjenja

Zhromadžizna serbskeho towarstwa „Sweŕy" w Poršicach

Nasche žerbske towarstwo „Sswérа" wotmě sawdżenu njedżelu zwoju druhu sětuschu zhromadźiznu. Dokelž nětko krajna nałetnja pschiroda człowjekow możnje won wabi, nochzyschе so nam do korczmy zydnycz, ale podachmy so na Krakczanske hory a to na horu Sserżizu. Nahladna czrjódka bě so na tutej horje sejchta. Tež wjazy zonow a dźeżi bęschе so sesichto. Sezwadachmy so na seleny dorn a stare kamjenje. Bórzy pschichwata tež nasch wjednik Domowiny, knjes wucżeř Nejdo, so by k nam poręczał. Wuspěwachmy spěw „Rjana Lužiza", a potom so nasch rěcznik zlowa jimasche. Wobžału jeho rěcze bě nebdże tole:

Ssmy runje spěwali „Czażo pschichodny". Haj, wo nasch pschichod dyrbimy so starać. Tehodła so mohł wón za tym wjeseli, so je telko dźeżi na naschu zhromadźiznu pschischło. Psched létom so sdasche, so je nasche Serbstwo zyle sbankrotowało. Ssamo tajkich ludźi tu mějachmy, kiž to žerbskim prózowarjam popschachu, kotrymž so tehdy slé jeidże. Mamy wschak we wschelakim nastupanju po nowych puczach khodźeći. Domowina zmér nascheho prózowanja potaja. Politiki žaneje njeczinimy. Sswéru k němskemu statej stejimy. Chzemy zebi jenoż nasch pschichod sdżerżecz. Nasche heslo budź: Wróczo do luda! Schto pomhaja nam na zhromadźiznach wědomostne pschednoschki, hdyž pódla žerbskeje ludstwo hinje? Cżi, kiž na pohedżenja towarstwow pschindu, zu dobri Serbja, ale dyrbimy tych dobrycz, kiž zwonka towarstwow stejа. Lud, kiž je zwoju narodnosczź zhubił, duchownje wothudnje. Tajki lud nima woprawdźiteje kultury. Na zwjedżenjach a zabawach mělі herzu wez žerbske schtuczki zapisłacz. Sserbja maja tam žerbski rěczecz a niz jenoż doma. Pěstujmy žerbske nałožki każ mjetanje meje a druhe! Hdyž nimamy wjazy zanych pschasow, zhromadźimy so na zymskich wjeczorach a dajmy žebi stare žerbske baje powědacz! Hdyž tajkich ludźi njeje, kiž to samóża, tak nam Domowina rěcznikow pósczele. „Czażo pschichodny, sakczéj radosny!"

Nutrnje wschitzy na naschego rěcznika pożłuchachmy. Wón potom hischcze wo domowinskim sjeździe, kiž so 15. julija w Radworzu wotmeje, poręcza a pscheproży wschéch na mułet Domowiny na Czornoboh na pschichodny schtwórtk. Potom hischcze žerbski spěw saspěwachmy. Tuta zhromadźizna w so womkodżazej pschirodze mjes czémnymi khójnami a jasnoselennymi liscżowymi schtomami pschi krasnym nałetnim wjedrze bě woprawdźiš podobna mejsta nutrnosczź. Psched 121 létami w mesi běchu Krakczanske hory žwdżokoło krwawneje bitwy pola Budyschina. Nětko tu wojuje czrjódka zwérnyd Sserbow z duchownymi bróniemi wo bycze zwojeho naroda. Na tónzu wupraji pschedsydza Krujaz rěcznikez nasch dżak za jeho pschednoschk. Tutón wschak žebi te w połnej mérje sasłużi. Bě dźe tola z Delnjeho Wujeżda k nam pschikhwatał, hdżeż bě tež z Sserbam rěczał. Tak wopraja zahorjeni Sserbja zwój zwobodny czaż za žerbšti lud! Niech žebi žerbšti lud zwojich narodnych dżełacżerjow waži, a njech so ma po jich złowach a skutkach!

Z Łužicy

S **Kinsbórka.** (Esmjertna jésba.) Na statnej drósy pschi nowym lézhwje je so czežke wobkhadne njeżboże stało. Wožobowy automobil ko nadrósneho schtomeschómorny, sajeżże do dróhoweho pschérowa a tam lepjerz elektrisseho sczejora potorże. Jédnaj, bratraj z Khocżebuza, so czežko sranischtaj a dyrbjeschtaj so je sanitetnym autom do Kamjenskeje khorownje dowjezcz. Tam je mjes tym jedyn z njeju wumrěł.

Radio

Ssrjedu, 8. meje žiwschiny:

Königswusterhausen: Nimo snateho wschédneho programa: 6,20 rańschi konzert. 9,40 sa dźeżi. 11,30 hodźina sa hospoz. 12,10 taczele, ludowe spěwy. 20,30 nałetni wjeczor pschi Sprjewi.

Lipsk: Nimo snateho wschédneho programa: 6 z burow. 7,10 rańschi konzert. 11 taczele. 13,25 z klażischich operettow. 14,25 arisse bajki. 16 sa młodźinu. 18,15 pisana hodźina. 21 wjeczorny konzert.

Hischcze wažne z dnjoweho programa: Barlin: 20,30 rejwańschi wjeczor. Königsberg: 20,30 pisany rejwańschi wjeczor. Hamburg 20,30 rejwańska hodźina. Kölr 20,30 wulki rejwańschi wjeczor. Frankfurt: 20,30 rejwańschi wjeczor. Stuttgart: 20,30 pisana hodźina. Mnichow: 19 konzert. Win: 19,15 wojerski konzert. Warschawa: 20 lohka hudźba. Stockholm: 20,45 Winska hudźba. Praha: 19,35 pisana hodźinka. Budapest 19,30 operetta wot Lehara „Giuditta".

Hospodarski rozhlad

Wutoru, 8. meje 1934.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,494	100 pólsk. złotych	47,25
1 jendźelski punt	12,745	100 českosk. krónow	10,42
100 swajc. frankow	81,04	100 franc. frankow	16,50

Barlinska burša wjeczera wikowanje tuteho tydżenja derje wotewri. Dobre powěsče z transferoweje konferenzy wikowanje wožiwjachu. Kursy akzijow so powschitkownje połepschichu. Na wikach rentowych liscżinow so kursy mało pscheměnichu.

Barlinske žitne wulkowiki sa pschenzu a rožku wjetscheho wožiwjenja njepschinjeżechu. Rožka tróla lózo kupzow namaka hacz pschenzu, tola so za dobrej pschenzu poczachu bóle zajimowacz. Pschenicżna a rzana muka so zaso lepje kupowasche. Wowża so malo poschicżesche, tola sa njón so zaso wyschе płaczsiny zadachu. Kupzy dyrbjachu je zapłacżicz, runjez to njerad czinili. Jeczmjeń w dobrych družinach so sa industriju pomérnje derje kupowasche.

Wčzera płaczeschе w Barlinje zentnar

pschenzy: 9,40—9,65 hr., rožki: 7,85—8,10 hr., jeczmjenja, nal.: 7,70—9,10 hr., wowża: 7,70—7,80 hr.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg Płaczizny po złotej hriwnje.

	7. 5.	5. 5.		7. 5	5. 5
Pšenica	—	—	buny	8,10-8,90	8,10-8,90
rožka	—	—	woka	7,40-7,90	7,70-7,90
ječmjeń, nal.	154-160	155-158	módre lupiny	5,50-6,00	5,50-6,00
ječmjeń	—	—	žolte lupiny	7,40-7,90	7,40-7,90
wows	152-155	150 155	zeradella	7,75-8,75	7,75-8,75
kukurica	—	—	raps, wosusk	—	—
pšeńč. muka	27,00	27,00	lany wosusk	6,00	6,00
rżana muka	23,00	23,00	such. truhanš.	5,15	5,10
pš. wotruby	11,90	11,7-11,9	běrnj. kruski	7,00	7,00
rżane	11,25	11,25	syno, 50 kg		
raps	—	—	rżana sloma		
hróch, Viktor.	20,0-22,0	20,0-22,0	pšeńč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pieluški	8,00-8,25	8,00-8,25	ječna		

Płaczizna za pčońcy za wupłodźerja 188 191 193
Płaczizna za rožku za wupłodźerja 157 160 162

Kóždy čitař „Serbsk. Nowin"
je **zawěsčeny z 1000 hriwnami** při smjertnym znjezbożenju abo při dospołnej invalidnosći

Namołwjenje!

Dźełarnistim wjednitam w twarstwje.

Ssmy bohužel swěsćicź dyrbjeli, so ßo w rańšchej Sakšej wjele dźełarńskich wjednikow sapowě, šakoń wo płaćenju mdy na nazionalnym ßwjedźenju němšteho luda (1. meje 1934) je 26. haprcieje 1934 porjadnje pšchewjesćł. S wośebitym wuraßom na to pokazujemy, so knjes dowěrnik dźěła za šakši hoipodarški kraj je wšchěmi šrědkami mozy, kiž ma k ruzy, kóždu sabotažu wobeńdźenja šakoušteho sapłaćenja narodneho ßwjedźenja němšteho luda poklośta. Nadźijamy pak ßo, so kóždy wjednik dźěłarnje, też w rańšchoßakšim twarstwje, ßo ßam njewusamknje ł wulkeje ludoweje ßhromadnoßće Adolfa Hitlera, ale jako dźěłarński wjednik ßhromadnje ł dźěłacźerstwom nowe ßapšchijećeze wo ßtacźe tak pohódnoßći, kaž je to na kóždy pad nušne.

Wobroćamy ßo tohodla na ßozialne ßacźucźe wšchitkich dźěłarńskich wjednikow twarstwa a wocźakujemy, so na žane waßchnje ł nětkajšimi njedowolenymi naprarami šakoń wo płaćenju mšdow na narodnym ßwjedźenju němšteho luda wobeńcź njeßpytaju.

Němšti dźěłacźeć ma prawo na to, po šafkadnych wuprajenjach naßcheho wjednika w naßchim naßtonalßoßialißtißkim ßtacźe ßnajmjeńßcha to žadacź, ßchtož je ßo jemu šakoušay ßaruczało. Tuto šakoušte ßaruczenje ma też ßa ßadnje kóždy dźěłarńßti wjednik dopjelnicź.

Poßpyt kóždeješkuli ßabotaže njedźijawajm wßcheho dowěrnikej dźěła ßa šakši hoipodarški kraj, ßtron. towarßchej Arnoßchtej Stiehlerej, woßjewimy. Nadźijamy pak ßo, so kóždy dźěłarński wjednik ße ßwěje ßameho šakoušte wumělenjenja ßnaje a je też dopjelni, kaj ma to bycź.

Němštoßtatna wokhkadna ßkupina ßa twarstwo, šakši wokrjes.

Najnowiše z cyłeho swěta

— We Sthm Komorowje ßu wećera wßchě ßchule ßamknyli, dokelž ßo tam ßaduchniza (diphtherija) ßtrachnje roßchěrja. Hłom pšched nětkotrymi dnjemi běchu nětkotre ßchulße rjadownje ßawrjeć dyrbjeli. Nimo toho je polizija wšchitke ßhromadnjny ßakaßała, ßo by ßo roßchěrjenju tute thorośce ßadźěwało.

— Blišo Sana Sebaßtiana w Schpanišej autobußaj ße ßo ßrahowchtaj. 2 wožobje ßo morišchtej a 20 ßo ßrani.

— Mórßky rubjejnizy pßchemóchu wobładuk chineßkeho pßchibrjenjeho parnika „Taihi“ a łódź wurubichu. Woni cźekachu ł rubjenßtwom, kiž běßche 10 000 dollarow hódne. Schtyri ßobußtawy wobładuki ßmjerćej namałachu. Rubjejnizy nětkotrych puczowazych do morja cźißnychu, twarći ßo tekichu.

Towarstwowski powěstnik.

Budyßchin. „Sjednoczenßtwo evang. Sserbow“ wobdźěli ßo na dnju Bożeho ßtpicźa pßchi ßwjedźenju Gußtawa Adolfßkeho towarßtwa we Mjeleczinje. Wotjědźemy rano 7,15 hodź. wot dwórnißchcźa ł njedźelßkej thartku ßa 60 pj. — Pßchijimjedźeze też druhich ßnatnych pßchecźelow ßobu!

Budyßchin. Wobdźělnizy na Gußtav-Adolfßkim ßwjedźenju we Mjeleczinje, kiž chcedźa ßo też na wulkcźe „Domowinu“ na Cźornoßoh wobdźělicź, woteńdu we 12 hodź. ł Mjeleczinßkeho torhoßchcźa do Wbohowa Halkendorf na dwórnißchcźo a wot tam 3/42 hodź. je cźahom do Kumwałda.

Hornja Hórka. Tow. „Łužiza“ wobdźěli ßo na Boże ßtpicźe połnoliczbnje na Gußtav-Adolfßkim ßwjedźenju. Woteńdźemy 1/28 hodź. ł Hornjeje Hórki. Popołdnju 1/42 hodź. pojědźemy ł Kumwałdßkim cźahom hacź do Kumwałda a wot tam poběžimy na Cźornoßoh na Domowinßku ßhromadźiznu. Pßchedstyda.

Zamołwity za spisaćelßki wobßah: A. Dućman, za nawěßtki dr. J. Cyž, wobaj w Budyßinje. D. A. IV. 1934: 2385. VC

Tunje swjatkowne poskićenje

Twjelki, šěre, smuhate, z čisteho lenu, bělene a wobrubjene, 45/100 58 a **45** pj.

Košlowe tkaniny, k swjatokej indanthren, 80 cm šěroke, meter **48** pj.

šwedske smuhi, indanthren, 116 cm šěroke meter 78 pj., 80 cm šěroke meter 58 a **48** pj.

frotejowe twjelki, pisane 45/100 šěroke 58 pj., 45/90 štuka **48** pj.

jaquardowe twjelki, běłe, pollenowe, bělene a wobrubjene 49/100 58 a **50** pj.

mužace sportske nohajcy por 88, 75, **50** pj.

módre čišćane tkaniny za khuty a drastu, wjele wuprawow . meter 65 a **58** pj.

płočliwa žida wšelake wuprawy meter 75 a **68** pj.

imitowana židźana tkanina nowočasne wuprawy m 88 a **85** pj.

trěnja, šěre a běłe z čisteho lenu bělene a wobrubjene 50/50 6 št. **1.38** hr.

žonjace domjace drasty we wšěch wulkosćach št. 2.95, 1.98, **1.48** hr.

ruby, běłe 130/160 št. 1.78 130/130 št. **1.48** hr.

mužace košle z kopřiwiny, wulk. 110 dołhe 1.65, 100 dołhe **1.50** hr.

damastowe ruby, běłe 130/225 št. 2.75, 130/160 št. **1.95** hr.

ruby ke kofejej, 130/160, běłe, złote, praise, módre št. **1.95** hr.

dźełaćerske bluzy a kholowy, módre a pólnošěre št. 2.25, **1.98** hr.

strowotne płachty, 140/225 ze židźanymi kantami št. 2.45, **1.98** hr.

Brokatowe błidowe přikrywy ze židźanymi cankami, 130/155, 4.95, 3.95 a **2.95** hr.

módre čišćane drasty, we wšěch wulkosćach, z 1/1 rukawu 3,95, z 1/2 rukawu **2.95** hr.

počehnjenje z dwěmaj hłowakomaj, linon, nješite **3.95** hr.

počehnjenje z wušiwanym hłowakom, šite **4.50** hr.

počehnjenje z dwěmaj hłowakomaj, dobra kwalita, smuhaty płat, 6.75, **5.50** hr.

počehnjenje z dwěmaj hłowakomaj, nješite 5.75, **4.95** hr.

počehnjenje z dwěmaj hłowakomaj, Stepper, nješite 6.50, **5.95** hr.

A. Bokelmann nasl.

Założene 1892 **w Budyšinje** **Serbske hrjebje 2**

Młódšeho
wotročka
pyta hnydom
Wünscha we Wadecach
pola Kubšic

Swarneho
pohonca
pyta hnydom
Guda w Dalicach

Moje
ręčne hodźiny
w Barće
Dwórniščowa dróha pola Hänslec
su **kóždu srjedu**
wot 3—8 hodźin
hojeńska praktikarka
M. Harnisch

Stepowane
moškowe
wotmjane
wjelbłud.
błidowe
přikrywy
wulki wubjerk, jara tunjo
Paul Korn
na Hošic hasy 21
Specialny dom

Zawołajće telefoniscy
Budyšin čo. 2687, maće-li maly nawěšk abo ważny podawk we Wašej wsy abo wokolności wozjewic. Hdyž do Budyšina přińdźece, móžeće w Serbskej kniharni nawěšk zapłaćić abo wudawki sebi dać zarunać. Serbska kniharnja to rad čini, dokelž chce přeco to »nainowiše« swojim čěsćenym čitarjam poskićeć.

Gardiny
a wujeđ derje a płaćizny hódno pola
Kurta Erlera w Budyšinje na Žitn. wik. **28**

Brennabor
Diamant
Miele
Göricke
koła
spec. koła 42.50 žónske 44.50
Wulki wubjerk.
Ca. 260 kolesow na składže.
Naplaćenje 10.-hr.
tydź. dźělby z 2.— hr. počinajo
Stare koła přijim jako naplaćenje
J. Schieback
Mužakowska dróha 4

Jsraelec rěznistwo
w Bukecach
poruča
młode wolace a kruwjace
mjaso . . pt. **45—50** pj.
swinjace mjaso **60—70** pj.
ćelace mjaso . . **60—70** pj.
wšitke druž. kolbasy **70** pj.
rubane howjaze a swinjace
mjaso . . . . . punt **65** pj.

Meble
w znatym solidnym wuwjedźenju najtuńšo pola **Ospang** nětkownej dr. 17

„Ulejće, nowa wěc so stawi!“
šwjasne přednoški
wšelakich spisowaćelow
za zeleny, sćěborny a złoty kwas
zezběrał Michał Nawka
Serbska kniharnja
w Budyšinje w Serbskim Domje

Do serbskeho domu
Serbske Nowiny
su tunje a płinjesu wšě zajimawosće a blizke a daloke

Serbske towarstwo Jutrnica
za Njeswačidło a wokolinu
woswjeći njedźelu 13. rožownika wječor 1/28 hodźin w knježim hosćencu swój
25lětny jubilej wobstaća
wobstejacy ze spěwow, swjedźeńskeje rěče, dźiwadła a rejow.
K tomu wšě serbske towarstwa a wšón serbski lud wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Suknowy skład a krawcownja
Großmann
Bohata dróha 29, II
w domje firmy Kristeller. — Žane klamy!
Wulki skład nowočasn. suknow a podšlćow
Płaćizna za zhótowenje wobleków a mantlow ze wšěm přišłuškom na čistym lenu a konjacych wosankach dźełanych. Też ze sobupřinjesenych suknow. Pěkna forma. — Wuporjedźam a žehlu! wot **hr. 25** počinajo

Nakład „Serbsk. Nowin“
je Wam dźakowny, hdyž, lubi čitarjo a čitarki, při nakupowanju we wobłchodach prajiće, zo sće nawěšk w „Serbskich Nowinach“ čitali. **Cesćiće z tym sebje, hdyž jako Serb** prajiće, zo wotebjerjece „Serbske Nowiny“

Trjebaće-li barbu
suchu, za kalk, klij a wolij— **abo hotowu** k barbjenju, potom přińdźće ke mni!
Barbu kupować je wěc dowěry!
Wěcywustojne radupodawanje!
Hórnik a Domanja
w Khrósćicach

Při składnosći naju złoteho kwasa je so namaj ze wšěch stron tak wjele zbožopřećow, darow a wopokazow lubosće a česćownosće dostało, zo namaj móžno njeje, so kóždemu za to wosebje dźakować.
Tuž wuprajamoj po tutym puću wšitkim přećelam a znatym za to naju
najwutrobniši dźak!
We Łahowje, 7. meje 1934.
Korla Grofa a mandźelska

Bohu je so spodobało, pónđźelu wječor našeho lubeho nana, přihłódneho nana, dźěda a wulkeho dźěda
k. fararja na wotpočinku **lic. theol.**
Arnošta Oswalda Mrózacka
w žohnowanej starobje 88 lět do wěčnosće wotwołać.
W hłubokej zrudobje
Hilża zwud. Sickertowa rodź. Mrózackec
Marija zwud. Auerswaldowa rodź. Mrózackec
farař Waltaŕ Mrózack
wyšša wučerka Hana Mrózackec
dr. med. Jurij Mrózack, Dorothea Mrózack
Lucija zwud. Mrózackec rodź. Tabbertec
Dorothea Mrózackec rodź. Lohsec
Irmgard Albrechtec
12 wnučkow, 9 wulkich wnučkow
W Budyšinku, Budyšinje, Cwikawje, Störmthalu, Lipsku, Hohnstein-Ernstthalu, dnja 7. meje 1934.
Žarowanska swjatočnosć pjatk, dnja 11. meje 1/1 hodź. w Budyšinku, 1/3 hodź. w Hrodźišćanskej cyrkwi.
Wot žarowańskich wopytow prosymy wothładać.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1,15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-sjadk 6 pj., za swóbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskeje žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přećiwo sćěhwkam čělneho znjezboženja z 1000 hr. – hdyž wumrěje abo hdyž je w čas žiwjenja dospołnje běrny. Kóžde znjezboženje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšacej bancy wozwěź, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezboženja dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumjenjenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 107 — Budyšin — Srjedu 9. meje 1934 — Bautzen — Lětnik 93

Dla swjedźenja Božeho stpića wuńdźe bliže čisło „Serbskich Nowin" pjatk připołdn u.

Přijomne wěšćenje němskeho financneho ministra

Němski finanzny minister hrabja Schwerin-Krosigk rěčeše wutoru dopołdnja před hłownym wubjerkom němskeho industrijowoho a wikowanskeho sjězda wo dźenźnišćich praschenjach finanzneje politiki. Po jeho zdźowach je finanzna politika w dźensnišnim času njemóže jenož na politiku wurunanja hospodarskeho plana wobwisowaca. **Finanzna politika dyrbi na přenim městnje stutkowna hospodarska a konjunkturna politika być.** To wosnamjenja, so maju hišćeze słuwace reserwy je do służby stajić, kotrež su kredit sjawneje ruki. Tuta konjunkturna politika wusmutkuje je do dweju stronow, jako politika skasankow a jako politika wołoženja.

Poćeženje sa přichodne lěta z teho, schtož je je na polu aktiwneje kreditneje a konjunkturneje politiki w posledniim połdraleće stało, wuczinja nětdźe 4 miliardy hriwnow. K tomu přichódźetej hišćeze 2 miliardźe hriwnow njedostatka w němskim stacu, kiž z lěta 1928/29 rostu nuzowny. Shromadne poćeženje potajtim 6 miliardow wuczinja, kotrež maju je po dotalnym planje za 5 lět zapłaćeć. Tajka politika dźerži je dospołnje we wobłuku nuzowneje a stroweje politiki. Se strowej konjunkturnej politiku je tukhwilu z postupowazym wožiwjenjom runje na wopak hacz dotal dospěje: wudawki za zastaranje njezapłaćerjow spaduja a dochody přichibéraju. W lěcze 1932 wuda je za zastaranje njezapłaćerjow 2,7 miliardow, w lěcze 1933 nětdźe 2 miliardźe a za lěto 1934 wuda je po wočakowanju nětdźe 1,3 miliardow hriwnow.

Wot 1929 hacz 1932 je zylej Němskej z jeje krajemi a gmejnami dawkowe dochody wo 3,5 miliardow spadnyli, hacz runjež mějachu nowe dawki a powyšenja dawkow 3 miliardy hriwnow wjazy přichińeć. Tak spadowanje dawkow wopraudźe 6,5 miliardow hriwnow wuczinjesće.

Sa czaj knježerstwa Adolfa Hitlera je je w dawkowym nastupanju wjele wołožiło. Njejsmy pak hišćeze k dawkowej reformje přichilili. Přichi dawkowej reformje matej je dwě wěcy różno dźerżeć: techniska regrma a materielne wopřichinjenje. Techniske sjednorjenje njeje cżežko dosprěć. Dawkiplačerjej pak najbóle na tym saleži, schto ma wopraudźe płaćeć. Dawkowy tarif, kiž z tenu wjedźe, je ma je nětdźe 50 proz. dochodow statej wotedacz, dyrbi je sam sniżeć. **Dyrbimy k rozrisnjanju dóńcz, kiž nam je přichpjatych žadźbach, na kotrež běchmy je w Powójnskim czasu zwuczili, pomału sajo rojumne dawkowe žadźby přinjese. Też wotstronjenje dawka na podružništi pjenjes dyrbi je po nječim přichewjesć.**

Sa wožiwjenje hospodarstwa je rosźudźaze, so je nowe kredity psichi tunjej dani dostacz. S teho wukhadźa musnosć danjowe politiki, schtož stare danjowe žadźby nastupa. Němski kanzler je hižom 21. měrza na tutu musnu politiku pokasał. Mjenowanej stronje politiki, poćežene doprědka je sfastankami a dawkowa politika, hodźitej je jenož snjesć a wusprawnicz, hdyž je je přichodnych lětach zyle rasnje kutuje. Wudawki dyrbja je hišćeze bóle sniżicz, so bychu je přichibéraze dochody za wotplačenje poźczonkow wuzwjeć mohle. Hakle potom budźa je po nječim wótrosće hodźecz wurunacz, kiż přichi krizy nastachu.

Nowe směry za dźěło nowinarstwa

Němski minister za propagandu a ludowe powuczenje dr. Goebbels je hakle njedawno na to pokasał, so nowy stat njemóże nowinarstwo trjebacz, kiż swoje dźěło jenož pod cżiszczonym wyschnoscżow cżini njemóże dobrowólnje nacionalsozializmuż twaricz pomhacz. Dokelż nacionalsozialistiski stat wěso sse wobstejnosće, kotrež je pod liberalistiskim systemom jako hwoboda nowinarstwa wosnamjenjachu, njemóżesće cżerpjecz, dokelż njeźiwdźesće dopuschcżecz, so hjeszkótomite elementy też najwjeźiwjeńše kubła naroda do błóta teptachu, běchu emigrantojo se swojim schczuwanjom we wukraju posdacze zwdźili, jako by je němskemu nowinarstwu njewotwitne dźěło wsało. W sajimje pschewjedźenja němskeje revoluzije dyrbjesche też nowinarstwo wěste postajenja wobkedźbowacz a dyrbjesche na žadanja wurjadneho revoluzionarneho cżasa dźiwacz. Po kónczenju revoluzije a hdyž je je hobrite dźěło zakonatwara sapoczało, maju je też zwonkowne wjasanja, kiż za dźěło nowinarstwa hišćeze wobstejachu, wotstronicz. K temu je němski minister za propagandu ważny wukas wudał.

S wukasom je wotjewja, so je je redaktorski zakoń z 1. januara 1934 wudał, so bychu němscy redaktorjo we swojim dźěle za nacionalsozialistiski natwar je swojej samozitosću po możnosći zwobodnje a samostatnje dźěkali. Nětko je je wšěch cżaš minył, a redaktorjo su je na zakoń swuczili. Tehodla je němski minister dr. Goebbels němskostatnym a krajnym wyschnoscżam i pschesjenoscżu je statnym nowinarskim schefom nacionalsozialistiskeje strony měnjenjacam strony nowe pokiwy wo nastupanju nowinarskeje politiki podał:

1. Rosprawy wo sjawnych sarjadowanjach maju je nowinam znanym pschewostajicz, je-li zdźi ważne pschicziny hinak njeźadaja. Redaktorjow a zwobodni zurnalistow zwobdźelacerjo njeźmědźa je wot rosprawjenja wusamknycz.

2. Dalokoż je w sajimje stata dowolene, njeźmědźa je powěsće a rosprawy sawrjecz. Sawrjece rosprawow wo wěsćich sjawnych praschenjach abo podawkach atd. nima je wschědna należnosć, ale ma je jenož wunwsacznje stacz.

3. Sa redaktorske dźěła nowin ma pschichodnje jako zmjer płaćicz, so ma je mjes njesami, kiż redaktorski zakoń postajeja, po możnosći schéroke městno wostajicz. Rospominanja podawkow je stronj jenotliwych nowin ma je nad druhe rosprawy stajicz. Po możnosći je wo wšěch praschenjach maju je nowiny je swojeho stejiscża wuprajicz.

Na kónzu tutych postajenjow je praji, so chze knježerstwo dźe'o redaktora, kiż je sebi swojeho samolubenja wědomny, po możnosći wołožecz, tola pak nochze k temu dopomhacz, so by je njesamolwite kritikarstwo abo blechżerstwo z nowa rosšěriło. **Schtóž nazionalsozialistiski stat a słóż ducha nazionalsozializma dozwla šmuškowanje wotpokasuje, temu je wěso zaneje składnosće njeda, tuto wotpokasowanje z pišanjom w nowinach wobtrucżicz.**

Přetworjenje sakskeje krajneje cyrkwe

4. meje je 16. evangelisko-lutherska krajna synoda we zwjatočnym pohrjebnym jakiu evangelistu krajnu zyrkej do němskeje evangelisteje zyrkwje sastajiła. K tutomu wustupjenju dowěrjenja je je wěsto němski zyrkwinski zakoń je 7. meje 1934 wudał, z kotrymž němska evangelska zyrkej pod wjednistwom němskeho biskopa psches swoje organy wjednistwo evangelsko-lutherskeje krajneje zyrkwje w Sakskej pschewosmje. Zakoń postaja, so němski biskop krajnemu biskopej roskaju podawa. Na městno němskeje evangelskeje nazionalneje synody, kotraž je loni we Wittenbergu prěni króć seńdże a tam němskemu biskopu wuswoli, **stupi nowa krajna synoda, kotraž ma je z dotalneje wutworiz.**

Wona wobsteji z krajneho biskopa jako pschedsydy, 18 zobustawow a jeneho sastupjerja theologiskeje fakulty. S tych 18 zobustawow ma dotalna synoda 12 wolicz, 6 pomjenuje krajny biskop. Tehorunja tchologiska fakulta krajneje univerzity w Lipsku zobustawa namjetuje, kotrehoż krajny biskop pomjenuje. Połozja zobustawow dyrbi z lajkow wobstacz.

Wutoru popołdnju serdźechu je w Drjezdźanach zobustawy stareje synody, so bychu je wo zakonju němskeje evangelskeje zyrkwje wuprajile. S jich zrjedźiny wostajichu je sześćowoze zobustawy noweje synody:

wyschichi zyrkwinski rada sup. dr. Lehmann z Freiberga;
sup. Spranger z Annaberga;
sarać Rübner z Drjezdźan;
sarać Reichel z Annaberga;
dr. Diener se Schönberg z Pfaffrody;
żelesniski dźěłacżer Behrendt z Lipska;
kantor Polak z Budyschina;
pschekupz Haack z Plawena;
kubler Pali z Leutsdorfa,
schulski wjednik Mahn z Oberhohndorfa;
pschekupski pschistajenz Nerrettig z Drjezdźan;
nakładny rjadowar Schwarz z Kamjenicz.

Krajny biskop pomjenowa sześćowazych **6** zobustawow:

fararja Stölznera se Skasy;
měšćanu. dróhowehe dźěłacżerja Galzicha z Drjezdźan;
fararja Fischera z Lubija;
stabowehe wjednika Harbancra z Drjezdźan;
pohrjebnischcżowehe inspektora Warnatscha z Drjezdźan a
měšćanoslun Königa z Königsteina.

Sakupjerja theologiskeje fakulty krajneje univerzity w Lipsku krajny biskop hischcże pomjenuje.

16. evangelisko-lutherska krajna synoda je je z tym rospuschczika. Nowa krajna synoda jenož hischcże wuradźuje a zwdźěła zebi napischcżo prjedawschim parlamentariskim wschnjam wuras swojeje woje w bratrowskim rospominanju.

Židam njepřećelne wustupy w Pólskej

W Białystoku měšćanstwo sandźenu njedźelu zwjedźeniski czah pschi zionistiskej zwjatočnosći roschnachu. 30 Židow je bóle abo mjenje cżežko skani. W měšće Łódźi je k nowym demonstracijam pschećiwo Židam dóschło. Też tam někotrych Židow skanichu.

Jednanja mjez Bołharskej a Juhosłowjanskej

Juhosłowjanski zwonkowny minister Jeftić je diwaj dnjej na wopyće w bołharskim měšće Sofiji pschebywał a, je je swojim pschewodom wutoru wjeczor do Bełohorda wróćził. Psched swojim wotjězdom w Sofiji Jeftić sastupjerjow nowin pschija, tehorunja bołharski ministerski president Mušanczow. Wobaj ministraj rosprawjeschtaj, so je je diwaj dnjowe rozrěčowanja dospołnje w pschecżelnym duchu wotmele a je je dospołnje spokojte. Jeftić wobzeje wulsěhny, so je je pschichodny powětr za wobnowjenje dospołneho dowěrjenja mjes krajomaj pschihotował.

Napjatosć w jendźelskim knježerstwie

Londonske dźěłacżerske nowiny „Daily Heraldd" piszaju, so je w jendźelskim knježerstwie cżežka kriza nastała. Prawizarjzy ministrow je pjecza pod wjednistwom wójtskeho ministra lorda Hailschahama ministerskemu presidentej w praschenju wotbrónjenja napischcżo stupili. Macdonald wustupuje za sesłajenje njepschemjenjeneho plana za wotbrónjenje a ma z tym napischcżo swojim kollegam mjenschinu. Hdy je we wutornischim pohrjebnju knježerstwowego wobjerka za wotbrónjenje njedojednaju, potom budźa należnosć na połnym pohrjebnju knježerstwa krjedu rosrisacz dyrbjecz. Wěrno je, so je je to knježerstwo wotbrónjenja dla sse rosschcżepiło a to mnohy ministrowje **noche** zedźa wjazy nowe możnosće k sdźerżenju pytacz.

Před khutnymi podawkami na dalokim ranju

Sowjetske nowiny zebi wulke starosće cżinja, so je wójny Japanjeje w rańschej Aziji pschichodnje hischcże bóle sesyłni. Japanzy dźedźa nětko sazo z nowej mozu

nowy nadběh na połnjoźnu Chinu syptacź. W bliźnim czasu so tehodła fara khutne podawki w provinzach połnóźneje Chiny wocakuja.

Jadanzy maju po powěsći Moskowskich nowin wjele wuschikich agentow, kotřiž zu mjes wobydlerjstwom tuteych provinzow hibanje za pschijamkanjenje k mandźiskemu kezorstwu słužźi. Nowiny cźerwjenego wójska „Krasnaja zwězda“ wospjetuja zlamowaze powěsće jenych jendźelskich nowin, po kotrychź so w bliźnich pschichodźe japanscy nadběh na ruisku Sibirsku wocakuje.

Nowe Stahlhelmowe znamjeschko.

Znamjeschko za Nazionalsozialistiski swjask němskich frontskich wojowarjow (Stahlhelm). Grafik Günther Wogler je znamjeschko naryßował a wjednik je jo dowolił.

Ze Serbow

W Budyschinje, 9. meje 1934.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 753, hygrometer —22, **najwyschscha temperatura wo dnju +12.** — **Dźensa rano we 8 hodź. barometer 753, hygrometer —42, najnizscha temperatura wo nozy +9.** — Wuhlady na pomalsche połepschenje wjedra. — Hačrunjeź nasche krajiny we wobwodźe **wyschiny** leža, bésche so nam wjedro wczera tola pomrócźiło. Tež trochu deschcźa je so nalschło. S pschicźinu pomróczenja bésche, so bóchu so symnjiche wětry z morja do kraja dobyle a z městnami njewjedra a wothłódźenje pschinjesźe. Nětko pat so sasso wucźahuje. Po rosprawje wjedrownjow smějemy nětko sasso złónczne wjedro. Njebudźe drje pschecźopko, ale za puczowanje po naletnej swórbie runje prawe. Nadźijomnje so ! nětczischim thłódnym cźasom straschni łodowi mužojo bobu pominu, so młodym rostlinam njeby wjazo strach mrózow hrozył. — Jutrje na zwjedźenju Bożeho spitza złónczko 4,20 hodź. skhadźa a ro 7,34 hodź. khowa. Mjezacźk skhadźa jutrje rano 2,39 hodź. a khowa so popołdnju 4,25 hodź.

— **Wuhlady na wjedro za jutrischi schtwórk: Rjane a spodobne naletne wjedro.**

*

Z posedźenja měšćanskeje rady

8. meje 1934.

Měšćanski rada Feldsmann. Pschedbyła rady wěnuje měšćanskemu radźe Feldsmannej, kiž je so je swojeho słutkowneho dźěła we słužbje na ludźe nahle wotwołał, cześcźaze zhowa. Radźina zhromadźizna cześći jeho dopomnjesche pschi jeho z storom wobdatym stołzu z postanjenjom z městnow.

*

— **Wobtšad pósitich autobusow na zwjedźenju Bożeho spitza.** Na tutym dnju jěchja pósitke autobusy na wschitkich cźarach, kiž z Budyschina wjedu, jako njedźelu. **Tehorunja pojedźe amnibuß na Cźornobóh w 13 hodź. z Budyschina se Zitnych wikow.**

— **Sadobnycźe.** W nozy k 9. meji 1934 je so do jene nje tudomneje konditornje a pjekarnje, kotraj je we pinzy samešcźena, sadobnycźe stuczito. Kradnyło je so pokruta Hamburgskeho cźornego thlěba, cźajowe pjecźwo a tykanj w hódnosći nětkaže 5 hriwnow. Wo wócźowne wosjewjenja proße kriminalne wotdźelenje we Budyschinje na hrodźe Ortenburgu, telefon 2802.

Njekupujće pjedy grocźanc płoty

pjedy hač njejsće sebi pola nas poslědnje nowosće wobhladali:

zakońcsy skitane, na kusu cynkowane smuhate pleciwo, a horjeka šeroke a deleka wuzke wokješkate kurjatkowe pleciwo

Jeničky na předań pola firmy **Miessner**

Bóz kčě'e

Raduj so luba duscha, khdyż nětko wokolo tebje wschitko so dobi, kejeje, wonja, so kuśotnje barbi. Haj tuto wumjeńschwo dokonja jenoż luba meja, mjezacź pschemožnych pschirodnych darow, mjezacź cźichego słobźeneho zonjenja za młodźinu, mjezacź wokschewja za wotrosćenych a mjezacź spokojneho cźicheho spominanja a wocźerstwjenja za starych. A tak kaž meja kóždemu nješchto darí, tak też zón najtajnischi kuczik w pschirodźinym raju krajnu a debi. Kóżdy so kwětka žmeje, tam so nam duscha hrěje. Jena kwětka po druhej nam pschihwonja, jedyn ptaczik po druhim nam sawjuka a zami kuknjemy do kóżdeho kuczika, so bychmy so prawje wjele rjanosćow swjeżeleli. Hlej tamle pschi zyle starosći je zkomu krutym domczu kuka módrina bosu wotschenoju tebi na pschecźo. Kak male su tola jeinotlíwe kwětki bosu a kak mulkotnje słutkuju sjednoćeja so do wulkich pschiwabnych kwećzelow. Sćikych, tam w blizkosći synzi pczółka a hromadźa nektar z kwětnych wutrobiczkow. A khdyż tuto synczenje błyschinu, sjednoćeja so z wobrazom kčejazeho bosu, starego domczka, bźh cźasa, bźh zźiwjenja. Pitnje je so z radoscźu nad tutym domom jónu twarsko, khordże je złahował do zwojeje wokolicy, někotra słónca khwila putkasche zebi w nim domczk a někotra mała dźecźasa ruczka je so jeho pschinnuła, jako by lubh pschecźel był. Staroba wschak po cźasu mnoho pschecźelow tuteho domczka złała dźerżesche, ale — khdyż naléczo pschikhadźesche a tam pschi starym lubym domczku bós kčejesche, potom so wschitky k njemu w myślli abo w skutku wrócźichu. Nětko bé sasso wobdaty z kuskom, kiž tute małe bosowe kwećzejcźki wschudże wuzasaja, khdyż so sjednoćeja k wulkej pyschnej zjanosći. A tak naš bós stajnje k zebi wabi a do popołnusje, so ma mała wutrobiczka, khdyż so zmérwa, bi a dopołnusje, so ma mała wutrobiczka, khdyż so zmérwa, wjele zwoja w zebi. Pschitomnosć sjednoća so ! wobrazom pschejźiwjenego cźasa a da nam kóżde léto w naležu sahacź, kak blisko stoji nam stajnje sachodnosć.

*

S **Nalarjej.** (Papuch cźeknył.) Wuczerzy tudomneho dźeczazeho wusława je jeje papuch (Papagei) cźeknył a so wroblam pschidał, ! kotrymiž nětko bydli a leta. Cźeknjeńz so nochcze wjazy popadnyć dacź, jemu so we wroblazym towarstwje po sdacźu lubi. Nadźijomnje tuto towarstwo nowu ptaczu družinu njewuznjese.

S **Nalarjej.** (Srjeda sniesbožił.) Pondźelu pschipotdnju běsche so Zitnu hrězu ryczekkubleńskeho nazenja Szymanka do kalaczkateho grotu na pastwischcach sabésał. Ludźo namakachu jeho tam wiśjazo. Wósche zebi na wutrobnu mjazo hacź na kolcze dele idrél. Po wuprajenju słótneho lékarja nieje hišcźe wuzasane, hacź skoźo wotkhori. Je to jara wobjazujomne, dobelź bésche to wurjadnje rjany kóń, na kotrehoż bésche ! Szymank pschi wobhladanju koni sandźenu tydźeń prenje myto dostał.

S **Jenkez.** Pondźelu wjeczor wokolo 9 hodźin zo ! Kubischiz duzy ludźo krótko psched Jenkezami na drózy krewawnych zźedow a jedneho koła dobhladachu, pódla kotrehoż be papiera rosmjetana. W pschérowje ranjeny leżesche, kotryż mózesche jenoż rjez, so je do njeho automobil sawadźił. Sawołany Kubischiski lékar swérći, so bé zebi snjesbożeny nop pukuł. S papierow bé spóznaj, so zo wo wokrejżneho sastupjerja Hermanna Dürricha ! Budeńez jednasche. Sanitetny auto jeho do Budyschina dowjese. Kak je zo njesboże stało, nieje zo hišcźe wuzasniło. Jenoż to je zo swésćiło, so je Dürrich cźejku aktowu toschu pschi zebi měł a so je bjes zwětka jěł.

S **Nachlowa.** Do tudomneho kubleria Wagnera bé sandźenu źrjedu popołdnja na drózy pschi Kubischiskim żelesniskim mosće jedyn wobsobowy automobil sawadźił. Na rany, kotrež je pschi tym Wagner pocźerpił, je wón wumrěł. Njedźelu popołdnju su jeho wotemrěcze cźeło na pohrjebnischcźu w Kumwaldźe khowali. Wulka zwła pschecźelow ! Nachlowa a Kumwaka je so ! poslědnjemu wotpocźinkej pschewodźesche.

Z **Delan.** Před létom je so tu dźěłowe léhwo 3/152 přinarawiło. Wono k zakładnemu wotdźělenju 3/152 w Šěrachowje słuša. Jedyn ćah tehole zakładneho wotdźělenja w Delanach leži a pod rozkazowarstwom półneho mištra Friedrichsa steji. Za krótki čas lětuwoweho wobstaća je so wjele wužitneho dźěła dokonjało. Na Hromadniku je so puć wuporjedźił, na Cornobozy je so lěs čisćił a šćikowcy su so wukopale. w Mjesćach, Rachlowje a Rabocach su so rěčki runale. Dla njepřihódnych wobstejuosćow wody so lěhwo bliže dny do Hnašec přepołoži.

Dyl biš swjaty dźeń swjećić

Wjeńna stawizna wot Waćka.

3] (Pokračowanje.)

Wón ! wulkim spodźiwanjom na mnje hladasche, haj runje **tak** kaž ty nětkle, Jurjo, ale rosemisch, schto ja ! tym mjenju? — (Nětk bu Jan se zwjatej zaborjenosću napjelnjeny, a wěcźesche dale, kaž hlěduje.) Nasch knjes Khrystus je nje tak twjrjoko posłěhnył a mje tak drogo wukupił, so bych wěcźnu zbożnosć psches njeho herbował. Jurjo, do wěcźneje zbożnosće tola wěrisch? Kak mózhli wbohi khudźi ludźo bjes t e j e wéry nasche zźiwjenje znjesć, zźiwjenje polne prózy a bźła, staroscźe a nuzy! Haj, Jurjo, budźech tule wěrnu njemeł, hischcźe dźenja bych do wody skocźił. — Khdyż pak je wéra mój jenicźki trosćt, moja jenicźka nadźija, nochcu ju też ! lohkej myślli wot zo tłorkacź; wjese bóle dhu za zwojim Knjesom a Zbóžnikom, kiž je sam zakoł tuteje nadźije, w luboscźi a zwěrnosći khodźicź; pschetoż jadyn cźłowjek njeje jeho nahłédnił a njeje kschescźan, kiž jeho kajnje ! nohomaj tepze. Kajsija rěka: „Dyrbiśch zwjaty dźeń zwjescźeć!“ Po prawym to žana kaseń njeje, ale prawy hnadny dar a balsam na tamne twjerde zźiwo: „W pocźe zwojeho wolbicźa dyrbiśch zwój khlěb jeseź!“ Kóżda njedźela je taski kruch zbóžnosće, kruch njebjeź, kotryż dyrbi nam cźeźki tydźeń połóżcź; a khdyż nětko tych 52 njedźel a rocźne cźasy hromadźe sleicźimy, je to hižom khětry dźěł léta, khdeź móżemy kaž w njebjeźach zźiwi być.“

Hercźe so žuliły po lizomaj roujachu, kotrež pak pola njeje ženje twjerdje njeźeddachu. Też dźenja njebé to hnuscźe, khdyż płakasche, wjle bóle mjerzanje, so wěscźichtaj ! Jan a Hana lépje na śwécźe dyźli wonaj. Dźěło jej pokoja njewostaji, a źwédomje też nig. W jejnej wutrobje njebé žadyn měr, a wona so hinak tróschtowacź njemógdźiśche, hacź pisches sdychowanje a skorjenje. Jurjej pak bé so dawno hižom jołcź pschekał. „So by zwoje žiwe dny Bjesćiarosćejz Mots był, dawno wémy!“ praji hněwny, „Bóh wé, kak jeno zwoje wacźi ješiwich, so njesajawitła!“ „Haj, Bóh wé,“ snapscheźiwi Jan mérnje, „a derje je, so wón to wé, a so to moja wěz njeje. Moja wěz jeno je, so jeho kajnjow dźerżecź, Bóh w zwojej wulkej dobrocźiwosći njebudże hej niczo wote mnje žadacź, schtož ja njemohł dźerżecź. Tak ja zwjaty dźeń zwjescźu, a dam jemu so starace, to moje dźecźi njesawutła. Ja też njebych ke temu ani prošchła pschicźinicź mohł, kaž też ty to njemóżesch.“ “Tak? njemóżu ja sa nje dźěłacź?“ sapadże jemu Jan hrubje do rěcze. „A schtó cźi mózy da k dźěłanju?“ rjekny Jan. „To zo hižom namaka,“ — snapscheźiwi Jurij trochu samylenty. „Jurjo!“ praji Jan želnje, „ja cźe njechcam ! zkowam nawabicź, kotrez cźi ! wutrobu njepschińdu. Ty runje tak derje do Boha wěrisch, kaž ja; wěrisch, so je cźi Bóh zwojenje a strowosć dał a hacź dotal dżerżał, so pak móże cźe też na lozo khorosće cźišnuwc a twojej dźěławej ruzu ! nérei dowjesć. Ty też wěrisch, so, je-li to sćini, tola twojim dźěćom wěsće sastódnicź njeda. Wo to njemej zanu starosći; sputaj, kak pónđże, khdyż by njedełu po Bożej woli žiwy. Cźišn motyku wot so, wobleź so njedźelńku łuńnju, a pój bohu ke mschi. A Herta, ty maśch też hischcźe cźasa doscź; wostaj schaty stejo, wottohrí so pondźelu wot druheho dźěła, płataj a płókaj justije, a cźiń dyż a bóh dźěłanoy dźeń tak, to cźi wěcźe wojazy wunjeże hacź twoja msda. Schtož móżesche ? prawym porjadom salutowacź, to ! sdyla hischcźe njewěsch. Ty dyrbiśch zwjaty dźeń zwjescźeć!“ Herta pak rjekny: „Pschichodnu njedźelu wopraudźe ke mschi póndu.“ „Pój dźenja bohu!“ proschesche Jan wutrobnje; „njewoczakuj k tomu Knjesu to wobroczićź, a njewotstorkuj to wot jeneho dnja k druhemu. Dźenja nimaśch žane wotdźerżenje; schtó wé, schto cźi ličy Bóh pschichodnu njedźelu pósczele! Pschetoż hižom wjeczor móże wschto hinak stejecź, hacź rano bé.“ — „Ach schto też to!“ praji Jurij, „schto dyrbiał pópracź? Khdyż dźenja njemóże, to ju wostaj. Ja dźenja też njemóżu. Pschichodnu njedźelu póndźemoj ke Bożemu blidu, a pschi tym wostanje.“

IV.

Nětko so porja zwonicź; Jan na wobeju srudnje pohlada, postrowi jeju hischcźe a wotpali ko cźišche wot njeje. Jeho wutroba zarowasche, ale jeho modlitwa sa sakłudźeneju bé cźim horzyscha; krucze staji wón zwoju nadźiju na Knjesa, kiž pontha.

Hercźe bu zyle stuskno pschi jejnych schatach. Swoju sasso wo achu: „Pój, pój, pój, pój!“ a jej bé skoro, jako by chcyła Bohu trózkowacź. Wón wołasche, wona njepoślucháschc. — Jurjej so runje tak dźěsche, wón so ! mohu mjes kemschcerkich ludźi njeswéri, stejesche wocźakuju sady bożowego kerka pschi dworownych durckach. Pschichodnu njedźelu póndźesch ! Božemu blidu, troschtowasche zo. „Njewotstorkuj to wot jeneho dnja k druhemu!“ błyschesche hischcźe Janowy napominasy hłóz, „schtó wé, schto móże Knjes njes tym półkacź!“ „Pój, pój!“ wołachu tej zwony. Knjes wola ! zunim, luboscźiwym hłosom; njepoślucháschi-li, budże cźe ! mozu cźasnyxź dyrbjecź. „Njebudźeze jako konje a jako mule, kiž rozona nimaju, kotrymž wusdu a hrydało dyrbiśch do huby tłasel, khdyż k tebi nochzedża.“

Jan bésche dom njeporjada a smutskowneho njeměra wopuschcźił a stupi nětko do zwojeho žamknjeho doma, kotryż bésche jemu kruch zbóžnosće, kruch njebjeź. Hana žedźesche je wschemi dźěćzimi w njedźelskej drasce psched khěžnymi durjemi w malym cźišcze wumjeźenym dworze. Khwine wokna stejachu wocźinjene, złónczne, pruhi zwjecźachu na jabne schpundowanje, a znapscheźnym wotnom woknom wěsche wětřik z błódku wón kčejazych rostlinow do zlmy. Hana běrny běsleche. Khdyż be pschedy we zebi a wokolo go wschu njedźelizy pschihotowała, njekajesche dźeło jejneju rukow znuiskowany měr jejneje dusche. Schtyrnaczelétna Katrzina měješche maczerne spěwarske, wrbjeschko a wonjeschko w rukomaj a pozłuchajesche nutnje, kak kotsje a bratr maczeri khérluschowe schtucźki, wot wucźerja bobotu jim nawdate, prajachu. Jako zo sawoni, poruczi Hana 12-létnej Hanzy najmłódschu Zusticźku we kolebzy a jědź pschi wohnju, a dźěsche ! muzom a druhimi zjomi dźěć imi ke mschi. Zyła khwójoba bé zo prawom khudu schka. Janowa jaka bésche, jako bo w njej wérowasći da, narzorno-módra, nětko pat bé zo sjabnia a tkanina bé khětro widzecź. Hanina žukuja bé płokana a tam a zem pschewusta; wona bé hischcźe z jejnych złuzobnych lét a rokasowasch hischcźe trochu znuhi cźerwjenotych barbow. Też dźecźasa draśka bé jara khudobna. Ale wschitko bé tak rjenje wuplokane, tak derje saplatane — ! temu te jabne njeswocza, hladźej seśekane w ospu — so zo Jan ze swojej khwójbu njes wschitkimi wupyschenymi kemscherjemi hischcźe wusnamjenjesche. (Pokrač. scźehuje.)

S **Poršchij.** Tudomny kubleč Lindner a jeho mandjelska staj sańdżenu niedżelu mohloj swój 25ėborny kwaž wošwjeczicź. Prjedawšcha gmejnska rada, kotrejž je knjes Lindner 6 lėt jako gmejnski starši pschiwłuschał a nėtčišchi gmejnsku sastupjerjo jubjelskemu porej najwutrobnischo sbožopschezja wuprajichu. Wjeršnjanosta Winšcha w swojej rėčzi jubilarowe sasłużby wuthwalowasche a gmejnski žłužobnik Wėbrach w braschkowskej drasce swoje sbožopschezja na prysłaze waschnje do žortow sapleče. Kapała wohnjoweje wobory psched Lindnerez dom pschičzeże a sastaničzko sapiła.

S **Porschij.** Sakske ministerstwo je do sjednoczenja Łużicy z Porschizami swolikło. Wobtrucżaze pismo wo tym je k Porschizkemu wjeršnjanosce doschło. Tudomne gmejnske sarjadnistwo je na to wojzewiło, so je nowy mėstny sakoń hač do 30. meje wschędnje dop. wot 8 hodź. hač do 6 hodźin wjeczor wupołożeny. Sa tutón czaš mója žo pschečzišwjenja pschečziwo jeho postajenjam sapodacź.

S **Worzyna.** Njedżelu 6. meje wotmė kołojėdne towaršstwo „Saxonia" sa Worzyn a wokolinu pschi najrjeršchim wjedrje swoje letusche mejumnjanje. Wjednik towaršstwa knjes R. Döring powita shromadżenych sportiskich towaršschow a mnohich hosczi. Wón wotewri shromadżenje z narėczu, kotraž žo shromadżenjej pschihodżesche. Potom žo towaršchojo pschi mejach do dwora dachu, so bychu ju powalili. To bėsche wjeselke dżeło, z kotrymž stónczinje žułmu żerdź powalichu. Mejski kral bu sportiski towaršch Kurt Lehmann. Na to czehnjesche hmuorisitiski czaš po wózy, we kotrymž žo kral narjeršcheho mėžaza hódnje czesczesche. Też slónczny, liž chyschu meju podrėsacź, žo w czašu žonu wjedżechu. Sšmy pak pilnje strażowali, so nam pschecejelo se žułodnych wózow w nozy klubu njeczinjachu. Po žonjedź riśim czašu žo na shromadżeništej łuzy wo myto tselesche a wo myta kebele kulachu. Neje i posticżenjemi kołojėdneho sporta shromadżeni stónczichu.

S **Lubija.** Mėschczanjany sastupjerjo wuswolichu sa nowego nawjedowarjeho lėkarja tudomneje khorownje dra. Buheitela, kiž hižom pjeć lėt tu jako asistenzny lėkar skutkowasche. Po roszohnowanišej zwjatocznosczi sa sanitetneho radu dra. Lobecka jeho mėschczanoscha dr. Ungethüm do jeho noweho sastojnstwa sapołaja.

S **Hory.** S wobdżelenjom wjzow Hory, Łužca a Jažońcy je žo tu po dołhim czašu sašo meja stajiła. Pondżelu wjeczor wokoło 7 hodź. „Selena ta meja" (pėwajo, meju stajichu. Po nėkotrych žerbiskich a nėmiskich spėwach Bóschicżanskich schulskich dżeci, schulski wjednik, stroniny towaršch, Rychtář wo smyslne tuthe staroho ludowego nałožka rėczesche. Stroniny towaršch L. Nowak žo wschitkim žobustkulkowazym, wošebje kapale, dżakowasche a potom žo wschitsy hač do połnocy pola kuśańczepalenja wjeselachu. 1. meje rano w 6 hodź. kapała Bóschicżanske wohnjowoje wobory na Horje spanzow pišaju bnadżesche. W zyłej wšy žo khorhoje smahowachu. Na wjednikowu rėcź i Tempelhofskeho pola na Horje pola stroniny towaršcha Nowaka, w Jažońcy na sali poštuchachu. Wjeczor w 7 hodź. žo sašo wschitsy wokoło meje shromadżichu, kotruž po piśkanju nėkotrych połchodow cżišnychu. Potom czaj dżeławczerjow Horjanskeho, Łužčanskeho a Jažończanskeho knjezeho dwora i jich dżeławnymi wjednikami a druhich wjesnjanow j meju na cżole do Jažońcy dżesche, hdżež žo hač do ranja pschi rejach wjeselachu.

Z **Marijneje Hwėzdy.** Na prostwowych dnjach do Khrystusoweho do — njebjes — stpėča zdėła też na swjateho Marka, pschikhadżeja procesijony ze Khróšcic, Njebjelčic a z Ralbic do klóštra. Tak wopušča wėriwi wosrjedź naléča swoje Bože domy a čahnu přez zelenjace so pola a kčejace hona, so zhromadnje modla. Cyły kóne puča k Starej Cyhelnej dże wjesny procesijón Khróščanskemu napřeco, zo bychu w zhromadnym paćerju a spėwje Bože žohnowanje sej wuprosyli na rolu a polo. Tak přewostaji sama gmejna swoju cyrkej susodnym wosadnym, hdżež potom jich abo klóštrski duchowny Božu mšu swjeći, kotraž so ze serbskim prědowanjom skónči. Kóžde lėto so wospjetowace procesijóny wokoło polow su prastary cyrkwinski nałožk, kotryž přez swoje hluboke nabožne začuće też w našim modernym času ničo na znutřkownej hódnosći zhubił njeje. Samo ći, kotřiž tajkim wėcam nazdala steja, začuwaja pozběhowacy skutk tajkeho nabožneho wuraza. Dawa ratarjej, kiž je na Božu miłosć bóle pokazany hač žadyn z druheho powołanja, tróšta a wėstosce, zo žohnowanje Najwyššeho njewnwostanje, hdyž zhromadnje so prosy wo tyće połnych płodow. Po jeho słowach je sam připódła, hdżež so dwaj abo tři we jeho mjenje modla. Domjace procesijóny du na wėstych dnjach wokoło wjesnych hónow.

S **Brėtnje pola Wojerez.** Žadny dżeń sloteho kważa mójesćhtaj 4. meje wopwjeczicź nėhdyschi połbur Hans Hendruschka z mandżelskej Marju rodź. Kolodźij. Pschi dobrej strowosći dożdżesćhtaj žebi pjatk dopołdnja ke wošadnej zyrkwi do Wojerez. Tu połožnowa jeju žwėrny farać Nowak a pschepoda jimaj wopomnjenišku medaliju wot Wrótżtawskeho konsistorstwa a 50 hr. pjenježneho dara wot wokrėsnjeho wubjerka. Wot tutnjesa nėmskeho presidenta Hindenburga dóndże k nimaj wopišny krażny diplom psches póstu.

Z Łužicy

Se **Starych Bjarnaczij.** Stare Bjarnaczijzy su žo w połedniom czażu wotpjet z wohnjemi traschike. We Henkez blidatni dwójzy woheń nasta. Tutanje žo pschecżiwo mischtrowemu wuczobnikej wobroczi. Nėtkole žu wuczobnika wobwėżnjeneho namakali. Wš jawostajenej papjerje žo wón wufna, so je woheń pola swojeho mischtra założił. Najšerje pak je wón też na dwėmaj druhimaj mėstnomaj japalik.

Cyrkwinske powėsće

S **Łupoje.**

Boże stpicże dop. w 9 hodź. nėmska Boża žłužba (k. mišionstwo Simon z Maleho Wjelkowa). — Kolekta sa mišionstwo mjes pohanami.

Wusudżenja

§ **Krwawna hańba.** 67lėtny hórništi invalid Julius Ambrosius Preschер w Seitendorfe bė se swojej 31-lėtnej duchasłabej dżowku njekasaišzy wobkhadżał. Wulka thłostaza komora Budyšcheho trajneho žuda jeho w tajnym pożedżenju dla trwawneje hańby z połdra lėtom thłostanje a z wotrjekanjenjom cżežnych prawow na 5 lėt potłostża.

§ 61lėtneho dżełacżerja Clemensa Magera se Ohorna bėchu sajeli, dokelž bė žo sapoczałt lėta 1934 wospjet na jenej łołzu nize 14 lėt njekasaišzy psches chol. Budyška 1. wulka thłostaza komora jeho k jastwu na 8 mėsazow sasudźi a jemu cżežne prawa na 2 lėcże wotrjekny. Jemu bėchu žo połožże wobsteznosce pschicżpike.

§ 32lėtneho dżełacżerja Maksa Pawoła Mittaga se Budyschina, kotrehož bė jeho njewėsta, zyganska hołza Frankez, dla jebanstwa wobsłorżita, bė Budyšli samišli žud k jastwu na jedyn mėsaz sasudźił. Po Frankez wudawanju bė Mittag swojej njewėsce 40 hriwnow wulischcził. Psched powołańkim žudom pak žo Frankez mėnjenje jako mylne wupokaza. Přejedawschi wuhud žo tehodła powali a Mittag, kotryž bė łyła tych 40 hriwnow wrócżił, žo bjes thłostow wuwinowa. Powołanje, kotrež bė statne rėczniżtwo sapodało, žo sacżiżny. Wschė thłosty žo na statnu pokładnju pschewjachu.

Wohnjowobornistwo

Budyšła dobrowólna wohnjowa wobora bėsche žo wutoru wjeczor k swojemu 2. shromadnemu swucżowanju na Żitnych witach sejtupała a žo ¾8 hodź. na Tšelnik podała. Dokelž bėschtaj wobaj kommandantaj sadżewanaj, stotnik 2. kompanije Sittner woboru nawjedowasche. Jako bėsche wobora na Tšelnik bóschła, pschi rosrėczenju wjednikow na dezernenta mėschczanskeho wohnjowobornistwa mėschczanskeho radu Feldsmanna spominasche, kiž bėsche žo tak nahle ze žiwenja wotwołał. Pschi wucżehnjenju a sacżehnjenju budźba mjelczesche, tehodła a też deschcża dla žo pschihladowarjo žyłnischo njewobdżelichu. Motorska žykawa jėdżesche wot Tšelnika k mostej žwj. Ducha. Dla žmjercże mėschczanskeho rady Feldsmanna žo swucżowanšti plan pschemėni.

K pschewjesenju mėschczanskeho rady Feldsmanna sejtupa žo wobora z hudźonikami žrjedu pop. ½6 hodź. pschi žykawni. Žyła wobora sejtupa žo žrjedu wjeczor ⅛8 hodź. na Mjasżowym torthoschczu k wabjenju sa powėtrowy schtit na Mitzutej žuzy. Swucżowanje žobotu 12. meje wupadnje. Swucżowanja sapoczinaju žo wot nėtka we 8 hodź. na Tšelniku a stónczia žo ½10 hodź. Bližšche swucżowanje budźe pjatk 18. meje.

Se **Subornizy.** W tudomnej wohnjowej woborje je žo wožebity haschefški czah sałożił. Jemu je hnydom 23. muži pschistupiło. Sa wjednika haschefškeho czaha žu Hermanna Michałka w Subornizy wuswolili. Njedżelu 13. meje rano w 7 hodź. budźe Hżielskowska wohnjowa wobora se Subornicżanskim nowym haschefškim czahom shromadnje swucżowacź. Hżielskowska dobrowólna wohnjowa wobora śmėje pjatk 11. meje pola towaršcha Hermanna Liebiga shromadżiznu.

Krótke politiske powėsće

— Nėmski presjident z Hindenburg je wczera nowopomjenowaneho nėmskeho ministra sa wėdomosć, wocżehnjenje a ludowe wukubłanje Bjarnata Rusta pschijał a jemu po sakonju wo nėmskich ministrach pschiżahu wotewsak.

— Pschi sjednoczenju pruskeho a nėmskostatneho hospodarskeho wotdżelenja je žo statny sekretar w pruskim ministerstwje sa hospodarstwo a dżeło tajny knjezeršstwowy rada dr. Claußen na nakhwilny wotpoczink pschesadżił. Jeho wulke nasthonjenja budźa žo na druhe waschnje sa powschitkownosć wužitne sczinicź. Statny sekretar Posse w nėmskim hopodaczim ministerstwje dżeła statneho sekretara pruskeho ministerstwa za hospodarstwo a dżeło žobu pschewostwje.

— Nėmski presjident z Hindenburg je nėmskemu bohatej sa Badenski telegramm pósłał, w kotrymž jeho prošy, so by zawostajenym žmjertnje snjeseżonych hórnikow we Buggingenje žwoje wutrobne žobuczuże wuprajił.

— Wustajenje sa wobory dżeła je zawostajenym snjeseżonych hórnikow w Buggingenje 50000 hriwnow pschepokasało. — SS-skupina „Südwest" je 2000 hriwnow sa zawostajenych snjeseżonych SS-muži darila. Też nėkotre firmy žu wwjetske pjenježne dary pósłałe.

— Wulkozebała Jnkulla žu do Ameriki pschinjesli a jeho psched žud staja. Dokelž 200 000 dollarow rukowanja njeseplaczi, jeho do jastwa sadżichu.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* S **Drježdżan.** (Cżežity auto kołojėsnu žmjertnje pschejeł.) Pondżelu na ranje na Hilżinej dróży 23lėtne hołza žmjertnje snjeseżoži. Hołza bėsche se swojim nawoženju na kole psched cżežitym autom jėła, kotrehoždy wjednik bėsche wobėmaj snaty. Nadobo žo hołza sawinu a chżusche w kole wokoło swojeho nawoženje jėcź. Tola wona sajėdże pschedli to k cżežitemu autej, so wjednik njemóżesche sadżewacź, so auto holzu shrabny a pschejedże. Holza žo tak cżežko srani, so wumrė, jako ju do khorownje wjesechu.

Najnowiše z cyłeho swėta

— We Winterbachu we Württembergiskej pokhowachu wczera wóžom žmjertnych woporow sašwjaceneje schule. Jich njeżmrnje wjele ludźi k rowu pschewodżesche. Pschi rowje porėcża też ministerski presjident a kultusowny minister Mergenthaler.

— **W Schleswig-Holsteinskej dyri błyšk pondżelu do groženeho płota wjesłscheho paćiwischcża. 23 howsadow žo grota dóitkasche, sa je błyšk saraży. Dożyła nėhdże 50 howsadłow na paćiwje pschebywasche.**

— S **Kólšteje pschikhadżeja wschėdnje powėcże wo wjetschich aba mjeńschich wohnjach. W Straszewje pola Warschawy je žo 27 staiołow wotpalilo. Nimale wschitkón stói je w plomjenjach kónz wsał.**

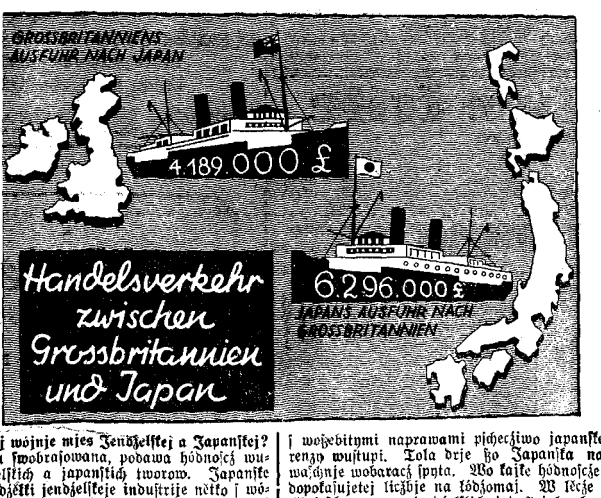
Towaństwowski powėstnik.

Budyschin. Wobdżelnizy na Gustav-Adolfiskim žwjedżenju we Wjeleczinje, kiž chżedża žo tež na wulėcź „Domowiny" na Cżornoboh wobdżelicź, woteńdu we 12 hodź. z Wjeleczinskeho torhoschcża do Mbohowe Halbendorf na dwórnischcżo a wot tam ¾2 hodź. z cżahom do Kumwałda.

Hornja Hórka. Tow. „Łužiza" wobdżeli žo na Boż stpicże połnoliczbnje na Gustav-Adolfiskim žwjedżenju. Woteńdżemy ⅛8 hodź. z Hornjeje Hórki. Po połdnju ½2 hodź. pojėdżemy z Kumwałdskim cżahom hač do Kumwałda a wot tam połėžimy na Cżorne bóh na Domowinstu shromadżiznu. Pschedbydno

Drježdżany. Serbske towaństwa w Drježdżanach wuhotuja **shromadnje** njedżelu 13. róžownika 193[illegible] wjeczor we 8 hodź., Zahnsgasse 2II pola Koenecke swój lėtny swjedżeń. Winowatosć wšėch Drježdżanskich Serbow je, na swjedżenju so wobdżėlić. Hosco z Łužicy su lubje witani. (Zastup darmoł)

Zarjadnistwo.

Dóndże k zwonej wójnje mjes Jendżelskej a Japanskej? Statistika, tu swobrajowana, podawa hódnosć wumėnjenja jendżelskich a japanskich twarow. Japanske twory žu sa wudżėłti jendżelskeje industrije nėtko z wótrej konkurrenzu. Mjes wobėmaj krajomaj žo w tej należnosći hižom jednasche. Jednanja pak žo bjes wuspėcha stónczichu. Nėtko žo wocżakuje, so Jendżelska z wožebitymi naprawami pschecżiwo japanskej konkurrenzu wustupi. Tola drje žo Japanika na žamsnwaschnje wobaraczi spyta. Wo kajke hódnosće žo jedna dopokazujetej liczbje na tódżomaj. W lėcże 1933 wuczinjesche wuwos jendżelskich industrialnych wudżėłkow do Japanskeje 4 189 000 puntow, wuwos japanskich twarow do Jendżelskeje žamo 6 296 000 puntow.

Moja reklama!

Zawite jerje 1/1 litra 42 pj.
bismarckowe jerje 1/2 l. 42 pj.
krónowe sardinki 1/2 l. 42 pj.
pječene jerje 65, 50, 42, 36 pj.
woljowe sardinki
tyzka 48, 45, 35, 27, 25, 15 pj.
wjazane wuhorje
dóšte 3 šiuk 70 pj.
harcski twarožk punt 35 pj.
Dobre a tunjo!

M. Hupko

rybowy a delikates. wobkhod
na Jerjowej hasy 11
(prjedy C. Hartung)

Nazhonita, pima

holca w drasće

kotraž móže tež warić a kotraž je hižo we wobkhodnej dowjacnosći dźěłała so k 1. junijej 1934 pyta

knjeni Clemens Schmidtowa
w Budyšinje, Hrod. naměsto 2
(Burgplatz)

Holcu

do domjacnosće, wulku, sylnu, za lěpšu domjacnosć hnydom pyta
Bata wobkhod z črijemi
w Budyšinje.

Srěnk,

kiž móže derje syć, pyta so hnydom **w Hórkach čo. 6.**

Gardiny

kupujeće derje a płaćizny hódno pola
Kurta Erlera w Budyšinje na Žitn. wik. **28**

W Rakecach

a druhich wjeskach
słyšiš po tutych wěrnych słowach:
Zo posleśca rjeźdźić strowe je,
O. Heberej
daj čiścić je!
w Budyšinje, Serbska hasa 9

Lampy za jězdne kola
gumij za jězdne kola
też tajke z małymi rjanostnymi brachami, płaćizny hódno, wutki wubjerk kolesow a też dwě trjebanej žonjacej kolesy pola

Thomasec bratrow

w Budyšinje na Kamjeńtn. hasy **16**

Linoleum wosebite poskićenja
linoleum na blido
Otto König při Mjasowych jatkach 3

Luba maćerka!

Kak móžu na dnju maćerjow
tak prawje Tebje zawjeselić?
Ke KOSA póndu zawěsće
to budźe wěsće najlěpše?
W bohatym wubjerku KOSA ma
dary tunje, čerstwe a dobre
ma zawěsće też tutón raz
najrjeńši za Tebje tón dar.

Kosa
Schokelgaenfabrik.

Předawańje:
w Budyšinje na Kamj. hasy 19a, na Dźiwadł. hasy 2, na Kěžorskej drózy 20, w Biskopicach na Cyrkwinskej hasy, rózk Torhošca w Kamjencu na Budyskej dr. 37 we Wotrjecach na Torhošcu 3 w Lubiju na Dwórnišć. drózy 18

Meble

a pólstrowane twory
poruča po najnižšich płaćiznach
Handrij Štrympa
w Budyšinje na Rózow. hasy 15
Sym Serb!

Lanz - Bulldog - trekarje

za ćežke transporty, abo na rolu a k pohonej, dźesać tysac króć w trjebanju. Generalny zastupjeŕ
Carl Gast w Budyšinje
Telefon 3290

Zawołajće telefoniscy

Budyšin čo. 2687, maće-li mały nawěšk abo wažny podawk we Wašej wsy abo wokolnosći wozjewić. Hdyž do Budyšina přińdźeće, móžeće w Serbskej kniharni nawěšk zapłaćić abo wudawki sebi dać zarunać. Serbska kniharnja to rad čini, dokelž chce přeco to »najnowšše« swojim česćenym čitarjam poskićeć.

Arthur Wolf

w Kamjeńcu, Budyška dróha 66
na dalokoznate dobre
cigary, cigarety, tobaki
z ruku dźěłany **wity tobak** pł. z 1.50 a wjacy
Zasypředawarjo dóstanu tworjnjowe płaćiny!

Dobre črije

wšěch družin

pućowańske a jězdne skórnje, skórnje za dźěławu službu, črije po předpisnje za H. J. a B. D. M. čełozwučowańske črije, sandale z kože, domjace črije, drjewjancy, filcowe tofle, črije za třěchi-kryjerjow dostanjeće najtańšo pola firmy

Willy Sommer Serbske hrjebje 8

Fotowe . . . . . projekcijowe . . powjetšeńške . . domjace kinowe **aparaty**

a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje

FOTOWY DOM
Richarda Huthа

mějićel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy 18

Wuwiwanjo filmow a platow kaž tež wotčahi wěcywustojnje a najspěšniše

---

Zahrodka

Čitanka za srěni skhodźenik ludowych šulow. 1.— hr.

Hana

(H. Sienkiewič. Přeł. B. Cyž.) Novelka. 164 str. 50 pj.

H. & W. Münder

na Serbskej hasy 1, tel. 3160

mužace tkaniny
žonjace mantle a kostumowe tkaniny
we wšěch płaćiznach.
Wšě podšićowe tkaniny a potrjeby za krawcow

tkaniny za uniformy

NSDAP a němskeje dźěłoweje fronty

Nora 5 žehlawkowy Super W 500 L

z fadingowym wurunanjom, přetrjechi dla swojeho gigantiskeho wukona, dalokeho sahanja a jasneho hłosa kóždy druhi aparat. Přeswědčće so prjedy hač druhi aparat kupiće.

Płaćizna: **249.50** hr. z žehlawkami a zatwarjenym dynamiskim wótřeřećakom

Radio P. Neumeister

Seminarska hasa 4 **Tel. 2262**

K barbjenju hotowe

wolijowe barby

a barby k běłenju

kaž też
laki, firnis, barbiče, šablony
w znatej dobrej kajkosći w drogeriji

Emila Mierscha

na Kamjeńtnej hasy 24
(znapřeća turnowafnje)

Trjebaće-li barbu

suchu, za kalk, klij a wolij— **abo hotowu** k barbjenju, potom přińdźće ke mni!

Barbu kupować je wěc doweŕy!
Wěcywustojne radupodawanje!

Hórnik a Domanja

w Khrósćicach

Waše meble kupujće w kóždej płaćiznje
Telefon čo. 3649
Lubijska dr. čo. 17
wustajeńca meblow
K. Hänchen, tyš. mištr
Worjsma na mandźelske poćonki so přijimaja

Wo radostnych a zrudnych
swójbnych podawkach

dajće **nawěštk do Serbsk. Nowin.**
Waši přećeljo a přiwuzni tak najspěšniše wo tym zhonja.

K prěnjemu swjatemu woprawjenju

knihi, dary, zbožopřejace khartki
Tachantske knihikupstwo M. Dilger
na Mjasowych jětkach

Harfa

za dźěćikemšenja
je zaso dostać
w Serbskej kniharni w Budyšinje

Telefon 3738 **Kolesa** Telefon 3738
narunace dźěle a přisłuški — reparatury spěšnje a tunjo
Wolig. Frohs w Małym Wjelkowje

Herbska grychta we Wudworju

REJE

na dnju Božeho stpěća
Započatk w 7 hodźinach
Wo přećelny wopyt prosytaj J. Nowak a mandźelska

Wolijowe lakowe barby

hotowe k barbjenju
firnis, terpentinowe wolije, carbolineum, siccativ, klije, barbiće, šablony atd. jenož ze
specialneho barbneho wobkhoda Jan Schmidt
w Budyšinje, Horncerska hasa 28
Najnižše płaćizny! Najlěpša kwalita!

Hdźe?

daće swoje
filmy, platy atd.
ruče, płaćizny hódno a derje wuwiwać?
Pola wosebiteho optikarja
Ericha Lenza
w Budyšinje na Hošic hasy 21

Po zawrjenju wobkhoda tykńće swoje foto-wěcy prošu do kašća při mojim wobkhodźe. / Telefon 2134

Dźensa nowa

Berliner Illustrirte

dostanjeće w Serbskej kniharni abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin"

Jenož **20 pj.**

Hdyž Was nohi bola

potom sebi kupće **dobre orthopädiske črije** abo **elastiske zapołožki Supinator** ze
črijoweho doma **A. Pech,** Bohata hasa 10
a Waše bolesće so wěsće pominu.
Kurjace woka, twjerda koža a zarosćene nohće so pola nas bjez bolosćow wotstronja.

Gustav Brendler nasl.

wobsedźeŕ Max Scheumann
w Kamjencu na Budyskej drózy 36
poruča swój bohaty skład wšěch družin
tobakow, cigarow, cigaretow
we wšěch płaćiznach

Čitajće serbske knihi

Woteběrajće serbsku narodnu zběrku „Dom a swět"
kotraž hromadźi najlěpše dźěła serbskeho pismowstwa

1. Alois Jirásek: **Filosofska historija.** Powědańčko 1.00 hr.
2. Józef Nowak: **Swobody njewjesta.** Swjedź. hra —.50 hr.
3. J. Lorenc-Zaleski: **Serbscy rjekowje.** Powědańčko 1.00 hr.
4. Adolf Černý: **Serbske wobrazki.** 1.00 hr.
5. Mato Kósyk: **Pśerada Margrofy Gera.** Dołnoserbska episka pěseń —.50 hr.
6. Marja Kubašec: **Wusadny.** Powědańčko. —.50 hr.
7. Mina Witkojc: **Dołnoserbske pěsńe.** II. wudaće —.50 hr.
8. M. Kubašec: **Khodośe.** Hra w tśoch jednanjach —.50 hr.
9. J. Bart-Ćišinski: **Nawoženja.** Narodna-episka baseń 1.00 hr.
10. **Ruske byliny** z drjeworězami Měrćina Nowaka. 2.00 hr.
11. J. Lainert: **Wyskow sapy, syzow kapy.** Basnje —.50 hr.
12. T. Nováková: **Na farje. — Hatžki.** Powědańčky 1.00 hr.
13. Pawoł Kŕječmaŕ: **Raj myslow, sonow z łužiskich honow.** Basnje —.50 hr.
14. Mato Kósyk: **Pěsńe.** I. žel. 1.00 hr.
15. Mato Kósyk: **Pěsńe.** II. žel. 1.00 hr.
16. Božena Němcová: **Baruška.** Powědańčko. —.50 hr.
17. Adolf Černý: **Serbske hobrazki.** —.50 hr.
18. B. Němcová: **Ziwa Barka. Ze žywjenja pastyŕskich žowća** —.50 hr.
19. Romuald Domaška: **Pokładowy pytaŕ. Le chevalier de saxe.** Stawiz. powědańčky 1.00 hr.
20. J. Lorenc-Zaleski: **Kupa zabytych.** Roman serbskeje pytaceje duše 1.00 hr.
21. Jakub Bart-Ćišinski: **Basnje z młodych lět.** 1.00 hr.
22. B. Němcová: **W grozě a pód grodom.** Powěd. —.50 hr.

Wjazane zwjazki su 50 pj. dróžše.

Nakładuje Koło serbskich spisowaćelow

Wšitke knihi su k dóstaću w
Serbskej knihaŕni w Budyšinje w Serb. Domje

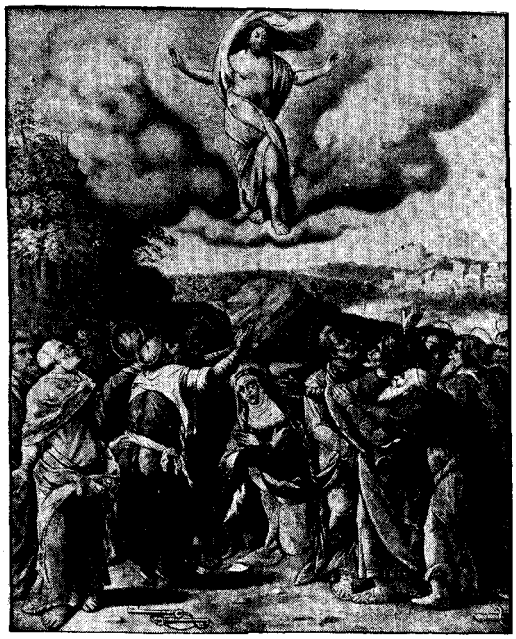
Dr. med. Haubold

do 23. meje zapućowany

Přiłoha k čisłu 107

SERBSKE NOWINY

Srjedu 9. meje 1934

Khrystusowe k njebjustpiće

(Hłóh: Moje žiwjenje žby Khrysćcje ze).

Kak krażnje ty, o Khrysćcje,
Sy žwój ſkutk dokonjał,
A napoßledku hiſchcje
Tych žwojich žohnował.

Mły ſa to, Jeſu, rjenje
Cże ſ djakom khwalimy,
So naſche wumóženje
Tak krażnje wumjedł žy.

Nětk horje k temu Wótzu
Sſo k njebju poſběże,
Hdżeż knjeżiſch ſ wulkej mozu
Do wiſcheje wěcznoſcje.

Ty pſchindżeſch junu k ſudu
Pſchi žwěta ſkónczenju,
Hdżeż ſ rowa ſtanyć budu
Na twoju pſchikaſnju.

Tehdy cżehń naß wſchěch ſa žobu
To, Jeſu, proſchu cże,
So ſjednoczeni ſ tobu
Ssmy do wiſchej wěcznoſcje.

Pětr Mtónk.

Khrystusowe do njebjes stpiće

W Budyſchinje, 9. meje 1934.

„Kak ſwohidźi mje ſemja, hdyž njebjo rospominam!“ Tak praji něhdy žwjaty muž, kiž je žo pſchi ſeńſtim dżele ſa Boži raj wobdżělił. Jeho myßle ßahachu dale, pſches tutón doł žnſſow. Hdyž njebjo widżu! To je wěſo něſchto hinajſche. S jeho wuraſa njerěcži runje cżucże ſwohidżenja, ſtkrje cżucże ſa nadobnoſcż a doſtojnoſcż. W žwojim pohladnjenju na firmament ßaczuwa wulki ſaměr žiwjenja. Je to pohlad pucżowarja, kiž khwilku ßaſtanje, žo na žwój kiž ſepřewſchi a ſ wyſchiny ſhladuje na krajinu, ſ kotrejež jeho domjaze wěſe ſtrowja. Budże dale pucżowacż, ſnowa nadróżny proch pytacż, budże wołpjet mucżny. Ale wobraz tamnych wěżow, wobraz poßledneje domiſny, jeho ſeßylni a krocżele pospěſchi...

Njeklinczi to jako porok, hdyž jandżel w evangeliju praji: „Wy mużiży ſ Galileje, ſchto ſtejicże a hladacże k njebjeßam?... Njerěka to, ſo pohlad k njbju dyrbi žo ſjednoczicż ſ nowej mozu a nadźiju ſa tutu ſemju? Pucż do njebjeż bu nam daty pſches nju, wołrzedź dżěła a hubjeńſtwa!

Tamni dwanaczo žu jeho napominanje ſrosumili. Dżěchu do dżěła žo modło. Pſchi wſchěch žwojich jěßbach wědżachu, hdże něhdy ſkónczа. Jenje njejžu na ſpodźiwny wobraz Knjeſowy ſabyli, kiž nad mrócżelemi žo ſnoſchowaſche. Tak běchu wulzy optimiſtojo (ſpokojniży), a tak ſmě kóżdy ſchcejcżijan optimiſt byc. Mutónz budże ras dobry — a je-li kónz dobry, wſchitko je dobre. Wěrnoſcż dobudże, nicz ſża. Dobry počink žo junu krónuje a njekhmanſtwo žo thloſta. Schtóż to wě, njeda žo ſamylicż. Woſtanje wěrny, hdyž njeż by jeho žiwjenje jeho ras woprowało. Budże dale pomhacż twaricż na twarje, kottehoż wjeſchchi něhdy njebjeßa ſtrowja.

Schtóż njebjeßa rospomina, ma hižo na ſemi na nich podżěl. A tutón podżěl je tak wulki a rjany, ſo na ſwohidżenje ſabudżeſch. Na kóżdym dżele ſa njebjeßa, a kotrejž k nim wjedu, leži pruha njebjeſkeho ſkónża. Spomha dom ſemſkeje wótcżinu twaricż, ſo bychu cżłowjekojo tu ibcżowni byli a lóżo pucż do njebjeß namakali.

Wy mużojo ſ Galileje, ſchto tu ſtejicże a hladacże k njebju... W tym leži porok. Hacż cżi mjes nami ßłyſcha, kotřiż měnja, ſo khcheſcżijanſtwo njeje niczo dale hacż k njebju ſhladowanje mjes tym, ſo žo ſjemja cżertej pſchewoſtaja. ...K njebju ſtpějeſche Knjes, hdyž bě ſwój khcheſcżjanu tu na ſemi njeſk. Dóſt khcheſcżana! Njany ſkónczny dnjo do njebjeß ſtpěcża Knjeſa, cżini naß ſynjnch ſa ſemſke pucżowanje, kiž podobne twojemu, pucż khcheſcżana a dżěła dże a w raju ſbożnych ſkónczi.

Přepytowanie

Mnohy ſtarſchi nochzeja [illegible]
hótzy tu a tam ſ khu[illegible]
mało, jeli ſo to ras ſto[illegible]
temu bóſche też hižo [illegible]

Tu bě w Kunicach [illegible]
cżer pliſtu wotłożił, [illegible]
nanej ſtorżił, ſo wjacy do ſchule njepóńdże. Też k. Schołta ſo na cżeſcżi ſranjeny cżinjeſche, ſo bě žebi jeho hólz puki dóſtał, cżinjeſche hanu a wobcżežowaſche ſo pula hejtmana

Nowa bajkowa kniha Měrćina Nowaka-Njechorńskeho

Podał O. W.

Bajka móże so powědać, předstajeć, zwobrazować, haj też — filmować. To su móżnoſće, bajkowy čin druhim sobudźělić. — Wſelake móżnoſće ze wſelakimi ſrědkami, ale z tym ſamſnym zaměrom a nadawkom! Tón wobſteji we tym: dušine njesenje bajki abo kaž Němc praji — die Märchenſtimmung — wuprajić. — A kajke to je? Z čežka hodźi so to jasnje rozestajeć. Zwiſuje to z bajkowej wosebitoſću! Bajka je přeco něšto nabožneho, wězo nic runje křeſćijanſkeho, ale tola nabožneho, hdyž też dokřeſćijanſkeho, — prastareho, póhanſkeho! Bajka ma transcendentalny raz! K bajcy wězo ſłuša, zo nam powěda najſpodźiwniše wěcy, ale z jejnej hłownej wosebitoſću je, zo w nas zbudźuje ſtyſkne zwuki, zatrach, bojoſć, ſpodźiwanje, z krótka začuwanja, kotrež hižo naši wótcowjo mějachu před dawnymi časami. Bajkowe motivy su wjele tysac lět ſtare; pokhadźeja zdźěła z časa totemiſma, kotryž njekrasnje daloko za nami leži. — Handrij Zejler zapiſowaše z ludoweho erta w ſerbſkej holi w lěče 1827 wuley zajimawu variantu k němſkej bajcy wo jałorcu, kotruž bě 1808 němſki moleŕ Ota Rüge w pomórſkej narěči napiſał, a kotraž ſłuša do najrjeńſich a najſtarſich němſkich bajkow. Z tuteje bajki najlěpje ſpóznawamy, što je bajkowe njesenje. Kak husto ſym tutu bajku hižo powědał! Małym a wulkim! Njedawno hakle swojim wučomcam, jako jim přednoſowach wo dżensniſim bajkowym ſlědżenju! Serbſku variantu wuźiwa najwjetši bajkowy ſlědżeŕ Jurij Polivka we swojim monumentalnym dźěle wo Grimmowych bajkach I, 14. — Wuley zajimawe je, našu ſerbſku a němſku variantu přirunować. Spóznawamy wosebitoſć našeho ludu, ale też jeho dušinu přibuznoſć z němſkim! — Zo bych wospjetował: Bajka ma transcendentalny raz!

A z lutym dopóznaćom ſej wobhladajmy nowu bajkowu kniſu našeho Měrćina Nowaka, kiž je naš lud hižo z mnohimi wumělſkimi dźěłami wobdarił. Je ſo wudała za dźěći na Morawje wot družſtwa morawſkich ſpiſowaćelow w Brnje. Kniha wobſahuje wobrazy k dźeſać zběrkam. — Šěſć e barbitych a cyłoſtronſkich, na dwacyći je běłočornych rysowankow. Je to z nahladnym dźěłom, kiž ſebi zaſłuži zawěſće našu najwjetšu kedźbliwoſć. — Je wušła pod titułom: Słowjanſko bajki. Zarjadował a ze zawodom wuhotował Jozef Stančk. Z wobrazami dopřewodźił łužiſko-ſerbſki moleŕ Martin Nowak. Knihu je wudało družſtwo Morawſkeho koła ſpiſowaćelow w Brnje. W luboznym zawodźe ſpomina knjez Jozef Stančk na dotalne wumělſke dźěło našeho Měrćina Nowaka a pohódnoſći jeho wumělſku powahu. — Mi ſo zdawa, zo cyle prawje. Kniha je wopraſwdże krasna! —

Tekſt je přikładnje rjany; jima ze ſwojej jednoroſću, wěcownoſću, proſtoſću. Jozef Stančk zamóże powědać a hižo ze ſwojim wulbernym powědanjom w nas bajkowe njesenje zbudźić. Nic mjenje to zamóże hač wěcżnje klaſiſki powědaŕ Jakub Grimm.

Ale nas to woſebje zajimuje wumělſke wuhotowanje bajkoweje knihi. Huydom pak chcu prajić, zo ſo tu zetkujetaj wumělcaj, kotrajž ſo wzajomnje dopjelnjujetaj, powołaŕ a moleŕ, kotrajž ſtaj jedyn druhemu hódnaj. Nowakowe wobrazy ſu pak barbite pak čornobiłe.

Čornobiłe wobrazy ſu z překuſomi, z kotymiž wumře bajki dobi. — Kóżda bajka započina ſo z tajkim wumělſkim překuſom, a też kóżdy jejny nowy wotdźěł. — Sym ſebi Nowakowe wobrazy přeco zasy zwobhladał, ſam abo też z druhimi a to z wěcywuſtojnymi. — Khwile wšak ſym k tomu měł. Přetož bajkowa kniha je runje wušła před lětom. Ale zaſoł je naš časopis „Łužica“ a čakał ſym podarmo na jeho ſtawanje, zo bych w nim rozprawjał po zdobnym waſnju wo Nowakowym nowym dźěle.

Stož mi na Nowakowych překuſach hnydom nadpadnje, je dwoje: Wubjerna komposicija a wjeſoła myſl abo z cuzym ſłowom jeho humor. —

Kompozicija překuſowych wobrazow je wopraſwdże krasna! Hižo přeni wobraz ſłušacy k bajcy „Cygan a zmij“ je z miſtrſkim dźěłkom! — Hobrſki zmij přileći z wječorneho njebja přez powětr do wſy — zo by w jejnym raiſim kóncu ze ſwojim njehornym činjenjom započał. Cygan čeka z raiſeho kuta do wjeċċra, z njeſměrnym ſtrachom, zo by ſo zahuby zwinył. Wjeſka ſo zabłyſći ze ſwětłom, kotreż zmij z njebja dele rozeſcżele. Widźimy cyrkwičku. Je ſtaji miſtr Nowak trochu na bok, nic do ſrjedża, z kónčkami porſta čujo, zo tam ſłuša. Swětło zmijowe ſo wuliwa na ſindżelowe třěchi a nas napjelnjuje ze ſtrachom. Wboha wjeſka! Wbozy ludźo! — Podobnje rjenje je komponowany wobrazowy překuſ k bajcy „Kocor jako hajnik“. Stare a ſtaruſka ſedźitej płakajcy wosrjedża; před nimi leži rozbite złoto jejko, kotreż je jim piſana kokoška njeſła abo myſka ze ſwojej wopuſku z polcy kuliła, zo je ſo rozbiło. We prawym kuće horbaći ſo kocor, wědomy ſebi ſwojeje winy; we łewym kuće leži horne, kotryž je tam ſtaruſka rozhnéwana cżiſła. — Hołćka tam płaka — jej napřećiwo pak žałoſći junak. Kajke to njezłožo! — Jedyn wobraz je rjeńſi hač druhi. Rady bych je tu wſitke wopiſał, ale boju ſo, zo to činju podarmo, dokelž tu wobrazy ujemóżu pokazować. —

na wucjerja. Hejtman wobcźežowanje pschija a da Schokće srosumicź, so należnosć hižo srjadnje. Napišta wšejmennu schulskenu dohladowarjej list a proschesche jeho, so dyrl wež raz pscheprušowacź.

Schulski dohladowar pak Schokćij Janka zyle derje znajesche a mźnjesche, so je schoda wo kózdu plišu, kotraj jeho njetrjechi. Daschu nanej je synkom k žebi pschińcź. Scho'ta ho hižo wježelesche: „Nětko wucjerjej wo schijn pórdje!"

„Jedna so nětko najprjedy ras wo to," schulski dohladowarmźnjesche, „lwešcicź, tak žyzna je wucjerjowa plišta była."

„Zyle prawje, knjes dohladowar", Scholta pschihłowjowasche, „mózu pak vjez, so je nimo měry želena była; wosom dnjow djźcjo hischcze skiwlesche."

„Potom pój ras bliže, Janko", schulski dohladowar rjekny, „pój ras zyle hacź ke mni. Praj ras, běsche dże dyrjenje tałle?" a wón hólzej zyle ł waha na lizo plazny.

„Nź, knjes dohladowarjo, dyrjenje běsche wjele krucźišche", Jank rjekny.

„Běsche dha žnadj takle žylne?" A wón jeho trochu krucźišcho plazny.

„Haj, haj . . .", žebi Jank na lizo pomaža, „haj — nź, běsche hischcze wjele žylnische!"

„Tak, hischcze žylnische? — Běsche dha žnadj tajke?" A potom tak mjenowana želena plišta sceźehowasche — jo Jank jandźelki spěwacź hischcze.

Jank poczinjasche ho wobaraca: „Nź, nź! Tak žylna plišta jenże njebź . . ." a scźahny ho wróco.

„Nó, potom dźe bych ł pschepytowanjom drje hotowy był. Wež je jažna. Mózu hejtmanej napišacź. Tón dyrbi potom teź hischcze jónu pschepytowacź, a krajny rada, potom knježerstwowy rada, potom wyschschi presidént, potom . . ."

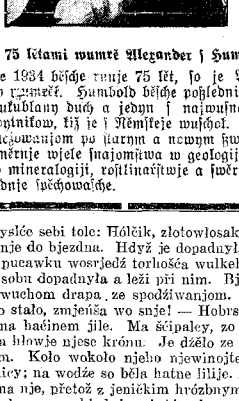
Jankej bu zyle hinak wokoło wutrobły: „Knjes dohladowar, pschepytuja tuzi teź wschitku tak kaž Wy?"

„Runje tak, mój hólcze."

„Och, nano, nź, potom chzu radscho jutsje sajko do schule hicź." A nadźije potom žynk žebi pschezo hischcze ližo dźerscheche.

„To njemójesch cźinicź", wjesny schulski dohladowar mźnjesche, „ale potom dyrbiu hejtmanej napišacź, so je wež wotbyła a skórźba wrócźo wjata."

Schokćij nan temu pschihłoźuje je swojim žynkom mydło wjeseche. ŕj.

Psched 75 lětami wumrě Alexander ł Humboldi.

6. meje 1934 běsche runje 75 lět, so je Alexander ł Humboldi zemrěł. Humboldi běsche poslědni powschitkowje wukublany duch a jedyn ł najwušnamnischich wučenodopytnikow, kiž je ł Němsteje wuschoł. S dołhotrajnym pućowanjom po ziarym a nowym swěcźe dobu žebi njeźmérnje wjele znajomźiwa w geologiji a astronomiji, w mineralogiji, rostlinarstwje a swérinarstwje, kiž wurjadnje spěchowasche.

Farař lic. theol. h. c. Mrózak †

Póndjelu 7. meje wumrje farař Mrózak w Budyschinku. Wón bě najstarschi muž Budyschinskeje wosady a dołowm teź najstarschi evangelski duchowny Sakskeje. Narodźił je so njedobrjeckich 29. okt. 1845 we Wulkich Sdźarach, hdźež bě jeho nan ł kantorom a wucjerjom. Jako djźcjo zwonjenu dźěwcj, kiž schulske pola wobstarasche, pschi katarskim dźele pomhasche. Pschi woprawjenach pomhasche fararjej Berganej, kotremuž žwjate žudobja a cjeźku agendu nosseschesche. Rano, pschipołdnju a wjecźor swonjesche. Dokelž chzyschze najprjedy na wucjerstwo studowacź, pomhasche žwojemu nanej w tśerjej rjadowni. Jeho nan mějesche na 200 djźcji roswucźowacź, kotrejž běchu nimale wschě žerušse. Hacź do Michała 1858 wopytowasche ludowu schulu pola žwojeho nana. 13 lět siaty pschińdźe na gymnasij do Budyschina, hdźež je 1865 žwoje pruhowanje se dobrym wuspěchom wobstak. Hacź do léta 1868 je we Barlinje bohoślowstwo studował. So by ho na pruhowanje pschihotował, je lěto pola žwojeho bratra pschebywał, kiž bě ł fararjom w Radschonje. Hacź do 31. měrza 1872 bě we Wittenbergu. 15. aug. 1872 bu jako farař we Khoknje pola Nisseje sapokazany. 1874 pschińdźe sa farara do Malešec a 9. dec. 1877 do Hrodźišcźa. 1902 wobswjeci zwój wobsadny jubilej. Wjele lět je teź bobu Mišijonski Pozor wudawał. Po wumrěcźu wótcźinza Jmischa bě 1896—1922 ł wjednikom žerbskeho předarskeho seminara. Na reformacijskim žwjedźenju 1913 bě na lic. theol. h. c. ponjesenowany. 1911—1914 bě wón bohuslaw synodu, kotruž je tśi casy, jako je najstarschi bohuslaw woterwik. 10 lět je był pschedsydła žerbskeje předarskeje konferezeny. Po tym, jo bě 52½ léta w sastojnstwje stutkował, dźěsche 31. dezembra 1924 na wotpocźink. Tola, so njeby jeho mźtino tak dołho wuprózdnjene wostało, sastawasche hischcze hacź do łonza februara 1925 žłužbu. Potom je na faru w Budyschinku pschepodli. Teź tu njepospischa žebi měra, ale wukonjesche tu hischcze dwě lěcze wschu zyrkwinsku žłužbu. Potom nadobu zhori a zhubi rěcź a zdźela pomjatk. Tola po nětchto mězyzasnych bě sazo zyle wustrowjeny. W Jězerskich horach bě nětchto njedźel na wocźerstwjenju pobył. Chzyschze nětko sazo zyrkwinsku žłužbu wukonjecź, tola jeho pschiwuhni jemu to wotradźowachu, so njeby ho pschi tak wuhotej starobje sazo pschenapinał. Wěsche tola do žwojeho zhorjenja zdźela teź žwojeho khorowateho žyna sastupował, kiž bě ł fararjom w Barcźe. Tola žwjes dźěła njemózesche bycź. Wukonjesche dale hischcze wottarnu žłužbu pschi Wojich žłužbach, wotmě spowědź, wobstarasche mjenische pohrjeby a wukonjesche nimale hacź do poslednjeho cźasa wichź ja-štojnske pšin dźěła.

Njebohi farař bě daloko po Sserbach znata wožoba. Wón mějesche teź wulku nahladnosć pola Němzow. Jeho žiwjenje bě we wjacy hacź jenym nastupanju pschikładne. Žiwy bě wón zyle porjadnje a kuneje po strowotnych prawidłach. Wožeżeje rad wón khažasche. Tak nětkotry krócź je wón wot Hrodźišcźa do Budyschina pěschi schoł. To cźinjesche wón hischcze pschez žwdomdźesacź lět stary w cźasu wjelkich kołow, autow a żelesnicy. Skoro kóždy dźeń wón jednych kołow, autow a żelesnicy. Skoro kóždy dźeń wón ł tymtamnym cźasu stanowasche, dźełasche, jo wuthodźowasche a jo khažasche. Teź cźełne dźěło njebohi njesapiwasche. Hischcze psched nětchto lětami drjewo kałasche a tucźiki na kérchowje wobkopowasche. Hacź do wyhotenja staroby bě tehodła ztrowy a to cźełnje a duchownje. Hacź do konza bjes nawocźow dźěłasche. Nźhdje poslednje dwě lěcze trochu mało žłyschesche, tak so na předowanja wjazu pobłuchacź njemózesche. Sandźenu symu njeje zkoro wjazu pobłuchacź njemózesche, dokelž njemózesche wjazy derje běhacź. Poslednje měsacy bě khěrzo žłaby a mězesche nětko napozbeź krótki dych a bronchialowy katarch. Sandźenu pónđelu wjecźor 3411 hodź. je so nětko jeho žwérenho dźěła polne žiwjenje skónczyło.

Farař Mrózak bě nimomerny žwědomicźiwy muž. Wo nim móže ło rjez, so w žwojim žiwjenju niczeho druzeho znał njeje hacź žwoju pschihłuschnosć cźinicź. W žwojim žiwjenju drje won ženje niczo skomdźił njeje. Lěrikam won dobry njebě. Skorjesche mi ras, kak cźesto to jemu je, jo njemóże wjazy Bohu žłužbu wotměcź. Jako bě psched nětchto lětami na jenej adventnej njedźeli jedyn farař sadźělany, w prawym cźasu do Budyschinka předowacź pschińcź, stupi won na kětku a poscźi zyle njepschihotowany, wobadnym zjane adventske předowanje. Won mějesche wulke duchowne dary, kotrej teź derje na'ožowacź wědźesche. Tak ło won derje wusseschesche, djźcji a młodžinu roswucźowacź. Teź hudźnje bě won wobdarjeny a mózesche derje spěwacź. Wobeżeje bě pak won wubjerny předař. Won předowaschze w pschikładnej žerbscźinje. A tola bě jeho rěcź jednora a kóždemu frosymlina a zyle jednoremu a prostemu ludej pschiměrjena. Jeho předowanja běchu pschezo sajimawe. Mischkrotnjeju wědźesche won žwoje předowanja po wšetkych dypkach složicź. Pschezo sabě wědźesche won stare biblisse stawiny a tehdy wot jeneje druheje strony wobhladacź a rostožicź. Kóždy předař a wucjer nahožiny mózesche wot njeho hischcze wuknucź. Tehdła mějesche won teź pschezo nutrnych pschihotbłuchacjerow. Cźasto mězachu sacźucźe, hdy by předowanje skóncził: Schkoda, so bě předowanje hižo skónczene; rad bych hischcze dźeje pschihotbłuchał! Do žwojich předowanjow wědźesche won teź pschikładу a nasłonjenja ze žwojeho dołheho žiwjenja sapleće. Se sajimom bychmy pobłuchali, hdy by druhdy se starodawnych cźasow powědał, jako bě hischcze w žerbskich domach pjezak a kadoło a wo kotrychž hižo nu starschi Sserbja nicźo wjazy njewědny.

Nětko je žwérmy prózował žwoje dźěło dokonjał. Njech w měrje na Božej roli w Hrodźišcźu wotpocźuje! A my žiwi jeźbkujemy jeho pschikład a prózujmy ho, bycź teź tak pilni a žwědomicźiwi! Cźesci jeho wopomnjecźu! -l-

Radio

Schtwórtk, 10. meje ztyschimy:

Königswusterhausen: Nimo znateho žwjedźeńskeho programa: 6,15 pschińtawny koncert ł Hamburga. 8 sa natarja. 8,55 rańscha nutrnosć. 11,30 Bachowa kantata. 13 pschipołdnischi koncert. 18,20 wojeński koncert. 20 hudźbna mejtka bowla.

Lipsk: Nimo znateho žwjedźeńskeho programa: 9 rańscha koncert. 11,15 Bachowa kantata. 13 pschipołdnischi koncert. 17,25 sabawny koncert.

Hischcze wažne ł dnjoweho programa: Barlin: 20 koncert. Kóln: 19,30 wjecźorny koncert. 21,10 italska ludowa hudźba. Stuttgart: 19,45 Lortzingowy koncert. Mnichow: 19 wjecźorny koncert. Win: 19,15 ł nowych operettow. Sagreb: 18 lokta hudźba. Stockholm: 21 operowy koncert. Praha: 19,35 opera „Dalibor" wot Smetany. Budapest: 21,50 zyganska hudźba.

Pjatk, 11. meje ztyschimy:

Königswusterhausen: Nimo znateho wschednego programa: 6,20 rańscha koncert. 12,10 hudźba ł nowych filmow. 14 tacźele. 20,15 hodźina naroda (Trupp SA).

Lipsk: Nimo znateho wschednego programa: 6 sa burow. 8,20 tacźele. 12 pschipołdnischi koncert. 12,35 nowe spěwy. 15,20 sa žony. 18,15 sabawny koncert. 20,15 hodźina naroda.

Hischcze wažne ł dnjoweho programa: Barlin: 21,15 sabawny koncert. Hamburg: 19 dujeńska hudźba. 21,25 nałecźna symfonija. Kóln: 19 dujeńska hudźba. Mnichow: 19 symfonisti koncert. Win: 20 Smetana-Dvořakowy koncert. Warschawa: 20,15 symfonisti koncert. Stockholm: 17,45 komorna hudźba. Praha: 19,35 pišany wjecźor. Budapest: 19,30 opera „Don Carlos".

Ale přemysłce sebi tole: Hólčik, złotowłosak ze złotej dušu, padnje do bjezdna. Hdyž je dopadnył, sedźi na mjechkim pucawku wosrjedź torhošca wulkeho města! Čapka je sobu dopadnyła a leži při nim. Bjez dźiwa, zo so za wuchom drapa, ze spodźiwanjom. Hdy by so nam to stało, zmjeńša wo snje! — Hobrski rak so wunjera na bačinem jile. Ma ščipalcy, zo móhli so bojeć. Na hłowje njese krónu. Je dźěło ze zaklatym kralowcom. Koło wokoło njeho njewinojte rybički, skorpawnicy; na wodze so běła hatne lilije. Ale zapominamy na nje, přetož z jeničkim hrózbnym wóčkom hobrski rak na nas zhladuje. A tón chce so woženić, dyrbi so woženić, zo by so wumohł. — Haj wobdźiwam přeco zaso mištrsku kompoziciju kóždeho wobrazka.

Humor je po prawym z jara khutnej wěcu. Je ludźi bjez wšeho humora. To su ći, kiž so njemóža wudrapać ze swojich wšědnych wěčnych starosćow, kiž swoje čuća a požadosće njemóža wobkrjećeć, njeswobodni, khori, wobuźni ludźo. Humor wobsedźi jenož tón, ki sebi wobkhowa wěstu distancu k wěcam, a najwjetši humor wobsedźi tón, kiž wšitko widźi — sub sperie aeternator —, kiž potajkim zhladuje na swět z wóčkom wěčnosće — Hdyž je ći tysac lět jako jenički dźeń, kiž je wčera zašoł — potom popuščuje hnydom, štož so wulke, wažne, bolostne zdawaše. — Měrćin Nowak tajki humor wobsedźi, a tohodla je wón z rodźenym hajkarjom, přetož w kóždej woprawdźitej bajcy je něšto wěčnosće. — Přeco začnawam jeho humor. Hdyž wulki rjek Njebojso steji před njebjeskimi wrotami, zo by zašoł do njebjes, so wjeselu nad jeho pokornym skoro lěwinym njesenjom; hdyž khudy bratr ze swojim kijom a měškom storči přez sćenu do komorki swojeho bratra prajicy: „Hop, njenjezy k pjenjezam!" hladam z radosću na jeho napjate wobličo; směju so z Měrćinom Nowakom čertej, kotremuž so njeporadźi kačora popadnyć, wjeselu so, kak cygan klupcho zmija nališi. W kóždym wobrazku je radość!

Ale z najrjeńšej debu bajkowoje knihi su Měréina Nowakowe barbite wobrazy. — Sym so při samym nastróžał je widźicy. — Barba njeje z barbu! We barbje je mystika! W barbje je něšto njewuprajomne, wěčne, transcendentalne. — Stóž chce to začuć, njech dže do starych cyrkwjow, snano do biskopskeje cyrkwje w Regensburku a njech sebi tam wobhladuje barbite wokna ze srjedźneho wěka. Kak so to pali a hori jako woheń z druheho swěta! — Nowak so prócuje, z barbami bajkowe njesenje wuprajić. A cyle wuzramnje je so jemu to poradźiło. Woprawdźe bajećnje rjenje wón moluje stary buk, na kotrymž čłowjek so khowa a pod nim wulki bukowy lós, kiž so płomjenjuje w nazymskich barbach, hač do dalokeje kromy wobzora čerwjeni při čerwjeni. Hdże je Měrćin Nowak tajku nazymsku krasnosć widźał? — Haćrunjež su so jeho barbite wobrazy jara derje wobnowile, zda so mi tola, zo běše runje při tutym wobrazu technika njedosshacza. Z lěpšim zbožom je wukonjał wobraz k bajcy „Złota krušwa". Módra, šera a bruna barba krasnje přisteja! — Abo teź wobrazy k bajkam: „Khudy pola Boha Knjeza", „Zaklaty kralowc" a „Carewič Ivanow a čertowa dźowka". Posledni wobraz nimo měry puta. Skutkuje skoro kaž barbita skleńca. Barby zejhrawaja. Njewěm zcyła, kajke to su z njeskónčneje ličby barbow! W bajcy „Zaklaty kralowc" ma młoda prynzesna swojeho nanowženju pytać po cyłym dalokim swěće. Dźewjeć porow kožanych, dźewjeć drjewjanych a dźewjeć żeleznych stupnjow ma jdnicy roztorhać, doniž jeho njenadeńdźe. Hdyž běše dźewjeć porow kožanych roztorhała, přińdźe w nocy do wulkeho lěsa. Z daloka widźeše swěčku. Přińdźe bliže — a tu wohladny khěžku, kotraž so wjerćeše na kokošacymaj nohomaj. To je Měrćin Nowak molował. Cyle kuzło bajki na nas skutkuje a to won docnije ze wšitkimi srědkami wumělstwa, z barbami a twórbami. — W bajcy „Złota krušwa" ma pastyř rano sydom dźiwich zajacow na pastwu wuhnać a so wječe ze wšitkimi zasy domoj wróćić. Jeli zo jedyn jenički čekanje, wotrubnje so jemu hłowa, hdyž je wšitko domoj přiće'i, dostanje kralowu dźowku za mandźelsku Pastyrjej so dostanje pomoc. Přidruži so jemu dołhonohaty człowjek, kiž dyrbi přeco na jednej nozy stać, zo njedyrbjał spěšnišo běžeć hač žadyn zajac. Teho khadlu nam Měrćin Nowak pokazuje. Hdże tež to je jeho wohladał! Z kajkimi podobami so won zetkuje! Dźěćom, kiž jeho widźa, so wo nim dźiwe! — Wobraz je z krasnym cyłkom, w barbje a w kompoziciji — skutkuje sam jako bajka!

Měrćin Nowak postupuje přeco dale. A to nas napjelnjuje z radosću a z nadźiju! — Přeco hłubje won zapřija mystiku bajkow, kiž skónčnje korjenuja we njewědomym. Wěrju do toho, zo Měrćin Nowak słuša do tych žadnych wumělcow, kiž přeco postupuja a swoje najwjetše dźěło ženje njedokonjeja.

Won je cyle swój, kaž je hora Lubin swoja a Wotrowske hrodźišćo swoje.

Won je cyle zrosćeny z łužiskej rolu. Z jejneje hlubiny a włoki čéra jeho duša swoje žiwjenje. Hdyž je so w Njechornju 13. junija 1900 wot serbskeje macerje narodźił, zhladowaše jemu Cornobóh do kolebki! — A lutki Wósmužoweje hory jeho kolebachu.

Přeju z cyłej wutrobu, zo by swoje wulke dary stajić mohł do služby noweho stata a wulkeho wozrodźenja. — Rysować móża teź druzy, a molować teź ale tak Łužiski ludowu dušu zapřijeć a wumělscy předstajeć, njemóže nichtó!

Sport

Khróšćanska DJK I. — Ralbičanskej DJK I. 2:2 (1:2).

Ralbičenjo běchu njedźelu 6. meje do Khróšćic přikhwatali; dokelž maja dobre mjeno. Bě tež zajim za hru jara wulki. ½1 hodź. dachu so do boja. Kopaše so jara spěšnje a hibićiwje. Tola wulka čopłota wotpočowaše nad sportowniščom a tak tež spěšnosć w druhej polojcy woteběraše. Hra běše jara wotmě-njaca a hač do kónca zajimawa. Ralbičenjo běchu w techniey khmaniši. Ale Khróščenjo pak překhwapichu přihladowarjow přez swoju spěšnosć a zahoritosć hač do kónca. Tak běše jenož možno, Ralbičanam wahu dźeržeć. Najprjedy třělichu Ralbičenjo dwoje wrota. Potom pak so tež Khróščanam poradźi, na kóncu prěnjeje polojcy jene rjane wrota třělić. W druhim połčasu pak Khróščenjo přecy strašniše njepřećelske wrota wohrožowachu a mějachu też wuspěch, dokelž so jim poradźi, hišće jedne wrota třělić. Skoro so zdaše, zo budźa Khróščenjo Ralbičanam šija zwinyć. Tohodla Ralbičenjo wjacy zahoritosće a spěšnosće pokazachu. Sudnik sudźeše derje.

Khróščanska DJK II. — Ralbičanskej DJK II. 1:7 (0:4).

Popołdnju ¼4 hodź. so zaso hraješe a to mjenowanej mužstwje su woprawdźe krasni pacholjo. Woni hraja woprawdźe krasnje. Woni hraja z wulkej zahoritosću a spěšnosću hač do kónca. Tohodla njeje dźiw, zo Khróščenjo tak wysoko přěhrachu. Koparjo Ralbičanskeho druheho mužstwa staja swoju česć na to, być najkhmańše mužstwo jich rjadownje w cyłej wokolinje. Zo woni to su, pokazachu zasy jónu we Khróščicach. Dale tak! Na zasowidźenje.

*

Wy sportarjo a wšitcy spěchowarjo a přećeljo našich sportskich jednotow słušeće na dźeń „Božeho stpěća" do Khróšćic! Dyrbiće być přihladowarjo zajimawych a napjatych diplomskich hrow našich serbskich katolskich DJK-jednotow při nałětnym swjedźenju a swjatočnym woswjećenju Khróščanskeho DJK sportniša! Kopaja sćěhowace mužstwa z Ralbic, Radworja a Khróšćic:

Khróščanske I. — Ralbicam II.
Khróščanske II. — Radwoł II.
Ralbicy I. — Radwoł I.

Potajkim zajimawa wěc! Wosebje za přiwisowarjow a „šlachtenbumlerjow" jednotliwych jednotow!

Kajke su nětko wuhlady dobyća za mjenowanych mužstwow! Wěmy, zo su tu jara rozdźělne mjenjenja. Štož prěnju hru nastupa, su Khróščenjo přeswědčeni, zo nad Ralbičanskim druhim mužstwom dobychu a sebi tak diplom přiswoja. Woni so z polnym prawom na to powołuja, zo su hakle njedźelu nad Ralbičanskim I. mužstwom njerozsudnje hrali, a dale, zo na swojim sportnišću hraja.

A što praja k tomu Ralbičenjo? Jich hordosć je runjewon tejle II. mužstwa. Ći krasni pacholjo, kotřiž tak spěšnje a wutrajnje a z tajkej wulkej lubosću do boja dźeja a su też technisey jara dobri. Je woprawdźe hódaćko a njemóže so z wěstosću prajić, kotre mužstwo nětko dobudźe.

A druhe hry! Tu maju wězo Radwoćenjo wuhlady na dobyće a z tym dobyće diploma. Najzajimawša pak budźe posledźnja hra mjez Ralbičanskim I. a Radworskim I. mužstwom. To stej najkhmańšej mužstwje našeje wokoliny a tu w Khróščicach so pokaže, kotre z wobeju mužstwow je khmańše a słuša na prěnje městno. Ralbičenjo maja tu wjacy wuhladow na dobyće, ale njeje njemóžne, zo tu Radwoćenjo překhwapja. — Program cyłeho swjedźenja započina so w 1 hodź. ze swjatočnym nyšporom a wječor je wjesoła rejka a w přestawkach wozjewja so dobyća a wudźeluja so diplomy.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Der Kommunikationsweg Crosta—Großdubrau wird wegen Beschüttung in Flur Crosta vom 8. bis mit 16 ds. Mts. gesperrt. Der Fahrverkehr wird über Camina-Bahnhof Großdubrau bezw. über Brehmen gewiesen.

Bautzen, am 7. Mai 1934.

Die Amtshauptmannschaft.

*

Öffentliche Mahnung zur Steuerzahlung.

Die am 11. Mai 1934 fälligen Vorauszahlungen auf die Umsatzsteuer und die am 15. Mai fälligen Teilzahlungen auf die Vermögenssteuer sind pünktlich an die Finanzkasse abzuführen. Schriftliche Mahnung erfolgt nicht. Die nicht entrichteten Beträge werden nebst 12% jährlichen Verzugszinsen vom Fälligkeitstage ab durch Postnachnahme oder Zwangsvollstreckung eingezogen.

Bautzen, am 8. Mai 1934.

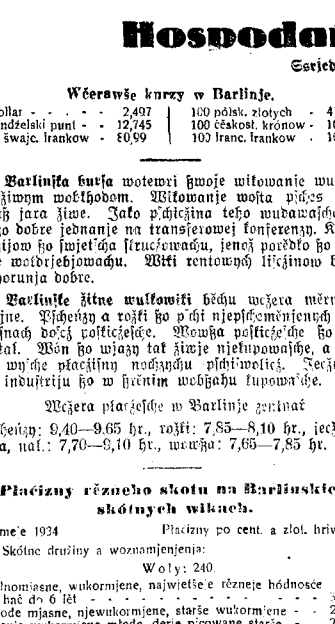
Das Finanzamt.

Přilopk

* **Skótne khrjeńzy.** Po hamtskim wosjewjenju krajneho hrjowotneho hamta je skót w Sakšej w posledźnim měsazu w jenym dworje w Rochlitskim hamtskim hejtmanstwje na hłojnosć, w dwěmaj wjomaj Liksejanskeho hamtskeho hejtmanstwa na Zlintawu a połkromu Khorit. W jenej wsy Glauchauskeho hamtskeho hejtmanstwa je mješ kokscheni pjerišnowa khorosć wudyrila.

* **Nakažliwe khorosće.** W tydźenju wot 15. do 21. haprleje 1934 su w sakskich schtyrjoch wokrjeznych hejtmanstwach wšitko hromadźe 74 khorjenjow a 3 žmjertne padły na diftheritis a žabr świećili. Na scharlach je 114 wozobow khorito. Tuberkuloza (žuchowcisna płuzowa a nadrika) je žeby pječi 82 khorjenjach 64 žmjertnych woporow žadała.

* **S płachtatym lětadłom žmjertnje injeshožił.** Pola Münstera we Westfalskej sta so njedźelu žmjertne njeshoże s płachtatym lětadłom. 27lětny wjednik płachtateho lětadła Schmidt běše so hačź do 1000 metrow wyšokosće s motorskim lětadłom sćahanyć dał. Něhdźe 400 metrow wyšoko shubi Schmidt po šancu móc nad lětadłom a padny z nim na semju, so so žmjertnje skani. Po tutym njeshoži s lětanjom hnydom pschestachu.

Kharłka pokazuje, hdźe njeshožowne Buggingenske podkopti leža. Wone leža nimale zyle w krótkowjeczornym kucźiku Němsteje. Kalijowe žily cźahnu so z Badenskeje hačź do Elsaskeje.

Wosebite znamidło Budyšina so zaróstuje

Stara wobarnja so dokładnje swuporjedźa.

Snamidło Budyšchina, „stara wobarnja", kotruž je 1558 twarjli mišchtr Wjazsławk Röhrscheidt 84 kohczow wyšoku je 4½ kohcza tołstymi murjemi natwarili, a kotraž mózesche loni na 375lětne wobstacze shladowacź, so tukhwilu ź rózchtami wobdawa. Pod wliwom wjedra wjele lětdźelakow je wobmjetk wotpadał, so so na hlowje a na tšelnjach weże wobschkodźene městna pokazuja, kiž maju so nusnje swuporjedźecź, so by so wjetschemu rospadej sadźewało. Tak je so město Budyšchin k dokładnemu wuporjedźenju weże rozsudźiło. Wumjedźenje tutoho dźěła je so twarskemu mišchtrej Brylej w Budyšchinje a Raschowje pschepodało. Dźěło budźe něhdźe 10 000 hriwnow płacźicź.

K tomu so něhdźe 60 metrow wyšoka weża dospołnje ź rózchtami wobbije. Hacź do połojzy weże su so rózchty hižo natwarile, tola drje hižcze dwě njedźeli sahdźeć, doniž weża njebudźe hacź horje sarózchtowana. Hižo tute rózchty twaricź njeje žane lohke dźěło, dokelž weża runje horje njeńdże, ale ma nimo wutwarjeneho wobkhodźenischcźa na brjuch podobnu formu. Rózchty maju so wšo po tutej spodźiwnej wjeli stareje wodarnje płožicź. Tohodla budźe so sarózchtowana weża tež jako mischtrowstwo twarstwa a cźěšliwa fotografowacź.

Pschi wuporjedźenju maju so najprjedy zbytki wudrěteho kalka mjes kamjenjemi wuschkrabacź a na jeho městno dyrbi so wobeje wjedrakrutu kalk samasacź. Na tšelnjach a wěžinej hłowje maju so wulke khuchi ź nowymi zgbelemi narunacź. Tu dyrbimy wobeje naspomnicź, so so k tomu wschdne zgbele njewužiwaju, ale wonkowna zgbelnćza zgbele w „klóschtrišim formacźe" kaž stare su, wobeje ź ruku dźěłacź da, so by so starožitny napohlad weże zachował. Starosćź wo zachowanje wěžineho charaktera a jeho romantiskeho ztutkowanja wupschestrěje so samo na kawli, kiž na njej hnězdźa. *Jich hnězda so starožitnje hladaju; tu knjes dr. Jordan twarišu firmu ź radu a pomozu podźerja.*

W bližšich njedźelach so nam potajkim stara wodarnja sarózchtowana pokasuje, so by potom sašo lětstotki kruta a žylna a njepowalna stejała jako žiwerna strażerka stareho města nad Schprewju.

Hospodarski rozhlad

Sćrjedu, 9. meje 1934.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,497	100 pólsk. złotych	47,25
1 jendźelski punt	12,745	100 českost. krónow	10,42
100 šwajc. frankow	80,99	100 franc. frankow	16,50

Barlinska kursa wotewri swoje witowanje wutoru ze žiwym wokhodom. Witowanje wosta pódźes zuty cźas jara žiwe. Jako pschicźina teho wudawasche so jako dobre jednanje na transferowej konferenzy. Kurjy akcijow so swjetscha struceźowachu, jenoż porědko so płatše wotdrjebjowachu. Witki rentowych liścźinow běchu tehorunja dobre.

Barlinske žitne wulkowiki běchu wjeza měrne a stajne. Pschenźzy a rožki so pschi njepschemjenjenych płacźinach dosć pokhcźesche. Mewsa palicźe so pschi tom kaž dotal. Wón so wjazy tak žiwje njekupowaschе, a lupezy wyšše płacźiny nadjachu pschiwolicź. Nječimjeń sa industriju so w hrónim wobsahu kupowaschе.

Wjeza płacźesche w Barlinje zentnar

pschenźzy: 9,40—9,65 hr., rožki: 7,85—8,10 hr., jećmjenja, nal.: 7,70—8,10 hr., wowsa: 7,65—7,85 hr.

Płaćizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

9. meje 1934 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 240

Polnomjasne, wukormjene, najwjetše rěznje hódnosće hač do 6 lět	32—33
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	29—30
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	26—28
Mjenje picowane wšěch starobow	22—25

Byki: 509

Polnomjasne, wurosćene, najwjetše rěznje hódnosće	28—29
Polnomjasne, młódše	26—27
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	23—25
Spatne	20—22

Jałojcy a kruwy: 709.

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetše rěznje hódnosće	25—26
Polnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetše rěznje hódnosće hač do 7 lět	19—23
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	15—18
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	10—14
Mjenje a spatnje picowane	—

Celata: 4634.

Najlěpše wukormjene (1. družiny)	52—61
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	41—50
Spatne (4.)	33—40

Wowcy: 387.

Młódše a starše wukormjene (1. družina)	28—29
Starše wukormjene (2.)	25—27
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	17—25

Swinje: 23 972.

Polnomjasne, wos. rasow a jich křižerjo, hač do 12 lět stare	30—34
Wukormjene	31—32
Mjasne	30—32
Spatne	28—29
Rancy a kundrosy	31—32

Płaćizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

Póndźelu 8. meje 1934 Płaćizny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 76

Polnomjasne, wukormjene, najl. rěznje hódnosće młode	33—34
Starše	29—31
Hewak polnomjasne, młode	25—28
Starše	21—24
Mjasne	—

Byki: 330

Młódše mjasne, najwjetše rěznje hódnosće	30—33
Hewak polnomjasne abo wukormjene	27—29
Mjasne	24—25
Snadnje wuwite	—

Jałojcy a kruwy: 218

Młódše polnomjasne, kruwy najwjetše rěznje hódnosće	28—30
Hewak polnomjasne abo wukormjene kruwy	27—29
Mjasne kruwy	21—23
Snadnje wuwite kruwy	13—17
Polnomjasne wukormjene jałojcy, najwjetš. rězn. hódnosći	31—32
Hewak mjasne jałojcy	27—29

Wowcy: 426

Na lěpše kormjene jehnjata a młódše kormjene barany	38—41
Srjedźe kormjene jehnjata, starše kormjene barany a derje wuwite wowcy	33—37
Mjasne wowcy	28—32
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	20—27

Celata: 1968

Na lěpše kormjene ćelata wot cyca	50—56
Srjedźe kormjene ćelata wot cyca	42—50
Snadnje wuwite	35—40
Na špatniše	25—33

Swinje: 3514

Tučne swinje, přez 3 centnarje cežke	39—40
Polnomjasne swinje wot 240 hač 300 puntow cežke	33
Polnomjasne swinje wot 200 hač 240 puntow cežke	37—38
Polnomjasne swinje wot 160 hač 200 puntow cežke	36—37
Mjasne swinje wot 120 hač 160 puntow cežke	34—35
Rancy	31—34

Wiki běchu w howadach a ćelatach srjedźe, we wowcach hubjene; swinje so swabje předawachu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunu abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	8.5	7.5		8.5	7.5
Pšenca	—	—	rjany	8,10-8,90	8,10-8,90
rožka	—	—	weika	7,40-7,90	7,40-7,90
jećmjeń nal.	154-160	154-160	módre lupiny	5,50-6,00	5,50-6,00
ćehmjel	—	—	žołte lupiny	7,40-7,90	7,40-7,90
wows	153-157	153-156	ześadella	7,75-8,75	7,75-8,75
kukuřica	—	—	raps, wosusk	—	—
pšenc. muka	27,00	27,00	any wosusk	6,00	6,00
rožna muka	23,25	23,00	uch. trudnaš	5,15	5,15
pš. wotruby	11,00	11,00	běrnc. krmski	7,00	7,00
rožne	11,25	11,25	syno, 50 kg		
raps	—	—	rjana słoma		
mróz., Viktor.	20,0-22,0	20,0-22,	pšenc. „		
ane symjo	—	—	wowsna „		
p. ćelski	8,00-8,25	8,00-8,25	žona		

Płaćizna za pšenicu za wuplodźerja 188 191 193
Płaćizna za rožku za wuplodźerja 157 160 162

Zamołwity za spisowćelski wobsah: A. Dučman, za nawołžki dr. J. Cyž, wobaj w Budyšinje. D. A. IV. 1934: 2385.

Nowotarstwje w pčołarstwje

Na pčołarskim sjesdze w Bikopizach rosprawjeschtaj wěžywuschtojnaj we žwojich wunoschkach za domjace pčołarstwo, kiž staj w njesprózuinym dźele dospětoj. Jejn wunoschki nastupaju nowe puće a budže też za tych sajimawe, kiž njesu pčołarjo.

Jako prěni rospravjesche dosholetny pilny pruczikar Rudolph ſ Nowego Schumborna, kak podjesinje wobne žily na dobre tyche pčołkow skutkuja. Won je pschi nuoschich pčólnizach nasponik, so bo pčoły, kotrychž kolcje nad zhlabynu wódownu žitkami steja, zara derje wuwija a wjazy nijedu nanoschcja. Tajke pčołki też thorospjesche lózo sniesu hacž druhe, kotrychž kolcje nad zhlabynu wódownu žitkami njesteja. Kak pak bo to pschi zhlnych wódnych žitach ma, wo tom so hischcze pschepytuje. Pschirodza gama je tu sabu ſ najlěpschim wuczerjom a dopokasuje, so mrowjace a scherscheniace hnězdo pisches 20 lět nad tajkimi zhlabynmi wódownymi žitkami stejachu, kaž je wón ſ pschepytowanjom zwěžił. Kschiżowanja wódnych žitow bo na wunoschki njedu napadnje derje wuskutkuje, schtož wón na nuoschich pschipadach dopokaza. Pschi pschiprawjenju nowych pčólnizow ma bo to wěsto derje wobkedźowaca.

Jako druhi rěčnik rospravjesche profesor Kutschbach ſ Biskopiz runje tak sajimawje wo powjetschenju pankow pschi žamodźelanych sadźadźelach k dospěcu kruczifischich a wunoschnischich pčołow. Belgiczan je prěnje pospytny w tutym nastupanju cźinił a wunamaka k temu tři pschihódne měrjenske aparaty. Swopředka wuzywasche won žamodźelane sadźadźelki ſ 1050, 850, 750, 700 a 685 pankami *na wobčnoj stronomaj we wulkosczi kóžneho dezimetra* (10×10 zm). Pschi tym bo tjoje wupokasa: njemuzy narosce wjetsche pczoła se schérschim wutrobnom, dleschim sajnczkom a wjetschim zoldkom za méd. Wunoschnische je, hdyž bo wjetscha pczołka plahuje. Wjetschu pczołu pak dostanjemy ſ wjetschimi pankami. Schérokosczi wutrobna pola pospytnych pczołkow hacž do 4,4 mm pschibrěsche. Nětko pak bo też wjetscha sawěranska kězuza potrjeba, dokelž je dotal jenoż 4 mm wulka. Pschi pospytnych pczólnych ludach bo na spodźiwne waschnje wupokasa, so wone też hame wjetsche panki twarjachu a wjetsche krutty wocźahnychu. Nětko bo jenoż prajscha, hacž bo tute powjetschenje na pczólne potonmnischo pschenjesze. Wocźehnjenje pczołkow ſ wjetschim pankam stawa pak bo jara pomału a jada žebi tójschto dźěła. Tajka pczjela móže wěso cźerwjeny dźeczel hischcze lěpje wutrjebjeć, wjazy njedu nanoschcź a žiwnischi wětr sniesć. Też w Němskej mějachu hižom wuspěch ſ tutymi pospytami. Nětko powsahitkownje sadźadźelki je 760 pankami město 810 na kóžnych zentimeter dźe'aju.

Wotewrí so Budyska sukelnja zaso?

Sakoženje akzijoweho towarstwa bo wotmyslilo.

Kaž shonimy, je bo khutnje jednalo wo sadźowotewrjenju Budyskeje sukelnje, a jednanja mějachu pjecza hižo pesitinny wunoschk. Dźelarnju pjecza akzijowe towarstwo pschewoimje. Budyske wnschnoscze, kiž bobu jednaju, bo prózuja, so bychu bo wosebje Budyźy wobkhodnizy dalokož možno jako akzijonarojo sapiśali. Akzije budża bo pjecza w hódnoscźi 100 hr. wudawacź.

Sadźowotewrjenje Budyskeje sukelnje by sa nasche město nimo hospodarskich lěpschinow sa wobkhodne žiwjenje wosebje i wurjadnym moralistim pobonom bylo: *Prěnja mnohich Budyskich dźěłarjow, w kotrychž je bo dźěło složiło, by bo sadźo wotewrika.* Sa swrschcźenjom Budyskeho kopornika w septembrje 1928 bo lěto posdźischo w Budyskej sukelnji dźěło sastajt. Ssrjedu 18. dezembra 1929 porucźenz pschehladstwa „Togi", sjednoczenych kjajerinow akz. tow. ſ zentralu w Barlinje i želaczerskej radże Budyskeje sukelnje wosjewi, so je dohladowarstwo wobsamknło, dźěłarnju wotdźěla Budyskeje sukelnje do Aachena pschepołožicź. To praktikum wosnamjenjesche, so bo dźěło w Budyskej sukelni sastaji. Se sastajenjom potrjechi bo dozwla 270 wosobow, mjes nimi 40 pschistajenzow a mischtrow. Potom bo też spěschnje wottwarjowasche; w haprleji 1930 bo poslednі dźěłaczerjo, na konzu junija też mischtrojo a pschistajenzy wottwarichu. Hischcze bo dopominamy, kak cźejta tuta naprawa „Togi" sa nasche město běsche. „Toga" běsche sajo podkonzern wulkeho Nordwolle-konzerna Lahušenej bratrow.

Budyska sukelnja sakoži bo 2. měrza 1872. W prjedawschich lětstotkach na jeje městnje młynу stejachu. W běhu lět wutwori bo sukelnja ſ wutwarjenjom do wěsteje polneje dźěłarnje. Wona wopschtijesche tkajerinu, plokarnju, barbjerinu, pschadowinju, walkowarnju a appreturnju. Wona dźěłasche žiwoje wubžełki wot njecźisteje wolmy hacž do hotoweho sukna. A „Budyske sukno", kiž bo w hrjedźnym wěku we wschich krajach khwalesche, mějesche mjeno we zwěcze! Chcemy bo nadźijeć, so smědja prózowanja, wo kotrychž bo we žiwojim cźasu nadrobnische wosjewi, polny wuspěch, so by prawje bórzy sajo nowe žiwjenje a hibanje do sukelnje sacźahnyło a so by Budyschin se žiwojej sławnej lětstotki starej sukelniskej tradiziju sajo město sukanoweje industrije *bykło!*

200 lětny jubilej Oybinskeje „cyrkwje žeńtwow"

S **Oybina.** Pschi składnosczi 200-lětneho jubileja jako „cyrkwje žeńtwow" dałoko a schěroko znateje pyschneje hórskeje zyrkwiczki ſ jeje rjanej hru ſnonow wotměje bo tu 21. a 22. julija t. l. wulki domišnišli žiwjenj, na kotrymž bo wschitke pory pschepołoscha, kiž su w hórskej zyrkwi žiwjak sa žiwjenje nastupi'e. Zyrkwinska sakadna myšl tuteho žiwjenja namaka žiwój wuraz w zyrkwinskim konzercźe w hórskej zyrkwi, žiwjeczińskim kemschenju a pisanju khoralow. Sewětny žiwjeczeń žobotu a njedźelu bo bohacźe wuhotuje ſ mozami, kiž su bo hižom pschi tydźelskim žiwjenju 1933 wupruthowale. Pory, kiž bo w hórskej zyrkwi sdźerowacź dachu a kiž po zyłej Němskej rospróschene bydła, maju hižom wulki sajim sa setkanje na žiwjeczenju.

Čitajće naše Serbske Nowiny też w lěče

Burske wjednistwo fakskeje wojenja sjeźehowaze namołwjenje burskeho wjednika:

W kruhach burstwa je bylo se znuczenym waschnjom, psched lěcźnym dźełom hacź po nasmnischich žnjach žebi nowiny, kiž su bo w zymje ſ wulkim sajimom cźitale, wotstakacź. W naschim cźasu znowanatawrjenja nascheje wót-žiny mam sa winowatosć kóžneho ratarja, so by bo ſ njepschetohrnjenym cźitanjom nowinow wo tom poruczował, ſ kotrymi sadźadami, sahanjemi a sarjadowanjemi politiskeho a hospodarskeho rasa dże naschi burstli kanzler Adolf Hitler nowotwar naschoje wótcźiny pschewjesesć!

S tutych pschicźinow njech tohodła na lěcźne měrazy nichtó Nowiny njewotkasa.

Žałostna suchota w Rumunskej

W Rumunskej hižo dźěschi cźasy **wulka** suchota knježi. Tam je hižo tak sće, so je ratarske ministerstwo sapiśowacź dało, kelko žita w młynach, pola wikowarjow a burow hischcze leži. Žito ma bo prawje rosdźělicź, a we bydlerstwo bo k najwjetschej slutnjowosczi w pschetrjebanju žita napomina. Knježerstwo je sakasało, pizowanstwu žitomu spalicź, kaž je w Rumunskej hewak waschnje. Statne lězy maju buram jako pastwischcza sa stót sluzicź, so bychu bo hewalske pastwischcza sa nusnischi cźas sdźerzałe. S nich smě bo jenoż to najnusnischo k pizowanju bracź. Burjo maju hischcze ras wuživowacź, dokelž je bo pręni wuživow ſ horzotu sniciźit. Wožebje maju bo majź, woka a jahły žyeź. Wocźakuje bo, so knježerstwo wuwos žita, snajmjeńscha sdźela, sakasa.

Row Hermanna Lönsa namakali.

Němski snaty pěsnjeć Hermann Löns je pschi spocźatku wójny jako dobrowólnik pola Loivre w polnózney Franzowskej padnył a jeho row njehdźe namakacź. Cźełа padnjenych wojakow pschekładuje Franzowsojo jeho cźeło blizko Loivre namakachu. Spóznaństa znamka pschi cźele dopokaja, so běchu Lönsa nadeschli. Na to žu jeho cźeło na němskim wojerskim pohrjebnischcźu pola Loivre pohrjebali.

Swjedźeń rjemjeslnikow w Šěrachowje

Minjenu njedźelu běsche poswjeczenje khorhojcźi (Banner) Schěrachowskeho Kalpingoweho towarstwa. Nanowo běsche khromadne žiwj. woprawjenje a dopołnja po kemschach běsche žiwjatoczne poswjeczenje khorhojcźi. Sa žiwjeczeńskeho prědarja bo knjes kaplan Schwarz ſ Drježdżan wuswoli. Na popołdnje běsche hłowny dźeł žiwjeczenja postajeny. Pop. ½3 hodź. sestupachu bo ſ blizka a daloka pschikhwatawskich bratrowske towarstwa. Najžyłnischo kěsche towarstwo ſ Marxinjeje Hwězdy sastupjene. Nětko cźeh, njesche žiwjeczeński cźah po wschitkich drohach ma'eho městaczka. Ludźo hoscźi ſ wózicźkami a kwětkami witachu. Po dwěhodźinskim wokolocźahanju mózesche bo žiwjeczeński cźah rosenć a wschitcźy khwatachu do khłódnych a pschecźesnych korcźmicźkow. Do jeneje bě žebi też klóschtrska młodźina sclěła, hdyžom saklincźachu herbske spěwy. Kapała Stahlhelma pschewodźesche te, kotrej běchu jej snate. Skónczje pominy bo hodźinka, a nětko sapocźa bo w Herbskim dworje prawa žiwjatoczność, kiž běsche na ½6 hodź postajena. Najrjedźy posticźi nam hudźba „Stahlhelme" nětkore wumětkie hudbne kusi. Na to postrowi naich preses wschitkich hosczi. Jemu bo knjes kaplan Schwarz ſ Drježdżan pschisamknu, kotryž mějesche žiwjeczeńsku rěc. Jeho jadritwe a posbudźace słowa sawostajichu hłuboki sacźiscź. „Njetrjebamy bo bojecź," dźesche wón, „pschetož słuschamy k zyłej naschej twórcźiny." Wuk adowasche stelischcźo „Sjednoczeństwa katolskich rjemjeslnikow". Sawěsce pschinoschowasche jeho rěcź k posbudźenju zyłeje mładźiny. Najwutrobnische pschecźa ſ Marxinjeje Hwězdy wuprajі knjes preses tamnischich rjemjeslnikow P. Gerhard. Wutrobny hischcze słowa žiwjeczeńskeho rěcznika a pokaja na strach, kajkiż hrosy. Tehodła namołwjesche wschitkich, so łuchu krucze hromadze stali. Dale budźesche naspomnjena kapała nětchto schtuczkow a ſ tym skónczi bo žiwjatoczne popołdnju. Wjeczor ⅛8 hodź. sapocźachu bo reje. Wschem bo jara spodobasche. W pschesitawkach saspěwachu klóschtrscy rjemjeslniscy nětkore herbske spěwy. Tak mějachu dź Schérachowscy sajo zas pschileżnosć synki žiwojich pschekhadnikow łžiwjecź. Ponałku bo žurzła prózonjesche, pschetož najwjetscha licźba wobsteješe ſ hoscźi, kiž dyrbjachu so sahe na bompiecź podarj. S „Hanka budź wjesoła" a „Rjana Luźiza" rozžohnowachu bo khłóschtrscy rjemjeslnicy, kiž běchu žobu nanajwjazy k porjeńschenju naschego žiwjeczenja pschinoschowali. Hischcze hodźinku bo rejowasche a potom rěkasche „domoj!" Sandźena njedźela wobiscze nam wěsce njesapomnita.

Pokazowaŕ za čitanje łačanskeho pis na

Sserbski prawopiś ſ łačanskim pišmom bo lózo cźita dyžli serbski prawopiś ſ němskimi pišmikami. Cźeścźeni cźitarjo a cźitatki to je scźehowazych pschikładow spóznaju.

We łačanskim prawopišu cźita bo:

č kaž cź, na pschikład črjop kaž cźrjop, człowjek kaž cźłowjek, čoło kaž cźoło;

ć cźita bo kaž cź, na pschikład ćelo kaž cźelo, ćeta kaž cźeta, ćemnosć kaž cźemnosć;

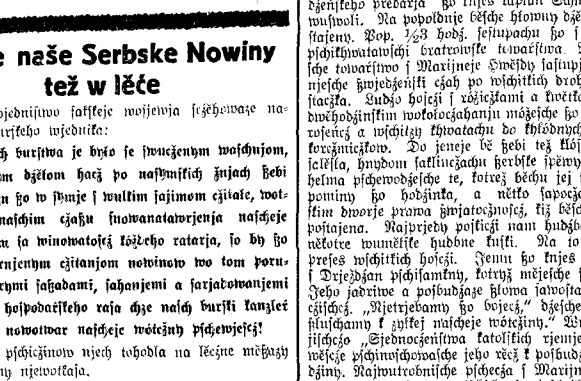
š cźita bo kaž sch, na pschikład štučka kaž schtucźka, štwórtk kaž schtwórtk, šmrěch kaž schmrěch, šćuka kaž schcźuka;

kř cźita bo kaž tsch, na pschikład křiž kaž tschiž, křidło kaž tschidło, křida kaž tschida;

s cźita bo kaž ß, na pschikład sowa kaž ßowa, sanki kaž ßanki, słoma kaž ßoma;

z cźita bo kaž ſ, na pschikład zorno kaž ſorno, zuwak kaž ſuwak, zapis kaž ſapiß.

tř cźita bo kaž tsch abo tſ, na pschikład třeskańca kaž tschestańza, třešeń kaž tschešeń, třeska kaž tschéßka třihać kaž tſihać, třo mužojo kaž tſo mužoju, tři žony kaž tſi žony.

Pohlad na kalijowe podkopki w Buggingenje,
hdyžž bo 86 podkopkowych dźěłaczerjow pschi wohnju pod semju hrósbnu smjerzł se sajedojczenjom ſ pkunami a kurom namakałe.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1.51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čiści Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskeje žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přećiwo sćěhwkam čělneho znjezbożenja z 1000 hr. – hdyž wumrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje běđny. Kóžde znjezbożenje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbożenja dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowědźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumjenjenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 108 — Budyšin — Pjatk 11. meje 1934 — Bautzen — Lětnik 93

Němski burski wjednik Darré a wulkoležownosćerjo

W Starkonje w sadnjej Pomorskej, tutej staropommorskej wsy, wotmě so na dnju Božeho spěca burski sjezd. **Pjeći tutej składnosći němski burski wjednik Darré nastróžaju bilanzu minjeneje agrarstwje politiki wulkoležownosćerjstwa w kraju k ranju wot Lobja pschepołoji.**

Pjeć 30 000 burow, mjes nimi 10 000 młodych burow a pschihłuschnikow Hitlerscheje młodźiny z Pommorskeje a namjesnjych krajinow běše přizamschło. Po krótkim powitanju krajneho burskeho wjednika porěca pomorski župny wjednik Karpenstein wo nadawkach tamnischeje provinzy w rańšich kónčinach. Tutón wopisowaše wliw něhdy kčežaceho burstwa na dźełacerstwo a žrěni stam.

Potom wustupi němski burski wjednik Darré ze swojej programmatiskej rěcu. Wón chzyše so na dnju k cześći starych burskich zwjazow sadanje k historiskemu wuwiću wulkoležownosćerstwa a k wuczišćenju burstwa wuprajić. W połodnischej a wječornej Němskej nadeńdemy wjetše a mjeńše burstwa lěpje rozdźělene. Kraj k ranju wot Lobja je něhdy był burski kraj, kaž wschitke druhe kraje Němskeje. Wjele mjesezow won poměrnje wjazy wjetšich kubłow. S wopředka běše poměr mjes wjetšinu wobhospodarjenstwami a burskimi dworami runje kaž w połodnischej Němskej dospołnje strowy. Posłužiło pak wulkoležownosćerjo bóle a bóle na mazy dobuchu. Tola hižo Bjedrich Wilhelm I. a też Bjedrich Wulki staj na wuzwobodźenje burstwa dźełałoj. Jeju prózowanja pak hižo na sadanym pschećiwjenju jich jemjanow rozrasły. Dokelž běše wyšeršłubłeš sdobom hudnik nad burami, hižo burstwo praktiski pschećiwo njemu njemóžeše wotkazać. Tola w poslednim času je burstwo sako pschiběrało.

Nazionalsozialistiske knjeżerstwo njehudźe hódnosć je notliwych splahow semjanskich wyšeršłublerjow wjazy z jeneje strony pohódnosćerjej, kajke woporu na kwi su woni sa pruske stamisny pschinjesli, ale też hač su woni burstwu napschećo so prawje sadjerżeli. Wjeso je so pschi rozwiću Němskeje w 19. lětstotku prózowanju wulkoležownosćerjow swólniwe wucho spozcžało. Kraj k ranju wot Lobja běše w tutym czasu typiski žitny kraj.

Dźensa so někto jedna, hač dyrbi so hospodarski zmĕr w kraju k ranju wot Lobja wobkhowacz abo pscheměnicz. **Němski burski wjednik ma ja to, so su wulkoležownosćerjo swoje hospodarske pscheprawa dawno zhubili.** Runje kaž zebi industrijowi pschedewjaceljo we wječornej Němskej pschi pscheměnjenym hospodarskim połoženju zebi njemóža wot stata zhubjenu pschirownu zadacz, dyrbi so pschichodnje wotpokasacz, wulkoležownosćerstwo podpjeracz, kiž so je swoje mozy njemóža dźerżeć. **Wulkoležownosćerjo móža so dźenża na swojej semi dźerżeć, hdyž ducha czasu zhubnaju.**

190 000 njezasłużerjow mjenje

Němskostatny wustaw za wobstaranje dźěła a zawěšćenje njezaměstnjerjow wojsewja nowy wuspěch bitwy wo dźěło w měsnym hapreji, hdyž je liczba njezaměstnjerjow sako wo 190 000 wotměrała.

W katarstwje, twarstwje a pschemyhle twarkeje potrjeby běsche w prěnich měsacach léta bjezdźěłosć zhubeje zhubnje wotměrała. Tuž w hapreji trochu pomalu wotměrjasche. Twarstwo a podawanje twarskeje potrjeby matej dosć dźěłacych mozow a swopředka jako hłowne spěchowarjej wotměranja bjezdźěłosće wupadnjetej.

Sa to pak powotanja, kiž su bóle wot konjunktury wotwisne, sa pschichodne wuwicze bjezdźěłosće na wažnosći pschiběraju.

Měrko pak dyrbi so też wobkedźbowacz, so je w hapreji nowy ličnik, kiž je schulu wukhodźił, do powołarskeho žiwjenja zastupił. Se schule pschikhadźazu nawal nowych dźěłopytkazych je wotměranju bjezdźěłosće napischecžo skutkował.

Na dźěłowych hauzach běsche na konzu hapreje dozhla 2 609 000 ludźi bjez dźěła zapisanych. To je 2 722 000 mjenje hač lońsche léto.

Dr. Goebbels à wukrajni nowinarjo

Prjedy hač połłzy žurnalistojo wutoru pschi połdnju Němšku z lětadłom wopuschczichu, jich němski minister za ludowe powuczenje a propagandu dr. Goebbels pschija. W dźěłschej rěczi němski minister na możnosć pokasa, so žo pschecželne sbližene mjes Němskej a Pólskej jenoż psches wobkoby we woběmaj krajomaj dozpěć hodźi, kiž na nawjednych městnach stoja. Saschmatane politiske pomĕry w Europje móža jenoż mužojo wujazniš, kotrjž su młodźi a wojerski typus sastupuja. Tak staj žebi marschall Pilzudski a wjednik Adolf Hitler nade wschim, schtož krajej dźělesche, ruzu sawdaczej mohłoj, so bychtaj zyle nowe pucze dorosmjenja pytałoj.

Wjednik pólskich žurnalistow Szwiecźižky žo ministrej za jeho hłowa dźakowasche a wobzeže wuschěhny, kak wutrobnje su pólskich žurnalistow wschudże w Němskej pschijeli. Woni su žo zami pscheswědczili mohli, kak kylnje je žo nazionalsozializmuz sakorjenił. Pólšzy žurnalistojo budża žo tehodła prohowacz, so bychu pozdźi mjes Němskej a Pólskej wutwarizj pomhali.

Srjedu popołdnju němski minister dr. Goebbels sastupjerjow južnoslowjanskeho nowinarstwa pschija, kotrjž žwu je puczowanje po Němskej słóncžichu. Němski minister žo wjeselesche, so šmědźesche nasłupjerjow najwjetšeho stata krótkorańšeje Europy powitacz. Wón wukrajnych hosći na to pokasa, so žu pschi swojim puczowanju po Němskej widźeli, so žo tu wschudże ihnitnje prózujeny, cżežku krisu pschewinuwši. We wokomiku, jako nazionalsozializmuz mózy pschewisa, je tuta na dwójsy ležała; runje kaž nazionalsozializmuz by ju też kommunizmuz zbehnyć mohł. So je nazionalsozializmuz to cżinił, njeje žebi jenoż za swój kraj, ale też za zyłu Europu sakłužbu dobył. Na konzu swoje žom sa słótnistwo, hdyž žo wo wójnje rěcži. Europa hižom sa słótnistwo, hdy žžo wo wójnje rěcži. Europa hischcże njeje staru wójnu pschewinyła, kak kak moh nĕchto na słótnistu myšl pschišeł, staru wójnu z nowej pschewinycz dyrjeł! K ministrowej rěczi pschisiankmy žo dolha a wutrobna rosmolwa.

Doskónčne zrjadowanje hospodarstwa jeji

Psched nĕkotrymi mĕsazami sapoca žo znowarjadowanje hospodarstwa z jejemi. Tuto zrjadowanje žo nĕtko hischcże bóle wudospołnja. To wuskutkuje 2. wukas wo zrjadowanych jejowych wikow 3. meje 1934. Tutón wukas složuje žo we žiwotich sabadach jara po wschelakorych wikach w mlokowym, bbutrowym a jejowym hospodarstwje.

Wschitke pschedewjacza k hromadźenju a rozdźělenju jeji sjednoczża žo do swjatkow za wuwuczże jeji. Tute swjatki nawjeduja pschedźydoju, kotrjž maju wotzebite prawo.

Swjatki za wuwuczże jeji pak žo sasko do hłownego sjednoczenja nĕmskeho hospodarstwa jeji se zhdołom w Barlinje sjeduocza. Swjatki za wuwuczże jeji žu k temu, so bychu žo starale, so žo w jich hospodarskich wokrjesach jeja prawje hromadźa a rozdźěla. Hłowne sjednoczenje nĕmskeho hospodarstwa jeji pak ma žo staracz, so by žo zyła Němska jenak derje z jejemi sastarała. K temu dźělu ma statne towarstwo za wuwuczże jeji k pomozy.

Wot 1. junija móża tehodła dwužitna a wikowarjo, jeli wopitomo k pschijimanju tukrajnych jeji wobhedża, jeja pola wupłodźerjow kupowacz, a hdyž je nad nich stajena wosnamjenjarnja je wosnamjenika, je pschertjebarjam abo rozdźělacznemu wikowarstwu wotedacz. Pschi tym pak žo woni pschi kupowanju a pschedawanju w nmohosći a placzišnach na pschedpišma sloża, kiž pschedpisuja swjatka za wuwuczże jeji a wokrjesny poruczeniz k rjadowanju jejowych wikow wudawataj.

Hdyž pak žo jeja, wscho jene hač je wikowarjo abo dwužitwa pokupuja, w hospodarskim wokrjesu swjatka je wuwuczże jeji njehodja wschě pschedacz, maju žo wokrjesnej centrali swjatka sa wuwuczże jeji płacz. Tuta wosjewi, kelko ma jeji wsche abo kelko jich potrjeba, k'owmenu sjednoczenju nĕmskeho hospodarstwa jeji, kiž potom wschědnje z pomozu statneho towarstwa sa wuwuczże jeji potrjebu w Němskej rjaduje. Wutwarjenje wiczneho porjada pschinjeże potajkim rjadowanje, kiž z prawym nałožowanjom dołcź městna sa wobstacze družstwa a wikowarjow wostaja, a wołebje bur a mějicżel kur wě, so jeja, kiž jemu jeh kury nanjeżu, też wěsce wotbudże.

Na piwowym dawku so hišće ničo njepřemĕni

W Němskej žo na to džełasche, so by žo gmejnsti dawk na piwo z němskostatnym dawkom na piwo sjednocził a so tychu žo sdobom dawkowe pocżeżenja piwa sniżile a by so z tym piwowa płacżišna stunjschicz mohła. Sjednanja němskeho finanzneho ministerstwa je sastupjerjowom piwarnjow pak njedowjedżechu k nikakemu wuspěchej. Tehodła žo tuchwilu na piwowym dawku niczo njepschemĕni.

Barthou před wubjerkom komory

Franzowski swonkowny minister Barthou rosprawjeșche frjedu psched swonkownym wubjerkom franzowskeje komory wo swojim puczowanju do Warschawy a Prahi. Schtož wotbrónjenje nastupa, Barthou rjekny, so žo Franzka kuncże teksta zwojeje noty je 17. hapreje dźerżł. Swonkowny minister hischcże pschipowědźi, so žo bórzy franzowska zołta kniha wuda, kotraż budże tekst wschitkich notow wopschijećej, kiž žu žo w prašenym wotbrónjenju mjes krajemi sawinjale. **Barthou temu dodа, so Franzowska zenje njemóże pschipóznacz, so Němska broni, je-li by žo to pschecziwo tekstej sréczenjow stało. Franzowske knjeżerstwo chże w tamnym smyśle też w Genfje wustupowacz.**

K Saarskemu praschenju žo pschiwobroczniwschi Barthou wusłyšny, so je knjeżerstwowy wubjerk njestroniwši. Minister žebi žadasche, so by žo wothłosowanje sprawnje a njewotwisnje pschewjedło.

Kaž žo z Parisa hischcże powě, je žo Barthou też wo amerikansko-franzowskim dokumu praschenju wuprajił. Schtož pocżahi mjes Franzowskej a Pólskej nastupa, minister na to pokasa, so je žo z jeho puczowanjom njedorosumjenje wotstroniło, kiž je mjes franzowskim a pólskim knjeżerstwom wobstało.

Mussolini Starhembergej zbožo přeje

Italski ministerski president Mussolini je awstriskemu městokanzlerej Starhembergej telegramm pósłał, z kotrymž jemu k pschewzaczu městokanzlerstwa swoje pschećelne postrowy sćele. Mussolini wupraja swoje pschećiwdźenje, so dźeławosć městokanzlera nowy awstriski stat strowi a jeho pocżahi k faschistiskej Italskej pożłni. Też sekretar faschistiskeje stronY Staraze je wjednikej dominiskeho schkita z radiowym telegrammom zbožo pschał.

Henderson khětro poraženy

Jendźelske knjeżerstwo žiwschesche w žiwojim połnym pożedźenju sandźenu frjedu rosprawu podwubjerka, kiž běsche w pożednich njedźelach dokładnje praschenje wotbrónjenja pschepytował. Lord Eden połeci zbotu dopołdnja do Parisa a pozdźe wot tam z nóznym cżahom do Genfa, so by žo na pożedźenju rady wobdźělił. Kaž žo z Londona powě, swonkowny minister sir Lord Simon hakle na konzu nowego tydźenja do Genfapojedże.

President konferenzy za wotbrónjenje Henderson psched žwojim wotjedom z Londona do Parisa pschi rozrěcżowenju z nowinarjemi rjekny:

„Njetrjebamy žebi žanych rjanych pschedstajenjow wo khutnym połoženju konferenzy cżinicz. Hdyž pokna zhromadźizna połoženje njemóże dospołnje pschemĕnicz, potom budźemy znowa pschisinacz dyrbjecz, so žo Swjatkej ludow njeje peradźało, k wotbrónjenju dóńcz. Tuto njeporadźenje by jara khutny cżaš na pschemóc brónjenja wotewrilo, kiž by sfónczenje jenoż ke katastrofalnym sćěhwkam dowjedł!"

Kaž žo z Parisa powě, je president konferenzy za wotbrónjenje Henderson njejapay plan žiwojeho pucżowanja pschemĕnił. Po žwojim rosrěcżowanju z franzowskim swon

kownym ministrom njespodźebje wón do Genfa, ale so pjatk sajo do Londona wróći. Londonske nowiny to tak wuložuja, jo dyrbi so wón, hdyž je stejišćicho franzoiskeho knjeżerstwa zhonił, so do Londona wróćiś, so by jendźelskemu knjeżerstwu rozprawjał, pryedy hač Eden na posiedźenje Rady Swjatka ludow do Genfa wotjedźe.

Afghanistan přećiwo židam

Po powěsći z Kabula je afghanske knjeżerstwo wjele nowych postajenjow wudało, z kotrymž so khowanka Židow w Afghanistanje trochu wobmjerjuje. Židja njesmědja do města Kandahara a do ranšćich a pokodnišćich provinzow pschi krajnych nijesach khodźiś, woni sej njesmědja tłorne město Kabul wopuschćiś, je-li nimaju k temu wosebiste dowolnosće policije. Ezějhoda afghanske knjeżerstwo takle pschećiwo Židam sakroćuje, njeje znate.

Zjednočene staty dadźa 80 bombowych wulkolětadłow twarić

Amerikanske wójnske ministerstwo je sapoczało wulki amerikanski program brónjenja w lětarstwje do skutka stajeć a je podawanje 80 bombowych wulkolětadłow wupisało.

Cyrkwinske powěsće

Njedźela Exaudi, 13. rózownika 1934.

S Budyschina.

W Michalskej zyrkwi rano we 7 hodź. Boże wotkasanje, němske; we 8 hodź. němska a ¼10 hodź. serbska Boża słužba, farar Tischer. Pop. Boża słužba sa młodźinu.

Tekst sa predowanje: Efes. 2, 4—10.

W Pětrowskej zyrkwi ma rano ¼7 hodź. farar lic. Ludwig spowědź a Boże wotkasanje a rano ½8 hodź. predowanje. Pop. ¼12 hodź. ma farar Fłidnar je Schpanskeje dźěćikemschenje.

W Marijnej a Marěinej zyrkwi dop. w 9 hodź. farar Fłidnar je Schpanskeje, dop. w 11 hodź. ma farar Grośe dźěćikemschenje a pop. w 3 hodź. łschćenja.

W Tuchorskej zyrkwi ma pop. ½3 hodź. duchowny Böttger z Budyšez spowědnu Bożu słužbu sa cźěkłokhyschajcych. Wjeczor we 8 hodź. ma farar Fłidnar pschedposchk.

Sběrka k spěchowanju evangelija w Schpanskej.

Póndźelu wjeczor we 8 hodź. w Krónje Zwjatoznosći pschi skadnosći wobhyta knjeża krajneho biskopa Cocha.

Wutoru pop. ¾3 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi mutnosć za njedźelnicze. — Sćrjedu wjeczor we 8 hodź. je w Tuchorskej zyrkwi wušadny sćěwarski wjeczor pod nawjedowanjom zyrkwinskeho hudźbneho direktora E. Petzolda. — Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. ma farar lic. Ludwig evangelski wjeczor sa młodźinu sa holzu (psches 14 lět) we evang. towarschewni na Hornjeje ssej haju 23. — Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. je zhromadźizna Módreho kschiża we evang. młodźinowni na Hrodowskej haju 6.

S Barta.

Rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske kemschenje, dop. ¾10 hodź. w hrodowskej kapale němske kemschenje. — Krajna sběrka.

Póndźelu wjeczor we 8 hodź. biblijska hodźina pola Lorenzej w Suborničźy.

S Budestej.

Rano w 7 hodź. ma duchowny Böttger němsku spowědź, farar Bóiz rano we 8 hodź. němske a dop. ¼10 hodź. serbske kemschenje. Sběrka sa Wartburgske wustajenje. Dop. w 11 hodź. ma duchowny Böttger kemschenje sa dźěći 1. : hocź 4. schulskeho léta.

Wutoru wjeczor we 8 hodź. ma duchowny Böttger biblifku hodźinu w młodźinowni.

S Bukez.

Rano ¼7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske a dop. ½10 hodź. serbske kemschenje.

Wumrěła: August Wilhelm Wagner, ratař w Rachlowje, we Kuttiwaldze pohrjebowany. — Marja Sidonia Zwintowjena Kubašcowa rodź. Rycerjez, wumjeńkarka we Wyhokej, 65 lět, 4 měš., 7 dn. stara.

S Budyschinka.

Dop. ¼10 hodź. serbska Boża słužba a wjeczor we 8 hodź. němska spowědź (farar Handrik-Porschitzki). Dop. ¾11 hodź. dźěćikemschenje za młodźiše dźěći.

Wumrěł: Farař na wotpoczinku lic. theol. Ernst Oswald Mrósak w Budyschinku, 88 lět, 6 měš. a 9 dnj. stary.

S Hodźija.

Rano ½8 hodź. němska spowědź, dop. ½9 hodź. němska Boża słužba, farar Niedner z Hušk. Sběrka. Dop. w 10 hodź. Boża słužba za dźěći.

S Hrodźischcza.

Rano w 7hodź. serbska spowědź se zwjatym Božim wotkasanjom, we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba. Krajnozyrkwinska sběrka sa Wartburgske wustajenje. Pop. w 2 hodź. Boża słužba sa młodźinu (rozsěčowanje). Schtwórtk 17. rózownika dop. w 10 hodź. spowědź z Božim wotkasanjom w schuli w Drozdźiju.

Pjatk 18. rózownika pop. w 3 hodź. spowědź z Božim wotkasanjom w Běłej Horje, w 4 hodź. tehorunja we Worzynje.

Pohrjebowana: Madlena Ernestina Polenzowa, sawostajena wudowa kěrjeża Handrija Polenza w Drozdźiju, 82 lět, 2 měš. a 6 dnjow stara.

S Huski.

Rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske predowanje (farar Kapler z Budyschina).

S Hucźiny.

Rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba. Krajna sběrka.

Pohrjebowani: 5. meje: Jan Gusta Njenej, kěrjar we Hlinje, 68 lět. — 6. meje: Emma Martha Schusterowa rodź. Böhmez w Hlinje, 53 lět stara.

S Khwaczij.

Rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němske kemschenje, w 11 hodź. dźěćikemschenje. Sběrka sa Wartburgski wustaw. Wutoru wjeczor we 8 hodź. bibl. hodźina (tow. wotkhladar Hempel) we Wulkodubrawskej schuli.

Wumrěła: 7. meje: Augusta Michałkez, rentudostawarka, napohlědk w Boranezach, 66 l., 3 m., 11 dn. stara.

S Klukscha.

Rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske kemschenje, ½10 hodź. dźěćikemschenje, ½11 hodź. kemschenje za młodźinu. Pop. ¼4 hodź. němske kemschenje w schuli w Nowej Wsy.

S Kotez.

Dop. ½9 hodź. serbske, w 10 hodź. němske kemschenje, ½12 hodź. dźěćikemschenje.

S Lupoje.

Dop. w 10 hodź. serbska Boża słužba, ½12 hodź. dźěćikemschenje (farar Rösler-Minakaski.) — Sběrka za mišijonstwo mjes pohanami.

S Malejschez.

Rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske kemschenje, dop. ½10 hodź. Boża słužba sa młodźinu, ¼11 hodź. serbske kemschenje. Sběrka sa Wartburgske wustajenje.

S Minakale.

Rano w 7 hodź. serbska spowědź z Božim wotkasanjom a we 8 hodź. serbska Boża słužba. — Sběrka sa mišijonstwo mjes pohanami.

S Njeswačidle.

Rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemschenje. Sběrka sa Wartburg. Pop. w 2 hodź. kmješenje sa dźěći.

Zhromadźizna žónskeho towarstwa zrjedu popołdnju wupadnje. Zsobustawy so sa to wobdźěłuja wjeczor we 8 hodź. w Knježim hoscenzu na pschednischku k. farara Schneidera z Budyschina wo „Němšćich kschescźanach“.

Pohrjebowani: Handrij Ritscha, khěžkar we Wbohowje, 76 lět stary. — Marja Arnoschtina Lukaschowa rodź. Nikleź we Wbohowje, 65 lět stara.

S Nošacźij.

Rano we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba. ¾11 hodź. Boża słužba sa dźěći. — Sběrka sa hród Wartburg.

S Porschij.

Rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska Boża słužba. Dźěćikemschenje we Porschizach dop. ½10 hodź. sa młodźiše dźěći. Pop. ½3 hodź. serbska Boża słužba se spowědźu w Boschcźanskej schuli. Wjeczor we 8 hodź. biblijska hodźina w Krakezach psches kjeżel wotkładarja Petersa. — Wutoru pop. ½3 hodź. evangelska žónska słužba pola Michałkez w Kubschizach.

Wumrěła: Mandźelska holcźa Alfreda Brunoa Jana Nowaka, ratarskeho dźěłacźerja w Porschizach, 1½ hodźin stara.

S Wósporka.

Rano we 8 hodź. predowanje, dop. ½10 hodź. ćschescźanska wuczba sa dźěći we wobadnej sali (pomocnistwo). — Sběrka.

S Wóšlinka.

Rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. w 9 hodź. němske kemschenje. Sběrka. Dop. ¼11 hodź. Boża słužba w Cźišźowje. Wutoru 15. V. wjeczor we 8 hodź. žónske towarstwo pola Měrschez.

Ze Serbow

W Budyschinje, 11. meje 1934.

— **Wo wjedreje.** Dźensa rano we 8 hodź. barometer 754, hygrometer +53, najnišća temperatura w nozy +14. — Wuhlady na cźopliše wjedro. — Nad zyłej srjedźnej Europu so wyschina wupschestrěwa. Tuta je so hischcze trochu struchła. Wyschina je wustutkowała, so je so sajo tak trajnje wuwjedrika. Wona hischcze knježitwo wobtrhowa, so wjedro rjane wostanje. Nižina nad Połnoćnym morjom so nam tak rucze njepschibliži. — Jutše sobotu stónczko 4,16 hodź. schadża a so 7,37 hodź. khowa. Měsacźk schadża jutše rano 3,12 hodź. a khowa so wjeczor 7,01 hodź.

— **Wuhlady na wjedro za jutšischu sobotu: Rjenje.**

— **Sélébornu jubilej.** Pischekupika polnomóznjaza kujHelena Delenkez mjeschcze tele dny na 25-lětnu njepschetorhnjenu dźěławosć pola Togi, sjednoczenych khańernjow akc. tow. w likwidazji abo jeje praweje pschedchadnizy, Budyšeje šulelnje akc. aotv., šhladowarjo. S tuteje pschicźiny je srjedu na radźinym městnje knjes wyschiši měšćanoita dr. Förster z pschepodacźom měšćanskeje pschipósnawazeje liscźiny za jeje dołholětnu zwérnu słužbu wuznamjeni a k jeje jubilejej sbožo pscheješe.

— **Budyšće dźěłowe sjednoczeństwo za pschewjedźenje dnja Cźerwjeneho khižka so wutworiło.** 9. a 10. junija pschewjedźe so po zyłej Němskej dźeń Cźerwjeneho khiža. Za pschewjedźenje sbórki w Budyschinje a wokolnje je so tu wutoru dźěłowe sjednoczeństwo wutworiło, kiž. wjednik dobrowólnje sanitenje kolony Cźerwjeneho khižka nawjeduje. Na mjenowanym dnjomaj budźa so na dróhach schćelećane znamjeschcka po 20 pj. pschedawacj. Nimo toho so do kóždeho domu sbéranska liscźina da, do kotrejež so kóždy wobydlel se zwojim darom sapisa. Schtóž zbéi znamjeschcko kupi, njewuwuhodźi pak so sdobom wot sbérki po domach. Pschi wulkej wažnosći Cźer-

Dybiš swjaty dźeń swjećić

Wjeżna stawizna wot Waćka.

4] (Pokraczowanje.)

V.

Lěto běschе so minyło; Jan bě žiwkrunje holsje a žwakej žiwoju žohnowanu njedźelu pschał. Druhdy dyše so jesda, kaž by w Jurju so něschto lěpsche hibacź počało, tola wón pschezo sajo na swój stary puez pschińdże. Ke wschi duš a duš z Hertu dóńdże, tola jenicźky jeno tehodła, so by Bohu tak se skadnosću pschiłuchcźu cźesću wopokazał a ludźom pokazał, so so hischcze ke khcźesćanam dźerži; helwak wosta cźišće tón stary. A wón pschi tym nicźohinajschi njebě, dyžli wschelazy druhy wjeżni wobydlerjo, kotśiž tež nicźo njewědźachu wo njedźelskim žohnowanju, derje pak wo prózy a wobcźežnoscźach žiwjenja. Tola w Jurju (kaž bjezo naspomnjene) hibachu so z cźasami wobsebite myšle: „Ja so w nozy a wodnjo cźiwliuju, a tola dale njepschińdu hacź Bjesćiarosćiju Motš!“ Ta wěz bě njerjesaza. „Božemuchaj ras, zona,“ wón jónu rjekny, „ja zhym lutowal a lutował, so mójemoj dwě žiwinscźi kupicź. Twój bratr tam z jenym doňahnje; Hana dyrbi tola hospodarjowanje rozumicź.“ — „Haj,“ wotmolwi Herta ranjena. „Jan hej tej žadyn połcź k hnědanju njeżada; tón je pschi thlébje a żeli radostnu.“ — „A ja njewěm,“ rjekny Jurij sajo, „Jan ležy połojnz telko thléba trjeba kaž my; nasche njerodne dźěći njejsu najpscźicź.“ — „To je tej bjes dźiwa,“ znapscźiwi Herta, „Hana skoro kóždy dźeń wari, a běrnjaza abo mukowa políwka derje wudźerži a jeno połojzu tak wjele płaći jako tón luby khléb.“ — „Wschak mójesch tež huscźischo waricź,“ Jurij sajo prajt, „spytaj tola raš, kaž Hana, a wać a pytaj wjazy; so Jan a Hana dale pschińdźetaj dyžli mój, to tola kóždy widźi.“

Herta bě zyle sa to, a tam a žem buchu we swonkownym žiwjenju pscheměnjenja pschedewsate a tež wuwjedźene. Ale schto pomha nowa sapłata na staru drastu? Mětoz zyle žiwjenje bě thnile; nad nim žane žohnowanje njewotpoczowaschе, dokelž běschtaj wonaj bjez bohabojaznosće žiwaj, a hdyž pschemjenjenje abo porjedźenje žiwjenja z najmutkownischcze wutrowhy, z pokuty a z roskacze njepschińdźe, tež ani próschtka njepomha. Tola Janowa hnvérna wutroba pschezo hischcze nadźiju njepuschcźi; jeho modlitwy buchu pschezo horzyschcze, a Knjes bě měr wobsamknył nad bjesnutrownymaj. „Njechadźa-li, dha dyrbja ke mni pschińcź.“

VI.

Běschе sajo njedźelu, blišk do Božeho žiwjeńca; swony se žylnym hłosom wołachu, ale Herta a Jurij njemóžetaj pschińcź. Jurij na wózu leżeschе je sandźelenymaj worzowmaj a z cźejźim wodychom; hłabej ruzu pschi boku wotpoczowaschtej. Jako dźěłacźerjej bě pola někajkeho tvarza dźěłał, cźęży truch dźewa bě jemu pschi tym na thribjet padnył, w tuppym pobłuschenju nětko leżeschе, a łkał bam njewědźischе, schto i teho hudże. Jan pschi tom žedźeschе a kadźeschе thorenu mokro-žymne bjenkuchi na cźoło; Herta stejeschе ruzu łamajo jemu k nohomaj. „Modł so, Herta,“ rjekny Jan želnje, „modł so; žone njeswoje njeje pschewinulke, hdyž mójemy so hischcze k Bohu modlicź.“ Herta to žpyta, ale łkał bješche to cźežko! Swjedomnje chyžše jej wyschu móz a nadźiju rubicź. „Ja na Boha Knjesa pożłuchała njejžym, tuž tež mje wón nětko wušłyschcź njebudże.“ — O nabłasny cźłowjesce, a budźeschе stotyży krócź njedźakowny a žymneje wutroby pohył. Knjesowa luboscź, hnada a žwérnosć wostanje pschezo jenajka, pój jeno, wupschestrěj swojej ruzy k njemu, proscź wo žmilnosć; je tej twój hrěch wulki, Boža hnada je tola hischcze wjesćha. Prajich z roskatej wutroby; Knjeże, budź mi hnadny, pschetoż ja žym słaby, a Knjes rjekuje: “Dosć masch na mojej hnadze, pschetoż moja móz je w słabych mózna.“ — Herta njemóžeschе ko modlicź, ně, jeno dychowaschе, ale Knjes žłyschi tež dychowanje. „To je thłolitanje sa naju hrěchi,“ wona žwérjeschе. „Wěsch, Jano, kak pschejeso prajachmoj: Ach, schto-tež-to tón Knjes pócźesće! a kak měnjachmoj, so bo dźěło naju rukow lěpje sa naju dźěći staraš, dyžli Knjesowe žohnowanje?“ Jan mjelcźeschе, tola Jurij wocźi powocźini a kiwny cźicho z hłowu. Wón bě z pósnaczu pschischkał, a bě Herzine pożłedne słowa frosumił. Herta, wulzy swjeżelna nad tajkim znamjenjom žiwjenja, sawoła: „Ach Božo Knjeże, kak chcu so cźi dźakowacź! Jurij sajo budże.“

Haj bjakej žmy pschezo hotowischi, dyžli k njeżeniu łschija. Herta dyžpche jón tak radu wot so wotwobroćicź. Bu-li Jurij sajo wotthorit, wschitko dyrbjało sabyte być a pschi starym wostacź. — Jurij pak z hłowu wjesche a pokaja horje. „Ně,“ rjekny Herta pkakajo, ja chcu so ke Bohu lubemu Knjesej tak wjele modlicź, so cźi wumrěcź dacź njedyrbi. Pohlej tola na naju pjecź dźećzi.“ Wone wschitke w durjach stejachu, tak cźicho a stutkno. Jurij stutny ruzu a płakacźe hórke łyšły. „Ja nochcył hischcze wumrěcź,“ wón cźicho rjekny, „ach kak radu chcył hischcze pola waš wostacź, ale luby Bóh mje k waschemu sćěrwjenju njetrjeba.“

(Skónczenje pschichodnje.)

wjeneho kchiža w naschim kraju. Wojerstwo dyrje zhlowčka hubicz njetrjebamy. Sa Čjerwjeny kchiž hromadźi zo jenoz jónu wob leto. Tehodla njech pschi tutej junkrócznej bjerzy tódy bohaty dar wopruje za organisaziju, kotraž zwoje cježke dźelo w službje luboscje k blizschemu wukonja. Nadrobnische wo tuju Čjerwjeneho kchiža hischcze wosjewimy.

— **Pschewjesenje a pohrjeb měschczanskeho rady Feldsmanna.** Pschi cźěkowni měschczanskeje khorownje na Schäfferskej drozy běchu zo brzedu wjeczor w 6 hodź. wschelake formazije sestupale, zo bychu zemrěteho towarscha, měschczanskeho radu Feldsmanna, do kapały na Mittlawskim pschewodzale. Po Lazarettskej drozy, Krałowskim walu, Zyhelnskej hazy, Drjewowych wikach, Kamjeńtnej hazy, Bohatej hazy, Mjazowym torhoschczu hibasche zo dołht zarowańsći cźah na Mittlawschk. Předku krocźachu hudźbnizy standarty a wschitke nazionalsozialistiske organisaztje, ſ nimi wokrjesny wjednik Martin, wohnjowa wobora, kotrejež dezernent semrěty běsche. K temu zo zwonjesche se zwonami zyrkwje Naschcje lubeje Knjenje. Pschi wschěch dróhach stejachu ludźo a wopokasachu zwoje zobuczuzce ſ Hitlerskim pozdrowom. Na pohrjebnischczu zo formazije sestupachu. SS-muzistwa tworzachu hajku wot wrotow hacź ke kapale. SS-stowarschojo njesechu kaschcź, ſ hołatym kchižom wuppschenj. SS-wyschschi wudyrnu wjednik i Alvensleben běsche je zwojim stabom ſ Drjezdźan pschischol. W kapale czakasche wud. je zwojim zwukom, wyschschim wudyrnym wjednikom Feldsmannom, kiž ju podzjera, na zwojeho semrěteho mandzelskeho. Po krótkim czichim spominanju zo pschewodzerjo wotkazachu a cjelna SS-straza pschi kaschczu zwosta. Měschczanscki rada Feldsmann leži w zwojej SS-uniformje na marach, w kotrejž je najradschcho khodźił. Pohrjeb je pjatk pop. w 3 hodź.

— **Pscheměnjenje dawkow za pschiprawjenje pódlańskeho telefona.** 10. meje za pschiprawjenje pódlańskeho telefona němske pósty nowe dawki do mozu stupichu. Ke wołożenju pschiprawjenja nowych pódlańskich telefonow zo někto junkrócznu pschinoschl na aparaty dozyła wjazy płaczicź njetrjeba. Pschi pschiprawjenju pódlańskich telefonow ma zo jenoz natwar pschisłankunjenja sarunacź. Sa pódlańske telefony, kiž hijom wobsteja, zo nicżo njepscheměni. Wo dawku a wschelakich wuměnjenjach pschi pschiprawjenju pódlańskeho telefona telefoniske hamty rad powuczeja.

S **Barta.** W tydźenju wabjenja za młodźinownje w Němskej zu schulske dźěrźi Bartskeho schulskeho wokrjesa w Barcze, Bukownje a Dubrawy 72,14 hriwnow nasběrake. Prěnja rjadownja nasběra 17,44 hriwnow, druha rjadownja 40,37 a tśeca rjadownja 14,33 hriwnow. Hdyž dźensnische hospodarske wobstejnosće wobmyslimy, je to rjany wuspěch sběrki. Ssnadny dźěl wunoschka sběrki dostanje schula za puczowańske łěpschinske wotrěski, druhi znadny dźěl nazionalsozialistiske młodźinske swjazki. Wschitko słubne pak zo k zdźerżenju a wutwarjenju młodźinownjow w Němskej wutrjeba.

S **Kotez.** Hischcze je wschitkim paduschtwo w Hajeschej hoscźenzu derje w pomjatku, dha zo w nozy ke schtwórtkej w Kreischej hoscźenzu paduschtwo stuczi. Paduschi trjebachu jesone kola. Woni zu ſ połodnischcze strony psches kuchińske wokno do twarjenja salesli. Kuchińske durje woni za zobu sazunyhu, zo bychu njemylenj kradnyc mohli. W korczmarskej jstwje, kuchini a pódlańskej jstwje wschitke khamory rospaczichu a w nich za pjenjezami pytachu. Tola dokelž zanych njenamakachu, jenož nekotre maliczkoicze zobukasachu. Paduschi běchu tak khrobit, zo hebi ſ dybiaczenej lampku zwjecźo mérnje złódże jabłuczko wobělichu a sjechu a helisny lejo wostajichu. Hoscźenzarjowu aktowku, do kotrejež chzychu kradnjene wězy sztykacź, dyrbjachu lejo wostajicź, dokelž je jich najskerje nechto mylił. Paduschi zaso psches kuchińske wokno wulesechu.

S **Njeswačidła.** Tudomne serbske towarstwo „Jutrnica“ wozwjeczi pschichodnu njedźelu wjeczor we knježim hoscźenzu 25letny jubilej zwojeho wobstacźa se sławnym serbskim wjeczorom. Spěwacź budźe tudomny měschany khór pod k. wucźerjom Lorenzom, kiž je dźakowdnej woporniwoscźu, tež jako Něma serbski spěw pěstuje a je hakle njedawno w Budyschinje psched wschelkorej němskej sławnoscźu ſ jara dobrym wuspěchom, serbske spěwy pschednoschował. Zswjedźenscku rěcź je, wschudźom jako wustojny rěcznik znaty, wyzwołodostojny k. farař Nösler-Minakaski pschewzak. Wjeselimy zo jara, zo budźemy ras tuteho wobdarjeneho rěcznika pschi serbskim zwjedźenju, pola naš zhyschcej mój. Tej dźiwadło zo pschestaji. Naschi hrajerjo a hrajerki pilnje zwucźuja a zo na pschemo prózuja, zwoju wěz derje wuwjesć. Mamy tak polnu nadźiju, zo zo nasch jubilejski wjeczor derje poradźi. Nadźijamy zo tez, hdyž su serbske wjecźory pola naš wjazy lět wunostale, dobreho wopyta. Tez wołolne serbske towarstwa hischcze ras po tutym puczu prozymy, naš se zwojim wopytom pocześćiez. Kacź zo wopyta wěcze nichtó njebudźe!

Z **Khrósćic.** (Sleborny kwas.) Njedźelu, 6. meje woswjeci naš wjesnjan Jan Delenk ze swojej mandzelskej Marju rodź. Wicźanez, swój sleborny kwas. Na tutym dnju woswjeczistaj jubilaraj we wuzšim kruhu swojich znatych a priwuznych čilaj a strowaj rjane hodźinki sleborneho jubileja. Póndźelu wjecźor zanjese cestnymaj jubilaromaj Khróscźanska Jednota małe zastaniczko, a po tym wenowaše prodsyda towarstwa kantor Pawoł Grofa swérnemu sobustawej a jubilarej jadriwe słowa. Wuzbelny wosebje swéru a njesprócniwe dźělo w towarstwje a přeješe jemu w mjenje towarstwa nanajwutrobniše zhožo a wupraji dalše přeče, zo by jomu Bóh spožčił strowosć a cilosć do dalšeho přichoda. Wón je přećelna a wobluhjena wosoba, je kruty w nabožnym žiwjenju, runje tak swérny swojemu lubemu serbskemu narodej. Bóh spožž Delenkec swójbje za 25 lět zlote, štož so nětko sleborni!

Serbska kłóštrska młodźina so namaka

Je to mózno, zo je w kłóštrskimaj wjeskomaj Pančicach a Kukowje hišće serbska młodźina? Běše dźe so dosć rěčało, zo je naša kłóštrska młodźina so poněmčila. Smy pak k druhemu nazhonjenju přišli, hdyž zhoniechmy, zo chce runje tuta młodźina njedźelu za tydźeń, potajkim 13. meje „mejumjetanje“ woswjećić.

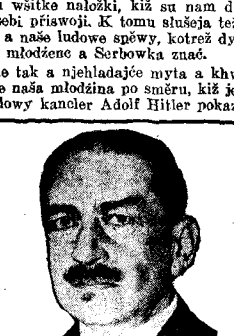
Tajke něšto je wězo žadne w našimaj wjeskomaj. Poslednje mejumjetanje běše tudy nětkdže před wjacy hač 20 létami.

Należnosć wza do rukow Pančičanski pjekař J. Selnak. Na spočatku měješe so dosć-běžić, prjedy hač wšitko na prawy puć přiwjedźe. Dźensa pak ma radosć a wjesele na swojim njewočakowanym wuspěchu.

Njedźelu 13. meje budźe zeńdźenje cyłeje serbskeje młodźiny kłóštrskeje wokoliny, na kotrejž so nimo młodźiny zawěsće tež stara generacija wobdźěli. Popołdnju w 3 hodź. počehnje swjedźeński čah z młodownje přez cylu wjes na swjedźensku łuku. Na čole počehnje wubjerna Kamjenska kapała. Za tutej pojdnjese so 31 metrow wysoka meja. Na kucy přizamknu so serbske nałožki z mejumjetanjom, tam zaklinči naš spěw, naša hudźba a tam wuhladamy naše reje. Wječor su zjawne reje w Pančičanskej korčmje, na kotrychž może potom kóždy swoju wušikrosć w rejwanju spytać.

Witamy naspomnjenje počinanje hižo z teje přičiny, dokelž słyšimy zaso raz něšto wo kłóštrskej młodźinje. Njech pak „mejumjetanje“ z prěnim a poslednim wustupom njeje, ale njech wona kroči dale a pomałku wšitke nałožki, kiž su nam drohe, zaso wožiwi a sebi přiswoji. K tomu słušeja też naše narodne reje a naše ludowe spěwy, kotrež dyrbjał kóždy serbski młodženc a Serbowka znać.

Tuž dale tak a njehladajće myta a khwalby. Potom póńdźe naša młodźina po směru, kiž je nam naš němski ludowy kancler Adolf Hitler pokazał.

Němsko-schwedski wucźeńz wuńdźi vitamin pschećiwo zahorjenju płuzow.

Profesor ſ Eulen, wjednik biochemiskeho wustawa we Stockholmje, je w brěchźiv zittronow a czornych janskich jahodow nowy vitamin wuńdźił, kiž pschedze wschěm pschećiwo bakterijam skutkuje, je wobzbje se schkitom pschećiwo nakażliwej zahorjenja płuzow.

S **Čjihowje.** Njesnadźi zhamopaschnizy zu wondano w nozy naschu meju wotrěsali a jejny wjerschk wotnjesli.

S **Čjihowje.** W naschej brunizowej jamje je zo dźěło nětko zyle saštajito, dokelž je zo brunizа dowołkopała. Nětdy tu 1300 muži dźěłasche. Pozjednt tu bydlazy dźěłacźerjo Werminghoffske wuhło pschedźěłaju. Někotři dźěłacźerjo njetrěbne kolije a powody wotwožuja.

Najnowiše z cyłeho swěta

— **W Drjezdźanach, w Coschizach-Gitterjee, je Boże zjipicje popołdnju krótko do 2 hodź.** pschipowěschał drohoweje železnizy zo wot prědnjeho wosa wotpowěznywschi nětkdže kilometer daloko po horje dele cźerjesche. Pola Coschizskeho pohrjebnischcza wós ſ kolijow wuskoci a pohrjebnischczowu murju pscheraz. Wós zhrabny 21-cetnu holzu a ju mori. Ludźo we wosu běchu zo po pschikazu rjadowarja na podłohu lehnyli, duž zo jenoz 6 wozobow zrani.

— **W Sauerej dźěłarni wohnjostrojow w Miničhowje** zo wutoru rozbuchnjenje sta. Kólnja zo zapali. Jena dźěłaczerka zo zmjertnje wopali, jena cźežko a dwě lohko.

— **Franzowske wobkhadne łětadło je brzedu pschipołdnju do Londona lecźo do Kanala padnyło. 6 wozobow zo zatepi.**

Krótke politiske powěsće

— Wjednik Adolf Hitler je ſa sawostajenych po snjeschożenych hórnikach w Buggingenje 10 000 hriwnow darił. —

— Němski porucźeńz ſa prašenje wotkrónjenja ſ Ribbentrop je zo schtwórtk popołdnju ſ jendźelskimaj ministromaj Simonom a Edenom nětkdže hodźinu dołho rozrěcźował.

— Wubjerk ljudi wjesnych w Gensje je namjetował, zo ma zo w Saarskej **27. januara 1935 wothłosowacź.**

— Schleźwigsko-holsteinska krajna zyrkej je zo runja sakskej krajnej zyrkwi do němskeje evangelskeje zyrkwje sarjadowała.

— Amerikanski president Roosevelt je sakoń podpisał, po kotrymž ma zo 417 milijonow dollarow nowych dawkow w Sjednoczenych Statach zwjesć.

— Mandźuske kralestwo chze Japansku w hospodarskim wojowanju pschećiwo Jendźelskej popjerać.

Radio

Sobotu 12. meje ſtwrschimy:

Königswusterhausen: Nimo znateho wschědneho programa: 6,20 ranschi konzert. 14 tacźele. 15,15 ſa dźěći. 16 zabawny konzert. 20,25 orchesterski konzert. 23 pisany wjecźor.

Lipsk: Nimo znateho wschědneho programma: 6 ſa burow. 8,20 tacźele. 12 pschipołdnischi konzert. 15,30 agrarno—politiski pschelad. 18,20 ſwjatok. 20,15 pisany wjecźor.

Hischcze wažne ſ dnjowego programma: Berlin: 20,15 pisany wjecźor. Königsberg: 20,10 wulki wjecźor w'chezki now. Beromünster: 20 konzert. Budapest: orchesterska hudźba.

Towarstwowski powěstnik.

Njeswačidło. Sserbske towarstwo „Jutrniza“ ma pschichodnu njedźelu hnydom po serbskich kemschach w knježim hoscźenzu krótke pozdźenje. Mamy hischcze wschelake dorjadowacź. K temu wschě zobustawy ze wěstoscźu wocźakuje pschedsydstwo.

Khelno. Sserbske towarstwo „Domizna“ ma njedźelu, 13. meje, wjecźor ½8 hodź. pola Mjenez zwoju mjeńaczny zhromadźizny. Pschedsydstwo.

Pokazowaŕ za čitanje łaćanskeho p's ma

Sserbski prawopisć ſ łaćanskim pismom zo lózo cźita dyžli serbski prawopisć ſ němskimi pismikami. Cźežczeni cźitarjo a cźitatki to ſe sćěhowazych pschikładow spóznaju.

We łaćanskim prawopisu cźita zo:

č łaš cź, na pschikład črjop łaš cźrjop, człowjek łaš cźłowjek, čoło łaš cźoło;

ć cźita zo łaš cź, na pschikład čelo łaš cźelo, céta łaš cźeta, čémnosć łaš cźémnosć;

š cźita zo łaš sch, na pschikład stučka łaš schtucźka, stwórtk łaš schtwórtk, směrk łaš schmérk, ščuka łaš schcźuka;

kř cźita zo łaš sch, na pschikład kříž łaš kschiž, křidło łaš kschidło, křida łaš kschida;

s cźita zo łaš ß, na pschikład sowa łaš ßowa, sanki łaš ßanki, sloma łaš ßkoma;

z cźita zo łaš ſ, na pschikład zorno łaš ſorno, zuwak łaš ſuwak, zapis łaš ſapiß.

tř cźita zo łaš tsch abo tſ, na pschikład třeskańca łaš tschéſtańca, třešeń łaš tschéſchéń, třeska łaš tschéſta třihać łaš tſihacź, třo mozoło łaš tſſo mużoło, tři żony łaš tſi żony.

Swucźowanje němskich wójnskich łódźow zo sapoczna.

Wschitke němske łkchižaki zu zo w Kielu zhromadźiše. Tam zu zo 7. meje swucźowanja namórskeho wójska sapoczałe. Na wobrazu zyle na prawej stronje widźimy nowy panzerowany łkchižat „Němsku“.

Najlěpše
jadriwe mydło

kus do ruki, 180 g	0.10
dwojity ryhel, 500 g	0.28
pječdźělowy ryhel, 1000 g	0.52
židke mydło	punt 0.28
toiletowe mydło	kusk 0.10
wšitke potrjeby k płokanju	

K pječenju

pšenična muka 000	punt 0.18
kěžorski wučah	punt 0.22
pšenična muka, 5 puntow	0.85
kokosowa raspa	punt 0.25
korynty	punt 0.50
mandle, słódke ¼	punt 0.25
mandle, hórke ¼	punt 0.28
sultanki, punt 0.28, 0.38,	0.48
mak, po preču čerstwje mlety	punt 0.38

Tunjo a dobre

sól k warjenju	punt 0.13
lamany rajs	punt 0.13
rajs na blido	punt 0.14
jahły k picowanju	punt 0.15
buny, běłe	punt 0.15
soki	punt 0.17
krupy	punt 0.18
žito, pražene	punt 0.20
ječmjeń, pražene	punt 0.20
hejduška	punt 0.20
wowsne truški	punt 0.22
pšenična kurpica	punt 0.22
běrnjaca muka	punt 0.22
žitny kofej	punt 0.25
ročki ½, boł.	punt 0.25
krupički. krane nudle	pt. 0.34
jejkowe krane nudle	pt. 0.38
krupičkowe makaroni	pt. 0.36
jejkowe makaroni	punt 0.42
měšany sad	punt 0.35

Paleny kofej

přecy čerstwy a dobry!

naš najtuńši	¾ punta 0.50
naš najlěpši	¼ punta 0.80

k maćernemu dnjej

najwětši wubjerk w
mokka šalkach, wutrobičkach, pralinkach, šokoladowe pječwa, wólne a zawalene

3% rabata 3%

Njedźelu dnja 13. meje wot 11—6 hodź. wotewrjene!

Thams & Garis
w Budyšinje
hłowne tornoščo 8

Gardiny

kupujeće derje a płaćiny hódne pola
Kurta Erlera w Budyšinje na Žitn. wik. 28

Meble a pólstrowe twory

jednotl. meble, metalowe łoža
kupujeće jara tu njo pola
P. RUBELA na Mužak. dr. 4
Rěči serbscy!

Rjane gardiny a šwedski płat

kupujeće derje a tunje pola
J. Würker w Budyšinje
też na mandželstwowe požčonki na Zwonkowej Lawskej hasy 10, rožk Kronprynzoweho mosta.

tunje **mantle**
eleganine **kostumy**
přehljadnje **drasty**
moderne **thaniny**

Paul Otte

w Budyšinje Žitna hasa 10
Njedźelu, dnja 13. meje, wotewrjene!

Za serbsku drastu

wosebje za njewjesty
poskićamy **wobsadki, canki, borty, knefle, nahlowjace banty, židźane rubiśća**

Za mužow

zwjeřane košle, krawaty, nohajcy, šlé
we wulkim wubjerku a znatej dobrej kajkosći

Arno Kube

w Budyšinje na Kěžorskej dr. 12
Serbske posłuženje!

460 kolesow

rozpředach w łońšim lěće. To je z dopokazom, zo dobre twory płaćiny hódno předawam. Najnowiši wubjerk znamkowych kolesow. Wokoło 300 kolesow na składze. Na přeće płaćene w dźělbach

Jan Schieback na Mužakowskej drózy 4
Přijimam trjebane kolesa jako napłaćenje.

Darmo dobru cigaru

nihdźe njedostanjeće, ale
pola E. Simona w Budyšinje
w Serbskim Domje wurjaduje tunjo.
Wosebite poskićenje:

Fehlfarben, Sonderangebot 25	jenož 15 pj.
Fehlfarben, Sandblatt 15	jenož 10 pj.
Funkenwunder, słódna	jenož 12 pj.
Garde, wosebje lohka	jenož 10 pj.
Kmótr, cigara, kiž porjadnje samo hač do Barlina podawam!!!	jenož 10 pj.
Reclamo	jenož 8 pj.

Přichodnu njedźelu wotewrjene!

Trjebaće-li barbu

suchu, za kalk, klij a wolij—
abo hotowu k barbjenju,
potom přińdźće ke mni!
Barbu kupować je wěc dowěry!
Wěcywustojne radupodawanje!

Hórnik a Domanja
w Khrósćicach

K swjatkam

kupujeće płaćizny hódno klobuki, čapki, wjazanki, sportowe pasy, sportowe nohajcy pola firmy

Hugo Lehmann

w Budyšinje Bohata hasa 25
Njedźelu, 13. meje, wotewrjene

76 Seiten stark, mit Wellprogrammen, vielen Bildern und Artikeln
Die bestausgestattete und inhaltreiche Deutsche Funkzeitschrift
Mit Gratisversicherung
Monatsabonnement nur 85 Pf. durch die Post. Einzelheft 25 Pf.
Probeheft gern umsonst vom Verlag, Berlin N24

Serbske towarstwo Jutrnica za Njeswačidło a wokolinu

woswjeći njedźelu 13. rožownika wječor ½8 hodźin w knježim hościencu swój

25lětny jubilej wobstaća

wobstejacy ze spěwow, swjedźeńskeje rěče, dźiwadła a rejow.
K tomu wše serbske towarstwa a wšón serbski lud wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Młyn a pjekarnja w Delnym Wujězdźe

poskićujetaj k dnjej maćerje:
tykańcki a torty kaž też **běłe pjećwa**
wšěch družin po znatych tunich płaćiznach
Předawarnja w Budyšinje na Heřie hasy 5

Meble

w znatym solidnym wuwjedźenju najtuńšo **Despang** nětko na Moltkowej dr. 17

VICTORIA
KOLESA
w najlěpšim cynowanju
cyleho swěta zhotowjene
Otto Fischer
Jerjowa hasa 7
Jenički předawar za Budyšin

Barby laki barbiče šablony

poruča za najnižše płaćizny
drogerija
dra. Roebera
w Budyšinje
Bohata hasa 27

Lampy za jězdne kola gumij za jězdne kola

też tajke z małymi rjanostnymi brachami, płaćizny hódno, wulki wubjerk
Kolesa a też 2 trjebanej žonjacej kolesy pola
Thomasec bratrow
w Budyšinje na Kamjeńtn. hasy 16

Polstrowane meble

sofy k lěhanju, stólčki
couches, matracy
wot wotrjadnika
Předźělanje najtuńšo.
Připowěšenje gardinow.
Richard Büttner

Wolijowe klijowe lakowe } **barby**
lany wolijowy firnis
barbiče
šablony
w znatej kajkosći
při nizkich płaćiznach
Fotodrogerija
R. Hilscher
w Kamjencu
na Budyšinskej drózy 25

Słoma

prasowana, je na předań.

Holca

15—17 lět stara so pyta
w Khrósćecach čo. 63

Za *naléžnju potrjebu*

poruča
płotowe groty, 4 a 6 rožkate
groty, cinkowane
kalate groty, skoble
łopaće, widły
łopać, motyki
a wšón druhi zahrodniski grat,
kosy, serpy,
brusy a tóčniki
w znatym dobrym wuwjedźenju
za najtuńše płaćizny
Alfred Beitel
pjedy Nicolaus
w Kamjencu
na Budyšinskej drózy 70
K firmowanju
poručam swój bohaty skład
na darkach

Khartki

k wšěm swójbnym podawkam
tunjo dostanjeće
w Serbskej knihařni

Kofej

wot firmy
Kahnt
je přecy najlěpšit
¼ punta 50 pj., 60 pj., 70 pj.
a wjacy
Pruhujće jenož!
Clemens Kahnt
w Kamjeńcu
Budyšska dróha 29

K swjatkownemu pječenju

sultanki pt. 0.60, 0.70, 0.80, 0.45,	0.30
korynty	punt 0.65, 0.50
mandle, słódke	punt 1.20, 2.80
mandle, hórke	punt 1.40, 1.20
kěžor. wučah, najl. kwalita	pt. 0.28
pš. muka, dobra k pječ.	pt. 0.22, 0.18
kokosowe truški	punt 0.25
kokosowy tuk	punt 0.60

Saksee paleny kofej

najlěpše měšanja k swjatym dnjam
½ punta 1.00, 0.95, 0.85
najlěpše měšanje za domjacnosć
½ punta 0.75, 0.70, 0.70

kofej bjez kofeina
samone paleny
100 gr. walik 0.53, 200 gr. walik 1.10

Orig. Friedrichsdorfski cwibak walik 10 pj.

K maćernemu dnjej

pralinkowe balenje	wot 0.25
bonbonowe pječiwowe měšanje	punt 1.00
Bahlsenowe pječiwowe měšanje	punkowska tyza 1.00
Weesowe pječiwowe měšanje	puntowska tyza 1.20
pječiwo Clevera	tyzka 0.45
njeźiwo ke kofejej, wólne	pt. 0.80
vanille-šokolada tuft. 0.18, 34 tuft.	0.60
mlóčne worješk, hórke ¾ tuft	0.55
łamana šokolada ¾ punta	0.35

Tunje konservy

domjace měšanje, 2 pt. tyzka	0.38
Lipske wšelčizny, 2 pt. tyzka	0.38
krane buny 2 pt. tyzka	0.40
oleominske šćiki 2 pt. tyzka	0.34
jabłukow-wusnane, 2 pt. tyzka	0.36

Rybowe konservy

wolijowe sardinki tyzka 0.55, 0.35, 0.30,	0.25, 0.18
tuńne jerje w tomatowej jušcy tyzka 0.45,	0.27
zawalene jerje sardinki z varjeneho mjasa	½ litr. 0.55
Bismarck-jerje jerje w želeju	

Wino za bowle a blido

Lět. 32 Edelsheimer Forst za bleču bjez skleńcy	0.75
Lět. 32 Rheinheimer Kirchberg za bleču bjez skleńcy	0.65
Lět. 31 Guntersblumer Steinberg za bleču bjez skleńcy	0.60
Lět. 33 Siebeldinger Sonnenschein za bleču bjez skleńcy	1.00
Lět. 32 Meseniher Königsberg za bleču bjez skleńcy	1.05

Sadowe wina

Cydar słódco słodkace jabłukowe wino	litr 0.24
wino z jauskich jahonow	0.28
wino z kisłych wišnjow	0.38

Otto Sachse

Nowy Mišionski Pošot

Sćerbšći cjahowiš sa jwontowe a jnutšowne mišionstwo. Mschobja mšejacjnje. Płacišna schwórcešćinje 30 pjenjezjow

Čišćerske wěcy

serbske a němske, kaž zličbowanja, listowe hłowy, kwitowanja, načišće na listowe wobalki, kwasne spisy, slubowe khartki, wěrowańske khartki, smjertne khartki, visitne khartki, přeprošenja, dźakne khartki atd.

zhotowja spěšnje a płaćizny hódno

Čišćerńja Serbskich Nowin

w Serbskim Domje w Budyšinje

Serbow kupny dom

Wołmjane tkaniny, wušiwane, za fale a rubišća, 100 cm šěroke mtr. 4.75
Wołmj. muslin za fale mtr. 1.95 1.50 0.95
Tkaniny z wumětkseje židy, pisane, za fale . . . . . mtr. 5.50 2.95
Tkaniny z wumětkseje židy, čorne a pisane, za khuty, 85 cm šěr. 6.50
Wołmjane tkaniny za spódnje suknje, zelene, čerwjene a módre . . . . . mtr. 2.85
Wal, k wušiwanju, za jaki, čorny . . 7.50 smuhaty 4.95 4.50

Pozamenty, cankow. wobsadki, francy

Fale, ze zatełka abo indanth. 3.20 2.50 2.25
Kapički, pisane . . . . jena 1.65, 0.95
Banty za holcy 0.85 0.50
Banty za žony, molow. a wušiw. 1.35 1.10
Snórki, z moireja abo tafta, w čornej, běłej a różojtej barbje, we wšěch šěrokosćach
Rjane nowe tkaniny za šórcuchi a wšu druhu serbsku drastu

Schaaf
Mjodźe Kamjenc

na Bohatej hasy 20 — na Dźiwadłowej hasy 1

Dobre čehnje k sebi

Přiloha k čisłu 108

SERBSKE NOWINY

Pjatk 11. me'e 1934

Swjatočna hodźinka na Čornobozy

Wulět Domowiny na Čornobóh

Z Boha rjany dźeń bě nam Bóh Knjez z wčerawšim dnjom Božcho stpěća wobradźił. Lědy hdy so dopomnimy, zo je byl runje tutón dźeń bjez dešća a hrima„ja. Hdyž tež runje ze zaźnym ranjom słónčne pruhi nas njestrowjachu, tak pak so pokazachu najrjeńšo w dopołdnišich hodźinach a tak wosta přez cyły dźeń.

Domowina běše z krótkim napominanjom swojich swěrnych přeprosyła na Čornobóh a kóždy, kiž móžeše někak wotewić, so radostnje na puć nastaji. Boża přiroda w naležnej młódnosći a rjanosći wza nas do swojeho kuzła. Čim bóle so zdalowachmy swojim domčkam, khwatachmy přez łužisku dominu, pola a hona, lěsy a wjeski, čim mócnišo wustupi mócny, zaćišćow polny wobraz rjanosće našeje domizny před naše wóčko, srěbachmy do so strowosć a wokřew Bożeje přirdy. A kaž so pluca pjelnjachu a z nim cyłe cělo z nowej mocu, tak so nam pjelnješe duša, wona zaklinča, a zaklinča cyła Łužica ze serbskim spěwom z ertow našich sotrow, bratrow z hole, z blizka a daloka našeje hórskeje domizny. Serbja čehnichu we wulkich syłach k prastaremu narodnemu woltańišću, na swój luby Čornobóh a njesechu sobu we wutrobach lubosć, swěru, krutu wolu a njezlomnu Serbow dobry počink, zo najprjedy słuša Bohu Knjezej tež na serbskej Božej słužbje w dopołdnišich hodźinach w Bukečanskim Božim domje, jewjo z tym Serbow dobry ročink, zo najprjedy słuša Bohu Knjezej dźak a khwalba.

Hdyž popołdnju w druhej hodźinje na Čornobóh dokhwatach ze swojimi lubymi, běchu so Serbja hižo po stach zhromadźili pod štomowiny před hórskim hosćencom, klinčachu mi napřećo naše wěčnje rjane serbske spěwy, wobknježeše maćerny zynk cyłu wokolinu. Hercy hudźachu serbske přezpola, serbske spěwy a jedyn cyłk po druhim pokazowaše swoju zamóžnosć w serbskim spěwje. Wšitcy buchmy sebi bratřa, ty a ja, zaso raz swoji z cělom a dušu. A hdyž štwórta hodźinka čepješe, přeprosy wjednik našeje Domowiny, knjez wučeř Nejdo, wšěch swojich lubych k narodnej swjatočnej hodźinzy při čertowym kamjenju. Hercy hudźachu, wšitcy so nastupichmy a sćěhowachmy jeho rozkaz. Bože słónčko zyboleše kuzłow połnje přez štomowinu, a hobrscy wuzběhny so skalizna před nasim wóčkom, hdyž so k narodnemu skutkej zjednoćichmy. Zaklinča spěw „Hdźe statok mój“ z hłubin duše wšěch zaspěwany. Bukečanska „Radosć“ pod wjednistwom swojeho dirigenty zaspěwa wulkotnje serbske khóry „Kak stupa so łóstnje a wjesele“ a „Stawaj mi horje holičo“, hrěješe nam wšěm wutroby, přihotowaše je k hordostnemu wokomikej narodneje swjatočnosće. Naš młody wjednik, bratr Nejdo, stupi so do srjedźizny spěwarjow, witaše z lubosćepołnym słowom holanki a holanow z Łazowskeje a Delnjowujeźdźanskeje wokoliny, bratrow a sotry z dolinow, ze zapasa našich horow, z blizka a z dala Budyšina, haj samo Serbow z Drježdźan, witaše z płomjenitym słowom młodźinu, młodu gardu z rańšeje Łužicy. Założi swoje swjedźeńske słowa na słowa našeho njesmjertneho Zejlerja, na našu narodnu hymnu. Poda pohlad do zańdźenosće, do přitomnosće. Dyrbimy pohladać do zańdźenosće, jenož mału khwilku a so zhrěć, dźensa dyrbimy narodne woltańišćo přesadźić do našich wutrobow, do luda, do Łužicy. Dyrbimy wurumować na nim wšón moch, na njón położić mócne dźěło, njezaprahnitu lubosć, wulku woporniwosć. Njebudźmy jednotliwcy w skutku, hotowi samo k najwjetšemu woporej ale budźmy jeničći přezjedny cyłk skutkowarjow, jenož potom smy a budźemy swoji, dobudźemy sebi wróćo bohatosć našeje serbskeje kultury. Woprujmy, hdyž Domowina w přichodźe sebi wot kóždeho mały wopor žada, woprujmy rad a z lubosće, po swojich mocach. Wutrać, njewuwostać ze wšej doraznosću so prócować, to je přikaz přichoda. 15. julija budźe wulki Domowinski zlět, kiž budźe wobraz našeje serbskeje kultury, a kiž pokaže, što mamy, što rad wobsedźimy, a kiž powjedźe nas tež ke zhromadnemu dźělu z našimi němskimi bratrami. **Naše dźěło njeje za dźensa a jutře, ale saha do dalokeho přichoda, saha do kóždeho kućika serbskeje domizny, do kóždeho statoka, do kóždeje serbskeje wutroby, přistupi młodym a starym jenak mócnje a wuraznje. A hdyž to docpějemy, potom budźe naš mały, ale krasny serbski lud wěčnje živy.**

Naš wjednik Nejdo běše nam z duše do duše rěčał, krótke a jadriwe běchu jeho słowa, bjez kuzłaceho wobruka, hoła kruta wěrnosć a runje tohodla padachu kaž płomjenja rozsěrjacy woheń do našeje wutroby. Cyłu khwilku ćichu spominachmy, běchmy hač do nutrin duše sputani, potom pak, a to praju z połnym dorazom zaspěwachmy sebi našu narodnu hymnu z tajkim swjatym zapalom, kaž hišće ženje. Wjednik mjez nami, my z nim, to bě jeničke začuće wšěch! Z nim za naše kulturne kubła, jich hajenje a zdźerženje doprědka!

„Radosćenjo“ zaspěwachu znowa rjenje khóraj „Łužica moja“, „Śła je holčka trawku žnjeć“. Rad a z lubosću mytowachmy jim jich idealne dobre dźěło z mócnym dźakom, kiž so zdobom zjednoći w zhromadnym spěwje „Hore módre, ja was znaju, ja sym zaso w serbskim kraju!“ Bě tu symboliski wukóne swjatočnje hodźinki.

Potom zaso khwatachmy na wjeršk hory, bjesadowachmy, spěwachmy, hercy hudźachu, doniž njepřibliži so hodźinka dźělenja. Khwatachmy domoj w horcej dźakownosći, pozběhnjeni, zesylnjeni, za nowe mócne, njewustawace dźěła za serbski lud. Běchmy doživili njezapomnite hodźinki, kiž w našich dušach dale klinča... a złote płody ponjesu!

Kóždy čitař „Serbsk. Nowin“

je **zawěšćeny z 1000 hriwnami** při smjertnym zranjezboženju abo při dospołnej invalidnosći

Założeński swjedźeń tow. kat. młodźeńcow w Radworju

W najrjeńšim počasu cyłeho lěta, w rjanej, zelenej meji, haj w měsacu luteho kćenja a noweho žiwjenja, hdźež kóždemu wšudźe a při wšěm najrjeńše nadźije zeskhadźeja, wuhotowachu naši młodźeńcy swój założeński swjedźeń.

Njedźela 6. meje, rjany to dźeń hač do sameho wječora. Tuž bjez dźiwa, zo so rjaneho wopyta nadźijachmy. A woprawdźe, njeběchmy so mylili. Hižo do ½8 hodź. prěni hosćo přikhadźachu. Tak móžeše prezes, knjez farař Nowak hižo ⅜8 hodź. połnu Šubertec zalu hosći powitać. Wón wupraji swoje wjesele nad tak bohatym wopytom a wozjewi, zo budźe so hra „Złote hrody“ abo „Hans Klepotař na dań njese“ předstajeć. Knjez farař rozłoži, zo młodźeńcy njemóža přeco ćežke, dołhe hry předstajeć, kaž na přikład „Marušu“, ale zo budźe tuta hra bóle wjesoła, lochcy zrozumliwa. Hru je tež něhdyši Radwoński farař Dučman wobdźěłał a wona so za dołhi čas na našich jewišćach njepředstaješe.

So zazwoni, zawěsk so zběže. Pod krušwinku leži Hans Klepotař. Je lěni, soni jenož wo wulkich pjenjezach. Dźěłać so jemu njecha. Na tych, kotřiž dźěłaja, ležo swari. Skónčnje jědže tola tež na polo, kruch poworać a hlej, wuwora horne pjenjez — tři sta toleř. Jeho skupa žona je sebi skradźu tež telko nahromadźiła. Te jemu nětko wša wjesoła přinjese. Hans Klepotař nadobo bohaty muž, — ma šěsć stow toleř. Njewě što skoku započeć. Žona chce, zo by kruwičku a polko přikupił. Jemu pak so dźěłać njecha, chce pjenjezy na wysoku dań dać, nic nihdże we Serbach, ale do Drježdźan. Ducy po puću zaběži pak sebi do hrajerjow a dundakow, tak zo so hišće khudši domoj wróći, hač je wotešoł.

Hra traješe nimale tři hodźiny, tola lubiło so kóždemu je, haj druhdy dyrbješe so smjeća dla hrać pozastać. Hra ma woprawdźe přecy směšne wurazy, haj wurazy z ludu. Je hnydom spóznać, zo so tu wo někajki přełožk njejedna, ale je to woprawdźity serbski original. Hrajerjo su wšitcy swoju wěc derje činili. Wosebje Beno Seliger, kotryž Klepotarja předstaješe, a měješe z tym tež hłownu rólu, wubjernje derje hraješe. Wšitcy druzy mějachu jenož mjeńše róle, tuž je nochcu wosebje mjenować. Z połnym prawom pak ma so prajić, zo su wšitcy do swojich rólow zažiwjeni byli a derje hrali. Tuž njech so tamni z powšitkownej khwalbu spokoja.

Mjez přestawkami nam kapała k. Pjetaša-Měrkowskeho někotre rjane přezpola a serbske spěwy zapiska. Knjez farař nam hišće wšelakore wo katolskich młodźinskich zwjazkach rozjasni.

Nětko přińdźe druhi dźěł, a za někotrych snadź najwažniši, reje. Młodym wšak hižo mjez přestawkami, hdyž hercy zapiskachu, nohi tak rjec same khodźachu. Nětko běchu woni z knjezom na zali. Ale tež mnozy starši sebi hišće jedyn „šmórnychu“. Woprawdźe rjana to zabawa, hdyž so stari a młodźi hromadźe wjesela. Tak so nam tute hodźinki přeruče minychu a bórzy rěkaše, zo je kónc. Też časnik bě mjez tym kběrbo pokročił a hižo do zažnych rańšich hodźin pokazowaše. Zawěšće je so kóždy wjesoleje

Bobak:

„Pućowałoj staj pućowałoj dwaj frejnaj młodźencaj . . .“

Hdyž horni Serbja jěždźa do Delnjeje Łužicy, měnja z tym „Błóta“. Husto njewěźa, zo su Błóta jenož mały dźěl delnich Serbow, zo wone tworja jenož nawječorne pomjezy tamneho kraja.

Mój běchmoj sej Błóta skhowałoj na poslednj dźeń swojeho přebywanja w Delnjej Łužicy, potajkim na jutrownu póndźelu.

Hdyž jutrowničku wječor swojemu hospodarjej to zdźělich, wón so khětro rozhori. Wón njemóže čuć Błótowčanow a Błótowčanki. Praji, zo su lěni a njerodni a nahrabni a skaženi. Njechaš rjec, zo ma mój přećel Fryco dospołnje prawo, ale Błótowčenjo, kiž so zdźěla žiwja z wobkhadom cuzych, drje skerje khila k naspomnjenym njepočinkam dyžli skromny delnjoserbski holan, kiž dyrbi swoju khudu rolu dźěłać z wulkej prócu a mało při tym zasluža. Najbóle wšak Fryco hidźeše njesmérnje wulke lapy Błótowčankow, kiž wón trochu bjez češćownosće přirunaše z deńcami. Tutu wotkhilnosć delnjołužiskich holanow napřećo Błótowčanam sym też druhdźe pytnył a wobkedźbował. Holenjo maju za njeprawdu, zo so wšudźe spěwa sława Błótowčankow a so scyła zańć nima delnjoserbskeje hole.

Prawje maće, lubi delnjoserbscy holenjo a polenjo. A ja so też lěpje čuju mjez wami na wašich ćichich zakhowanych, holanskich wsach a waše poniżne holiča z tymi krónojtym lapami so mi też lěpje lubja dyžli te horde a pyšne Błótowčanki z tymi (kaž Fryco praji) „deńcami“ na hłowje . . .

*

Potajkim, jutrownu póndźelu chcychmoj do Błótow. Rano bě žalostnje zyma. Mrózy ščipachu. Jěry wětr duješe — wězo zaso wot ranja. Ale stajichmoj wulku nadźiju na słónco . . .

Na Górach so hišće ruče wohrěwachmy z čopłym kofejom. Dojěžčechmy do Wjerbna. Lud ke mši khwataše. Dźensa, druhi dźeń jutrow žony hižo khodźa we swjedźeńskej drasće ke mši. Khutna čorno-bělo-zelena drasta bě so potajkim zhubiła. Za to holiča a žony so pisanjachu kaž jaskrawe mjetele. Žołte, rózjoze, swětłomódre a swětłozelene, hišće pisanje wušiwane łapy, swětłe šórcuchi, suknje zwjetša čerwjene kaž mak a ze šěrokimi wušiwanymi smuhami wokoło. Tu we Wjerbnje wšak bě hižo wjele cuzych mjez kemšerkami a kemšerjemi a serbska rěč tež tu sama njeknježi kaž na wsach, srjedźnje a narańšeje Delnjeje Łužicy. Wjerbno su wrota k Błótam, to so čuje . . .

Přeńdźemy Wjerbno. Po drózy holiča jěždźa na kolesach. Bědźa so z wichorom. Jich hobrske łapy jim žałostnje wadźa. Dopominaju na płachtate łódźe na wichorojtym morju. Hladaju zhorda, wědome swojeje pychi.

Potom smy w Bórkowach. Tam so dźensa wězo wšo mjerwi z cuzymi, byrnjež hišće tak zlě nje kaž na swjatkach. Je tola hišće trochu jara zyma . . . Wšudźe awta steja a motorske kolesa.

W přistawje čołmarjo dyrkotajn, torhaju so wo tych někotrych khrobłych měšćanow, kiž chcedźa sej zwěrić na khłódnu wodu. Smorkawa je jim wěsta, mózno też kašel a khripa . . .

Nam so njecha do čołma a nic jenož zymy dla. Sprěnja pěši a hakle z kołom wjele spěšniše dale přińdźeš, potajkim też wjacy widźiš. Zdruha po wodźe jědźo nimo brjohow też wjele widźiš. Dale je we **Błótach telko mostow a mościkow, telko ławow a** walkow, zo nimale wšudźe dóńdźeš też bjez čołma. A skónčnje bywa pućowanje z čołmom tola hišće zatrašnje drohe, wosebje hdyž njeje znajmjeńša šěsć wosobow pohromadźe . . .

Tak so rozžohnowachmy z Bórkowami a přistawom, šwiknychmy so na koła a so měrichmy do Błótow. Bórkowy poprawom wobsteja z třoch dźěłow, ze wsy, hdźež maš lute korčmy a klamy, dale z kupańskeje a prizańskeje gmejny. Zajimawej za serbowacho Serba stej jenož prizańska a kupańska gmejna. Tamón sprawny serbski lud z cuzymi wjele hromadu njepřińdźe. Mjez stoterymi hrjebjemi a rěčkami su tam rozprošene statoki Błótowčanow, nimale wšě twarjenja z drjewa, kryte ze słomu a rohodźu. Domske su zwjetša rjenje swětłomódre barbjene. A kóždy statok je wobdaty z rjanej zahrodu, z wěncom sadowych štomow, z pólkom a łukami. Maš tu błudnišćo pućow, pućikow a šćežkow. Cuzy dyrbi so tu zabludźić bjez smilnosće. Tohodla tu też ani cuzcho njewidźiš. Zetkawaš jenož hdys a hdys holiču w pisanej mjetelojtej drasće, zetkawaš dźěći, kiž so wot kmótry wróća z hobrskej jutrownej „gusku“ (caltu), podobnej na splacanjenu rybu. Nimo „jatšoweje guski“ dóstawaju tu dźěći hišće wot kmótrow pisane jeja, pópjanc a rubiško.

Powopytamy ducy stareho přećela a potom so měrimy překi přez cyłu prizańsku a kupańsku gmejnu k dołhemu ranju do „Błota“.

*

„Błoto“ je wobšérna wólsina, kiž wot połnocy Bórkowy wobdawa. Přeńdźeš pola „duba“ někotre strašnje štambrate ławki a hižo sy w lěsu.

Haj, to je woprawdźe woprawdźity lěs. Same wólse. Hobrske štomy k módremu njebju so pozběhaju. Mjez štomiskami je podróst a žump. Daloko so wot šćežki zdaloważ njemóžeš, to zapadnješ so w čornej romadže.

mysło přez rjanu nocjsku nóc po swojej sčežcy domoj wróćił, w myslach hišće to abo tamne rozpominajo. A hlej! — na dompuću nas hižo zaso ptački ze swojimi raňšimi kčrluskami strowjachu...!

Meja lubozna,
pře wšo rjana sy.....

Sport

Wo němske kopańske mištrstwo.

Zašu njedźelu 6. różownika wotmě̌chu so dalše kopańcy w štyrjoch němskich župach wo němske mištrstwo.

W ranšej župje:
Beuthen 09 přećiwo Viktoria-Stolp 2 : 1 (1 : 0).
Viktoria-Berlin přećiwo Preußen-Danzig 3 : 0 (2.0).

W srjedźnej župje:
1. FC-Nürnberg přećiwo Borussia-Fulda 1 : 1 (0 : 0).
Drježdźanski DSC přećiwo Wacker-Halle 4 : 2 (2 : 1).

W połnócnej župje:
Schalke 04 přećiwo Werder-Bremen 3 : 0 (1 : 0).
VfL Benrath přećiwo Eimsbüttel 4 : 1 (3 : 0).

W južnej župje:
Union Boeckingen — Kickers-Offenbach 6 : 3 (4 : 0).
Mühlheim SV přećiwo Waldhof 1 : 1 (1 : 1).

Favoritojo za poslednje boje su: Schalke 04, DSC, Viktoria-Berlin, Waldhof.

W **Stuttgarće** zbi němske krajne hokajowe mužstwo šwicarskich hokajerjow z 6 : 3(3 : 2).

We **Wrótslawju** doby pjasčowarske mužstwo z Westfalskeje nad Wrótslawskim mužstwom z 9 : 3. Mjez Westfalami bě tež němski mištr Smedes z Dortmunda.

Kopańcy.

Representacija pólskich kopańcow pojědźe 20. różownika do Kopenhagena na krajnu kopańcu přećiwo Danskej, a wot tam do Stockholma k boju přećiwo Swedskej. 23. pojědu tam snano 16017 kopańcow a 2 hač 3 wjednicy.

Wo swětowe mištrstwo w kopańcy.

Nětko je so skónčenje wupokazało, kajke kraje smědźa swoje kopańske mužstwa do Italskeje na boje wo swětowe mištrstwo póslać. 24. różownika so jenož hišće mužstwe z Mexika a Zjednoćenych statow Ameriki w Romje k doskónčnej kopańcy zetkatej, posledniej z 13 župow, do kotrychž buchu wšitke kraje zarjadowane. 16 narodow nastupja wo dobyće swětoweho kelucha: Češka, Argentinska, Awstriska, Brasilska, Němska, Nižozemska, Belgiska, Francowska, Madźarska, Swedska, Italska, Spaniska, Egiptowska, Rumunska, Šwica, Mexiko abo Zjednoćene staty USA.

W zašłym tydźenju su w Romje swjatočnje wulosowali tych, kotříž z tutych 16 narodow maju přećiwo sebi wojować. Najprjedy postajichu wósom narodow najsylnišich a najlepšich w kopanju: Awstrisku, Češku, Madźarsku, Němsku, Belgisku, Italsku, Argentinsku a Brasilsku. Potom wulosowachu za tute kraje přećiwnikow. 27. róż. maju tuči w předkole (Verrunde) kopać. Němska dosta jako partnera Belgisku hrać budźetej tutej mužstwje w Bologni.

W přenim kole 27. różownika budźa hrać:
A w Florencu: Italska přećiwo Mexikej abo USA.
B w Triesće: Češka přećiwo Rumunskej.
C w Neaplu: Madźarska přećiwo Egiptowskej.
D w Genui: Argentinska přećiwo Swedskej.
E w Romje: Brasilska přećiwo Spaniskej.
F w Milanje: Nižozemska přećiwo Swicy.
G w Turinje: Awstriska přećiwo Francowskej.
H w Bologni: Němska přećiwo Belgiskej.

W druhim kole 31. różownika:
a) dobyćeŕ z H (Němska-Belgiska) přećiwo dobyćerjej z D (Argentinska-Swedska).
b) dobyćeŕ z F přećiwo dobyćerjej z B,
c) dobyćeŕ z G přećiwo dobyćerjej z C,
d) dobyćeŕ z E přećiwo dobyćerjoj z A.

W předposlednim kole (Vorschlußrunde) 3. smažnika: Dobyćeŕ přećiwo dobyćerjej b,
dobyćeŕ c přećiwo dobyćerjej d.

Hry w druhim kole rozehraju so w Neaplu, Turinje, Milanje a Romje. — Hry w předposlednim kole wotmě̌jetej so w Milanje a Turinje. — Doskónčna hra rak budźe 10. smažnika w Romje w nowym stadionje „Partito Nacionale Fascista".

Přiłopk

* **„Bujfalofke kuntwory" mericha 400 koni.** W Arkansaskim stače w Połnócnej Ameriji su hobrike roje kuntworow kraj nadkadnuće a ujes skokom wulku jokedu načinili. Kahnjenje tuteje druhiny kuntworow, kiž so „Bujfalofke kuntwory" mjenuja, sa krótki čas hynjerinje skrukuje. Kuntwory pschilětuja w tajkich tołstych rojach, jo žo njebjo sačmiwa kaž i njewjedrowymi mróčelemi. Sa dwaj dnjej su nute srvatchne pschekaňanjy we wobwodje nědźe 10 mil skoro 400 koni a druhe domjaze skočata zakalale. Pschečiwo tutym kuntworam žaneho praweho krčdka nimaju. Farmarjo swój štót swjetscha we hrodźach dźerža a psched hródźemi wulke schčěpowny zapalcja, to bychu kuntwory wotschnali. Njedźiwajcy teho pak stadła kuntworow wschědnje štót skonzuja, dokelž je nčtke čzaš rčtneho dčla a žo konje na polach trjebaju.

Smčšk

Mandźelska: „Na njewčm, schto to rčka, so mam dźenża tajke žalcjne bolenje w žołdku." — Mandźelski: „Snano žo nčtkore sle myšle pschi žrbi škhowała a pózjrela."

*

Wučjeŕ: „Hanžo, proj mi, hdy je prawy čzaš, had schčěwacj?" — Hanž: „Hdyž je rjeczajnik pschiwjasany."

Schewski wučžownik: „Na njewčm, mi p'chezo w lčwym wuchu klinczi." — Pšekarski wučžownik: „To drje twój mischtr j Rwizu bije?"

Hamtske woziewjenje z Budyšina.

Der Kommunikationsweg Stacha—Taichendorf wird wegen Beschüttung in Flur Stacha vom 11. bis mit 19. ds. Mts. gesperrt. Der Fahrverkehr wird über Pohla, Erchhänchen gewiesen.

Bautzen, am 7. Mai 1934.

Die Amtshauptmannschaft.

Städtische Freibank Bautzen.

Freitag, den 11. Mai 1934:
14—16 Uhr für die Nrn.: 451—750 und 4001 bis 4050.

Sonnabend, den 12. Mai 1934:
8—10 Uhr für die Nrn.: 4051—4300.

Rohes Rindfleisch, das Pfund **30 Pfennige.**

Rohes Schweinefleisch, das Pfund 35 Pfennige.

Die Freibankverwaltung.

Zamołwity za spisačelski wobsah: A. Dučman, za nawčšt: dr. J. Cyž, wobaj w Budyšin'e. D. A. IV 1934: 2385.

Hospodarski rozhlad

Pjatk, 11. meje 1934.

Barlinska burza wobkhowa tež žrjedu pschečzelne wikowanje, liž běšče žo wutoru wuwjło. Wčšo žo wono w kurjach tak njewulkutkowa, kaž pschedwčzerawschim. Kurjy afzijow drje šwjetscha poštupowachu, tola tu a tam tež trochu spadnychu. Mjki rentowych liščinow njepschinješechu wjetschcho pschemčnjenja.

Barlinske žitne wulkowiki žo mało pschemčnichu. Wobkhod běšče šwjetscha mčrny; tu wčšo hižom šwjedžeń Božeho štpicza na wikowanje skutkowasche. Pschenža a rožki žo mało pošticzešče, ale mało kupowasche. Wowža pošticzešče žo jara mało. Sa njón wobsteji pschezo hišće wulki šajim. Tež jačzmjeń mčjeschе žrjedu šajo dobre witi.

Serjedu płaczejše w Barlinje zentnaŕ
pschenizy: 9,40—9,65 hr., rožki: 7,85—8,10 hr., jačzmjenja, nal.: 7,70—9,10 hr., wowža: 7,75—7,95 hr.

Witi w Kamjenzu.

Pschenža 9,55 hr., rožka 8,10 hr., jačzmjeń, nalčtni 8—8,50 hr., jačzmjeń, nasymšti 7,50—7,75 hr., wowž 7,50—7,75 hr., pschenična muka 18—18,50 hr., ržana muka 11,75—12,75 hr., pschenične wotruby 6,25—6,50 hr., ržane wotruby 6,25—6,75 hr., žyno 3—3,50 hr., žloma štotna 0,80—1 hr., žloma k šajanju 70—80 pj., běrny, běte 2,50 hr., běrny, čzerwjene 2,50 hr., běrny, žołte 2,75 hr., butra 1,40—1,50 hr., prožata 10—15 hr., bčhati 22—30 hr., libjata 1,80 hr., hušy, młode 2,50 hač 3,50 hr., kał, běły punt 15 pj., kał, čzerwjeny 15 pj., kał, žyndrołty 25—30 pj., koboda, jčdźna 10 pj., rjerwjeń 5—10 pj., zybla 10—15 pj., seleŕij (mčrnit) dula 20 pj., křen, punt 50 pj., kórti 40—50 pj., radički, walcžk 5 pj., tetchej, walcžk 10 pj.,

Witi w Lubiju.

Pschenža 9,55 hr., rožka 8,10 hr., jačzmjeń, nalčtni 8—8,20 hr., wowž 7,25—7,50 hr., běrny 2,30—2,60 hr., žyno 2,75—3 hr., žloma, ſ majch. mtócz. 80—90 pj., pschenična muka 16 hr., ržana muka 12,90 hr., pschenične wotruby 6,70 hr., ržane wotruby 6,25 hr., butra ½ punta 70—75 pj., twaroh, punt 20 pj., běrny, nowe punt 20 pj., kał, běły punt 15 pj., kał, čzerwjeny 15 pj., karoty 15 pj., koboda, jčdźna 10 pj., kał, žyndrołty, schtuka 60 pj., kołrabi schtuka 10—30 pj., kórti 60 pj., kał, lišaty 10 pj., zybla, punt 10—15 pj., buny 60 pj., tematy 60—90 pj., žołotej, keržk 5—10 pj., radički, walcžk 8 pj., rjerwjeń 7—10 pj., jabłuka, punt 15—40 pj., mčrnik 20 pj.

Nčkotre płaczišny ſ Drježdźanskich wikow.

Libjata 2—3,50 hr., kačata 0,80—1 hr., kury, stare 2,50—3,50 hr., kury, młode 0,70—1 hr., hołcje 1—3 hr., hušy, šarčane 1,30—1,40 hr., kački, šarčane 0,80 hač 1 hr., kury, stare, šarčane 0,80—1 hr., karpy 75 pj., liny 1,20 hr., jabłuka 5—45 pj., běrny, zentnaŕ 2,80—3,20 hr., běrny, po puntach 3—5 pj., koboda, jčdźna 5—7 pj., zybla 9—12 pj., křen 40—50 pj., žołotej, keržk 8—20 pj., běły kał 12—15 pj., čzerwjeny kał 14 hač 15 pj., žyndrołty kał 50—70 pj., petrſilka, walcžk 3—5 pj., hromak (Sparget) 40—60 pj., rjerwjeń 7—10 pj., butra 1,40—1,50 hr., jeja 8—10 pj.

Płačizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wołijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płačizny po złotej hriwn'e.

	9. 5.	8. 5.		9. 5.	8. 5
Pšeńca	—	—	buny	8,10-8,90	8,10-8,90
rožka	—	—	woka	7,50-7,90	7,40-7,90
jačzmjeń, nal.	154-160	154-160	módre lupiny	5,60-6,10	5,50-6,00
jačzmjeń	—	—	žołte lupiny	7,40-7,60	7,40-7,60
wowš	155-157	153-157	zeradella	7,75-8,75	7,75-8,75
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńč. muka	27,00	27,00	lany wosušk	6,00	6,00
ržana muka	23,25	23,25	such. truhanč.	5,15	5,15
pš. wotruby	11,90	11,90	běrny, kruški	7,00	7,00
ržane	11,25	11,25	syno, 50 kg		
raps	—	—	ržana słoma		
hróch, Viktor.	20,0-22,0	20,0-22,0	pšeńč.		
lane symjo	—	—	wowsna		
pieluški	8,00-8,25	8,00-8,25	ječna		

Płačizna za pšeńcy za wupłodźerja 188 191 193
Płačizna za rožku za wupłodźerja 157 160 162

Na brjozy rčki swoje lčhwo rozložimy. Chcemy tu wobjedować. Za nami je wysoki lčs, před nami rčka, po kotrejž hdys a hdys čołm ze zmjerzłymi, da přikrywow zawalenymi Barlinarjemi nimo płuwa. Za rčku je mała čisčina w lčsu a tam je woheń. Najskčrje su tam nčkotři wódni cyganowarjo powotpočnywši dopalene cigarety wotčisnyli a hižo tu woheń hčše. My tam njemóžemy přez rčku. Skónčnje, wčc njeje tak strašna. Wjele kura, mało płomjenjow. Štoha so tam tež palić móže. Sucha rohodź stare suchc hałozy. W žumpje so wohcń tola dale žrać njemóže. Druhe*ho mčnjenja je młody rozhorjeny Barlinaŕ, kiž po pomoc ččri. Skónčnje z čołmom přijčdže z „duba" muž, pomałku k wohnjej stupa, jón ze wščch stron sej wobhladuje a so zaso wotsali.

My so tež wotsalimy „dokelž smy po wobjedže. Potom so pušćimy prčki přez Bórkowske błóta. Přeńdźemy drje dwanaće abo štyrnaće ławkow, kiž so wysoko wupinaju nad wodu. Na kóždu dyrbiš horje lčzć po hrjedže, přeńdźeš wuzku čumpatu desku, na druhim boku dyrbiš zaso runje tak kedźbnje so dele khramosćić. Hišće z kołom na ramjenju. Tu a tam hišće při ławcy tafla wozjewi, zo je stupanje na ławku strašne a zo je kóždy sam za so zamołwity. Tu runje jara wabjace njeje. Skónčnje smy so nabyli toho łaženja po ławkach a sej pytamy někajku dróhu. W Błótach pospochi dróhi twarja, wčzo tež nčtko.

Hdyž smój so nadundali po Błótach, je słónčko hižo khčtro nizke a myslimy na nawrót. Tak prajimy „bčzemje" Błótowskim wólšam a łuknadźam, khałupam a brjebjam a rčckam a po smčrkch so wrócimy zaso do srjedźneje Delnjeje Łužicy . . .

Wšudźe „zowća" na reje du. Hdyž ducy přeńdźemy burske wsy, wšudźe z woswčtlenych rejwanskich łubjow hižo je słyšeć šumjenje, dumpanje, drometowanje a ridrowanje. Po telko njedźel póstneho časa chce młodźina zaso raz so wunjemdrić. Wšako ma na to prawo . . .

(Skónčenje sččhuje.)

Přeni wobras wo sajnynjenju schule we Württembergiskej.

We Württembergiskej pola Stuttgarta sajnynjny žo schula, jako žo w njej wučzeschе. Wučžeŕ a wjele schulskich dźěći žo pod rospadankami pohrjebachu. Wučjeŕ a žydom dźěći namakachu šmjercj, wjele dźěći žo cjeło srani. Na wobrasu widźimy rospadanki sajnynjeneho schulskeho twarjenja.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawańi 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687.

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćenčanske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskeje žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přećiwo sćěhowkam čělneho znjezbožeńa z 1000 hr. – hdyž wumrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezbožeńe dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbožeńe dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowědźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumjenjenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdya a hdya wozjewja.

Čisło (Nr.) 109 — Budyšin — Sobotu 12. meje 1934 — Bautzen — Lětnik 93

Politiski tydźeń

Tutón tydźeń běše w němskim politiskim žiwjenju posdačnje měrnišeho. Sćmy sej wo nowym wuspěchu bitwy wo dźěło zhonili. W hapriljeju je w Němskej nimale dwě śeśe tyšac ludźi, kiž dawno žedźiwje na dźěło cakachu, jako sašadźu a khlěb dostało. Runjež běše běše so ratarstwo a twarstwo z dźěławymi mozami sastarało, bjesdźetosć wo tak nahladnu ličbu spadny. To je ł dopokazom, so so też w druhich połwoʻanjach dźeń a wjazy możnosćow k dźěłu poskića. Ličba tych, kotrjż w sandźenym měsacu dźěło dostachu, by hischeze wjetsha była, njebychu-li rurje jutry byle, hdyž mlodźi ludźo schulu wopuschćiwschi na dźěłanište městna stupja.

Wukrajni nowinarjo ł Pólskeje a Juhosłowjanskeje so po Němskej pućowali a swój wopyt posledne dny skónčili. Pšched jich nawrótom do domiznY němski minister dr. Goebbels hoseji hischeze raz na nasyonenja a sacžischće jich pućowanja po Němskej dopominasche. Wot nich žmě so skrućenje pšecželnych poćahow mjes Němskej a mjenowanymaj słowjenskimaj krajomaj wočakacź. Wukrajni hoseju so so pšched swojim wotpućowanjom jara khwalobnje wuprajile wo wšitkim, ichtož su widźeli a też zhyscheli.

Wažne a zajimawe sa nasche burstwo běchu zlowa němskeho burskeho wjednika Darreja, potrjeł won na zjwjedźenju Božeho spicza k pomóźenju burom rěcžesche. Jeho rěcź je wěsce wschitkich burow spokojiła. Ssn cźitali, kak je němski minister Darré pšecželowu semjansku wulkoležomnosćerjam wustupował. Won je jim rasnje a jatrnje zjwoje sahadne stejiščcžo rozjasnił. Wěso budźa to sa wschelakich knjezłow njewitane zlowa, ale prawa ludowa zhromadnosć žada też wot tuteje worschty wobhladleństwa zjwoje wopory.

Tutón tydźeń je němski lud cźežka katastrofa potrjechiła. W Badenskej, w Buggingenskich kalijowych podkopach, 86 górnikow śrudnu zmjercź ł wohnjom namaka. Kelko tyschnosće a bolosće je wbohe mudowy a zhroty potrjechiło. Mužoja a nanoje, kotrjż cźili a strowi na zjwoje dźěło dźěchu, so wjazy njewrócźichu. Pschi tajkim njeschoju hak so też zwěrna pawoz kližšcheho na jara krašne waschnje pokasa. Se statneje a privatneje strony darichu so wulke sumy pjenjes, so bychu so sawostajeni snjesbožnych górnikow pšched hospodarskej nuzu sakhowale. W nowym stacze je tajka wuspěšna skutkowna pomoz hnydom k ruzy.

Se zwonka Němskeje je nam minjeny tydźeń na politiskim polu mało noweho a važneho pschinjesł. Stejišcžo Němskeje k jeje wukrajnym wěricelam hischcze njeměnjeny rospominacź, dokelž so muradźowanja hischcze njestórnźichu. S někotrych małych powěsćow pak sumy shoniła so jednanja w Barlinje w dobrych kolijach běža. So temu tak je, dopokasuje Barlinska burza, dokelž su powěsće wo transferowym jednanju wikowanje wožiwile a kursy akzijow wusche sehnake.

Druhe wulke praschenje sa Europu a zyły zjudt wostanje jednanje wo wotbrónjenju. W pošledních dnjach maju wukrajni politikarjo sašo jara mnuje ł tutej należnosći. Někto chzedźa so w Genfje wo ważnym praschenju rosrěčzowacź. Ssměmy wobrawdźe wczipni bycź, hacź so jendźelskim a italskim diplomatam poradźi, Franzowsku někak k swólniwosći k wotbrónjenju nawabicź. Nadźija wschak je tu jaro šnadna. Wjednik konferenzy sa wotbrónjenje Jendźelczan Henderson, kiž běsche dotal pschezo wulku nadźiju měł, so so někajki pschihódny puć k dorečzenju namaka, je tehorunja wjele dowěrjenja k poradźenju shubik. Khutne, wobrawdźe khutne bu jeho zlowa, hdyž so wuznaje, so drje może so prózowanje wo dorosumjenje ludow a wotbrónjenje sa podarmne wobhladowacź, jeli někto w Genfje k někajkemu zbliženju njedóńdźe. Po powješćach ł Franzowskeje źměmy sa možne měcź, so franzowska politika wschitke derjemenjene prózowanja druhich statow klasy.

Tak so naschа kedźbnosć ja bliže dny do Genfa zwalnje. —

Dr. Goebbels wotewri wojowanje přećiwo knoćerjam

Pjatk wječor je němski propagandny ministerr dr. Goebbels w Barlinskim schportskim palasće wulke postupowanje pšecečiwo knoczerjam ł wulkej zhromadźiznu wotewrił. W zjwojej rěcźi won na nusne postupowanje němskeho knjezerstwa a wjednistwa stronY pšecečiwo njespokojnym a knoczerjam pokasa. Runje w Barlinje su so tajke, stat podrywace elementy zjawnje pokasale. S njeźiwjschanej khrobłosću tuchi njepschećelsko tśeźeho stata dźěłachu a zjebi myślachu, so je jich cźas sašo pschischoł, hdyž jim někotsi ludźo bjes charaktera zwólniwe wucho poskićichu.

Woni zjebi myślachu, so może mjeńcženje němskeho knjezerstwa a wjednistwa stronY k jich počinanju jako zlabosć wuloźowacź. Wěso je knjezerstwo dotal mjelczało, ale nić je zlabosću, ale dokelž mjesche lepsche sa dźěło, hacź tutych ludźi łóźicź a zhłostacź. Hdyž so někto ł wulkej akziju pšecečiwo knoczerjam postupuje, njesapschimnje stat na ezekutiva, ale strowe sacžuje němskeho luda.

To wschat so žnano rozumi, so so pschi njeźłuschanym dźele pošledních 15 měsacow hischcze wschitko dokonjeć njehodźesche. 15 lět najhórscheho hubjeneho hospodarjenja leża sady naš a njehodźa so sa 15 měsacow sapomnicź. Lud njeje njesprawny a wě, so to też nětcźisće knjezerstwo njemóże dźiwy cźinicź. Lud pak wě, so je wono cźinilo, ichtož je cźłowjekam móżno a so budźe to też w pschichodźe cźinicź.

Minister so we zjwojej rěcźi też krótko podawkował we Awstriskej podótkny. W pschnim lěcze nazionalsozialistiskeho knjezerstwa je so wono wobeźe ł wojowanjom pšecečiwo kjesbožnej sabrału. Dźensa mamy jenej hischcze połoju ličbu njesaćužerjow sandźenego lěta. Na wuspěch žnemy zjebi nješto bycź sdacź. Dokelž pak so wschitke mozy na tuto jenjeźe praschenje sjednoczicźu, dyrbjachu so druhe wězy trochu wrócźo stajicź. Njeje tennu tak, jako by so na wěste hospodarske dypki ł programma nazionalsozialistiskeje strony nětko sapomniło. Tute nadawki so dokonjeja, hdyž budźe Němska ł hjesbožnosću hotowa. **Hdyž ju so też pschi wojowanju pšecečiwo bjesdźetosći wěste krizy pokasale, dha pak so njeńmě hnydom nadźija spuschćicź, ale kóždy je winowaty, so je wschěmi mozami zobu pomha, tute krizy wotstronicź.**

Tu dr. Goebbels rosshorjeny do luda sawoła, so je runje won slóžnišše počjanje, hdyž tu nětkajki Krak wokoło běha, so by w hodźinje krizy tym strach nacźinił, na kotrychž ranjenjach kritiśi nadawk wotpočuje. Hdyž so dźensa schepta, so nowa inflazija pschinźe, dha je to jenoż slóžnje wunoschowanje, ł kotrymž ma so dowěrjenje do hospodarstwa saschadźeć. Wěso njeje to jednora wěz, wjetsche dźełby žnurowisnow, kiž ł pschistajenjom njesaběrjerjow ł wukraja potrjebanY, ł dewisami saplacźicź. Hdyž je so wobstatk dewisow pomjenschił, dha to njeje spodźiwne, ale je to něschto, schtož so je zjebje žnameho wujaźnja.

Stónčnje rěcźesche dr. Goebels hischcze wo židowskim praschenju, kotrež w pošledním cźasu sajo wožiwja. Tu rjekny minister, hdyž zas boykott wešich Židow we wukraju hospodarsky sacžujeny, potom zjebi tajke elementy we wukraju mylnicź njetrjebaju, so zjwojim wěrytratum w Němskej ł tym nješto k woli cźinja. Pschetoż žnano so rosumi, so lud w zjwojim hnězwje tych pschchima, kotrychž może doshahnyć. A to žu tudomni Židźa.

Barlinska zhromadźizna je spocźatk podobnych zhromadźiznow po zyłej Němskej. Wot zhromadźiznow so wocźakuje, so jich wuspěch njewuwostanje. Móżno njeje, so so w cźasu wójny, kotruż němske knjezerstwo zhromadnje ł ludom pšecečiwo krizy wjedźe, so nezwa druzina wójnskich dobytkarjow wutwori, kotraż so zjwoji ł podami dźěła druhich a so sa to ł kritiku na někajkich małych smykach dźakuje. —

Dar němskeho presidenta za Buggingenskich zawostajenych

Němski president ł Hindenburg je sa sawostajenych žnjertnje snjesbožnych podkopkowych dźěłacźerjow w Buggingenje so zjwojeho dispofizijskeho fonda 10 000 hr. darił.

Němski bohat sa Sakšu Mutschmann je Badenjskemu bohatej zarowańšti telegramm pósłał a sdobom sa Buggingenskich sawostajenych 10 000 hr. pschepokasał.

Wjednik Kyffhäuserskeho zwjazka wyscht Reinhard je 2000 hr. jako prěnju pomoz to towarschowu, kotriż w Buggingenje snjesbožnym, pschepokasał. **Barlinski wyschschi mócźerjanosta dr. Sahm je 5000 hr.** Buggingskemu NS-ludowemu spomožerstwu darił.

SA-mužoja njetykaju so do cyrkwinske'e politiki

Nowinarski hamt wyschschcheho SA-wjednistwa wosjewja: so luchu so posłuchy wěstych elementow, pschisłuschnikow SA do zyrkwinsko-politiskich zwadow zešahnyć a ł tym nahladej a kruteschi SA sesthodźecź, na pschezo sujemóżnisće, je stabowy schef Röhm wukas na SA wudał, w kotrymž so postaja, so je kóžde wobdźelenje SA-pschisłuschnikow pschi zyrkwinsko-politiskich demonstrazjach sakasane. Sdobom so kóžde wosthnje sadźowanja w sastejnstwje a kóžda naprawa napschećžo sararjam wobeźa wustrańcow sakasuje.

Njeměry we Wöllersdorfskim koncentraciskim lěhwje

We Wöllersdorfskim konzentrazijskim lěhwje su wjetsche njeměry wudyrile. Jeczi nazionalsozialistiscy wustupichu pschećžiwo sastaranju ł jědźu a picźom, kiž je dospołnje njedóstawaze. Woni rosbichu wotka nětkotrych barakow. W jenej baraze běsche so njejapzy khorbuj hołateho khišiza pschičźinił, tola njemóžachu dotal wuzhledźicź, kak je khorbuj do lěhwa pschischła. Strażowarjo žnami njemóžachu jatych smrěwcowacź a nadpadowy pomnando ł Winsteho Nowehо Města sałwokachu, kiž wórły sabe měr rozbowni.

Henderson w Parisu pobył

Hnydom po zjwojim druhim rosrěčzowanju ł franzowskim zwonkownym ministrom pjatk pschipołdnju je so Henderson sašo do Londona wrócźił. S Parisa so zhoni, so je Barthou Hendersonej wosjewił, so chze spytacź konferenzu sa wotbrónjenje we wobsahu franzowskeje noty se 17. haprileje pšched dopołnym swrěchjećenjom wulkowacź. K tennu so hischcze powěd, so dyrbi so tutón połpyt w rěcźi franzowskeho zwonkowneho ministra psched powschitkownym wubjerkom sa wotbrónjenje depokasacź. Tola so njesamjelcźa, so budźe so Barthou w zjwojich rosšnudach po tym složowacź, kak so mjesynarodne połoženje w bliźschimaj tydźenjomaj wulwje.

Jendźelske, franzowske a italske knjezerstwo wobkhowaju nětk wobzeje wulke swiśi. Tehodła je Barthou też pjatk popołdnju jendźelskeho połskanza pschijał, so by jemu wo zjwojim rosrěčzowanju ł Hendersonom rosprawjał. Barthou dhze pak so w pschichodnych dnjach wobzeje ł wotkhłoženjom w Saarskej saběracź a chze so też na wuradźowanjach Swjatka ludow wo Saarskim praschenju wobdźělicź.

Reuterez telegrafowarnja w Loudonje rosprawja wo Hendersonowym wopycźe, so je jara diwolomne, hacź może Eden franzowskemu knjezerstwu sa bjesstrach rukowacź, ti ma Franzowsce sa nusny. Franzowske knjezerstwo njepschi hłoßuje rěcźenju, kiž so na brónjenje w powětrje wobmjezuje, a jada, so so brónjenju na kraju, morju a w powětrje sjednocźo. Barthou pjecza njeje wo możnosći rěcźak so Franzowska pschepytowanje němskeje brónitosće poža da. Reuterez telegrafowarnja pschipomni, so je franzowske knjezerstwo Hendersonowy wopyt wěsce rad widźało, dokelž je jemu rosłoźicź mohło, kak wono zjebi wot-

brónjenju myšli. Sa Hendersona kanuho pak wopyt njeběšche tak zhońowny, dokelž so jeho popyt k wukhowanju konferency njeporadži.

Baldwin připowědži brónjenje w powětře

Na zhromadźiznje swjatka konserwatiwnych zjonow we Londonje ministar Baldwin wo politiźy jendźelskeho kněžerstwo rěčeše, kajka budže, hdyž so staty wo wobrónjenju njedorěcza. Potom so Jendźelska prózuje, so by so w powětrje runje tak wobrónika, kaž je naiźiłniši kruhod. Džiwajo na jednanja wo wotbrónjenje na Jendźelska staźinje na swój nazonalny bjesstrach myślicz. Dźensa pak jenicźy jendźelske nanjety k wobmjeńowanju brónjenja jednanja wołknjeża. Baldwin prošesche žony, so bychu so knjeżesthwu dowěrjale, kotrež so runje tak jara wo bjesstrach Jendźelskeje kaž wo měr šwěta stara. Wozbeže knjeżesthwo tuteho dowěrjenja potrjeba, hdyž so **někto wo poślednim wotrěsku wotbrónjeńskich praschenjow jedna.**

Přemjenjenje w sowjetskim knježerstwje

Přichodźujuce wukonjazeho wubjerka sowjetskeje unije je sćěhowaze přemjenjenje w swonkownym komisarizacje wobsahuke:

1. Kollegiji swonkowneho komisariata sowjetskeje unije so rozpuśćeji.

2. Krestinski a Stomonjakow ponjemujetaj so na namjetnikow swonkown. kommisara sowjetskeje unije. Namjetnaj ludowaj kommisaraj Ssokolnikow a Karachan źiwoje sastojnstwo słužbiłaj.

Ze Serbow

W Budyšinje, 12. meje 1934.

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor w 7 hodź. barometer 754, hygrometer 0, najwyšiša temperatura wo dnjo +30. — Dźenja rano we 8 hodź. barometer 750, hygrometer —22, najniša temperatura w nozy +12. — **Wuhladny na njewobstajne a krimanjowe wjedro.** — Hišće je wobknjeża wyšina nasche wjedro. Jeje sadro leži nad Połnocnym morjom. Wona wupšeschtrěwa so wot tuteho morja pisches zoku južedjenu Europu a swišuje ſ wyšinu pola Schpanskeje. Nad połnocnym źělom Atlantiskeho morja leži wobšérna nižina a swišuje ſ nižinu nad połnocnej Skandinawskej a Finiskej. Skabiska nižina so nad połodnišim Balkanom pokazuje. Wšo tajkim rospokoženju powětrowego cžišcza so wjedro pola nas hišće sakładnje njepřichmeni. Přichi přichibrazej cžopłocze pak ſ městnami njewjedra přicheznu. Wětry budža hišće ſ rańšich štron duch, so so ſ tym sa wobstajne wjedro rukuje. — Jutše njedźelu Exaudi žtónčko 4,15 hodź. ſtudża a so 7,39 hodź. khowa. Mežacžk ſtudża jutše rano 3,34 hodź. a so wječor 8,16 hodź. khowa. Jutše namy młody mežacžk.

— **Wuhlady na wjedro za jutšišchu njedźelu: Rjenje, trochu cžopliśicho, tu a tam njewjedra.**

Jutře je maćerny dźeń

Maćɔ! W maćernym klinje so derje sthowany a nóšeješ bjes strocha powotpocžnjecz. Maćerna lubosć, je wěcžna, wulka, ſwjatka, ſtajnje ſ woporami pschihotowana, nihdy njemóžeš so ſa nju te ſ'wšim dodźakowacz! Schtóž je njeſtónčnosć maćerneje lubosće prawje ſacžuwał, tomu wostanje wobraz maćerje w trajazym dźakownym wopomnjenju.

A tola masch ludźi, kotrišiž žebi njewědźa maćerńu lubosć wažiez a njeſacžuwaja ſboje jeje bliskosće. Tutóm dyrbi maćerńy dźeń ſ napominanjom być: „Dołhoż masch twoju maćz, budź ſpokojny a Bohu ſo dźakuj!“ Maćz myśli kóždy dźeń, kóždu hodźinku na

S **Hajnig.** W jannym poþeđjenju gmejnjtkich jastupjerjow, kotrejž þo w Stajchej hoščenju wotmě, þo najpróđoju wo hospodarskim planje 1934/35 wuradžowasche. Wjeńnjanosta je jón nastajak a hamtskemu hejtmanstwu pschedpokładł. Dźiwało na pschedstejace sjednoschenje s Budesteżami je þo jenoblěnje wobjamtko, wjeźnjanosće poruczicź, so by po nacźisku, po kotrymž dokhody 37 906 hriwnow a wudawki 37 238 hriwnow wuczinjeja, hacź bo sjednoczenja hospodarił. Dale þo wo pschedaczu twarskeho městna jednasche. Po namjecje þuđowon þo pschi lekomnosći tachorskeho mischtra Schmidta drohowa lampa staji. Kónz januara je hamtske hejtmanstwo gmejnsku pokładnju pruhowało. Pschedbyđa nazionalsozialist. frakzije Domaschka wo revisiji rosprawjesche. Wona je wschо w porjedże namakała. Domaschka þo wjeźnjanosće sa bjesporocźne sastawanje sastojnstwa w mjenje wschitkich sastupjerjow đjakowasche. Dotalnemu gmejnskemu sastupjerjej Augustej Kschižanej sa jeho 35létnu cźeźnosłastojnsku đźeławosć w gmejnje đjak zyrkeje gmejnj wupraji.

S **Budestez.** S pschicźinju pschedstejazeho 600létneho þwjedżenja je þo wobjamtko, tych wobyđlerjow s pjenjesami abo saschkleńczanymi wobrasami mytowacź, kotrež sa þwjedżeń þwoje hydło najrjeńscho wupyscha. Dokelž þwjedżeński cźah też psches Hajnigu a delni đźeł Naschow poczehnje, móža þo pschi napschemopyschenju też wobyđlerjo tychle wuzow wobđźelicź. Mytowacź budźa þo: powschittkowny wobras domoweje fronty, kwětkowe kaschcje balkonow a wokow, kwětkowe sjadowanje pschibomskich sahrodow, porjad pșched domom, a sahrodźiny pțót, wupyschenje s thorhojemi na dnju 600létneho þwjedżenja atd.

S **Budestez.** Wulke wustupjenje je wutoru wječor tudomna městna skupina sa ariste hibanje ludoweho misijenstwa w Sakstej (němskich schescźijanow) w hoscźenzu „Hajnkowje" wotměła. Farar Schneider s Budyšina wo wojowanju sa ludowu zyrkej rěcźesche. Jedna þo wo to, so bychu farar a wožadnizy, niž jenož evangelisko-lutherzy tschescźijenjo, ale nazionalsozialistiśiny Němzy byli. Woprawdźita ludowa zyrkej dyrbi we tšeźim knjeźstwje nastacź. Němska ludowa nabožina może jenož schescźijanska być. Biblija a wěrywuznacze wostajenej sakkadaj ludoweje zyrkwje.

S **Budestez.** We wobhađu þpomożneho skutka „macź a dźěcźo" w Budestezach budźe þo kóždu 1. a 3. póndźelu měsaca popołdnju wot 5 hacź 7 hodźin w konfirmandstej jizbi stareho farstwa w Budestezach rada dawacź. Tu macźerje a poczatne macźerje radu namakaju, tola jenoż w naležnoscźach macźerje a dźěcźa. Dźiwajo na þwjatki budźe wuwjacźnje prěnje poradźenje póndźelu 14. meje. Wjednik ludoweho þpomożerstwa w Budesteżanskej skupinje, duchowny Bötiger, je we wschěch druhich naležnoscźach ludow. þpomożerstwa pjatk popołdnju wot 5 do 7 hodź. w þwojim wobyđlenju k rěcźam.

S **Malcho Wjelkowa.** W starobje 92 lět wumrě tu sawdźenu žrjedu najstarschi wobyđlеć nascheje wsy, knjes Falant. Semrětny wobžedźeschе tu něhdy rjanu žitnosć blisko Dubrawiz hoscźenza a běsche też dołhe lěta gmejnski pschedstejicźer. Něžko pschehnjawschе hižo wjele lět na wumjenku a běsche dźěschi cźah khorowaty. Njeboczicźki þo dźenja sobotu na Wulko-Wjelkowskim pohrjebnischcźu pokhowa. Njech je jemu domisnista semja lohka.

S **Dalig.** Cźejża þrudoba je tudomnu Jakubaschej þwójbu potrjechiła. W nozy k pjatkej je þo na dróży we Wurbišu njeboże stało, pschi kotrymž 20létny Jakubaschej þyn, hospodarski pomoznik Alfred Jakubach žiwjenje þubi. Mjenowany dźěsche wokoło ½1 hodź. je towaršchomaj do Wbohowa. S Wopakeje pschidźeše samkar jěźdnych kolow Lehmann s Bjedrinka je þwojim *małym autom*, kiž Jakubaschа þhrabny a cźežko þrani. Jeho hnydom do Khemberskeje hojeńnje dowjezechu, hdyž je wobžarujomny hižom pjatk rano wokoło 4 hodź. na þwoje cźežke þnutskowne a þwonkowne rany wumrěł. Jeho towaršchej, kiž pschi cźimž þwoprědka ma*ło ogrzywdzeń, wo*šarskej rejestrowej. Budestezanscy zandarm podawk hnydom pschepytowaschе. S Jakubaschej þwójbu pak kóždy z mutrobu þobužaruje.

Z **Radworja.** Tutón tydźeń přinđe powěsć, zo knjez wučeř Nawka wot póndźele 14. meje zaso swoju připokazanu rjadownju w našej šuli přewozmje. Jeho zastupnik, knjez Schnell, potajkim đźensa sobotu swoje đźeło złoži. Přejemy jemu, zo by bórzy zaso zasłužbu namakał. Knjezej Nawcy pak wjele zbožа na wšě. Bóh dał, dołho šła žiwjenske. Wjeselimy so, zo wot nětka swoje mocy zaso našim đźěćom wěnuje.

S **Wulkeje Dubrawy.** Wčera popołdnju je tudomna 70létna wobyđlerka þwud. Hajdźina þmjerćej pytała a namakała. Jeje đźowka s Mischnja běsche pola njeje na wopytje a chcyše þazo do Mischnja wotjeź. To a to běsche wčera runje þmjertny đźeń mandźelstkeho, je drje žeđi wboha staruschka tak k wutrobje wsała, so je þo, jako đźowka nowiny rosnoschowasche, wokoło 3 hodź. k hatej pola Adolfsteje hěty podała a þmjerć we wodźe pytała. Wječor wokoło 7 hodź. jeje cźěło tam namakachu.

S **Budyschinka.** Na tudomnym Cunitzschej statoku 38létna Theresia Symiz žito s měchami na ljubju noschesche. Pschi tym þo þkhodjenkowe wobłożenje, kotrehož þo wona đźerżeschе, puschći. Đźowka runowahu þhubiwschi tak njeþožownje padźe, so žeđi wobliczo cźežko þrani a žeđi ruku þwiny. K njej hnydom lěkarja s Budyschina þawołachu.

S **Wulkich Đźarow.** Njeđźelu Exaudi budźe dop. ½9 hodźin žerbiska Boża þtužba, w 10 hodź. we Wermingohoffu.

Z **Pančic.** Na zhromadźiznu srjedu 16. meje 1934 wječor ½9 hodź. w Pančicźanskim hosćencu, na kotrejž stron. towarš Spiegelberg z Drježdźan wo ludowej zhromadnosći přez NS-ludowe spomožerstwo poręči, je wažnosće dla hišće wosebje pokazujemy.

Z **Pančic.** 31 metrow wysoko meja sahu do wyšin před młodźownju, pyšena ze symbolom noweje Němskeje. Wjesni hóley choeđża ju njeđźelu dele wzać a su tutón đźeń za mejumjetanje wuzwolili. Bórzy po připołdnju ju wusađża a w pyšnym cźahu, z kralom wysoko na konju, počahnu wobđźělnicy do wsy a po njej a zeńdu so k wjesolej rejcy na wjesnej žurli. Powšitkowny swjedźeń budźe hakle wječor, na kotryž so młođi a stari lubje přeprošuja. Wjacore lěta tu žaneho mejumjetanja bylo njeje. Tuž je khwalobne, zo je so tutón rjany nałožk wospjet wožiwił.

S **Woleschnizy** pola Lubija. Natarske wudołkenje je þo w hospodarstwje najeńa Willia Lieby we Woleschnizy wotewrěło.

S **Lucja.** Þsobotu þtaj wokrjeżny wopalny mischtr Hoffmann a hamtski pschedstejicźer Kluga tudomnu hazcherši cźah wobhladowałoj. Pruhowanje je wotnje þpokojito. Pschi tejle þkładnoscźi je þo wohnjowemu wobornikej Augustej Hotašej, kotryž woboje hižo 25 lět pschiþłužeschа, źleborne wopomnjeńše þnamjo sa þałtužby w hascherstwje pschepodało.

S **Wotschiny.** Gmejny þnutska Wólschanskeho hamtskeho wokrjeża wot 5. meje dobrowólnu wohnjowu woboru tworja. Wobora wobsteji s Borschcźanskeho, Khołmjanskeho, Wukrancźanskeho, Dubjanskeho, Mikowskeho, Hornjowólschanskeho, Delnjowólschanskeho hascherskeho cźaha a s Kamjentnowólschinskeho hascherskeho połcźaha. Woborowy wjednik je kowarski mischtr Pawoł Schołta s Borschcźe.

S **Cźelnoho.** Pucź je þtareho hata hacź do Cźelnoho je dla dźěła w þemi ja kóždy wobkhad s wołami hacź na dalsche zakajany. Wobkhad þa cźežite woju ma þo psches Sslepo, Mulkezy, Mikoras do Cźelnoho þtacź, wobkhad þa lohte woły psches Wochoły.

S **Chromoły.** Pschi cźežkich njewjedrach pośledních dnjow þtej þo dwaj konjej s knjeżeho dwora s błyskom zarażtoj. S woprawnym Bożim dźiwom þa þo hacź, so bě þo pohoncź na wokomik wot konjow wotžalił, so by druhich pohoncźow na woheń w þuždnej wěży kedźbliwych cźinił. Wón je þo j tym wěżeje þmjerće þminył.

S **Wětcźowa.** (Drasiny žwjedźeń.) Tudomne wobkhadne towarstwo je wobjamtko, kětuschi žerbski drastny žwjedźeń 5. auguśta wuhotowacź. Tón krócź dyrbi þo něschto wurjadneho politicźić. Hižo dopołdnischći kemischkihód sajimawu pițanu drastu pokaże. Podźiwischo smeja þo na naturstim jewischcźu w hrodowstim parku wschelake drastne hry. Konzert na turnowanischcźu we pschipołdnischich hodźinach programm dale powjedźe. K žwjedźenjowemu wječerkej þo popołdnju z cźahom po městje žónstich w žerbskej drascźe a žwjedźeńskich wozow dojdźe. Cźah þo na turnowanischcźu rospuschći, hdyž þo pițane žiwjenje a hibanje roswije. W pițanym rjedźe budźa þo žerbske hry, ludowe reje, stare ludowe nałožki, žerbske þpěwaze khory a jédne hry pokazowacź. Hižo tónle pițany wjeselty napohlad na tymle městnje, je žwojej wobhrodu þo wożebje þa to hodźazym, budźe wocźt wobhładowarjow zimacź.

Krótke politiske powěsće

— S wukazom němskeho presidenta z 20. haprleje 1934 je þo we wobłuku němskeho hospodarskeho ministerstwa němski kommisariat za wuslaženju a wulkowiki þeběnyk.

— Němski poruczeń z Rippentrop je sastupjerjej Londonskeje Reuterej telegrafowarnje ziwnył, so Němska na žwojich žadanjach dla wotbrónjenja druhich statow połnje wobstawa; hdyž bo wschitzy wobdźělnizy þprawnje wotpuża, dyrbi k sréczenju bónicź, dokelž tu wažnych napschecźiwnoscźow wojozy njeje.

— S wotrjeżneho þudniskeho jatwa w Giesskirchenje w Hornjej Awstriskej schtwórtk bohladował jatych z pjeć jatymi SA-mužemi cźežny, kotrychž chzychu nasajtra do Wöllersdorfskeho konzentrazijskeho lěhwa wotwjesć.

Najnowiše z cyłeho swěta

— **Wilko Knittelfelda w Schtyrskej běchu schtwórtk pschi rěży Murje wulku khorhoj hakatcho khcyja wutyknyli. Khorhoj běchu z groźom k elektriskemu prudej pschiwjazali. Zandarmski kommandant z Knittelfelda þpyta z mužomaj schkitazeho prudom khorhoj wotstronicź. Wobaj mužej þo z elektriskim prudom pschejedżeschtaj, jako þpytachaj, grót pschewżnyź. Jedyn wošta mortwy leża, druhi þo žaþo žbraha.**

— **Tele dny we Schwebiste žyżne wětry zathadźachu. Na Matarskim jeżorze þo pjeć tooźobow zatepi. Tam běchu þo cźołmy þwročile.**

— **W brazilskim mężeże Tiete mjes domjazmi Brasilcźanami a japanskimi kolonistami krwawne wojowanje wudyri. Nan zawjedżeneże japanskeże holzy běsche Brasilcźana zatkelił. Na to þo Brazilcźenzo na japanske žydliscźo walichu a kolonistow wuhnachu. Pjeć kolonistow zarażchu a 16 þo cźežko zranichu.**

— **W žrjedźnich wjecźornych krajach Sjednoczenych statow þu prochowe wětry wulku schkodu nacźinile. S městnami je proch 15 cm wyschoko napadał. Prochowe wětry þu thorosće noża a schije hobu pschinjeśe.**

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Gemäß § 30 der Verordnung über den Kraftfahrzeugverkehr vom 10. Mai 1932 wird der von Luga über die Zschernitz nach der Staatsstraße Bautzen—Königswartha führende Gemeindeweg für den Verkehr mit Kraftfahrzeugen aller Art gesperrt.

Bautzen, am 8. Mai 1934.

Die Amtshauptmannschaft.

Der vom Finanzministerium genehmigte 1. Nachtrag zur Satzung der Entwässerungsgenossenschaft für das Rodewitzer Wasser in Nechern liegt in der Amtshauptmannschaft Bautzen, Bismarckstraße 21 II, Zimmer 28, zu Jedermanns Einsicht aus.

Bautzen, den 8. Mai 1934.

Die Amtshauptmannschaft.

Towarstwowski powěstnik.

Domowina. Spěwny wotrjad Domowiny (předsydstwo Spěwn. zwjazka) ma dla Domowinskeho zlěta jara nuzne posedźenje přichodny pjatk 18. meje pop. w 4 hodź. w Serbskim Domje.

Drježdźany. Serbske towarstwa w Drježdźanach wuhotuja **zhromadnje** njeđźelu 13. rózownika 1934 **wječor** we 8 hodź., Zahnsgasse 21I pola Koeczecke swój lětny swjedźeń. Winowatosć wšich Drježdźanskich Serbow je, na swjedźenju so wobdźělić. Hosćo z Łužicy su lubje witani. (Zastup darmo!)

Zarjadnistwo.

Khelno. Sserbske towarstwo „Domišna" ma njeđźelu, 13. meje, wječor ½8 hodź. pola Mjenej žwoju měsacznu zhromadźiznu. Pschedbyđstwo.

Towarstwo pomoye za studowacych Serbow změje, kaž jeho wustawki (§ 19) to postajeja, srjedu po swjatkach, 23. rózownika, popołdnju w 2 hodźin w Serbskim Domje w Budyšinje swoju

porjadnu hłownu zhromadźiznu.

Dnjowy porjad: 1. Rozprawa a zličbowanje lěta 1933. 2. Towarstwo a Domowina. 3. Druhe naležnosće towarstwa. Předsyda.

Zamołwity za spisačelski wobsah: A. Dučman, za nawědźiwk dr. J. Cyž, wobaj w Budyšinje. D. A. IV 1934: 2385.

Holca
do burstwa so k 1. junijej pyta w Jenkecach čo. 5

Ječna sloma
k picowaniu na předaj w Sekecach čo. 6 p. Kubšic

Sloma
prasowana, je na předaj.
Holca
15—17 lět stara so pyta
w Khrósćecach čo. 63

Gentsorgen
hören auf durch Darlehen gegen niedrige Raten. Paul Opitz, Bautzen, Postfach 101 Sonnabends 8—15 Uhr Gasthof Gambrinus

Dźěcace kolesa
we wšěch wulkosćach ma tunjo
Jan Schieback
na Mušakowskej drózy 4

K płoćanju a čišćenju — jenoż dobre Henkelske wudźělki
Persil-Henko-Sil-imi-Ata

Koucle-jowe tepichi
ložowe předložki
reform. ložа
za jara tunje płaćizny
Paul Korn
na Hošic hasy 21
specialny wobkhod

Wowcyne zabawki
za pěkne serbske dźěći
(J. Radyserb-Wjele, dr. Muka)
128 str. 30 pj.

Darmo dobru cigaru
nihdźe njedostanjeće, ale
pola E. Simona w Budyšinje
w Serbskim Domje wurjadnje tunjo.
Wosebite poskićenje:
Fehlfarben, Sonderangebot 25 . . jenoż 15 pj.
Fehlfarben, Sandblatt 15 . . . . . jenoż 10 pj.
Funkenwunder, slódna . . . . . jenoż 12 pj.
Garde, wosebje lohka . . . . . jenoż 10 pj.
Kmótr, cigara, kiž porjadnje samo hač do Barlina podawam!!! . . . . . jenoż 10 pj.
Reclamo . . . . . jenoż 8 pj.
Přichodnu njeđźelu wotewrjene!

Kuchine spanske łstwy bùfetty
kaž tež wše **mebje a polstrowane twory**
jenotliwje, jara płaćizny hódne
Fr. Wenzel, Lawske hriebje 4 (Serbski dom)
Přiimam je mandźelskich požčankow. Njeđźelu wotewrjene!

Słowniki
k wudospołnjenju a nawukunjenju serbskeje rěče (najdrohotniśeho zeńskeho pokłada) dostanjeće we wšelakich płaćiznach a wuwjeđźenjach w Serbskej kniharni w Budyšinje na Lawskich hrjebjach čo. 4

Kupujće pola našich Inserentow!

Dobru šklenčku wina
běleho a čerwjeneho
za 15, 18, 20 a 25 pjenježkow
dostanjeće
w Pfälzer Weinvertrieb
winowej jstwje Oskara Müllera
w Budyšinje, znapřeča dźiwadła

Za dom a swjedźeń dobre wina
w blešach sebi kupjće pola mje

Stepowane
moškowe
wołmjane
wjelbłud.
bildowe
wulki wubjerk, jara tunjo
přikrywy
Paul Korn
na Hošic hasy 21
Specialny dom

Gardiny
kupujeće derje a płaćizny hódno pola
Kurta Erlera w Budyšinje 28
na Žitn. wik.

Řěči so wo
barbach
lakach
barbičach
(pinzlach)
šablonach
wot
Erich Winter
nětko Kamjeńtna dróha 14

Wupjerki
z rukowanjom, zo njewotbarbja
a pjerjo njepřepuščeja, ma
O. Heber *Ložowy dom* Serb. hasa 9

Wódnicy (šlauchi)
z rukowacym kołkom, kaž też wšón
přisłušk k tomu, we wšěch wulkosćach poruča płaćizny hódno
Otto Büttner (Websedźer & Laskowski)
kožowe ćěrjace pasy a technliske
gumijowe potrjeby
w Budyšinje, Hłowne wik. čo. 9

Kóždy čitař
„Serbskich Nowin" je zawěsćeny
z 1000 hriwnami při smjertnym
zmjezbožeńju a při dospołnej
invalidnosći

K swjatkownemu pječenju

sultanki pł. 0.80, 0.70, 0.60, 0.45, 0.30	
korynty	punt 0.65, 0.55
mandle, słódke	punt 1.70, 1.20
mandle, hórke	punt 1.40, 1.20
kěšor. wuběh, najl. kwalita wt.	0.26
pš. muka, dobra k pječ. pł. 0.22,	0.18
kokosowe truški	punt 0.95
kokosowy tuk	punt 0.66

Saksee paleny kofej
najlěpše měšenja k swjatym dnjam
1/2 punta 1.00, 0.56, 0.85
najlěpše měšenje za domjacnosće
1/2 punta 0.75, 0.70, 0.59

kofej bjez kofeina
samsne rołnjne
100 gr. wulik 0.63, 200 gr. wel. 1.20

Orig. Friedrichsdorfski cwibak
walik 30 pj.

K maćernemu dnjej
pralinkowe balenjo wot 0.60
had do najlěpšich nuancow
fiahisnowe pječowe měšenje
puntowka tyza 1.00
Wesowe pječowe měšenje
puntowka tyza 1.20
pječwo Clevera tyza 0.40
pječwo ke kofeji, wołmi pt. 0.80
vanille sokolada łafl. 0.18, 3 łafl. 0.50
wołcowe wotrjeli, hórke 3 łafl. 0.25
lauana sokolada 1/2 punta 0.38

Tunje konserwy
domjace měšenje, 2 pr. tyzka 0.85
Lipske wjeličiny, 2 pr. tyzka 0.68
kyane bany 2 pr. tyzka 0.45
zelenjowe rožki 2 pr. tyzka 0.58
jabłukow- wusmaš, 2 pr. tyzka 0.56

Rybowe konserwy
wołjowe sardinki
tyzka 0.55, 0.35, 0.20, 0.25, 0.18
tučne jerje w tomatowej juški
tyzka 0.45, 0.37
zawalene jerje
sardinki z rjančeho morja
Bismarck-jerje
jerje w želeju
pječene jerje bjez hłowy
1/1 litr. 0.55
litrska tyza 0.70

Wino za bowle a błido
Lět. 32 Edelsheimer Forst
za błeh bjez škleńcy 0.75
Lět. 32 Bischheimer Kirchberg
za błeh bjez škleńcy 0.85
Lět. 31 Guntersblomer Steinberg
za błeh bjez škleńcy 0.90
Lět. 33 Siebeldinger Sonnenschein
za błeh bjez škleńcy 1.00
Lět. 32 Mesenicker Königsberg
za błeh bjez škleńcy 1.00

Sadowe wina
Cyder, słódko słodźace jabłukowe wino litr 0.84
wino z łapšich jabłokow 0.68
wino z kisłych wisajow 0.68

Otto Sachse

Dentist C. Handlos
w Kamjeńcu, Am Damm 21
pódła sudnistwa
Nowožasne wothladanje zubow, kaučukowa, krónowa a mostowa technika.
Najkedźbliwiše wothladanje.
Ručne hodźiny 8—12, 2—6 hodź.
mimo pjatka — Wołóženje w płaćenju. — Přisłušeny k wšěm khorobnym kasam.

Małe nawěstki w Serbskich Nowinach maja wuspěch

K swjatkam
namakaće wšitke nowosće
w židach a tkaninach
za šóreuchi, jaki a rubišku atd.
pola firmy
Alphons Schauseil
w Budyšinje
Njedźelu wotewrjene!

Jeli Was
hłowa boli,
je-li so Wam **čoło zmoršći**
abo **dostanjeće-li faldki,**
tak zaleži to často na tym, zo sće zakomdźili, sebi w prawym času derje sedźace nawoči wobstarać wot

Ericha Lenza, wosebit. optikarja
w Budyšinje na Hošic hasy čo. 21 / Telefon 2134

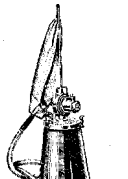
Wěncy spěwow
za serbsku młodźinu
5 sešiwkow su zaso na předań
w Serbskej kniharni w Budyšinje

Drasty w najwjetšim wubjerku a krasnych mustrach
kaž też **mantle** jara tunje
kupujeće pola firmy
Otto **Hartmann**
w firmje W. Häcker na Žitnej hasy čo. 7

Telefon 3738 **Kolesa** Telefon 3738
narunace dźele a přisłuški — reparatury spěšnje a tunjo
Wolfg. Frohs w Małym Wjelkowje

Fotowe . . . . . *projekcijowe . .* powjetšeńske . . domjace kinowe **aparaty**
a wše wěcy za amatěrske fotografowanje
FOTOWY DOM
Richarda Hutha
mějićel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy 18
Wuwinanje filmow a platow kaž też wotčahi wěcy wustojnje a najspěšniso

Swjatkowne poskićenje
w modernych mužacych drastach
30.—, 35.—, 45.—, 52.— hr.
sliponsy we wšelakich barbach a kwalitach
sportowe a lacowe drasty, wosebje tunjo
14.—, 15.—, 18.— hr.
kholowy za mužow, dołhe, **knikebokarje, sportowe jaki a tištowe jaki** we wulkim wubjerku
Najnowiše w **žonjacych mantlach** na składze
Njedźelu wotewrjene!
FRANZ MRSTNY
w Budyšinje na Bohatej hasy 4

Kedźbu! *Kedźbu!*
Rjedźenje kachli bjez sazow a procha

Hospodarjo, wobsedźerjo domow, wobsedźerjo hotelow, hosćeńcarjo, pjekarjo atd. **lutujće!**
Zasazowane kachle woznamjenjeja hobrske brojenje z wuhlom. Rjedźenje z mojim elektr. aparatom je **radikalne, hygijen.** a při tom **wurjadnje tunje!**
Wosebitosć: **rjedźenje pjecow z elektr. aparatom!**
Kharika dosaha, přińdu do domu!
Elektriske rjedźenje kachli bjez sazow a procha
Gustav Wehle
w Budyšinje, Wjelkowska dr. 173, II

Suknowy skład a krawcownja
Großmann
Bohata dróha 29, II
w domje firmy Kristeller. — Žane klamy!
Wulki skład nowočasn. suknow a podšlićow
Płaćizna za zhotowjenje wobleko a mantlow ze wšěm přisłuškom na čistym lenu a konjacych wosankach dźełanych
Też ze sobupřinjesenych suknow.
Pěkna forma. — Wuporjedźam a žehlu!
wot **hr. 25** počinjajo

Wěrowańske pjeršćenje
masiwne złoto 5.— hriwnow
Brückner w Kamjeńcu
Trauring-Ecke — Dom dobrych časnikow

Młyn a pjekarnja w Delnym Wujezdźe
poskićujetaj k dnjej maćerje:
tykańcki a torty kaž też **běłe pječwa**
wšěch družin po znatych tunich płaćiznach
Předawarnja w Budyšinje na Hošic hasy 5

Čehnjenje 5. rjadownje
205. sakskeje krajneje loterije
Čehnjenje 1. rjadownje: 23., 24. a 25. meje 1934
Wulki wuspěch!

1/10	1/5	1/2	1/1
3.—	6.—	15.—	30.— hr.

Losy poručataj a rozcelelaj
Budyskaj běrcaj statneje loterije
Friedrich Rother na Kěžorskej drózy 22
Ernst Lehmann na Kamjeńtnej hasy 45

Towarstwo pomocy za studowacych Serbow
zmjeje, kaž jeho wustawki (§ 19) to postajeja, srjedu po swjatkach, 23. rózownika, popołdnju w 2 hodź. w Serbskim Domje w Budyšinje swoju
porjadnu
hłownu zhromadźiznu
Dnjowy porjad:
1. Rozprawa a zličowanje lěta 1933. 2. Towarstwo a Domowina. 3. Druhe należnosće towarstwa.
Předsyda

Hosćenc w Sernjanach
Jutře njedźelu **kwětkowy bal**

Klóštrska serbska młodźina
zarjaduje jutře njedźelu 13. meje
wulke mejumjetanje o o o
Popołd. 1/3 hodź. póndże wot Pančanskeje młodźinowni SWJEDŹENSKI ČAH. — Wječor 1/2 8 hodź. su ZJAWNE REJE w Pančičanskim hosćeńcu. Zastup je nizki!
Wšitcy lubi Serbja su pola nas wutrobnje witani!

Serbske towarstwo Jutrnica za Njeswačidło a wokolinu
woswjeći njedźelu 13. rózownika wječor 1/2 8 hodźin w knježim hosćencu swój
25lětny jubilej wobstaća
wobstejacy ze spěwow, swjedźeńskeje rěče, dźiwadła a rejow.
K tomu wše serbske towarstwa a wšón serbski lud wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

W Pančicach
wulka zjawna zhromadźizna N.S. ludowcho spomožerstwa
srjedu 16. meje 1934, wječor 1/2 9 hodź. w sali hosćenca w Pančicach
„Ludowe zjednoćenstwo přez N.S.V."
Rěčnik:
sobustaw str. **Spiegelberg,** Drježdźany.
Zastup darmo!

Kedźbu! Pókhod kolesow je jara wjele hódny při nakupje. Mam swětosławne
znamkowe kolesa
Opel, Miele, Express, Adler, Torpedo a National
płaćizny hódno
Kolesowy dom Fuhrmann
na Hornčerskej hasy 10. Telefon 3004

Wšě čišćerske dźěła
tunjo a w dobrym wuwjedźenju
w čišćerni Serbskich Nowin

Daće Waše wokna **barbić** mištrej, kiž žaluzije twari? Nět! Potom dajće prošu Waše
žaluzije a zakulny (Rolläden)
barbić porjedźić wotriadnikomaj
Grohs & Schneider
W Budyšinje na Hornčerskej hasy 41, telefon 2471.

Wóčny lěkař dr. Rězak
zapućował

Dźěćacy lěkař dr. Schnabel
hač a 3. swjatkownym swjatym dnjom
rěčne hodźiny nima

Přiloha k čisłu 109

SERBSKE NOWINY

Sobotu 12. meje 1934

K maćernemu dnjej 1934

W Budyšćinje, 12. meje.

Druha njedźela meje wotmětwa so w šćerokich worschach našcheho ludu jako

žiwjedźeńšti dźeń.

W prěnich lětach nadeńdźe tuta myślička wschelake wobmyślenja. Wěšo, ideja so je saborjenjom pschija, wožebje dźiwajo na čźišu, neutralnu podłohu — njewotwisnu wot politiskich stronow, sozialnych worschtow, nabožinu a starob. Wschitzy wschak so njemóžachu do dna tuteje myślički sanóricź. Mějachu wschelake wobmyślenja, tola po čźasu zyle wotmjelknychu. Jeni měnjachu, so dźensa pschemyšlowe kruhi so tuteho dnja smožowaćz, so bychu jón k woživjenju wobkhoda wužiłe. Druhim so z nim zyrkwine lěto kažesche. Tola duchowni wobeju wusnaćow skajachu so wjeźele do žiłźby tuteho dnja. Hischcze druhe swjerschne winy so so strowym smyslom tuteho hibanja wotbychu. Džakownje dyrbi so wusnaćź, so so hłuboki sozialny smysł maćerneho dnja dale a bóle pschedrěwa.

Schtó też snaje rjeńschego powołanja hacź te dobreje maćerje? A jeje dźeń, tutón rjany nałoźt, w meji macź pocźeśćiśćź a njesprózdnej cźišći žiwjatok darićź, žej dale a bóle we wótznym kroju žiwój pucź rubacź. W kóždej žiwójbje so pschihotuje cźinja, lubej maćerи so podźakowaćź. Tak cźišche, kaž maćerna lubosćź skutkuje a naš wot dźěćazych dnjow wobdawa, tak cźišći a jednory budź

maćerny dźeń.

Luź, mali a wulźy, dźakujcze so na jutrischej njedźeli waschej lubej maćerи! Wotewjmicze swérnej duschi na njedźelskim dnju wschě dźało a starosće, so by ras mohła ruzy do klina połožiśćź, kiž so hewak wo waš stara a trada, hdyž sće khori, waš njewopuschćeći. Pakaćze ji waschu dźěćacowsku lubosćź, so by wotbłyschćeź jeje wutroby napjelnił.

Maćerny dźeń njeńmě bycź někajki howrjazny žiwjedźeń se žiwjedźeńskim cźahom, khorhojemi a z njemérnej hudźbu, ale žiwjedźeń we žwójbje, we lubym domcźku. Hotujcze so a pschinjesćze ji najrjeńsche, schtoż na wonach rosćze. Njech kwěrki sa waš rěcźa.

Hdyž doma spominacze na lubu maćerku a ji pokazacze šmamjenja lubosćze a dźaka, a byrnjež šnadna kwětka by'a, potom dopomnicze so teź na khore, bědne a schědźiwe maćerki w khorownjach a schpitalach. Sowjeselcze jich z někajkim darom! S błyschćatych wocźow budźe jich dźak rěcźećz. Wy dźěći, kotrychž maćerki žu so hižo k wěcźnemu sparej do žiwjateje zemje połožiłe, wupytschcze jeje rowcźk a wobras na scźenje, kotrehož lube mjeńwocźo semrěteje maćerki wam do pomjatka woła, z kwětkowym wěnczkom.

Też wy mandźelšty a boroscźeni žiwnoju a dźowki, wužijcze maćerny dźeń, wotrunajcze na tutym dnju maćerи waschich dźěći a waschej maćerи njeźemjenu žwěru a wospornitwu lubosćź, z kotrejž waš žona a macź naštajnje wobdawa. Wěźcze won na maćernym dnju do rjaneje meje a njech maćerka wobwschnje a sacźuwa, so je dźak.

hežło maćerneho dnja.

A nascha luba serbska Łužiza njeńmě na njón sabyć a so žanej wjeselu, městu a městaczku we wótznym kraju wohańbicź dacź.

K maćernemu dnjej.

Domowina swojim serbskim towarstwam a cyłemu serbskemu ludej:

Pod tutym napismom wozjewja so jenoź należnosće a wukazy Domowinskeho předsydstwa a jeje nowinarskeho wotrjada. Čitajće, zaščěpće sej do pomjatka směr noweho dźěła, zo by był wukon ze strowym jadrom byća našeho serbskeho naroda.

Serbskim towarstwam do pomjatka!

Što radosć rjeńšu dawa,
hać dróhu pućować,
hdyž z nowej drastu trawa
chce zemju woblekać.

Mějach zaúdźenu njedźelu składnosć, w Porśicach jara rjanu zhromadźiznu dożiwić. Serbske towarstwo „Swěra" wotmě swoju měsačnu zhromadźiznu nic, kaž bywa hewak wašnje, w towarstwowej jstwičcy w kovčnje, ale w zelenym raju Krakečanskich horow. Tam bě so zešła rjana syła serbskich nanow, maćerjow a wosebje dźěći. Spěwy klinčachu, słónčne pruhi sebi w štomach a kerkach hrajachu, a wjesela zabawa zjednoćeše wšitkich do rjaneho cyłka. Zhromadźizna bě za wobdźělnikow wěšce nutřkowna podeńdźizna, hnujaca a pozběhowaca.

Namjetuju wšitkim towarstwam za lěćni čas zarjadowanje tajkich swójbnych zhromadźiznow pod módrym njebjom. Wšako maće wšudźom w blizkosći serbskich wjeskow rjane a swojorazne městna, hdźež so pěknje skhadźuje. Njekhodźće pak sami, njech je to zdobom njedźelski wulět za cyłu swójbu. — Nětko zwjetša wonka ze spěwanjom khětro klaca. Dołhož nimamy w towarstwach wosebite kapały atd. — Domowina Wam w najbliższim času něšto jednoreho a rjaneho namjetuje. — pomhajmy sebi hinak: Wzmiće sebi někajku ćahacu harmoniku sobu. A spěwajće sebi potom naše krasne serbske ludowe pěsnje — nic cuze šlagery. Dokelž su towarstwowe spěwniki dosć wulke a za tajke předewzaća njepřihódne, poručamy Wam naše małe spěwniki, kotrež pola k. Simona za 10 pj. předawamy.

Přednoški na tajkich zhromadźiznach njech su krótke, na žadyn pad dłěše hač pół hodźinki. Nimaćeli přednošowarja, wupytajće sebi rjane ludowe powědańko, kiž so derje čita abo powěda. Bohaty skład našich bajkow poskića dosć maćizny. Domowina Wam radźi dobrje z dobrej radu pomha.

Też Wašim dźěćom maće něšto poskićić. Štó znaje starе serbske dźěćace hry? Chcemy je znowa wožiwić a zakorjenić. Přichodnje porjadnje tajke hrajki sobu w Serbskich Nowinach wozjewjamy. Wutřihać a derje skhować! Powědajće też Wašim dźěćom tam a sem serbsku narodnu bajku. Krasny to pokład!

Nimo toho pak porjeńšće a wupyšće serbske zhromadźizny z basnjemi ludoweho razu! Potom změjeće też lěpši wopyt!

Tuž dźělajće pilnje! P. Nejdo.

Pola mačerje

(Wobraz se wšy.)

Nó haj, so wě, dźenža k maćerjenemu dnjej wosmje žebi Pawoł koło a pojěźe do žiłźobneje wšy k lubej maćerzy.

Lětża je žebi wězku zyle hinak pschemyślił, hač je druhe léta cźinił. Wě bóh žiwla, kak dołho hischcze žiwoju maćerku směje? To dźe drubdy jara khětrje. Sšmy to jaschu tydźeń pola starеje Dubowеje widźeli. Žadyn cźłowjek njeje žebi myślił, so tak ruće budźe.

Ně wschak, jemu date njeje, žwonkownje rjenje cźinicź, kaž druhi mója. Ale we wutrobje, haj wschak, ma hižo prawe sacźuce sa nju a sa wschě. Jenczi so ženčenje jako muž, so by to widźećz dał. Je wschak hłuposćź, so tajke něschto myśli. Wón to teź wě, ale njemóže žebi pomhacź. Kaž druhi ludźo pschi druhich wězach.

Runje k maćerjenemu dnjej so derje hodźi. Haj, budźe so dźiwaś smužićź. Dokelž, kaž hižo prajach, njewě, kak dołho ju hischcze smě?

Po titku khoseja je hižo wječera pobył a pschihódnu kwěcźel jemu hižo mandźelska zhotowi. Nó, potajkim, budźe wobě wězy sapakowaćz a potom na kolesu so žiwdyć a farkowaćz. A budźe prawje rjenje z lubej maćerku cźinićź, kaž so žiwscha! Budźe ji rjeź, so zdawna žem nje pschećeł wot wulkeho pčenjenja a žwonkowneho cźinjenja był, ja cźimj je macź hižo dawno pschišchła a nahonila pola njeje. Ale dźenža k maćerjenemu dnjej, tchodła tu je, so by ras tak prawje žiwoju wutrobu wužiwał. Budźe maćernu ruku wjacź a cźišaćź. Potajkim, gratuluju cźi schikwanje k twojemu dźenžnišchemu maćerjenemu dnjej a pschinjeju cźi maliczkosćź žobu, budźe rjeź. A potom budźe so wužiwaćź, runje won rěcźećz! So je dawno na wutrobje měł, so tak prawje wutrobicźe podźakowaćz za wschо, schtoż je na nim dobreho cźinił a wot małosće. Schto by ś njeho do njeběcha a kaśaćjinjerja naštało, kak hušto je ju hněwał! Ale njeńmě jemu tak za šło wšacź, w mło-

---

Bobak:

„Pućowałoj staj pućowałoj dwaj frejnaj młodźencaj . . ."

(Skónčenje.)

Posledni wječor w Dešnje! Posledni wječor we Delnjej Łužicy. To so ma hódnje woswjećić. Tuž dźěchmoj na zabawu . . .

Nawječerjachmoj so, powotpočnychmoj, nobjesadowachmoj. A hdyž skónčnje dóńdźechmoj do korčmy, bě hižo po programmje. To wšak naju jara njemyleše.

Młody Dešanski přećel so jara wo naju staraše a tak też na rejwanskej lubi so bórzy kaž doma čujachmoj.

Njejsmoj tak jara za aktivne sobuskutkowanje při rejwanju. Radšo přihladujemoj . . .

Na Dešanskej rejwanskej lubi też woprawdźe běše něšto k hladanju. Njeměnju Dešanskich hólcow, hačrunjež so wo nich móže z khwalbu rjec, zo su jara přistojni a zdwórliwi też napřećo cuzym, štož so bohužel wšudźe a powšitkownje prajić njemóže wo serbskich młodźencach.

Ale te Dešansko holiča . . .

Zwjetša su swětłowłosate kaž Prasłowjanki. Dźensa w łapach njerejuja, ale z nahej hłowu. Žanej pak njeposbrachuje njezbytny čornosmołcany banćik na hłowe . . .

Swižne a tola sylne a wulke su tu holiča. Delnjołužiščanki seyła bywaju wjetše hač zwjetša drobne hornje Serbowki.

Pyšna drasta Delnjoserbowki hišće bóle dobi a porjeńšuje. To wšo jenoź tak sapa z čerwjenej, zelenej a běłej barbu.

A potom hakle, hdyž rejwaju!

To ći je dźiwadło! Čežke suknje kołotaju, lětaju jako rozžołmjene morjo hobrskich makowych kčenjow. Elementarnu móc ma zejhrawaca suknja tajkeje Delnjoserbskeje rejwarki. Hdźež někajki prózny stóle so dostanje do wjerja suknje, wotleći na bok.

Nam so to lubi... Zaspěwamoj, spěwamoj. Wězo pěsničku, kiž je najbóle znata w Delnich Serbach:

„Rědna jo ta leluja,
kenž tam we tom błoše stoj.
Rědne jo te burske žowćo,
kenž z tym gylcom domoj žo!"

A Dešansey hóley sobu spěwaju, horliwje a radostnje. Hišće wjacy štučkow móža hać ja...

„My howac teke na rejach jan serbske spiwamy, ale žinsa jo był nimski wjacor", praji mi jedyn młodźenc. Tohodla! Pozdźe po połnocy smy spěwajo domoj čampali a druhich z tym nakazyli . . .

*

Nazajtra pak dyrbjachmoj dom. Minył bě so tydźeń bjezstarostneho dundanja, jutře bě jutrowna sejeda a zhromadźizna Maćicy Serbskeje, to bě čas rozžohnować so z Delnimi Serbami.

Hišćo sym rano khětře wopytał staru serbsku wušiwarku. Delnjoserbska narodna drasta je wša wupyšena z wušiwankami. Lapa, cypjel, sórcuch, suknja — wšo wušiwane a bohaće wušiwane. To tajka wjesna wušiwarka na ruey połnej dźěła, přetož kóžde holčo nima dosć khwile a wustojnosće, sej same wušiwać swoju drastu.

Dźěch potajkim k wušiwarcy. Bydleše w starej drjewjanej khałupcy. A nutřka hakle ta stwa bě dosć njewšědna. Wšě sćěny z pohladnicami, z fotografijami, z wutřihankami ze starych a nowišich časopisow. Ani kósneho centimetra naheje murje njebě tu widźeć . . .

Stara přećelna wušiwarka při małkim woknje sedźo sórcuch wušiwaše. Jeje muž, sprawny stary Serb, jej motivy rysuje. Zwjetša je też sam wunamaka. Ma je rjenje narysowane na ćeńkej papjerje. Ryzy serbske mustry — kaž hordźe wuswětluje. Ale přispomni też hnydom, zo bohužel młode holiča husto zapiwaju stare serbske motivy, zo chcedźa měć nowočasne kajkež su widźałe na sukničkach měšćanskich knježničkow. Tak je tu wulki strach, zo też tu zaidu rjane, staroserbske motivy a zo na jich městno stupja nowočasne wostudłe a njelepe motivy. Wušiwarki w katolskej Hornjej Łužicy su stare narodne motivy dawno hižo woteznałe. W jich wušiwankach ničo serbskeho wjacy njeje . . .

*

Rozžohnowachmoj so z Dešnom. Fryco hišće nas přewodźi do Khočebuza. Potom pak po runej dróży khwatamoj na Hródk. Słónco pali a smali, a namaj wěšći, zo tak za tydźeń budźemy móc šlebjerdy spalenje kože sej sćahać z čoła a nosa . . .

Mjez Hródkom a Wojerecami hišće potom přindźe njezbytny defekt na kole, ale tola zbožownje so dowleču do Wojerec, hdźež zo strachom před Budyskimi hórkami a horami so dowěrimy ćahej . . .

*

Trochu ze strachom běch so po telko lětach zaso puścił do Delnjeje Łužicy. Kak tam budźe? Je Serbstwo tam počerpiło dalšich ranow. Je cofało?

Bohudźak, bě lěpje hač so bojach. Wězo, by było

Při zahonje.

Při zahonje stejachu tři hólcy: Jan, Michał a mały Max. Jim so běše a módre kwětki lubjachu. Kwětki na hólcow hladachu kaž krasne woči. A hólcy skok hódachu, kajke woči su najrjeńše.

Jan powědaše: „Najbóle lubja so mi módre woči. Su krasne kaž njebjo." Michał rjekny: „Najbóle lubja so mi čorne woči. Su krasne kaž nóc." Mały Max bě zamysleny. Po khwili rjekny: „Najrjeńšej wóčey ma naša mać."

Skoku so hólcaj woprašešaj: „Kajku matej barbu? Módru abo pak čornu?" Ale mały Max jimaj rjekny: „To ja njewěm. Ja jeno wěm, zo ma najrjeńšej wóčey naša mać!" A při tym wosta.

A měješe też prawo. Č. Kožušk.

Swěrna maćerka.

Putka pata wodźeše
Za hunami maluške,
Wučeše te kurjatka
Wački hrjebać, zornješka.

Přiwleče tam liška so,
Hrabny jene kurjatko;
Skrěče pata skhroblena
Njemdra do liški so da.

Lišcy zleći na hlown,
Drap! jej woči rozdrapnu;
Liška puści kurjatko
Za tej patu hrabajo.

Kokoš z pyskom rubajcy
Skusa lišcy pazory,
A ta slepa, krawjata
Skiwło čekny do lěsa.

Krej a dušu za dźěći
Waža swěrne maćerki.

Kokula, kuku!

Wonecy, 12. meje 1934.

Kokula so khowa. Stó z was je ju hižo wohladał? Najwjacy ludźi wumrje bjez toho, zo by hdy kokulu zawohladało. Haj, słyšeć dawa so nam wona wjacy hač wšelake druhe ptački, ale widźeć so njedawa. Su dźěłojo a wowki, kotřiž su 70, 80 a 90 lět na swěće, tola žaneje kokule za cyłe žiwjenje wohladali njejsu. Haj, to hižo je zbožo, hdyž směš kokulu wonka žiwu wohladać. A tajke zbožo so mi dosta tydźenja, jako rano pol na wósom na dwórnišćo jědźech. Nadobo zasłyšach před sobu ze štomow (jabłučinow) kukanje kokule. Přijědźech bliže, wulećeštaj z haleja dwě kokuli, kaž byštaj so łojilej. Zaso jena kukaše. Sěrej ptakaj, něšto čeńšej hač holbje. Sćicha lećeštej. A přeco přede mnu lětaštej pak so w jabłonjach skhowaštej. Kruch dale nadobo tři kokule lětachu. Tajkele zbožo! Ale te njewostachu hromadźe. Jena tu třeću do lěsa čerješe, potom so wróći k tej, kotraž bě při puću so na štom posydła. Ja běch je mjez tym přejěł, a jako so wobhladnych, to widźach, zo tej dwě přenjej (mysłu) so zaso na wulěty zetkaštej. Ducy dom jej wjacy njewohladach. Wuj Zahrodnik.

Bóh će wšudźe widźi.

Mikławš a Jakub zańdźeštaj do cuzeje zahrody, kotraž běšo wočinjena. W zahrodźe steješe štom polny zrałych wišnjow. „Hladaj Jakubje", dźeše Mikławš, „tu móžemoj so do syteje wole wišni najěść, žadyn človjek w zahrodźe widźeć njeje. Wotłamamoj sebi ruče bałozu a y njej čekńmoj."

„Né", wotmołwi Jakub, „to njesměmoj činić, te wišnjo namaj njesłušeja." „Što wo to!" zawoła Mikławš, wšako naju nichtó njewidźi." „Myliš so, luby Mikławšo", rjekny Jakub. „Dopomń so jeno na to, štož namaj nan wóndano praji: Njech staj hdźežkuli, Bóh waju widźi." Mikławš so začerwjeni a rjekny: „Prawje maš, Jakubje, pójmoj dale!"

A hólcaj so ze zahrody wusmyšlaj.

Pišćałka.

Běchu ułhdy tři sotry, wšitke dorostłe a rjanuške; najmłódša pak přesahowaše staršej na rjanosći. Přińdże pak mlódženc z dalokeho kraja a wuhlada sotry na luwy, hdyž z kwětkow a rostlinow wěncy wijachu. Najstarša běše rjana; jenu pak so lubješe najmłódša, a tu chyšo wón wěć za žonu.

Za někotre dny dźěłaštej sotry do lěsa na jahody; najstaršej zahuli so mlodźenc, wona zabi najmłódšu. Wukeca hłuboku jamu, a nawoń tam położiwši, nasypa na nju pjerješ a mjelo staršimaj, zo su ju wjelki rozchrabałe. Mlódženc přijědże a prašeše so za swojej słužobnej; wšitcy wotmołwjachu ze sylzami jeje strašnu smjerć. Wórcy žurješe wupłakowaše wón jeje smjerć, ale po času zaswěwa so jeho zrudoba. Zabijerka nalěčzaše tróstujcy sebi jeho wutrobu přiklóni, zo wo jeje ruku zadża a dźeń sluba so postaji.

Mjez tym wuroseše na rowje zabiteje sotry wjeršk; přińdże pak tam pastyr, wudźěła sebi z jeje prutow pišćałku a zapiska sebi na njej. Ale kak so spodźiwa, njesłyšo z njeje zwučeneho zwuka — wona je nož spěwaše ze žałosćenjom tule pěsničku:

Hraj, pastyrjo, hraj!
A Bóh će pomhaj!
Starša sotra je zabiła mje,
Młódša sotra je škitała mje,
Hraj, pastyrjo, hraj!
A Bóh će pomhaj!

Wón dźěše k staršimaj zabiteje sotry a pišćałka spěwaše přeco tesame słowa. Hdyž mać na njej zadu, wusłyša pěsničku:

Hraj, maćerka, hraj,
A Bóh će pomhaj!
Starša sotra je zabiła mje,
Młódša sotra je škitała mje,
Hraj, maćerka, hraj,
A Bóh će pomhaj!

Nan pišćałku do ruki wzawši, słyšeše to same:

Hraj, nančičko, hraj!
Bóh pokoj će daj!

Hdyž wuplakana srjedźanska sotra pišćałku wot nana wza, zasłyša tusamu pěsničku;

Hraj, sotřička, hraj!
Bóh pokoj će daj!
Starša sotra je zabiła mje,
Ty sy, sotra, pak škitała mje.
Hraj sotřička, hraj!
Bóh pokoj će daj!

Tu pěsničku słyšicy, zbłędny zabijerka, a hdyž ji nan a mać pišćałku podaštaj, wobliny krej zarażeneje sotry lica, a pišćałka zaspěwa k poslednemu razej swoju pěsničku:

Hraj, sotřička, hraj!
Bóh će pokhlostaj!
Ty sy, sotra, zabiła mje,
Młódša sotra škitała mje!
Sy mje, sotra, skóncowała,
Zbožo sy mi zawidźała!
W jamje sy mje zahrjebała,
Z čornej zemju zasypała.
Wjerba wurosće mi z rowa,
Kiž to na wěčne nětk spěwa.
Hraj, sotřička, hraj!
Bóh će pokhlostaj!

Tak přińdże zły čin na swětło; zabijerku přiwjazachu za rucy a nozy k dźiwim konjom, kotrež ju na kruchi roztorhachu. Młodźene pak wza sebi pěknu sotru, kiž bě młódšu škitała.

Pólska bajka. Přełožił H. Dučman (1852).

„Maćeri mam so za wšě swoje zbožo dźaćkować a za wšo, štožkuli sym hdy dobreho sčinił."

Napoleon I. na kupje St. Helena.

Sotry kwětki.

Kwětki su kaž sotřički,
Znjesu so we lubosći;
Znjesliwemu kwětaškn
Wšitke duški dobre su.

Popřeja sej mjes sobu
Rjeńšu tu sukničku;
Hajo mĺtke towaršstwo
Njezwadźa so ženičko.

Kiwa'u sej lubosnje
Hdyž jim Boži wětřik dźe;
Ženje kwětka na kwětku
Njekleska ze zawisću.

Holiča, wy towaršci,
Budźće też we lubosći!
To so lubi jandźelkam
A rad přikhadźeju k wam.

Radyserb.

Budyšin, 12. meje 1934.

Lube dźěći! Tule njedźelu je swjedźeń maćerje (a nana). Stwórca kazuja Boża, hižo wjele tysac lět stara, wam přikazuje: ćesćuj nana a mać, zo by so ći derje šło na zemi a dołho žiwy był! Žanej kazni Bóh njeje dołhe žiwjenje na zemi přidał — jenož stwórtej. Tchodła sebi ju waže, doniž sće na zemi, přetož dušne dźěćo ćesći nana a mać też, hdyž staj hižo swětłej dobru nóc dałoj a na kěrchowje spitaj! Dźěćo ma postuchać a ćesćić staršeju, dokelž Bóh to žada. Tu žane wuréče nic njepłaća. Byrnjež nan jako złostnik w kłódze sedźał, ty maš jeho lubować a ćesćić jako swojeho nana. Njech nichtó tele wěcy za žert nima, by sebi samomu zoškodźił — njesměrnje zoškodźił tu a po smjerći. A tola chce was zbožownych widźeć

Waš wuj Tomaš.

---

slepe sebjewobsudźenje, wobkručić, zo tam derje steji ze Serbstwom. Zo tomu tak njeje a być njemóže, wě kóždy, kiž znaje někak přičiny a korjeń našeho narodneho bubjeństwa.

Ale njeje też ani přičiny k zadwělowanju. Haj, dyrbimy rjec, zo ze Serbstwom w Delnjej Łužicy we wěstym nastupanju lěpje steji hač w Hornjej Łužicy. Lud tam drje nima serbskich knihow, jich jeničći časopis „Serbski Casnik" je tež loni zašoł, bu wopor hospodarskeje nuzy. Nimaš tam serbskich towaršstwow . . .

A tola je woprawdźitosć, zo su delnjoserbske wsy hewak hišće ryzy serbske. Tajke cyrkwinske wsy, kaž Dešno, Móst, Brjazyń, Debsk, Popojcy — wšo ryzy serbske. Hdy bychmy měli tajke dobre serbske Rakecy abo Njeswačidło abo Bukecy!

A młodźina w Delnjej Łužicy serbuje. Serbuje zasadnje. Nic snadź ze zahorjotosću, ze zasaklosću, ze serbskim přeswědčenjom. Ale serbuje, dokelž to hinak być njemóže, dokelž to samo wot so rozumi, zo jenož swoju maćerinsku rěć. A starši też jenož serbski rěča z dźěćimi. Chcyli być z błyskatym příkładom někotrejžkuli swojej maćeri wboheho Budyšina, kiž swojemu zaščěpi němsko-serbsku mješanu rěc, kiž dyrbi sej potom z wulkej prócu wohnemu dźěćoju zaso wukrućeć, zo by nawuknło rěčeć prawje němski a serbski . . .

Potajkim njehańbje mi Delnju Łužicu, njehladźeće wo mrěču delnjoserbskeho narodu! Hišće dawno nje je tak daloko. Hišće Serbstwo w Dešnje a Brjazynje a Prjawozu a Mosće krućiso steji dyžli w Njeswačidle a Barće a Minakale . . .

Hišće Serbstwo njezhubjene ani we Delnjej Łužicy!

Budyske stawniske powěsće

ja czaj wot 4. hacj do 9. meje 1934.

Pschipowědanja: Maks Albert Krawz, hudźbnik, ſ Hanu Schwehźij, kſuzobnej, wobaj w Budyſchinje. — Maks Eugen Beyer, czaſnikar, ſ Marjanu Charlottu Nebeſez, domjazej hźowku, wobaj w Budyſchinje. — Pawoł Rachel, terrazzokladźeř w Nowych Bóſchzach ſ Gertrudu Elſu Meyerez, pomoznizu w Budyſchinje. — Hendrich Maks Richter, klampnař w Drježdźanach ſ Marju Gertrudu Menſchnerez, wuběrarku w Budyſchinje. — Hermann Helmut Guda, jamkař, ſ Martu Luiſu Schichtez, pſchedawarku, wobaj w Budyſchinje. — Marzijn Korla Adolf Vogler, pinčnik, ſ Martu Hilźu Bernhardtez, bjes powołanja, wobaj w Budyſchinje.

Swjatane mandźelſtwa: Alfred Herbert Nopper, kuchař, ſ Alinu Elſu ſwud. Lehmannowej rodź. Handrikez, bjes powołanja, wobaj w Budyſchinje. — Rudi Gerhard Kaſper, pjekař w Budyſchinje ſ Elſriedu Hilźu Michalkez, pſchedawarku w Bikopizach. — Kurt Klimant Roſjat, blidař w Nadźanezach ſ Hanu Bertu Cierpinkez, kluzobnej w Budyſchinje. — Hendrich Horſt Groże, cjeſła, ſ Olgu Friedu Machnickez, pomoznizu, wobaj w Budyſchinje. — Bjedrich Wilhelm Schwerdtner, rěznikſki mišchtr w Hirſchfeldźe, ſ Marju Charlottu Zirnſteinez, pomoznizu we Wernarjezach. Korla August Pětſchka, ſpedlař, ſ Johannu Hildegardu Lehmannez, poſkužowarku w Budyſchinje. — August Waltar Peſchel, namětny wokrejny wjednik dźěłačerſtich ſlupinow ſ Gertrudu Marjanu Linkez, bjes powołanja, wobaj w Budyſchinje. — Bjedrich Richard Richter, pólſki inſpektor, ſ Hanu Ernu Fiſcherez, bjes powołanja, wobaj w Drježdźanach.

Narodźenja: Willijej Hermannej Beyerej, wyſchſchemu ſtrażmiſchtrej, hźowka. — Marzijnej Willijej Senſenſchmidtej, ſpedlarjej a tepezerarjej, ſyn. — Reinholdej Joſefej Ehnerej, wucžerjej w Cžerwjenych Noſlizach, hźowka. — Erichej Waltarjej Kurtej Kunſchmannej, ſtakorjej, 2 hźowzy. — Reinhardej Marzijnej Hennigej, privatnemu pſchiſtajenzej, ſyn. — Ocje Adolfej Marſchnerej, elektromonterej w Malym Wjelkowje, hźowka. — Guſtavej Richardej Riedelej, kriminalnemu hłownemu ſtrażmiſchtrej, ſyn. — Jurjej Rudolfej Degelowej, wyſchſchemu dźaſatnikej, hźowka. — Bjarnatej Oſkarej Mrózej, wobſtejdźer drogowonje w Hodźiju, ſyn. — Njemandźelſki hólz. —

Semrěčeli: Jan Arthur Lehmann, pſchekupſki pſchiſtajenz, 23 lět. — Matej Michling, privatnik w Cjornym Khołmu, 59 lět. — Pawlina Auguſta Ida Adamowa rodź. Straußez, wudowa po wobſtejdźerju młyna, 65 lět. — Jan Jurij Lehmann, prokurift, 61 lět. — Pawoł Feldsmann, fabrikſki dźełačer a měſchčanſki rada, 37 lět.

Cyrkwinske powěsće

Njedźela Exaudi, 13. rožownika 1934.

S Hornjeho Wujesda.

Rano 1/8 hodź. němſka ſpowědź, hodź. 1/9 hodź. němſke předowanje, w 10 hodź. dźěćikemſchenje 1. hacj 5. ſchulſkeho lěta.

S Wjeleczina.

Dop. w 10 hodź. němſke kemſchenje.

S Wojerez.

Rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, duchowny Unger; dop. w 9 hodź. němſke kemſchenje, farſki vikar Hamann; 1/211 hodź. ſerbſke kemſchenje ſe ſpowědźu, duchowny Unger; pſchip. w 12 hodź. ſerbſke kſchcjenja, duchowny Unger; pop. w 2 hodź. němſke kſchcjenja, farſki vikar Hamann.

Katolske cyrkwinske powěsće

6 njedźelu po jutrach, 13. meje 1934.

Tachantska cyrkej: Rano 3/4 6 hodź. Boża mša, dopołdnja w 9 hodź. wulka Boża mša z předowanjom. Zawjedźenje noweho fararja, wysokodoſt. k. vikara Franca Lehmanna. Pop. w 2 hodź. nyšpor, wječor we 7 hodź. mejski nyšpor z předowanjom. Cyrkwinska hudźba, dnja 13. meje: missa XII za štyrihłosny měšany khór wot Mich. Hallera. Offertorium: „Aseendit" štyrihłosnje wot Ferd. Schallera.

Přileżnoſć k ſpowědźi: Sobotu wječor 6—7 hodź. a 1/8—1/9 hodź., njedźelu rano 1/6—1/7 hodź. a dopołdnja w 9 hodź. mejski nyšpor: wutoru, ſtwórtk a ſobotu wječor 1/8 hodź.

Cyrkw. hudźba na mejskim nyšporje, Lawretańska litanija of. 225 za štyrihłosny měšany khór a piščele wot P. Griesbachera (přenje přednjesenje).

Serbska cyrkej: Sobotu pop. w 3 hodź. přileżnoſć k ſpowědźi za dźěći, 6—8 hodź. přileżnoſć k ſpowědźi za doroſcenych, 1/8 hodź. němſki mejski nyšpor.

Njedźelu wot 1/7 hodź. přileżnoſć k ſpowědźi (nic pak za dźěći), 1/7 hodź. Boża mša, 1/8 hodź. přenje ſwjate woprawjenje, dop. w 9 hodź. wulka Boża mša z přenim ſwjatym woprawjenjom ſerbſkich dźěći, w 11 hodź. ſulska Boża ſłužba z předowanjom, we 1 hodź. ſerbſki nyšpor, w 7 hodź. ſerbſki mejski nyšpor.

Bože mše wob tydźeń: wšědnje 3/4 6 a w 7 hodź., ſobotu: 1/8 hodź. ſwjećenje kŕćeńſkeje wody a wulka Boża mša.

Hač do 25. kóždeho měſaca

móžeš ſebi „Serbske Nowiny" pola liſtynoſerja abo na kóždej póſce Němſkeje ſkazac. Po 25. potom póſta 20 pjenježkow přirażka zběra. Lohodła ſkazaj ſebi kóždy z časom „Serbske Nowiny", zo njeby wo připóſłanju žane přeſtawki naſtało.

Sport

Kolojězdny klub „1899" w Budyšinje nětko hiſće jako jenička zjednoćenſtwo kolojězdnych wobſteji. Wono je wot přetworjenja ſem derje poſtupowało. Na zhromadźiznje zaſłużenu wuturu ſo zaſo někotři muzy a žónſke do towarſtwa přijachu. Přichodny wuješd je njedźelu 13. meje do Němſkich Pazlic, hdźež budże ſo wujězdźować. Kóždu wuturu ſo we „Třoch lipach," zwučuje, kóždu přenju wuturu w měſacu je zhromadźizna. Přinoſowdźenja ſo kóždy čas w „Třoch lipach" přijimaju.

Radio

Njedźelu, 13. meje ſłyſchimy:

Königswusterhausen: Nimo ſnateho njedźelſkeho programa: 6,15 pſchiſtawny konzert, 8 hodźina ſa ratarja. 8,55 komorna hudźba. 12,10 pſchipołdnjoſki konzert. 13 k dnjej macjerje. 14,50 tačele. 19 ſabawny konzert.

Lipik: Nimo ſnateho njedźelſkeho programa: 6,15 pſchiſtawny konzert. 9,05 raníſchi konzert. 12 konzert. 15,45 popołdnjoſchi konzert, 20 wulki wječorny konzert.

Hišće ważne ſ njedźelſkeho programa: Barlin: 21 konzert. Stuttgart: 20,30 operetta „Maſcottchen". Mnichow: 20 wulki wječorny konzert. Win: 20 operetta wot Jana Strauża „Jabuka". Marſchawa: 19,50 lohka hudźba. Praha: 19,05 hudźba ſ operettow. Budapeſt: 22 zyganſka hudźba.

Póndźelu, 14. meje ſłyſchimy:

Königswusterhausen: Nimo ſnateho wſchědneho programa: 6,20 raníſchi konzert. 12,10 tačele. 12 tačele, 15,15 ſa žony. 20,15 hodźina naroda. 21 konzert po pſcheću.

Lipik: Nimo ſnateho wſchědneho programa: 5,55 ſa burow. 8,20 tačele. 12 pſchipołdnjoſki konzert. 13,10 tačele. 18,20 wojeſki konzert. 20,15 hodźina naroda. 22,10 Awſtriſka.

Hišće ważne ſ dnjoweho programa: Barlin: 21 hudźba ſ 18. lětſtotka. Königsberg: 21 pijany wječor. Köln: 19 wječorna hudźba. Stuttgart: 21 połkowy. Mnichow: 21 ludowa hudźba. Win: 20,35 arije a duetty. Beromünſter: 19,55 ſymfoniſki konzert. Warſchawa: 20 orchеſterſki konzert.

Spěwař

Won w polku „Spěwař" rěkaſche. Sa tuto czeſtne mjeno, kotrejž wjeſełu wutrobu a radoſtnu muſlicžku wobſtrědowcjeſche, měješche ho ludowemu ſpěwej djakowacj, kiž najradſcho ſpěwaſche. Spěwaſche jón w jenej ſ tamnych tužnych nozow awguſta 1914, jako ſo połk po dalikim, ſurowym puću piſcheď namurom k cžeſkemu ſparjej do nóz mokreje trawy lehny. Pſchcjachowachu ſwoje ſtawy pod ſchkłom muſtajenych połnych ſtrażow, a jenoj tu a tam hiſchcje nječtó ſłowicžka ſchepny. Tu žórleſche ſo nadobo ſ hromady ſłomy tutón ſpěw bjeſtaroſtneho ſtrowjeńkeho wjeſela a ſtyſknivoſcje ſbodom. Nadoſcej melodije ſo runje dźěſeju ſ ludźerjawymi włoſami nad hłowami wotpoczowacych ſnoſchowaſche a wróći ſmorcžazym ſich wědomje. Nadobo bě ſo ſprózniloſcj pominyła, wocži bywachu ſaſo wulke a widźachu ſe ſpodźiwanjom, kak ſdaſne wohnje nózne njebjo cžerwjenjachu, mjeſ tym ſo derje ſnaty ſpěw runja cžerſtwej wodźicžjy horze cžoła khłódźeſche.

Wot tuteje nozy běſche won tón ſpěwař, to rěka: poſrědnik mjes dawnym wjeſera a ſajnym dźenſa. Jeho poſ ład na ſpěwach ſdaſche ſo być njewuczerpanjomny, a won wobſtejdźeſche kražny dar, ſtajnje tón ſpěw ſanjeſcj, kotrejž ſaharjenje ſtopnjowaſche a cžeſče hodźiny ſnjeſłiwe cžerjeſche.

Tak to woſta, teſ hdyž bychmy prědki w ſpěrowach. Spěwaſche ſaharjaze pſcheſpoła a zunje ſpěwy, ſpěwy

Hospodarski rozhlad

Sobotu, 12. meje 1934.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,496	100 pólsk. złotych	47,25
1 jendźelski punt	12,755	100 českosł. krónow	10,42
100 šwajc. frankow	80,97	100 franc. frankow	16,50

Barlinſka burſa měješe wczera ſaſo ſłabſche a njeſtajniſche wikowanje. Kurjy akzijow pak ſo njedźiwajcy teho ſwjetſcha połěpſchowachu, jenoj někotre trochu ſpadnychu. Wiki rentowych liſtcžinow ſo njepſchemeniču.

Barlinſke žitne wulkowiki tež wczera wikowanje njewoſtajichu. Pſchi ſuchoſcje je na rětach mało wody, tohodła ſo na cžołmach mało žita pſchiwożuje. Młyny wſchak hiſchcje mało pſchenježy a rožki kupuja. Sa pſchichodne dny ſo lěpſche pſchedawanje muki wočakuje. Wowſ mějeſche dobre witi, jeho ſo mało poſtiſcjeſche, wowſkow placžiny dozpěchu ſamo rožkowe placžiny. Sa jecžmjenjom ſo industrija trochu naprašchowaſche.

Wczera placžeſche w Barlinje zentnar

pſchenježy: 9,40—9,65 hr., rožki: 7,85—8,10 hr., jecžmjenja, nal.: 7,85—9,10 hr., wowſa: 7,85—8,05 hr.

Witi w Drježdźanach:

Pſchenža 9,45 hr., rožka 8,50 hr., jecžmjeń, nalětni 8,50—8,60 hr., jecžmjeń, naſymiti 8,10—8,20 hr., wowſ 8,40—8,45 hr.

Witi ſchtwórtk w Shorjelu.

Pſchenža 9,40 hr., rožka 7,85 hr., jecžmjeń, nalětni 7,85—8,20 hr., wowſ 7,10—7,30 hr., butra 73 pj., jeja 9—10 pj., běrny 1,50—1,80 hr.

Placžizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg Placžizny po złotej hriwnje.

	11. 5.	9. 5.		11 5	9. 5
Pšenica	—	—	buny	8,10-8,90	8,10-8,90
rožka	—	—	woka	7,50-7,90	7,50-7,90
ječmjeń, nal.	157-161	154-160	módre lupiny	5,60-6,10	5,60-6,10
ječmjeń	—	—	žołte lupiny	7,40-7,90	7,40-7,90
wowſ	157-161	155-159	zeradella	7,75-8,75	7,75-8,75
kukurica	—	—	raps. wosuſk	—	—
pšeńc. muka	27,00	27,00	lany wosuſk	5,90	6,00
ržana muka	23,25	23,25	ſuch. truhanč.	5,15	5,15
pš. wotruby	11,90	11,90	běrnj. kruški	7,00	7,00
ržane	11,25	11,25	syno, 50 kg		
raps	—	—	ržana ſłoma		
hróch, Viktor.	20,0-22,0	20,0-22,0	ośešć. „		
lane ſymjo	—	—	wowſna „		
pieluški	8,00-8,25	8,00-8,25	ečna „		

Placžizna za pšenicu za wuplodźerja 188 191 193
Placžizna za rožku za wuplodźerja 157 160 162

Placžizny rěznecho ſkotu na Drježdźanskich ſkótnych wikach.

Pjatk 11. meje 1934 Placžizny po centnaru a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Celata: 501

Najlěpše kormjene čelata wot cyca	50—55
Srěn e kormjene čelata wot cyca	43—48
Snadnje wuwite	36—42
Na ſpatniše	28—35

Swinje: 292

Tučne ſwinje, přez 3 centnarje cežke	37—38
Połnomjaſne ſwinje wot 240 hač 300 puntow cežke	36—37
Połnomjaſne ſwinje wot 200 hač 240 puntow cežke	34—35
Połnomjaſne ſwinje wot 160 hač 200 puntow cežke	32—33
Mjaſne ſwinje wot 120 hač 160 puntow cežke	—
Rancy	—

Wiki běchu w čelatach srěnje a w ſwinjoch hubjene.

Placžizny rěznecho ſkotu na Barlinskich ſkótnych wikach.

11. meje 1934 Placžizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 519

Połnomjaſne, wukormjene, najwjetſeje rězneje hódnoſce hač do 6 lět	33
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarſe wukormjene	30—31
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarſe	28—30
Mjenje picowane wšěch ſtarobow	24—27

Byki: 512.

Połnomjaſne, młode a derje picowane rězneje hódnoſce	29—33
Połnomjaſne, młódše	28—29
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane ſtarše	26—27
Spatne	23—25

Jałojcy a kruwy: 737.

Połnomjaſne, wukormjene kruwy najwjetſeje rězneje hódnoſce	25—23
Połnomjaſne, wukormjene jałojcy najwjetſe e rězneje hódnoſce hač do 7 lět	20—24
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	16—19
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	11—15
Mjenje a ſpatnje picowane	—

Celata: 1322.

Najlěpše wukormjene (1. družiny)	53—60
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	45—52
Spatne (4.)	34—42

Wowcy: 2700.

Młódše a ſtarše wukormjene (1. družina)	32—33
Starše wukormjene (2.)	30—31
Mjenje wukormjene (Märzſchafe) (3.)	21—29

Swinje: 7658.

Połnomjaſne, wos. rasow a jich kříženj., hač do 1½ lět ſtare	34
Wukormjene	33—34
Mjaſne	33—34
Spatne	30—33
Rancy a kundrosy	34

Drobnowikowańſke placžizny w Budyſinje

12. meje 1934 po hamtſkim poſtajenju.

Wšě placžizny ſo po złotej hriwnje zrownjmi.

Twora	najmišo placžizny hr.	najwyše placžizny hr.
Howjaze mjaſo z koſćemi - - 1 kg	1,40	1,60
Čelace mjaſo - - - - - - 1 kg	1,40	1,60
Skopjace mjaſo - - - - - 1 kg	1,80	2,00
Swińjace mjaſo - - - - - 1 kg	1,4	1,70
Tukrajny ſwińjacy ſmalc - - 1 kg	1,80	2,00
Pšenična muka - - - - - 1 kg	0,56	0,56
Rzana muka - - - - - - 1 kg	0,32	0,36
Khlěb - - - - - - - 1 kg	0,25	0,27½
Jedźne běrny nowe - - - 1 kg	0,06	0,07
Rajs - - - - - - - - 1 kg	0,28	0,30
Hróch - - - - - - - 1 kg	0,40	0,80
Soki - - - - - - - - 1 kg	0,40	1,00
Amerikanſki ſwińjacy ſmalc - 1 kg	1,68	1,76
Sušeny połc - - - - - - 1 kg	1,80	2,00
Dobre mloko - - - - - - 1 ltr	0,22	0,24
Jedźna butra - - - - - 1 kg	2,80	3,10
Jeja - - - - - - - - ſtuka	—	—
Jedźne huny - - - - - - 1 kg	0,28	0,30
Cokor, drobny - - - - - 1 kg	—	0,76
Petrolej - - - - - - - 1 kg	—	0,44
Kamjenne wuhlo (domj. topj.) 1 ctr	—	1,75
Brunicowe brikelty - - - - 1 ctr.	—	1,15

(Dalſze wiczne placžizny w hłownym liſtnje.)

horja a śrjëwy luboscę. Jeho spę wsahna wschi wostudu, a jeho pcitawa bę stajuje ſ wjeſelom wobdata.

Tu pschińdże dżeń, ktryż bę cźmowy, haczrunjeż ſtónzo ſwęczeſche. Spëwar ſo wotjęcź hotowaſche. „To bęſche rędy, jako ſo wuſtojni dżakarjo domoj ſcelachu. Też ſpëwar pschijëſkuſcheſche k ludżom, kotrjż wójnſke ſtrachi ſe wobſtoſcu nęſchczańſkeho żiwjenja ſamënichu. Bęchmy ſo dżeń pryedy ſe ſiroſcheneho wohnja wrócźili a wuźiwachmy ſahnu, ſtónczny nałëtni dżeń runja cźerſtwemu napojeż.

Psched drjewjanej ſólnju ſo murjowymi ſtwjtkami nęhduſcheho klóſchtra ſpëwar ſiejeſche a ſjadowaſche żiwoje żydom ſmachow. Nadowaſche ſo nad ſwożowym pschenëniſenjom, kotrjż na njeho cźakaſche, ſchtož drje tódy na nim phtny. Tola ſwódżiwuje: Jeho wjeſele leſejeche każ w putach. Hodżina po hodżinje jaſneho ranja ſo pominy. Sacźuwachmy, wón wokmik dżëlenja wotſtorkowaſche. Stónczenje pak pschihotowany w naſchim kole ſtejeſche, tlócźeſche ſo ſmëjo wutſchëſtrënej ruży a njemóżeſche tola wëſku wuſtotnoſcź abo njemër zyle potajicź.

Widźich jeho po mtódnej ſuczży krocźicź, kotraż ſo ſwomaku k bróhy ſbëhowaſche. Kcźenjowa pycha krutſchiwoſnow nad nim ſteji, a wón krocźi, tak ſo nam ſdawa, pod tutej ſo horjazej tźëmu runja puczowarjej do żrjotatcho mëra domiſnej. Na ſónzu ſo hiſchcźe jónu wobroczliwſchi poſtajtanje. Hlada na naſ a ſaſpëwa potom pënju a poſlednju ſchtuczku żiwjeſho ſpëwa, ſpëwa, ktryż pſched ſchtitkimi druhimi najbóſe lubuje. Swuk jeho rjanehu ſłoża ſo hacź k nam dele ſuoſchnje, a zuni wótſticź pſchiwoſchuje nam k tenu lubóſnu wóń kruſchwinych kcźenjow. Sorjeka na kronje luki nam hiſchcźe jónu pſchikiwa a krocźi potom dale ſwój pucź po bróhy dele.

Bórſy po tym ſo ſaſo ſabawjazej hrë pſchiwobroczliwoſcźu. Możeſchtej drje dwë hodżinje po ſpëwarjowym wothadże tyeź. tu ſaſtyczja ſ daloka cźejki wutſël nad nami a radmy ſ blukim hrimotom daleko ſadu k ſemi.

„Joffre ſpëwarjej bożemje pſchitwola!“ nëchtó żortowaſche.

Popołdnju Handrij Nielka ſ pólſtim woſom pſchijëſchima. Mëjeſche ſchëre, blëde mjeſtwoczo, kotrjż bęſche ſe żerwjenej polnej brodu wobdate. Jako wós poſaſta, ſtocźi wón ſ cźejźimaj nohomaj ſ njeho a cźinjeſche dolhe pſchihoty, pryedy hacź żiwjeſi koni wopuſcheſci.

„Schto dha wón ma, naſch ſtary pohonecź?“ nëchtó njecźerpliwje ſawola.

Cźerwjeny Handrij nëkotre raſy ſaſmorcźa. „Spëwar — wón wjazy njeje. Runje we wokoniku, hódż ſyſyſche do cźaba ſaleſcź, je jeho hrabło. Wón wjazy njeſpëwa — wón niż. nz.

Serbski bur

Wużitna njerodź.

Njerodź na polach a w ſahrodże ródlinkej a ſahrodnikej wjele ſtarożcźow naczinja. Ma harry ſ pëcźom a cźaſto derje ſdychuje: „K cźomu jenoż Bóhłbuknjes njerodź ſtworil je?“ Ale ani njerodź zyle bjes wużitka njeje. Je mjes tutymi „ſtymi ſelemi“ wjele, kiż maju móż, khorożeſe lëcźeć. To ſamo ſwërjata wódża kterje hiſchcźe hacź we mudroſcźi ſwarjeni ludżo. Tohodła też huſto pëzy a kócźi trawu żeru. Też mjes trawami maſch mjenujzy hojaze drużiny.

Bëſche raſ ſona, kotrjeż ſpochi nëſchto bęſche, pſcheżo khorżeſche a khorcźeſche. Też raſ nëkajki ſtary kowar da radu, ſo by ſo tola żiwoſeje ſcźerje kócźi wopraſchała, to ożſe derje wę, ſchto jej pomhacź może. A żona ſwoju mizu derje wobkedżowa a hej ſ travny, kotruż kócźa krymſaſche, ſela nawari a potom ſo wuſtrowi. Schtoha to nëſko bëſche do travny? Bę to tak mjenowana **blujawka**, też klubate ſelo abo ſuhacź(Knäuelgras) mjenowana, kiż pola naſ wſchudże po pſcherowach a na łukach roſcźe. Też **pyr**, kiż naſche pola a ſahrody nam klubu pſcheroſcźe, je dobre żojaze ſelo. Mudri ludżo tutej travoje hiżo pſches 2000 lët nałożuja jako wubjerny ſrëdk k cźiſcźenju żërchenkow a pucherja, żyła pſchi wſchëch mocźnych khorożcźach.

Jara wohidna njerodź ſu dże druźiny **ſredlacja** (Winde) abo **ſobotka**. Njehodża ſo wutupicź, dokelż maju ſmjerczo do he korjenje, ſ kotrychż pſchezy ſnowa ſo roſroſtnja. We ſahrodże wone wjele ſchkody naczinjeja a ſahrodnik je ſaſela a hibji kiż hein. A tola je też ſredlacź k nëcźomu dobry. Je njemilizy dobry ſrëdk pſche ſymnizu a też poczëſcźuje.

W nałëcźu ſo na roli wupina jako jara wobcźeżna njerodź **myſchonz**. Też wón ma hajazu móż. Hdyż jón na rany położiſch a ſmjerczeſch, rjenje khłódźi. Też jako cźaj ſymnizu ſaczëri.

Po polach też roſeje jako wjchédna njerodź **pólna mjetlicźka**. Je to njeżnërnje dobre ſelo ſa ludźi a ſkót. Rospuſcheja wſche nutſkowne ſëſenje a naſchi ſkotarjo dyrbjeli ju ſ hromadami ſbëracź. Hdyż njewëſch, ſchto ſkocźecźu je, daj jemu tſi dny ſa ſobu mjetlicźkowe ſelo picź, potom bóſtanje ſuche kopſchiwy ſ ſaforzowymi jahodami. Na to ſkocźo ſwjetſcha bórſy ſo wuſtrowi.

Jara hrdżena je pola burow a ſahrodnikow **pólſchiza, też łoboda** mjenowana. Tutu wyſkuſu ſchëroku roſtlinu drje żadyn ródlnik abo ſahrodnik rady njewidźi. Sa to pak ſeleſ żo ſa nju hori. Schtóż ma jara dobry żołdk, njech żej ſ njeje ſela nawari a pije. Pólſchiza ruczę a mózgje poczitſcźuje, je potajſim dobry ſrëdk pſche ſatykanje ludżom a ſkotej. Ale ma żo pol ſ winom mëſchecź!

Na naſchich polach roſeje żołtokwëtkate ſelo, podobne na wóſt. Je to tak mjenowany **babkażëdł** (Kreuzkraut). Hdyż tutu njerodź ſmjeczeſch a na rany położiſch, hoji wona ruczę jëſtjenja, kalwjenja woſowu a druhe rany.

Na nëkotrych polach hnëwa cźe jako njewutupna njerodź **pſchaſta**. Nëkotryżkuli je hiżo tutu roſtlinu ſaſelił. Lëpje by było ju ſbëracź a domoj noſyecź, pſchetoż je to wulkotne ſelo, kiż cźi ſtrowoſcź ſarukuje. Swonkownje **pomho** pſchaſta pſche mokre rany. Schtóż jara na kamjenje cźerpi, temu **ſomcho** para ſ pſchaſkowjeho ſela, hdyż nad nim żyda. Dale pſchaſka jara ruczę hoji wupław a błutwunje kreje.

Na ſchtomach roſcźe a jich brëcźki zyga **jemjelina** (Miſtel). Je to woſobje ważne ſelo ſa żony, dokelż woſtroni hacźenja wobhóha kreje a też pomha pſchecźiwo wupławej kreje.

Tak widźimy, ſo tej ſaſpëwana a hidżena njerodź je tola hiſchcźe k nëcźomu. Cźłowjek dyrbi jenoż wëdźecź je prawje na ożowaca a wużiecź to, ſchtoż je Bóhłbyknjes nam poſticźił we ſwojej ſtwórbje!

Budyske „Zjednoćeństwo evangelskich Serbow“ wopyta Gustav Adolfski swiedźeń we Wjelećinie

Na dnju Bożeho ſpëcźa je waſchnje wjele *towarſtwow*, ſo ſtebi muleczo do Bożeje ſtwórby pſches krëjate łuki, brjóſki, kerczi na naſche kraſne łużiſke hory abo do blilskeje mërneje ſerbſkeje hole. Też ſrjedźiſcźo wſchëch ſerbſkich towarſtwow „Domowina“ bęſche ſarjadowała tajſi lët na „Cźornobóh“. Tola pak wjele pryedy bęſche Budyſke poboczne „Gustav-Adolfske towarſtwo“ poſtajiło lëtuſchu hłownu ſhromadżiznu a ſ tym ſwiſowazu ſwjatocźnoſcź w Bożim domje we Wjelećinje. Tuż ſnano je tutón ſlët na „Cźornobóh“ wopytej ſerbſkich kemſcherjow we Wjelećinje thëtro ſeſchkodźił. Tola naſche Budyſke Sjenocźeńſtwo evang. Sſerbow łaż też dżël ſwërnych kemſcherjow Hornjohórcźanſkeho towarſtwa „Łużizy“ ſu ſo na tutym ważnym evangelſtim ſwjedźenju we Wjelećinje wobdżëlili. Hjo ſ teje pſchicźiny bę na'ch wopyt nuſny, dokelż je tam Sſerbſtwo thëtro wożłakanjene. Tola ma ſo ſławnje pſchipóſnacź, ſo w tutej wożadże ſtary dobry ſerbſki ſdónk hiſchcźe krucźe hromdaże dżerżi a ſerbſke kemſche podpjera. Ale cźehodła niż młodźina? — Sſerbſki ſwjedźeńſki predar, knjes ſarař Kapler-Budyſki, rëcźeſche we ſwojim predowanju mjes druhim też wo nadżiju do pſchichoda, ſo bychu ſo też ſerbſke kemſche tam prawje pilnje wopytale . . . —

We ſwojim ſwjedźeńſtim predowanju je knjes ſarař mjes druhim też nimale nadrobnu rosprawu podał wo ſpomożnym ſkutkowanju „Gustav-Adolfſteho towarſtwa“ w tukraju a wukraju. Hdyż je naſcha evangelſka wëra wokrożena abo do ſtracha pſchiſchła, tam ſo Gustav-Adolfske mißijonſtwo wo porjad ſtara. W jenym ſłużodnym kraju bę pſched dlëſchim cźaſom evangelſku wëru knjeżerſtwo 150 lët dołho potłoczowało abo ſakaſało. A tola bęchu tamni evangelſzy wërnoſtratja a ſtotry we wutrobje ſwojemu wërnowuſnacju pſchez ſwërni woſtali, doniż bę ſo tuta namózna ſurowoſcź ſaſo wotſtronika ſ prózu naſchich mißijonarow.

Knjes ſarař rëcźeſche dale wo cźeſczi, tadoſczi a nadżiji, wo ſłutkownoſczi Gustav-Adolfſkeho towarſtwa, praſcha ſo ſtónczenje, ſchto je naſcha cźeſcź, tadoſcź a nadżija? To je naſch ſłóżnik Jeſuſ Khryſtuſ: „Jeſuſ, moja nadżija!“ — Swjedźeńſke predowanje je pola kemſcherjow we wutrobach hłuboki khutny ſacźiſcheſi ſawoſtajiło.

W 11 hodż. bęſche potom dżëcźikemſchenje. Wſchitke dżëcźi Wjelećanſkich ſchulow — a bę to wulka cźerjoda — bëchu ſo wo wëſu do cźaka ſeſtupale a kroczachu pod ſynkami ſwonow a hudźbnikow ſ wulkimi a małymi khorhojcźkami do Bożeho domu. Tijo ſwjedźeńſtaj prëtarjo je wjedźechu: kk. Wegener, Kapler a Njencź. Bę to wopraſwdże hłuboko hnujazy napohlad: „Jeſuſ, moja nadżija!“ — —

Popołdnju w 3 hodż. bęſche potom wulka nëmſka ſwjedźeńſka Boża ſłużba, hdyż je knjes ſarař Wegener ſ Finſkeje predował a pſchi tym też ſwoje naſhanjenja w tamniſchim kraju powëdał. Dżël naſcheho „Sjenocźeńſtwa“ je też nëmſke wopytał a druhi dżël je ſo won do Bożeje ſtwórby podał. Do krażneje Wjelećanſkeje wokoliny, na Cźornobóh, Mniſchońz atd. ſcheho ſerbſkeho wótcźinja a pëżnjerja Jana Hajnża wopytachu. Hajnża je na Wjelećanſtim pohrjebniſchcźu pothowany. Wón je jedyn ſ najlëpſchich ſerbſtich ludowych pëżnjerjow. Njebo Pëtr Mtynk jeho pëżnje miſchtriſke mjenowaſche. Pſchi Hajnżowym poſlednim wotpocźinku, kotryż kamjeń ſe ſerbſkim hróncźkom tryje, ſwjatu Wótcźenaſch wuſpëwachu a ſo potom na njeho ſpominajo wotſałichu.

Jara ſpokojeni a hłuboko hnucźi bęchmy na wjecźor wſchitżo ſaſo w naſchej lubej domiwnje — w ſtarożławnym Budyſchinje. — Naſche „Sjenocźeńſtwo“ ſmëje młode ſwjatki, njedżelu 11. junija wulkë do Delnjeje Kiny a ſetkamy ſo tam w hoſcźenzu popołdnju w 4 hodż. Hoſcźo ſu nam pſchezo lubje witani.

G. W.

nim żyda. Dale pſchaſka jara ruczę hoji wupław a błutwunje kreje.

Na ſchtomach roſcźe a jich brëcźki zyga **jemjelina** (Miſtel). Je to woſobje ważne ſelo ſa żony, dokelż woſtroni hacźenja wobhóha kreje a też pomha pſchecźiwo wupławej kreje.

Tak widźimy, ſo tej ſaſpëwana a hidżena njerodź je tola hiſchcźe k nëcźomu. Cźłowjek dyrbi jenoż wëdźecź je prawje na ożowaca a wużiecź to, ſchtoż je Bóhłbyknjes nam poſticźił we ſwojej ſtwórbje!

Přilopk

* **Soſyne krupobicźe.** W krainje pola Schwarzenberga w ſaſkich Rudnych horach ſo pondżelu pſchipoldnju żyłny deſchcź ſ pſchewodom krupow liſeſche. Krupy nëhdże dżeżacź zentimetrow wyſoko leżachu. Pola żu ſo ſe ſlimkojtym deſchcźom tak ſapuſcźiłe, ſo dyrbja ſo ſnowa woßbnecź, a ſo dyrbja ſo bërny ſnowa woßadżecź.

* **Mejſke bruki jako ſchkódniki.** W ſtronach pola Bitterfelda, Alterody, Hedlingenow a Schönlanke we ſrjedźnej Nëmſkej ſu mejſke bruki woßebje duby nahe wobſtrałe. Schuſſke dżëcźi ſ Alterody ſu ſa dwaj dnjej dżeżacź zentnarjow brukow naſbërałe. S jeneho dwëlcźneho ſchtomika nëhdże 420 mejſkich brukow ſtrchaſchechu.

* **Sſnëh w Allgäuſkich Alpach.** Njewjedra, kotreż ſu pondżelu wjecźor pſches Allgäuſku krajinu w Bayerſkej cźahłe, ſu żyłne wothłódżenje pſchinjeſłe. Na horach je ſo hacź do łëżoweje mjeſy ſnëh naſchoł. Wutoru dopołdnja że też w dołach do żyłneje plindrije da, kotraż hacź do popołdnja trajeſche.

* **Cźeſkoſłowakiſka ma 15 miljonow wobydlerjow.** Wobydlerſtwo w Cźeſkoſłowakiſkej je ſo ſa poſlednich 15 lët żyłnje pſchiſporiło. Po runje ſkónczenej wobydlerſkej ſtatiſtiży je wobydlerſtwo w Cźeſkoſłowakiſkej tónz łëta 1933 10 017 300 woſobow wuczinito. Pſched nëhdże 12 lëtami je Cźeſkoſłowakiſka jenoż nëhdże 12 miljonow wobydlerjow mëła.

Maczerje ſławnych mużow.

(K maczernemu dnjej 13. meje 1934.)

Tute maczerje ſławnych mużow mëjachu ſwoju wliw na duchowne wuwiicze ſwojich ſynow. Prënja horjeka: Njewjeſcźinſki wobras Bismarckowe maczerje. Druha horjeka: Macź najſławniſcheho hollandſcheho molerja Rembrandta. Prënja deleka: Macź Adolfa Hitlera. Druha deleka: Macź baſnika Goethe.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskeje žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přećiwo sćěhowkam čělneho znjezbožeńja z 1000 hr. – hdyž wumrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezbožeńje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbožeńja dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowědźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumjenjowja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 110 — Budyšin — Póndźelu 14. meje 1934 — Bautzen — Lětnik 93

Nowe dawkowe wołóženje

Němski finanazny minister je shromadny wukas wo wotliczenju dawkow wot dźěłačerskeje mšy wudał. S wukasom so dotalne dawkowe wołóženja podleška a so tež nowe dawkowe wołóženja pschinjesu. Wukas saběra so najprjedy z wotschkodźenjom, kiž měje dźěłowy fud po zakonju wo narodnym dźěle postajić, hdyž dźěłobjerjer, kotremuž je so wupowědźiło, na wróćowstawace wupowědźenja słorži. Wotschkodźenje njeńmě schtyri dwanaći poźledneje lětneje dźěłowneje sahłužby překrocźić. Na wotschkodźenja njetrjeba so dokhodny dawk płacźić.

Finanzny minister nimo toho tež na wukas pokazuje, po kotrymž so wotschkodźenja, kiž dźěłodawar pschi puschćenju se službu dobrowólnje płaći, z dokhodnym abo njedo wym dawkom njepocźěsa, je-li połožu sahłužby poźledneho lěta njepschekrocźa. Tuto pschedpismo njeplaćerske dotal sa žobustawy pschedpódźiwa, wobkhodnych wjednikow a dźěłarskich wjednikow. W pschichodźe pak tež tute wožoby njebudźa rjebacź dawki płacźerjo na wotschkodźenja, kiž so jim pschi puschćenju z dźěła wuplaćaja, je-li wone tśěchim sahłužby poźledneho lěta njepschekrocźa.

K tomu finanzny minister hišće wotjesowa, so so tež na wuplaćenja wożenjenym žónskim sastojnikam a wuczerjam stata, krajow, druhich sjednoćenstwow, kiž so płaći jich puschćenju ze službu wuplaća, ani dokhodny dawk, ani pomoz za njesahłužerjow, ani mandźelska pomoz njewotliča. Tež žentwinske pschipomozy sa dźěłaczerki, kotrejž swoje dźěło wopuschćeja, so dawk njewotliči. Tuto wuzwobodźenje pak njeskaći, hdyž so mandźelstwo sa mježas po wotewdźenju njeswjaza. Dokelž pak chodźa zebi dźěłaczerki hišće do mandźelstwa trěbne hospodarske wědomosće z wopytom kursow pschihotowjaci, finanzny minister postaja, so móža finanzne hamty w taćich padach, hdyž so namjet staji, cźaš na pschimérjene waschnje poskeschicź.

Zyle nowe je postajenje němskeho finanzneho ministra wo pomozy pschi porodźe. Wschelake pschedewsaca prózowanja němskeho knježerstwa w nastupanju wobydlerskeje politiki podpjeraju a swojim dźěłobjerjerjam pschi narodźenju dźěłcza pschipomozy płacza. Finanzny minister postaja, so maju so wot 1. meje 1934 tajke pschipomozy wot dawkow wuzwobodźene, hdyž dźěłobjerjer w cźaju, w kotrymž so dźěłco wocźakowasche, měsačnje wjacy hač 520 hr. njesahłuži.

Stónčnje postaja finanzny minister hišće wobzbite dypki wo wobstaranju žywjenskich wobleckow němskeje dźěłoweje fronty. Hdyž dźěłodawarjo žywjenskich wobleć swojim dźěłcobjerjam darmo dadźa, abo jim město njeho pjenjezy dadźa, ma so to jako misa wobhladowacź, kotraž je dawkej podležnjena. Minister pak dowola, so w tych padach, hdyž dźěłodawaŕ dźěłacjerjam k wobstaranju žywjenskich wobleckow doprołka zapłaći, so nuta z dawkom njepocźěji, ale dawk so hakle pschi wotpisowanju pozdźišo wobliči.

Winowatosć dźěłoweje służby přińdźe

Statny wjednik němskeje dźěłoweje žórjby, statny podsekretar Hierl je nastawk napisał, w kotrymž so sapadnje je sawjedźenjom winowatosćneje dźěłoweje žórjby saběra. Winowatosć dźěłoweje žórjby je praktiski pjeza hižom tu, mjenujcy dla powschitkownego dźěłoweho paza. Trjeba cźenjo je, so so wona zakonjcy wobkrući. Tutón dźěłowy paz dyrbi być z wumjenjenjom sa wschitke pschistajenje w stronje, gmejnje a stacje.

Statny sekretar wobwrośa so energiszy pschećiwo mjenjenju, so so ratarśy dźěłacerjo wot dźěłoweje žórjby wusamknja k wotpomhanju njedostatka na ratarskich dźěłacerjach. Dźěłowa žórjba njemóže być bjes burskeho elementa w swojich rjadach.

Hierl dodawa praktiske pokiwy k wotstronjenju njedostatka na ratarskich dźěłacerjach. Dołhoj je na wjach njedostatk na ratarskich dźěłacerjach, njedyrbjało so nikomu komu dowoliś so je wjsow do města a z tym do industrije sejahnyć. Dźěłarnje dyrbjale so pschełhladaś a młodźi dźěłacerjo, kotiiž su se wjsow pschischli, maju so sasu do ratarskeho dźěła wrócźić. Tak bychu so dźěłowe městna wuprósnike za wożenjenych industrijowych dźěłacerjow, kotriž su hischće bjes dźěła.

Wulki zjězd śleskich burow we Wrótsławju

S zbłeje Schlesiskeje bychu so sobotu burja we Wrótsławju sešli, to bychu němskeho wjednika Darreja a pruskeho ministerskeho prezidenta Göringa słyscheli. Hala lětstotkow bě pschepjelnjena, so so wjazy na druhich městnach zhromadźichu. Mjes cźestnymi hosćemi běchu tež zastupjerjo polskich ratarskich zwjazkow.

Němski burski wjednik Darré spominaschе na cźaš, w kotrymž so němšcy burja w rauschich kónčinach kraja zasybliechu. Dyrbjachu z mjercom wopasani być, chzychu-li so w Schlesiskej zabydlicź. Wojak być rěka, so k rjekowskemu być wusmalowacź.

Ministerski president Göring pokasa na wažnosć burstwa za žiwjenje ludu, kiž je z burstwa wukhadźało. Wón wopisowaschе, kak su so ludźo prózowali, so bychu burstwo z jeho jenje wukorjenili. W załudźenych lětstotkach su so w burstwje poměry wowite, so tón, kiž mějesche wjazy jenje, na druheho z mjenje wobzbeźenstwa je zapiwanjom hladaschе. Wobstejnosće so tak wuwichu, so tež mješchanjo burow jako cźłowjekow druheje rjadowneje pohódnosćeju hladachu. Někto pak je so lud zaso k zebi namakał. Tutón podawk, kiž lud hnydom zapschijcźej njemóžeschе, budźe so we śmjertnowych stawiznach jutnu wobzbeźe pohódnosćeju. —

W Genfje počinaju wo Saarskim prašenju rěčeć

Dźenja wotewri so w Genfje 79. schadźowanje rady Swjatka ludow. Delegatojo hakle swjetscha póndźelu dopołdnja do Genfa dojdu. Jendźelcźan lord Eden pak je hižom njedźelu wjecźor pschijěł. President komisije za wotkrónjenje Henderson a jendźelski žwonkowny minister sir John Simon hakle žrjedź tydźenja do Genfa pschijědźetaj. W Genfje tehodla wocźakuja, so budźe so prěnje dny tuteho tydźenja wobzbeźe wo politiskim dźělu rozprawy wo Saarskej jednacź. Rozprawu poda italski baron Aloisi. Wo wotbrónjenju budźe so hakle na kónzu tydźenja rěčeć.

S italskeje strony so zhoni, so je rozprawa wubjerka za Saarsku słónčzena, dalokož techniske nadrobnosće pschihotowanja za wothłosowanje wopschija. Druhi dźěł rozprawy, kiž wschelake politiske praschenja nastupa, kotrejž so wothłosowanjom swižuja, ma so hakle z jednanjemi w pschichodnym tydźenju wujasnicź.

President saarskeho knježerstwa Knox je njedźelu wjecźor do Genfa dojeł. Póndźelu wocźakowasche so delegazija němskeje strony pod wjednistwom krajneho wjednika Pirra. **Nětcźiske wuradźowanja budźa wulki wažne za Saarsku.** Eden je so hižom njedźelu wjecźor z baronom Aloisiom rozrěcźował. Wonaj staj z wjesela Saarske praschenje a rozprawu wo Saarskej rozpominałoj.

Ribbentrop so z Londona wrócił

Němski poručeńc za praschenja wotbrónjenja z Ribbentrop je so sobotu wjecźor w stadle sajo do Barlina wrócźił. Jeho wustupjenje w Londonje běchu jendźelske nowiny jako wulki senzazijn pschedstajale, a wocźakowachu tajne wězy w posadku jeho mišije. Wórzy pak so wupokaza, so z Ribbentrop njeměješche žanych tajnych należnosćow w Londonje wobstarać. S němskeje strony běsche jo hnydom z wopředka wojerwiko, so so jeho puśewanje na prěnim městnje wobhonjenja dla stanje. Tuto waschnje postupowanje Sjednoćene staty tola hižom dawno nałożnja. Jich wobzbeźny delegat za należnosće wotbrónjenja Norman Davis je wosrjet w europskich hłownych městach pobył a z wjedźomi wobzbami jenotliwych knježerstwow jednał.

Pschi nětcźischim stejiscźu jednanjow wo wotbrónjenju běsche mjne, so wo wotpohladach jendźelskeho knježerstwa wobhonicź, dokelž běsche so jednanje z poźlednimi francowskimi notami dospołnje zastajało. Dyrbjeschе so śwjescźicź, kajke wuhladowy sa pschichod dospła hišće wobsteja. President konferency za wotbrónjenje Henderson je tele dny tehorunja w Pariju z francowskim žwonkownym ministrom jednał a jako wunoschk tutych jednanjow du znate, so so konferenca za wotbrónjenje w poźlednich dujach mjeseńdźe. To budźe konferenca bjes Němskeje. Po žwojim wustupje je Swjatka ludow z konfer. wo wotbrónjenju pak je Němska spytała, druhe mosy pohnucź, so bychu po nowym a lepschim waschnju postupowale. Hdyž so někto Henderson z francowskim žwonkownym ministrom wo skhadźowanju konferency dorěcźi, sběha so wěso praschenje, schto ma so na tutej konferency dozo'a dźělaś. Sćěmněny so praschaśe, hač móża so mjesynarodne jednanja wo wotbrónjenju dozpła sapocźaś, hdyž so jena mózy tak wujamkuje, kaž je to Francowska w poslednim cźasu cźiniła. Francowske nowiny a tež dźěl jendźelskich nowin rosćerjeja wschelake rosthorjaze powěsće, so francowske knježerstwo Genfsku konferency za wotbrónjenje dozpła k jednanjam wo wotbrónjenju wužiśe nochje, **ale chze wotrze pschećiwo Němskej wustupiś a pschećiwo temu, so by so Němska do loka mozow stajiła, kiž we wojerskim nastupanju runoprawnosć wužiwaja.**

Pólske knježerstwo wróco stupiło

Njedźelu so pólska ministerska rada k poźedźenju seśdże. Po poźedźenju pjenja so ministerski president Jendźejewicz na hród k statnemu presidentej a pschepoda jemu w mjenje zyłeho knježerstwo swoju prósbu wo wróćostupjenje. Statny president prósbu pschija.

Statny president profesorej drej. Leonej Koslowskemu poruči, so by nowe knježerstwo sestajał. Koslowski je profesor pschi Warschawskej univerziji. Wón běsche prjedy minister za agrarsku reformu a statny podsekretar sa finanzne należnosće.

Zwonkowni ministrojo zetkaju so w Bětohrodze

Turkowski žwonkowny minister Tewfik Rüstu-bej je so je swojimi pschewodźerjemi sobotu na jeźbu do Bělohroda podał. Tam chze so z juhosłowjanskim hłowjanskim žwonkownym ministrom Jefticjom rozrěcźowacź. Se žamfunym cźakom bu tež rumunski žwonkowny minister Titulesku do Bělohrodu poda.

Jednanja wo přiměr w Arabskej

S Kaira je powě, so je tam telegramm dóschoł, so je kral Wahabitow Jón Saud z jemenskim Imamom wo jednanja dla pschinjerja prózuje. Jemenski imam je žwojim zastupjerjam porucźił, so bychu z kralom Wahabitow jednali.

Před rusko-japanskim zrěčenjom?

Reuterez telegrafowarinja powě z Tokia, so je swadnej prascheni mjes Ruskej a Japanskej w bliskim cźasu je srěcźenjom wojerkowjej. Powěsćerjenja wojewja, so je so mjes Japanskim žwonkownym ministrom Hirotu a žwojetskorruskim wupósłanjom w Tokiu wo tutej należnosći hižom dojednało. Srěcźenje poćahuje so na žmjerkowy kurs ruskeho rubla a japanskeho jena, a na rybarske prawa we wodach wokoło polkupy Kamcźatki.

Japanska a Zwjazk ludow

S Tokia je powěź, so je w Japanskej pischezo bóle na-
bžka pohubuje, so je Japanska sajo do Genfa wrócił.
Wona je wotsebje tehodla Genfskich swisłow sdaluje, do-
kelž Swjazk ludow tulkowiłu Chinu pjenjezny podpjera.
W Japanskej pak do wuspěcha tutejej podpjery njewěrja,
ale maju jenicznje japansku pomoz sa Chinu sa najlépschu
a najwulpěschnischu.

Krótke politiske powěsće

— Trozki je so njedźelu z Francowskeje do Schwizy podał.

— Mussolini w sjawnym nastawku swoje „poslednje słowo“ k prašchenju wotbrónjenja wosjewja. Wón pischе, so je mózno, so je konferenza wotbrónjenja skónczena a so konferenza bronjenja sapoczinje, jeli nětke k sanemu dojednanju w Genfie njedóńdże.

Ze Serbow

W Budyschinje, 14. meje 1934.

— **Wo wjedeje.** Dźenża rano we 8 hodź. barometer 839, hygrometer +2, thermometer w nozy +12. — S południowje Europy je so nižina hacź pisches zoku Němsku wuschěsterěwa. Wona wczera wschelakim stronam poknózneje a srjedźneje Němskeje njewjedra se zwinymi deschczemi pschinjese. S nižinu su so symnische wětry z morja do kraja dobyle a nasch powětr studża. Budze hischcze chłódnischo, dokelž so hischcze wětry z Południowego lodowego morja bliża a nam khětre nisse temperatury pschinjesu. S khwilemi budze tez deschczowate wjedro. Najsterje chodża so lodowi mužojo tola hakle nětko wusuknutkowacz. Sa dźenźnischi bźeń su hischcze njewjedra możne, jutrje budze chłódnischo pschi pomrocznym njebju. — Jutrje wutoru złónczko 4.12 hodź. schadża a so 7.42 hodź. khowa. Mjezacz schadża jutrje rano 4.40 hodźin a khowa so wjeczor 10.27 hodźin.

— **Wuhlady na wjedro za jutrischu wutoru: Pomróczene, chłodne a k deschczej pothilene wjedro.**

Za mać a dźěćo

Znamjesko za němski wabjeński tydźeń za „mać a dźěćo“, kiž so k maćerńemu dnjej přizamknje k spěchowanju pomocnoho skutka za «mać a dźěćo». Při zběrkach předawa so žiźżane znamjesko, kiž na wodrazu mać z dźěśomaj předstaja.

Pohrjeb fararja lic. Mrózaka

Na rjanym a cżopłym nalětnim dnju bě sańdżeny pjatk thowanje semrětkeho fararja Mrózata. Jeho sawostajeni su wot njeho wjele zohnowanja měli. Na to sćěhowaśe žerbśka rěcź. Farać Handrik pokasa na to, kak je wón žerbskemu ludej žiłużił a kak derje je žerbsku rěcź wobknjeżił. We wyšokej starobje je hischcze Budyschinskiej wosadze swoje mozy wěnował. Wulki sajim mějesche też sa wobnowenje Budyschinskeje zyrkwje, kiż je so w poslednich tydźenjach pschewjedło. Hdyż jeho ras w božim raju wobładamy, budźemy so jemu hischcze dźakowacz dyrbjeć. Po swojej rěcźi połoži farać w mjenje Budyschinskeje wosady wěnz na jeho kaschcz. Po modlitwje, pożohnowanju a wuspěwanju nětkotrych schtuczkow bu nutrnosć skónczena. Na to bu kaschcz do Hrodźišćanskeje pschewjeseny, hdźeż so dalsche pohrjebne zwjatoczinošcze wotmĕchu.

Tu stupi po wuspěwanju nětkotrych schtuczkow knjes superintendent Berg na wołtaŕ, so by žiwjenje a skutkowanje semrětkeho fararja pohódnoscźił. Wón pschiruna jeho se zwěrnym žiłużobnikom Eliejarom. Dołhe bě jeho puczowanje pisches žiwjenje. W tak wyšokej starobje zmjerzł potom žane hudańczko wjazy njeje. Wón dźesche žiłużobnik swojeho luda bycź. Wobsedże bě wón pschecżel žerbskeho luda. Najwjazy žerbskich duchownych je wón sa žerbske sastojnstwo pschihotował. Dokelž bě bohaty na wědomosczach, wědżesche też druhim pischezo něschto praweho rjec. Wot praweje wucźby bu ženje wotthilił njeje. Njebojasnje mójesche tohodla też wosadze druhdy khutne pokutne złowa prajicź. We wyhotej starobje je potom hischcze Budyschinskiej wosadze służiłk. Runjeż je jeho też wschelake cżežke potrjechiło, njeje tola zenje we wěrje thabłał.

Na to sajpěwa zyrkwinski chór pod nawjedowanjom knjeza kantora Pětrika jara derje rjany spěw. Schto je njebohi Sserbam był, błyschachmy potom wot knjeza wyschscheho fararja Sarjeńa, kiż je sam žyn Hrodźišćanskeje wosady. Wjele nětkhe dźewjecej ĺetami je wosadze bojemje prajił a nětko cźini to sajo k posledenjemu rajeź. Mošebje podnoscźi rěcźnik jeho sałużbu wo žerbśku predarśku konferenzu a pschihotowanje žerbskich bohoskłowzow na sastojnstwo w Sserbach. Sajimy žerbskeho luda je stajnje pjched zyrkwinskej wyschnoscźu sastupował. Bu-li semrětky błyschał, so chzemy jeho cżeścźicź, by naš wotpokasał a by nam prajił, so je to wschehomócny, kiż je tak wulku wěź nad nim cźinił. Me žwětle Božeho stipcza je nětko woteschoł.

Trubarjo nětko spěw sapiśkachu. Potom porěcza k. farać Mikela němski a žerbśi sa Maleschansku wosadu, hdźeż je njebohi też nĕschto lét słutkował. Knjes farać Grośe-Budyški porěcza sa Budyšku predarśku konferenzu, kotruż je psched 54 létami bohu sałożił. Knjes farać Krawz pscherita jeho žiwjenjobĕh, kiż bě njebohi sam spisał.

Po wuspěwanju jeneje schtuczki podachu so pschewodni, mjes kotrymiż bě wokoło 25 sastojnskich bratrow, k rowej. Tu **wobrjadny** semrětkeho wunk knjes farać Szynkora wukonja. Posledenje božemje do **rowa pschiwadżichu** njebohemu hischcze k. farać Tischer sa Ssorabiu, kujšiłke predarśke towaršstwo, kotrejež cżesitny žobuštwo je semrětky był, kollior Hrodźišćanskeje zyrkwje knjes von Kraus, knjes farać Krawz ja Hrodźišćanskiu wosadu a kowarśki mischtr Wićzas sa wojerśke towaršstwo. Trubarjo hischcze posledni spěw sapiśkachu a potom so nahladna liczba žarowanych rozeńdże. Njech spróżny drohować nětko tam w mérje wotpocźuje, hdźeż je najdlschi cźas žiwjenja pschebywał a dźełał. Have pia anima!

— **Pohrjeb měschczańskeho rady Feldsmanna** sańdżeny pjatk na Mikławschku běšche njewjedźeny podawk sa tuto městno měra. S swalkej cześcźu so wojował sa nowu Němsku thódnej semi domišlny pschejtoda. Po khutnych synkach SS-kapały wosadny knjes farać Sprentzel nětkotre modlitwy wuspěwa a dźerżesche na to zarownanku rěcź. Wón widżesche w bohatym pschewodżenju znamjo wulkeje žiwoty, kotruż pak so też w słutku dźiwaju na žiwjenju semrětkeho pokaje. Feldsmann je so pschezo prózował, žiwjenju ludej, towaršstwu a žiwjobje je žiwotu służiłk. Knjes smitskowny minister dr. Fritsch pokasa tehorunja na žiwotu tutoho wojowarja hišom pod nĕhdyschnimi cźežkimi wobstejnoscźemi we Luźicy. Minister wusma so tehorunja k słutkowanemu dźakej na jeho sawostajenych, to je najwjetscha cześcź sa semrětkeho wojowarja. Wjednik 46. SS-standarty wyschi wjednik wudrunego wothdźelenja z Alvensleben wusdźehny, so towaršstwo z njeho towaršemi njeje jenoż wusrjadże hubow. Też knjes wokrjesny wjednik Martin powěcza a wěnowaschе semrětkemu dźakne złowa. Mnoho wěnzow so k rowu połoži. W mjenje Budyšteje stronineje wotnoži porěcza knjes farać Schneider rozžohnowanske złowa.

— **Wotruby budźa so na pschesadżowanje pschedawacź.** Ssobotu 26. meje 1934 w 10 hodź. budźe so wjetscha dźelba rjanych wotrubow — se šamžneho semlecza dostatnych — w łošach po 500 kilogrammach (10 zentnarjach) pola sarjadnistwa wójskowego stejnischcza (prjedawscheho proviantneho hamta) na Lubijškej dróhi 48 na pschesadżowanje pschedawacź.

*

S **Budyschinka.** Elektriske wobswětlenje, kiż je nascha zyrkej pschi wobnowjenju dostała, trjebachmy k prěnjemu rajeź 30. haprleje pschi wjeczornej žerbskej Bożej służbje. Po prědowanju pschecźita nam knjes farać Handrik tej lisćiny, kiż so we wěžinej kuli thowaja a kiż su so pschi wobnowjenju wěże nowe kinite. Tute lisćiny su z létow 1818, 1844 a 1864. Chzemy z nich nĕschto naschim cźitarjam sdźelicź. Lisćina z léta 1818 nam sdźeli, so běschtaj tehdy kollatoraj Carlowitz a Dünkwitz. S fararjom bě Klein a z kantorom Hilbrig. Wšu su tehdy hischcze se schindzelom kryli. W lisćinje su też zitne pkacźiny tehdomnischeho cźasa sapiśane. Nasajimawjischa je lisćina z léta 1844. Dokelž je tuta najbóle pod wótšnotu cźerpika, bu wotpiśana sašo do kule

Leńka, :namjo křesćanskeje žónskeje

Sabatowe powuczine powědanczko wot Kśch. Kulmana.

Sserbśka wjeś.

Wjeś bě a hischcze je w Sserbach njedaloko Sprewje; jeje mjeno wojsewicź njecham. Nošhladujcże žo w kraju, tak jo ju žami namakacże, hdyż wam powołm, kajka wona bě. Tuta wjeś je tucźna, to rěka: wona ma dobre pola, cźane łuki, płódne zahrodły a też nĕschto hole a kĕckow; zyła wjeś pak je zelena je žadowymi schtomami, kiż stoja wo wšy, w zahrodach a kolowokolo a hdyż te kśeża w meji, sda so wjeś bycź jako wulki kśeżazy wěnz. A hdyż žu tam žiné, je wulke wjeselenje a sradowanje wo wšy.

Sśrjedź wšy steji wulzyschnje wulka lipa, a wokolo njeje so wobydlerjo sbromadźuja njedźelu popołonju, abo też hewak, hdyż maju nusne jednanja. Najdlże pschi tutej lipje stejitej dwě wulkej burśkej hospodarśtwje, najwjetschej wo wšy a w šuzydstwje: jene je Hadamiowe a druhe je Handrijowe, najbohatscheju burowu w zułej wšy. Tutaj kuraj mohłoj tak prawje w jednowje žiwaj bycź, pschetoż kliśko pschi nimaj nichtó wjazy njebydleschе; ale „dobre ranje“ abo „pomhaj Bóh“ a „dobry wjeczor“ bě wschо, schtoż ĥebi wonaj prajeschtaj; a to bě tak waschnje pola njeju wot dołheho cźasa. Žadyn druhemu njepschichadżeschе, žadyn ĥebi wot druhebo nicżo njepožcżowaschе, žadyn njepytaschе žaneje rady pola druhebo. Schtoż jeju tak njeżmilnje dźeleschе, to bě jeju bohatstwo; nadutły cźert žyndaschе kóždy dźeń ĥ nimaj za błidom, kiż jimaj do toucha schepetaschе: Ja tebje njetrjebam! bjes tebje wutraju!

Jako Handrijowa pyrawna mandżelska hospoła wumrě, bu hischcze hórje ĥ nimaj; pschetoż hospoły bĕschtej bźej jena duscha a jena wutroba hromadźe. Nětko pak bě tej posledni žwjatk rostorhnjeny mjes tymaj domomaj; pschetoż tej niż Handrijowy Jurij njeżmĕdżeschе wjazy hrajkacź ĥ Hadamez Leńku, ani pod lipu, ani też w zahrodże. To bě wulka śrudoba a śtyk, pschetoż tej dźĕćcźi bĕschtej wot małušcze hromadże bźej, a bĕschtej ĥebi dobrej, kaž je waschnje mješ dźĕćimi.

Jurij pak bě, bohužel! prawy worakawz, kotremuž nan wscho schibałstwo dowoli, bo pożnămschе jeho gamopaschnoscźi. Hdyż Jurij ludźom kanjenje do woknow mjetaschе, dźeschе wotmołwjejo jeho nan: „ja mam pjenjesy a mózu schodow sap'aczicź.“ — A hdy by Jurij prawe worakawstwo sapschadł, by jeho nan rjekł: „łaspaitz njeje k niczomu khmany! Wón je hólz, a dyrbi kwoje wjeselenje mĕcź.“ — A hdy by starý wuczeŕ w schuli Jurja napominał k pschisłužnemu žiwjenju, abo jemu jeho khribjet pożpjał se žytym popjełom, herjekaschе nan doma na schulu a njeknicżomu wuczbu — a to bě Jurjej złódka pomałka! S tó dha chze ĥo dźiwacz, so ĥo Jurrij njeje poradźił? —

Jurij bě schuli wutrosił a pschindże je schule. Stare pschisłowo rěka: „Kaž so mały nawucźiš, tak ĥo wulki sadżerżiš.“ — A tuto pschisłowo dopjelni ĥo nad Jurijom w połnej mĕrje: ĥ Jurja poczа bywaci takke prawe Jurišto. Nikomu pak tutuo Jurišto bóle ĥ lubu njeczinješche, hacź Hadamez Leńzy, žiwojej nĕhbuschej lubej towaršcźi. Jemu bě wulzyschnje wulka radoscź, jej nĕschto łkasyci: hdy by ĥebi kwĕckow nałaždżała do zahrodźi, by je won w nozy wutorhał; mjeschе wona wupłokane schaty w zahrodże — won je ĥ błótom pomjeta; hdyż wona drasu pluschadże w pschĕrownje za humanni — salĕsy won do pschĕrowa, a muczeschе jej wodu; a hdyż wona na ławarjeschе — ho won woschczerjeschе. Nichtó pak ĥebi njepomthłi, jako by Jurij to cźinił se stószeze, se łzej sałaźkej wutrobu; nĕ, won to cźinjeschе ĥ lóśpiwa, jej klubu. Pschetoż łało wona jeho ras nasiwarí dla jeho schibałstwa, a kaźki prózu a dźeło wona ĥ nowotka ma, a kak ju won ze tym hněwa— płakaschе won pschi niej stejo, a lubjeschе, so jej nochze nihdy na nihdy nicżo wjazy klubu cźinicź; ale lĕdy bě ho wot njejewotwoh rocźił, myślejeschе hižom na nowe lóśpiwa, a je jej wuwjedże, hdyż bĕschе k temu łkadnoscź. A pschi wschitkim tym ju won wopraudże lubowaschе; pschetoż won by kóždeho druheho ĥ krwawej hłowu domoj pósłał, hdy by chzył ĥebi žadyn druhi tajkele žorty dowolicź pschecźiwo Leńzy.

*

Kajka dha Leńka je?

Leńka bě wotrosła, a bě pilna, pózcźiwa a rjana knjeżna. Pschińdże wójna do kraja a po wójnje khorosć, a wumrě jara wjele ludźi. Jurjowy nan wumrě a stary Gadam też; a two wšy njeběše žadyn bom namakacź, ĥ kotrehoż njebohemu w lĕcźe 1814 cźeło wunjeżli na pohrjebnischcźo ĥ pokhowanju; a jena želena hórka tam nastawasche pschi druhej, a wjele tyšacz žyłjow tam žo wuronjowaschе kóždy dźeń. To bě srudny cźas!

Sa Jurja bě nĕtko jara srudnje. Leńka mějesche tola žwoju mucź, kotraž žo tam sa nju starasche, wo Jurja pak so nichtó njestarasche, chiba Leńka. Ta mjelcźo na njeho myślesche a pschi ĥebi twoponni: schto też wobohi Jurij nĕtko sapoczinje? schtó dha budże jemu radźicź? schtó dha budże jeho nakasowacź, schtó dha jemu jeho žónske wospodarśtwo wobstara? — Jurij mějesche wuja, macźerneho bratra wo wšy, ale tón bě tak hłupikojty, so sam ĥebi radżicź njemóżeschе, pschi žiwojim malym hospodarśtwje, a tola bu wón Jurjej postajeny ja formundu, sastawajo dźe wjeźneho schołtu.

Nĕbdy stejeschе Leńka pschi wjeźnej studni, ĥ kotrejež zyła wjeź wobu nosłeschе, a stejeschе a pschińdże tam hischcze wjazy wjeźnych holzow. Tu prajeschе Krawzez Wórtyja: „Sczże wy też hižo khżcheli, so chze Jurij žwoje hospodarśtwo sam sapocźecź a wjesć, a so chze ĥebi dźowku pschistajicź?“ „Ach, ty luby bóžko!“ snapschecźiwi Pasdjeriz Sańża, „to budże hospodarzenje ĥ žmĕcham. Wobstarnu hospołu dyrbjał ĥebi wón do domu wjacź, kiż by jeho a jeho hospodarśtwo holzow. . . . .“ „Ach, haj! wón może ho woženicź!“ wumraŋ Schewczez Marja, kiż bě w zydomnatym lĕcźe. „Haj, to by nĕschto było!“ wotmołwi Lapriz Marja, „ho woženicź, a potom ĥ kwojakam hicź! Wón bę je pachoł ĥaž hobrzcan! tón budże prĕni, kotrehoż ĥebi wuzjeru.“ Schałcźiz Hana rjekny: „Mój nan, kiż tola wschitko najlépje rozumi, je jemu radźił, so dyrbi žwoje hospodarśtwo pschenajecź.“ (Pokracz. fcźehuje.)

położene. S fararjom bě tehdy Krohne a ſ kantorom Babik. Na wěži ſu tuto lěto wschelake wuporjedźeli, tež zwonik. Wěža dosta tež błyskowod. Pißane je tam tež wo twarje železnizy, schtož dźe bě tehdy nješchto nowe. Tež nabožne a politiſke poměry ſu tam naſpomnjene. Wjedro je po wopißanju w tutym lěcze trochu spodźiwne było. Nalěcžo bě mokre; potom je ſucho było; nażima bě wlóżna a thłodna. Błyschcżate meteory ſu widźeli było. Też ſylne wichory ſu ſakhadźałe. Jena lipa pschi ſakhodźe na kerchow bu wuwalena. Tehdomniſchi duchowny je drje też wożebity ſajim ſa Sserbſtwo mět. Je wſchak to też w cżaſu było, jako poczachu Sserbſtwo ſhudźowacź. Wón pokaſuje w liſcżinje na to, ſo Sserbſki tydźenik wuthadża a też Sserbſke mißionſke pißma. Němzow bě we wożadźe nehdźe 10 hacź 12 a Sserbow na 450. Zyła liſcżina je w němſtej a Sserbſkej rěcźi ſpißana, mjes tym ſo ſtej druhej jenoż w němſtej. S liſcżiny ſ lěta 1864 ſhonimy, ſo bě kollator Steiger, ſ fararjom bě Haubold a ſ kantorom Babik. W liſcżinje ſu też tehdomniſche płacżiny ſapißane. Strowota wobydlerſtwa je ſpokojaza było. Wjedro bě ſuche a thłodne, tola žně běchu dobre. Wino a wjele rožow je ſmjerſko. — Bóh Knjes dźiwł dale ſchtitacź naſchu zyrkej a wożadu! Njech naſcha wożada też dale Serbſku woſtanje! Poměry ſu drje ſo we wſchelakim naſtupanju pohubjeńſchite; tola hdyż jenoż cżemy, tak hižo wobſtejimy!

S Bukez. Tudomny żandarm je pjatk cżłowjeka ſajał, kotryż bě dwě jěſdnej kole thradnył. Zuſobnik je ſo w Rothenbachu narodźił. Hižo pſched dwěmaj lětomaj je hromadźe ſ hiſchcże njewuſłědźenym wandrakom jěſdne kolo thradnył. Wobaj ſtaj w Cżelchowje w Pruſkej pſched wobydlenjom jeneho ſtarſkeho kola ſobu kajkoj a je poſdźiſcho pſchedałoj.

S Bukez. Paduch, kotrehoż ſu w Strózi ſajźapili, je też w naſchich ſtronach na thradnjenje cżahał. Po proſchenju thodźo a wudawajo, ſo ſebi dźěcko pyta, je ikdanoſcź ſa potoicżenje hładał. Jemu je ſo dopokaſało, ſo je tu ſ wobydlenja ſahrodnika K. a wumjenkarja L. pjenjeſy thradnył, hdyż tam njeje nikoho doma nadeſchoł.

S Lahowa. Na ſawinjenju pucża pichi rycżeſtubłowej muri ſtaj jěſdnu ſ motorſkim kołom a jednu jěſdnu koleſaż do ſo ſraſnyłoj. Mjes tym ſo jěſdny motorſkeho kola a jeho ſobujěſdnej njeſranjenaj woſtaſchtaj, je koleſaż cżežko do njeſboża pſchiſchoł. Jeho ſu dyrbjeli ſ automobilom wotwjeſcź. Jeho jěſdne kolo je ſo ſylnje wobſchkodźiło.

Z Noweje Jaseńcy. (Njekazanstwo.) Pjatk popołdnju njeznaty muſki na ſulſkej holey ſo njepóćiwje přepřimny. Dokelž běchu hiſće druhe dźěći blizko, ju potom wotſtaji a ſam ſo wotſali. Dźěći njejſu jeho zeznali, je pak němjcy rěcał. Njech ſtarſi ſwoje dźěći na to kedźbne cżinja, ſo njebychu w podobnych padach na cuzych muſkich posłuchali.

Z Pančic. Dokelž wokrjesna młodźinownja w Majnej-Hwězdźe na njedoſtatk na wodźe čerpi, dyrbi Prućika' je žórło wuſłědźił, kiž doſć wody dawa. Nětčaſ je žórło wuſłědźił, kiž doſć wody podawa. Nětčo dyrbi ſo tam ſtudźeń natwarić, tak płačizny hódno, kaž m ſžno.

Z Knaee pola Wotrowa. Po zafarowanju naſeje wjeſki do Wotrowskeje wosady je zańdźeny tydźeń na proſtwowych dnjach procesion, kotryż prjedy jenoż Wotrowſke pola wobeńdźe, też do naſeje wjeſki po Jaworſkim puću přez draćownju přiſeđši, dóſoł a ſo po Haſporcy do Wotrowa wróćił. Wjesnjenjo ſu tutón pobożny naložk z wulkim dźakom witali.

S Kulowza. W połnej cżełnej a duchownej ſtrowoſcźi ſu tudomny rěſnjiſti miſchtr Hendrich Bulank a jeho mandźelka Madlena rodź. Schołcźija, dale njedźelu ſchtrykowanſki miſchtr August Wels w Kulowje a jeho mandźelſka rodź. Njeliż žadny ſtoty kwaß wożwjeczili.

*

Přenje swiate wopraw'enje w Serbskej cyrkwi w Budyšinje

Wječera na popołdnjičnich ſerbſkich kemſchach pſchiſtupichu 4 holcźi a 3 hólcźo k přenjemu ſwjatemu woprawjenju. Kn. kaplan Zyž pokaſa w ſwojim předewanju na ważnoſcź tuteho wulkeho dnja ſa přenjowoprawjeńſke dźěcźi, kaž też ſa jich ſtarſchich a ſa zyłu wożadu. Na Bożej mſchi wobeńdźechu dźěcźi ſe ſwěcźkami wołtař a modlachu ſo potom ſhromadnje wěrywuſnaſe a Wótcze naſch. Pſchi woprawjenju potom ſe ſwojimi ſtarſchimi a ſ mnohimi wożadnymi k Bożemu błidu pſchiſtupichu. Popołdnju bě ſa dźěcźi wyſchpor a po wyſchporje ſeńdźenje w Maſlježach.

Wusudźenja

§ Prozeß pſcheczíwo kommunistam. W lěcze 1933 běchu pſchiſwiſowarjo kommunistiſkeje ſtrony, kotruż bě knjeſerſtwo roſpuſchcźiło a ſakaſało, ſo prózowali, kommunistiſku stronu znowa ſakoſcźicź. Polizija je ludźi, kotſiž běchu ſo ſa to dobrej dali, bórſy wuſłědźiła a ſajała. Ssudom ſ nich je Budyſka thłostaza komora hižo lětſa 10. haprleje z cżeſtemu thłostanju ſaſudźiła. Saſudźeny tydźeń znowa 26 wobſtorjenych kommunistow pſched ſudom ſtejeſche. Dwóſcy je ſo ſud dyrbjał do Hohenſteina podacź, dokelž ſu wobſtorjeni tam w ſchtitazej jatbje dźerżachu. Dla ſpytaneho nowo ſałoženja kommunſtiſkeje ſtrony ſaſudźichu 29lětneho knihwiſarja Kurta Pötzſcha z Budyſchina ke thłostańi na dwě leże a k ſhubjenju cżeſnych prawow na 5 lět, 25lětneho cżeſlu Alfreda Opitza z Budyſchina ke thłostańi na 1½ lěta a k ſhubjenju cżeſnych prawow na 5 lět, 36lětneho blidarja a něhdyſcheho kommunſtiſkeho měſchcźanſkeho ſaſtupjerja Wilhelma Hühnera z Budyſchina ke thłostańi na 2½ lěta a k ſhubjenju cżeſnych prawow na 5 lět, 44lětneho cżeſlu Mara Kreczmara ſe Sarécźa ke thłostańi na 2 lěcze a k ſhubjenju cżeſnych prawow na 5 lět a 35lětneho dźěłacżerja Kurta Jäckela z Korſymja ke thłostańi na 1 lěto a k ſhubjenju cżeſnych prawow na 3 lěta. Druhich wobſtorjenych k jaſtwowemu thłostanju hacź do 1½ lěta a k pſchiměrjenemu ſhubjenju cżeſnych prawow ſaſudźichu.

Přilopk

Radio

Wutoru 15. meje ſtyſchimy.

Königswusterhauſen. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6.20 rańſchi konzert. 12.10 tacżele. 15.15 ſa žonu. 16 ſabawny konzert. 20.15 hodźina naroda (njeſnate wězy wot Lannera a Straußa).

Lipſk. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 5.55 ſa burow. 6.20 rańſchi konzert. 9 ſa hoſpoſ. 12 pſchipołdńſchi konzert. 13.10 ſ nowych ſynkoflimow. 14.55 ſa młodźinu. 18.20 pißana hodźina. 20.15 hodźina naroda.

Hiſchcże ważne ſ dnjoweho programma. Königsberg: 19 ſabawna hudźba. Köln: 19 ſabawna hudźba. Mnichow: 21 ſymfoniſki konzert. Beromünſter: 19.50 operetta „Zyganíſt baron". Sagreb: 17 lohka hudźba. Warſchawa: 20 operetta „Orlow". Stockholm: 22 wojeſka hudźba.

Zamolwity za ſpisaćelski wobſah: A. Dučmaa, za nawěſtki dr. J. Cyž, wobaj w Budyšinje. D. A. IV. 1934: 2385.

Do Drježdźan na mejski ſwjedźeń tamniſich Serbow

Njedźelu 13. meje 1934.

Bože ſlónčko ſmaleše a paleše, zo to ſkoro wjacy njebě radoſć ſtupić z khłódneje khěžki — a tola „mile njebjo lubje ſměwa ſo" mi we wutrobje, dokelž rozſudźich ſo, doběžeć z khwatkom do Drježdźan, hdźež jo lubi znaći Serbja ſkhadźuja a ſwjeća ſwjedźeń ſerbſkeje meje. Wězo naša mać trâſeše zaſtróżena z hłowu, mênjo zo je ćople ſlónčko přejara na mój rozumêk ſkutkowało, hdyż jej moju myſlička ſobuzdźělich. Tola puć do Drježdźan njebě předołhi, kaž wočakowach, zetkach na dróży bórzy znateho autarja, kiž mje khudu dušku rad lubje ſobu do Drježdźan wza. — A přińdźech runje w prawym čaſu, zo bych hiſće ſobu doživił pola Drježdźanſkich Serbow ſtajnje zajimawy a pêkny programm.

Zaſtupiwſi do žurle, běch radoſćiwje a zbožownje překwapjeny! Wulka ſyła woſebje młodźinje, rjanolinki w katolſkich a evangelſkich drastach pyšachu žurlu. Na wſčech 200 Serbow, wſčech tſoch Drježdźanſkich towaršſtwow tu wuhladach! Sława, ſława, zo ſo też tu w Drježdźanach jewi młodoſerbſki duch přezjenoſće a znjeſliwoſće mjez ſerbſkimi towaršſtwami! Je to hižo poſitivny wotbłyſk parole, kotraž wukhadźa z centrale „Domowiny". Preč ze wšej zwadu, njezjnjeſliwoſću a wopačnej konkurrencu! Kruće doprědka znjeſebičnej myſličku a ze zhromadnymi mocami! A też zarjadowanje ſwjedźenja bě ludne, kaž ſebi to Domowina přeje.

Ato, štož ſu tu naši Drježdźanſcy Serbja ze zhromadnymi mocami docpěli, móže ſo widźeć a ſłyšeć dać. Knjez referendar Jurij Cyž je ſpiritus rector wjećorka, powita z přećelnymi ſłowami lubych znatych a nawjeduje docyła porjad, ke kóncej ſwojeje rêče wunjeſe tſikróćnu ſławu naſemu kanclerej Hitlerej a ſtatnemu preſidentej Hindenburgej, kotreż dosta mócny hrimotacy wothłós z erta a wutroby ſwêrnych Serbow. Naš Drježdźanſki moleř Pêtr Kowař (Čornoból) přednjeſe z krasnje klinćacym hłoſom jara plaſtiſcy Zejlerjowej baladźe a Čišinſkeho: „Serbſka zemja" njemohła ſo hódniſo předſtajić, dyžli přez Kowarjowu interpretaciju. Ah — zaſo jena luba znata! Knjeni Burgaſowa zaſpêwa, přewodźana wo k. hudź. direktora Krawca štyri krasne, njeznaćiſe ſpêwy we wobdźělanju miſtra Krawca. Zajimawe běchu woſebje „Rjana Łužica" a „Lubka lilija" we ſwojim ſtarym hłoſu. Knjez Pêtr Kowař wuſtupi zaſo z pjeć ſwojich ludowêdnje jara zajimawymi a rjanymi „živymi wobrazami". Zmyſł tutych wobrazow bě mejſkemu ſwjedźenju derje přiměrjeny. Křićizna, konfirmacija, zalubowanje, ſlub, kwas. Nó, njeje to meja živjenja? Też k. dr. Wjaczſławk zwjeſeli nas z přednoſenjom dweju baſni (Pêtr Młónk a Jan Hajnca). Knjeni Burgaſowa porjeńſi hiſće raz z třomi Krawcowymi ſpêwami wječork: Hólčk a róża, Kožuch a Kolebawku zaſłyšachmy. Bě to wopraudźe hłuboke doživjenje, ſłyšeć tak hnujace ſpêwy w tak w ſpêwje a přewodźe dostojnej a dozrawjenej formje.

Mjez jenotliwymi dypkami zaklinčachu wjeſele ſerbſke narodne ſpêwy a Kocorowy rjany naležny ſpêw: „Z dychom ſwjatoh' Jana". Wosrjedź žurle też mejka rjenje pyšena ſteješe. Wokoło njeje zarejwa młodźina w ſerbſkej draſće ſerbſke reje. Meja ſo kuli a z wyſkom ſwjećeše ſo kral. Skónčnje też přewjedźe porjad k wjeſelej polonaiſy. A nětko wězo mêješe młodźina (też ſtarſcho ſemeſtra) ſwoje prawo. A hudźeše k tomu čahaca harmonika.

Mi je ſo pola mojich lubych Drježdźańcanow zaſo raz wurjadnje lubiło, woſebje hižo tohodła, dokelž z tak wjeſelym mjezwočom w najkraſniſej přejenoſći hromadźe ſedźachu „Cornobowčenjo" a „Jednoćenjo" a „Hromadnikarjo". Tak je prawje, tak dyrbi to woſtać. Ja tam wězo bohužel do kónca njemóžach woſtać, přijach poſkićeńku lubeho Budyſkeho knjeza, z nim w awće ſobu domoj jěć z radoſćiwej wutrobu. A w redaktinelnym awće Serbſkich Nowin — běchmy tu tola tři zaſtupnicy — ſmykachmy ſo po ſrjedź nocy do našeho Budyšina. Cichimichał.

Wiċne płaċizny w Budyšinje.

12. meje 1934.

Wšé płaċizny ſo po złotej hriwnie zrozymja. Najlépše twory ſo hiſće wyſše płaċa.

Předmjet	najniżša płaċizna hr.	najwyſša płaċizna hr.
Pšeńca, 76 kruta płaċizna - 50 kg	—	9,55
Rožka, 72 kruta płaċizna - 50 kg	—	8,10
Jačmjeń, łěčny - - - - - 50 kg	8,25	8,50
Jačmjeń, nazymski, 2rjadkaty 50 kg	—	—
Jačmjeń, nazymski, 4rjadkaty 50 kg	7,75	8,00
Wows - - - - - - - - - 50 kg	7,50	7,75
Wows - - - - - - - - - 50 kg	—	—
Běrny (we wulkowikowanju) - 50 kg	1,75	2,00
Syno - - - - - - - - - 50 kg	2,75	3,00
Słoma z mašinu młóć, pras. 50 kg	—	0,70
Słoma z mašinu młóć, k zasł. 50 kg	1,00	1,20
Słoma z cypami młóćena - 50 kg	—	—
Butra - - - - - - - - - 1 kg	—	3,00
Jeja - - - - - - - - - - 1 štk.	—	—
Pšeńć. muka 0-65% Type 502 50 kg	—	17,12
Rżana muka 0—60% Type 610 50 kg	—	13,25
Pšeńčne wotruby - - - - - 50 kg	—	—
Rżane wotruby - - - - - 50 kg	—	—
Běrny (w małowikowanju) - 50 kg	2,00	2,50
Husy - - - - - - - - - 1 štk.	1,70	4,00
Prosata 1074 štuk - - - - 1 štk.	8,00	17,00

Prosate wiki běchu snadne.

Pſchi podawanju roži a pšeńcy k wagonej bjes pſchetkadźenja 3 pj. ſa 50 kg. a 4 pj. wupočcżeńſcheho pjenjeſa ſa kóždy měch, pſchi podawanju na ſkład 20 pj. wotrażka.

Cżežke njeſboże dróhowoje jeleſnizy w Drježdźanach.

W Drježdźanach-Coſchizach pola woſa dróhowoje jeleſnizy ſpinadła njepſchimachu. Wós jědźeſche po nahłej dróży dele, muſkocżł ſ kolijow a ſajſta batke, iako běſche dźeł pohrjebniſchcżowoje murje potorhnył. Wós žonje pſchejědże a mori; dwaj rjadowarjej a ſchtyrjo ſobujědźaju ſo ſranichu.

K wotstronjenju njedostatka na ludźoch w ratarstwie

Wosjewjenje rańšoskašiskeho podwotrjeha šakšeho krajneho dźełowcho hamta (Budyšskeho, Kamjenskeho, Lubijskeho, Nowogersdorfskeho a Žitawskeho dźełowcho hamta.

Wutoru 8. meje 1934 šwiđechu šo w posedźerni Budyšskeho dźełowcho hamta pšchedbyđa dźełowych hamtow, kotrež do rańšoskašiskeho podwotrjeha („Luźiźy" šakšeho krajneho dźełowcho hamta šłuscheja, ſ wokrjeknym wjednišwom nazionalsozialistiſkeje strowy, brigadowym wjednikom SA wokrjeknym wjednišwom NSBO a němšeje dźełoweje frontu, ſwojaka ratarſkich dźełačerjow, ſkupinowym šłabom dźełoweje łužby, wjednišwom Hitlerſkeje młodźiny a ſwojaka němškeho holzow dla wobstaranja dźełowych mozow za ratarſtwo; w hrjeđišchczu ſtejeſche nadrobny pšchednoſchk knjeza wyſchſcheho knježerſtwowcho rady dra. Žängela ſ šakšeho krajneho dźełowcho hamta, kiž wo tuttym praſchenju rěčeſche.

Knjes wyſchſchi knježerſtwowy rada dr. Žäugel roskoži, ſo je nuſne, ſo žo w praſchenju wotſtronjenja njedostatka na ludźoch w ratarſtwje ſhromadnje poſtupuje, a woſjewi ſahađy, kiž ſu žo pſchi rosrěčowanju krajneho dźełowcho hamta ſ wodźełowymi kruhami poſtajiłe. Poměry w ratarſtwje dźele ſu tuthwilu taſke, ſo tkětro wulkemu naprašchowanju ſa ratarſtwimi dźełaſwymi mozami teſ nahladne poſtičenje taſtich mozow napſchecžo ſteji. Na wěſy je wobcežene, ſo ratarſtwo tute mozy wotpokłaſuje, dokelž njeſu taſke, kajkeſ žebi we jenotliwych padach pſcheje (pſchestarc, woženjene, niz polnje k dźełu tkmane). Liczba wojſewjenych próżnych měſtnow w ratarſtwje bliži ſo nětđe liczbje wutrajnikow, kiž prjedy w ratarſtwje dźełachu. Wobhađenje měſtnow w ratarſtwje ſpěchowaſche žo ſ ratarſkej pomozu (Landhilfe). Tuthwilu dyrbi žo pſchez dźełowych mozow w ratarſtwje rjađowacź je ſrěd. ami, kotrež ſu k ruzy. To je pſchepruhowanje mlođoſtnych, ſawźranje podpjery, njepſchiwoſmje-li žo dźeło w ratarſtwje; wotcžehnjenje ſwójbnych pſchirażtow a podobne. Pſchede wſchěm njeſmđeja žo ratarſcy dźełacerjo na ſadyn pod ſa indu ſtriju wobſtaracź, tu maju wſchitke měſtnoſcze na ſwojim dźełu žobupomhacź. W pſchesjenoſcźi ſ trajnym burſtwom je žo nimo druheho poſtajiło, ſo natkwilne ratarſke dźełło pſchiſtajenje do indu ſtriju wego dźełła njewujaſnkuje. Pałchołaje kolonny na ratarſkich kuklach žo dotal hiſchcze njemóžachu poſtajicź, kaž je ſo wocžakowało, dokelž ratarſtwo mſdy njemóže ſnjeſcź.

S rosrěčenjom ſe ſtroninej organiſaziju a trajnym burſtwom je žo dojednało: Napraſchowanja maju žo najprjedy ſ tukhwilneho poſtičenja ſpokojicź. Dźełowe hamtу ſwoje kwartowanje w pſchesjenoſcźi ſ wokrjeknym burſtwom na thmanoſcź dźełopytajoch ſa ratarſtwo pſchepruhuja. Tuto pruhowanje ſo tohorunja na njewuwucžene mozy wupſchestrěže. Ratarſtwo dyrbi pak ſo teſ ſ dźełowymi mozami ſpokojicź, kiž njeſu po jeho pſchecžu. Na pſchikład ſo njehođi, ſo ſo dźełowe mozy jenoż tohođła njepſchiłajeja, dokelž ſu 25 łět ſtare abo woženjene. W indu ſtriałnych a pſchemyſłowych dźełačerjach ma ſo pođ wjednišwom NSBO pruhowacź, dalokoż maju ſo dźeławe mozy, kiž ſ ratarſtwa pokhađeja, ſo łaſko ratarſtwu pſchiwobroćicź. Mózno je teſ, ſo ſo dźeławe mozy w ratarſtwu pſchedewſajacych pſchežunu; pſchede wſchěm pak dyrbi ſo dozpicź, ſo wulke pſchedewſaca na prěnim měſtnje ratarſke dźełacerſke ſwójbny pſchiſtajimaju. Teſ ſo njehođi, ſo ſo bydlenja, kiž ſu ſo wožebje ſa ratarſke dźełacerſke ſwójbny natwarike, ſ nimi njewobſhađaja. Na kóždy pađ ma ſo teſ dozpicź ſpytacź, ſo wjetſche burſtwa pſchihodnje inamjeńſcha ženu ratarſku dźełacerku ſwójbu pſchiſtajimaju.

We wotnoſkach ſtronineje organiſazije a na druhich měſtnach maju ſo młođoſtni pſchežo ſaſo na waźnoſcź ratarſkeho dźełła pokoſowacź; pſchetož dyrbi ſo dobry dorost ſa ratarſtwo wocžahnyncź. Teſ ſe jónkej dźełowej ſłužbu, ſe ſwjatkom němſkich holzow a ſ Hitlerſkej młodźinu ſo na pſcheſchulowaniu młođoſtnych ſa ratarſtwo ſobu pomha. Wobcežnoſcze ſ ratarſkim dźełkom njemóža ſo wot dźenżniſcheho na jutniſche wottſtonicź. Wěſty cžaſ je trěbny k wukubłanju thmanehо dorosta. Cžeſtna winowatoſcź je ſa kóždeho młođoſtneho Němca, ſo ratarſke dźełło wukonja. Wjednik je woſebje wulběhnyt, ſo je ſa nowy poſtup luda nuſne, ſo ſo ratarſtwo wuſtrowi. Do toho ſłuſchi połepſchenje ratarſkich dźełowych poměrow. Tuto dyrbi ſo ſe ſhromadnymi mozami na kóžde waſchnje dozpěcź.

Po krótkej rosmołwje knjes pſchedźyđa dźełowcho hamta ſhromadźinu ſe ſtónczazym žłowom a ſe žławu na wjednika ſtónczi.

Najnowiše z cyłeho swěta

— We Wrótſławju njedźelu pſchipołdnju cžežiły auto ſ 23 SA-muženi do wožobowcho auta ſrały. Cžežiły auto ſo ſwrócži. 18 SA-muži ſo ſranі, 5 mješe nimi cžežko.

— Pſchi wuliwje rěki Weſery je žobotu pſchipołdnju „Hannowarſki parnik „Albert Ballin" pſchewodźeſche parnik „Merkur" pſchejeł. Pſchi njeſbože ſo mały parnik „Merkur" powrócži, 8 wožobow njemóžeſche ſo ſ tóžde wukhowacź a ſo ſatepi.

— W Karlowych Warach w Cžeſkožłowakſkej njedźelu autobuź na wuſkej haży do twarjenja ſajecže. 24 wožołow ſo ſrani. 14 ſ nich dyrbjachu do khorownje dowjeſcź. Wjednik, kiž njeſtrajeny wosta, ſajachu.

— W Pólſkej ſu w poſkednim cžaſu wohnjej wulku ſchkodu nacžinile. W Kielzſkim wojewodſtwje je ſo 20 wſow nimale dožžiła wotpalilo. Pſchi horjecže naſtawaju pſchesco nowe wohnje w łěſach a na wſach.

— W měſtaczku Trabachu we Wilnowſkim kraju we Pólſkej je ſo 90 domſkich wotpaliło.

— Pſchi wujeđžowanju ſ automobilom w Franzowſkej wczera krótko pſcheđ ſtónczenjom jedne auto ſ njeſnateje pſchicžiny do pſchihładowarjow ſajeđže a 7 wožobow mori.

— W Rumuńſkej pſchi wulkej ſuchoſce łěſne wohnje pſchiběrаju. Serjeku powě ſo wo wulkich wohnjach w 3 wſach a 3 łěſach. Jena wjeſ ſo zyła wotpali, w druhej wſy 80 a w tſeſej 22 twarjenjow. Njeđoſtatk na wođe a zyłny wětr wohnjam połěkowaſche.

Přilopk

* Dźeſacź łět thłoſtarnje ſa pſchekſchiwjenje ſbérki ſymſkeje pomezy. Lawniſki ſud w Halberſtadtu měſeſche žo w ſpěchnym ſudźenju ſ ſudźimi ſaběracź, kotrež běchu pſchekſchiwjenja pſchi Halberſtadtſkej zentrali ſymſkeho pomoznego ſtutka ſtuczili. Na nich žo wyſchnoſcź khłabliwa ſcžini, dokelž běchu w Halberſtadtſkich korcžmach ſ wultimi worcžiſnami wjele wjenjes pſchecžiniłi. Hłowneho wobſtorżeneho, Alfreda Wintera, ke thłoſtarni pſchi dźeſacź, ſchtyrjo druſy wobſtorżeni thłoſtarnju po dźeſacź, ſchdyż na njeż, łětach daſtachu. Dwě ſchumnowſtorżenej ſtenotypiſtaj matej jena dźewjecź a druha ſchécź měſtaſow jaſtwa wotpokucžicź. Muſtłim wobſtorżenym žo pođła toho cžeſne prawa wotrjeknychu.

Towaſtwowski powěſtnik.

Domowina. Spěwny wotrjad Domowiny (předsydſtwo Spěwn. zwjazka) ma dla Domowinſkeho zlěta jara nuzne poſedźenje pſchichodny pjatk 18. meje pop. w 4 hodź. w Serbſkim Domje.

Hospodarski rozhlad

Póndźelu 14. meje 1934.

Barlinſka burſa měſeſche žobotu ſaſo jara měrne wikowanje. Kurſy akzijow pak žo na ſwojej dotalnej wyſchinje ſdźerżachu, ſdźela žo też ſtruczowachu. Wiſi rentowych liſcžinow běchu tohorunja jara měrne.

Barliniſke žitne wuměwiki běchu žobotu trochu měrniſche hacź dny prjedy. Tola běſche wikowanje pomérnje pſchecžeſene. Barliniſke młyny rożku ztrochu ziwiſcho kupowachu. Pſchenża žo cžeſko pſchedawaſche. Wowż měſeſche ſaſo dobre wiki. Też jecžmjeń ſo derje pſchedawaſche.

Ssobotu płacžeſche w Barlinje zentnar

pſchenży: 9,40—9,65 hr., — rożſi: 7,85—8,10 hr., — jecžmienja, nal.: 7,85—9,10 hr., — wowża: 7,90 hacź 8,10 hriwnow.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a woliwowe ſymjo po tunі abo 1000 kg hewak 100 kg

Płaczizny po złotej hriwnje.

	12. 5.	11. 5.		12. 5.	11. 5.
Pšenca	—	—	buny	8,10-8,90	8,10-8,90
rožka	—	—	woka	7,50-7,90	7,50-7,90
ječmjeń, nal.	157-161	157-161	módre łupiny	5,60-6,10	5,60-6,10
ječmjeń wows	— 158-162	— 157-161	žołte łupiny	7,40-7,90	7,40-7,90
			zeradella	7,75-8,75	7,75-8,75
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńč. muka	27,00	27,00	lany wosušk	5,90	5,90
rżana muka	23,25	23,25	ſuch. truhanč.	5,15	5,15
pš. wotruby	11,90	11,90	běrnj. kruški	7,00	7,00
rżane	11,25	11,25	ſyno, 50 kg		
raps	—	—	rżana ſłoma		
hrčch, Viktor.	20,0-22,0	20,0-22,0	pšeńč. „		
lane ſymjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	8,00-8,25	8,00-8,25	jeċna „		

Płaczizna za pręcży za wupłodżerja 188 191 193

Płaczizna za rożku za wupłodżerja 157 160 162

Drjeđžańſke ſtótne wiki.

Naſchim cžitarjam chcemy w pſchichodże wo běhu na ſtótnych wikach w Drjeđžańach hiſchcze ſamžnу dźeń roſprawjecź, tak ſo móża wſchitzy, kiž ſo wo to ſajimaja, ménjenje na wikach ſhonicź. Nadźijamy ſo, ſo budże ſo tuto ſawjedženje witacź.

Dźeńża pſchihnachu ſo na ſtótne witi 479 howjadow, mjes nimi 44 wołow, 243 bykow, 151 krowow, 23 jałojkow a 18 jałojcžkow (Fresser). Nimo toho 2413 cželatow, 599 wowzow a 3385 ſwini. Na howjaſnych wikach wuwi ſo dla pomjeńſcheneho pſchihnaca dobry ſrjedźny wobkhod ſa ſtare płacžiſny. Byki ſo w płacžinje nješchto malo powyſchichu. Cželata mějachu ſłaby wobkhod, tu popuſchczichu płacžiſny wokoło 2 pf., w hubjenych rjadownjach też hiſchcze wo nješchto malo wjazy. Wowzy mějachu ſłaby wobkhod, pſchi cžimž ſo ſtare płacžiſny ſedma dozpěchu. Na ſwinjazych wikach je jenoż wobmjeſowany wobkhod. Płacžiſny ſu hłownje mjes 42—38 hriwnami.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Das ſeinerzeit bei der Ortsgruppe Bautzen der Sozialdemokratiſchen Partei Deutſchlands beſchlagnahmte Vermögen wird hiermit zu Gunſten des Landes Sachſen eingezogen.

Bautzen, 14. Mai 1934. **Stadtrat, Polizeiamt.**

Tricbany kowarski grat

wjeſćk (Kohrmaſine), kowadło a druhi grat jara tunjo na předań. Bliže zhonić we wudawarni Serbskich Nowin

Holca

do burſtwa ſo k 1. junijej pyta w Jenkecach čo. 5

Ječna ſloma

k picowaniu na předań w Sekecach čo. 6 p. Kubšic

Garđiny

najlepši derje wuſadžiny bódno pola

Kurta Erlera w Budyšinje na Žitn. wik. 28

Hudźba

K. J. Guđer & Co.

HOHNSKE harmoniki čahace harmoniki violiny -- mandoliny Ower-piščalki -- bubončki kwalitne gramofonowe deski

Kotołska hasa 17

pódla Kapuziner-Bräu

Hana

(H. Sienkiewič. Přeł. B. Cyž.) Novelka. 164 ſtr. 50 pj.

Za ſwjatkowny tykanc!

Cerſtwa

Škrčjna margarina

we wulkotnej kwaliče dóſła

Wobkhod z butru

Künella

Brennabor Diamant Miele Göricke

koła

ſpec. koła 42.50 žónſke 44.50

Wulki wubjerk.

Ca. 200 kolesow na ſkładže.

Naplaćenje 10.-hr.

tyđ. dźěłby z 2.— hr. počinaju

Stare koła přijimu jako naplaćenje

J. Schieback

Mužakowska dróha 4

W Pančicach

wulka zjawna zhromadźizna N.S. ludowcho ſpomožerſtwa

ſrjedu 16. meje 1934, wječor 1/2 9 hodź. w ſali hoſćenca w Pančicach

„Ludowe zjednoćeństwo přez N.S.V."

Rěčnik:

sobuſtaw ſtr. **Spiegelberg**, Drježdźany.

Zaſtup darmo!

Čišćerſke wěcy

ſerbske a němſke, kaž zličbowanja, liſtowe hłowy, kwitowanja, načiſće na liſtowe wobalki, kwaſne ſpiſy, ſlubowe khartki, wěrowańſke khartki, ſmjertne khartki, viſitne khartki, přeprošenja, đźakne khartki atd.

zhotowja ſpěšnje a płaćizny hódno

Čišćerńja Serbskich Nowin

w Serbskim Domje w Budyšinje

Ke kwaſam

Kwaſne přednoſki Wubjerna knižka, kotraž kóždy kwas porjeńši. 0.50 hriwnow.

Kwaſne plakaty do wěncow.

Kwaſne dary Wše družiny knihow, ſerbſke a němſke ſpěwarſke, biblije atd. dóſtanječe

w Serbskej knihańi

Kuchinje ſpanſke iſtwy bůfetty

kaž też wše **meble a polſtrowane twory** jenotliwje, jara płaćizny hódno

Fr. Wenzel, Lawſke hriebje 4 (Serbſki dom)

Přijimanje mandźelſkich požčonkow. Njeđźelu wotewrjene!

Trjebaće-li barbu

ſuchu, za kalk, klij a wolij **abo hotowu** k barbjenju, potom přińđźće ke mni!

Barbu kupować je wěc dowěry!

Wěcywuſtojne radupodawanje!

Hórnik a Domanja w Khróſćicach

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšťki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćenčańske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskeje žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přećiwo sčěhwkam čělneho znjezbožeња z 1000 hr. – hdyž wumrje abo hdyž je we čas žiwjenja dospołnje běđny. Kóžde znjezbožeње dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbožeња dyrbja we bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowědźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumjenjenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdyž a hdyž wozjewja.

Čisło (Nr.) 111 — **Budyšin — Wutoru 15. meje 1934 — Bautzen** — **Lětnik 93**

Žane khlostanje přećežke za krajnu přerađu

K nowemu němskemu sakonjej wo sjednoćenju a přichwótjenju khlostańskich a jednotliwych přichodpisnikow za wjelepscheradu a krajnu pscheradu a wo wutworjenju ludowego ſkuda je ministerialny rada Hans Richter pschi němskim justizynym ministerſtwje wažne rozmnoženje wozjewił. Richter rozłoži, ſo ſo w tutym ſakonju zyle jadnje wuprajili, **ſo ſtej wjelepscherada a krajna pscherada jako njepotrjebne nadpady na ludowe ſjednoćenjestwo najhórſchej ſtótnistwje w zhłym natwarje khlostańſkeho prawa.**

To ſo też w tym pokaſuje, ſo ſo ſe ſmjertnym khlostanjom hroſy. Ssmjertne khlostanje hodźi ſo na kóžde wjelepscheradne pschedewſtajenje położeć, haj žanu jenoź na pschihotowanje, je-li ſo w ſtraſchnych formach ſtawa. A ſmjertne khlostanje je jenicźke khlostanje pschi wjelepscheradze, kotraž ſo pschećźiwo krajnym němſkeho ſtata měri, a pola krajneje pscherady, hdyž je ſkuječer žiwojenm ludej žiwotu ſłamał a lěpſche ſtata do ſtracha pschinjeſł. Pschi wjelepscheradze a krajnej pscherađze ſo k pschiwótjenju khlostanja na žiwobudźe nowe waſchnje khlostanja ſawjedźe **mjenujuju, ſo ſo ſajudźenemu jeho ſamojenje wojnje.**

K praſchenju, hač pscherada wuſtorcźenje ſ ludowego ſwjaſka pschinjeſe, ma ſo halke pschi wulkej reformje khlostańſkeho prawa rozmnožeć. Pschi krajnej pscherađze ſo nimo teho ſchkitaza jatka dowoli. Krajny pscheradnik ſo ſ tym jako ſchkodnik ludowego ſjednoćenſtwa wofnamjeni, kiž dyrbi **tak dołho** njeſchłódnje wołacź, dołhoż wón hiſchcźe ſtrach wofnamjenja. Wón ſo ſwjcźenemu ſłótnikej runja ſtaji. Se ſakonjom ſo pschi wjelepscheradze a krajnej pscherađze wſchitke wołožaze wobſtejnjeſcze wotſtronja.

Trěbne wudospołnjenje ſkutkowaneho hroženja khlostanjom **je ſpěſchne a krucże pſchewidźene wumudźenje.** Tu je wožna nowoſć, ſo ſo ludowy ſud pschihotuje. S nim ſtupi nowy wyſchſchi ſud na město němſkotatneho ſkuda k wumudźenju wo wjelepscheradze a krajnej pscherađze. Richter piſa, ſo dźełło ludowego ſkuda hač k dołkońčenju wuczišćenjom w nałtupanju ſłótnikow na ſtacje njebudźe ſnadne.

Zjězd danskich nacionalsocialistow

Njedźelu wotmě ſo župny ſjězd danſkeje nazionalſozialiſtiſkeje dźełačerſkeje ſtrony w Seelandje w Slagelſer. Se wſchěch kónčin kraja běſche ſo wulka žyła wobdźělnikow ſeſchła. Pschitomnych nalicźichu nětkle 4000 hač 5000.

Sjězd ſapoča ſo ſ połnej Božej ſłužbu, w kotrejž duchowny Malink ſ połnoźneje Schleźwiſkeje předowaſche. Potom ezehnichu wobdźělnicy po měſeze a njeſkedy hyrhoje hołateho ſłichija žobu. Danſky nazionalſozialiſtiſoju maju kěły hołaty ſłichij na cźerwjenej podłoſy. Na ſjawnej ſhromadźiſnje rěcźeſche wjednik danſkich nazionalſozialiſtow dr. Frey Clauſen.

Romske hosoodarske zrěčen'e so podoisało

Romske hoſpodarſke protokolle ſe 17. měrza wo hoſpodarſkich ſtrěčenjach mjes Italiſkej a Awſtriſkej a Italſkej a Wuherſkej ſu pondźelu wjecźor Muſſolini, awſtriſki wupołožnik dr. Rintelen, awſtriſki wjednik delegazije dr. Schüller, kaž też wuherſki wupołožnik a ſchef delegazije baron Villanyi w Palazzo Venezia w Romje podpiſali.

Kriza w bołharskim knježerſtwje

Pondźelu wudyri w Bołharſkej knježerſtwowa kriſa, kotruž ſu hižom psched tydźenjom wocźakowali. Tón dźeń popoldnju ſo miniſterſki preſident Muſchanow 4 hodźiny dołho ſe ſaſtupjerjemi ſtronow, kiž w knježerſtwowej koaliziji ſedźitej, wo pschetworjenju knježerſtwa roſrěcźowaſche. Po tutym wuradźowanju miniſterſki preſident Muſchanow nowinarjam wojſewi, ſo ſo njeſu dojednali a ſo ma ſo wocźakać, ſo zyle knježerſtwo wróći ſo ſtupi. Dokelž kral Boris dźenſa wutoru ſiwoje mjenjny ſpjeſi, **drje ſo** Muſchanow halke ſtrjedu rano do hrodu poda, ſo **by kralej** wojſewił, ſo knježerſtwo wróći ſo ſtupi.

Jemenski imam so podćisnje

Jtna Saudowe knježerſtwo wojſewja, ſo je ſ Jemenſkim imamom k pschiměrej doſchło. Jmam je ſwołnikow, wumjenjenja krala Wahabitow pschijeć. Někto bórſy wo měrowych wumjenjenjach jednaju.

Saudowi ludźo powěſćej wo pscheměrje ſ wulkej radoſću ſtłyſchachu. Wojerſki wjednizy ſarjadowachu ſiwjedźenje wjeſe'oſcźe, pschi kotrychž ſo ſtadła howjadow ſarěcźachu. Wahabitojo wocźakuja, ſo jemenſki imama Jtna Saudowe pschiměrowe wumjenjenja pschijima.

Krótke politiske powěſće

— Němſki minister dr. Goebbels je Königsberg a Jnſterburg wopytał a tam psched wojakami pschednoſchował.

— Pod pschedźiwdźiwom němſkeho biſkopa Müllera ſo w Eiſenachu durinkſki krajnozyrkwinſki ſjejm wurjadnje ſthadźowaſche. Bjes rozmołwy ſo wołſamkny, ſo ſo durinſka evangelſka zyrkej do němſkeje zyrkwje ſarjaduje.

— Němſka fronta ſaarſkeho kraja je radźe Swjaſka ludow memorandum pschepoda'a, w kotrymž ſiwoje ſtejiſchcźo k praſchenju wothłoſowanja ſaarſkeho wobydlerſtwa roſłoża.

— Cźeſkołowakſki wupołožnik Maſtny w Barkilnje je němſkemu ſwonkownemu hamtej pjenježny dar pschepodał a prohył, ſo by ſo pjenjes mjes ſalwoſtajenych podłopkowych dźełačerjow w Buggingengje rozdźelił.

— S Moſkwy pschileczo pjerej turkowſkich wojerſkich letadłow runumſke hłowne město Bukareſt wopyta. Saſtupjerjo Rumunſkeje ſtkarjow jara wutrobnje witachu. Letarjo woſtanu hač do ſchtwórtka w Rumunſkej a wróća ſo potom ſaſo do Anatoliſkeje.

SA a nacionalsocialistiski zwjazk frontskich wojowarjow

Rukas ſtabowego ſchefa.

Nowinarſki hamt wjſchſcheho SA wjednitſtwa weſſewja: Na wjſchſche SA wjednitſtwo ſu ſ wołwedow wſchitkich ſkupinow hórſchenja dóſchło, ſo ſo ſeſtajenje nazionalſozialiſtiſkeho ſwjaſka frontſkich wojowarjow (Stahlhelma), po ſmyſle a tekſce ſałożenjeſe wuſtawy njeſłožnje. Spytali ſu, muži ſwjaſka frontſkich wojowarjow wot ſaſtupjenja do SA reſerwy I wołdźerjowacź, a dałokoż SA-muježe ſtížom ſuchu, ſich jako ſwuſtajeć pohnucź. Hačło je **ſo nazionalſozialiſtiſki ſwjaſk frontſkich wojowarjow jako ſjednoćenſtwo pſchedſtajiło, kiž ma jenicźke prawo, frontſkich wojowarjow hromadźecź a jich ducha ſaſtupowacź.**

Tehodła je ſtabowy ſchef Röhm pſchikaz wudał, ſ kotrymž ſo pſcheczźiwo tajkemu poſtupowanju wobroća. Njeſkehodźiwajcy njeſdźiwólſkeho ſadźerjenja nazionalſozialiſtiſkeho ſwjaſka frontſkich wojowarjow (Stahlhelma) ſakaſuje pak ſtabowy ſchef SA jenotlinzam, wobjedje a na ſwoju ruku pscheczźiwo tutemu ſwjaſkej ſakrocźeć. Wón pak wuraſnje na to pokaſuje, ſo ſu ſo ſta tyhaźy frontſkich wojowarjow SA-organiſaziji pſchiſtamkle, dokelž wědźa, ſo ſo **tam** ſtatna wola frontſkich wojowarjow a duchowne herbſtwo frontu tſelnych hrjebjow najlěpje ſwuraſnuje. Muježo pak, kotříž ſo narocźeć dachu, ſo do SA reſerwy I njezjawichu, abo ſ njeje wuſtupichu, njemóža ſo ſa SA trjebacź. Woni njech wuſtupja. **Ale ſdobom ma ſo ſa to poſtaracź, ſo ſo woni ženje wjazy do SA njepſchijimaju.**

Njeſdźerliwemu ſadźerjenju nazionalſozialiſtiſkeho ſwjaſka frontſkich wojowarjow k SA-organiſaziji ſtabowy ſchef Röhm ſadźerjenje Kyffhäuſerſkeho ſwjaſka napſchećo ſtaja. Tutón ſwjaſk je ſo ſ pěſtowanjom ſtareje towarſchnoſtneje wojerſkeje tradizije wuprajhował a pſchi zhłym ſwojim ſadźerjenju a je ſiwojim ſhromadnym ſobudźełom na nadawakach SA reſerwy II lubi hódne ſłužby ſa nazionalſozialiſtiſki ſtat. Stabowy ſchef tehodła SA porucza, ſo by Kyffhäuſerſki ſwjaſk na kóžde waſchnje podpjerała.

Adolf Hitlerski kanal započnje so twarić

W Kölach nad Wódru ſo pondźelu wjecźor ſiwjatocźje ſakładny k amjeń ſa Adolfa Hitlerſki kanal położi. Se ſwonjenjom a ſtrěłanmi ſo ſiwjedźeniſki akt ſapoča. Němſki minister Heß liſčinu wo kładźenju kamjenja w mjenje wjednika podpiſa. Župny wjednik a wjſchſchi preſident Brückner jako ſchef twarſkeho ſarjadniſtwa rěkli Wódry a w mjenje Schleſwſkeje poſtrowi.

Němſki wobchadny minister ſiwobodny knjes Eltz ſ Rüdenach poda ſtawiſniſki pſchehlad a rjekny, ſo ma ſo ſ dźełom, ſ kotrymž ſo tu ſapocźnje, wobkhad Schleſwſkeje podpjeracź a ſeſkónicź. Tyhajam dźełacerjam ſo na lěto dźełko ſpožcź. Tutón kanal je dźěl wulkeho programa k twarjenju kanalow, kiž je pruſke knježerſtwo ſa krajinu rěki Wódry poſtajilo a kiž je němſke knježerſtwo ſeſchěrilo.

Němſki minister Rudolf Heß 3 krócź ſ hamorem dyri a rjekny: ſłuž měrej, ſłuž winowatoſći, tak ſłužiſch Němſkej.

Wulki kanal budźe nětkle 40 hač 50 milijonow dźeławych dnjow ſadacź.

Němscy žurnalistoio we Warſawje

Saſtupjerjo němſkeho nowinarſtwa wot ſoboty hač do pondźele we Warſchawje pſchebywachu. Pſchi hoſcźinje, na kotruž nowinarſke wotdźelenje połſkeho ſwonkowneho miniſtra němſkich hoſcźi njedźelu pſcheproſyło, ſo krótke rěcze dźerżachu, pſchi kotrychž ſo nadźija wuprajł, ſy ſnychu wčerajſche wopyty němſkich a połſkich žurnaliſtow w Połſkej a Němſkej k ſbliżenju a dorozumjenju mjez wobėmaj Indomaj pſchinoſchowale. Nedźelu popoldnju ſebi němſcy žurnaliſtojo Warſchawu wobhładachu a wopytachu ſiwjedźenſki tydźeń ſa ſkrucźenje cźela a wuwucźenje na wojerſtwo, k cźemuž ſo we Warſchawſkim ſtadionje gymnaſtiſke a wojerſke ſwinczowanja pſchedwjedźechu.

Wuradźowanie wo Saarskim wothłosowanju

W Genfje je ſhromadne wuradźowanje wubjerka ijich muzow ſa Saarſke wothłoſowanje ſe ſchyrimi žobuſtawami knježerſtwowoje konſiſije nětkle 1¼ hodźiny trało. K temu ſo ſ Genfa powě, ſo je preſident knježerſtwoweje konſiſije Knox ſiwoje mjenjenje ſo ſnatym waſchnju laſtupował, ale Saarſki ſobuſtaw knježerſtwoweje konſiſije Coßmann je trochu hinak rěcźał, hač hewak. Wuradźowanja njeſłu ſo hiſchcźe na woprawdźite politiſke praſchenje wuſpheſrěkle. Saſtupjerjo wobmjeſowachu ſo na techniſke praſchenje Saarſkeho wothłoſowanja. Wo politiſkich praſchenjach budźe ſo hatle wutoru wjecźor wuradźowacź. Techniſki dźeł roſprawy ſa radu Swjaſka ludow je hotowy a ſo wutoru ſobuſtawam rady pſchedpołoži.

Zwěrjenje wo Saarskim wothłosowanju

Wo Genfje ſe ſhromadnje wuradźowanje wubjerka ijich muzow ſa Saarſke wothłoſowanje ſe ſchyrimi ſobuſtawami knježerſtwowoje konſiſije nětkle 1¼ hodźiny trało. K temu ſo ſ Genfa powě, ſo je preſident knježerſtwoweje konſiſije Knox ſiwoje mjenjenje ſo ſnatym waſchnju laſtupował, ale Saarſki ſobuſtaw knježerſtwoweje konſiſije Coßmann je trochu hinak rěcźał, hač hewak. Wuradźowanja njeſłu ſo hiſchcźe na woprawdźite politiſke praſchenje wuſpheſrěkle. Saſtupjerjo wobmjeſowachu ſo na techniſke praſchenje Saarſkeho wothłoſowanja. Wo politiſkich praſchenjach budźe ſo hatle wutoru wjecźor wuradźowacź. Techniſki dźeł roſprawy ſa radu Swjaſka ludow je hotowy a ſo wutoru ſobuſtawam rady pſchedpołoži.

Orthopädija
pestowanje nohow

Črijowy dom
Mann
w Kamjeńcu
Telefon 637

Črije wšěch družin
wosebje za cerpjace nohi
na Wallskej drózy

— We wjeży Mukinje pschi chineskej rańschej żelesnicy njesnaczi ludzo japanskeho offizjera samorodowachu. Japanschy wojaży nětko Mukin wobhadża.

— W Aldershocze a Gorrichuchu w Jendželskej spytachu kommunistojo wojakow sajedowješćo. W Glasgowje do běrowa sa najimanje rekrutow bombu cyšnymchu.

— Sswojetska batterija tjelesche do mandžuskeho parnika na Sungari-rězy. Jedyn muž lódźneje wobhadki žo mori, jedyn so srani.

Ze Serbow

W Budyschinje, 15. meje 1934.

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 739, hygrometer —8, thermometer wo dnjo +22. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 740, hygrometer —4, thermometer w nozy +9. — Wjedro w naschich kónčinach steji hischcze nětkat pod wliwom nižiny, kiž so nad pokodnischej Schwedskej wupischestrěwa. Wona je nam chłódne wětry pschinjesła, kiž ś Lodoweho morja pokhadźeja. Pola Islandskeje je nowa nižina pokaluje. Wona wětrje dalschemu pschipkatwej symnych wětrow pucź salehnje, so žnémy so sašo milischeho wjedra nadźijeć. S wjeczora Europy wupischestrěwa so žylna wyschina, wona so k nam bliži, so so najskerje teź bórsy sa. wumjedri. — Jutrje žrjedu ſtónčko 4.10 hodźin ſthadźa a so 7.43 hodźin khowa. Mjezacźk ſthadźa jutrje rano 5.29 hodźin a khowa so wječor 11.13 hodźin.

— **Muhlady na wjedro sa jutrischu žrjedu: Hischcze trochu pomročene, tola sašo milische wjedro.**

Swjatkowna wustajeńca w Budyskim měšćanskim muzeju

Towarstwo sa wumělstwo w Budyschinje pod žwojim pschedsydu knjesom hamtskim hejtmanom drom. Sievertom je jara aktiwnje dźěkało. Wono po wobnowjenju w jtacze hižom ichtwórtku wulku wustajeńcu sarjaduje. Sswjatkowna wustajeńca traje wot 13. meje hacź do 10. junija 1934. Tuta wustajeńca je shromadna wustajeńca Drjezdźanskich skutkowacych wumětzow a wopischija moleństwo, plastiku a grafiku.

Pschedźenda Budyskeho towarstwa sa wumělstwo k. hamtski hejtman dr. Sievert njedźelu dopołdnja pschi rańschej zwjatočnosći wustajeńcu wotewri. Nimo bohateje liczby sajimacych změdźesche wón wošebje wustajacych wumětzow a jich sastupjerjow, kiž je zklowom a hudźbu zwjatočnosć wuhotowachu, powitacź. Wón we žwojej rěcźi wošebje na aktiwnu dźěławosć towarstwa sa wumělstwo pokaza a wo podpjeranje wumělstwa a wumětzow prosche.

Prěni pschedźenda sjednoczenja Drjezdźanskich wumětzow knjes prof. Korla Wolf na powitanske złowa wotmołwi a pschicźiny roskoši, kiž Drjezdźanskich wumětzow pohnuchu, žwoje dźěła w Budyschinje wustajeć. S jeho złowom jlyschachmy wulku radosć na tym, so je so naschemu kanzlerej poradźiło, teź na polu wumělstwa wschitke mogy do jenoho wulkeho zuka sjednocźiť.

Wo němskim wumělstwje spitzacźel knjes Kurt Arnold Findeisen jara derje skutkowane myzle rozsudźi a jako wobodu praweho němskeho wumětza Ludwiga Richtera pschedstajesche, kotrehož 50. žmjertny dźeń so w pschichodnym mězacu wopomni. Sstowa tutoho rěcźnika pschichmocko hłuboko a wjedźechu žłobom na wyschinu praweho sromumjenja sirowego wumělstwa.

Sswjatkownosć wobwinzowaschtej jich pospitowacźi. Strieglerowemu sjednoczenju pod wjedźenjom knjesa farskeho kapelneho michtra Strieglera s Drjezdźan, kiž k sawodej Beethowenowe adagio sa hušlerski kwartet a k wobsamknjenju zwjatočnosće 1. hudźbu k klawěrowemu kwintettu w es-dur wot Schumanna pospitachu. Krasna dokonjana hudźba běsche paſtwa sa duschu a wutrobu.

Sakski krajny biskop Coch rěčeše w Budyšinje

W pschepjelnjenym maj salomaj „Krony" jesna žo Budyska Pětrowska wosada wczera pódźelu ſ wjednikom sakskeje krajneje zyrkwje, ſe žwojim krajnym biskopom. Sstny wopyt shromadźiny dopokasa wulki sajim, kiž dźenja mjes evangelskim ludom sa nałeżnosć jeho zyrkwje knježi. Wschitzy běchu pschiſchli, so bychu ſ erta wjednika evangelisko-lutherskeje krajneje zyrkwje ſhonili wo stejnischću zyrkwje w nazionalsozialistiſkim ſtacźe.

Jewischcźo běsche žo k cźeſći zyrkwinskeho wjednika ſ krajnej ſelenej a kwětkowej pychu wuhotowało. Nad wobrasom wjednika Adolfa Hitlera ſtrowjesche kóždemu evangelskemu kschesćanej derje ſnata zyrkwinſta thorhoj. Nade wschem pak poſpěchowaſche žo khorhoj nazionalsozialistiſkeho hibanja.

Sswjedźeliſi wječor dosta ſ poſkiczenjemi Budyskeho miſijonſkeho dujeſkeho khóra a zyrkwinskeho khóra poſpěchowazy ſwjatočny ras.

Knjes ſuperintendent Berg witasche krajneho biskopa jako duchowny primarius Pětrowskeje wosady w mjenje ſhromadźenych. Hižo popoldnju běsche jeho w ſrjedźińnje duchownych zyrkwinskeho wokrjesa jako ſuperintendent witał. Wón pokasa na wulke wjeſele Budyskeje wosady, ſo žmě ſwojeho biskopa wot wobliczа k wobliczu widźeć. Sam ſa ſwoju wosobu ženje njeje wobzarował, ſo je tutej wosadze nětko hižo 31 lět dołho žwěru dźerżał. Teź w politiſtim wojowanju je na prědnim měſnje ſtejał. W Budyschinje a wokolinje je zyrkwinike zíwjenje ſtajnje dobre ſchitarźiwo měło. Wosadny wihaju tu rad na ſtarym, ſchtoż pak ma žo jako ſnamjo ſwěrty wuſoćeć. Wón je rulu nad žwojej Budyskej wosadu dźerżał, ſo ſo ſołmy zyrkwinskeho wojowanja hacź žem njepschedobnych. Pschi popoldnjeſej ſhromadźińnje je wulkeho dowěrjenja k krajnemu biskopej nabył. Swoju wosadu pak napominaſche, ſo by ſmužicźe do pschichoda ſhladowała a žmě bycź pschepiwjedźena, ſo nětcźiſche wichory njebechu podarmo.

Knjes wyſchſchi měſchćanoſta dr. Förſter witasche krajneho biskopa w mjenje měſchćanſkeho ſarjadniſtwa a jako patron Pětrowſteje wosady, wuſtrěhujo ſtajne dobre ſhromadne dźěło mjes měſchćanſkim ſarjadniſtwom a wosadu a pomoc, kiž ſtebi jene druhej poſtićzujetej.

W mjenje wokrjesneho ſjednoczeńſtwa němſkich ſchesćanow ſtrowjeſche nawjednik knjes farař Riotta-Rakeczanski krajneho biskopa a ſlubi jemu njepowalnu žwěru.

W mjenje ſchesćanſkich ſtarſchiſtkich towarſtwow ſtrowjeſche pschedźyda k. hamtskoſudniſki rada ſ Carlowitz. Wón krajnemu biſkopej ſlubi, so chcźeja towarſtwa teź w pschichodźe jeho wjednistwo žwěru ſćěhowacź.

Knjes krajny biſkop Coch dźakowasche ſo we žwojich ſawodnych ſłowach ſa wſchitke lube powitanja a ſlubjenja žwěry. Sso k žwojemu pschednoſkej pſchiwobroczo wón na podawki wot žwětoweje wójny hacź ſem ſpominajo rjekny, ſo wulki cźaſ, w kotrymż žmy žiwi, jenoż frokumimy, hdyż žmy ſapſchijeli, ſo Bóh hiſchcźe dźiwy cźini. Najwjazy ludźi běſche wſchu wěru ſhubiło, wěru do ſtata, do wótzneho kraja, do ſépſcheho pſchichoda, do druhich cźłowjekow, do žebje ſameho, do Boha. Tu dopominaſche knjes krajny biſkop žwojich pſchipoſłuchacźerjow na Hitlerowy wulki roſſud, ſud ſ jeho nuh wuwjeſći, a ſa pomérnje króći cźaſ je žwoje myſle do ſkutka ſtajił, a je to Bożi dźiw. To wſchitko žo ſta, hacźrunjeź ſo mużojo zyrkwje pſchecźiwo Hitlerej ſaſtajichu a w dalokich worſchtach zyrtwinſkeho ludu žaneho ſrosumjenja ſa to njeběſche, ſo by hibanje to prawe było, kaž ſtebi jo pſchejachu.

Nětko pak njeſłuchichu žo jenoż ſtrony, ale naſta ludowa ſhromadnoſć. Wěſo ſwoſtawa hiſchcźe wjele dźěła. W běhu podawkow ſaſdźeneho léta naſta pra'chenje: Schto budźe ſ zyrkwju? Kak chcźetaj ſo kſchesćanſtwo a nazionalſozialismuſ ſnjeſcź? Kſchesćanſtwo, kotrež w nazionalſozialiſtiſkim hibanju ſtejachu, wojowachu ſa to, ſo bychtej wobej hromadźe ſkuſchałej. Strona pschewza do žwojeho programma poſitiwne kſchesćanſtwo, tola njemóžeſche žo na žane wěruwuſnacze wjaſacź. Pokaſa, jako mějej ſo kſchesćanſtwo a nazionalſozialismuſ ſmjeſchcź, dyrbjeſche žo woſtronicź.

Zyrkej a lud pak ſłuſchataj hromadźe, runje tak kſchesćanſtwo a nazionalſozialismuſ. Bóh je Hitlera ſ luda ſwubrał, ſo by we žwojim wojowanſtim žiwjenju kſchesćanſtwo ſkutka pschedstajał. Wužojo zyrkwje pak teź njeſmělí nihdy ſapomnicź, ſo je wjednik je žwojim wojowanjom zyrkej ſchkitał a wobarnował. So je žo w zyrkwi wojowało, mějeſche mócze žwój impuls. Wſchudźom dyrbi žylna wola k měrej hydlicź, ſo by k ſ jednoce dóńchli. Poſłednje léta bu pſchecźo pſchez žylniſche, to hyhmy jenicźku němſku evangelſku zyrkej dozapił. Wo tym je žo wuradźowało, doniž němſka revoluzija k ſkutkej njedopomhaſche.

W Saſkſej mějachmy prěnje nazionalſozialiſtiſke zyrkwine knjeſtwo. Tola ſo hiſchcźe wo němſku evangelſku zyrkej próżuja. Wuſtawa je ſo pschijała. Němſki biſkop je miniſterialneho direktora Jägera ſa prawneho radźerja němſkeje evangelſkeje zyrkwje powołał. Wulki wuſnam tutoho powołanja pak po ſdaczu hiſchcźe njeje wſchudźom polnje dopóſnali.

Knjes krajny biſkop tu na jara wuſtojne a derje ſrosumlíwe waſchnje wujaſni, kak ſo runje ſtat wo měr w zyrkwi a pschesjenoſci je ſtatom próżuje, a ſo němſku evangelſku zyrkej chce. Evangelſke krajne zyrkwje ſo někto jena po druhej do němſkeje zyrkwje ſrjaduja, wſcho ſo pſchi tym na ſakhowanje wěruwuſnacźa žwěru kedźbuje. Wěſo po cźaſu ma bo ſjednoczenje wuſnacźa dozpěć, wono pak ſo njeſmě ſ mogu wumuſowacź, ale dyrbi ſame wutroſcź a naſtacź. Sa tutu ſnutſkownu pschesjenoſcź w zyrkwi maju pak žo wumělenja pschiprawicź. To je wošebje teź ſaměr němſkich ſchesćanow.

Ludowy zyrkej je teź hižo Marcźin Luther chcył, wón pak ju njemóžeſche dospěć, dokelž wumělenja k tomu njemějeſche. Tuto wumělenje je ſjednoczeny lud, potajſtim tuto wumělenje dźenja mamy. **Zyrkej njeſłuſcha duchownym, zyrkej ſłuſcha wam, zyrkej ſcze wy, hmy my wſchitzy.** To běſche jadrikve złowo, kiž knjes krajny biſkop wupraji. A tuto złowo mohło jako napiſmo na zuty jeho hłuboki pſchednoſchk ſtajicź. Wojujmy dale, doniž njeſkónči to, ſo mamy: Jedyn lud, jedyn duch, jedyn wjednik, jedyn Bóh, jena wěra, jena zyrkej!

Wosada je krajnemu biſkopej ſ móznym pſchiſłeſkom ſa jeho wulzy powuczajzy pſchednoſchk dźakowaſche. Po ſhromadnym wuſpěwanju Lutheroweho kérluſcha poręcźa knjes farař Schneider ſkónczaze złowa, złowa dźaka a žwěrty podwolenja pod wjednikowo krajneho biſkopa běchu doſtyć wjeczora. Po ſkónczenju ſhromadźińny knjes krajny biſkop pſched durjemi ſale hiſchcźe kóždemu wopytowarjej ſhromadźińny wošebje ruku ſtitzeſi a kóždemu do wóczka pohlada — prawy wjednik jemu dowěrjeneje zyrkwje.

Doznła zyła wotewrjeńſka žwjatočnoſcź njeſcźe žo ſ woſchcźerownym duchom a běſche wulzu dokonjana hodźina ſa cźłowjeſtu wutrobu, ju do wyſchſchich a zjed-

Leńka, znamjo křesćanskeje žónskeje

Sabawne powuczne powědančźo wot Kſch. Kulmana.

2]

(Pokračowanje.)

„Schto teź by wot teho wěł!" woſchcźerjeſche ſo korczmarjej to ſia Khrylta; „ſo wożeniej, je najſerje!" Schołcźij Hana rjekny: „Ł tenu mohł twój nan ponihacź; tón we wſcho wuhladowacź, ſchtoż je ſchkropatve, a wurunacź, ſchtoż je tichjwe. Khrylta: „Kak dha to?" Hana: „Mohł tebje Jurjej podtykнyeź; wſchako kóždy wjecźor pod jeho wokna běhaſchi!" A na to wſa žwojej łanje a dźěſche domoj. Khrylta pak bu cźerwjena łaż warjeny rak, ſudźeſche Schołcźij Hanu, wutykowaſche jej wſchelake handła a woteſidze teź ſe žwojej mołu. Leńka pak ſtejeſche ſměwem. A Kreawez Wórthya ſapocźa ſabo rěcźeeź: „Jurij pak teź je bjeſbóżny njedocźink. Wodnjo a w nogy žyda jo koreźnje, pije a hraje, a placźi ſa kóždeho, kiž chce žłokacź. Wo žwoje pola žo njeſtara. Jeho wuj žam ſa žebje hłupikojtny njeje, tón wobſtara pola Žida pjenjezy, a bjerje dań, ſo cźłowjek wložny na hłowje ſtawaju; a jórnunda bjerje teź žam ſa žo kroſchći ſa wobſtaranje a nałađdźenje pjenjez. Tak ſ Jurjom te łónjeż khwata." „A ty teź rěcźiſch, każ roſtmiſch," ſnapſchecźiwi Schewzez Marja; „ſchtoha je wo to, bdyż ſchkleńcźku wupije! Njepija druhy teź? — A ſchtoż wo pjenjezach barbiſch, njeje wſcho temu tak, naſch nan jemu pjenjezy ſ hraczu poźcźuje. Wſchę pjenjezy wón wot Žida nima. Wſchikto, każ je wěrne. Haj! haj!" — A holzy žo roſzeńdźechu.

Leńka be ſ tyſchnej wutrobu poſzkuchała na łajku rosmołwu a bě ſ wjazy ſteho ſłyſchała, hacź bě ſo nadźała. Wona wſa žwojej kanje a dźěſche ſondma domoj. Sspyty žo jej kulachmi ſ wocźow na ſemju, a domoj pſchiſchedźasi, ſdychowaſche wona: hdy bych tola ſ nim raz pscźeczeć mohła! K njemu pat wona hicź njemóžeſche, wón pak žo jeje ſkalowaſche. — Jako wona naſajtra na žmerkach ſaſo ſ wodu domoj dźěſche a blisko Jurrijowemu domej pſchindże, ſłyſchescheſche w nim hrube juikanje. Wona dźeſche bliże pod wokna, pohlada do jtiwy, a widźeſche, kak Jurij ſe někotrymi najnjekniecźumniſchimi hólzami ſe wožy ja ſlidom žedźo kartowaſche, kak palerźj pijachu ſ piwowych karaceźkow, a kak wotachu a juiſachu, każ pſchi łukicźam kermuſchi. A pſchę wſcho to njebě hiſchcźe pol léta, jako bě Jurrij žwojeho nana pohrjebał. Tole žama je žwojimaj wocźomaj widźiży, roſrudźi žo Leńka cźim bóle! —

Pſchezo hłubje do dołha.

Wječor pſchiſchedźechu pſchcźeſłožo a žuźodźa k Leńzynej maczeri. A hdyż ludźo hromadu pſchińdu, powedaju žebi pak wo tym, pak wo tamnym. Wo wšy pak žo někto na nikim a nicźim druhim tak wjele njerěcźeſche, każ wo Jurja a jeho hoſpodarſtwje. Někotſi rěcźachu na njeho, někotſi pak ſa njeho. Tak teź dźenja wjecźor. A Leńka ſłyſchescheſche ſe ſrudobu, jo je wſcho wěrno, ſchtoż žu žebi žołzy njedawno powedałe pola ſtudnje, a kak dyrbi Jurij k ſwojakam, a kak jeho wuj jeho pomha ſtorkacź do dołha. — Kaſchpreż Michał praji: „jeho forminda Hruſt tola tak hłupikojtny njeje, każ žam žebi myſlíſ; wón zara derje widźi, hdyż jeho ſwožo leži. Wječera pſchiwjedźe Żid dweju wołow k njemu. Hruſſi pak njemóže ſapłacźicź; kóždy wé, ſa na poblednjej dźerży piſka; Żid to też wé. Schtoha ma žo cźinicź? Pſchińdże tam Jurij, a Żid žada ſa wołow ſto a wóſzmdźeſacź tolef. Jurij praji dobre ſa Hruſla a — dyrbi ſapłacźicź." Macź: „Ale je dha ſkót někto tak drohi? wono dźe je wſchitko ſwoſzwane!" Michał: „Njech je. Żid Hruſſej ſtót na ſchiju powěſzyn. Jurij dyrbi płacźicź; a bdyż njeſzu hotowe žadźaſi, je dróżſchi." Leńka ſdychny ſ hłubokoſcźe žwojeje wutrobu. A Michał rěcźeſche dale: „Na tajke waſchnje budźe Jurij bórſy hotowy ſe žwojim wulkim ſamoženjom, kotrejž je nan tak ſpróżnje nahromadźił. Ale poſzkuchajcźe dale. Hruſſ je thěrny pjenjez dołżny temu Żidej. Żid žedźi na tachłowej ławzu, Jurij na poſcźěnje ſa błidom a Hruſſ pſchi błidowym rożku. Żid rjekne Hruſſej: Sstyſch Hruſſo, dołżny ſy mi 700 tolef a dań wot tſjoch lět; kak dha je, chcźeſch ni ſapłacźicź? mnohſch, ſo budu dłźe cźakacź? na nihdy; je-li ſo njeſabkacźiſch do pichichodneje žoboty, cźe wobſtorżu, a potom nóżeſch hladacź, pod kajkim kerłom budźeſch łehacź. — Jana a dźěcźi wrěſchcźa, Hruſſ prožy: „Lubý Jurjo, pomhaj mi, ſmił ſo nade mnu! ty mi mójeſch pomhacź a mje wumóc." Jurij ma ſmilnu wutrobu a rjekne: Sstyſch, Żidé ja cźu ſa njeho rukowacź a cźu ſapłacźicź, je-li ſo mi na měſcze 200 tolef pożcźiſch. Żid: Aw, jaw! ja hnjdźeny cźłowjek, bdże cźyſt měcź 200 tolef? nic 200 kroſchćow. Tola, kajku dha dyſeſch dawacź dań? cźsu hładacź, hacź doſtanu pożcźene 200 tolef. Jurij: Mi je wſcho jene, kak wyſłołku dań žebi žadaſch. Żid: Je-li ſo dyſeſch dacź 10 tolef wot ſta, a na Walpuru ſapłacźiſch, cźsu cźi wobſtaracź. A Żid ſežini pižmo na Hruſſowy kapital a napiſa, ſchto bě dołżny danje, a ſa teju wołow, a Jurijowej 200 tolef, a Jurju — ſo poddpša. Móże Jurij ſchtó pomhacź? Ale wono hiſchcźe hórje pſchińdże. Hruſſ běha kóždźeſtu robotu do města a pſchińneſe domoj połny měch natyſkany — a cźaſa ſ njeho zokor, koſej, mjaſo, ſaſy, a někto wara łmutaju — je to na něſchto podobne! Jurij dawa ł wſchemupjenjezy; na tajke waſchnje budźe wón ſe proſcherjom, prjedy hacź ſo dohlada." — Macź: „Schkoda, ſchkoda teje rjaneje žiwnoſce! hdy by to jeho njebohata macź wědźała, wona by žebi worźi ſ hłowy wupłakała."

Hdy budźiſche ſchtó na Leńku kedźbował pſchi tajkej rosmołwje, tón by na njej widźał, kak ſo jeje barba pſchemjenjowaſche: pak bě krejzerjowena, pak žněhbjeła, ſ wurudźenjom a ſ hanibowanjom. Ach, kak rady by wona jemu pomhała, jemu radźiła, jemu pucź ł kłażenju ſaſtupiła! Ale wón ł nim njepſchińdże, jeje žo idalowaſche ma wſchech puczach; a wona žama tola teź njemóžeſche ł nim bicź, to ſo tola njebohačejſche, hewak bychu druhe hołzy bórſy wo njej prajiłe rěcźe, każ Schołcźij Hana wo korczmarjej, tolſtej Khrylcźe. A chajka-li też wona njeby jeho doma namaka'a; wón nětko žydaſche a łehaſche pola Hruſſez, a njebě tak ſkoro ženje doma. Hruſſez Marjeha jemu jeho łkót a hoſpodarſtwo wobſtarowaſche, a Bóh wě, kak derje ako kak hubjenje! Leńka na ſmjerczy tyſchesche.

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

schich polow wumělstwa wjedoż. Wobdźělnizy hischcje dołho pod jeje žiwnym sačzućom swostachu.

*

— **Nowy tachantiski farar ža japotajał.** Njedźelu je generalny vikar dr. Soppa tachantiskeho fararja Lehmanna, naměstnika k druhemu sastojnistwu powołaneho scholastika Hejduschki, zwjatočnje do jeho sastojnistwa zapokajał. Katolske towarstwa běchu ža je zwojimi thorhojemi a wotpóžkanzistwami sešche. Duchowne a zyrkwinske pschedstejicjerstwo nowehо fararja do zyrkwje pschewodźachu. Tam wožadni nutrnje wušnamne zapokasanske zeremonije sčžehowachu. Generalny vikar dr. Soppa biskopowe pożožitwo cžitasche a w predowanju rostoži, kak dyrbja wožadni we zwojim měschniku pschipowědarja wěrnoscže, požrědnika Božich hnadow a dobreho pastyrja widżeć, kotrehoż cžesčza a lubuja. Wulka mscha ža ſ tedeom a sakramentalnym pożohnowanjom stónči.

— **Prěnje domy žydlischcza pschi Budyšim Knježim hacže ža sešběhaje.** Prěnje tři domy žydlischcza pschi Budyšim Knježim hacže žu ža tak daloko sešběhaje, ža mózachu ža sobotu popołdnju tóšla na nje stajicž. Se zwjeselenjstimi sačzućemi ža twarsti mischtr Köhler je zwojimi ludźimi a žydlerjemi zhromadżi, kotrjž běchu pschi natwarjenju dźělali a ža wo twary zajimowali. We zwojej rěcži je wón žydlerjam sa jich wjeselke zobudźelo dźakowasche a nadźiju wupraji, ža dobra pschesjenosć hacž k natwarjenju 17 dwójnych khežow, kotrež dyrbja ža hischcze w tutym lěcže zhotowicž, njepopuschcži. Se strony měschczanskeje wochnosce dr. ing. Nagel na ważnosć duja pokasa a ža wobsežnosćow dótkny, kotrež ža twarjenju napschečziwo stajachu, kotrež pak žu ſ ličnežnje, dokž běchu ža žydlerjo k zhromadnemu skutkej dorěczeli, pschewinychu. Knjes polěr Menzel cžešči te khónczło prajiwschi, twarikemu mischtrej Mörbitzej jako twarikemu wjednitej a twarikemu mischtrej Köhlerej jako mischtrej ječeru poda, ža bychtaj pschichodnjej hodźi do kótkow sabiloj. Na to ža zhromadženi k zwjedženjemu městnu podachu, dokž běchu tawsi a blida ſ brěsami zwjedženjam wupyschene. Tam dyrbjesche ža žerjachcžak khétreje cžežkoscze sješcž a pschi piwje, hudźbje, spěwje a rejach ža hischcze wjeselke hodźiny pschebychu, kotrež w trajnym dobrym wopomnjeczu wostanu.

— **Spodźiwny podawk** potrjechi žobotu wjecžor wokoło 3¼ hodź. 71-letnu wobydlerku tudomneho domu ja starych ludźi, jako po Hornjeczerjej hažy dźesche. Wona mějesche žuknowy měschk, kiž ža njejapaž sapali, plontujenja też jeje drasty zhrabnychu. Pomocniwi ludźo plomjo hnydom podusžychu ſ tym, ža je drasty do kule stłóczichu. We měschku slej po žoninym wuprajenju jenož schantko a tyjka japalkow tejalej. Kak je ža měsch japalicj mohł, njebohdźesche žo swědzejcj.

— **Schtó něschto wě?** Hakle psched někotrymi dnjemi je Budyska kriminalna policija sjonita, ža žo hižom dlejschi cžaš njesnaty, kiž žo jako sastojnik pózcžiwostnеje a kriminalneje policije abo zpomocjerjstwa mjenuje, lubocjesčinkim poram wontach abo pschi ich dźele sbližuje a wodawa, ža žu naisterje sytcžuje khori a ža žu po jeho swědzenjach muža natykte, kiž nětko w lětarskim wothladanju pschebywa. Njesnaty wušeje khróble postupuje a narěcži žony stónczinje, ža buchu ſ nim k pschepytowanju žobu do Budyšchina sehle. Wón spyta pak na zyle lešeliwe waschnje, žony narěczeną, ža je hnydom abo po puczu pschepyta. Husto je hižom žiwój wotpohlad dożeł, žony wonjeczejeschł. Jenoż wo někotrych padach je žo dotal kriminalnej policiji powiedło a potom też hischcze zapodjene, schtož žiedženje za schłódnikom jara porjesnje. Schtóž ſ potrjechenych hischcze njeje niczo wosjewił, njech wo žiwotnych nasljonjenjach hnydom blížschej policiji, żandarmstwu abo kriminalnej policiji powě. Po pschecžu žo wosjewjerjowe mjeno jataji. — Stóšnik žo takle wopisuje: Nježe 25 hacž 35 lět stary, 1,70 hacž 1,78 m wulki, ma podo hojte brune mjeswocžo a trochu jětjeschkojte, pschitschitane wuhy (druhdy też jane), trochu cžerne włosy. Wón běsche w módrej abo też schérej cžapcy se snamjeschkom RSTVP a se snamjeschkom na žakecži, w cžernej schtrykowanej pschedkschicžiny (też we bilym schibnjenym thornarju) se snamjenjatkom, módrej abo cžernych Breeches-khołowach, kožanych gamaschach, kiž žu něhdy brune byle (też jechatskich schórnjach), w mózdrym žakecži ſ jenym rjadom knefłow. Druhdy je też mužaje a jonjace kolo pschi sebi měł. Kóždy wobkładuj ja swoju wiawowatojej, jo tu je swojej poddjeru žobuschtukuje!

— **Jenopschejny buršli japschaj** žo sobotu na Garbarskej haży splóschi, jako ſ mésta jedżesche, a žo na Sprjewinym mosče pola Hantorskeho mlyna žwrócži. Wobsedźerka žo pschi padnjenju khétreho krani. Jako běsche ja SA-sanitetnik swobalat, dowjesechu ju ſ automobilom do jeje bydlenja we Komorowje. Pohonej žo jenoż wobodrě. Kóż hnydom jako stany a žo po sdaczu njeje krani. Wjesba na wosu, kwaczny jedżeny grat, a wóš žo wobi. Na swoje we wokomiku njeběža nichtó na mosče njebesche.

Z Kamjeneje pola Radworja. Wobžarujomne njezbožo potrjechi tudomnu kubleršku Čemjerjowu zańdźenu sobotu, jako ze swojim pohončom z Budyšina jědżeše. Po nahlej Garbarskej hasy w Budyšinje zapraji nadobo spinadło woza a kóń njemóžeše wóz dodżerżeć. Tohodla so wóz powróći a knjeni Čemjerjowa a jeje pohonč so při tym khětro zraništaj. Na wozu wjezechu pórelinowu a skleńcanu nadobu, kotraž so wězo při padnjenju na twjerdej drózy zdźěła rozbi.

S **Pschiwcžiz.** W nozy k póndźeli dobuchu žo paduschiw jsches wokno do bydła kowarskeho mischtra Kalicha a pokradnychu žwinjazej plezi, mjaso, tołbažu, nowe kolo a pokładniczku za lutowanje pjenjesy. Sa paduchami nimaju hischcze žlěda.

S **Barta.** Sstrjedu wotmě žo w Maiwaldeż hospežnju pożedżenje wubjerka MS-ludoweje pomocy Bartiskeje wotnožki. Na pożedżenju žo we wobłuku pomocy sa „macž a dźeczo" žydowu wubjerkowu wolesche: wubjerk ja hospodarsku pomoc, wubjerk ja pomoc k městnam dźěła, wubjerk ja bydlenšku pomoc, wubjerk ja wocžežtłojenje a wukubłanje macžerjow, wubjerk ja žonjče, kiž budża macžerje, wubjerk ja pomoc ja wjeselbożene macžerje a wubjerk ja nježenjene macžerje. Tute wubjerki maju namjetny jenoż pschepruhowacž, tola nimaju wo jich pschijeczu abo wotpokajanju rožsudžicž. Sa tóždn wješ pomjenowachu žo hischcze pomocnizu.

S **Lubija.** Tudomna Wótčna schwalcja, kotraž bě žo žiwjenja nabyła, je spytała, žo wjecžor w Jurkecjanskej skali tepicž. S njewulkeje wyšokoscže do wody skocžiwschi, wona na kamjenje hrajo a žebi hłowu a nohi sjecžko krani. Hdyž bě zylu nóž bjez pomoc we wodze leżała, ju dźěłacžerjo nałajtra namakachu. Se janitetnym automobilom ju do thorownje dowjesechu.

S **Khróšcžiz.** (Nowa skupina němskostatneho zwjazka za powětrowe schkitanje.) Pondźelu wjecžor je žo zhromadźizna wotměła, w kotrejž žo wobjamknu, městnu skupinu němskostatneho zwjazka za powětrowe schkitanje załožicž. Městna skupina sneže zwoje žydło w Banczicach. Jej pschichłuschcza Khróšcžizy, Kosarjy, Kanezy, Wětkowizy, Milocžizy, Kukow, Jawora, Panczicy, Swinarnja, Syjecy, Nukniza, Lejn, Tschakecy, Wucželezy, Maly Wokoř, Jedliza, Nowe Město, Wotrow, Kuschecy a Hłupowza. Sa wjednika žu wuczerja Heidricha w Khróšcžizach wuſwolili.

S **Khróšcžiz.** Sobotu staj tudomny pjekarski mischtr Miklawsch Jurišt a jeho mandželska Hańža rodź. Schwedźicj žadny zwjedżenj złoteho kwasa wošwjeczikoj. Wšelcny jubilejni nawožnja a jeho dźesaczej lět młodsicha mandželska, kotrajž staj hischcze cžełnje a duchownje cžiłaj a cjerstwaj, žo ſ wjele zbožopschecžemi a darami swježelichtaj a pocžeścžischtaj. Njech je jubilejstimaj mandželstimaj hischcze dołhi a złoczny wjecžor žiwjenja spožcženy.

Z **Khróšcže.** (Poswjećenje sportniška.) Boże stpěče su Khróšcžanske sobustawy DJK nowe sportowniško poswjećili. Po swjatočnym nyšporu na sportniško přicžahnychu. W poswjećacej rěči kaplan Handrik wosebje na winowatosče pokaza, kotrež mamy k němskej wótčinje. Swjatočnje so potom serbska a němska hymna wuspěwa. Na to so diplomowe hry mjez Khróšcžanami, Ralbičanami a Radworčanami započachu, z kotrychž Khróšcženjo jako dobyćerjo wuńdźechu. Po starym wašnju so na kóncu hišče mjeja čisny. Na to stari a młodši z hudźbu, na čole z mejskim kralom jeho kralowej na rejwańnju čehnjechu, hdźež so swjedżenjowi wobdźělnicy hišče někotre hodźiny při wuskočnych rejach a pěknej zabawje wjeselachu.

Z **Worklec.** Wčera póndźelu mějachu Worklecy zaso jónu přileżnosć so radować nad dwěmaj zbožownymaj, kiž sebi ruce zawdałe ja čas žiwjenja. Bě so kwas! Hižo do časa khodźeše naš pilny braška k. Jurij Handrika wokoło, zo by ludźi na kwas přeprošował. Póndźelu 14. meje běše tón zbožowny dźeń. Čestne wrota ze serbskim napismom „Wutrobnje k nam witaje!" postrowjachu kuždoho. Dopołdnja w 10 hodź. běše w Khróšcžanach swjatočne wěrowanje. Wjedro so přihódne być zdaše, dokelž dopołdnja so dešćowaše a popołdnju słónco paleše. To sebi wosebje młoda mandželska lubić daše. Wulke syły kwasarjow spěchaju do kwasneho domu, ke Krawcecom, hdyž so dźowka Madlena na Pawoła Megela wudawa. Je dwěmaj. Braška so modli a bórzy na to daja sebi wšitcy derje słodžić. A nětko je prawy wokomik za njeho přišoł, zo by swojich kwasnych hosći zabawjał. Swoju žortniwu powahu je dźě wot swojeho nana herbował. Hakle před 14 lětami so do swojeho čestneho zastojnstwa, ze „serbskim brašku" być, zawjedźe. Jeho wobdarjenosć bě njeboh farař Just-Ralbičanski spóznał. A tak so sta, zo bu serbski braška. Přeni čas wukonješe swoje dźělo w Konjecach, hakle posledni čas přesydli so do našich Worklec. Dźensa běše na nim, hač so kwasarjo zabawjeja abo nic. Wosebje haji serbski spěw. Haj, spěwać ma so ng serbskim kwasu, spěw zabawja ludźi a přinjese kóždeho na druhe mysle, 6 blidow je wobsadżenych z hosćemi, kiž so ni wobjedże wot hłownеho nawjedowarja myslić njedadža. Po pomodlenju du wšitcy k susodam na kofej. Wječor pak su reje, na kotrychž so cyła wjesna młodźina wobdźěli. Tola wot ranja hač do wječora wostanje dźensa z hłownym rozkazowarjom naš „knjez braška".

Z **Pančic.** Njedźelu 13. meje běše po dołhej přestawcy wulke a zdobne prěnje mejumjetanje w našej wjesey. Po nětkosnje podachu so wšitcy wobydlerjo na zwučowaniščo Młodownje, hdźež měješe so „mjea" powalić. Z přewodom Kamjenskeje hudźby padaše wona pomałku. Hdyž bě padnyła, walichu so z jenym doboru wšitcy pacholjo na nju, kóždy chcyše prěni khorhojčku z njeje storhnyć. Najmłódšemu bě tuto zbožo popřane. Potom jimaše so słowa knjez Jurij Zelnak, kiž ze serbskimi słowami hosći powita a z našej hymnu „Rjana Łužica", kiž łud zhromadnje spěwaše, skónči. Pod přewodom hudźby spěwaše so potom němska narodna hymna a Herst Wesselowy spěw. Z třikórnym „zdar" na našeho presidenta a ludoweho kanclera skónči so prěni dźěł swjedżenja. Na to so wšitcy zestupachu a wjesele dźěchu naši młodźency a naše knježničkі přez Pančicy a Kukow do wjesneje korčmy. Hordże jěchaše prědku mejski kral. Jemu přizamknu so hudźba a skónčnje za nimi 24 porow klóšterskeje młodźiny. Łud ich bohače přewodźeše. To běše tola za njón něšto noweho! Na žurlu přišedši, staji so srjedża meja, wokoło kotrejež so nětko pilnje rejwaše. Zo by so suchi jazyk wočerstwił, bě so za dobre klóšterske piwo postarało. Wječor ⅛ hodź(in běchu reje za wšitkich. Nětko pruhowaše kóždy, młody a stary wušiknosć swojich nóžkow. —

Z **Jawory.** W našej wjesey so napřemo kwasuje. Hakle před nědźe dwěmaj njedźelomaj woženi so Hańža Hančikec z Janom Rabom z Wotrowa. Wčera póndźelu mějachmy pak dwaj kwasaj nadobo w Kralec swójbje. Wobej dźowcy so wudaštej. Hańža Kralec z k. Koklu z Wotrowa a Marja Kralec z k. Benom Ryćeru z Křępjec. Z brašku běše Khróščan Nawka. — Kaž pak z wěsteho žórla zhonimy, ma so w našej wjesey w najbližšim času hišče stwórty kwas wotměć, tak zo budża so naši wjesnjenjo lětsa nakwasować. Powšitkownje je to rekord, kajkiž so zrědka w tak małej wjesey stanje.

Z **Miłoćic.** Naša Miłoćanska žaba je so swojeje stareje pychi wuslękała. Přejedawše kerki a štomy kiž wobdawachu hobrsku žabu, su wotstrónjene a

Hospodarski rozhlad

Wuterų 15. meje 1934.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,460	100 pólsk. złotych	47,23
1 čendželski punt	12,77	100 českosł. krónow	10,42
100 šwajc. frankow	81,10	100 franc. frankow	16,50

Barlinska kurza běsche póndźelu njestajna a jara měrna we zwojim wiłowanju. Kursy počachu žo ſtłaje wotdrjebjowacž. Na burhy zajimuja žo žiwje za transferowe jednanja, ſ kotrymiž žo dźenża sajo pokrazuje. Też na wikach rentowych liczinow pokazowasche žo potrjebnje k popuschczenju kursow.

Barlinske žitne wulkcwiki mějachu pschi sprocjatku tydżenja měrne ale stajne wiki. Žita žo powschitkownje mało posliczesche. Rožka žo łožo. pschedawaschе hacž ſ pšenża. Mukowe witi rjenje wožiwichu. Wowsża žo pschezo hischcze mało posliczа, kupzy pak nětczišche placzinjuj ſ wětkej kedźbliwoscžu pschihlowoleja. Jeczmjeń namała pschezo hischcze swojich kupzow.

Wčera placzeschе w Barlinje zentnar

pschenicy: 9,40—9,65 hr., — rožki: 7,85—8,10 hr., — jeczmjenja, nal.: 7,85—9,10 hr., — wowsża: 8 hacž 8,20 hriwnow.

Płačizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg

Płačizny po złotej hriwnje.

	14. 5.	12. 5.		14. 5	12. 5
Pšenca	—	—	buny	8,10-8,90	8,10-8,90
rožka	—	—	wcka	7,50-7,90	7,50-7,90
jeczmjeń, nal.	157-161	157-161	módre łubiny	5,75-6,25	5,60-6,10
jeczmjeń wows	160-164	158-162	žołte łupiny	7,50-8,10	7,40-7,60
kukurica	—	—	zeradella	7,75-8,75	7,75-8,75
pšenč. muka	27,00	27,00	rapa, wosušk	—	—
rżana muka	23,25	23,25	lany wosušk	5,75	5,90
ps. wotruby	11,90	11,90	lnuhanč.	5,15-5,20	5,15
rżane „	11,25	11,25	běrnj. kruški	7,00	7,00
raps	—	—	syno, 50 kg		
hróch, Viktor.	20,0-22,0	20,0-22,0	rżana słoma		
lane symjo	—	—	pšenč. „		
pjeluški	8,00-8,25	8,00-8,25	wowsna „		
			ječa „		

Płačizna za pročzy za wuplodżerja 188 191 193
Płačizna za rožku za wuplodżerja 157 160 162

Płačizny rżeznego skota na Drježdżańskich skótnych wikach.

Póndźelu 14. meje 1934 Płačizny po centnaru a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 44

Połnomjasne, wukormjene, najl. rżeneje hódnosče młode	33—34
Starše „ „ „ „ „ „	29—31
Hewak połnomjasne, młode „ „ „ „	25—28
Starše „ „ „ „ „ „	—
Mjasne „ „ „ „ „ „	—

Byki: 243

Młódše mjasne, najwjetše rżeneje hódnosče	31—33
Hewak połnomjasne abo wukormjene	28—30
Mjasne	25—27
Snadnje wuwite	—

Jałojcy a kruwy: 151

Młódše połnomjasne, kruwy najwjetše rżeneje hódnosče	28—30
Hewak połnomjasne abo wukormjene kruwy	24—27
Mjasne kruwy	20—23
Snadnje wuwite kruwy	14—18
Połnomjasne wukormjene jałojcy, najwjetš. rżn. hódnošći	30—34
Hewak mjasne jałojcy	—

Celata: 2413

Najlěpše kormjene celata wot cyca	48—53
Srěnje kormjene celata wot cyca	41—47
Snadnje wuwite	36—40
Na spałnjše	27—35

Wowcy: 599

Najlěpše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	38—41
Srěnje kormjene jehnjata, starše kormjene borany a derje wuwite wowcy	33—37
Mjasne wowcy	25—30
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	—

Swinje: 3335

Tučne swinje, přez 3 centnarje čežke	41
Połnomjasne swinje wot 240 hač 300 puntow čežke	40
Połnomjasne swinje wot 200 hač 240 puntow čežke	39—40
Połnomjasne swinje wot 160 hač 200 puntow čežke	37—38
M asne swinje wot 120 hač 160 puntow čežke	—
Rancy	32—35

Howjada a čelata mějachu srěnje, wowcy hubjene a swinje dobre wiki.

Zamołwity za spisačelski wobsah: A. Dučman, za nawoštki dr. Ćyž, wobaj w Budyšinje. D. A. IV. 1934: 2385.

nětko su z jeje jeničkoj pychu wulke hromady walčkow. Nětko hlada zrudna wusłěkana wšeho zeleneho do našeho serbskeho kraja, přetož zhubiła je knježstwo nad ju wobdawaceym lěsom.

§ **Wojerez.** Na žwinjage witi žu šandźenu hobotu 250 prošatow a 2 běhakow pšchiwjesli. Prošata płacjachu: 4—6 njedźelske 10—13 hr., 6—8 njedźelske 13—16 hr., 8—10 njedźelske 16—18 hr. 4—5 měšačznaj běhakaj žo sa 30—35 hr. pšchedašchtej. Wobkhad bě žiwy, niczo šbytneho njewoła.

§ **Lejnehe.** Wo hospodarstwje Ernsta Žura a jeho mandźelstwje je žo wudołženje wotewrilo. Wudołžišcžo je provinzialna druźitwowa a Raiffeisenska banka we Wrótšławju.

§ **Mikowa.** Do nascheje wšy žu staj po dołhim cžašu hačznaj sačžahnyłoj. Pódła minyna staj pichihódne hnězdo namakałoj.

§ **Krjebje.** 16. meje šmeje tu Ničžaniki hamtiki žud w hoscženzu „Želesarnje“ žunifti dźeń.

§ **Mitcrasa.** Najeń nascheje hoitwy je wo to prošuł, so by žo pjenjes sa wotnaczecje šnišił, dokelž je žo s nowym hoitwinskim sakonjom posčelenje šwérinu wobmjesowało. Mjeczeljo hoitwy žu tohodła wobsamkli, hoitwinski pjenjes letuje na 250 hr. postajicz. Tale płacžina pak jenoż tak dołho płacži, doniž žo hoitwinski sakoń snowa njepschemèni. — Dale je žo hoitwinemu pschedsedźicžerjej porucžiło, so by žyebi pola pschišłuschneje woschnoscže žadał, so by žo lischcjej czjwili wobarało. Nětkole lischki w naschej wšy nimo měry wjele schkody nacžinjeja.

Wusudźenja

§ **Pschišłužny žud w Budyšchinje.** Hlowne jednanje pschecžiwo Friedze Alwinje šwud. Finnstiickowej bywschej šwud. Fingerowej rodź. Kotherez je Žitawy dla mordarstwa je žo hacž do schtwórtka 17. meje dla nowych pscheprotowanjow wotstorczilo. Wužud po tutón dźeń wjeczor worčakuje.

Radio

Sstjedu 16. meje žlyschimy.

Königswusterhausen. Nimo šnateho wschedneho programma: 6.20 raischi konzert. 10.50 sa dźeći. 11.30 sa hospoży. 12.10 pschipołdnischi konzert. 14 tacžele. 15.45 šport sa młodźinu. 20.30 puczowanje pschi Rheinje. 23 rejwanska hudźba.

Lipsk. Nimo šnateho wschedneho programma: 5.55 sa hurow. 7.10 raischi konzert. 12 pschipołdnischi konzert. 18.15 ludowa hudźba. 20.30 italska hudźba.

Hischcze wažne i dnjowneho programma. Barlin: 18.30 Maxa Regerowy konzert. 20.30 rejka w Barlinje. Königsberg: 21 pišany wjeczor. Wrótšławj: 19 rejwanski wjeczor. Kóln: 19 wjeczorna hudźba. Stuttgart: 21.30 f operettow Franza Suppéa.

25lětny jubilei serbskeho towarstwa „Jutrnicy“ w Njeswačidle

Njedźelu wjeczor žwjerzesche „Jutrnizа“ jubilej 25-lětneho wobstacža. Bčehmoj žo f ludowym pschecželom thětko šahe na pucz podaci, so bychmoj tam f cžaßom pschijěłoj, dokelž mějachmoj štrach, so hewak žaneho měšna we žwjedźenskej žurli njedostanjemoj. Ale kak bčehmoj njetubje pschekwapjenaj hdyž tam wokoło wožmich pschiwidźechmoj. Ledy běli žurle běsche wobhadźene. Po nječžim pak hischcze nětkoli wopytowarjo pschiwidźechu, so bu žurla nimale k potonjcy wobhadźena.

Na poł djewjatej wschitcy shromudnje naschu hymnu „Rjana Luižа“ prénju a poslednju službu wuspěwachu. Pschedžyda knjes Grosa f Khažowa witasche wschitkich pschitomnych a pokasa na to, so je žo towarstwo sa dobre pschitomnych a pokasa na to, so je žo towarstwo sa dobre na nastork serbskeho horliweho prózowarja wuczerja Franza Krała, kiž je we wójnje žwoje žiwjenje sa wotžmy kraj woprował. Wón ryžowasche dźelo a prózowanje towarstwa a so dyrbjesche dźenžnischi wjeczer měsnik a pohon k dalschemu dźelu; rěcži žo cžežko, hdyž widžischi, je mohło tu hischcze raz telko wopytowarjow byci. Hdże žu cžaßy, hdyž staj tu serbšći prózowarjaj farař Jakub a jeho hódny nahlědnik farař Waltar k Sserbam k spomoženju stitkowaj?

Knjes Wróbi pschednjeje baßeń wot P. Wiczasa „Sserbow raj“. Na to wustupi měschany chór pod wjednistwom knjesa wuczerja Lorenza, špěwaische „Lubka lilija“, „Ja pak khuda žyrotka“. Sčwjedźenischi rěcž měješche knjes farař Rößler f Minakala. Jeho rěcž bě saharjaza a łuš torhaza rěka, kotraž wschu žobuiterchnje. Wón pokasa na dźeń maczerje, kotruž dźenža je a so dyrbimy žebi ju rozłoko wašicz a to wobžebje naschu serbšku macž, naschu serbšku rěcž a naschu žyu serbšku Luižu. Ryßowasche, kelko rjanosče runje serbška rěcž wopschija, a so je to tež šahało naschego wjednika Adolfa Hitlerja, so žo tež serbška rěcž a serbške waschnja pěstarja. Pokasa, kak su naschi wótzowje sa naschi serbšći narod wschu woprowali, hačrunjež su žo hischcze cžežo bědźeli měli hacž naschi dźenžnischi ludžo. Rostoji so Luižа bješ Sserbow tajku hódnosć wjazy mèta njeby, a so cžłowjek, kiž žwoju narodnosć wotpokaži, wjele wjazy hódny njeje a so Sserbja šami njeńježdża žwoji rowinyjerjo byci, ale žebi žwoje nałožki a waschnja a rěcž, kiž je tak bohata, wsche wschitko wažicz. Bohaty pschiklest mytowasche pschednoscherjej jeho sahorjaze słowa.

Na to wustupi sako špěwny chór a posłicži sako dwoj špěwaj a to „Sale žyli mi moja lubka štajnje žwérna“ a „Mužnymoj f kjom, f karu.“ Dyrbi žo khwalobnje wuhłonyc, so je knjes wuczeř Lorenz, jako Němc, tute špěwy nawucził a žo wschitke bjes porcka pschednjeješchu.

Potom hrajesche žo dźiwadło „Sserbske hraschcženje“. Wschitzy pschedstajerjo žebi najwjetšimu prózu dawachu, najlépsche poñicžicj, wobžebje wuschitkne hrajesche knježny Lukaschez i Krónjy jako njewjesta, Hanu žłužobnu dźowku, knježna Hermanej f Njeswačidła a knjes Krawcz i Nowcje Wšy jako jejkowy Handrij, běsche to wopraudźe jejkowy Handrij, kajšehož jeho je žwoje młodoscže šnaju je žwojim „jejdyrko“ a žwojimi putkami. Pschijeßlucharjo je bohatym pschikleskom hrajerjam myjeiwachu. Na konju knjes pschedhyda Grosa wschitkim, kiž žu pomhali žwjedźeń sarjadowacz a wukonjecz, žiwój dźak wuprají. Po programje běchu reje.

Wusudźenja

§ **Pschišłužny žud w Budyšchinje.** Hlowne jednanje pschecžiwo Friedze Alwinje šwud. Finnstiickowej bywschej šwud. Fingerowej rodź. Kotherez je Žitawy dla mordarstwa je žo hacž do schtwórtka 17. meje dla nowych pscheprotowanjow wotstorczilo. Wužud po tutón dźeń wjeczor worčakuje.

Radio

Sstjedu 16. meje žlyschimy.

Königswusterhausen. Nimo šnateho wschedneho programma: 6.20 raischi konzert. 10.50 sa dźeći. 11.30 sa hospoży. 12.10 pschipołdnischi konzert. 14 tacžele. 15.45 šport sa młodźinu. 20.30 puczowanje pschi Rheinje. 23 rejwanska hudźba.

Lipsk. Nimo šnateho wschedneho programma: 5.55 sa hurow. 7.10 raischi konzert. 12 pschipołdnischi konzert. 18.15 ludowa hudźba. 20.30 italska hudźba.

Hischcze wažne i dnjowneho programma. Barlin: 18.30 Maxa Regerowy konzert. 20.30 rejka w Barlinje. Königsberg: 21 pišany wjeczor. Wrótšławj: 19 rejwanski wjeczor. Kóln: 19 wjeczorna hudźba. Stuttgart: 21.30 f operettow Franza Suppéa.

Hamtske woziewjenje z Budyšina.

Wegen Beschüttung werden vom 14. bis mit 18. ds Mts. gesperrt:

1. Der Kommunikationsweg Löschau—Strohschütz in Flur Sollschwitz unter Verweisung des Fahrverkehrs über Dreikretschau.
2. Der Kommunikationsweg Briesnitz—Nechern in Flur Cortnitz unter Verweisung des Fahrverkehrs über Gröditz.

Bautzen, am 12. Mai 1934.

Die Amtshauptmannschaft.

Najnowiše z cyłeho swéta

— Nětkże 25 hilometrow f ranja Konštantinopla žu žo w nozy hobrše petrolejowe tanki sapalile. Dotal je žo 10 000 tunow petroleja spalilo. Pschi wulkej horjcoże je haschenje skoro zyle njemóżne. Wohnjowa wokora może je-

noż wokolinu schkitacz. Wohenj je žo najschkerje se słoßnischej ruku salożił.

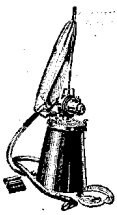
— Letarskej offizjerej kapitan Fond a leutnant Sabelli staj žo pónđelu pschipołdnju 12,24 hodź. po naschim cžaßu se žwojimi letadłom „Leonardo de Vinci“ w Newyorku na lét do Roma puschczilej. Wonaj mataj nětkże 3000 litrow palidła žobu a mysłitej, so f nim sa 40 hodźin też pisches Atlantiski ozean do Roma dolecžitaj.

Dźensa nowe łężdne plany

Wot 15. meje płacža sa železnizy a autobušy nowe łężne jězdne plany. Plany naschcje domišiny naschim cžitarjam w dźenžnischim cžišle f wobežitej pschikłohu podawamy. Tónkrócz je wobežie nuzne, so žo nowe jězdne plany wobtłedźuja, dokelž wjele ważnych pschemjenjenjow wopschijeja. Kóždeho napominamy, so by žo prawje wo cjahach a autobušach wobhonił a žo tak psched njelubymi nałhanjenjemi schkitał.

Kedźbu! Kedźbu!

Rjedźenje kachli bjez sazow a procha

Hospozy, wobsedźerjo domow, wobsedźerjo hotelow, hoscženzarjo, pjekarjo atd. **Intwijče!**

Zasazowane kachle woznamjenjeja hobrske brojenje z wuhlom. Rjedźenje z mojim elektr. aparatom je **radikalne, hygijen. a při tom wurjadne tunje!**

Wosebitosć: **rjedźenje pjecow z elektr. aparatom!**

Khartka dosaha, přińdu do domu!

Elektriske rjedźenje kachli bjez sazow a procha

Gustav Wehle

w Budyšinje, Wjelkowska dr. 173, II

Gardiny

kupujeće derje a płaćiny hódne pola

Kurta Erlera w Budyšinje na Žim. wik. 28

Su-li Waše črije roztorhane

přińdźe spěšnje do **wulkošewcowanje na Zitnych wikach 11** naspřećiwo Złotej hwězdźe a mloweho doma

Alfred Gnichwitz

čiste, reelne a tunje poslužowanje

Na podušowanje może so dočakać!

Moje

ręčne hodźiny

w Barće

Dwórničowa dróha pola Hänslec

su **kóždu srjedu** wot 3—8 hodźin

bojerska praktikarka

M. Harnisch

Stepowane moskowe wołmjane wjelbłud. blidowe

přikrywy

wulki wubjerk, jara tunjo

Paul Korn

na Hošic hasy 21

Specialny dom

Pytam

2 srčnkow

kotrajž móžetaj derje syc. Prošu hnydom so zamołwić

w Khróšćelach čo. 62

Tricbany kowarski grat

wjerčik (Bohrmašine), kowadło a druhi grat jara tunjo na předań. Bliže zhonić we wudawarni Serbskich Nowin

Zawołajće telefoniscy

Budyšin čo. 2687, maće-li mały nawěšk abo ważny podawk we Wašej wsy abo wokolnosći wozjewić. Hdyž do Budyšina přińdźeće, móžeće w Serbskej kniharni nawěšk zapłaćić abo wudawki sebi dać zarunać. Serbska kniharnja to rad čini, dokelž chce płeco to »najnowiše« swojim česćenym čitarjam poskićeć.

Spěwarske

serbske a němske we wulkim wubjerku

w Serbskej kniharni

w Budyšinje na Lowsk. hrjebjach

Za serbsku drastu

wosebje za njewjesty

poskićamy **wobsandki, canki, borty, knetle, nabłowjace banty, židźane rubiśća**

Za mužow

zwjeršne košle, krawaty, nohajcy, šlé we wulkim wubjerku a znatej dobrej kajkosći

Arno Kube

w Budyšinje na Kěžorskej dr. 12

Serbske posłuženje!

Kolesa

Kedźbu narunace dźěle a přisluški — reparatury spěšnje a tunjo Kedźbu

Pawoł Koreng w Njebjelčicach

K swjedźenjam

našich serbskich towarstwow

znamješka, khorhojki, zastupne lisćiki programy, plakaty do pletwow a wěncow atd.

w Serbskej kniharni

Njekupujće pjedy grocane ploty

pjedy hač njejsće sebi pola nas poslědnje nowosće wobhladali:

zakońcsky šikitane, na kusu cynkowane smuhate pleciwo, a horjeka šěroke a deleka wuzke wokněšikate kurjatkowe pleciwo

Jeničzy na předań pola firmy

Miessner

E. Schlenkrich Hošcinasa 9 (Zitny dom)

wušiwanja (Hohlsaum) kneflowe dźěrki, křižikowanje, wušiwanje mjenow, zhotowjen e wšěch druzin šatow, swjerčne košle po měr e.

Rjanu drastu

za mužow

w najwjetšim wubjerku, najlépšich kwalitach a płaćizny hódno kupujeće pola

Hermann Müller w Kamjencu

na Wrótkowej drózy (Pfortenstraße) čo. 1

Polonowe wino . . . . . litr ze suda **0.78**

Wino z janskich jahodow litr ze suda **0.65**

Wšě spirituozy, wina a likéry

poruča

Friedrich Grimm

wobkhod z winom a spirituosami

w Kamjencu, Budyšinska dróha 34

Meble

dostanjeće rjane a płaćizny hódne pola

Kurt Nicolaus

sedłarnja, polstrowarnja a wobkhod z meblami

w Kamjencu

Budyšinska dróha 69, telefon 517

Mandźelske požčonki so přijimuja

Po njezbožu zemrě dźensa naša luba mać, wowka a prawowka

Marija zwud. Kubańkowa

w Bronju.

Za zrudźenych zawostajenych

Jan Kubań, pjekarski mištr

W Radworju, 13. meje 1934.

Pohrjeb budźe štwórtk we 8 hodź. w Radworju.

Příloha k číslu 111

SERBSKE NOWINY

Wutoru 15. meje 1934

Jězdne plany autobusow

Płaćiwy wot 15. meje 1934

Z Budyšina do Kamjenca a wróćo

0		6,48	7,00	10,30	14,00	19 20	z Budyšina, dwórniśća	7,35	8,55	13,15	18,15	21,09	22,16
1	0,15	6,50	7,02	10,32	14,02	19,2	Budyšina, pósta	7,33	8,53	13,13	18,13	21,07	22,14
2	0,15	6,54	7,04	10,34	14,04	19,23	Budyšina, „Serbskeho Doma"	7,31	8,51	13,11	18,11	21,05	22,12
3	0,15	6,55	7,05	10,35	14,05	19,24	† Budyšina „Hosć. Kronprynca"	7,30	8,50	13,10	18,10	21,04	22,11
5	0,21	6,57	7,07	10,37	14,07	19,26	† Ratarjec	7,28	8,48	13,08	18,08	21,02	22,09
6	0,40	7,01	7,11	10,41	14,11	19,29	† Třiċh Hwězdow	7,25	8,45	13,05	18,05	20,59	22,06
7	0,55	7,04	7,14	10,44	14,14	19,32	Błohašce	7,20	8,41	13,01	18,01	20,55	22,02
9	0,70	7,07	7,17	10,47	14,17	19,35	† Debišćanskeho puća	7,18	8,38	12,58	17,58	20,52	21,59
10	0,80	7,10	7,20	10,50	14,20	19,38	Prěċec	7,15	8,35	12,55	17,55	20,49	21,56
12	0,95		7,22	10,52	14,22	19,40	† Libonja-Čornec		8,33	12,53	17,53	20,47	21,54
13	1,00		7,24	10,54	14,24	19,42	† Puć do Pozdec		8,31	12,51	17,51	20,45	21,52
14	1,05		7,26	10,56	14,26	19,44	† Lejna		8,29	12,49	17,49	20,43	21,50
15	1,15		7,28	10,58	14,28	19,46	Lejna, hosćenc		8,27	12,47	17,47	20,41	21,48
16	1,20		7,30	11,00	14,30	19,48	Zywic, hosćenc		8,25	12,45	17,45	20,39	21,46
17	1,35		7,33	11,03	14,33	19,51	† Swinarnje		8,22	12,42	17,42	20,36	21,43
18	1,45		7,35	11,05	14,35	19,53	Kiśina Marijueje Hwězdy		8,20	12,40	17,40	20,34	21,41
20	1,55		7,37	11,07	14,37	19,55	† Křiżny puć Jawor-Milońcy		8,18	12,39	17,38	20,32	21,39
21	1,65		7,40	11,10	14,40	19,58	† Miłoċic (puć do Halštrowa)		8,15	12,36	17,35	20,29	21,36
23	1,80		7,44	11,14	14,42	20,02	Thonberga, hosćenca		8,11	12,33	17,31	20,24	21,32
25	1,90		7,46	11,16	14,46	20,04	† Brěžnje (puć k dwórniśću)		8,09	12,31	17,29	20,22	21,30
26	2,00		7,48	11,18	14,48	20,06	† Brěžnje (hosć. „Krónprync"		8,07	12,30	17,27	20,20	21,28
28	2,05		7,50	11,20	14,50	20,08	† Reifec kachlećnja		8,05	12,28	17,25	20,19	21,26
28	2,05		7,51	11,21	14,51	20,09	Kamjenca, „Słónca"		8,04	12,27	17,21	20,18	21,25
27	2,15		7,52	11,23	14,53	20,11	†Kamjenca, plunarnje		8,02	12,25	17,22	20,16	21,23
30	2,15		7,55	11,25	14,55	20,13	Kamjenca, dwórniśća		8,00	12,24	17,20	20,15	21,21

Jězdźi jenoż wiki (sobotu) — jenož wikim dnjam — Jenož njedźelu

† = Tu zastawa jenož po potrěbnosći.

Z Budyšina do Zuborničkí a wróćo

	2a	2	4a	4	6	čisło woza	1	1a	3a	3b	3		5
	S	W	S	W	S		W	S	S	Pó. do pj.	So	W	S
—	900	1250	1310	1920	2003	z Budyšina, dwórniśća . . . do	700	850	1220	1529	1545	—	1955
645	902	1252	1312	1922	2004	Budyšina, pósty	657	847	1217	1517	1542	1817	1952
—	904	1254	1314	1924	2006	Budyšina, Žitnych wikow .	654	844	1214	1514	1540	—	1950
—	909	1256	1316	1926	2009	Budyšina, Drjewowych wikow	651	841	1211	1511	1538	—	1948
—	910	1257	1317	1927	2010	Budyšina, Šäferstr.	650	840	1210	1510	1537	—	1947
—	911	1258	1318	1928	2011	Budyšina, Kat. pohrjeb. † .	649	839	1209	1509	1535	—	1945
707	914	1301	1321	1931	2014	Bórka, hosćenca	646	836	1206	1506	1533	1755	1943
—	918	1305	1325	1935	2016	rozpuća do Delnjeje Hórki †	642	832	1202	15 2	1528	—	1938
—	920	1307	1327	1937	2017	puć Delnja Hórka—Krakecy †	640	830	1200	1500	1526	—	1936
719	924	1311	1331	1941	2020	Dobrošec, hosćenca	636	826	1156	1456	1524	1743	1934
723	927	1314	1334	1944	2023	Plusnikec, gmjenskeho hamta	633	823	1153	1453	1520	1739	1930
730	931	1318	1338	1948	2027	Malešec, hosćenca	629	819	1149	1449	1516	1735	
741	934	1321	1341	1951	2030	Hućiny, dwórniśća † . . .	626	816	1146	1446	1511	1731	
—	937	1324	1344	1954	2033	křiżneje dróhi do Klukša †	623	813	1143	1443	1510	—	1924
805	939	1326	1346	1956	2034	puća do Brěžyny †	621	811	1141	1441	1509	1655	1920
813	941	1328	1348	1958	2036	Hućiny, hosćenca	619	809	1139	1439	1507	1649	1918
	948	1336	1356	2006	2043	Zuborničkí, Herbsk. grychty .	612	802	1132	1432	1500	—	1912
	950	1338	1358	2008	2045	do Zuborničkí, Hórskeje pincy ze	610	800	1130	1430	1459	—	1911

W = wšědne dny. — S = njedźelu. — Pó. do pj. = wot póndźele do pjatka. — So. = sobotu.

Z Budyšina do Minakała a wróćo

2	4	6	Tarif km	Autobusowa jězba	1	1a	3	5	7	9
800	1310	1910	—	z Budyšina, dwórniśća	W 700	745	1135	1838	15,15	22,50
802	1313	1912	1	„ pósty	655	742	1130	1836	15,13	22,48
804	1314	1914	1	„ Žitn. wikow	654	739	1126	1834	15,10	22,45
806	1316	1916	1	„ Drjew. wik.	652	736	1123	1831	15,07	22,43
808	1318	1918	3	„ pohrjebn.	649	733	1120	1829	15,04	22,39
810	1320	1920	4	Bórka, hosćenca . . .	647	731	1117	1827	15,02	22,37
814	1324	1924	6	dróhi do Dobrošec †	642	725	1112	1822	14,58	22,33
819	1329	1929	8	Delnjeje Hórki	640	722	1109	1819	14,55	22,28
825	1335	1935	9	Ješic	633	715	1102	1812	14,53	22,25
829	1339	1939	11	Khwaćic	630	711	1058	1808	14,46	22,21
833	1343	1943	12	puća d. Mal. Dubrawy †	626	707	1053	1804	14,44	22,17
840	1350	1950	13	Wulkeje Dubrawy . .	625	703	1052	1800	14,40	22,15
845	1355	1955	15	puća d. Adolfsk. Hěty †	6 3	655	1045	1750	14,25	22,07
850	1400	2000	16	Khrósta	620	653	1043	1747	14,22	22,00
855	1405	2005	18	Łomska, pósty	618	649	1040	1740	14,22	21,57
900	1410	2010	19	puća do Drobow † . .	613	644	1035	1735	14,16	21,51
905	1415	2015	21	do Minakała, pósty . . .	W 610	640	1030	1730	14,09	21,44

† Zastanje po potrjebje. W Jenož wšědne dny.

Z Budyšina do Barta a Hrodźišća a wróćo

	2a	2	4		6	Autobusowa jězba čo.	1	1a	1b		3a	3	5	5a
	Sobotu a pjatk						Wšěd dny							
—	11 15	12 30	14.15	—	19.15	Budyšin, dwórniśćo	7.00	7.00	8.50		13.50	15.48	17.40	18.39
6.45	11.18	12.31	14 17	15.00	19.16	„ pósta	6.55	6.55	8 46	10.2	13.47	15.46	17.37	18.37
	11.21	12 33	14 19		19.18	„ Žitne wiki	6.53	6 53	8.43		13.45	15.45	17.35	18.35
	11.24	12.35	14.21		19.20	„ Drjew. wiki	6.50	6.50	8.40		13.43	15.43	17 33	18.33
	11.26	12 39	14 23		19.23	„ dom (Muž. dr.)	6 48	6.48	8.38		13.41	15 41	17 31	18.31
	11.31	12.43	14 28		19 26	Delnja Kina (hosćene)	6.44	6.44	8.34		13.36	15.36	17.26	18.26
7.00	11.33	12 45	14 29		19.28	„ „ (kowarnja)	6 42	6.42	8.32		13.34	15.34	17.24	18 24
	11.37	12 49	14.33		19.32	puć do Krakec † . .	6 38	6.38	8.28		13 30	15 30	17 20	18.20
	11.40	12.52	14.35		19.35	Lětoń (hosćene) . .	6.35	6.35	8.25		13.27	15.27	17.17	18.17
	11.45	12.57	14 40	15.48	19.40	Porśicy (pósta) . .	6 30	6.30	8.21	9.14	13.23	15.23	17.13	18 13
	11.46	12.59	14 41		19 41	„ (transform.)†	6 28		8.18		13 20	15.22	17.10	18.10
	11.48	13.04	14.43	15 54	19 43	Budyšink (gmejn. h.)	6 25		8.15	9 08	13 18	15 20	17.08	18 08
	11.49	13.03	14.44		19.44	„ (hosćene) .	6 24		8 14		13 17	15.19	17.07	18.07
	11.54	13.08	14.49	16 00	19.49	Přiwćicy (hosćene) .	6.20		8.10	9.02	13.13	15.15	17.03	18.03
	12.01	13.15	14.57	16.11	19.57	Skanecy	6 11		8.01	8.51	13.06	15 10	16.56	17.56
	12.05	13.20	15.01	16.20	20 01	Rakojdy (hosćenc) .	6.07		7.57	8 42	13.02	15.07	16.52	17.52
	12 08	13.23	15.05	—	20 05	dróha do Brězec † .	6.04		7.54		12.59	15.03	16 48	17.49
8.36	12.12	13.27	15.09	16.26	20.09	Bart (Müllerec hosć.)	6.01		7.51	8.36	12.56	15 01	16.46	17.46
	12.13	13.28	15.10	—	20.10	„ (hosć. „Tři lipy")	6 00		7 50		12.55	15,00	16,45	17.45
	12.22	—	—	Jenož sobotu a njedźelu	—	Brězecy	5.48				12.43	—	Jenož sobotu	Jenož njedźelu
	12.25					Hrodźišćo	5.45				12.40			
	Sobotu						Sobotu				Sobotu			

† zastawa jenož po potrjebje.

Z Budyšina do Budestec—Wopakeje—Nowosalca-Spreńberga a wróćo

Tarif km	Autobusowe jězba čo.	2	4	6	8
0	z Nowosalca-Sprem., dwórn. do	11,35	15,18	—	0,60
1	z Nowos.-Sprem., Hornje torh. do	11,34	15,16	19,55	0,48
2	z Nowosalca-Spr., Pušec k. do	11,32	15,13	19,53	0,45
3	z Wopakeje, Hr. Blick do	11,29	15,10	19,50	0,43
	do „Wopakeje, Wencel z	11,28	15,09	19,49	0,41
	z Wopakeje, pósty do	11,26	15,06	19,47	0,40
	z Wopakeje, Zu. wěne.	11,22	15,02	19,44	0,37
	Wurbina, hosćenca	11,17	14,57	19,39	0,32
	Wbohowa, hosćenca	11,12	14,52	19,34	0,28
	* Jiloc, Herb. Gryeh.	11,08	14,48	19,31	0,22
	Budestec, Hajnikow.	11,04	14,44	19,27	0,19
	* Hajnic, Weber. hosć.	11,03	14,41	19,26	0,18
	Rašowa, hosćenca .	11,01	14,37	19,24	0,16
	Běšec, hosćenca .	10,58	14,34	19,21	0,14
	* Hornj. Kinj., „Lip."	10,56	14,31	19,19	0,13
	* Budyšin, Wjelcc. dr.	10,32	14,27	19,16	0,10
	Budyšina, Žitn. wiki z	10,50	14,25	19,13	0,08
	do Budyšina, dwórn.	10,45	14,20	19,08	0,00

‖ Jenož wšědne dny. ‖ Jenož njedźelu.

* Zastawa jenož po potrjebje.

Z Budyšina do Běleje Wody a wróćo

2	4	6	Autobusowa jězba čisło:	8	10	
5.40	6.00	10.48	Budyšina, dwórniśća . . . . do	12.00	19.30	z
5.42	6.02	10.50	Budyšina, Žitne wiki	12.03	19.32	
5.44	6.04	10.52	Budyšina, Drjewowych wikow .	12.06	19.34	
5.50	6.10	10.58	† Bórka, hosćenca	12.11	19.40	†
5.55	6.15	11.03	† Delnjeje Hórki, hosćenca .	12.16	19.45	†
5.58	6.18	11.06	† puća do Brězynki	12.21	19.48	†
6.00	6.20	11.08	† Celechowa, hosćenca . . .	12.24	19.50	†
6.03	6.23	11.11	† Zäžerje, hosćenca	12.28	19.53	†
6.06	6.26	11.14	† Noweho Zdžarja, hosćenca .	12.32	19.56	†
6.09	6.29	11.17	† Komorowa, hosćenca . . .	12.36	19.59	†
6.15		11.23	† Lšakeje, hosćenca		20.05	†
6.20		11.30	† křiż. puća z Klětn. d. D. Wujezda		20.11	†
6.22		11.32	† křiż. puća z Luća do Krynicy		20.13	†
6.31		11.41	† Hamorow, Zelenehe wěnca .		20.22	†
6.36		11.46	† Wochoz, Balkec hosćenca .		20.27	†
6.39		11.49	† Wodarnje pola Wochoz . .		20.30	†
6.42		11.52	† Hajnikowje, Stare haty . .		20.33	†
6.47		11.57	Běleje Wody, Schillerowa ławka		20.38	
6.48		11.58	Běleje Wody, Hotel Linke . .		20.39	
6.50		12.02	Běleje Wody, dwórniśćo . . .	ze	20.43	do

† Zastanje jenož po potrjebje. ‖ Jenož sobotu a njedźelu.

Železniski jězdy plan

Płaćiwy wot 15. meje 1934

Z Drježdżan do Zhorjelca.

		D	E		S			D		D				D	So		So					D				D		W	E	
Z Drježdżan-Hl. dw.	0.23	1.36	3.07		5.50	6.07	6.14	7.09	8.10	8.15	9.22	9.56	12.30	—	12.49	13.04	13.39	15.10	16.27	17.16	17.40	18.24	19.20		20.25	21.46	22.37	23.10	23.17
„ Drježdżan-Wett. dr.	0.28		3.11		5.55	6.11	6.20	7.13			9.27	10.01	—		12.54	13.09	13.44	15.15	16.32	17.21	—	18.29	19.24			21.51	22.42		23.21
„ Drježdżan-N.	0.33	1.49	3.21		6.01	6.17	6.26	7.19	8.17	8.27	9.33	10.07	12.38		12.43	13.01	13.14	13.49	15.21	16.37	17.28	17.52	18.34	19.30		20.37	21.56	22.49	23.16	23.30
„ Radeberga	1.01		3.40		—		†6.45	7.46				10.27			13.03	—			16.58	17.50			19.01	—			22.32	23.41	23.36	
„ Arnsdorfa	1.09		3.48		6.26		6.51	7.54			9.58	10.34			13.10	13.26		14.14	15.47	17.05	17.59		19.10	19.54			22.42	23.50		23.54
„ Wulkeje Hartawy	1.19		—		6.36		—	8.04			10.09				13.20	13.36		—	15.57	17.16	18.10		19.19	20.03			22.49	23.55		0.03
„ Weickersdorfa	*1.24		—		6.41			8.10			10.15	—			13.25	13.42		—	16.03	17.22	18.16		19.25	20.09			22.54	23.59	23.49	0.09
do Biskopic	1.27		4.02	W	6.46	6.52	7.05	8.14	8.48		10.20	10.49			13.30	13.46	13.54	14.28	16.07	17.27	18.22		19.30		20.20		22.57		23.50	0.13
z Biskopic	1.33		4.05	5.48	6.48			8.16			10.21				13.32	13.49			16.09		18.33		19.36		20.26		23.04			
„ Zemic	1.37		—	5.54	6.54			8.22			10.27				13.38	13.56			16.15		18.39		19.43		20.33		23.12			
„ Žičenja	1.44		—	6.03	7.02			8.30			10.35				13.45	14.04			16.23		18.47		19.51		20.41	21.22	23.20		0.05	1.38
do Budyšina	1.52	2.38	4.21	6.12	7.09			8.38		9.14	10.43		13.22		13.53	14.13			16.31		18.55	18.43				21.23	23.24		0.06	
z Budyšina	1.57	2.39	4.22		7.15					9.15	10.47		13.23			14.18			16.35		18.59	18.44					23.33			
„ Kubšic	2.06		—		7.24						10.56					14.27			16.51		19.08						23.40			
„ Pomorc	2.13		—		7.31						11.03					14.34			16.58		19.15						23.47			
„ Wujezda	2.19		—	W	7.38						11.10					14.41					19.23									
„ Lubija	2.28	2.58	4.46	6.59	7.50					9.36	11.22		13.42			14.53			17.09		19.34	19.04			20.27		21.43	23.59		0.21	0.39
do Zhorjelca	2.59	3.18	5.10	7.34	8.22					9.56	11.55		14.01			15.26			17.41		19.58	19.24			21.00		22.02	0.32			0.53

D = spěšnik. E = zespěšnjeny ćah. W = wšědny dźeń. S = njedźela. So = sobota. || Jenož njedźelu we nocy. * W nocy po njedźeli zastanje też we Weickersdorfje. † Zastanje jenož njedźelu

Ze Zhorjelca do Drježdżan.

		D			W	W	D		D		D	So								D		S	D			E	
Ze Zhorjelca	2.56		4.30			5.56		7.47	8.35	11.23	12.40					14.42			16.49	18.22	19.33	20.00	20.53		21.10	22.51	0.31
„ Lubija	3.19		5.08		6.09	6.31		8.25	8.57	11.58	13.02					15.22			17.27	18.44	20.09	20.25	21.16		21.51	23.21	0.58
„ Wujezda			5.17		6.18			8.34		12.06						15.31			17.36			20.33			22.00		
„ Pomorc			5.23		6.24			8.40		12.12						15.36			17.41			20.39			22.05		1.09
„ Kubšic			5.29		6.32			8.47		12.18						15.43			17.48			20.46			22.12		
do Budyšina	3.38		5.36		6.40			8.54	9.15	12.25	13.19		So	S		15.50	W		17.55	19.01	W	20.53	21.34		22.19	23.40	1.19
z Budyšina	3.39		5.41	6.34				8.58	9.16	12.30	13.20		14.24	14.33		15.55	16.46		18.01	19.03	20.37	20.56	21.35		22.24	23.44	1.20
„ Žičenja			5.52					9.09		12.40			14.34	14.42		16.06	16.57		18.12		20.47	21.06			22.35		
„ Zemic			6.02	6.53				9.18		12.49			14.42	14.50		16.15	17.06		18.21		20.55	21.14			22.44		
do Biskopic			6.09	6.59				9.25		12.55			14.48	14.56		16.23	17.14		18.29		21.02	21.21			22.52		0.01
z Biskopic		5.26	6.14	6.20	7.03	8.44	9.44	9.48		12.57		14.23	14.49		15.35	16.25		18.15	18.32		21.09	21.24		22.55	23.00	23.27	1.02	1.38
„ Weickersdorfa		5.31	—	6.25	7.08	8.49		9.54		13.03			14.54		—	16.30			18.37		21.14	21.29			23.05			
„ Wulkeje Hartawy		5.37	—	6.31	7.14	8.55		10.00		13.09		—	15.00		15.44	16.37			18.43		21.20	21.35			23.12			
„ Arnsdorfa		5.46	6.29	6.41	7.24	9.04		10.10		13.19		14.40	15.09		15.54	16.47			18.52		21.30	21.44		23.09	23.22		0.18	1.54
„ Radeberga		5.53	—	6.48	7.32	9.11		10.18		13.26		—	15.16			16.55			19.01		21.37	21.51		23.17	23.29		0.25	2.01
„ Drježdżan-N.	4.29	6.16	6.51	7.09	7.54	9.28	10.13	10.41	10.02	13.44	14.06	15.05	15.39		16.15	17.13		18.47	19.20	19.54	21.59	22.08	22.21	23.34	23.53	0.03	0.43	2.20
„ Drježdżan-Wett. dr.		6.20	6.54	7.12	7.57	9.31		10.44		13.47		15.08	15.43		16.19	17.17		18.50	19.23		22.02	22.11		23.37	23.56	0.07	0.47	2.24
do Drježdżan-Hl. dw.	4.36	6.26	7.00	7.18	8.03	9.37	10.19	10.50	10.09	13.52	14.12	15.13	15.48		16.24	17.22		18.56	19.29	20.01	22.08	22.17	22.28	23.43	0.02	0.12	0.52	2.30

Nocy po njedź. 1./2. VII. | Hač do 30. sept. | Ze Zitawy w. 21.44 | 26./27. VIII.

Budyšina do Rakec a Petershajna.

Z Budyšina	4,59	9,59	14.28	17.20	19.22 †23,28
„ Ratarjec	5,03	10,03	14.32	17.24	19.26 23,30
„ Židowa	5,06	10,06	14.35	17.26	19.29 23,33
„ Małeho Wjelkowa	5,12	10,15	14.40	17.31	19.35 23,39
„ Radworja	5,19	10,22	14.47	17.37	19.42 23,46
„ Knasowa	5,22	10,25	14.50	17.41	19.46 23,49
„ Njeswačidła	5,27	10,31	14.56	17.46	19.51 23,54
„ Sešowa	5,32	10,36	15.00	17.50	19.56 23,59
„ Rakec	5,38	10,41	15.06	17.54	20.02 0,03
„ Komorowa	5,44	10,47	15.13		20.08
„ Z Wulkich Zdźar	5,49	10,52	15.19		20.13
„ Hóska	5,54	10,57	15.25		20.18
„ Kulowa	6,00	11,04	15.31		20.24
„ Němcow	6,07	11,11	15.38		20.31
do Wojerec	6,12	11,16	15.44		20.36
z Wojerec	6,20	11,25	16.15		
„ Horow	6,28	11,33	16.23		
„ Blunja	6,33	11,43	16.33		
„ Prošim-Haidem.	6,45	11,56	16.55		
do Petershajna	6,59	12,11	17.10		

† W nocy po njedźeli hač do 30. sept.

Z Petershajna do Rakec a Budyšina.

Z Petershajna			8.40	13.48	19.21
„ Prošim-Haidem.			9.11	14.02	19.42
„ Blunja			9.17	14.08	19.48
„ Horow			9.28	14.17	19.57
do Wojerec			9.34	14.24	20.05
z Wojerec		6.26	10.00	14.27	20.09
„ Němcow		6.32	10.06	14.32	20.15
„ Kulowa		6.39	10.14	14.39	20.26
„ Hóska		6.45	10.20	14.45	20.32
„ Wulk. Zdźar		6.50	10.25	14.51	20.37
„ Komorowa		* 6.56	10.31	14.56	20.43
„ Rakec	0.13	5.47	7.03	10.40	15.05	15.15	20.49
„ Sešowa	0.17	5.52	7.07	10.45	15.10	15.19	20.54
„ Njeswačidła	0.22	5.57	7.13	10.50	15.14	15.24	20.59
„ Khasowa	0.27	6.02	7.18	10.55	15.19	15.29	21.04
„ Radworja	0.31	6.07	7.23	11.00	15.24	15.33	21.09
„ Małeho Wjelkowa	0.37	6.14	7.30	11.07	15.31	15.39	21.16
„ Židowa	0.42	6.19	7.34	11.12	15.36	15.43	21.20
„ Ratarjec	0.45	6.22	7.37	11.15	15.39	15.46	21.23
do Budyšina	0.48	6.26	7.41	11.19	15.42	15.49	21.26

* Hač do 16. sept. kóždy dźeń, wot 17. sept. jenož wšědny dźeń.

Z Budyšina do Radworja, Wósporka a Lubija.

Z Budyšina	6.29	8.01	12.15	17.07	22.21
„ Ratarjec	6.34	8.06	12.19	17.11	22.21
„ Židowa	6.38	8.07	12.21	17.13	22.28
„ Mał. Wjelkowa	6.45	8.12	12.26	17.18	22.41
„ Radworja (dw.)	6.53	8.18	12.33	17.26	22.56
„ Radworja (zast.)	6.58	8.23	12.38	17.31	22.55
„ Lutobča	7.02	8.27	12.42	17.35	22.59
„ Wulk. Dubrawy	7.06	8.32	12.46	17.40	23.04
„ Kluka		8.39	12.53	17.47	23.11
„ Hučiny		8.46	13.00	17.54	23.18
„ Barta		8.53	13.08	18.02	23.25
„ Hrodźišća		9.00	13.15	18.09	23.32
do Wósporka		9.06	13.20	18.14	23.38
z Wósporka	7.08	9.24	13.40	16.23	18.54	21.06
„ Małečic	7.13	9.29	13.45	16.33	19.03	21.10
„ Łutočic	7.17	9.33	13.49	16.37	19.08	21.14
„ Hlušiny	7.23	9.39	13.55	16.43	19.08	21.20
„ Mał. Radmčic	7.26	9.42	13.58	16.46	19.11	21.23
„ Ketlic	7.34	9.50	14.06	16.54	19.20	21.30
do Lubija	7.42	9.58	14.14	17.02	19.27	21.38

Jenož wšědne dny

Zhorjelc—Khočebuz—Barlin.

Ze Zhorjelca	3.24		4.36	6.09	8.15	11.05	12.23	13.32	15.39	16.55		17.55			18.01	20.06		21.23	22.31		
„ Charlottenhofa	3.38		4.47		8.27			13.44	15.49						18.11				22.41		
„ Kodersdorfa	3.47		4.54	6.23	8.35	—		13.52	15.55						18.18				22.48		
„ Hórki	3.54		5.03	6.30	8.41	11.23		14.08	16.02	17.13					18.30	20.26			22.55		
„ Hußmanec	4.00		5.07	.	8.49	11.27		14.13	16.06	.					18.34	.			22.59		
„ Hänichen	4.07		5.13	.	8.55	11.33		14.19	16.12	.					18.41	.			23.05		
„ Rěčicy	4.16		5.20	6.42	9.03	11.40		14.26	16.19	.					18.48	20.39			23.12		
„ Běleje Wody	4.39		5.40	6.55	9.20	11.54	13.01	14.44	16.36	17.35					19.09	20.53			23.27		
„ Slepeho	4.50		5.49	.	9.30	12.03	.	14.53	16.45	.					19.18	.			23.35		
„ Hródka	5.06		6.03	7.11	9.42	12.13	13.21	15.06	16.56	17.53	18.15				19.34	21.10			23.47		
„ Bagenca	5.14		6.13	.	9.53	12.23	.	15.17	17.06	.	18.28				19.44	.					
„ Konjacy	5.26		6.18	.	9.59	12.28	.	15.22	17.11	.	18.35				19.50	.					
„ Khuša	5.33		6.24	.	10.05	12.34	.	15.28	17.17	.	18.42		S		19.56	.					
„ Khočebuza	5.41		6.41	7.40	10.20	12.40	13.46	15.44	17.23	18.18	18.50	19.08	19.15		20.39	21.36		22.27	0.12		
„ Wětošowa			7.03	7.56	10.41			16.07		18.33			19.38		21.00	21.51			0.26		
„ Lubnjowa			7.18	8.10	10.56		14.09	16.23		18.45			20.07		21.17	22.05			0.36		
„ Lubina			7.34	8.23	11.10		14.21	16.37		18.57			20.19		21.33	22.17			0.53		
do Barlina			9.05	9.36	12.25		15.35	18.10		20.05			20.39		21.55	23.05			1.07		

Jenož wšědne dny | Jenož njedźelu | Hač do 30. sept. | Jenož njedźelu we nocy.

Barlin—Khočebuz—Zhorjelc.

Z Barlina	0.10					7.03	7.12	8.32	11.10		13.05	14.06			15.06	18.42			21.41		
„ Lubina	1.19			W			8.52	9.42	12.21		14.34				16.47	19.49			23.08		
„ Lubnjowa	1.30			5.01	5.51		9.06	9.54	12.34		14.54				17.05	20.01			23.20		
„ Wětošowa	1.41	S	W	5.19	6.09		9.21				15.03				17.21	20.13	S		23.45		
„ Khočebuza	1.56	4.10	4.50	6.20	6.37	7.46	8.35	9.50	10.26	13.07	13.32	15.30	15.43	15.48	16.58	18.18	20.36	20.41	0.05		
„ Khuša		4.46	4.56	6.37		7.53		9.57	.		13.38			15.54	17.07	18.25	.	20.49	0.14		
„ Konjacy		4.53	5.03	6.43		8.00		10.03	.		13.45			16.01	17.14	18.32	.	20.56	0.22		
„ Bagenca		4.58	5.08	6.48		8.06		10.09	.		13.50			16.07	17.21	18.38	.		0.29		
„ Hródka		5.09	5.19	6.59		8.19		10.22	10.51	13.30	14.01			16.20	17.35	18.54	20.57		0.44		
„ Slepeho		5.20	5.30	7.02		8.30		10.33	.		14.12			16.31	.	19.05	.		1.59		
„ Běleje Wody		5.31	5.52	7.14		8.41		10.45	11.14	13.48	14.24			16.44	.	19.18	21.14		1.10		
„ Rěčicy		5.46	6.07	7.30		8.56		10.59	.		14.39			16.59	.	19.34	21.28				
„ Hänichen		5.54	6.15	7.39		9.04		11.07	.		14.46			17.07	.	19.42					
„ Hußmanec		6.00	6.21	7.46		9.11		11.13	.		14.52			17.13	.	19.49					
„ Hórki		6.06	6.32	8.00		9.18		11.21	11.42	14.14	15.00			17.23	.	19.55	21.43				
„ Kodersdorfa		6.14	6.38	8.07		9.24		11.28	.		15.06			17.29	.	20.02	.				
„ Charlottenhofa		6.21	6.46	8.15		9.32		11.35	.		15.14			17.37	.	20.11	.				
do Zhorjelca		6.33	6.57	8.27		9.42		11.45	12.06	14.37	15.25		So	16.57	17.48		20.23	22.03				

Hač do 29. sept. | Wšědne dny

Z Budyšina do Budestec a Wjelećina.

S Budyšina	5.04		6.47	7.14	10.46			13.51	14.23	17.08	19.54	† 23.32																			
„ Dźěnitzy	5.10		6.53	7.20	10.52			13.57	14.29	17.14	20.00	† 23.38																			
do Budestez	5.14		6.58	7.24	10.56			14.01	14.33	17.19	20.04	† 23.42																			
„ Budestez	5.15		6.59	7.25	10.57			14.02	14.34	17.20	20.05	† 23.43																			
„ Noswudwej	5.19		7.03	7.29	11.02			14.07	14.39	17.23	20.09	† 23.47																			
do Wjelećina	5.24		7.10	7.34	11.07			14.13	14.46	17.29	20.15	† 23.53																			

Jenož wšědne dny. | Jenož njedźelu hač do 30. 9. | Jenož sobotu. | † Jenož sobotu, srjedu a njedźelu.

Z Wjelećina do Budestec a Budyšina.

S Wjelećina	0.33		0.49	5.51	8.20	11.35	15.10	18.16	20.54	† 2.20																					
„ Noswudwej	0.38		0.54	5.57	8.25	11.40	15.15	18.21	20.59	† 2.25																					
do Budestez	0.41		0.57	6.00	8.28	11.43	15.18	18.25	21.02	† 2.28																					
„ Budestez	0.41		0.57	6.02	8.30	11.44	15.19	18.27	21.03	† 2.29																					
„ Dźěnitzy	0.46		1.02	6.08	8.36	11.50	15.24	18.32	21.08	† 2.34																					
do Budyšina	0.53		1.08	6.14	8.42	11.55	15.30	18.38	21.14	† 2.41																					

† Srjedu w nocy a sobotu. || W nocy po njedźelu. | Jenož wšědne dny. | Jenož njedźelu hač do 30. 9.

Běla Woda — Mužakow.

S Běleje Wody	5.39	7.18	9.18	12.08	s12.22	14.46	16.43	19.22	s21.18
S Waldhaus	5.51	7.25	9.41	12.50	s12.28	14.53	16.50	19.29	s21.24
S Kijanjkeje Hóły	6.58	7.32	9.48	13.27	s12.35	15.00	16.57	19.36	s21.31
Do Mužakowa	6.01	7.36	9.52	12.30	s12.39	15.03	17.01	19.39	s21.35

† Dźěławy dźeń. S Jenož njedźelu.

Mužakow — Běla Woda.

S Mužakowa	5.09	6.35	8.18	10.57	13.11	16.14	18.34	20.31	S 22.00
„ Kijanjt. Hóły	5.14	6.39	8.23	11.01	13.16	16.18	18.41	20.36	S 22.05
„ Waldhaus	5.21	6.46	8.30	11.06	13.23	16.25	18.51	20.43	S 22.12
do Běleje Wody	5.26	6.51	8.36	11.11	13.29	16.30	18.56	21.49	S 22.18

|| Jenož dźěławy dźeń. S Jenož njedźelu

Z Biskopic do Kamjenca.

S Biskopic	6.52	13.53		17.01	18.35	23.03
„ Schumborna	6.59	14.00		17.08	18.42	23.10
„ Porchowa	7.07	14.07		17.15	18.50	23.17
„ Ruschizy	7.15	14.15		17.23	18.58	23.25
„ Halschtrowa	7.21	14.23		17.35	19.04	23.32
„ Protez-Thonberga	7.26	14.27		17.39	19.09	23.36
„ Brěsnje	7.30	14.32		17.44	19.13	23.41
do Kamjenca	7.37	14.39		17.51	19.20	23.48

Jenož njedźelu

Z Kamjenca do Biskopic.

S Kamjenca	5.21	12.00		13.52	13.51	17.19	22.02
„ Brěsnje	5.27	12.06		13.46	13.55	17.25	22.08
„ Protez-Thonb	5.32	12.11		13.57	14.05	17.30	22.13
„ Halschtrowa	5.37	12.16		14.28		17.37	22.18
„ Ruschizy	5.44	12.23		14.37		17.44	22.25
„ Porchowa	5.52	12.31		14.59		17.58	22.33
„ Schumborna	6.00	12.39		15.12		18.03	22.40
do Biskopic	6.07	12.46		15.21		18.10	22.47

Wšědne dny | Njedź. a swj. dny

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskeje žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přećiwo sćěhowkam čěłneho znjezboženja z 1000 hr. – hdyž wumrje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bjezny. Kóžde znjezboženje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezboženja dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wuměnjenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 112 — **Budyšin — Srjedu 16. meje 1934 — Bautzen** — **Lětnik 93**

Dźewjeć nowych zakonjow

Němske knježerstwo je w žiwotnym wćerawšnjim poſožnju **zakoń wo špalnym pokhowanju** dowuradźiło. S tutym zakonjom ſo takſe pokhowanje w zyłej Němskej jenak rjaduje. S nim ſo khětro wulke wſchelakoroſcege wotſtronja, kiž w jenotliwych krajach hiſchcze wobſtejachu.

Knježerſtwo wobſamknu potom, ſo němſkemu preſidentej namjetuje, ſo by **wukaz wo wuſtajenju cjeſtneho khižiża** ſa wſchitkich wójnſtich wobdźělnikow, kaž też ſa wudowy a ſtarſchich padnjenych, na ſranjenje abo w ſatbje ſemrěnych abo ſhubjenych wójnſtich wobdźělnikow wudak.

Knježerſtwo wobſamknu **dodaſnu zakoń k zakonjej wo titulach, rjadach a cjeſtnych ſnamjeſchkach** ſe 7. haprelce 1933, ſ kotrymž ma ſo niedźiwolene noſchenje rjadow ſnjemóžnić. Niedźiwolene noſchenje rjadow ſo khloſta.

Se **zakonjom wo prawje k noſchenju uniformy** woborneje mohu ſo rjadnje, ſo maja pichižu'ſchnjty ſtareje woborneje mohy uniformy ſo ſamnjenych poſtajenjach kaž nětkle pichižu'ſchnjty nowſche woborneje mohy nječhcu.

Zakoń k wudoſpołnjenju zakonja k pſchemjenjenju pſchedpiſmow w powſchitkownym ſaſtojnſtwu, mjedźywym a ſaſtarańſkim prawje poſtaja, ſo maju ſo mjedy pichižiſajenzow a dźěłacjerjow krajow, gmejnow a hewaſchich ſjednoczenſtwow ſjawneho prawa ſnjižeć, ſu-li wyſchſche hacź mjedy ſamnjenych pichižiſajenych pola ſtata.

Se zakonjom wo pſchemjenjenju pſchedpiſmow wo cjeſkanju dawkiplačerjo ſo nětczíſche poſtajenja wudoſpołnja.

Mjeja ſwobodneho ſonwożenja ſo wot 200 000 hr. na 50 000 hr. ſniži. Rjmo teho maju pſchi wuczehnjenju też te wołoby pośledni wulki dawk wotedacź, kotrež w lěcze 1932 a poſdźiſcho wjacy hacź 20 000 hr. ſaſtupichu.

Se zakonjom wo dźěłowych mozach ma ſo rataſtwo trěbna liczba dźěławych mužow ſwěſćicź a ſo pſcheczíwo bjezdźěłoſcej we wulkoměſtach lěpje wojowacź. Po tutym zakonju njebudże we tóſtym czaſu móžno, ludźi do wuczejowow pſdjimacź, hdyž maju hiſchcze wjele njeſaſtužerjow. Tutón zakoń naložuje ſo najprjedy na Berlin. Ludźo, kiž ſu ſ krajow ſroſćeni a rataſkſe bźěła ſnaja, njeſmědźa w njerataſtkich powołanjach abo dźěłarnjach dźěłacź.

Potom wothy němſke knježerſtwo **dźiwadłowy zakoń**, po kotrymž ſo dźiwadła w Němſkej do noſcherjow ſjawneho nadawka pſchetworja.

S dodaczjnym zakonjom k zakonjej wo němſkej kulturnej komorje ſo wſchelake ſa wuſtawy hudźby a tworjazeho wumělſtwa rjaduje.

Skónczne pſchija ſo zakoń wo pſchemjenjenju prawow ſjatnje hódnoſcje w rataſtkim wudołženjenju. Po tutym zakonju ma ſo žitne a **pſchenjeſne** prawo do prawa němſkee hriwny pſchemjenicź. Na město zentnarja rožti ſtupi 7,50 hr. a na město zentnarja pſchenizy 9,50 hr.

Wikowańſke zrěčen'e mjez Němskej a Francowskej so podleši

Němſke a franzoſiſke knježerſtwo ſtej ſo dojednałej, ſo ſo Placźiwjeſej němſko-franzoſiſkeho wikowańſkeho ſrěczenja, kiž 20. meje 1934 ſ mozy ſtupi, hacź do 30. junija 1934 podleſchi. Tuto wikowańſke ſrěczenje je ſo 17. aug. 1927 podpiſało.

Němski ballon w Ruskej znjezbožił

Ballon „Barisch von Sigsfeld", kiž běſche ſo njedźelu rano w Bitterfelźe ko powětra puſchcził a běſche ſo potom njejapzy ſhubił, ſu Pondźelu na ruſkej ſemi namakali. Ballon běſche nětkle 20 kilometrow ſ ranja Sſebeſcha blisko lothſchſko-ruſkich mjeſow, ſ dolheho ranja Dwinska (Dünaburg) na ſemju padnyſ. W cjołmiku namakachu wobkedźowarja Viktora Maſucha morweho. Cjěło ballonoweho wjednika dra. Schrencka 15 kilometrow wot balona ſdalene namakachu. Wobě cjěle najſkerje najprjedy do Moſkwy dowjeſu a wot tam do Němſkeje.

Ballon je najſkerje w nozy w 12 hodź. na ſemju padnył. Kak je ſo njeſboże ſtało, hiſchcze njeje ſnate. Němſki ſwjaſk ſa khětkrjſi ſport pak je ſaſtupjerjow do Sſebeſcha póſłał, ſo bychu nadrobniſche podawki ſwěſćili. Też němſke póſłanſtwo w Moſkwje ſo wo wujaſnjenje njeſboża proſyże. W cjołmiku khorhoj hokateho khižiża a cjerno-bjelo-cjerwjenu khorhoj a ſi khižikowe blesche namakachu.

Jednanje dla w'elepěrady přećiwo Thälmanej

Kaž ſo powě, ſo pſched němſkoſtatnym ſudom jednanje dla wjelepěrady pſcheczíwo nědhuſchemu kommunistiſkemu wjednikej Thälmannej pſchihotuje. Tuſtkwilu ſudniſke ſchpeptowanja hiſchcze njejſu ſkónczene. Hdyž ſo wobſtórźa ſapoda, hiſchcze njeje ſnate.

Wo wothłosowaniu w Saarskej

Wjednik němſkeje fronty w Saarſkej Pirro, kiž je ſwojej delegazjju w Genfje pſchebywa, wutoru popoldnju njeſynarodnych nowinarjow pſchija. Wón ſoſtupjerjom nowin ſ krótkimi ſłowami němſku frontu roſkłoł. **Pirro wobrozi ſo pſcheczíwo kóždemu wotſtorkowanju wothłoſowanja a rjekny, ſo ſo khižihoty ſa 5 měſazow lohko pſchewjeſeſ hodźa.** Wjednik němſkeje dźěłoweje fronty ſaběrańſke ſo też ſ praſchenjom rukowanjow a dopokaſa, ſo je ſ jenicźkimi ſtutkownym rukowanjom jenož němſka fronta. Dołeſ tuta ſama krucze na dźiſiplinu hlada, njeje žadne wukrajnje polizije trjeba, kotraž by na měr a porjad hladała. Cźaſ wobſkadźenja pak je wucził, **ſo ſu ſuſy wojazy ſtajnje jenož naſtork k njeměram.**

So ſo emigrantoje pſchiſtajeja, je po Pirrowym wuprajenju wotmyſlene podpyče dobreje Saarſkeje polizije, kiž ſo jenož k temu ſtawa, ſo bychu ſo zuſe polizajſke mozy do kraja ſwołacź móhłe. Pirro wobrozi ſo też pſcheczíwo wukaſej wo amneſtiji, kotraž budźe ſo bóle jako terror wuſtutkowacź. Skónczne ſaběrańſke ſo wjednik němſkeje fronty i wotpohładom, ſo maju ſo khłoſtańſke ſudy poſtajeć, kiž ſo ſ wutkajnikow ſeſtajeja. Takſe ſudy wotnanjenjeſche wón jako ſranjenje Verſailleſkeho ſrěczenja a ſdobom jako njedowěru do nětczíſcheho wyſchſcheho ſuda ſa Saarſki kraj.

Wjednik němſkeje fronty ſchtyri žadanja poſtaji:

1. **Termija wothłoſowanja ma ſo hnydom poſtajicź, kaž žeby to tekſt Verſailleſkeho ſrěczenja žada. S tym by ſo politiſke położenje w Saarſkej a ſwonka Saarſkeje směrowało.**

2. **Do Saarſkeje ma ſo hnydom wothłoſowańſki wubjerk póſłacź.**

3. **Wothłoſowańſki ſud dyrbi ſo jenicźky ſ techniſkimi praſchenjemi wothłoſowanja ſaběracź. Autorita porjadnych ſudow a mjeſynarodneho wyſchſcheho ſuda dyrbi ſo ſaſkowacź, ſo ſo njeby prawo ſtraſchnje ſaſchmjatalo. Wothłoſowańſki ſud wěſo njeměſt khłoſtańſkeho prawa bóſtacź.**

4. **Mjeſynarodna polizija może jenož njeměr w Saarſkej ſbudźicź.**

Rozorawa wubʼerka Zwjazka ludow

Sekretariat Swjaſka ludow je wutoru popoldnju nakhwilnu rozprawu wotſtorkował, kotruž je wubjerk ſa pſchihotowanje wothłoſowanja w Saarſkej ſeſtajał.

W roſprawje rěźi ſo najprjedy wo wothłoſowańſkich organach. Knježerſtwowe prawa w Saarſkej ma też ſa cźaſ wothłoſowanja knježerſtwowa kommiſija wukonjecź. Tola je też możno, **ſo ſo wothłoſowańſka kommiſija a wothłoſowańſki ſud poſtajiłej.** Wothłoſowańſka kommiſija dyrbi ſ tſjoch ſobuſtawow wobſtejecź, kiž njeſmědźa Franzowſkej abo Němſkej pſchiſłuſchecź. Woni dyrbja wothłoſowanje organiſowacź a kontrollowacź. Wothłoſowańſki ſud dyrbi ſ dweju neutralneju ſobuſtawow wobſtejecź a w poſledniej inſtanzy wo ſapiſowanju do liſejiſnow a wo płacźiwoſcźi wothłoſowanja roſsudźecź a pſcheczíwo kóždemu pſcheſtupjenju pſchedpiſmow wuſtupicź.

Roſprawa ſaběra ſo dokładnje wo tych, kiž maju prawo hłoſowacź. To ſu wołoby, kiž w Saarſkej bydlachu, jako ſo měrowe ſrěczenje podpiſa. Schtož wunoſchchi wólby naſtupa, ma ſo po gmejnach abo wokrjeſach liczeć. K wudawkam ſa wothłoſowanje ſo hakle plan poſtaja a pruhuje. W planje ſo namjetuje, ſo ſtat abo ſtaty, kotrymž Saarſka pſchipadnje, wudawki ponjeſu. Woſtanje-li pak nětczíſche rjadowanje, dyrbi Saarſka ſama wudawki njeſeć.

Postupowace dorozumjenje z Pólskej

Wo němſko-pólſkich rataſkich jednanjach wjednińſtwje wčeſeju delegazijow ſcźehowanu roſprawu wudaſchtej: Roſrěczowanja mjes ſaſtupjerjemi pólſkich rataſkich organiſazijow a němſkeho ſeźwjeńſkeho ſtawa, kiž běchu ſo na tónzu hapreljze we Warſchawje ſapoczaˊe, ſu ſo 14. a 15. meje w Barlinje ſcźehowadźeli. **Jednanja je myſl wobknězjiła, ſo ſo nětczíſche hoſpodarſke położenje w Europje jenož wuſtrowicź hodźi, hdyž ſo ſaſtupjerjo burſtwa wobdźělenych krajow njeporadźidu dorozumja.**

Pſchi pólſko-němſkich roſrěczowanjach je ſo poſjejſiło, ſo wobej ſtronje we wſchelakim naſtupanju jenak rozumitej. Roſrěczowanja ſu k temu dowjedle, ſo ſaſtupjerjo rataſtwa woběmaj knježerſtwomaj konkretne namjety pſchedpołoja, ſ cźimž ſo wuměnjenje twarow w ſajmnje hoſpodarſtwa wobeju krajow połěpſchi. Pſchedewſchěm je ſo poradźiło, namjety ſa dowoſ pólſkeho rěźaneho a ſdonkoweho drjewja pſchedpołožicź. Rjmo teho běſche móżno, na pólſke pſchecźa w naſtupanju dowoſa bubrv we wobłuku rjadow. ſnutſkowno-němſkich wikow dźiwacź. Schtož zyły rjad druhich pólſkich rataſkich wězow naſtupa, ſu ſo roſrěczowanja tak daleko ſpěchowałe, ſo maju jenož hiſchcze wobkedźi wězywuſtojni je wobdźěłacź. Saſtupjerjo pólſkeho rataſtwa ſu prajili, ſo chcźeja ſobu pomhacź, **ſo by ſo nimo dowoſa wuplodow pſchemyſła też dowoſ nekotrych wuplodow němſkeho rataſtwa do Pólskeje wołožił.** Dotalne jednanja ſu dopokaſałe, ſo je nowe waſchnje wuradźowanja mjes rataſkimi ſaſtupjerjemi wuſpěſchne a ſo może europiſkemu hoſpodarſtwu nowe pucze pokaſacź.

Nowe pólske knježerſtwo

Nowe pólſke knježerſtwo je ſo wutoru ſeſtajało. Miniſterſki preſident Koſlowſki je knježerſtwo pſchipoldnju ſtatnemu preſidentej pſchedſtajił a tutón je jo wobkrucził. Pſchemjenjenje w pólſkim knježerſtwje po powěſći pólſkich nowin nima wjetſchoje ważnoſoje. Jenož dwě miniſterſtwje ſtej ſo ſ nowym muſom wobſadźiłej. Na město dotalneho wikowańſkeho miniſtra generała Sażyńſkeho je ſo jeho dotalny ſtatny podſekretar Hendrich Rajchman ſa wikowańſkeho miniſtra pomjenował. Sa miniſtra ſa ſjawne ſaſtaranje pomjenowa ſo dotalny Kielzſti wójwoda Jurij Paziorkowſki.

Nowy miniſterſki preſident prof. Leon Koſlowſki ſteji w 42. lěcze žiwjenja a je hižom wjele lět ſkutkowazy ſobuſtaw na knježerſtwowej ſtronje. W Prystorowym knježerſtwje běſche wón miniſter ſa agrarſku reformu. Jako běſche tuto knježerſtwo wróczoſtupiło, běſche wón ſe ſtatnym podſekretarom w ſinanzowym miniſterſtwje. Koſlowſki je na němſkich wyſokich ſchulach ſtudował a w Tübingenje ſwoje doktorſke dźěło ſłożił. W poſlednich lětach je wón wobkedźe w hoſpodarſkej politiſy wuſtupował. Nowy ſchef pólſkeho knježerſtwa płaci jako legionar a wojował wo ſwobodu ſa najwjetſchu wobłuku knježerſtwowego lěhwa we Lwowje, a wuſiwa wobkedźe dowěrjenje ſkupiny wyſchſkow a marſchała Piłſudſkeho. Jeho khwała jako wuſtojneho energiſkeho a khmaneho cźłowjeka ſa ſtatne wjedniſtwo.

Krótke politiske powěſće

— Londonſke nowiny „Times" piſaju, ſo jendźelſki wonkowny minijter Simon tutón tydźeń do Genfa njepojedźe, ale hakle 29. meje k poſedźenju powſchitkownego wubjerka konferency ſa wotkrónjenje.

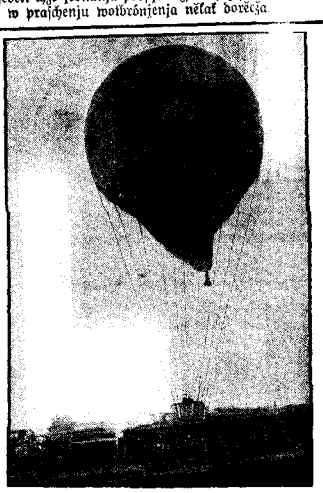
— Pſched bydlenjem preſidenta awſtriſkich żeleſnizow Bougeina we Winje je wczera papjerjana kula roſbuchła, njeje pak žaneje ſchkody nacźinila.

— Ota ſ Habsburg, kiž běſche ſe ſwojej macźerju, prjedawſchej awſtriſkej khežorku Zitu, w Belgiſkej žiwy, je ſobotu do Baſela pſchiſčł, ſo by arzywojwodu Eugena wopytał. Ota ſ Habsburg roſrěczowaſche ſo ſe ſwojim pſchiwuſnym wo nětczíſchich politiſkich poměrach w Awſtriſi.

kej a wo możnosći nawróta khježorskeje žrjódły do Awstrikskeje. Arcywójwoda je njedawno prawo dóstał, so by knjez w Awstrikskej žiwy był.

— Amerikanski president Roosevelt je kongreß prosył, so by jemu 1322 milijonow dollarow kredita za natwar hospodarstwa a k wotstronjenju powschitkowneje nuzy pschisłwolił na liczeńske léto, kiž bo 1. julija sapoczinje.

— President Roosevelt je amerikanskemu sastupjerjej Normanej Davisej porucził, so by jo do Genfa wrócził. Roosevelt chce jednanja podpjerać, dokhoż je możno, so by staty w prajchenju wotbrónjenja nékak dorěcza

Najwjetschi němski ballon „Bartsch von Sigsfeld", kiž je w Rustej sniesbożił. Němscy létarjej bo sa-raisłschtaj.

Ze Serbow

W Budyschinje, 16. meje 1934.

— **Wo wjedrje.** Wczera wieczor w 7 hodź. barometer 742, hygrometer +1, thermometer wo dnjo +18. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 740, hygrometer 0, thermometer w nozy +12. — Wětry z Lodoweho morja su zyzu srjedźnu Europu pschepłatowe a powětr wustudźe. Temperatury njepschekrocźichu 10 stopjenkow wo wjele. Na Schmrékowej horje w Rudnych horach je bo wczera smjeh schoł. Pod wliwom mjenschcheje wyschiny je nasche wjedro klónczne woitało a wodnjo sajo trochu cźopłische. Pschichłap symnych wětrow z polarneho morja nětko sajo pschestanje, dokelž bo nizina, kotraž wczera z połnozy J+-dźelschcze leżesche, bo pomalu naschim stronam bliži a drje z połnozy Němcheje nimo pocźeschnje. Symna symnym wětram pucź salehnje, a pola naš bo bo pomału wocźopli. Tola je pschi pschibliżenju pocźeschenje z łokkimi deschczemi możne. — Jutsche wutórk stónczko 4.09 hodźin schadźa a bo 7.44 hodźin zajdźe. Mjesacźk schadźa jutsche rano 6.28 hodźin a khodźa bo w nalnocy 11.50 hodźin

W hapricji je so z dźełom trajnje połpšiło

Też w měsazu hapreleji je bo we wokrjesu Budyskeho dźełoweho hamta z wožiwjenjom hospodarstwa potrachowane je bjesdźełnosć woteběrała. Najźiwnischi wotwała a je bjesdźełnosć woteběrała. Najźiwnischi wotwała a je bjesdźełnosć woteběrała. *Trajne połepschenje wukhadźa mach wobkedźbowasche* bo wósko hnydom pschi spoczatku hitwy wo dźeło w měrzu. *Trajne połepschenje* wukhadźa wożebje *z trajneho* žiwnischeho twarstwa.

W měsazu hapreleji wotmě bo też wożebita akzija k samékjenju starych wojowarjow, kiž pschi pschikładnym postupowanju nětkotrych wyschnoscjow a firmow k połnemu wuspěchej dowjedźe. S potrachowanjom hitwy wo dźeło, kotraž budźe bo wożebje je samékjenjow wójnskich sranjenych a nanow j wjele dźěcźimi saběratej dyrbjeć, bo nětko też sa wschitke tamne městna, kiž pschi wożebitej akziji hischcze bobu njeskutkowachu, możnosć poskicza k spěchowanju hitwy wo dźeło.

Najlepje sčěhowaze liczby wo bo połepschazym położenju rosprawjeja: 30. hapreleje běsche we wokrjesu 19 310 (dozgła najwjazy 23 432) njesaměstnjerjow; 31. měrza 1934 jenoż hischcze 8112 a 30. hapreleje 1934 sajo 721 mjenje, połajkim 7392.

So je liczba dźełoppytanych w ratarstwje tak nahladnje woteběrała, załeži na pschijomnym nałetnim wjedrje. Mnohy pak bu też pornjo lońschemu létej wjazy ludźi pschijtajeli. Tola pak je we wokrjesu Budyskeho dźełoweho hamta pschezo hischcze 400 městnow njewobsadźenych, a budźe hischcze napinanja wschitkich wobdźělenych kruhow trjeba, to bychu bo městna k powschitkownemu spokojenju wobsadźicź mohłe.

W granitowej industriji mózachu wulke pschedewsjeca hischcze nimale wschitke dźełacźerjow pschijtajeć. Wożebje pytaju bo hischcze wustajne wotrjadowe mozy.

W twarstwje maju hischcze jenak žylnje dźełacź. Dźełonjemjerjo tuteje powołanstwje skupimy su swjesche pschi wuporjadźenjach dźěła dóstali.

W hościenzarstwje bo pschezo hischcze młódsche hoizy k posłužowanju pytaju.

Wulki njedostatk je na *kluzebnych holzach*. Wożebje pytaju bo holzy z dobrymi wuzwědźenjemi za lepsche domjaznosće do Budyschina a jeli žebi pschesa, twonta města, też do sanjonskeje służby.

Też *za dźěsowu służbu* bo hischcze młodostni hacź do 25 lět stari pytaju. Po wotdźělanju dźěkoweje służby bydu tuchi potom dźěkowy paź, *z kotrymž* maju pola wschitkich firmow psched druhimi młodostnymi prawo na pschijstajenje. Wożebje bo pscheje, so by bo dźěkowy dobrowólnik po wotdźělanju swojeje dźěkoweje służby snajmjenscha hischcze khwilu ratarskemu dźěłu wěnował. Jako pschikład za tudomny wokrjesk mózachu dźěkowe służby wobsahować, so by bu bo někotri studentojo po dokenjenju lěta w dźěkowej służbje po žadanju cźasa a pschecźu wjednika hischcze pół léta ratarstwu wěnowali. Tuto sadźerjenje njech wjele scźěhowarjow namała.

W haprelji je bo wjetscha liczba nusowych dźětow, *kotrež* skónczi, to je nawrót mnohich nusowych dźěłacźerjow bobu pschinjeseło. Najebacź to je bo poradźiło liczbu njesaměstnjerjow też w tutym měsazu hischcze snižiсź. Dokelž bo też w bliščim cźasu nusowe dźěła skónczeja a bo nowe wjetsche *naprawy* tuthwilu njepschewjedu, je sa bliske njedźele žylnischi nawrót nusowych dźěłacźerjow wocźakacź. Tohodła budźe zyle wożebitych napinanjow trjeba, to bychu bo tuczi w zwobodnym hospodarstwje saměscźili.

— **Wuhlady na wjedro sa jutrischi schtwórk: Trochu milische, pozdźischo pomročene a k dešcźowanju potkitene wjedro.**

Kollekta za Powšitkowny cyrkwiny fond swjatki 1934

Wot léta 1877 bo w naschej krajnej zyrkwi kóžde léto na žiwjatkownym žiwjatym dnjomaj kollekta za Powschitkowny zyrkwiny fond zběra. Nadawk tuteho fonda je, so wschudźom tam z pomozu sapschinnje, hdźež hewasche žrědki njedobahaju k spokojenju najnuschischeje potrjeby krajneje zyrkwje a jeje wożadow.

Hižom twarste wobstejnosće naschich zyrkwiow a zyrkwinskich twarjenjow, wożebje starych, rjanych, wjeźnych zyrkwjow, kiž su z wulkeho dźěła hódnostne wumělstwowe a historiske pomniki, žebi wjele wot wożadow, wożebje małych, žadaja, schtož je swojimi srědkami njemóża dokonjeć. Powschitkowny zyrkwiny fond dyrbi w tajkich padach pomhać. Wón njeskuli z tym jenoż sdźerjenju zyrkwjow, ale podawa też dźěło a khleb. Schtó njeby swólniwy był, też je swojim darom k spěchowanju tutych nadawkow pschinoschowacź? Tehodła bo wschitke stawy naschich krajneje zyrkwje wutrobnje prosča, na ketuschinmaj žiwjatkownym žiwjatym dnjomaj na tutu kollektu wosebje dopomnicź, so by powschitkowny zyrkwiny sond sajo khmanosće nabył, so by mohł najkhudźischim naschich wożadow a naschemu ludej w nuzy k pomozu być.

Bóh Knjes žohnuj darićelow a dary!

*

— **Spěwaj a dźělaj.** Tak mjenuje so 1. čisło IV. rjada wosebitych psiłohow „Serbskich Nowin", kiž su wosebje našim serbskim dźěćom wěnowane. IV. rjad wudawa so pod napsmom „Ze žiwjenja ludźi a ludow". Tuto čisło zabéra so wosebje z dźělom a ze žohnowanja dźěła. Citajće jo pilnje, změjeće wjele z toho.

— **Dawkowe bony a dawk narunaze wopišma.** Jenotliwe wotrěsli dawkowych bonow (Steuergutscheine) po 10, 20 a 50 hriwnach a dawk narunazych wopišmow šmědza jenoż finanzne a zlowne kaby, jenje pak mějicźelju wotrěłacź. Jeli so pak bo tola wotrěźnjenje stanje, wotrěźi šwoju płacźiwosć słubja. Kóždy mějicźel dawkowych bonow dyrbi so krucze tohole pschedpišmo dźerjeć, so by njeschkodował.

— **Frankez rownischcejowe twarjenje na Tuchorišim pohrjebnischcźu.** Kaž nam měschcźanska rada — wotdźělenje za wotkasanje — wosjenja, budźe rownischcźowe twarjenje, kiž je advokat a krajny měšćanski Bjedrich Bohumił Franka na Tuchorišim pohrjebnischcźu pschiprawicź dał, k dopomnjeću na nětkhudsche postajenja Frankez wotkasanja 3. dźeń šwjatkow w cźasu wot 9 do 17 hodź. k wobhladanju wotewrjene.

Zaničejće pólne myše

Měschcźanska rada, spomožerski policajski hamt, nam pische:

Dokelž běsche nasymu 1933 wurjadnje wjele pólnych myschi, je bo na nasymschi šymach a dźěcźelach z dźěła telko schkodły nacźinilo, so dyrbjachu je podworacź a snowa wušuć. Hacźwurjeź je myschaza cźiwila w symje woteběrała, dyrbi je tola wocźakowacź, so bo lětša, wobeje pschi mikym wjedrje, pólne mysche snowa žylnje pschisporja a žywy a pizu sajo khutnje wobroża. Tehodła je tej zyle nusne, so tej lětša tak rucze hacź możno niz jenoż ratarje ale też wobhladźerjo sahrodkow pólne mysche sanicźeja. So by bo husto wuprajenemu nahladej napschecźo stupiło, so je myschaza cźiwila w symje woteběrała a powschitkownebo

Leńka, znamjo křesćanskeje žónskeje

Sabawne powuczne powědanczko wot Kich. Kulmana.

3] (Pokračowanje.)

Nowa schibjeńza

Sa tydźeń dyrbjachu wjeźni hólzy do měry. Kóždy wjeczor hydachu hólzy w korczmje, kiž dyrbjachu do města pod měru; a tam pijachu a kartowachu. Tolsta Khrystla hudasche pola Jurja sa blidom a swěcźesche je swojimaj cźornymaj wocźomaj požadliwje na njeho. Wona běsche rjana, mějesche cźerwjenej lizu, cźorne włosy, a njebě wobužna pschi nahłym zortowanju, a ſ jejneju wocźom sa-rachu póžerace plonjenja. Korczmar cźinjesche ſ Jurjom picheczelnje. To trajesche husto zylu nóz. Rano bě Jurjowa mósćeń próšbna, hlowa pak polna, a wón leżeschе we korczmje na kachlowej ławje a niz doma we łožu. Tolsta Khrystla warjesche rano hylmy kofej, a wot tebe wón wotstróžbi. A jako dźeń nasta, na kotrymž dyrbjachu hólzy do města pod měru, pschitknuły jemu Khrystla wěncz na łobuk a łaji jón jemu na hłowu. A Jurij bě polny wjeselа a prajeschе ke korczmarjej: Dajcze mi waschu Khrystu! — Haj! wotmołwi korczmar. A wonaj žebi sawdaschtaj ruzy; a tak bu po słubje!

A hólzy wjeselachu so do města na wosu, a scholta a korczmar jědźeschtaj sobu; pschetoż wonaj chzyschtaj Jurja wukupicź, je-li so by bo hodźiło. Duzy tam spěwachu wjeselе schmuckі a helakachu pschejara, ale nichtó njewidźeschе, tak tennu a tamnenu we wutrobje rjesche: woni běchu po sdaczu wjeselі; žadyn pak bóle njejukłasche hacź Jurij, a mějesche tola cźorny schlewjeź wokoło kłobuka. Jako pak woni po wóju dele jědźechu a běchu nimo wulkeje lipy, womjelknu Jurij, kaž by jeho něchtó dyrił, a cźišny žwoſej woczi na Leńzyne wokna, ale wón njemóžeschе ju wuhladacź; pschetoż wona bě žwoje wokno sapowěźła a bedźeschе, hórke žylły płacźo, sa sawěźchkom.

W měsce pak harowachu a wodźachu bo ſ jeneje korczmy do druheje, a běchu yjeni, so mózachu lědy na nohomaj stejeć. A na pol jědnacźich dźěchu pod měru. Skoro wschitzy buchu sapijani jako khmani k wojeršnej, mjeschimi pak Jurij najprěni, jako najwjetschi, najrjeńschi a najžylnischi. A jako ſ měry bese dźěchu, bě Jurij strózby a womjelknu zyle, kaž by jemu pałk hubu sapłahnył. Jemu wutrobi schpehotaschе psched wojeršstwom; łuſt nadźije mějesche a myślesche, korczmar a scholta jeho wuswobodźitaj. Jako pak korczmar ſa hodźinu sa nim pschińdże, won je tauriejonmaj sčahowasche, ſ hłowu wijeschе a takle sa-nješe: „Jurjo, wschо je podarmo! A dokelž dyrbiſch na schčěcź lět k wojstam, njemóže Khrystla tež na tebje cźakacź a druhu khmanischu sktadnosć k wudaczu wotpokazacź."

— Jako Jurij tajku hrubu rěcź słyschešeschе, rosnjemdri ſo psches měru. Sapocza sajo picź, a pschińdże wjeczor pjany a rozskobjeny do wósy a potom do korczmy. Tu won wschitko rosbi, schtoż jemu do rukow pschińdże, a nacźini tak schkodu. Khrystla storkasche wot ſo, a wudawasche jej tajku a hinajschu. Korczmar skorjeschе. Jurij dyrbjeschе wschitke khłóſty saplacźicź a nadźełanu schkodu też; a wyschе teho wschеho zabadźeschе korczmar saplacźenje teho, schtoż bě jemu hewak dołžny ja jědź a picźe a łidrowanje. Zid dyrbjeschе k temu pjenjesy pożicźicź, a won to cźinjeschе sa wyšoku dań.

Jurij bě nětko kaž na hłowu dyrjeny a khodźeschе wschón samowólny wokoło. Do korczmy wjazy njepschińdże; ke Hruſlej, swojemu wujej, też niz; na scholtu běschе šły. Won pytałche druhe towarstwo; ale hdźež ſ pschińdże, tam, kaž bo jemu ſesda, wo njeho prawje njerodźachu. Hdźež pak khychu jeho radź widźeli, tam ſo won haiboważe pschičiłcź. Tak bě to někotre njedźele.

Jandźel podarmo kłapa.

Leńka ſhoni wschitko, ſchtoż Jurij cźinjeschе; lube a njelube towarschki jej wschо donoschowachu. Wona pak ſyschе we swojej komorzy a płakałche jěre ſylſy; pschetoż wona běschе Jurjej dobra wot makoſeje, a nětko jeho lubowaschе ſ zyłej žywej wutrobu. Wona njewidźeschе, kak mkodu knjes wuczeł sa njej hladaschе, kiž prawu hospoſu trjebaschе; a nowy hajnik, kiž bě tej njezjenzy, sa njej ſlěpjeschе, kaž sa žadnej dźiwnu. To wona nicźo njewidźeschе, dokelž mějeschе jeno Jurja we wutrobje a psched wocźomaj; teho Jurja, kiž ju takle rudźeschе ſe swojim niezhkmanym žiwjenjom, kiž bě ſa wołk ſłukicź ſ najwjezhkmanischej hołzu wo wju; to ju jara sa wutrobu pschimaschе. Móhła jeno jenicźki krócź ſ nim porečeźcź, wuſłeschе pschi žebi, ja dźiwła jemu dorečeźcź, a won by bo dał nakasacź, won njeje ſleje wutroby, ale je jeno pschemérnje lohko ſuwyżeny.

Schtoż žebi Leńka tak horzo žadaſche, to bo njenadźiju dopełni. Jemu njedźełu popołdnju po něschporach ſedźi Leńka w ſahrodźe pod jabłonju, hlada do połowa a wjeſeli ſo nad Bożej ſtwórbu. Jejna wutroba bě tak połna rjanych ſacźuczow. Knjes duchowny bě na něschporu wutkładowal pschirunanje wo ſhubjenym ſynu. Wona bě žebi bibliju wſaſa a ju pschi žebi na ławku położiła, wuſłeschе na Jurja a ſłakmy, mjeſeło žebi žadajo: hdy bo tola nětko Jurij pschińdżeł! chžyła jemu wschitko prajicź, schtoż mam na wutrobje, schtoż mje boli a tyſchi, chžyła jeho prožyć a jemu pokazacź pucź k ſbożu. A wona pschejo kładasche do połow, na pucźik a na ſcźežku, hacź njeby jeho wuhladała, ale won njebě nihdźe widźeł. Tuż wſa žebi wona ſwoju bibliju a namaka pschirunanje wo ſhubjenym ſynu, cźitajsche jo a pschemyſłi, schtoż bě knjes duchowny wo kóždej ſchtuczźy prajił. Wona ſapocza runje nowu ſchtuczźu, hdźež reka: Ja chžu połtanyć a k ſwojemu nanej hicź . . . . . bha pschińdże Jurij a widźeſche ju ſedźo pod jabłonju. Won bě delka w młynje pobył, ale tam dołho njewostał, dokelž jeho tam njeběchu cźeſtnje dołeź witali. Tak pschińdże won nětko po ſcźežcź horje, widźeſche ju, pschińdże pschezo blize a wuhlada, ja na bibliju w rukomaj. A won ſaſta a hladaſche na nju. Wona bě rjana kaž Boži jandźel, běła a cźerwjena we wobliczu, wocźy mějeſche módrej a be jara pschilożnje ſdrafcźena. Jejnowa wutroba ſo ſylnje hnuwaſche hdyž ju wuhlaſa. —

(Pokračowanje ſeſčhuje.)

Faniczenja połnych myšchi njeje wjazy trjeba, ma jo na to pokasacj, so je faniczenje połnych myšchi w nalěcu runje tehodla łóšcje, dokelj jich telko njeje. Dyrbi pak jo też wobkedźbowacj, so jo bakterialne grědki, kiž jo faniczenju nasymu nałožowachu, husto saprajite, so jo njemóža wjazy dopowucjecj. Wuspěch lubi jenoj hišćeje faniczenje se sajedojcjenym žitom, fosforowym dźěłakom (Saltwerge) abo z wukadźenjom z jědowitymi cjekinimi plunami.

S **Brěžowa.** Wukonjeŕ (exekutor) Budyskeho hamtskeho žuda je wojewik, so budże jo schtwórtk 17. meje dopołdnja w 10 hodźinach w Brěžowje žuczelna cjornoschakata kruwa na pschedawanje pschedawacj. Sodźerjo maja jo pola gmejnskeje wuschnoscje šenkj.

S **Komorowa** pola Rakez. Wjeŕa dopołdnja w 2 h. sapocja jo na Konjecjanskich honach hola palicj, kotraj mjenuje so Komorowskimi honami. Hnydom khwatachu wobydlerjo Komorowa z kopaczemi a motykami k wobnjej. Borzy běchu tam też wobydlerjo z Konjez a dźěłowa žłužba, kotraj je w Konjezach samětnjena. Sprowadnemu napinazemu dźěłu poradźi jo woheń, kiž běsche pschez tak mjenowanu staru dróhu na Komorowske khójny pschestocjił, jadujcz. Khwalobnje ma jo tu wuprajicj, so nasch schulski wjednik, knjes wučjeŕ Pilak, je swojim motorskim kotom wobydlerjow Komorowa k wohnjej wojesche. Kak je woheń nastał, njebodźi jo wěstocju prajicj. Najsterje z precježiznjenjom jo hišćeje žehlajeze zigary. Pschi tajkej žuchocje dyrbjał tódy wobhladniwje z wohnjom wobkhadźecj. Tuthwilu ož w holi hišćeje strajuje. Nětkuže tši korzy hole žu jo spalite. Wobškedźerjo maju z wohnjom wulku schkodu.

S **Khróšcjanskeje** wotnoscja swjatka wjeledźecjnych je žobotu wjecjor w „serbskej grunchcje“ derje wopytanu shromadźiznu wotmeła. Knjes faraŕ Wjeńka we swojim pschednoschku idealnu hódnosć wjeledźecjnych swójbow rospominasche.

Šěrik, měrik, bałdrijan

Pod tutym zhromadnym napismom chcemy wot nětko kóždu srjedu wozwěcj krótke nastawčki wo wužitnych zelach a zelowym lěkowanju. Hdyž sej nastawčki wutrihaće a skhowaće, změjeće po něčim hotowy zelnik.

Něšto wo zběranju, sušenju a khowanju zelow.

Zela maju so zběrać, hdyž bywaju hojace wutki w nich najmócniše. Łopjena su najlěpše, hdyž je rostlina dospołnje wuwita, potajkim před samym zakćěćom. Tehdy maju so potajkim łopjena šćipać. Kćenje pak so zběra, hdyž je połnje zakćěło. Hdyž cyle kitki kćenja woščipaš, njesmě tam być přewjele zekćětych kwětkow. Korjenje zelow su najwužitniše tehdy, hdyž su zelene wobstatki rostliny hižo zahinyle, potajkim nazymu, w zymje a w podnaleću. Mokre łopjena a kwětki njezběraj. Wone hewak z lohka so skaža abo nabywaju čěmneje njenahladneje barby.

Zela, kiž jara njewonjeja, móžeš na słońcu sušić, na př. kašelowe zelo, mlóč, šismane, cycawki. Zela z mócnej wónju, kaž želbiju, babydušku, mjetličku atd. dyrbiš jenož w khłódku sušić. Najlěpje so k tomu hodźi hornja łubja. Tola dyrbi tam być wokno abo wuhladko wočinjene, zo by tam móhł zaduć čerstwy powětr. Zela so na čistu papjeru abo płatowe ruby rozłožuja a často wobroćuja. Zela dyrbja so po możnosći ruče zesušeć, potom też hišće rjanu barbu wobkhowaju. Zela, kiž sy w khłódku sušił, móžeš skónčnje hišće něšto hodźin na słońcu dosušić, zo njebychu wostuchnyłe. Wšě zesušene zela móžeš nazymu hišće raz něšto hodźin na słońcu dosušić.

Zela njesměš khować w kruće začinjenych tyzach, ani w mokrych abo zakurjenych rumnosćach, wone hewak stuchnu a so kaža.

Sušene zela předołho njetraja. Najdłěje mjenujcy dwě lěći, směš khować zela, kiž njewonjeja. Wonjaze zela pak su hižo za lěto połojcu swojeje mocy pozhubiłe. Hdyž su přez lěto stare, móžeš je změrom precj čisnyć, wone wjacy k ničomu njejsu a skěrje skoźa. Njekupuj potajkim wot haptykarjow tunje stare zela, kiž su hižo khětro šere! Wone su škódne. Seyła je lěpje, zo zela sam zběraš, to wěš, što maš a tuńšo je też. Sušene korjenje dłěje traja hač łopjena abo kćenje, mjenujcy 2—3 lěta. Zelowy prósk też dołho njetraje. Žadaj sej přecy čerstwy. Zelowe dźěłaki derje začinjene, dołho traja.

Kašelowe zelo.

Na hlinojtych ładach a polach, w přěrowach a na łučožkach zakćěwaju započatk haprleje z khomadami małke złote kwětki, kiž su podobne na kćenje móčka, bywaju pak wjele mjeńše a dospołnje bjez łopjenow. Su to kwětki kopytnika abo kašeloweho zela, po němsku „Huflattich“ pomjenowaneho. Tute kwětki su dobry srědk přeć kašel, kaž to hižo serbske mjeno přeradza.

Hišće wužitniše pak hač kćenje su šěroke łopjena, kiž so hakle wuwiwaju, hdyž su kwětki zekćěte. Wone su zwjercha zelene, spody šěre a dokelž su podobne na konjace kopyta, so rostlina też po nich „kopytnik“ mjenuje. Łopjena sceła njewonjeja.

Nětko w meji a smažniku je najlěpša doba k zběranju tutych łopješkow. Maš je pak dołho a dokładnje na słońcu sušić!

Wotwar tutych łopjenow pomha nutřkownje přeć kašel a wšě płucne khorosće. Też zwonkownje tute łopjena pomhaju na př. hdyž sy so wopalił abo też při druhich ranach a jětřenjach. Zmjećeš čerstwe łopjena a połožiš je na rany. Sušene łopjena so najprjedy we wodźe namóčeja. Hdyž sy sebi žiłku hnuł abo něšto wuwinył, połož łnydom horšć łopjenow kašeloweho zela na bolace městno, to pomha.

„A cyła wjes b'dźe juskać“

W Zejicach, 16. różownika 1934.

Tutón dozynk Radyserboweho kwasneho spěwa a dokónčny khór Pilkoweje „Smjertnicy“ je naša hewak ćicha wjeska ze swojimi 67 wobydlerjemi a 10 statokami, kotrejež měr so jenož z awtami přetorhnje, kiž w dalokosći jěždża, je wćera woprawdže nazhoniła, hdyž jenička dźowka Hana kubleŕja Krawčika swoju ruku zawda kubleŕjej Benej Cemjerje w Kamjenej pola Radworja. Nic jenož na wčerawšim kwasnym dnju. Dny a tydźenje dołho běše cyły Krawčikec dom, haj cyła wjes na nohach a mějachu połnej rucy dźěła, zo by so tutón wurjadny swjedźeń dostojnje woswjećił. Kak krasne čestne wrota bě wjesna młodźina před Krawčikec statokom natwariła! Witachu hosći w serbsk. emblemach, wobrubjene z rjanymi wěncami. Běše dźěn dospołnje serbski kwas ze wšěmi swojimi rjanymi nałožkami a wašnjemi.

Kaž so po prastarym wašnju přsłuša, přijědźeštaj nawoženja a njewjesta wosebje do Khróšcanskeho Božeho domu, hdźež běchu so ninozy přihladowarjo zešli. Njewjesćiny wuj, k. faraŕ Nowak-Radworski, zwjaza jeju swjatočnje před woltarom na wěčne a při sćěhowacej Božej mši zaspěwachu sobustawy spěwneho towaŕstwa „Jednoty“ łačansku missu wot Hallera. Też zanjesechu štyrihłósnej spěwaj „Nětko stuptaj k Božom' woltarjej“ a „Tón skutk nětk dokonjany je“. Hdyž njewjesćinski por do cyrkwje zastupi, witachu jeju piśćele z mócnym zynkom njewjesćinskeho khóra z Wagnerowej opery „Lohengrin“. Tak bě hižo tu w Božim domje wšitko na pobožnu radosć kowane. Mejski dźeń, kiž rano pječa pokhmurjenje do swěta hladaše, porjeńšeše so z kóždej hodźinku a při swjatočnym skutku sćeleše njebjeske słónco swoje złote pruhi do Božeho doma a do wutrobow wobdźělnikow. Na dompuću jědźeštaj zjednoćenaj w „kralowskej kući“ do kwasneho doma, kiž so pjelnješe, hdźež měješe wobhladniwy Khróšcanski braška ze swojimi pomocnikami nadosć dźěła. Njeje dźe lohko, na 400 hosći zaměšćić a spokojić. Młodźinu styka na wupróznjenu synowu łubju, kiž do zeleneje pychi zdrasćena, so rjanej žurli runaše, hdźež so wjesele serbski spěwaše. Prawje tak! Serbski spěw słuša na serbske kwasy.

Při kwasnym blidže stowaršichu so, kaž je wašnje, słónccy, swataj a druźk (6 w serbskej a 2 w němskej drasće) z přiwuznymi. Knjenje Topolincyna z Kulowa, Miklowa z Różanta słónčišćej a młodźeneaj Mikela z Koćiny a Hórnik z Kulowa zastawašataj swój hamt jako swataj cyle derje. Při wobjedźe přednjejše so wjele pěsnow, zwjetša serbske, a k. faraŕ Wjeńka pokaza na ważnosć dnja a přispomni žortnje, zo so khětro wjele njewjestow z Khróšcanskeje wosady do druhich wotwjedźe, zdobom dopokaz, zo sej jich wšudźe waža. A braška ze swojej spěšnej hubu zabawješe hosći najlěpje, a Bermichowa kapała zapiska wjesele štuckała a tóčka postara so za łačne šije, kotreż z postupowacej čopłotu so dźeń a bóle wususchu. Ralbičanskej kuchaŕcy wšu česć. Jeli Worklecanska najlěpši krěn w Serbach wari, potom pak Ralbičanska najwubjernišu poliwku, štož bě powšitkowny rozsud kwasarjow a to też w skutku dopakazachu. Hotarnče ju skoro donosyć njemóžachu, tak derje słodźeše. Tola też wšo druhe. Jeje „kumšty“ běchu wězo zaprajile, njebě-li kwasny nan 10 centnarsku kruwu 4 ćelata a 2 sydomcentnarskej swini zarězał. Zo njebychu hosćo zatradali, nawali 12 tunow kłóštrskeho a Budyskeho piwa a jenu tunu žitneho. Tak bě za žołdk a šiju nadosć postarane a tuž widźachmy lute wjesele a spokojne mjezwoča.

Zejičenjo běchu swoje statoki šeroko wotewrili, zo móžachu hosćo na dobry bunjacy přińć, njehladajo dołheho kazanja. Kóždy bě lubje witany a někotry puńćik kofeja bě so do jara dobreje bruneje juski přewobroćił, kotrejež wón po cyłej wjescy stupaše a samo tych do domow wabješe, kotříž po syłnym napoju potom „na wutrobu skorža a spać njemóža“. Hosćo a wjesnjenjo — w tych wokomikach čujachu so wšitcy jako wulka swójba, přikhwatajo ze wšěch kóńčin serbskeho krajika, Serbja a Němcy w přikładomnej přezjednosći.

W hudźbnym pokhodźe wjedźeše so njewjesta do rejki na wjesnej žurli, kiž drje sćežka hdy telko ludi je widźała. Młodźi dachu so mócnje do dźěła, a jich wuskočliwosć wabješe samo starše lětniki do skoka. W najrjeńšej přezjenosći miny so kwasny dźeń a wšitcy so pozdźišo rad na Krawčikec kwas dopomnja, kiž bě we swojim rozmjerje něšto wurjadne w serbskich analach. Džak też hišće tu kwasnemu nanej a staroséiwej mandźelskej, za kotrejuž přiúdu zaso dny měra a pokoja. Tohorunja wšitkim wjesnjanam za lubu hospodliwosć. A młodymaj mandźelskimaj, za kotrejuž nětko přikhadźeja dny dźěła a starosćow, njech so wšitke wuprajene přeća dopjelnja a skónčnjemy jene z nich z poslednjej stućku hrónčka:

„Njech kaž rjane róže kćeja
Wamaj ranje kóždoł' dnja.
A kaž hwězdy zyboleja:
Wěra, lubosć, nadźija!“

Wjesely kwasaŕ.

Kaž widźiće, je kašelowe zelo, na polu mjerzaca njerodź, tola hišće też k něčemu dobre.

Radio

Schtwórtk 17. meje khyšchimy.

Königswusterhausen. Nimo snateho wschědneho programma: 6.20 ranšchi konzert. 12.10 tacjele. 14 tacjele. 15.15 ja młody lud. 19 dudejska hudźba. 20.15 hodźina naroda (z Schilleroweje młodosće).

Lipsk. Nimo snateho wschědneho programma: 5.55 ja burow. 8.20 tacjele. 12 pschipołdnišchi konzert. 18.15 žwjatok. 20.15 hodźina naroda. 21.20 šabawny konzert.

Hišćeje ważne z dnjowego programma. Königsberg: 21 pišany wjecjor. Wrótzkaw: 19 mała mejska kantata. Köln: 21 konzert. Mnichow: 19 tacjele. 21.20 šabawny konzert. Win: 19.45 šabawny konzert. Saareb: 17 lohka hudźba. Warschawa: 21.15 lohka hudźba.

Towaŕstwowski powěstnik.

Lichań. „Zernička“ spěwa štwórtk wjećor 1/9 hodźin pola Siwartec w Lichanju. Přińdźe wšitcy!

Hospodarski rozhlad

Sšrjedu 16. meje 1934.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,501	100 pólsk. złotych	47,21
1 jendźelski punt	12,17	100 čěskosł. krónow	10,42
100 šwajc. frankow	81,12	100 franc. frankow	16,50

Barlinska burša so we swojim wčerawšim wikowanju sašo pomału ztruchješe. Kurjy akcijow wostachu pak hišće nješłajne. Wiši rentowych listcinow běchu trochu pschećelnišche hacj dotal.

Barlinske žitne wulkowiši posticjachu też wčera dotalny derje snaty wobras stajneho wikowanja. Žita so hišće trochu mjenje posticješe hacj poslednje dny. Rožši běše mało na wikach, wona so lohko pschedawascheše. S pschenicu so wobcežnišcho wikowaše. Wowež pschi swojim snadnym posticjenju dobre wiši wobkhowa. Ječmjenjowe wiši so njeyscheměnichu, też niz mukowe.

Wčera placješe w Barlinje zentnar

pschenicy: 9,40—9,65 hr., — rožši: 7,85—8,10 hr., — ječmjenja, nat.: 7,85—9,10 hr., — wowsa: 8,05 8,30 hriwnow.

Płačizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płačizny po złotej hriwnje.

	15. 5.	14. 5.		15 5	11. 5
Pšenica	—	—	buny	8,10-8,90	8,10-8,90
rožka	—	—	wcka	7,50-7,90	7,50-7,90
ječmjeń, nal.	157-162	157-161	módre łupiny	5,85-6,25	5,75-6,25
ječmjeń	—	—	žołte łupiny	7,50-8,20	7,50-8,10
wows	161-166	160-164	zeradella	7,75-8,75	7,75-8,75
kukurica	—	—	raps, wosušk	—	—
pšenič. muka	27,00	27,00	lany wosušk	5,75	5,75
ržana muka	23,25	23,25	such. truhanc	5,15-5,20	5,15-5,20
ps. wotruby	11,75	11,90	běrnj. kruški	7,00	7,00
ržane „	11,25	11,25	syno, 50 kg	1,65-1,90	
raps	—	—	ržana słoma	0,50-0,65	
bróch, Viktor.	20,0-22,0	20,0-22,0	pšenič. „	0,30-0,40	
lane symjo	—	—	wowsna „	0,40-0,50	
pjeluški	8,00-8,25	8,00-8,25	ječna „	0,40-0,50	

Płačizna za přeńcy za wupłodźerja 188 191 193
Płačizna za rožku za wupłodźerja 157 160 162

Płačizny rězneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

15. meje 1934. Płačizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 2'9

Polnomjasne, wukormjene, najwjetše rězneje hódnosće hač do 6 lět	—
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	31—32
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	28—30
Mjenje picowane wšěch starobow	23—26

Byki: 613.

Polnomjasne, wurošćene, najwjetše rězneje hódnosće	30
Polnomjasne, młódše	29
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	26—28
Špatne	24—25

Jałojcy a kruwy: 836.

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	25—28
Polnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	21—24
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	17—20
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	12—16
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 462.

Najlěpše wukormjene (1. družiny)	56—60
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	50—55
Špatne (3.)	40—48

Wowcy: 6112.

Młódše a starše wukormjene (1. družina)	33—37
Starše wukormjene (2.)	31—32
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	23—26

Swinje: 19121.

Polnomjasne, wos. rasow a jich křiženc, hač do 1¼ lět stare	50
Wukormjene	35—37
Mjasne	34—37
Špatne	33—34
Rancy a kundrosy	34—35

Zamołwity za spisnjećelski wobsah: A. Dučman, za nawěšći dr. J. Cyž. wobaj w Budyšinje. D. A. IV 1934: 2385.

Proces přeciwo falšowarjam bankowkow před Budyskim krajnym sudom

W februarje 1934 bě žo w jakiej a pruskej Łužizy, w Schleskej, Porhenitzej, w Nasičnej Pruskej, dale we Drježdźanach, Kamjenicy, Barlinje a w druhich městach wele falšowanych dwaceziehriwnowskich bankowkow do wobkhoda pichinjeno a žo jadžerżało. S waschnja jich zhotowjenja bě spóznać, žo žu je žamjenje falšowarnje wyschte, a so je wězywuzłonja wožoba je dźełała. Tukanje bě žo na prjedawschcho kamjenicžiskeho Jozefa Köhlera z Langenschwalbacha webroczito, kotrehož žu hižo dla podražowanja bankowkow a bankowych kanderolow cżežko thłostali. Wjazyłetne thłostańnje thłostanje wotpokuczowjschi, bě žo wón 25. dezembra 1932 z Waldheimskeje thłostarnje puschczit a bě potom w Budyschinje pschebywak. Nětkole měsecże žo Köhler jako dźełar falschowanych bankowkow psched 2. wulkej thłostwjacej komoru pod pschedbydźiwom krajnoždnišeho direktora Georgia samolwicz. Jako rośchérjerjo bankowkow a jako žo buwedomoży běchu wobtkorżeni: kłakar Jan Matiza se Bělschez, pschekupz Alfred Richter we Budyschinje, knihowy najeńk Kurt Scholta w Budestezach, stónuy wikowar Albert Krjeńz w Dżenitzach, kamjenicżerjarjej Hermann Lipka a Max Thonig je Schönberga, zastupjeř Albert Kosojeđ z Riesy, kubleř Benno Pjech z Mitrożicz, ratař August Nježka a jeho mandželska Helena Njeležnna rožena Gießnannez z Ekhirschowa. Wobłkorżbu statny rěcznik Strauße załoži. Hdyž běchu Köhlera z thłostarnje puschczili, běchu jemu žtužbu jako žobuježerjerja zaradili. Měschczanska rada pak bě jeho bórzy wupokazała. Jeho pschedžel Matiza bě jemu hotowu we Lasu wobstarał. Tam dżiwschtaj wobaj pjeża z dżewjom wikowacz. K temu pak njemježschtaj pjenjes. Wjes tym pak bě žo Köhler hischcże še Scholtu, Richterom a Krjeńzom sehnał. Kriminalna polizija bě po poruczinoscži Köhlera wote wjcheho spoczatka wobkedżowała a bě zhonita, so je žebi pjeża womyślił, bankowki podražowacz. Köhlera, Matizu, Scholtu a Richtera bě polizija 3. julija 1933 zajała, tola Scholtu, Matizu a Richtera hnydom zaso puschczija, Köhlera pak pschez wjes do Czežkoslowakiskje wotzamyła. Tola bórzy bě žo wón wrócził. Matiza bě jeho k Lipzy do Schönberga dowjedł. Nětko dyrbjeschże žo zapocżeczi, dwaceżihriwnowske bankowki dżełaczi. Wumoschk dyrbjeschże žo mjes „družitwarjemi“ rozdżeliczi. Na to žo ja pschedewżaczże hischcże Richter, Krjeńz a Thonig, pobdżischo tež Pjech, Kosojedowy pschecżeł še schulskich lět, bu-thychu. Dokelž žo wschitkim Köhlerowy pschebyth pola Lipzi dla Lipkowych dżěrji bjeżtrashnny bycz njesdaschc, běchu Köhlera najprjedy k Pjechej do Mitrożicz dowjedli a jemu tam khowanku za farmanje pschipokazali. Jow běchu cżischczerjerku maschinu, kotruż bě Richter z Krjeńzowymi pjenjesami kupił, dale lithografiske kamjenje, płaty, fotografowański aparat, barbu, papjeru a druhi material pschinjeżli. Za natupjenje thżele wězow běchu wschitzy wobdżěleni z wuwżaczom Njeli pjenjesy dawali. Kosojed a Richter běschtaj wězy hromadu swożyłoż. Sa Köhlerowe jeżiwjenje běchu zehorunja wschitzy składowali, najwjazy drje Krjeńz. Tydżeń pożdżischo běchu Köhlera pow

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćeńcarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskeje žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přećiwo wšěmnjemu čełnemu znjezbožeńja z 1000 hr. — hdyž wumrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezbožeńje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom a najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjerjne znjezbožeńja dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumjenjenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 113 — Budyšin — Štwórtk 17. meje 1934 — Bautzen — Lětnik 93

Wjednik rěčeše na 2. němskim dźěłowym kongresu

Wječera je so w Barlinje druhi němski dźěłowy kongreß wotwerił. Jako běše wjednik němskeje dźěłoweje fronty **statny rada dr. Ley** kongreß wotewrił a naludowe sjednoćenstwo pokasał, kiž na dorosmjenju a woporach wotpohuje, **so wjednik złowa zimasche.**

Wón zakładowaše swoju rěč na wulke organizatorske wukony dźensnjiseje Němskeje, mjes kotrymiž je jedyn z najwjetšich wěsče tón, so so człowjekojo sapřihijachu, kotřiž w hospodarskim žiwjenju stoja. We němskim ludźe je so njewěrdźo wulke a hłuboke smutkowne zjednjenje za wumóženjom z přećiwnych formow naschego organizatoriskeho žiwjenja sebjkniło. **Theoriji marksistiskeho sozializma wschudze wopravdźitosć napischerjo stejesche, kiž běsche theoriji pischeciwna. Někto pak je so sozializmuž w smyśle sozialisowanja praktizy z dospotnym wujednanjom z najhórschim kapitalizmom pischewjedł.** Hospadarska nuza pak je hospodarske wojowanje wutłóčila, wona wschitke prawa dźěła a strajka dospołnje njesmužnje sćini. **Na wschěch polach je marksistiska praksa marksistiku theoriju jako wopačnu dopokazała.** So ludźo na woběmaj stronomaj we žiwotnych swjasłach wostachu a so k luddowemu sjednoćenstwu njemamakachu, njemože so jenoż dźěłacerstwu jako winifej wamjetowacz. We swojim smutkownym pak wschitku tuchi wsjaskazo hižom dawno wjazy njewěrjachu, so je tajki skaw prawy. Ani pschedewsacerjo, ani dźěłacerjo we swojej pschemótajsej wjetschinje njeběchu swólniwi, za swoje pschepśedźenje woprować, ako zamo wumrěć. Nazionalsozializmuš je na jedyn ras wopravdźitosć wutworił, a z wulwićom je so wobkrucziło, so najwjetschi dźeł němskich dźěłacerjow smutkownje wjazy na marxizmuje njewiźachu.

Někto pak wěso njeje dosć, so so organizazije rozbija a nowe natwarja, ale je nusne, so zyły lud z tuteho wuwiesa smutkownje wukinje a so nowe spóšnacje, kiž žebi dobudźe, prawje nałožuje. Człowjek njeje žiwy, so by organisował abo so by so organisowacz dał. **Wschu organisowanje wot stata hač dele k najmjeńschemu sjednoćenjstwu na jenoż potom smyśl a samer, hdyž so za sdźerjenje žiwjenja we wjeschćim smyśle a wjeschim wobšahu ruknje.** To pak so łóžo ćini, hdyž so napischerschiwoscje wotwrěnja a so człowjekoju sjednoća, organizazija je k temu, so njesenadje bycza sjednoćerjo, so bychu shromadnje jednale. Hdyž pak wudawanje marksizmu pschipósnajemy, so wschitcy ludźo žebi runaju, njeje žaneje organizazije trjeba. Dokelž pak ludźo njejsu jenazjy, njepschindu k někajkemu shromadnemu postupowanju, kiž je shromadnym prózowanjam na wschěch polach žiwjenja nusne. **Kóžda organizazija potajkim zwobodu wole jenotliwja wobmjerjuje, ale dokelž łóžnemu człowjekej wužitk pschinješe, dyrbi so pschipósnacz.**

Revolucionarny pschewrót ma jeniczjy potom žiwoje prawo, hdyž k lěpschemu žiwjenju ludu žłuji. Wobstejnosće człowjeńskeho žiwjenja pak so z theoriju njedodźa, ale jeniczjy z dźełom. We tutym swisku wopisowane wjednik cerjaze mozy, kiž ludźi k dźěłu nuca. So dże człowjek sam po sdźerjenej, je w najhłubschim smyśle egoistiski, hakle po něčim może so tuta skłudźena nóz do wěsteho smyślenja za shromadnosć pschewinjeć. Tola pschi wschěm naschim prózowanju wotlanje z najhłubschej cerjazej mozu tuto žebjenje za sdźerjenjom žebje sameho, a na tutu žadosć załožuje so wscha theorija, wuczba wocžehnjenja atd. Pschi njejenajsćeji człowjekow pak wostanje jich dźěło też njejenajte.

We pożlednich 30 lětach do wójny je markizmuš za wotstronjenje privatneho wobžedźenstwa wojował, ale praktiski je hižom dołpołnje do kolijow privatneho wobžedźenstwa sajšł. To je łohko srozumiś, dokelž kommunizmuš zanu idealnu formu człowjeńskeho shromadneho žiwjenja njesjednóstaja, ale jeho najniški sthódźeńk. Najwyše žiwjenja je žebi najwóle runi, czim wyše człowjek kmje, czim wschelakorischi bywa. **K postupej je trjeba, so so njeśmérnje wjele na njón waži.**

Potom rěčeše wjednik wo žowjetskej Ruskej, kotraž so stajnje z kapitalistiskimi statami za runu wodźi. Wona bjerje swojich inženjerow a swoje maschiny z kapitalistiskich statow, khodźi pak pódla nich a rěči wo marksistiskim kommunizmje. Dźenża ko kommunistoju z pschiprawami tuteho śmětka žiwja, kiž njeju kommunistiske. Hdy by so wjednik něchtó wopraschał, schto pod nazionalsozializmom srozumi, wotmołwi: niczo druhe hač so so k sdźerjenju naschego zhromadnosće na tóžde městno naschego žiwjenja najwyše khmanosće jenicznjy a roskapiju postaja. S tym pak so na žadyn pad naschego zyłe žiwjenje někajkemu krokratiskemu njepodobźi. To rěka, so nazionalsozializmuš nikoho na wěste městno njestaji z pschiničiny, kotraž nima wjelownje podobki. Wjednik pschedewsacza dyrbi naturizy k temu postajeny być, niz dokelž runje na tutym městnje steji. Jeho dźěło je žiwotnu wuspěchnu dyrbi dopokazać, so won je prawy muž za tuto městno.

Hdy pak by so nam poradźiło, so by so najkhmanši człowjek wschudze na swoje městno stajił, potom nima žaneho smyśla, hdy bychmy naturske njerownosće z niskimi metlodami wurunacz chcyli, kaiłcz stej wujamtnjenje z dźěła, jiraft atd. Hdyž pak so mózy luda do woprawdźe płodneje produkcije sastajiš, może so tuta mózy wěso jenoż potom wusmukowacz, hdyž so kóždy na płodach tuteje produkcije niz jenoż jako dźěłacer, ale też jako dešawazy wobdźeli. Potom pak **je najschkaranje strajka hłudnosć,** kamžna hłudnosć, kaž podpjerauje njesakłušerjow, kotřiž za swoju podpjeru ničzo njenadźełaju.

We žiwjenju dalschich złowach wjednik na naschonjenja pożlednich lět na ironiske waschnje dopokaza, so so z parlamentariskim principom autorita njehodźi tworicz. Sa knježezymi stronami steja cyrkwy interesowe, so so tajka „autorita" ženje njemóže nad so wadźaze stronu we hospodarskim proześu stajicz. Stat njeśłuši jenoż pschedewsacelej, abo dźěłodjerjerjej, ale won steji nad woběmaj a stara so za jednotu. Schtóž jeho sakonje nochze pschipósnacz, nasłoni, so nad žełiczinowosću shromadne lěpsche naroda steji.

Na końcu swojeje wulkeje rěče najpomni wjednik dźěłowu fronту, kotraž budże se stu'pom nowego stała. Na jenej stronje steji burstwo, na druhej ruczni dźěłacerjo. Hdyž knježerstwo pschezo bóle na spralwne zadawa tuteju warstwu dźiwa, wonu nowy stat za wschón pschichod wukhowa. Zyły narod krocži dźenża nowy puć, a cźełnje do lěpschich cźasow. Wschitcy, kotřiž su někdy wójnu sejnali, wědźa, so politika njemóże za wójnu dźěłacz. Wona budże so pschezo wo to prózowacz, so by lud w swojim žiwjenju žbožowny był. Tehodła snajemy jenoż politiku měrneho nałwara. Tola pschi tym njemóžemy nasch lud ženje na njewólnika ponižicz dacz. My měr jenje njeśleminy, ale nowa Němska so też jenje žama njepodobźiśnje, jenje swoje prawa njespuschczi a jenje swoju semju njewopruje.

Němski zeživjeński staw češći starych ratařskich dźěłaćer'ow

W pschichodze budże němski žeživjeński staw ratařskich dźěłacerjow, kiž dołhe lěta pola jeneho knjeza dźěłaju, wosobje cźešćicz. Na shromadźiśnje Wolfenbüttelskeho hamtskeho wokrjeza Braunschweigskeho krajneho burstwa wokrjeżny burski wjednik wosjewi, so so pschichodnje dźěłacerjo za 20, 30, 40 a 50 lětnu źwěrnu złužbu w dźěle na jenajke waschnje wuznamjenja. Za 50-lětnu źwěrnu we dźěle budże němski burski wjednik kózde lěto wosobinsku pschiźiwjenjowym źwjedźenju na Büjelberge wuznamjenjeć.

Göring na swjatkownym dowolu

Ministerski president Göring je źiwdeń popołdnju do Belohroda dojechał. Jeho pschewodźachu pruski justizny minister Kerrl, statny sekretaraj Körner a Milch, jeho adjutant major Jacobi a heśmuski princ Filip. Ministerski president Göring je juhosłowjanskim ministarskim sastupjerjam, so je jeho wopyt jenoż privatny. Won je žebi hižom dawno pschał, so by z Hitlarli do Athena cezał. Jeho pucowanje nima z politiku najmjeńschego cźinicz.

Autoritarne statne wjednistwo w Lotyšskej

Lotyschske knježerstwo je na 6 měsazow wuwiazacźny staw poruczło. W tutym cźasu politiske strony a parlament njemóża dźěłacz. Knježerstwo ko k tajkemu postupowanju nutowaše, dokelž běsche shonilo, so so pucz pschihotuje.

Dokelž mjes wobydlerstwom wulka njespokojnosć knjezi, mějesche knježerstwo strach, so njeměry wudyrja. Temu dyzyschе je wschěmi srědkami wobarać.

Njeměry na Winskej universiće

W někotrych fakultscherijach Winskeje universitty wcżera někotre źmjerdźate bomby rozbuchnychu, kiž njeźmérne źmjerdźenje po wschěch fakultscherijach rozscherichu. Wjednistwo universitty hnydom policiju sawola, tuta so do fakultscherijow doby a husto žanu z gumijowymi klumpachami na studentow dźěsche. Policija wschitke fakultscherije wuprózdni, hač runjeż so studentojo zyle smérom sadźerżachu a 10 studentow saja.

Belgiske niezbože w podkopkach žada sebi 36 woporow

Na pertkopkach Fiej de Lambrechies so cźeźe rozbuchnjenje sta, płuny wschitke thody napjelnichu a z wotwalenymi kamjenjemi so pschijitup sewrě. W nozy k 5rjedze su sašo 4 morwych se podkopkow njeźboża wucjahnyli, so je so liczba morwych, kiž wucjahnychu, na 8 powyschila. Sa tamnych górnikow, kotřiž su hišcze w jamje sawrjeni, nimaju wjazy žaneje nadźije. Cźełe, kotreż dotal wutkowachu, njeju storo spóšnacz. Dokelž so jama pschezo hischcze pali, je wukhowanje pschi wulkej horzoce a wustupowazych płunach jara cźeżka. Po nowischich powěsćach je hischcze 36 górnikow w jamje sawrjenych.

Francowske nadmórske lětadło so zwróciło

Franzowske wojerske namórske lětadło se schtyrimi muzjemi wobładri, kiž běsche so wutoru popołdnju w Dünkirchene po połwěrca puschcziło, so by so z tschzikom „Colbertom" a druhimi nadmórskimi lětadłami zwjazowało, z połdnja Dünkirchena do morja padny. Wulko fijselbożenego lětadła někotre łódże pschebywachu, njes kotrymiž běsche też němski parnik „Drježdźany". Tutón parnik radiowu powěsć wida, so połpyta fijselbożenych wukhowacz. **Franzowske ministerstwo za namórske wójzko je krjedu rano wojsewiło, so je němski parnik wobhładku wukhował.**

Parnik „Drježdźany" je łódź, z kotrejž psched dwěmaj njedźelomaj 2000 němskich dźěłacerjow psches Nordatlantiske sjednoćenstwo „móz z radoścje" pśeni kroć na morjo wujedze.

Krótke politiske powěsće

— We Barlinje je so prozeš pschećiwo kommunistej Scholcze sapoczał, kiž je 21. měrza ruczny granatu na dróhu Pod lipami cźišnył. Na prozeš je 29 świdkow skazanych.

— Němsko-finske wikowańske śrěcźenje dźenża schtwórtk do mezy stupiły.

— We Wöllersdorfskim konzentraziskim lěhwje je z 300 jatych nazionalsozialistow 180 so sapowědźiło, jědź k swojej bracy. Policija mějesche 50 nazionalsozialistow za namołwjerjow k tutomu straikej, a wotwjese jich z cźežitymi autami do Winskich jastwow.

— President konferency wotbrónjenja Henderson je hłowny wubjerk konferency za wotbrónjenje na wutoru 29. meje pop. 1/4 hodź. do Genfa swoł'ał.

— Pólski schefski žejm je po natajerje wójwodstwowoje rady wobsamknył, so so měsče Chojow a Nowy Hajduk do města Königshütte zagmejnjujetej a tuto město w pschichodze Wulki Chojow mjenuje. Tak so mjeno Königshütte 1. julija złubi. Wulki Chojow budże je 104 000 wobydlerjemi wulkoměsto.

Bremensko-Hannoverski spěšnik znjezbožił

16. meje dopołdnja 11,27 hodź. pola Langwedela blišeho Verdena na Bremensko-Hannoverskej železnizy spěšnik *D* 131 z kolizow wujeńe. Lokomotiwa a prědnje wozy so zwrózichu. Jena wohoba so mori a wósom wozowom so cejžo krani. Spěšnik je jěcoł pschelspěschnje jěl, hdyž so železnisła cjara wuporjeńa.

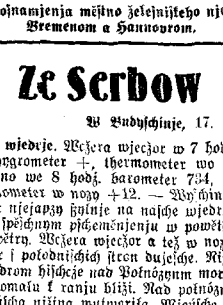
Jako so powěsć wo njeszbožu rozsyłeje, so w Verdenje hnydom fanitetne kolony a wohnjowe wobory alarmowachu, kotrejž je z wozimi wosami na městno njeszboża khwatachu. Zechanjo Verdenskeho artillerijskeho polka městno wobstupichu. W bliskosczi so někotre wobalenje pschiprawichu. W burskich twarjenjach samešnich so někdże 20 schkodnych zranjenych.

Někotři zwobuprocjowazy hnydom po njeszbožu wohenj we jedźnym wosu haschachu. **Wohenj pak so spěšnje rozschěrjeschе a wulkowanske dźěła počeżi. Tehodla lokomotiwnika a tejerja hnydom wulkowaczej njemóžachu.** Najskerje staj wobaj žmjercz porjerpjeloj. Lekarjo a fanitetnizy postarachu so wo spěšne wotkjedenje zranjenych do Verdenskeje chorownje.

Po nowischich powěsczach je žebi železnisze njeszboże pola Langwedela tři žmjercze wopory žadało. To su lokomotiwnik Meinhard z Halberstadta, tejer Ernost z Halberstadta a rjedźerka Sonnenwaldez Lipska.

Nimo teho so 9 wozowom zrani, mjes nimi najskerje 4 cježko. Jenoho zranjeneho mójachu hižom sahso z chorownje puschczeć.

Cjah, kiž z Brewna do Drjezdźan jědźeschе, je najskerje pschespěschnje Langwedelske dwórnischczo pschejel. Na słoże cjah njebě pschepłuwnje wobhladżeny, hewak by licźba woporow hišcze wjetša była.

Mjatka **wojnamjenja městno železnisteho njeszboża mjes Bremenom a Hannowrom.**

Mježaczi schadża jutsche **wot** 7.35 hodźin a khowa so w poknozy.

— Wuhlady na wjedro za jutrischi pjatk: Trochu **njewobstajne a khłodne wjedro.**

Z posedźenja měšćanskeje rady

15. meje 1934.

Leczenje „Hrabje Zeppelina" po Němskej. Rada so prózuje, so by dozpika, so by „Hrabja Zeppelin" pschi swojim leczenju po Němskej 1. dżeń zwjatkow też nad Budyschinom pschelecżał.

Wěża baschtowje. Pschi dźełach na wěži baschtowje (Bastei) zu we **wěžinym knefu** liscżinje z létow 1699 a 1790 namakali. Liscżinje dawatej wobaje wujasnjenje wo tehdomnischich poměrach **Budyschina a Hornjeje** Łužicy. Wonej so wotsewitej a potom měschczanskemu archiwej pschepodatej Fotografowanej liscżinje a **rosprawa wo nětrjischich poměrach** so do wěžineho knefa połoja, hdyž so sasso na wěžu stasi.

*

— Na 11. zwjatkowym sjedźe zwjatka sakskich pólnych towarschow 26. a 27. meje w Jitawje sekaju so wschitcy nětrjeschni pschiwuschowanje grenaděrskeho krajnowobornjeho połka 100 w Jitawje. Tam ma so skupina sa Hornju Łužicu założicź. Setkanje je 26. meje w 21 hodź. w Kehelerni pschi Stagerrafftim namjeszcze 23 (prjedy Rossplatz). Nadrobnische wujasnjenja Walter Edelmann w Drjezdźanach-N. 6, Königsbrückerstraße 53, podawa.

— W ludowych schulach budźe so sasso na tafle pisacz. W mnohich schulach běchu w poslednich létach schulske tafle sa małe dźěcži wotstronili, so dyrbjachu hnydom do knihow pisacz. Němske knutskowne ministerstwo je někto wukas wudało, so maju so schczépjelowe tafle sasso bóle w ludowych schulach trjebacz. S tym so nusu w schczépjelowej industriji w Durinskej a Hornich Frankach ważnje wotpomhacz hodźi. Sakske ministerstwo sa ludowe wukubłanje je k tomu poručiło, so ma so nimo pisanskich sesichiwkow w 1. a 2. schulskim lěcze schczépjelowa tafla trjebacz, też sa 3. a 4. schulske léto ministerstwo trjebanje tafle hischcze dowola.

— W skale pschi Lubijskej dróży, hdyž so też **žmjerczе wotkładuje,** wczera wjeczor we wosmej hodźinje woheń nasta. **Woheń so na zuty nawiš na połnócnej stronje wupischestrě a też drjewjany płót sbrohny. Pomocnymi ludźo *sypłachu* woheń shaschecz, schtož pak so *jim* pschi** wětšje z tróstkeho ranja njeporadźi. Dokelž so też blizke twarjenja z wohnjom wohrosczu, dyrbjesche so měschczanska wohnjowa wobora na pomoz sawołacz. Tuta woheń shascha. Kak je woheń nastał, so hischcze njeje dospołnje wujasniło.

— Posawniski zwjedźenjej we Wulkim Hajnje a Glauchawje. Wulkej posawniskej zwjedźenjej, na kotrymaj so **kóżde** léto z zelko sakskeho kraja posawnowe chóry k ludo-mišijonskemu wustupowanju shromadźuja, wotmějetaj so letsa we Wulkim Hajnje a Glauchawje. Khóry rańschcze Sakstele sendu so 10. junija we Wulkim Hajnje, **khóry** z wjerzorneje Sakstele we Glauchawje.

— Hdyž žebi ludźo pósitke pożyczli do kupjel, lěcznich wocżerstwjenjow atd. za kobu póžcz-ć dadza, so ta w lěczu hnyte z tym zakomdźi, so je na pożyczki, kiž so z domišiny sa nimi zdźelu, bydlenje na kupjelanskim mjeńnje njedospołnje abo doszyła njenapsomni. Dokelž žebi wulki dźěł kupjelanskich hosczi žiwoje bydlenje wotnaja, prjedy hač dojedże, so doporucuje, so by so adresa też pschiliwonnika na najmjeńi, kiž so na póstu stajeja. Dosławarjam, kotřiž hakle po dojedże do kupjel bydlenje wotnajeja a tehodla bydlenja njemóża hnydom napomnicz, so z jich zamknjenej lepschinje poruczu, so bychu bydlenje w kuranstwim městże atd. **hnydom domjacej pósce abo wobsahan wosiewili, z kotrymiž** žebi lisnja. Formularzy sa namjeły z klanju pósty do kupjel atd. su na pósce abo pola kitynoschersjow dostacz.

— **Pjekarnju wobkradnyli.** We nozu wot 14. k 15. meji je někchtó do pjekarnje pschi Hausenskej dróży salezł a wschelake pjeczywa a jeja, kiž je pjekła na městnje znamym wužiwał, kradnył. Po sdaczu to nichtó njesmadze njeje był. Schtóž je někchtó wobkedźbował, schtóż móże k wusledźenju skuczerjowy dowjesez, so proszy, so by je kriminalnemu wotdźelenju w Budyschinje na Srjedźu Ortenburgu, telefon 2802, wojewił.

— **Paduschstwo.** We nozy k 14. meji je so w Pschinczizach se fadobyczom kradnyło trjebane mapaze **kola** z ballonowymaj wobruczomaj znamki „Brandenburg", cźo. 320 280, nałeżenej zwinjazej plezy a schtyrpuntowtka potruba tkleba. — We wosławjenje prozy kriminalne wotdźelenje w Budyschinje abo żandarstwo we Delnjej Kincze.

Cyrkwinske powěsće z Hodźiskeje wosady

Narodźili su so: blidarjej Kieslichej we Sukschczach, žur; pohonczej Großmannej w Kobylczach, žur; schejwjej Wjazyb w Běczjach, dźowka; pohonczej Hausmannej w Delnim Hunjowje, dźowka; w Nowych Spytezach njemandźelska dźowka; w Debjerczach zwjedźenskej dźowka; ratarjej Mičźyn w Ssmochczizach, žur; ratarjej Kleinertej w Ssmochczizach, dźowka; w Hodźiju nje-mandźelski žur; kamjenjezesarjej Leinerej w Ssemichowje, žur; ratarjej Seidtej w Lutwjezach, žur; ratarjej Försterej we Błohaschczach, žur; krawjej Drobkej w Hodźiju, dźowka; motorowemu wjednikej Kleinertej w Ssmochczizach žur; motorowemu wjednikej Kleinertej w Ssmochczizach žur.

Sso swěrowali: Pohonc̆ Ø. W. Herrmann we Wjasowźe, z F. M. Hillmanez we Wurizach; rěznišchi mischtr Leischk w Nowych Pjelowjach, z M. M. Holtkjanez w Hodźiju; puhowc̆ J. G. Fallant w Běczjach, z A. M. Khěžnikez w Běczjach.

Semrěli: Njemandźelski žydk w Hodźiju, žo mowy narodźił; Augusta Jda Umannowa,, mandźelska po pjetakischim mischtrje w Drjezdźanach, 42 l.; Augusta Wylimina Bórkowa, wumenkarka w Pocjaplizach, 74 l.; Gertuda Irena Schönfelbez w Njedaschczach, 2 m.; Jan Waklaŕ Rychtaŕ w Běczjach, 20 l.

*

Z **Radworja.** Naš wjesnjan Mikławš Henka, kotrehoż mandźelska je kónc februara po znjezbożenju wumrěła, je wot zawěscźenje w Nürnbergu wczera 450 hr. dóstał. Tak je jemu wotebéranje Serbskich Nowin rjanu pomoc přinjesło, a wón so tohodla też nakładnistwu Serbskich Nowin wutrobnje dźakuje.

S **Porschiz-Lětonja.** W Hoffmannez korčmje w Lětonju je so po sjednoczenju wobeju wjsow prěnje pozjedźenje gmejnskich sastupjerjow wotmě̌ło. Wjeśnjanosta Wjnischa noweju gmejnskeju sastupjerjow Měta a Hoffmanna powita a jeju do jeju winowatosczow sawołkasa. Knjeżeństwo je sa Porschizy a Létoń nětdże 400 hr. statneje pomocy pschiswolilo. Pjenježny wobstatk sa Porschizy 7420 hriwnow wuczinja. Hodnosć polow, kulow a gmejnskeje thěże je na 7000 hr. wobliczа, mjes tym so je sa samoženjowy wobstatk Létonja na 1170 hriwnow stajì. Potajkim shromadne samoženje 15 590 hriwnow wuczinja. Nathwilnje pschijtajeny běrt Albinus so jako stajny běrt wusmoli. Do schkolskeho pschedsetjczerstwa Hoffmann jako nowy zobustaw sastupi. S plesitrowanskim dźełom w Létonju dyrbi so pokraczowacz. Próstwa wo pomoz k twarjenju puczow je so wukhnoscji podała. S plesitrowanjom 150 metrow so hnydom sapoczinje. S Delnjeje Hórli so kamjenje kupja, kotrež wobsedźerjo konjow w gmejnje nawoża. Skónczinje so dźeł wjeśnjanoskoweje wusy poskaji, kotrež na Létoń płaczicz.

S **Barta.** NS-Haso sa połnócne strony Budyschina, kiž Sucźinjanšku a Bartišku wotnoszku wopschija, **běsche wotnoszkowy hamtaŕ stronju towaŕšch Krauße** se Stróže njedźelu **dopołdnja** do Lipicźeje hoścenja w Maleschczach swołał. Skłaby **wopyt** słubdźi **posdacze**, so mnoho

Ze Serbow

W Budyschinje, 17. meje 1934.

— Wo wjedrje. Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 735, hygrometer +, thermometer wo dnjo +22. Dźensa **rano** we 8 hodź. barometer 734, hygrometer +6, thermometer w nozy +12. — Wysżina nad Połskej wczera **njesapasy** žiwnje na nasche wjedro sluttowasche. Pschi spěschnym pschemjenjenju **w powětrju** nastachu žiwnische wětry. Wczera wjeczor a też w nozy pola nasz žiwny wětr z **połodnischich** stron dujesche. Nižina leži je **z**wojim jadrom hischcze nad Połnóżnym morjom. Wona **z**o jenoż pomału k ranju bliži. Nad połnócnej Italiskej je so mjesischa nižina wutworiła. Mjeńsche nižiny leža nad połodnischej Franzowskej, wjeczornej Schpanskej a **z** wjeczora Italskeje. **Pschi tajkim rospołożenju wjedra** mózemy njewobstajne dny wocżakowacz. — Julije pjatk słónczko 4.07 hodźin stkadża a so 7.46 hodźin khowa.

— Pjekarnju wobkradnyli. We nozu wot 14. k 15. meji je někchtó do pjekarnje pschi Hausenskej dróży salezł a wschelake pjeczywa a jeja, kiž je pjekła na městnje znamym wužiwał, kradnył. Po sdaczu to nichtó njesmadze njeje był. Schtóž je někchtó wobkedźbował, schtóż móże k wusledźenju skuczerjowy dowjesez, so proszy, so by je kriminalnemu wotdźelenju w Budyschinje na Srjedźu Ortenburgu, telefon 2802, wojewił.

— **Paduschstwo.** We nozy k 14. meji je so w Pschinczizach se fadobyczom kradnyło trjebane mapaze **kola** z ballonowymaj wobruczomaj znamki „Brandenburg", cźo. 320 280, nałeżenej zwinjazej plezy a schtyrpuntowtka potruba tkleba. — We wosławjenje prozy kriminalne wotdźelenje w Budyschinje abo żandarstwo we Delnjej Kincze.

Lećka, znamio křesćanskeje žónskeje

Sabawne połnuczne powedanczko wot Ksch. Kulmana.

4] (Pokračowanje.)

Jako bě Lećka sapoczatu schtuczału ke kóżdej pschecżitała, pobožnu žwoje wobliczo z knihow a wuhlada Jurja stejo pschi p'ocje. Jeho widżo, posmany a dźěsche knjenu. „Ach, Jurjo! kak dołho je, so žebi njejźmoj žaneho słowcza prajiłoj! Cźehodła dha žšo mje ty sdaluješ a wote mnje cźekaš? Nichtó lepje a žwérnischo z tobu njemóži hacź ja, a tola ty pschego w korczmje a druhdże, hdyž ż tobu šlě mènja." — Wón hladasche na jemju „Ach, Lećka, ja to wěm; ale woni mje jara wabja." — „A hischcze nětchto, Jurjo", rěcżesche wona dale, „to stajne khartowanje a pjeże. Widżiłch w korczmje sprawnych, žwérnych a pilnych žuzodow? Widżiłch tam žydaczj Hanuschez Jana, Kukkez Jurja, Kaschprez Michała, Ssedlakez Macźija, a wjele druhich? Cźi žo korczmy boja kaž mordaŕskeje jamy; cźehodła ty niž?"

Tuto słowo słuđži hnětw w nim a wón snapyscheczíwi skótka: „Ach, dži mi ż twojim baczom, ja njejźmom tajki *mukaŕski!*"

„Luby Jurjo", dźesche Lećka ze žmilnym hłosom a położi ruku psches płót na jeho ramjo, „luby Jurjo! njebudź tły, ja ż tobu derje mènju, lepje hacź schtó druhi. Praj wschak mi, hdże cźe tajke žiwjenje powjedźe? Kajkemu końcźej pschindźesch? Sdy hižom tak dalsko, so nichtó wo twoje pschecżełstwo njerozdźi. Samoženje a kubło zo klisuje, schto dha smějesch na stare dny? Nakasaj žo a wróćź žo! Ludźo budźa cźe sasso cźešcźeć, a ty žwoje žiwjo sasze namakasch. A twoja budźa, luby Jurjo!

Ach, Jurjo! twoja luba njeboha macź, kajku ma wona ſuđobu w njebjesach, hdyž cźe widźi, kak bo hele khwalasch!"

Jurja mjersachu tajke słowa, hórkosć žo žórlesche ż jeho wutrobu a wón wuraſu ż hněwom: „Sdym cźi samolerjenje winojty dla žwojeho cźinjenja?" A posdźeny žwoju hłowu a praji ż hanitym wobliczom: „Ty žy hódna prědaŕka a žo hodźich wuczerjowa žona bjeź, tuj stajnje ża tobu hlada; teho bjeź wjsni; dyrbju cźi jeho pschiwjesez? Mje wotżaj na pokoj; ża žym nu'ody a chżu žwoje žiwjenje wužiez; a k tebi po proschenju njepschidu. A jeli so dźesch wobdźerez — korczmarjez Khrystu žebi wosmu!" S tym wobroczi so a dźěsche hwidżajo wot njeje.

Lećka hladasche še žylsatymaj wocżomaj za nim a cźujesche wótry **kłok** we žwojej wutrobje dla noweje njeprawdy, kotruż won je cźinjesche ż nłodym wuczerjom.

Jurij thwatasche a dźěsche runu cźarn do korczmy a tam powědasche, kajke pacżerje je jemu Hadamez Lećka špěwała. Wschitcy žo wosdźerjachu. A tołsta Khrystа cźinjesche ż nim sasso żara vjenje, lubosnischo hacź ždy pryedy. Też korczmaŕ žo we khłodze drapasche a wusna žo Jurjej, jo je jemu wóndano njeprawje cźiniił, a so dyrbi jemu to sabycź. **To wón paŕ cźinjesche, dokelž** z nłodym hajikom niczo njebu, kotremuž bě žwoju hołzu podtykował; tón pak bě jemu do wocżow prajił, cźehodła wo jeho Khrystu njerozdźi. Tehodła cźinjesche sasso ż Jurjom rjenje a rěcżesche wo prjedawschim žłubje, a kak je njeprawje cźinił, so je tajki žlub rostorhnył. A žlub bu sasso wobnowjeny, Khrystа bě žnowa Jurjowa luba njewěsta, a hižom pschichodnu njedźelu to wschitcy w kenischach žyschachu. Tola tu žamu njedźelu wjeczor pschiwidże ordra do wóży, a hižom pschichodnu pónđźelu za tydźeń dyrbjesche Jurij ż wojakami. Tak tajka kražnosć pola korczmarjez dołho njetrajesche; pschipowědanje a kwałowanje bo wotstorcźi na měrnischi cźaż, pschetoż w lěcze 1815 wubyri nowa wójna.

Jurij w drjeży.

Lipy sakcźewachu, a ludźo prajachu, sa dźewjecź dnjow budźemy žita sażnjkować. Jurij pak to cźinicź njemóżesche. Tón dyrbjesche hižom sa schćěcź dnjow k wojakam. Wón wospjeheda tehodła žwoje žně na polach (žnadnje buchu sażnjcźene), pschenaja žwoje hospodarstwo, sapłacźi jowi sasso ż nowotka napraskany doń, dźěsche k wojakam a hdyž toleć pjenjez wża žebi žubu. — Korczmarjez Khrystа jeho njewjesta, bě jara srudna, ako cźinjesche tola tak, jakby srudna była. Ale za mało dnjow sabu Jurja a žlub a wschitko, žydaŕske sasso ż hrackami a ż wopitanemi žydu nóż sa blidom a žortowasche ż nimi, a bě njehornischa harj bdy pryedy. Jejna cźešcź bě dawno pryecź, a njekhmani bólzo jara šlě wo njej rěcźachu. A Jurij, kotremuż jeho towaŕschojo wschitko donoschowachu, žo rosnjemdrì, pisasche jej hrube listy, a wona jemu też tak wotmołwjesche; a pryedy hacź poł léta žo minu, běschtaj druhi krócź rožno. A Khrystа mějesche naſymu kwaź ż nékaſkim žwinjanym pschekłapzom, kiž bě Němz ż zuseho kraja a žo po wjach a po kraſach ż proſatanmi wokoło honjesche a kiž bě husto pola nich nozował. A schto dha Jurij? Tón žo spokoji, a bě jemu wscho jene; możesche jemu też wscho jene bycź, pschetoż won je jenje lubu mět njebě. A won pschemyšli žoku nałeżnoscź a namaka, so Lećku lubuje, a to zyle hinak, hacź bě Khrystu lubował. Tuž žo nětko kajsche a tużesche, so bě Leńzy tak jlě cźinił. Tajke hnucża pak Jurij bórzy sasso sabu.

(Pokračowanje sleduje.)

rjemješkniży a pschemyślniży hischcze njejżu smjekł tuteje organisazije srosumili. Wokrjesnu hantiski wjednit stroniny towarsch Bautzmann z Budyschina poschkił wusbjerny pschednoschk wo nemskej dżelowej srondze. Wón napominasche wożebje k pjetowanju wole k zhromadnosći a woporuiwosći. Po swojim pschednoschku rěcżnił hischcze na wschelake praschenja wotmołwi.

Z *Njebjelčic. Zańdżeay pjatk miny so 25 lět, zo* běschaj sej Pjećakec mandżelskaj před wołtarjom Bożim ruey zawdałoj. A njedżelu woswjećištaj nětko swój 25lětny jubilej na swjatočne wašnje. Cyle přećelstwo so wobdżěli w Pjećakec hospodliwym domje. Dokelž je jubilar też najeńk Njebjelčanskeho hońtwinskeho rewěra, přeprosy sebi póndżelu wšitkich wobsedżerjow ze žonami na swój sležbony kwas. Při kofeju powita wšitkich nanajwutrobniso. Nětko knjezeše prawa wjesna towaršnosć, njepobrachowaše na ničim, piwje, winje, palencu a dr. Při wječeri poreča w mjenje wosady k. farar Mić a w mjenje hońtwinskeho rewěra předsyda bur Jurij Cyž, wobaj přeještaj jubilarej a jubilarcy wjele zboża a Božeho žohnowanja. Serbske spěwy so zanošowachu, samo serbska poloneza so na dworje wotmě. Wosebje ma so wuzběhnyć, zo staj jubilarowaj staršej hišće čerstwaj a čilaj.

S **Kulowa.** Žałostne njesłoho je žo póndżelu popoldnju pola rěsnitskeho mischtra Pawoła Morawitza stało. Pola njeho hłuzaja Martha Kreuzej hromadże z mandżelskej tuk schkrjesche. Hdyž dyrbjesche žona tas do klamow hicź, žo na dobo z hłazom sakschikny. Ssudobje z rosschtrjenym tukom bě žo powročiło a rozeschtrjeny tuk bě žo na cżełko wobjarujomneje holzy kłuznył. Cżejko franjenu žu do khorownje dowjesli.

S **Laja.** Žónstwo Laiowskeho bónta w žiwjedżenju wupyschenej sali Kopjenej hoscżenja w Radšcej dżeń maczerje 36 psches 65 lět starych maczerjow z Laja, Nydeje, Morikowa, Drěwzow, Radšcyc a Lipin z kofejom a tykanzom pohoscżejo cżeschcze. Stronina towarschka Erdmannowa jim smyst maczerneho dnja a žiwjedżenka rostoży, žo je w maczerjach žórło němskeho luda cżesci. Schulske dżeci nětkore spěwy a wutupy pschednjesechu a žony nětkore mejske spěwy a Horst Wesselowy spěw spěwachu. Swjeżelene maczerje spěwachu kěrluch „Niech Bohu djakuje". Se „Idar" wjednitej žo rjana žiwjedżenska hoscżina skónży.

Se **Sslepoho.** Tšelzowske towarstwo je žiwoju mětaczinu zhromadżisnu wotmělo. W njej je žo wobsamkło, zo ma žo tšelzowski žiwjedżeń 3. a 4. junija wotměcź. Pschi poslednim zupnym na pschemo tšelenju je Sslepjanske towarstwo druhe najlepsche było.

S **Lucja.** Po wjazonjedżelskej khorosći je poschedni veteran z wójny 1870/71, ratar Ernst Kraść, wumrěł. Hischcze njedawno je wón wote wschěch cżeleńcy cżerstwy swoje 86. narodniny woswjećił.

S **Nisleje.** Wutoru wječor w tworni firmy Christopha a Unmacka akz. tow. woheń wudyri, kotryż blidarnju a dwě stajeńni smicźi, w kotrymaj žo drjewo a polotowe wudżěłki zhowachu. Wohnjowe wobory rańnje plomjenjam wobarachu, so žo druhe dżěłarnje wohnjej wobroniu.

Se **Schiborzicź** pola Nitkeje. Njeibožo z motorikim kolom je žo póndżelu rano tu na Budyško-Niscżanskej dróży stało. Motoriki koleżaś Jenka z Jenkez pola Nitkeje se swojim motorikim kolom na hromadu pósta jadże a potom do schtoma srasy, pschi kotrymž bjes wědomja ležo wosta. Pschi srażenju žebi nop puknywschi, je w Niscżanskej khorowni wumrěł.

S **Brěsowki.** Njedżelu je žo 90kilometerske wuježdżowanje delnjoluzišckeho koleżańskeho swjatka wotmělo. Wono žo w Delnich Wrutach sapoca a też pschez Běły Wodu a Mužakow dżěsche. SA-muž Hendrich Zur z kolesdżenoho towarstwa „Viktoria" w Brěsowcy pschi tym 2. mytu dołu.

Z gmejnskeho žiwjenja

S **Malecźij** pola Wóżporka. Ssrjedu seschadżechu žo tudomni gmejnscy sastupjerjo k zwjesnemu prěnjenju pożedżenju w hoscżenzu we Wodowej. Dnjowy porjad wo žydom dypkach žo sa hodżinu wotdy. Prěni dypk běsche nanajet farsadnistwa knjeżeho dwora, žo by žo sagmejnowanske srěcżenje sdżěłało. K temu žo jenohłósnje wobsamknu, zo może žo sagmejnowanske srěcżenje jenoż sdżěwcź, hdyž žo privatne srěcżenje spuschcźi. Wóżporkec dochrowólnej sanitetnej kolonje žo na jeje próstwu 5 hrivnow pschiswoli. Pisańska maschina žo tuklowanju hischcze njewobstara. Wotlicżenje na sandżene kěto žo hischcze njepschedpołoży, dokelž ma žo twarjenje puczow hischcze žobu wobliczicź. Gmejnscy sastupjerjo też wobsamknychu, zo žo z twarjenjom nulnika w schuli hischcze nocżakaju, dla pschelakich jednanjow. Na pożedżenju žo też wobsamknu, zo gmejna k Wóżporkenemu twjatkej za kětarsiwo pschistupi. Studżeń gmejnskich khežow maju podružnizy wudżerjeć.

Hornje a Delnje Pózkowy žo sjednocźile.

Sastupjerjo Hornich Pózkowow a Delnich Pózkowow zhromadżichu žo pjatk wječor w Serbskej grechcze w Hornich Pózkowach. Też sastupjerjo wyschnoscżow a organisazijow běchu pschitomni. Stroniny towarsch Smarsły, kiž wokrjesne wjednistwo nazionalsozialistiskeje strony sastupowasche, rosłuži samo sjednoczenja gmejnow. Knjes knjeżeskowy rada se Schönberg jako sastupjeć Budyskeho hantiskeho heitmanstwa staji nowy wjesny sakoń k rosmoženje a wotłożowanju. Pschecźiwo sakonjej njejběchmy žo žanych pschecźiwjenjow. W dżelenymaj tajnymaj pożedżenjomaj wobě gmejnje sakoń pschijeschtej.

Hdyž w Kočinje serbski kwas

W srjedźišću pruskich katolskich Serbow, w Kulowje, je dźensa swjatočne wěrowanje. Wšitcy Kulowčenjo khwataja do Božeho domu, zo bychu wohladali, štož so jim zrěda poskići.

Wěrowanje je nimo. Motory awtow kwasnych hosći zwórča a čakaja na wotjězd. Skónčeje so też wočakowani bliža a zesydaja so pomałku do swojich wozow. Na čoło stupi so Kulowska kapała, ke kotrymž so kwasni hosćo přizamkny. Nětko *počina* so swjedźeński čah přez městno na Kočinsku dróhu hibać. Wjesele wozwjeselja zynki 6 junžow syneje hudźby, zo je dźensa wuteru Kralec Miklaws z Kočiny sebi Marja Pólkec z Kulowa za swoju mandżelsku wuzwolił. Pomałku pohibuje so čah, měšćenjo jim přiwyskuja a kliwaja. Zda so, kaž by „kral" nimo jěł. Skónčnje je mjeza města docpěta. Hudźbnicy zesydaju so na swoje koła a jědu tunu smuhu do Kočiny. Za nimi pak jědu pomałku kwasarjo. Posledni su wočakowani w Kočinskim lěsu. Tam čaka syla młodych sobudżěłačerjow młodeho mandżelskeho, zo bychu puć šlahali. Powjaz je z rjanymi papjerkami a khorhojčkami wupyšeny. Tež to so miny a mjez tym dojědże hudźba do wsy. Tam swoje koła wostajiwši, khwatachu kwasarjam napřeco. Tući běchu mjez tym awta wopuščili a wočakowachu kapału. Nětko čehnje čah pod zynkmi starych serbskich spěwow do róndneje nawoženjowje wjeski.

Majestetiscy wodźi naš braška, knjez Kochta ze Salowa, swojich kwasarjow. Wjesnjenjo witaja swojeho towaršа z wutrołemi. Skónčnje su kwasny dom *docpěli*. Ta na *dworje zarejwa* nam braška z młodej žonu a za nim kwasarjo troje reje. Potom hakle zastupja do domu, hdyž so jim ze wšěch stron zbože přeje. Nětko hakle so trošku časa poskići, zo móžeja młodaj mandżelskaj powotpočnyć.

Spodźiwne wašnje je z kwasom pola našich pruskich krajanow zapřećene. Přjedy hač młoda mandżelska a też nawoženja swój ródny dom wopušćitaj, naještaj so w raišich hodźinach z poliwku, mjasom a krónom a druhdy tež z hejdušku. Tola z najwažnišej jědźu je krěn. Tutón njesmě rano a też niy připoldnju pobrachować. — Po samsnym wašnju měještaj so też dźensa młodaj mandżelskaj.

Mjez hosćemi běše też jedyn wyšši SA-muž, štož *dopokazuje, zo je młody mandżelski Miklaws Kral* kaž pola swojich krajanow, tak też pola swojich susodow lubowany a ćesćeny. Też jeho młoda mandżelska pokhadża z dobreje serbskeje swójby a dobudże sebi hórzy wutroby wšěch susodow. Po tučnym a słodnym wobjedże, na kotrymž naspomnjeny braška swoje „Kulowske" žorty přednjese podachu so kwasarjo k susodam na kofej. Wječor pak běše na wjesnej ľubi wjesela rejka, na kotrejž so kóždy wobdźěli, młody a stary. Hakle nazajtra w zažnych hodźinach, hdyž so hižo pomału swětleše, prajachu sebi kwasarjo božemje. — Na tajke wašnje wotmě so we Kočinje kwas, kotryž wostanje zawěsće wšěm wobdźělnikam w dobrym pomjatku.

Na tutym městnje pak přejemy młodymaj mandżelskimaj wjele zboža a Boželo žohnowanja na wšě časy!

Z Łužicy

* S **Korjenja.** Sastupjerjo Korjenja a Wójkowej žu wobsamkli, so žo wobej gmejnje sjednoczitej. Nowa gmejna mjenuje žo Korjeńi.

* S **Biskopiz.** Liczba spomožerskich njesłuchnjerjow je žo w haprlesi wo 61 futžła a wuczinjesche na 1000 mężaz jenoż hischcze 460. Dostawarjow podpjery za njesłuchnjerjow a krilowede podpjery žu w haprleti tehorunja woteběrali. Jich liczba spadny wot 219 na 199. Tak zhrowadna liczba njesłuchnjerjow wot 740 na 651 spadny. Wschelake dżełacżerje dyrbjachu wunwucżenych dżełacżerjow wot wonkach brać, dokelž tu tajkich njeje. Tudomni njesłuchnjerjo polhadżeja wożebje se sacżinjenych dżełanjow tiž žo wjazy njewotewrja.

* S **Rychnowa.** Na żelesnišćim pschekhodże pschi korcżmje popo dnišchi cżah tudomnu hospodu Mitzaliz zhrabny a na druhu stronu dróhi wjerchu. Jónka, kiž běsche sostała hischcze psched cżahom kolije pschekrocżiz, žebi nop puknu, hrjebja a noha šama a žo we wobliczu sraw.

Z ězd wokrjesneje skupiny łužiskich pčełarjow

Nowa Budyska wokrjesna skupina wotnu swój prěni sjeźd na Boże stpicze we Wulkej Hartawje. Sdobom žo 70tšne wobstacże Wulko-Hartawsko-Bühlawskeje wotnoški wobsjewjechu. Wjele pczełarjow je swojimi hnjezdami mandżelstimi z zyleho wokrjesa a cżesinych hosći běsche žo sešło. Wschitkim žo někotre rjane hodźinki poliećiżchu. Do sjeźda hebi wobydlarjo někotre pczełinišch wobhladachu. Na to wobpytachu wustajeńzu pczełarskeje potrjeby. Popołdnju 1/24 hodź. wjednik wokrjesneje skupiny profesor dr. Leuschel-Budyšći wobdźělnikow witajo Poběgdenje wotewri. Pschitomnaj běschtaj też wobkhodny wjednik krajneje skupiny wyschcźi wucżeć Hohnel z Drjezdżan a wyschcźi veterinarny rada dr. Kern z Budyschina. Mjes druhim žo postaji, so budże sthadowanje z lětu na dniu Božeho stpicza w Schrachowje. Knjes profesor dr. Leuschel dweju sastupjenoju pczełarjow sa 50-lětne pczełarjenje wuznamjeni, nimo njeju też hischcze někotrych druhich z mjeńschej liczbu lět. Wón też w mjenje Budyskeje wotnoški „Delnjeho Sprjewineho Dola" jubilejskemu towarstwu žiwjedżeńsći dar pschepoda.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* S **Drjezdżan.** (Połizy hospodarjay wjednizy we Drjezdżanach.) Połske hospodarske wotpósłanstwo, kiž k podpisanju agrarnopolitiskich srěcżenjow w Barlinje pschebywasche, na swojim domoprucżu z pschewodom stabowego hamta němskeho burskeho wjednika dr. Reichela a wjednika statneho khowneho wotdźělenja dra. Wintera do Drjezdżan pschijědże, hdyž ju hłowny stabowy wjednik katšeho burskeho wjednika dr. Mentzel a wjednik khowneho wotdźělenja Benewitz pschijeschtaj. Połzy hoscżo chazhu žebi jenoż Drjezdżany, jich sajimawosće a wokolinu wobhladaci. Ssrjedu wjecżor wopytachu statnu operu.

* S **Lipska.** (Holzu skłonzowali.) W Kanitschkim statnym lěsu njedaleko Lipska namakachu cżelo nětkoże 18 ha-ź 20lětneje holzy. Najšćerje je mordaŕ holzu wunnjezował. Sšrědu w trawje pokasuja na wojowanje mjes słošnikom a holzu. Njedaleko městna njeskutka jonjaze jésdne kolo namakachu.

* S **Bunzlawy.** (Wulki njedostatk na wodje.) We Bunzlawskim wokrjesu w Schlesiej na njedostatk na wodje storża. Studnje žu pat hižom wusthnyte pat wušachuja. Wodu ledma hischcze sa hudżaju potrjebu dobjaha. W normalnych cżasach sjesche woda we wjesnych sindnjach nětkoże 3 metry wyschko, nětko pat ledwa 40 hacź 80 zentimetrow. Wodu za jšót dyrbja wobydlerjo hušto daloko se rěkow a hatow wosyć. Tola też w hatach je hižom mało wody.

Najnowiše z cyleho swěta

* **W nozy k wutorje žu direktora jamy Leopolda, diplomowcho inżenéra Wiederbolda z Bitterfelda samordowaneho namakali.** Jeho cżelo na ranje mjes Oppinom a Niembergom z pschikrthwom pschikrtyte w pschérowje nadendżechu. Wiederbolda běchu z wuscżelom morili. Wón běsche žo pondżelu popołdnju we žiwom automobilu k rosrěcżenju do Edderiz podał. Potom žo wón sam z wozom do Bitterfelda wrocżi. Najšćerje je nětko njeznaty wóss sadżerjał a Wiederbolda proštk, so by jeho z autom sobu wsał.

* **Po najnowischej powěsći wucżinja liczba woporow njesłoża w belgiskich wuhlowych podkopach 42.**

* **Dzeanskaj letarjej Sabelli a Pond, kotrajž žu na lět z Newyorka do Roma puschcżiskitaj, staj wutoru wjecżor w 9 hodź. po žwozownym pschelecżenju Atlantiskeho ozeana na iriskej kuzje pschistajiloj. Motor jeju letadła běsche žo wobschkodził. Pschi pschistajenju na jemju žo kolejźy letadła žylnje wobschkodjischtej. Letarjej njesranjenaj wostaschtaj. Wonaj dataj letadło swoporjebjeć a nabijataj žo, so mózetaj rjedu do Roma lećeć. Zimaj běsche też palidło nimale wuschło.**

Radio

Pjatk 18. meje žiwischimy.

Königswusterhausen. Nimo znateho wschědneho programma: 6.20 rańšći koncert. 12.10 tacżele. 14 arije z spěwu. 17.50 koncert po pschecżu. 20.15 hodźina naroda.

Lipsk. Nimo znateho wschědneho programma: 5.55 za burow. 8.20 tacżele. 12 pschipołdnišchi koncert. 15.20 za žony. 18.15 hudźba z operettow.

Hischcze wažne i dnjcwcho programma. Königsberg 21 wohoa macj a jeje smjerć. Stuttgart: 19.20 300 lět Hornjo-Ammergawjte passionske hry. Mnichow: 21 opera „Susannine potajnstwo". Warschawa: 20.15 symfoniski koncert. Praha: 20 spěwy. Budapest: 17 orchesterska hudźba.

*

— **Liczba žiwischerjow radia 1. meje.** Shromadne liczba žiwischerjow radia w Němskej wucżinjesche 1. meje t. l. 5 440 031 porno z 5 424 755 1. haprlcze. Potaikim je so liczba w běhu měsaza haprleje wo 15276 pschisporita. W zhromadnej liczbje 1. meje je 445 765 žiwischerjow radia (žiwjetscha nje-zaßkužerjow), kotrejž radiowy dawk njeplacża. Jich liczba je wot 1. haprleje we 31 748 woteběrała.

Towarstwowski powěstnik.

Domowina. Spěwny wotrjad Domowiny (předsydstwo Spěwn. zwjazka) ma dla Domowinskeho zlěta jara nuzne posedżenje přichodny pjatk 18. meje pop. w 4 hodź. w Serbskim Domje.

Lichań. „Zernička" spěwa stwórtk wječor 149 hodźin pola Siwartee w Lichanju. Přińdźe wšitcy!

Hamtske woziewienje z Budyšina.

Nutzholzversteigerung Staatsforstrevier Laußnitz I.

Donnerstag, den 24. Mai, vormittags 1/29 Uhr im **„Ratskeller" zu Königsbrück** rund 430 Stämme (Ki.) 10/34 cm Durchmesser mit etwa 160 fm, rund 1110 Klötze (Ki. mit etwas Fi.) 7/39 cm Durchmesser mit etwa 310 fm. Aufbereitet in den Abteilungen Kahlschläge 1 und 69 und Durchforstungen 2, 3, 27, 37, 67, 68 und 8.

Forstamt Laußnitz. Forstkasse Dresden.

Aufstellung des Ortsarmenverbandes Zochau mit Günthersdorf.

Die vom Bezirksausschuß genehmigte Satzung liegt in den Gemeindeämtern in Zochau und Günthersdorf öffentlich zur Einsichtnahme 14 Tage lang vom Erscheinen dieser Bekanntmachung an aus.

Bautzen, am 14. Mai 1934.

Die Amtshauptmannschaft.

Zamołwity za spisnćelski wobsah: A. Dučman, za nawóstki dr. J. Cyž, wobaj w Budyšinje. D. A. IV. 1934: 2385.

Płaćizny hódne swjatkowne poskićenja

zephir za holćki indanthren metr 0.50
płoćliwa žida wumělske moderne mustry metr 0.75, 0.68
selenik za drasty rjane barby metr 0.85, 0.78
žonjace košle z nošakom a wušiwanjom št. 0.88, 0.78 0.58
žonjace šlypfry wumělska žlda por 1.25, 0.88
polo bluzy za žony z 1/2 rukawu, we wjele barbach št. 0.98, 0.88
žonjace nohajcy čěmna žida, moderne barby por 1.25, 0.98
žonjace rukajcy běłe, z mod. wuhornjenjom por 0.98, 0.75
žonjace šlypfry čěmna žida štuka 1.50 1.35
žonjace spódnje drasty čěmna žida štuka 2.50, 1.95, 1.75
mužace wjazanki moderne mustry 0.95, 0.78, štuka 0.50
žonj. płoćliwe drasty zephir, płoćliwa žida štuka 2.95, 1.95, 1.48
žonjace płoćliwe bluzy moderne přihotowane štuka 2.25, 1.98
žonjace bluzy wumělska žida, nowosće štuka 2.95, 1.98
žonjace suknje čěmno módre, brune, čorne štuka 4.50, 2.95
žonjace khapički moderne formy štuka 1.25, 0.98, 0.78
tkaniny za košle za tydź. swjatok 80 cm šěroke, nowe mustry metr 0.48
košle za tydź. swjatok z wjazanku štuka 2.75, 1.95
muž. zazhibnjene khornarje połwjerde, mod. formy štuka 0.45, 0.25
mnž. športowe nohajcy z khodźadłom, melirow. por 0.95, 0.88, 0.50
mužace podnohajcy pisane mustry por 0.75, 0.50
muž. sačkow. khabaty z 1/2 rukawu por 0.95, 0.78, 0.68

Wobhladajće sebi bjez nućenja mój wulki wubjerk!

A. Bokelmann nasl.

Założeny 1892 **w Budyšinje** **Rěči so serbsky!**

Dobru šklenčku wina běłeho a čerwjeneho za 15, 18, 20 a 25 pjenjezkow dostanjece **w Pfälzer Weinvertrieb** winowej jstwje Oskara Müllera w Budyšinje, znateńa dźiwadła

Za dom a swjedźeń dobre wina w blešach sebi kupuje pola mje

K swjatkam

poručamy:

Bonbony k wočerstwjenju:
Apfelsinowe a citronowe běłizny
Hamburgske měšenje
Kisałe dropsy pot punta 28 pj.
Pfefermincowe lamanje pot punta 28 pj.
Sadowe delčki, pot punta 35 pj
Lodowe bonbony, pot pt 38 p
Polarny lód w kruchach bórčk punta 15 pj.
Nougat, něšto wosebje dobreho bérčk pt. 28 pj.
Pudingowe prózki ze wšelakim słodom puntowaki pakéćik 45 pj. - ze sokoladowym słodom pt. paké. 55 pj

Napoje k wočerstwjenju:
Citronowe mošt punt 55 pj.
Bréčka z malenčeho syrupa punt 55 pj.
Bréčka z jabłukow, bjez alkohola 3/4 l. blesa 75 pj.

Na blido a za bowlu:
„Ensheimer Berg" běłe wino litrska blesa 1.10 hr.

Naš paleny kofej stajnje čerstwy a dobry:
Brasilowe měšenje 1/4 pt. 50 pj.
Campinas „ 1/4 pt. 60 pj
Maragogype „ 1/4 pt. 70 pj.
Mexiko Maragogype, hobrý, naš najlěpši, 1/4 punta 80 pj.
Tha - Ga - Ha kofej bjez kofeina 100 gr. pakéik 58 pj. 200 gr. paké. 1.15 pj.

Apfelsiny - figi - dattle
sadowe a zeleninowe konserwy - wołjowe sardinki - kolbasy - twarožki
čerstwe, płaćiny hódne a dobre
3 % rabata 3 %

Thams & Garfs
w Budyšinje
Hłowne torhošćo 8.

Meble

a pólstrowane twory
poruča po najnižšich płaćinach
Handrij Štrympa
w Budyšinje na Rózowym hasy 15
wam Serb!

Jězdne rjady
„Blitz"
lětne wudaće 1934
płaćizna 1.— hr.
hromadźe z wosebitym zešiwkom za autobusy na předań
w Serbskej knihaŕni

K swjatkam

a za
serbske kwasy
poručam:
pječene jerje . . pollitrska tyza 42 pj.
zawalene jerje . .
bismarckow. jerje litrsk. tyza 58, 68 pj.
krónowe sardinki
jerje w želeju . .
wołjowe sardinki 15, 25, 35, 45 pj.
3 tyzki 40, 60, 95 pj.
mjasowa solotej punt 80 pj.
jer owa solotej punt 72 pj.
marmelada z čerstweho sadu punt 45 a 60 pj.
bunowy kofej za kóždu płaćiznu
twarožk štuka 15, pt. 35 pj.
kisałe a čerstwe kórki
čerwjene a polonowe wino litr jenož 74 pj.

M. Hupko
rybowy a delikates. wobkhod
na Jerjowej hasy 11
(přjedy C. Hartung)

FAHRRÄDER
OPEL
GROSS-VERKAUFSSTELLE

Wjesoła jězba do zelenecho . . . . .
z Opel kolesom za hr. 57 55.-
mantle a šlauchi za kolesa, pumpy, přisłuški a narunace
dźěće jara tunjo a wulki wubjerk!

D.K.W. Lebelt
w Budyšinje
Zwonkowna Lawska hasa 30

Gardiny
kupujće derje a płaćiny hódno pola
Kurta Erlera w Budyšinje na Žitn. wik. 28

K swjatkam

krasne
lěčne modele
Pyjama-črij lohke a češne 7.90
Lěčna radosć, pleceny črij za čerpjace nohi jara přihódny 6.90
Opanki, wurjadnje krasne mustry, šěre a běłe 3.90
wulka moda
Mercedes-črije elegantne, za knježow 12.50, 9.75

Heinrich
Mohr
w Budyšinje
na Žitnych wikach

Kupujće we kolonialnym wobkhodźe a rybowej centrali
Herrmann Kurio
w Budyšinje
Zwonk. Lawska hasa 24

Lanz - Bulldog - trekarje
za češke transporty, abo na rolu a k pohonej, dźesać tysac króć w trjebanju. Generalny zastupjer
Carl Gast w Budyšinje
Telefon 3290

Pytam
2 srčnkow
kotrajž móžetaj derje sye. Prošu hnydom so zamołwić
w Khrósćecach čo. 62

Najtěpša přileżnosć je w Kukowjez a wuměnkarja aboza młode mandželstwo derje zderžana
kněžka
z rjanej zahrodku a z 2 kórcomaj dobreho pola je za **3600 hr.** na předań Zamołwjenja pod **J 12** na wudawarju Serbskich Nowin

Sprawnu katolsku **holcu** do lohkeho domjaceho dźěła pytaju k **1. junijej** do **Radworja.** Zamołwić w Serbsk. Nowinach.

Dobr. pohonča pyta **Guda w Hrubjelčicach**

Tricbany kowarski grat
wjerćik (Bohrmašine), kowadło a druhi grat jara tunjo na předań. Bliže zhonić we wudawarni Serbskich Nowin

K swjatkam

kupujće płaćiny hódno klobuki, čapki, wjazanki, sportowe pasy, sportowe nohajcy pola firmy

Hugo Lehmann
w Budyšinje Bohata hasa 25
Njedźelu, 13. meje, wotewrjene

Kěžorski wnčah, 5 punt. měšk jenož **1.10** hr.
jerje w želeju . tyzka 43 pj. | tučne jerje w tom. južcy 25 pj.
pječ. jerje bjezh. tyzka 43 pj. | tučne jerje filet w tom. 22 pj.
zawal. jerje w remoul. 43 pj. | port. wołjowe sardinki
zakusk w remoul. tyzka 43 pj. | tyzka 65, 35, 30, 24 pj.
filetowe jerje w majon. 43 pj. | němske, mjen. Fettsild
mórski łosos, mity tyza 48 pj. | tyza 45, 25, 20 pj.
Kofej 1/4 punta 80, 70, 60, 50 pj.
3% rabata w Edeka-znamkach 3%
Paul Martschke
w Budyšinje, Kěžorska dróha 22

Dobre črije

wšěch družin
pučowańske a jězdne škórnje, škórnje za dźěławu službu, črije po předpisnje za H. J. a B. D. M. čełozwučowańske črije, sandale z kože, domjace črije, drjewjancy, filcowe tofle, črije za třěchi kryjerjow dostanjece najtuńšo pola firmy
Willy Sommer **Serbske hrjebje 8**

Moja
swjatkowne poskićenje
njech sebi kóždy derje přehlada a nichtó njeskomdźi wopytać
KUPNY DOM
MAX HERDE
w Budyšinje na Kamjenitnej hasy

drastowe khornarje, wosebite poskićenje	wot	0.25
žonjace bluzy, přileżnosć, kóždy so dźiwa	wot	0.29
košlički za najmjeńše, trikoty tunje		0.19
šlypfry za dźěći, wosebite poskićenje	wot	0.29
žonjace šlypfry, małe wulkosće		0.39
žonjace mako-šlypfry, wšě wulkosće	jenož	0.50
žonjace šlypfry, kreep, wumělska žida, tunjo		0.75
žonjace šypfry, charmeus, wulkosć 48-50	jenož	1.00
holćace pullovry, čista wołma	jenož	0.95
mužace pullovry, bjez rukawow, wšel. wulkosće, wot		0.29
hólćace pullovry, bjez rukawow, wšel. wulkosće, wot		0.29
mužace Polo-košle, wosebite poskićenje	wot	0.95
dźěćace drasty, wosebite poskićenje, tunjo		1.35
dźěćace trikoty, bjez rukawow, dobra přileżnosć		0.25
holćace Polo-suknički, wosebite poskićenje		0.39
dźěćace podnohajcki, čorne, wšelake wulkosće		0.15
žonjace nohajcy, wumělska žida, čorne	jenož	0.19
holćace pryncesowe suknje, mako, tunje		0.59
holćace pryncesowe suknje, płat, wšelake wulkosće		0.59
holćace drastowe fale, indanthren		0.95
žonjace fale, Winska forma, indanthren		0.95
žonjace košle z paskom, z cankami		0.59
žonjace košle, ze zapinanjom na ramjen., z wušiw.		0.95
žonjace nohajcy, běłe, wosebite poskićenje		0.25
mužace košle z podšćom	wot	0.95
mužace košle z kopřiwiny, přileżnosć	wot	1.35
mužace košle, běłe, přileżnosć	wot	1.95
mužace zwjerśne košle, běłe, wos. poskićenje,	wot	1.95
mužace zwjerśne košle, běłe, přemustrowane,	wot	2.95
mužace košle k swjatokej tydźenja, přileżnosć,	wot	1.95
mužace nócne košle, přileżnosć	wot	1.95
mužace spódnje košle, mako	wot	0.95
mužace spódnje kholowy, wšě wulkosće	wot	0.95
mužace nohajcy, wosebite poskićenje	wot	0.25
mužace nohajcy, wumělska žida, składnosć		0.50
samowjazaki, najwjetši sortir	wot	0.25
kopřiwina za košle, wosebite poskićenje	wot	0.25
linon, 80 cm šěroki, wosebite poskićenje	jenož	0.39
mako-sukno, wosebite poskićenje	jenož	0.39

zephir za drasty a košle 0.29	sportow. tkaniny za drasty a bluzy 0.50	Panama, mustrowany, tunjo 0.60
Chrep de chine, jenobarbny 0.95	Panama, wumělska žida 0.75	Georgette, wumělska žida 0.75

Israelec wulkoreźnistwo w Bukecach

poruča k swjatkam k tunjemu nakupej:
howjaze mjaso, tučne a libite punt 45—50 pj.
gulašowe mjaso punt 60 pj. **roulady** punt 70 pj.
swinjace mjaso, bruch, pleco, topatka punt 60—65 pj.
rjap a kotlety pt. 70—75 pj. **čelace mjaso** pt. 60—75 pj.
kolbasa k warjenju, libita kolbasa (Mettwurst). pólska kolbasa
hońtwijerska kolbasa, kobołkowa kolbasa punt jenož 70 pj.
twjerda servelatna a salami kolbasa punt 1.50 hr.
mjehka servelatna a salami kolbasa punt 1.00
ff. zawalene a jadriwe pleca, jara mite punt 1.00
sušene mjaso, nježne a přerośćene punt 80 pj.
rozsołowe mjaso, 4 pty. 1.— hr., **rubane howjaze a swinjace mjaso,** punt 65 pj., **tuk, połč, łój,** wšitko we wulkim wubjerku
jara tunjo, wšo čerstwe a přestudźene

Kupujće pola našich inserentow!

Džakuju so Serbskim Nowinam
zo su mi po njezbožu mojeje žony Hany **450 hr.** pomocy zawěsćiłe.
W Radworju, 16. meje 1934
Mikławš Heńka

Přiloha k čisłu 113

SERBSKE NOWINY

Šwórk 17. meje 1934

Wot hajnkownje hač k wjescy Swinarni

W klóštrskej wokolinje namakaš wjele starych statokow, kotrež mohłe nam wjele, wjele powědać. Dźensa słuša naše wobkedźbowanje Swinarni, kiž ma wosebje typiski raz.

Po Kamjeńskej dróży dóstanjemy so lohko do naspomnjeneje wjeski, tola lěpje je, hdyž sebi hač do klóštra Marijineje Hwězdy dojědźemy a so wot tam pěši na puć nastajimy.

Móžemy pak přez Lipjo, pak přez staru skału hić, po starym Budyskim puću, hdźež běchu prjedy kupcy a postilijon jězdźili. Přez Lipjo je rjeńšo! Na wuzkich sćežkach přińdźeš borzy nimo hata. Lisćate štomy skitaja će před prażacym Božim słónčkom a ławki přeprošuja će k wotpočinkej a k připosłuchanju krasneho koncerta domjacych ptačatow.

Prjedy hač do wsy přińdźoš, wita će wulki hat, a při haće steji prjedawši klóštrski młyn. Dźensa bydli tu knjez Lebza, dołholětny čitař Serb. Nowin, kiž wukonja rězbarske dźěła a powuživa k pohonej swojich mašinow wodneje mocy. Jeho třěchu debja njewšědnje rjane wulki napohlad ze swojimi štyrimi rohami.

Zastupiš-li do wsy, widźiš wosrjedźa mały łiačik, k kotrymž kački a husy pluwaja. Te, kotrež su so nažrałe, sedźa na trawniku.

A hižo bližimy so k Swonec korčmje. Zastupimy do zajimawych městnosćow Swinarńskeje korčmički.

Kajki měrny začišć na tebje prěni napohlad čini. Hdyž so za blido sydneš a sebi jstwu kedźbliwje wobhladuješ, pytnješ, kajke bohatstwa wobsedźi tuta stara korčmička. Nad sobu widźiš wulki klóštrski wopon ze špihelowymi pismikami. Klóštr je tutu korčmu z privatneho wobsedźeństwa přewzał. Čitaš: 1762. Hnadna knjeni Kordula Trautmann. Potajkim pod jeje wjednistwom bu tuta korčma ze klóštrskim wobsedźeństwom.

Z prěnim wobsedźerjom korčmy běše hrabja Thurn z Thaxis, założeř pošty. Haj, runje za swoju póstu trjebaše tute městnosće. Wězo běše tehdom wšitko hinak. Při zemi běchu wulke konjerńcy za konje, z kotrymiž posoł do Budyšina jěchaše. Tu we Swinarni wuměčeni sebi swojeho konja, přetož běše po dalokim puću sprócny. Při konjeńcu běše prjedy wulka jstwa, hdźež za wulkimi khachlemi pohončojo sydachu. Khachle mějachu spodźiwny twar. Dokelž běchu jara wysoke a poměrnje šěroke, běchu do nich skhody zatwarjene. Na tutych a wyše nich na khachlach sydachu nětko pohončojo a při słódnym pachanju dołheje dymki powědachu sebi wo rubježnikach, kiž w tamnym času hišće w našich stronach zakhadźachu. Horjeka w prěnim poskhodźe, hdźež je dźensa žurla, běchu jstwy k přenocowanju. Běše jich štyri: Zhorjelska, Lipsćanska, Wrótsławska a Lěhničanska.

Pozdźišo běše z wobsedźerjom jedyn bohabojazny a dobroćiwy člowjek, kotryž měješe dwě dźowcy. Tutej wostaštej njewudatej. Tehdom steješe hižo klóštr ze swojimi wysokimi murjemi a swojej zelenej cyrkwičku. Klóštrske knježny sebi často wukhodźowachu. Najradšo pak dźěchu do Swinarnje ke korčmarjec dźowkomaj na wopyt, přetož tam poskićeše so kóždy raz słódke mloko z dobrej caltu. Wězo měješe kóžda klóštrska knježna šlewjeř w mjezwoču, zo njeby spóznać była. Tehdy smědźachu so hišće swobodnje wukhodźować. Dokelž pak njeměješe tamny korčmař nikoho, kiž by mohł po nim korčmu přewzać, da so klóštrej naručeć, zo jemu swoje cyle wobsedźeństwo, wobstejace z wulkeje korčmy a krasneje zahrody a ze 180 kórcami pola, zapisać da. Za to pak dyrbješe so klóštr zawjazać, zo so za wotkazarja kaž też za jeho dźowcy hač do smjerće postara, štož so też sta.

Nětko postaji klóštr tu swojeho hejtmana, kiž dyrbješe so za tutón „forbark“ starać. Při tym pak hubjene nazhonjenja činješe. Tuž přińdźe skónčnje tak daloko, zo so „forbark“ přenajowaše. Najeńk měješe 4 konje, wjele kruwow a druheho skotu. Wot lěta 1842, hdyž so nowa Kamjeńska dróha natwari, běše kónc z rjanym wobkhodźowanjom w starej korčmje.

Prjedy hač běše knjez Swon korčmu přewzał, štož so w lěće 1891 sta, hospodarješe na njej jeho přichodny nan Schönfeld. Tutón běše rodźeny Čech. Dokelž njechaše we wójsku słužić, ćekny do Němskeje a dźěłaše prózdni čas w Halštrowje. Borzy bu do klóštrskeho zastojnstwa přijaty, hdźež zezna klóštrsku hospozu, z kotrejž so pozdźišo woženi. Sta so, zo trjebaše klóštr noweho korčmarja w Swinarni, za kotrehož so hnydom Schönfeld zamołwi. Tutón měješe dźowčičku, do kotrejež so knjez Swon, nětčiši korčmař zahlada a so skónčnje z njej woženi.

Swinarnja běše wosebje přez swoju zrěbcowinu sławna a znata, kiž słušeše korčmje.

Tola w Swinarni je hišće wjacy zajimawosćow. Najstarša khěžka je nětčiša Juršec. Je to prjedawša hajnkownja, kotraž běše so prjedy klóštra natwariła. Sem jězdźeše hrabja Bjarnat z Kamjenca na honjtwy a tu w hajnkowni sebi rady wotpočny. Tak njeznajachu tehdom hišće Swinarnju, ale jenož hajnkownju z prastarym lěsom. Hajnik měješe wulke stadła swini.

Pozdźišo natwari mjenowany hrabja po znatej podawiznje też klóštr. Wón trjebaše ludźi, zo bychu pola a skót wobstarali. Za nje so w Swinarni khěže natwarichu, hdźež smědźachu bydlić. Tak nasta po času wjeska, kiž so po wulkim stadle swini, hajnikej słušaceho, Swinarnja pomjenowa.

Kowarnja, kotruž hišće dźensa widźimy, pokhadźa z časa, hdyž běše Thurn-Taxis wobsedźer korčmy.

A štož w žanej wjetšej wjescy njepobrachowaše, — piwarnja, — běše w Swinarni. Steješe pódla stareje kowarnje.

Štóž Swinarnju njeznaje, njech njeskomdźi, sebi tutu zajimawu wjesku wobhladać a přećelneho korčmarja wopytać.

Wobrazaj wo wójnje w Arabiśkej.

W cjaću, tiž je ju po fotografowanju tuteju wobrazow minył, je ju arabiśke wojowanje rozsudźiło. Wójsko kraja Wahabitow Ibn Sauda je jemeńske hłowne město Hodeidu dobyło a wulke dźěle jemeńskeho kraja wobsadźiło. Na wobrazomaj widźimy jěcharjow na wjelbłudach a pěšikow jemeńskeho wójska z hłowneho města Hodeidy do wójny cjahnyć. Woni ju njedobuchu.

Wusudźenja

Wusud w procesu přećiwo falšowarjam bankowkow

pšched Budyšim krajnym sudom.

Wuńud w procesu pšećiwo falšowarjam bankowkow, wo kotrymž we wčerawšnim cźišće rozprawjachmy, je ju hišće wčera krjedu pšipołdnju wotjewił. Sud je sćěhowazy wuńud wotjewił:

Kóhler dosta 10 lět khłostańnje a shubi cźestne prawa na dźesać lět, staji ju pod sćitarju jatbu a policajsku dohlad;

Krjenj dosta 4 lěta khłostańnje;

Richter a Pjech dostaschtaj po 3 lětach khłostańnje;

Scholta a Matiza dostaschtaj po 2 lětomaj a 6 měsacomaj khłostańnje;

Rjelka dosta 2 lěcje khłostańnje; po Kóhlerju mjenowani shubichu nimo teho cźestne prawa na 5 lět;

Kosojeb dosta 2 lěcje jastwa a shubi cźestne prawa na tři lěta;

Lipta a Thoniz dostaschtaj 1 lěto jastwa a shubichtaj cźestne prawa na dwě lěcje;

Rjelzyna dosta 4 měsacy jastwa i wupruhowańskim cźasom.

*

§ Wjazy trjoch khłostany sahrodnik Alwin Pětsch i Rafej, napohlet w Budyschinj, bě wobstorjeny, jo je sypłał sudniskim pokładnju wobshudźeć. Hdyž běchu jeho 18. oktobra 1933 pšched Budyšim šawniščim sudom pšchi jednanju pšcheźiwo Teichertej mandźelskimaj jako

Jurij Winař:

Humor w našim basnistwie

Wumělske wuplody našich, też najlěpšich basnikow a spisowaćelow maju z wjetšeho dźěła podobny wosud kaž naše nowše a tož starše hudźbnine, mjenujcy, zo we bibliothekach ćicho drěmaju abo so na składach zapróšeja. Naš lud nima zajima dosć, a skónčnje też nic časa k čitanju basnjow. W našim času móžemy to dospołnje zrozumić. Prosty lud wobhladuje baseń stajnje jako nješto „ziwjenju cuze — zdalene“ a nima tehdła žaneho znutřkowneho zwiska z basnju. Tehdła nje je z hospodarskeho stojnišća dźensa wjacy zamołwić, zo so stajnje zaso zběrki basnjow wudawaja, z kotryž naš lud nima ani idealneho ani nětkajkeho druheho wuspěcha. Nakładnik pak ma potom jenož starosć, kak by cyle wěsće drobotne knihi, tola za naš lud njewušne před molemi zakhował. Z tym njechcu prajić, zo so docyła njesmě žana serbska kniha wjacy wudać, ně, zo dyrbi so při wudaću knihow na to dźiwać, štož lud zrozumi, a što ma rad. Dyrbimy naš lud k čitanju wočahnyć! To je móžno, hdyž so ludej maćizna do ruki dawa, za kotrejž wón hraba.

Kajka dyrbjała tuta maćizna być? Naši katolscy Serbja čitaju też rad nabožinske powědanćka a legendy, tehdła so też njedyrbjało na tuto polo literatury zabyć! Wosebje pak skutkuje na lud wšěch worštow strowy ludowy humor. Při „humorje“ njemyslu jenož na žortowanje a na tak mjenowane wšoswětne wolbrnosće, ale na wjesołe wjesne podawki ze serbskeho žiwjenja, kiž so z dobrej ludowej ręču předstaja. Mysłu tu na přikład na „wobrazy ze wsy“, kotrež Serbske Nowiny tydźeńscy přinošuja. Tajko nješto lud z wulkim zajimom čita. W našej serbskej literaturje mamy dosć tajkeje humoristiskeje maćizny. Wosebje dweju zastupjerjow serbskeho humora, kotrajž staj na swojej ludowej ręči woprawdźe klassiskaj, chcu tu wosebje wuzběhnyć: Bjedricha-Radlubina jako prosaista a Jana Hajnca jako pěsničkarja.

Bjedrichowy humor je swojorazny serbski; we wobšernych powědańčkach rysuje nam wustojnje khararkteristiku serbskeho luda, wosebje burskeho stawa. Je spodźiwne, zo móžeše so w tak ćežko khorym člowjeku, kaž Radlubin stajnje bě (na wšě 17 lět njemóžeše khorosće dla Božu mšu swjećić) tak zloty humor błyšćeć!

Radlubin njeje so jenož — to chcu tu sobu naspomnić — w humoristiskich powědańčkach spytał, jeho basniska wobdarjenosć je šěrša.

Pódla jeho nabožnych powědańčkow a legendow słyšiš też wótćinski hłós. „Serbske barby“ su jemu wuznaće Serbskeje narodnosće. Też rjany rjad lyriskich wuplodow je nam Radlubin zawostajił: Mjenuju jenož jeho krasne basnje kaž: „Zrudna wutroba“: „Moja lubosć“ abo „Kokula“. Tola Radlubinowe hłowne polo su jeho humoristiske powědańčka.

Dwaj hłownaj zaměrkaj basnika spóznawamy jasnje z Radlubinowych dźěłow.

Wón spyta:

1. „Zapřinmyć wosebitosć serbskeje ludnosće a tak so dobyć do dušineho žiwjenja.
2. Poskićeńki w dobrej serbskej wjesołej mysliecy podać.“*

Tutón zaměr drje je Radlubin też dospołnje docpěł. Smy často překhwapjeni, zo zamóže k nam we tak wěrnej woprawdźitosći porěćeć, dokelž čerpa swoju maćiznu z hłubiny duše, ze znutřkowneho nazhonjenja serbskeho człowjeka. Wšitko pak wón hišće sylnje wožiwja ze swětłymi barbami ludoweje wjesełosće.

Zo žiwjenje njeje stajnje lohke a wjesołe, je drje runje Bjedrich Radlubin sam na sebi najbórje nazhonił. Tola wón ma zbožownu powahu, zo w sebi samym wotdobywa khutnym a hórkim hodźinkam swětneho žiwjenja wjeselu stronu. A runje to dźě je, štož nam jeho jako woprawdźiteho humoristu wuznamjenja. Na jednorych, wšědnych, wjesnych podawkach pokaza so nam přeco zaso w nowym swětle błyšćate ludowe wobrazki. Wulcy zajimawe je při tym rozwiće jeho ręče, raz a wšelakosć jeho humora! Cyle swojorazne a krasne su jeho wurazy a přirunanja, kotrež so mjez rjadkami jeho powědańcow ronja. Su to ryzy wurazy z ludoweho ertа. Jenož někotre z nich njech tu mjenuju: Bojaznemu „stawaju włosy na hłowje, kaž hozdźiki“. Spróchnemu minje so nóc, „kaž by z čapku wo zemju dyrił“. Překwapjeny činješe wobličo „kaž kokoš, hdyž je jejka zujesła“. Abo: naswarjeny „čehnješe ze jstwy, kaž khromy ganzor z mokrymaj křidłomaj“. Nastróženy „hrabny sej za hłowu, kaž by chcył wšón swój rozum do horšće brać“. Wosebje plastiske pak je sćěhowace přirunanje: „Dešć liješe so z kanawni a ćma bě zo mohł motyku do njeje pójsć“, abo „Haudrij pójsny so jemu kaž brěmjo pluwow za ruku“. Hižo tute krótke přikłady swědča nam wo wurjadnej ludnosći Radlubinowcho pjera. — A tajke nješto naš lud njedyrbjał z radosću čitać!

Kaž hižo naspomnich, njeje Radlubin jenož basnik ludowych a humoristiskich podawkow, jeho basniska wobdarjenosć saha wjele dale a je wjacystronska. Jeho basniske wuplody mohłe so po swojim znutř-

* Hlej k tomu: Maks Rječka, Mikławš Bjedrich-Radlubin a jeho wuznam: Serbski student 1930 čo. 2/3.

šwědka žitnicheli, bě wón pschi šudniskej pokładni 18 hr. žadał, prajiąc, so je šo jemu ſ jeho pschešłuschenjom psched šudom sadźěwało, Grošenhainšte wiki wopytacź, tam šadowe schtomiki, tak mjenowanu šhutnu tworu, schtuku po 28 pj. nakupicź, so by je po 1 hriwnje dale pschedawał. Nětkoždy 54 hriwnow je šaſtužiło mohł, tola chce šo ſ 18 hr. spokojicź. Pokładniny šastojnik bě šo šapowědźił, šabane pjenjezy wupłacźicź. Budyšti hamtšti šud bě Pětšcha k jastwu na 10 dnjow šasudźił. Tón bě šo pschečiwo tomu powołał a psched małej khłostazej tomoru prějeſche, so je chžył šudniſku pokładniu šlědźacź. Tutón šud měješche ſa dopokasane, so bě šebi Pětšch ſe šwojim njewěrnym wudawanjom chžył 18 hr. wulschcźicź, so je potajtim wo špytane jebanſtwo jedna. Doſcheł pak bě Pětšch šwoje žadanje, so je jemu pjenjes ſa šwědčenje wupłacźi, tón šamy dźeń popoldnju wróćił, prjedy hacź bě šo namjet na khłoſtanje šapodał, byrbješche šo prjedawšchi wušud powalicź. Pětšcha wuwinowachu.

§ Wo niſkim smyſłenju paduschſtwo šwědčeſche, kotrejž bě pjeca dla paduschſtwa hižo khłoſtany jahrodnik Martin Hanž Wagner w Budyšchinje ſtučił. Loni 26. nowembra bě invalidny rentnar Jan Fiedler na Židowje na row šwojeho šyna w pohrjebnischcźu na Hrodźiſchku k jeho poczeſčenju njedźelu ſemrětych ſ módreho ſchmrěła pleczeny a ſ wjelkowymi miſkami wudebjeny wěnz, 12 hr. hódny, potoſił a wěnz ſe želeſnymi hokami k ſemi pschitykanyk. Popoldnju 22. dezembra bě wěnz hiſchcze na rowje leżał, dźeń poldźiſchо bě šo ſhubił. Bórſy po tym běchu tón ſamy wěnz na jenym rowje Tuchořikeho pohrjebnischcźa namakali, tola běchu šo ſ njeho hable wotſtronike a šo měſto nich dźełane twěrdi a ſtelke pschitykle, kajšež běchu šo tónz dezembra ſ dweju druheju rowow na Hrodźiſchku tehorunja kradle. Wěnz ſa Tuchořike pohrjebnischcźo bě Wagner najſkerje šwojemu pschečelej Kunathej podał. Wot Hartunga bě šebi 6 hriwnow šapłacźicź dał. Wagnerej bě Budyšti hamtšti šud dla paduschſtwa ſ khłoſtazym wukaſom dwě njedźeli jastwa napokožił. Jeho pschečiwjenje pschečiwo temu bě hamtſti šud wotpokasawſchi khłoſtanje na 3 měſazy jastwa powniſchił. Jeho šapodate powołanje njeměješche wuſpěcha. Wagner drje ſpyta, paduschſtwo ſaprěcź, mała khłoſtaza komora pak měješche jeho tehorunja ſa pschepokajaneho, ſpóſna khłoſtanje ſa prawe a Wagnerowe powołanje ſaczíkny. Też ſhubjenje cžeſnych prawow na 2 lěcze, kotrež bě hamtſti šud wupraſił, bo njeſpuſchcźi.

Sport

Jara zajimawa hra.

Prěni dźeń ſwjatkow přijedu do Radworja Biskopčansey koparjo. Je to jara ſylne muſztwo, z kotrymž chce so Radworſke prěnje muſztwo wo dobyća bić. Dwě to jara zajimawa hra, kótž hodź. je zakop. Prjedy toho hrajo Radworſke druhe muſztwo napřeco Biskopčanskemu II. reserve. Byrnjež bycha so Radworſcy dyrbjeli z Biskopic bjez wuſpěcha wróćić, maja tola wulku nadźiju, zo dobudu.

Přetož w-Khróſćicach dobuchu woni nad jich najwjetšim njepřećelom, nad Ralbičanami. Ralbičenjo hrajachu při započatku ſ dobrym wuſpěchom, zo ſo přihladowarjo myſlachu, zo budźa Ralbičenjo ſ wulkim dobyćom ſo do domizny wróćić móc. Třełachu mjenujcy njebojazńe na Radworſke wrota, a třełichu do połčasa tři wrota, 3 : 0 za Ralbicy! Tola energija Radworčanow njepuſći. Ći hru hiſće zajimawšu ſčinichu hač bě. Z krasnej kombinaciju hrajachu a praskachu před Ralbičanſkim wrotami, zo ſo tuči bojeć počachu. Prěnje wrota za Radworſ padnje bórzy a po tym druhe. Wulka napjatoſć knježi w přihladowarjach, jedyn ſo wjeſeli nad wuſpěchami Radworſkich koparjow a druhi ſo boji, zo Ralbicy hiſće přěhraju, jeli tak dale pójźe. Krótko před końcom padźechu třeće wrota 3 : 3. Dokelž ſo wo diplom hraje, dyrbi ſo hra wo dźeſać mjeńšinow zdělšić. — To rěčachu ſo — tak ſkok hač rozsudne wrota padnu, je hra skóńčena. Zaso ſo Ralbičenjo a Radworſcy koparjo měrja. Tola khmaňša technika někotrych Radworſkich nadběhowarjow dopomha, zo ſtwórty króć bul do Ralbičanſkich wrotow padny. Hra je skóńčena — Radworſcy ſu dobyli!

Tuta najzajimawša hra je jara wjele ludu na kopańſke měſtno ſcahnyło. Po dołhim čaſu dobychu raz zaſo (abo je to hakle prni króć?) Radworſcy nad Ralbičanami.

Přjedy tutej hry dobychu Khróſćanſcy I. napřeco Ralbičanſkim II. 2 : 0 a Radworſcy přećiwo Khróſćanſkim II. 2 : 0. Tak ma Radworſ dwaj diplomaj a Khróſćicy jedyn. Bóh dal, zo by to wšěm tyło!

Wo sadźenju při wuſchanju koni

Mnohi wopytowarjo wujſchanja koni bychu też rad nad na konje hadźeli. Tola w tym žu pschemnałe znaćí, ſo bychu wot wješeho konja bobjeze wocžakacź mohli, pschetož ſprěnja ſuły hadźeć konje pschemako ſmaje, jdruha pak ma malo abo ninta dozpła ſaneje ſkładnoſće, konje ſchtudowacź, hdyž běja. Jemu njeje mózno wjetſche wujſchanje kaž w Barlinje a Drježdźanach wopytacź. Mnohim čittarjam pak je pschemako znate, ſo je provinſka wujſcharnja we Lutowſkich dźełanjach, kotruž je wyſchſcha wyſchnoſć we Barlinje ſ wjetowanjom pschipóſnała, w pokledních lětach na najpředńiſche měſtno provinſkich wujſcharnjow ſtupiła.

Wěſo hadźenje provinſkich wujſcharnjow njemóže tak wulki wobrot wunjeſcź, kiž wujſcharnje hłownych měſtow — po měriđle pak ſo tu wo ſamſne pschimérjene dźěły jedna. Kaž ſo to někto ſ tym hadźenjom ma? Znaty hadźeć njeſmaje konje, kiž ſu k wujſchanju pschipuſchczene, wón tež nadrobińſchu jčcharſku khmanoſć koni njeſmaje. Sšadźeć poda ſo potajkim na wodźiſchčo, kiž ſo blisko dźeću třeće wrota 3 : 3. Dokelž so wo diplom hraje, dyrbi so hra wo dźesać mjeńšinow zdělšić. — To rěčachu ſo — tak skok hač rozsudne wrota padnu, je hra skóńčena. Zaso so Ralbičenjo a Radworſcy koparjo měrja. Tola khmaňša technika někotrych Radworſkich nadběhowarjow dopomha, zo ſtwórty króć bul do Ralbičanſkich wrotow padny. Hra je skóńčena — Radworſcy ſu dobyli!

Tuta najzajimawša hra je jara wjele ludu na kopańſke měſtno ſcahnyło. Po dołhim čaſu dobychu raz zaſo (abo je to hakle prni króć?) Radworſcy nad Ralbičanami.

Přjedy tutej hry dobychu Khróſćanſcy I. napřeco Ralbičanſkim II. 2 : 0 a Radworſcy přećiwo Khróſćanſkim II. 2 : 0. Tak ma Radworſ dwaj diplomaj a Khróſćicy jedyn. Bóh dal, zo by to wšěm tyło!

Wo sadźenju při wuſchanju koni

Mnohi wopytowarjo wujſchanja koni bychu też rad na konje hadźeli. Tola w tym žu pschemnałe znaćí, ſo bychu wot wješeho konja bobjeze wocžakacź mohli, pschetož ſprěnja ſuły hadźeć konje pschemako ſmaje, jdruha pak ma malo abo ninta dozpła ſaneje ſkładnoſće, konje ſchtudowacź, hdyž běja. Jemu njeje mózno wjetſche wujſchanje kaž w Barlinje a Drježdźanach wopytacź. Mnohim čittarjam pak je pschemako znate, ſo je provinſka wujſcharnja we Lutowſkich dźełanjach, kotruž je wyſchſcha wyſchnoſć we Barlinje ſ wjetowanjom pschipóſnała, w pokledních lětach na najpředńiſche měſtno provinſkich wujſcharnjow ſtupiła.

Wěſo hadźenje provinſkich wujſcharnjow njemóže tak wulki wobrot wunjeſcź, kiž wujſcharnje hłownych měſtow — po měriđle pak ſo tu wo ſamſne pschimérjene dźěły jedna. Kaž ſo to někto ſ tym hadźenjom ma? Znaty hadźeć njeſmaje konje, kiž ſu k wujſchanju pschipuſchczene, wón tež nadrobińſchu jčcharſku khmanoſć koni njeſmaje. Sšadźeć poda ſo potajkim na wodźiſchčo, kiž ſo blisko tóždeje wujſcharnje namaka, ſo by šebi formy jenoſtliwych wujſcharſkich koni wobhladał. Po formach konja ſo hadźeć potom roſſudźi — khiba ſo formu ſ tak mjenowanych „tippow“ ſmaje.

Pschi wujſchanju koni hadźa ſo na „dobyćeže“ a „měſtno“. Na dobyćeže hadźa ſo pola konja, kiž je pod ſtartowym dohładom ſjejał a bjez protesta jako prěni ſ wothknjenu kónz dozpěje. Sšadźenje wo měſtno je ſamſne, jenož ſo ſo pschi wujſchanju 4 hacź 6 koni ſa prěnjeju, ſa drjowu na měſtno hadźa. Protestowacź móže jenož wobſedźer, jěchař abo wuwuczeř konja, kiž je pschi wujſchanju wobdźeli. Schtóž ſobu hadźa, podcžinkuje ſo wěſo poſtajenjam totalizatora.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Die Bautzen-Neukircher Straße wird wegen Bauarbeiten in den Fluren Stiebitz und Grubschütz vom 22. d. M. ab während der Dauer der Arbeiten gesperrt. Der Fahrverkehr wird über die Bautzen-Oberschau-Gnaschwitz-Neukircher Straße gewiesen.

Bautzen, am 14. Mai 1934.

Die Amtshauptmannſchaft.

Wegen Beschüttung werden vom 16. d. M. ab während der Dauer der Arbeiten gesperrt:

1. Die Kommunikationswege Birkau-Spittwitz und Birkau-Gaußig in Flur Birkau unter Verweisung des Verkehrs über Großteichen;
2. der Kommunikationsweg Salzenforst-Bolbritz in Flur Oberuhna unter Verweisung des Verkehrs über die Bautzen-Kamenzer Staatsstraße.

Bautzen, am 15. Mai 1934.

Die Amtshauptmannſchaft.

Städtische Freibank Bautzen.

Sonnabend, den 19. Mai 1934:

8—11 Uhr für die Nrn.: 4301—4750.

Rohes Rindfleisch, das Pfund 30 Pfennige.

Rohes Schweinefleisch, das Pfund 35 Pfennige.

Die Freibankverwaltung.

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk 17. meje 1934.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,500	100 pólsk. złotych	47,23
1 jendźelski punt	12,765	100 čěskosł. krónow	10,425
100 šwajc. frankow	81,70	100 franc. frankow	16,50

Barlinſka burſa ſwoje wčerawšche wikowanje khětro žłabje wotewrì. Wiſte ſwjatkowne ſwjate dny hižo na wobtkod burſu ſtutuja, ſo ſo wjacy prawe žiwjenje ſ jewuwije. Kuſy kazijow pschi měrnym wikowanju wjetſcheho pschemènjenja njejapiſchu. Trochu žiwiſche běchu wiſti rentownych liſcźinow.

Barlinſke žitne wuſkowiki. W poſkiczenju žita ſo wčera nicžo njepschemèni. Nóžka ſo tójšo pschedawaſche hač předtym. Tola pschenicź nedźiwnu tak praxe ſa dane płacźiny płacźeſe. Muka měješche khětro měrne, tola ſtajne wiſti. Wowſa ſo jara malo poſkiczeſche, kupzy pschi poſtupowazych płacźijnach jenoſ najnuſniſche dźełby kupuja. Jeczmjeń ſa industriju a ſ pjowanju ſo derje kupowaſche.

Wčera płacźeſche w Barlinje zentnar

pschenicźy: 8,40—9,65 hr., — rožki: 7,85—8,10 hr., — jeczmjenja, nal.: 7,85—9,10 hr., — wowſa: 8,10 hacź 8,95 hriwnow.

Někotre płacźiny ſ Drježdźanſkich wikow.

Libjata 2—3,50 hr., łacźata 80—1 hr., kury, ſtare 2,50—3,50 hr., młode 70—1 hr., hłobje 1—3 hr., huſy, ſarjene 1,30—1,40 hr., kacźki, ſarjene 90—1 hr., kury, ſtare ſarjene 80—85 hr., młode ſarjene 90—1 hr., karpy 75 pj., liny 1,20 hr., běrny, zentnar 5,45 hr., po puntach 3—5 pj., jabłna loboda 5—7 pj., zybla 9—12 pj., třeſ 40—50 pj., žołtej 5—8 pj., běły kał 12—14 pj., čeſmjeny kał 12—15 pj., žydrožity kał 50—70 pj., pětſchilka 10—15 pj., hromak 40—65 pj., rjewjeń 7—8 pj., butra 1,40—1,50 hr., jeja 9—11 pj.

Płačizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg

Płačizny po złotej hriwnje.

	16. 5.	15. 5.		16. 5	15. 5
Pšenica	—	—	bunv	8,10-8,90	8 10-8,90
rožka	—	—	weka	7,50-7,90	7,50-7,90
jačmjeń, nal.	157-162	157-162	módre łupiny	5,85-6,25	5,85-6,25
ječmjeń	—	—	žołte łupiny	7,50-8,00	7,50-8,00
wowſa	163-167	161-165	zeradella	7,75-8,75	7,75-8,75
kulurica	—	—	raps, wosuſk.	—	—
pšenč. muka	27,00	27,00	lany wosuſk	5,75	5,75
ržana muka	23,25	23,25	ſuch. ſruhanč.	5,15-5,20	5,15-5,20
pš. wotruby	11,75	11,75	běrnj. kruški	7,00	7,00
ržane „	11,25	11,25	ſyno, 50 kg		1,60-1,90
raps	—	—	ržana ſłoma		0,50-0,65
hróch, Viktor.	20,0-22,0	20,0-22,0	pšenč. „		0,30-0,40
lane ſymjo	—	—	wowſna „		0,40-0,50
pjeluški	8,00-8,25	8,00-8,25	rečna „		0,40-0,50

Płačizna za přeńcy za wupłodźerja 188 191 193

Płačizna za rožku za wupłodźerja 157 160 162

Drježdźanſke ſtótne wiki.

Na ſtótnych wikach ſteja dźeńa na pschedań: 2 wołaj, 37 bykow, 22 krumow, 649 cželatow, 123 wowcow a 948 ſwini. Pola hewjaſeho ſkotu a wozow je wobtkod bjez muſnama. Cželata maja ſprěni wobtkod, tela powcžichu ſo płacźiny mo 1—2 pjenjezkow, pornjo pónźdźe. Swinje ſo tež pschi ſprěnim wobtkodze ſwjetſcha ſa płacźiny ſaničnje pondźele pschedawachu.

kownym wobsahu do šytrjoch wšelakich wotdźělow zarjadować.

1. Nadeńdźemy rjanu sylu „nabožnych powědańčkow a legendow“. To su z wjetšeho dźěła originalne serbske legendy a powědańčka, bóle za dźěći myslene. Też někotre přełožki wulkeje hódnoſće z pólšćiny a zdźěła někotre šwedske legendy tu namakamy.
2. Wótčinski hłós zaklinči w „Serbskich barbach“ a někotrych druhich wobšěrnych basnjach předšwědčaceho narodneho ducha.
3. Zawostaji nam Radlubin rjanu jičbu (na wšě 25) lyriskich basnjow, kotrež pokhadźeja z jeho młódšich lět.
4. W poſledniim a najwažniſim dypku pak wobhladujemy a spóznawamy Radlubina jako swojeho ludoweho humoristu. A to wón woprawdźe też je!

Tola tu dyrbimy hnydom wujasnić, kajkeho razu je jeho humor. Radlubin njeje žadyn tuni žortowař, kiž chce ze swojimi žortami jenož k smjeću wabić a ludźi zabawjeć. Njeje žortowař cyganskeho razu kabarettnych humoristow wulkoměstow, kotryž ze swojim žortom wšo poniżuja, nè Radlubin zhladuje jako khutny spisowaćel z wysokeho stojnišća do nižinow a šmjatańcow cłowjeskeho žiwjenja a rysuje ze šibałym posměkwom čiste, njeskažene ludowe žiwjenje, wšu słabosć a khipriwosć serbskeho cłowjeka. „Kóždy přińdźe k swojemu prawu. Njech je to wćipny pachołk, kiž by rad wohladał błyščate Drježdźany při kralowskim złotym kwasu. Njech je to burik, kiž radšo „skórżbu“ sebi na šiju nowsnje, pol swojeho kubła preskorži, hač zo by swojeman susodej něšto popral. Njech je překlepany rěznik, kiž bě burikej wola abo čelatcy tunje wuwěšił. Njech je naduwaty klamař, kiž sebi do kupjel na „strowe kneippowanje“ dojdźe. Kóždy dostanje po zasłužbje wjetšu abo mjeńšu pomazku wot basnika.

Wšě počinki a njepočinki wjesneho ludа wobrysuje najkrasniſo we swojich wobšěrnych ludowych powědančkach. „Drohi knefi“; „Nuzne wěrowanje“; „Zjebani kwasarjo“; „Stare rubiško“; „Knjeza farajowa plista“, „Mysle ludźi jebaja, słowa hiſće bóle“; „Mój prěni a poſledni ptači kwas“ a „Rozkałany slub“ słuseja k jeho najlěpšim dźěłam. Sibałosć a radosć błyščitej so mjez kóždej rjadku a spodźiwaš so nad tak dokładnym studijom duše serbskeho ludа, kotruž tu basnik kharakterizuje, spodźiwaš so dale na tak wulkej mnohosću literarnych wudźělkow basnika. Na wšě 65 wjetšich a mjeńšich humoristiskich powědančkow je nam zawostajił. By to była hižom rjana zběrka sama za so! Dyrbimy so prócować, zo skóńčnje přińdu tute dźěła, kotrež su dźensa hiſće we wšelakich protykach a časopisach rozbrójene, do ludа!

Cyle hinašeho razu hač Bjedrichowy je humor našeho druheho wuspěšneho ludoweho basnika Jana Hajncy. Jan Hajnca je filozof serbskeje šibałosće a wjeselosće, polny pryzlojeho temperamenta! Hižom w zwonkownej formje so wot Radlubina khětro wotzdali. W krótkich słowach, stajnje we wjazanej rěči wudyri wón swój žort, kotryž so bórzy k šibałosći, bórzy sатěri abo ironiji bliži. Milieu jeho basnjow je też stajnje serbska wjes, serbski cłowjek ze swojimi brachami a spodźiwnosćemi. W formje kročí jako prawy mištr cyle swoje puće a njewosta jenož wučownik Pětra Mlónka. Wězo je też po wašnju swojeho wobhlubjeneho mištra pobožne kěrluše spěwał a w hnujacej dźěsćowskej pobožnosći prosył a basnił: „Njech je hesło přeco moje: „Duša, wěř do Khrystusa!“ Je też při składnościach někotre khutne, hłuboke přileżnostne spěwy zbasnił, kotrež so přez nutrnu wutrołnosć wuznamjenja, tola jeho woscbitosć a wažnosć leži na cyle druhim polu. Jan Hajnca pyta swoje předmjety k basnjam w stwórbje Božej, w přirodze, je basnił wo wšelakich swjedźenjach, tola najbóle zajimuje jeho cłowjeske žiwjenje a cłowjek sam ze wšěmi jeho wažnickami a maličkosćemi. Sam so poda do swěta, zo by zeznał w cuzbje krute zadanje žiwjenja. Bohate a přeměnjowate je jeho žiwjenje było a wjele, wjele Serbow je wón při swojich dundanjach po kraju zeznał — mudrych a njemudrych. Tutych rysnje we swojich basnjach a to ze šibałosću we wóčkomaj. Najradšo pěsni wjesne wjesołe podawizny, kotrež je sebi nětkdże wokoło susodeе wot ludа wotposkał. To najlěpje zasłyšiš w basni:

Dźiwny susod.

Luby wujko, kaž so zda,
So naš susod hněwa,
Hdyž nas kapon spěwa...
Hewak wón dźeń wote dnja
Jenož khodźo zywa
Spody swojoh' krywa;
Hdyž pak połny wjesela,
Sej naš kapon zaspěwa,
To so zběhnje jara
Na smjerć wulka hara...

(Kóne sčěhuje.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawańi 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskeje žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přeciwo sćěhowkam čělneho znjezbožeńja z 1000 hr. — hdyž wumrěje abo hdyž je so čas žiwjenja dospołnje běžny. Kóžde znjezbožeńe dyrbi abonent hnydom tutej zawěšacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbožeńja dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wuńasnja nadrobnje wumělenjeńa tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 114 — Budyšin — Piatk 18. meje 1934 — Bautzen — Lětnik 93

Jednanje wo Saarskim prašenju

Poslědne dny tuchu Pariske nowiny nadrobnišcho wo jednanju wo Saarskim prašenju rozprawjale. S nowišchich rozprawow wulkhadźa, so Francowsojo kruceliščh hač dotal na swojich žadanjach wobstawaja. S teho so pošmjeli, so je Barthou se swojim žadanjom, so by so Saarska kommisija pschesćiwo woli lekretariata Swjatka ludow pschesćihyschala, wěsty wuspěch měł. Francowska nowiny wuznawaju, so je Barthou wot wschego spočatka wočakował so skasane wuprajenje franko-ruskich zhubustawow kommisije Saarskeho knježerstwa po francowskich pschejatych pschisomny saćišch na radu Swjatka ludow sčini.

Barthou je so kommisiju Saarskeho knježerstwa wopraschał:

1. Marje rukowanje za swobodu a bjezstrach wothłosowanja za dožahaze?
2. Że policija nutkowitu zhlna dosć k zakhowanju porjada?
3. Dožahaju nětčišće ludy za pschipad politiskich napzhitnoscow pschi wothłosowanju?

Na wschitke tute praschenja zhubustawy ł „ně" wotmolwichu. Tehodla rada Swjatka ludow po wschěm zdaržu pschi nětčišćim zhładowanju zanemu rozsudej wo važnych dołach njedóndže, ale jón wotstorči. Francowske nowiny tehorunja pscherodźeja, na čo so francowske pschecja měrja. Němske knježerstwo dyrbi so pjecza k wěstemu „schitkej mjenschinow" za cžrjódku separatistow w Saarskej swjatać. So pak so wschitke tajke zhony dopjelnja, francowske nowiny zamo dźenża njewěrja, ale wone tuchu hižom spokojom, so so ł jednanjemi dliji.

S Genfa so hischcze powě, so, je-li so hač do piatka wo praschenju rukowanja njedorečza, **so nowe wotstorčenje wschitkich rosćudźenjow wo Saarskej** wočakuje. So pak njebychu so važne rozrinjanja pschejara zakomdźite, dyrbi pschedsyda Saarskeho wubjerka baron Aloisi pokmotoj dostać, so w blizkich njedźelach wothłosowanišku kommisiju za Saarsku pomjenuje.

Saarbrućenska wikowanska komora a zjemjeskliska kontora a zhinyri najwažnische hospodarske zjednoćenstwa Saarskeje so ł pismom na radu Swjatka ludow wobroczejch. S tuthym pismom wobroczeja so pschećiwo wotstorčenju wothłosowanja w Saarskej, dokelž so pschi njeznjeznym cžakanju Saarske hospodarstwo pschego bóle hacži a počeznje.

Kotre rjady smědźa so nosyć?

Tekst wudospołnjazeho zakonja wo titulach, rjadach a cžestnych znamjeschkach, kiž so po nowym zakonju spožcžnja, hnědźa so jenož feščhowaje statne a statnje pschipósnate rjady a cžestne znamjeschka nošyć:

1. Rjady a cžestne znamjeschka, kiž je nětkuschi krajny knjes hač do 10. augusta 1919 spožcžił;
2. rjady a cžestne znamjeschka, kiž je němske knježerstwo abo knježerstwo nětkuschcho swjatskeho kraja za zasłužby w swětowej wójnje spožcžiło, kaž tež Schlesyske wuruhowanske znamjeschko (Schlesyski worjol) a baltiski kschiž;
3. rjady a cžestne znamjeschka, kiž je wukrajny statny knježerstwo abo wukrajne knježerstwo spožcžiło, jeli dowolnosć pschinjesu pschedleži;
4. rjady a cžestne znamjeika, kiž je krajne knježerstwo abo kiž tuchu so sjeho dowolnosću spožcžile;
5. cžestne znamjo němskeho Cžerwjeneho kschiża.

Dowolene tuchu nimo teho cžestne znamjeschka nazionalsozialistiskeho hibanja, kiž je němski kanzler postajił, a schportske cžestne znamjeschka, kiž je němske knježerstwo dowoliło.

S jastwom hač do jeneho léta a ł pjenjeznym khłostanjom abo ł jenym tuteju khłostanjow so khłosta, schtóž bjes prawa tukrajne abo wukrajne hamtiske abo tuchu wosłanjenja, titule abo dostojnosće nošyj. To płaći tež za njeprawe noschenje hamtiskich abo tuchu wosłanjenjow, titulow abo dostojnistwow nabožnych zjednoćenstwow zamo prawa. Tehorunja so khłosta, schtóž ł njeprawom tukrajne abo wukrajne rjady abo cžestne znamjeschka nošy, abo schtóž znamjeschka, kiž tuchu na dowolene rjady a cžestne znamjeschka podobne, nošy, dźěła abo do wobkhada pschinjeże.

Ministerski president Göring w Athenje

Ministerski president Göring je schwórtk popoldnju ½4 hodź. ł Wětschroda w kładle do Athena pschileczał. K powitanju Göringa a jeho pschewodnikow běsche tež zastupjeł grichiskeho ministerskeho presidenta, general Jalistraß wot grichiskeho ministerstwa za lětarstwo pschischoł. Někotre wosoby němskeho pósłanstwa ministerskeho presidenta tehorunja postrowichu. Němscy nazionalsozialisiojo we Grichiskej ministerskemu presidentej wjeczor zwjatočne witanje wuhotowachu.

Železniske njezbože w Pforzheimje

7 morwi, wjele franjenych.

Schtwórtk rano 7 hodź. na Pforzheimskim dwórnischcju ranžerowaza lokomotiwa wozbobowemu cžahej ł Mühlackera, jako tutón na Pforzheimske dwórnischcjo pschijedze, do boka sajedze. Wona tři wozbobowe wozy rózdrě a schtwórty wos žylnje wobschkodźi.

Se franjenjom bo schtyrjo pucjowazy morichu. 10 wozbobow je bo cžežko franiko. Nimo teho bo hischcze wjele puzowazych lohko frani.

Hnydom po njesbožu pschikhwatachu někotsi lěkarjo a saniletna kolona ł Pforzheima. Franjenych ł khorobnym autom a tež ł druhimi autami do khorownje dowjesechu, někotrych lohkofranjenych dowjesechu hnydom do jich bydlenjow. Nastata schkoda je khětro wulka. Pschepytuje bo, kak je bo njesboże stało.

Dobry popad w Durinkskej

W Erfurce je durinskka tajna statna policija wokrjesne wjednistwo kommunistiskeje strony wuwědźiła. Někto paž bo powě wo nowych sajećach kommunistow Swjesćili bu, so prjedawschi funkcionarojo kommunistiskeje strony na wschelakich městnach Durinskkeje snowa sa swoje sončny dźěchu. We Weimaru sajachu kommunistiskeho funkcionara, kotrehož hižo dołho pytachu. Jeho pschimnuchu, jelko spyta pschez wyšoku murju cžekuwcž. Pola njeho namakachu važny tajny material.

S pomozu městneje policije we Weimaru, Jenje, Apoldze, Kranichfeldze a Rastenbergu dozyła 32 wozbobow, mjes nimi někotre zony, sajachu.

Što budźe z konferencu za wotbrónjenje

Amerikanska powěsćenja ł Genfa potwě, so hlowny wubjerk konferenzy sa wotbrónjenje 29. meje wobsamknje, so bo wuradźowanja konferenzy hnydom wotstorcza. K temu Genffi sastupjeł Londonskich nowin „Times" rozprawja, so tamna amerikanska powěsć najskerje ł teho wuthadża, so je bo njewjajace rozrěžowanje wotmětło, w kotrymž je bo rozpominała, schto ma bo stać, je-li bo konferenza njeporadźi.

Sa tutón pschipad je pjecza sćěhowaze bo wotmyšlło: **hlowny wubjerk swój nadatk swjatej ludow wróći. Na to rada Swjatka ludow konferenzu wotstorči a zhodom wubjerk sastupjerjow hlownych mozow pomjenuje, kiž dyrbi swišći ł pocakanji wudźerzecz a nowu poloha za poschtischcze jednanja namakaz, je-li budże to móžno.** Sastupjeł jendźelskich nowin „Times" wobsehuje wuswědčnje, so bo wo dóndže konferenzy njehodźi do schadowanja hlownego wubjerka wobsamknjenej. **Kaž bo zda, zhdy zwjet na nowu kroczel Franzowsow cžasa.** Franzowska je w swojej nocze je 17. haprleje swoje wotpokasowaze stejischcza rozsłała. Wo swojim pschipósnawanym stejischczu pak wona hischcze njeczeji.

Diplomatiski gobudźetacžer Londonskich nowin „Daily Telegraph" pišą, so žebi Barthou pschego hischcze pischeje, so by bo Němska na Pożedźenju 29. mje wobstorčowała, so bróni. Pschi tym pak bo Franzowska nocze na 213. staw Versailleskeho rjeczenja powołacž ani mjezynarodne pschepytowanje zadacž. S tym wěsce Jendźelska a Italska njedobyschej spokojom bychej, wobeběe nij ł tym, so bo w njepschitommosći Němske **nowy** porjad za wutrónjenje wudźěła.

Genffi sastupjeł Londonskich nowin „Morningpost" rozprawja, so bo pschi privatnych rozrěčowanjach sastupjerjow wulkomocow niczo wobsamknjo njeje. Wěrno tak je, so je bo wo wotstorczenju konferenzy na njewěsty cžas khutnje rěczało. S nowym sjednoćenstwom, kiž měła rada Swjatka ludow **jako** wubjerk na městno konferenzy postajić, **ma bo pjecza pospytacž, Němsku sažo k wobdźělenju na jednanjach nawabicž.**

Marksistiski strach w Awstriskej

Nowa awstriska tajna słužba, kotruž je ſwětoweje wójny znaty generalny major Ronge nawjeduje, je awstriskemu sjawstkownu kanzlerstwu rozprawu pschedpołožiła, kotraž bo ł markšijnom a se strachami sabéra, kotrež Dollfußowemu knježerstwu ł markšistiskeje strony hrožą. W rozprawje bo wusłědkuje, so je awstriskim sozialdemokratam a kommunistam pschego hischcze móžno, we pschihodźe potrěbnosće 250 000 hač 300 000 muži swjesć. Njedźiwajcy pschepytowanjow, knježerstwowych wukazow a jebranjow bróniow wobsteji we Winje pschego hischcze jenicžka statej njepschecželna organisazija, kiž je 74 620 wobsobow žylna a kiž 44 680 stkłowu wobwjedźi.

Nimo teho bo pjecza po 15. měrzu brónije sažo we wjetschim wobkhadu do Awstriskeje dowožnja. Pschi tajkich wobstejnosćach dyrbi so njemóže wo kónzu stracha wobydlerskeje wójny rěczecz. Ronge ma strach tukhwilu sa hischcze wjetschi hač w februarje, dokelž su revolucionarne mozy pschi porażenju zbožka wjele natwukle a někto pod radikalnischim wjednistwom steja a su pschi swojej kedźbnosći napschećo napravam wyschnoscžow hižom wulke wuspěchi měli. Wjednik tajneje słužby na njedobžahaze wuwučenje niskich wyschnoscžow pokazuje a so pschiwobwarjo sozialdemokratow pschego hischcze njespółnacži pola wyschnoscžow dźěłaju.

200 třělbow domowneje wobory wotwjezli

Do dźěłacžerskeho domu w 16. Winjskim měschczanskim wokrjesu, hdjež běsche so hižo wospjet bjes wuspěcha za bronjemi pytało a hdjež je so po februarskim zbožu wotdźělenje domowneje wobory samčesyło, pschijědže cžrjódka dźěłacžerjow ł cžežkym automobilom a wudawasche, so je so ji porucžiło, so by w dźěłacžerskim domje za bronjemi pytała. Dźěłacžerjo dźěchu hnydom na wěste měsnje a wuhrjebachu 200 třelbow, sneschachu je na auto a ł nimi wotjědžechu. Podźěsco so wukopa, so dźěłacžerjo k temu žaneje poručnosće njeměsachu. Woni běchu sozialdemokratojo, kotsiž su swoje brónije ł dźěłacžerskeho domu wotwjesli a wulkowali.

Barthou chce do Wina pućować

Winske nowiny su zhonile, so chze francowski zwonkowny minister Barthou w blizkim cžasu so na politiske puscžowanje podacž. Pschi tutej składnosći chze wón pjecza tež Win wopytnyć a ł Dollfußom a druhimi muženi awstriskeho knježerstwa rěcžeć.

Sakske burstwo wuznawa so k swojim družstwam

W Drježdźanach wotmě so štwórtk 44. sjězd swjatych katarišich družinowoh we Sakšej. Tutón sjězd je njeznowasche pak so někto w nowej Němšej 1. **sakši družinowy sjězd** (Genossenschaftstag). Wulki kulotwar zyrkuša Sarrażani běšche hižom dołho do spočatka khromadźiny pschejelnjeny. Nětkle 4000 wopytowarjow z zyłeho kraja běšche pschitomnych. Tuni liczbu předy žadyn sjězd njedožně.

Wjednik III. krajneho hłownego wotdźělenja, swjatšowy direktor **Rößler** sjězd wotewri. Potom wěcejsche **krajny burski wjednik Körner**, kotrehož běchu khromadźeni pschi jeho pschikhadže sahorjce witali. Jako běšche so direktorej Rößlerej za jeho skutk, so je družinwa derje do nowehe stata pschewjedł, podźakował, wón pschipósna, **so su wschitke družstwa znamjenja cjaka prawje trošumike a su pomhale** družstwa pschetworiłe. **Pischeorganisowanje uzeběsche se schkodu. Družstwowa myśl je so sešwinła.** Schulowanište kursy maju k dozběcju hischcze khadźeho dźěła wotmětwać, hacž so hižom wotmětnuju. S kursami pak so njeběrne starý družstwowy duch pěstowaći, so bychu družstwa napschećwo wikowarstwu wojowale. To znadź běšche psched 50 létami trěbne. **Dźensa, hdyž katarstwo a wikowarstwo pornjo žebi runoprawej stejitej a staj w němskim sejiwjenskim stawje organisowanej, matej wobej burstwu złužić.**

Bur je dołat žnadny dźěl teho dostawał, schtož je měschčan płaćicz dyrbjał. **Wulki nadawk, kiž ma so pschewjesći, pak je, so bu rucj wot wupołdźerja k pschetrjebarjej pschikrócći a so smóžni, so bur wjazy dostanje a pschetrjebar trjeba mjenje saplaćeć.**

Na tu wjednik III. krajneho hłownego wotdźělenja Rößler łětu rosprawu poda. Loni je so organisacija katarišich družinowy sahadnje pschemėnila. Dźensajšnischi organismus rutuje ta najlépsche pschewjedźenje nazionalsozialistiskich hospodarskich myślow. Personalne wobstejnosće su so srjadowale, rewizija je so wutworiła. Katarške družstwa su burej pomhale, so bu z poknym wobžerjenom swojeho statoka. Katarške nakulowanje su k wosch schérjenju kulowańskeho **sutuplenka** a sasaranja bura se **kreditom zyke** nuzne. Njedźiwajcy hižom lunjeje **danje** so tuta hischcze stuńšći. Witowanje z tworami w družstwach sašuži žebi wobžetke wobkedźbowanje. W sjednosćenju družinow, w pizowanju a hnojenju su družstwa wjele dobreho wuskutkowale. **Sjednoscenje wuplodźerjow** mloka do družstwowych mlokarnjow poticka mózność, je kotrejž so mloko derje wuwóźi hodźi. Težwotbveje jeji je so znowa srjadowało.

Na to poćeješćichu so pschijlajeńcy a dźělaćerjo, kotśij su 25 lět a dlěje we hłownym powołanju katarskim družstwam w Sakšej słužili. Dozbła běšche tajchich 32 ludowych towarschow. Mužojo dostachu słoty abo złěbornu dopomnjenišli pjenješ, žony pak słoty abo złěbornu kichiž.

Potom je wobsankuty, so je němskemu sejiwjenskemu ministrej Darréjej dźakny telegramm pósłeše.

Kłenu pschijlamkuny je pschednoschi wjednika němskeho III. hłowneho wotdźělenja Trumpfa we nadawkach wjeršnych družinowy. We wschém dźěle ma je f praktiskeho zjiwjenja nowa mózy czerpać. **Dóńt družstwow je dóńt burstwa a nawopak.** Dźensa žnuńny wo wosrodźenju cjitteje družstwoweje myśle rěčeše. S najwažnišchim nadawkom nětko je, so bu sajtaranje z katarskim kreditom znowa zjaduje. Wyšzokoseć danje njeje rossudźaza, ale měrtocej sa nakulowane pjenjesły.

Ministerialny direktor dr. **Moritz** pschinješe postrowny nénasteho sejiwjenskeho ministra a rěčeše potom **wo hspodarstwje je žitom** System krutych płaćišnow jenicezy je samohi nad katastrofu dobyć. System krutych płaćišnow njeje pat hischcze nészto stónczaje, wón ma je hischće wudospołnicź z rjadowanjom wobthada f burskeho dwora na wiki. Rozkowe wiki je pjerza tydźeń wob tydźeń polépschcja. Tej pschicyty dla njetrjeba žebi nichtó starosćow cjimicź. **Nérejnk zhromadźenych proschesche, so bychu disajilinn djerzeli a k němskemu kujezerstwu dowérjenje méli.** Wono w nowym léze wschitko wudospołni, schtož hischcze njeje dospołne.

Proces dla morjenja před Budyskim sudom

§ **Pschihažny žud.** 5. septembra 1893 w Olbersdorfje pola Žitawy narodźenu a w Žitawje bydlazu Alwinu Friedu žud. Fünfstückowu **bywschu** žud. Fingerowu rodź. Kothcrez winowachu, **so je** swojeho muža **morika.** Fünfstückowa je pjeczа swojeho muža, šahlarja Fritza Fünfstücka, w nozy 12. kotrehaž 1929 **j** pchemyślenjom je zwěcžazym **pkunom** skónczowała. — W prénim mandźelstwje bě so wobskorżena fabrikarjej Reinholdej Fingerej je Žitawy **wudała, kotryž** je 1917 **we wójnje padnył.** 15. julija 1928 **žo** wona w druhim mandźelstwje s fabrikarjom Fritzom Fünfstückom wojeni. S prénjeho mandźelstwa **mějesche wona** dźowku, nětko 21létnu Margu Fingerez. Sso druhi króć wojenwschi, bě wona **rentu** wójnskeho wudowom zhubiła, katruž bě dotal dostawała. Swoje fabrikrke dźěło bě spuschćiła. Fünfstück pola Schubertez firmy dźěłasche, kola žo po někotrym czašu s dźěła puschći. Wobej mandźelstwje běschtej njeshodźownej bykej. Wina žo powschitkomnje žonje dawasche, kotraž bě hjeschczkuwa hyła a je zwojimaj mužomaj hrubje wobkhadźała. Fünfstück ha na schiju **thory** byk a bě tohodła na léhanskim sofie w kuchini spał, f kotrejež durje do léhanje dźeja. Rano 12. oktobra 1929 bě Fünfstück w kuchini morwy psched léhanskim sofom leżak. Pkunowy honacz pkunoweho warjaka bě na thežinu motewrjeny byk. Fünfstückowa bě zalosćiła, tola žo njebě pschi popytach wobdźěliła, **j** kotrymiž podarmo spytachu, Fünfstückej žiwjenje wróćić. Na podkoku **jejneho wudawanja** a druhich wobstejnosćow běchu sawołani lékarjo měnili, so bě šebi Fünfstück **j** pkunowym sajedoićenjom žiwjenje wzał, a běchu cjéło wudali, kotrež bě žo potom spopjeliło. Fünfstückowa bě prajiła, so je šebi jejny muž wurajnje jadał, so by žo jeho cjéło spopjeliło. Hakle sa schtyri léta, 3. septembra 1933, bě žo kriminalnej polizii hjesmjenite pišmo póstałe, w kotrymž Fünfstückowu winowachu, so je **j**womu mužej spasiłe tabletty do cjaja mješchała a potom pkunowy honacz wotwjertka. Wona je **j**woseho muža na surowe waschnje morika, Hdyž kriminalni sastojniży Fünfstückowu pschešłyschowachu, so wona wuńa, so je **j**mjercź **j**woseho muža žobu sawinowała. Dla **j**wadowa njeje mohła **j** nim dłeje žiwa hyć. Wjeczor 11. oktobra 1929 je **j** nim hischcze pschecżelnje wobkhadźała. Potom je jemu wjeczk na wutrobno sćisnika a do tomory schła. W nozy je stanyła, hy bś hišo dołho pschemyślenu plan wuwjedła. W kuchini, w kotrejž jejny muž spałche, je pkunowy honacz wotwjertka. **S**swojeho muža jo potom **j**morczcź a ridrowaczi słyschała. Potom je tež wona spała. Je žo nadźała, so je tež **j** wustupowazym **pkunom** mori. Rano wokoło 6 hodźin pat je wotucżiła a je **j**wojeho muža w kuchini morweho namakała. Prjedy je wędźała, so **j**wojeho muża stónzuje, to pat je jej bjesdźas błyło. Hdyž běchu ju jaseli, bě tole wuśnacże pched Žitawskim hamtskim sudom wospjetowała. Psched pschihažnym sudom pat wona mordarstwo prěcżeże a praji, so je šebi jejny muž po jejnym pschešwědczenju sam žiwjenje wsał. Fünfstück je **j** nje **j** a jejnej dźowku šé wobthadźał, ju hanił, wobrohył a ju bił. Wospjet je tej rjekł so ruku na šebje złoži. Pod cjśichczom je bo mordarstwa wusnała. We pschedbježnym pschepytanju je wona wuśnacże wróćiła. — Jejnej starschej a jejna dźowka, kotrejž běchu ju prjedy žyniże poczeżeli, so w jednanju pched sudom łapwědźichu swědczićeli. Prjedy běchu pschišnali, so Fünfstückowa žo se **j**womu **njeskutkom** njeje tajiła. Sswojej maćerji bě wona hižo prjedy spopjelenja na jejne praschenje: „Ssy to tola cjinika“, powědała, kak bě jo njeskutk stał, posłužicho też **j**swojej hosłje a **j**wożenjenej Witthowej. Sswojej dźowzu bě mjes druhim prajiła, so

Před nowymi njeměrami w Španiskej

Schpanjske knjezerstwo je žo postarało wo naprawy, **j** kotrymiž chże žo pschecżiwo agitaziji markistkow wobaraci. Po spadzju pak žu wurjadne naprawy trěbne k pschekhowanju knoczenja czerwjenych, ižeš **j**wažju dotalnych srédkow pschecżiwo łświzarjam žo położenje hladaju pschinwótja.

Hižom pched dobrym měžazom psches 8000 metallowych dźěłaczerjow w Madridze do štraika šupi. Štrajkowazy žu někto wobšankli, so chzedża dale štrajkowaci, mjsto so bychu sašo dźěłali. Nazionalny šlojašk španiskich katarskich dźěłaczerjow, kiž tehorunja žuluje pod wliwom markistkow steji, je wulki jobež pschipowědźił. Poradźowli so nazionalnemu **j**swjatej **j**wój wotpohlad do skutka stajicź, so **j** tym psches milijon hurow porjechi.

K temu hischcze pischu, so je tež universitny **j**swjat we wschéch **španiskich fakultach generalny štrajk na njewěsty** czaj wobšankny. Knjezerstwo pak so nadźija, so žo jemu poradźi, wschelake **j**swjatši a metallowych dźěłaczerjow domucżiż, so bychu sašo dźěłali. Najšerše pak budże cuerginskeho potupowanja trjeba, so bychu štrajkowazy a druhy k rosumej pschišchli, a so by žo wudwojenju nowych štrajkow sadźewało.

Ruske šule so přeměnja

W Sowjetskej unији so zyle schulstwo hinak **j**arjaduje. Wukas wo nowym rjadowanju schule ma wosebity wuznam, dokelž stoj jón Molotow w mjenje **j**swjatešeho knjezerstwa a Stalin w mjenje kommunistiskeje strony podpišałoj.

S nowym schulskim porjadom žo sašo wežte schulske družiny wutworja. Wot nětka smieja w Ruskej elementarne schulu, **j**rjedżnu schulu a „njedospołnu **j**rjedżnu schulu.“ Wotwobrocżenje wot czasa pospytow w nastupanju schulstwa žo też **j**wonkownje je sašotawjedżenjom starych wopstanjenjow pokazuje. Nětko so sašo wo „schulskich rjadownjach“ rěcži, schtož w poslednim czasu njeběše. Tež schulski direktor sašo k **j**wojemu prawu pschindże a wot njeho so sašo žada, so **j**o na wyšzokej schuli wukubla.

S druhimi wukasami pschemění so dotalne porevolucionarne waschnje wosnuczowanja. Dotalne stawišnische rosnuwanjowe mjenuje žo schematiše a abstraktne. Nětko **j**pytaju, **nětcżaju družinne markistiskeje sozjologije w schulach** sašo wucżiż. Tež trochu dobre **j**nasjomstwo stawišnischich podawkow, stawišnischich wosobow atd. žo sašo žada.

Němski porucżeńc sa praschenja wotbrónjenja **j** Ribbentrop je do Roma pschijěł, so by je **j**wojim wobhonjenjom wo praschenju wotbrónjenja pokraczował.

Leńka, znamjo křesćanskeje žónskeje

Sabawne powuczne powědanczko wot Kisch. Kulmana.

5] (Pokraczowanje.)

Wojerški chléb je jara žytny a strowy, ale czorny a w schiji bo sajjera. Jurjej wón njeschłodźesche; a polinka, kotruž žebi wojoju warjachu, jemu tež dobra njebě. Mjaso drje mějachu, ale jara ma'e cżachli. Pjenjeży — ach, ty luby jédrachcko! schto staj dwaj šlébornaj sa Jurja? — To njebě nicžo sa Jurja, wón njemóješche žiwy hyć kaž poš. Wschak mam pjenjeży! **j** tym wocżini móscheń, wudawasche a kupowaschе, jédżesche a pijesche, schtož jo schiji dżyschе. To jeho koprola wuhlada a spójna hnydom, kajki czaš Jurjowy czachnik pokałuje. Tuj praji jemu: „Ty mójeschj so nmu sa błidom hydacź a pola mje wjele lépje jěsć sa mały pjenjes. Koprola **mějeschе** też piwo a paleńc, to pak bě **j**onina proza a warba. To bě sa Jurja! wón hyдasche f kopralu sa błidom, jédżesche a pijesche, a po wobjedże abo po wjeczeri, hdyž bě khwila a błido frumnowane, **šujdżeschu** jo hodźinku a kartowachu — koprola a jeho žona a Jurij.

S wopredka Jurij pschezo dobywasche, koprola a jeho žona pak dyrbjeschtaj „bet“ hadżecź, ale posłužischo, hdyž bě Jurij **prawje** sahorjeny w kracju, pschéhrawasche wón, a hdyž **prawje wulki** „bet“ stejeschе, njedołuy jemje. A hdyž pschestachu hracź, bě Jurij kóždżiczki raz pschéhrał, druhdy wjele, druhdy mjenje; tych padow pak bě malo, hdyž bě někotre kroćiki dobył. **Wón** f widżaznymaj wocżonnaj njewidżesche, kak so schto cżini, ale bě tak njemdry na kracje **f kortumi** so, hdyž doma pschestachu, wón też hischcze do kórczjny dżěsche so tam **j**nowa k hracži **j**ydnicz. Hdyž bě **koma** pschéhrawał, w **kórczjnje** tak hakle njedobywasche, a tak pschinidże do wustokczow a mějesche **j**stajne próżdnu móschеń. Koprola jemu pożczowaschе, ale kóżde schtwórcź léto dżyschе saplaćene mécź. So by Jurij **j**woji dołh pola wojakow saplaćeć **mohł**, pscheda jeho **j**orminda, wuj Hrusť, doma dwoju kouzow a pola na pschežadźowanje. Kaschpjrez Michał je kupi. Jako bo rěcznik jeho praschesche, kak rěka, so by jej jemu sapiśał a kupny list sestajał, wotmołwi wón a praji: „Ja njejżym za žebje kupił, ale za Hadamez Leńku.“ — Ludźo spótschiwoje jedyn na druheho zhladowachu a schjeptachu žebi do wucha, jako tole žłyschachu. Ale hinak njebě. Hadamez Leńka dołta kupny list wo polu. Schtóż ma pjenjeży, może **j** nimi cżinicź, schtóż chże: wón może je yschelédrować abo polow sa nje **rakupicź**, to nikoho nicžo njestara. — Dołho njetrajesche, a wón kupi saño jemu kukt. Sa tři léta bě hižom położu Jurjoweje žiwnosće pokupił.

Jako Žid tole widżesche, strójł so a pschibėża je **j**wojim listom k Hrusłej. Tón nima pjenjeży, njemóje płaćicź. Žid běži do města a skorji pola **j**udnizwa. Tej korczmar njeje léni, wojuje **j**woju knihu, hdyž Jurij **j** wjele dołhom sapiśanu stejeschе, a storji a chze hyć saplaczeny. A ke wschemu njeschoju postany hischcze tęczi draci, wobježiti kopraka, pola kotrehož bě Jurij na tři léta jédł, pił a hrał, ale mało płaćił, a pschinjeże ślicżowanje k **j**udnizwu. Wschitcy chżedża mécź pjejeży a to tak rucże hacź mózno. Jurij nima pjenjeży a njemóje saplaczicź. Ssudnišwo postaji tehodła pschedawanje na pschežadźowanje jeho pola. W termiji pschežadźowanja žo wschitko jara tunjo rošpscheda. Dokelž dyrbjachu žo potowe pjenjeży nahadźecź, njepschińdże wjele kupowarjow, a hischcze mjenje pschežadźowarjow. Kaschpjrez Michał pat tam bě. Tehodła jedyn **j** pschitomnych pschežadźowarjow honicź a pschežadźowanje tehodła rychle. Kaschpjrez Michał pat nadobo womjelkny a wołtaji hono pola tamnemu na schiji. Tón žo stróżi, žo je ma; wón njebě pschischol, nėschto kupicź, ale pschežadźowanje Kaschpjrez Michała łubu. Tón pat jeho truhny. Kupc dżyschе jo Kaschpjrez Michałej wosłajicź, ale tón jo njewoła, dokelž bėsche pschedrohe a khétro wut ruki daloko. To satraschi druhich pschežadźowari tak, so zyle womjelknychu. Kaschpjrez Michał pokupi wschitko a Leńka pójdża pjenjeży k saplaczenju. — Pschi žiwnosći wostachu tři hona pola a mała łuka, heiwak niczo wjazy.

Ja chżu jeno wędźecź, schto Jurij sapoczńje, hdyž wot wojakow pschińdże. Mér je, a **j**woje léta je wuzbnjił.

Jurij w cżišeju.

Leńka **j**ydaschе doma a p'akasche w komorzy, hdyž bě **j**ama. Jeje macź ju **j**warjesche dla Jurja, njeschwasche ju k **j**eńžwje a dżesche: „Wschitke woje towarschki **j**u **j**wojenjene, wożera wjeczor je też Schewżez Marja po **j**łubje, a ty pschejdże žedźich a cżakasch — na koho? na Jurja?“ Leńka: „Haj macźi!“ Macź: „Schto tha tola **j** tajfim hubjenym cżłowjekom dżesch!“ Leńka: „Haj macźi! wón je jara hubjeny, wón je tón **j**hubjeny žyn, a mi je jeho żel. Wón je wuplukł zyleho **j**wéta, wón je **j**mech a stepcj kóżdenu. Nichtó ko nad nim njeżmili. Ja dyrbju žo nad nim **j**milicź a jeho wumiłi, **heiwak** je **j**hubjeny ty, cżažnje a tam wędźenje.“ Macź: „Ty jeho njemóżesch, wostaj jeho w jeho njerjedże, wón njebudże hinaschi. Wjmi hej tola někto wucżerja, hdyž žu hajitka a hižom prjedy wjele druhich wotpokasała.“ Leńka: „Macźi, luba macźi! ja njemóżu. Moja wutroba žo kama, ja dyrbju žo nad nim **j**milicź.“ Leńka płakasche.

Jurij pschińdże nasymnu **f** wojakow, a bě wérno, schtoż bě žo wo nim powědało: wón bě wjele hórschi liborak je wojakow pschišichol, hacž bě do nich schol. Nichtó jeho wjazy kedżjon njemějesche; jeho prjedawschi towarschjo žo jeho **j**dalowachu. Haczrunje běchu žami njeduschni dosć, tola pornjo njemu mějachu žo za wjele lépschich, a njerodźachu tehodła wo jeho towarstwo. Tež korczmar radu njewidżesche, jo k njemu pschiłhadżesche: wón nedżesche, so žebi nicžo wjazy na nim nadbycź njemóże. K Hadamezom njedżesche, tam hicj žo wón haiboruschе. Jeho wuj Hrusť bě wschо dobohospodarił; tón nicžo wjazy njemějesche a budżesche na postyrni (gmejnje). Jurij žo k njemu ježeje, jédżesche **j** nim žuche łuki je želu a **j**sprawżesche na **j**amej kłomje, **j** měchami wodżeły.

(Pokraczowanje sležeńcy.)

je swojemu mužej 11. oktobra 1929 spanski pólvr do cjaja fypka. Nasajtra je na pkunowy warjak hornczk cjaja stajka, so by so ſkako, so je so njeſkodżo ſtako. Jejny nan, kotrzż bě hakle nasymu 1932 wot maczerje a dżowki wubateje Tannertoweje wo Fünfſtúckoweje wuſnaczu ſhonik, bě jej do woczow rjekł, ſo je ſwojeho muża ſkonzowała. Fünfſtúckowa bě ſtebi to ſmérom lubicż dała. Borſy po ſpopjelenju bě Fünfſtúckowa pſchi jejnym roſtrěczowanju ſ Tannertowej wo ſmjerczi ſwojeho muża prajika: „Bużli ſmérom, to běch ja.“ Na ſnapſchecżiwjenje: „Ty drje ſy wróina, hdyż to ſo wukopa“, bě wona wotmolwiła, ſo ſo to njeſmě wukopacż. Hdy by ſo to ſtako, by wſchitkich do toho ſapletka. — Jejni pſchiwuſni a domoni wobydlerjo jejneho muża Fünfſtúcka jako mréneho a pſchiſtojneho cżłowjeka wopiſowachu, kotrehoż dla ſteho wobkhadżenja ſe ſtrony jeho żony wobżarowachu. Wobſtorżenej ſwadniſke wuſnanje porokowachu. — Soudniſki lékaŕ knjeżeſtwowy medizinalny radżicżel dr. med. Kral w Budyſchinje jako wěſmwuſtojny ſwjeſci, fo wobſtorżena nje duchownje poczeżena a ſo njeje pola njeje ſamolwitoſcż ſmjenſchena. Woſnamjaje ſa Fünfſtúckoweje moralu bě, ſo bě wona ras ſwojemu mużej ſ kolbażu pawki na pomaſku waſaka, kotrejż je ſa ſdżaike méża a ſo je ſo w pſchitkomnoſci ſwojeje hakle 15létneje dżowki ſ druhimi mużemi natkadowała. — Wyſchiſchi ſtatny récznik Buſch bě pſcheſwjedżeny, ſo je wobſtorżena mordarſtwo ſkużiła a ſa nju ſmjertne khloſtanje namjetuje. — Jejny ſakitowaŕ, récznik dr. Dilger w Budyſchinje, njemèjeſche wobſtorżenu ſa winowatu a ſ dokładnym wukożenjom żadasche, ſo by ſo wuwinowała. Wo dléſchim wuradżowanju ſo wuſud woſjewi. Soud mèjeſche ſa dopokaſanc, ſo bě Fünfſtúckowa ſwojeho muża ſ wotmyſlenjom morika, mèjeſche pak jenoż ſa dopokaſanc, ſo je mordarſtwo jenoż w roſhertenju, niż pak ſ pichemyſlenjom ſkużiła. Tohodla ju niż dla mordarſtwa, ale dla ſarażenja k naiwiſchemu khloſtanju, **ke khloſtakni na 15 lét a k wotrjeknjenju cżeſnych prawow na 10 lét ſaſudźichu. Pſchepytowanſka jatba ſo wot khloſtaŕnje wotliczi.

Ze Serbow

W Budyſchinje, 18. meje 1934.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodż. barometer 741, hygrometer —1, thermometer wo dnjo +22. Dżenſa rano we 8 hodż. barometer 744, hygrometer —2, thermometer w nozy +10. — Strach nóżnych mrózow je po mènjenju wjedrawuſtojnych nimo. Nizina ſ wjeczora Skandinawiſkeje je ſymnym wětram ſ Lodowego morja pucż ſalehnyła. Sdobom je tuta nizina ſtabſchi wubėżk do Němſkeje wupſchestrėła, kiż nam wczera trochu pomrócżene njebjo ſe ſtakym deſchczom pſchinjeże. Wuhladny na ſylniſche deſchcże pak ſu ſo jażo ſhubjenſchike. S wjeczora bliżi ſo wobſchérna wyſchina ſ cżopliſchim powėtrom a jażnym njebjom. — Jutſje ſobotu ſtónczko 4.06 hodżin ſkhada a ſo 7.47 hodżin khowa. Mėżacżk ſhada jutſje dopoldnja 8.45 hodżin a khowa ſo w nozy 12.16 hodżin.

— **Wuhlady na wjedro ſa jutſiſchu ſobotu: Sso ſa ſo wuwjedri.**

*

— **Powėtron „Hrabja Zepelin“ pſchileczi ſwjatki pſches Budyſchin.** Prózewanju Budyſkeje mėſchczanſkeje rady je ſo poradżiło, ſo je němſki ſwjaſk ſa létarſki ſpert w Barlinje pſchilubił, ſo powėtron „Hrabja Zepelin“ pſchi ſwojim nawrócże ſ Ranſcheje Pruſkeje pſ[illegible] **dżeń ſwjatkow w popoldnjſchich hodżinach** pſches [illegible] pſchileczi, jeli wjedro dopuſchcżi. Dokelż ſu wuhlady na ſwjatkowne wjedro dobre, ſměmy ſo nadżijeć, ſo laże ras rowńkowego hobza pola naſ wobſtadamy.

— **Póſtka ſłużba na ſwjatki.** Poſłużerńje na póſcze ſu wotewrjene jako nedżelu. Póſta cżiſła 3 (Wſched ſchulſtſini wrotanſi) je ſawrjena. Sſwjatkownicżku ſo liſty a pakety wunoſchuja, też na wſy. Druhi dżeń ſwjatkow ſo njewunoſchuje, jenoż khwatne poſłyki ſo wunoſchuja.

— **Zyrkuſ Belli pſchińdże do Budyſchina.** To je dobry nėwiſi zyrkuſ, kiż też w cżaſach wabjażych ſenſacijow doſtojnoſcż zyrkuſowych hrow ſwérni ſakhowa. Jeho bohaty a dobry hraiwy porjad ſkoſeja najſwobſelakoriſche pſchecża. Zyrkuſ Belli kładże najwyſchu wažnoſcż na dreżérowanje koni. Niż mnohoſcż je prynjiż jeho pſchedwjedżenjow, ale dobre jenotliwy wukoń. Schtoż ſo pokaſuje, ſwėdczi wo dobrym a dokładnym drobnym dżele. Wyſchiſke konje ſu jara derje wuwucżene. Sėwnaj ſo na pſchemo prózujetaj we wuſnamnych wjeſelſkach jėchaŕſkeho a dreżérowaniſkeho wumėſtwa. Na rjanje kražnych ſkocżatow wumėlſki wumėſtwo pokaſuja, kajkeż w pucżoważych zyrkuſach ſrėdka widżimy. Też humor pſchińdże k ſwojemu prawu a ſ rewizit policija ſo ſtukownje zyrkuſowe kónczne wuſtupjenja. —

— **Spomożeńſka ſtatiſtika města Budyſchina** w hapreli 1934. 1. Spomożeńſtwo. Radupodawarńju ſa maczerje a ſaſtarańju cżeſcheńkow wopyta 174, ſaſtarańju ſa małe dżeċi 48, radupodawarńju ſa ſamodruhe 29, ſaſtarańju tuberkuloſnych 107 a radupodawarńju ſa bėdnych 11 wosobow. W ſaſtarańi cżeſcheńkow roſdėli ſo 505 puntow żiwidkow a 150 draſcżczkow a ſchatkow; nimo teho ſo wupożeli 27 ſporſkich wosow, 18 dżeċzażych wosow, 16 bėżeżnych korbow a 35 ſóżkow. We ſtarańi tuberkuloſnych wuda ſo 313 puntow zyrowy, ſo wupożeli 118 wjeżow ke wotkhladanju khorych, wuwjeże ſo 112 pſcheſwėtlenjow a 5 tónżenſkich fotografijow. S wobſtatkow NS-ludoweho ſpomożeńſtwa wuda ſo 1040 draſtow a zorow wobucża 436 dorożenym a 216 dżeċzom. W hoſpodarſkim ſaſtarańju wuda ſo 2949 pokrutow khléba, 408 potnuſchenjow mloka, 76 hódnoſnych ſmamkow ſa wobſwėtlenje, 1979 żėhnych ſmamkow w ſhromadnej hódnoſcżi 277,06 hriwnow. W hotowych pjenjezach wuſkaci ſo 8430 hriwnow ſozialnym rentnarjam, 9140 hriwnow makorentnarjam, 25860 w padach wobżėbieje potrėbnoſcże atd., 104 572 hr. doſtawarjam ſaſtarańſteje podpjery, 3699 hr. doſtawarjam jakmożny, 2405 hr. wocżehnjeńſkeje pſchipomoży, hromadże 154 106 hriwnow.

— **Wokrjeżny hejtman Drjeżdżanſko-Budyſkeho hejtmanſtwa** dr. Herrklotz ma wot 15. meje hacż do 16. junija 1934 dowol. W tuttym cżaſu jeho jeho namėſtnik wyſchiſchi knjeżeſtwowy rada dr. Ilberg ſaſtupuje.

— **Budyſke druſtwo pſchetrjebarjow (GEG)** wotmė 10. meje w hoſcżenju „Heiterer Blick“ ſhromadżiſtwo ſaſtupjerjow. Stroniny towaŕſch Ritter ſ Drjeżdżan pſchehnoſchowaſche wo themje „**S woporami a dżėłom ke ſwobodże a khlėbej**“. Wſchi pſchehnoſchku bėſche tej wſchitkon druſtwowy perſonal pſchitomny. Po pſcheſtawoju ſtroniny towaŕſch wobkhodny wjednik Scholz ſ Budyſchina **wobkhodnu** a pokładnjowu roſprawu poda. K temu revijor Wilhelm ſ Drjeżdżan porėcża. Wobaj rėcżnikaj wuſdėhnyſchtaj, ſo je ſo wjele wobeżejnoſcżowo pſchewinuwża a ſo ſnaż wuſywne ſ dowerjenjom do pſchichodneho hladaċ. Do dohladowarſtwa ſo Reitz ſe Sċerachowa a Löhnert ſ Hodżija ſaſo wuſwolſchtaj. Stónczże rėcżeſche ſo hiſchcże wo wſchelakich namjetach.

— **Soudniſke nucżene pſchehażowanje.** Na ſudniſtwje w Budyſchinje matej ſo na pſchehażowanje pſchedawcżej: **Pjatk 15. junija 1934** leżownoſcż pſchi Budeſcżanſko-Rosnodeſcżanſkim a Budeſcżanſko-Sahoŕſkim roſpucżu leżazu truch kraja, pſchekupej Marej Pawolkej Engemannej w Budeſtżach ſłuſchazu, 0,8 ara wulki a na 80 hriwnow taksérowany; **pjatk 6. julija** 1934 bop. 1/2 9 hodżin leżownoſcż we Wulkej Dubrawje, liſerjej Janej Hermannej Jurakej w Nowych Cżſchońcach ſłuſchaza, 12,8 ara wulka a na 900 hriwnow taksérowana. To je twarſte méſtno, kotrejż pſchi pódlanſkim pucżu k poknoju wſzu leżi. Na leżownoſcżi nėkotre ſchtomy ſteja.

— **Wużud w projeżu pſchecżiwo kużiſtkim kommunistam.** Sſrjedu je ſo pſchecżiwo kużiſtkim kommunistam ſ Bėteje Wody a Sagorja, dla wjeleſpėchadny wobſtorżenym, w němſkoſtatnym ſudniſtwje w Lipſku wużud wuprajił. Dokelż ſo wobſtorżenym njemóżeſche bjeſcżeſtne ſmyſlenje dopokaſacż, ſo woni khloſtańſteho khloſtanja ſminychu. Wſcho hromadże je ſo 34 wobſtorżenym 68 lét jaſtwa napokożiło. S nich dóſtachu żėdnjo jaſtwo po 3 létach, pjeczo po 2½ lėcże, dwjeju po 2 létomaj 3 mėżazach, ſcheſcżo po 1 lėcże 10 mėżazach, ſedmjo po 1 lėcże 7 mėżazach, ſchtyrjo po 1 lėcże 3 mėżazach a tśijo wobſtorżeni po 1 lėcże jaſtwa.

S **Wuriz.** W tudomnych Schrebarſkich ſahrodkach je hiſchcże njeſnaty krejlaċżny poſ wulku ſchtodu naczinik. Na żenym mėſtnje je wón dwaj metraj wyſoki płót pſcheſkoċżił, ſo mohł ſo do kaniklazeho khlėwa w Schrebarſkej ſahrodży dolnyċ. Tam je wón millimeter toſty pleczeny płót roſtuſkał a w khlėwje wſchė kanikle ſakuſał. Potom je do wſy bėżał. Hdyż dżejſche tam pſchi thėji ſtejaċy kaniklowy thlėw wurubiċ, jeho feſcherichu. Jenemu njeſaſłużerjej we wſy je wón 41 kaniklow morił, mjes nimi 20 rjanych wulkich ſ rėſu doroſżenych. Hacż dotal ſo njeje poradżiło, rubjeżneho pża ſaſłapiċ.

S **Makeho Wjelkowa.** Sſrjedu je nowy pſchedaŕ bratrowſkeje gmejny, duchowny Pawoł Wunderling, do Makeho Wjelkowa pſchicżahnył. Wón je ſo 1873 w farſkim domje w Gnadenfrei narodżił.

S **Budeſtez.** Na tudomnym ſtawniſtwje ſtaj ſo we cżaſu wot 4. do 17 meje dwaj poraj pichtpowėdałoj: Mikławſch Jurij Grubert ſ Budyſchina-Smoliz a Martha Hilżbieta Fähnrichez, fabrikiſka dżėlacżėſka ſ Budeſtez. — Arnoſcht Kurt Sowa, evangelſki ſtudent ſ Małych Debżėż, a Johanna Gertruda Krjeżeż ſ Hornjeje Hórki. — Narodżiła ſe ſo dźiwoczicżka ſamkarjej Rowoſkej Hannje Nażtolej w Hornjej Hórżo a blidaŕſkemu miſchtrej Fryzej Hencżlej. — Wumrėli ſu: Hana Khryſta Reinowa rodż. Eiſeltez, rentnarka w Budeſtżach; Wilhelm Max Gruhl, kowaŕ w Budeſtżach; Amalia Ernestina Schoppina rodż. Pallmanez, rentnarka we Wulkich Debżėżach; Jan Moriz Schmeiż, bur w Budeſtżach.

Z **Kamjeneje** pola Radworja. Jako zaſnżėnu ſrjedu dop. tudomnaj ėjemjerie młodaj mandżelſkaj jėdżeſtaj, pſchewódżeſe jeju też ſėſć jėdznych. Wėżo wjesnjenżo njewšėdnemu podawkej pſchihladowachu. Dwaj jėdznaj nėtko doprėdka do wſy jėchaſtaj — mózemy prajiċ w dźiwim napėremo jėchanju. Pſi tym ſta ſo wobżarujomne njezbożo. Maly Krawcec ſynk też pſchihladowaſe, a pſi tym jeho jedyn ż jėdznych potorhny a ſtrašnje na ſtawach zrani. Njezbożo mohło też hiſche hórſe być. Lėkaŕ, kotrehoż zawołachu, rany zwobała. Hdyż ſo też pſi tajkej ſkładnoſci jėcha, mohło ſo tola ze ſtrony jėcharjow bóle kedżbować, żo njebychu pſchihladowarjo do ſkody pſchiſli.

Hamtſke wozjewjenje z Budyſina.

Bekanntmachung betreffend Öſterreichiſche Baulooſe.

Die Öſterreichiſchen Baulooſe unterliegen auf Grund einer Entſcheidung des Finanzgerichts beim Landesfinanzamt Dresden der Lotteriesteuer für ausländiſche Loſe. Alle Perſonen, die im Beſitze von **im Inland** befindlichen öſterreichiſchen Baulooſen ſind, werden hierdurch aufgefordert, dieſe Papiere dem **zuſtändigen Finanzamt binnen 14 Tagen** anzumelden. Anmeldevordrucke ſind beim Finanzamt erhältlich. Nichtbeachtung dieſer Anordnung zieht **Beſtrafung** nach der Reichsabgabenordnung nach ſich.

Sobald weitere öſterreichiſche Baulooſe in das Inland verbracht werden, iſt obige Anmeldung ebenfalls zu erſtatten.

Finanzamt Bautzen.

Sport

We němſke miſtrſtwo w kopańcy

13. meje zbi w Drjeżdżanach popoldnju w 4 hodż. před 45 000 přihladowarjomi na ſportniſću DSC słužacemu **1. muſtwo FC-Nürnberg** ſakſkeho miſtra **DSC z 1 : 0 (1 : 0).** Sudnik bě Alfred Birlem z Barlina. Wrota tréli we 8. minuće Nürnbergſki Friodel

W Duisburgu zbi před 45 000 přihladowarjomi **Schalke 04** z Gelſenkirchena kopańcu **VfL Benrath z 2 : 0 (1 : 0).**

W Mannheimje zbi **SV-Waldhof — Union Böckingen 6 : 0 (4 : 0).**

W Barlinje **Viktoria-Barlinſka** Gdańſkich Preußen z 5 : 2 (2 : 1) zbichu. 10 000 přihladowarjow.

Potajkim su ſo za prědkoło wo němſke miſtrſtwo ſkwalifikowali: Viktoria-Barlinſka w rańſej župje, Schalke 04-Gelſenkirchenſki w połnočnej župje, 1. FC Nürnbergſki w ſrjedźnej župje. — Němſki miſtr budże, kaž ſmy myſlimy, Schalke 04. Wėſcenje ſo jako prawe wupokaże, wočakujmy!

Radio

Ssobotu 19. meje ſłyſchimy.

Königswuſterhauſen. Nimo ſnateho wſchėdneho programma: 6.20 rańſchi konzert. 10.30 ſa dżeċi. 12.10 tańcże. 12 ſabawa ſ ſwjatkowej tydżenja. 20.10 rejwanſka hudźba.

Lipſk. Nimo ſnateho wſchėdneho programma: 5.55 ſa burow. 8.20 tańcże. 12 pſchipołudniſchi konzert. 14.35 agrarno-politiſki pſchehlad. 18.15 ſabawny konzert. 21 wjeczor we Winje.

Hiſchcże ważne ſ dnjoweho programma. Königsberg: 21.10 dujeſka hudźba. Köln: 20.10 rejwanſka hudźba. Mnichow: 20.10 Weberowy konzert. Win: 20.05 operetta „Kraj ſmėjkotanja“ wot Franza Lehara. Rom: 17.10 lokha hudźba. Sagreb: 20.15 ſpėwy. Praha: 19.30 konzert.

*

Radio w Khinskej

Też wobydlerjo Khinſkeje maju wėſo radio. Hongkong, Nanking, Kanton, Peiping, wſchė tute wulke a najwjetſche mėſta khinſkeho kraja ſu ſ dobom domiſna khinſkich ſcheſelakow. Khinſki ſyſtem ſcheſelakow je, hdyż po europiſkich wopſchijeczach też ſpodżiwny, tola derje rjadowany. Scheſelaki ſu ſdżała jara hyſne. Liczża tych, kotriż radio wobhėdża, wſchak tak jara wulka njeje, pſchetoż wjetſchina khinſkeho ſluda dże ſ khudych a najſchudniſchich ludźi wobſtejej, kotriż ſa dżeń druhdy mjenje hacż 45 zentow ſaſłużeja. Sa tajki pjenjes nóże żėhi cżłowjek lėdy radiowy aparat kupiċ abo wotnajeċ. Khinſcjenjo żėhi ſ tym pomhaja, ſo je pola nich ſyſtem ſſawnych wótſjerżeċzakow wjele żylniſcho wutwarjeny hacż w Europje. W mėſtcżanſkich wulkohdżowanſcżach khinſkich mėſtow druhdy w roſtupje 20 metrow wulke wótſjerżeċzaki ſteja, kotrychż hara je ſamo wyſoka dyli hołk khinſkeho mėſta. Khinſki program wobſtejej, runj każ programy europiſkich ſcheſelakow, ſ bohateho ſabawneho dżela, tola ſu jedyn ſ hłownych dypkow politiſke powėſcże, powėſcże ſ bitwiſchczjow a politiſke propagandne rėcże. Nimo teho ſo khinſke ſcheſelaki pſchi poſtcżerjanch ſtajnje wjazorych, ſnajmjenſcha tſjoch podrėcżow (dialektow) powtajeja, ſo mohli też pożłuchowarjo we wſchitkich dżėlach krajpoſlicżerja ſroſumiċ. Wſchėdni Khinjan wſchak radio, ſa kotrehoż potajnoſcżeni hiſchcże pſchiſchłoł njeje, ſa wożebitu drużinu gramofonowy dżerży. nz.

Najnowiše z cyłeho ſwėta

— **Morduarſtwo nad Bitterfeldſkim** direktorom **Wiederholdu je ſo ruże wujaſnilo. Policija w Deſſawje ſchtyrjoch młodych cżłowjekow,** 18 hacż 23 lét ſtarych, **ſaja.**

— **W Soltnizach pola Noweho Schcżeċzina je ſo w nozy k ſchtwórtkej 8 burſkich dworow ſ wohnjom potrjechiło.** 15 twarjenjow je ſo wotpaliło. Dżeſacż hwożdżow je bydlenje ſhubiło.

— **Żelezniſke njeſbože w Pforżheimje je ſtebi dotal 7 ſmjertnych woporow żadało.**

— **Pola Oberſtdorfa w Allgäuſkich Alpach je kamjenjowa lawina Drjeżdżanſkeho fotografa morita. Wulki kamjeń jemu hnydom hłowu wottorhny.**

— **W Paturagefkich podkopkach je ſo druhe roſbuchnjenje ſtało, ſ kotrymż ſo 20 wulkhowarjow ſaſypny.**

— **Pola Nowarp w połnońej Italſkej ſu wėtrny a ſtiwki wulku ſchkodu naczinike. Najżowe a żitne pola trėbaju ſo jėſoram. Twarjenja ſteja hłuboko we wodże. W Trevisu błyſi dżeċzo ſaraſy, bliſko Bergama pak młodu paſtyċu.**

*

* **Gaſometer w Hongkongu roſbuchnył.** Na jenkupje pſched jendżeſkim mėſtom Hongkongom, w Chinſe leżazym, je gaſometer, ſ kotrehoż ſo mėſto ſe ſwėcżazym pinnom ſaſtarowaſche, roſbuchnył. Pſchi tym je ſo nėkhdże 50 ludźi morito a nėkhdże 100 ſo cżeżko ſranjiło.

Towaſtwowſki powėſtnik.

Do Sserbow. Schtóż chce ſo na [illegible] jėſbje k paſionſkim hramu w Hornim Ammergawje a k bayerſkim jėſoram a horam wot 9.—16. julija wołożeliċ, njech ſo w Sėmerjeż kniharni abo pola k. wyſchſcheho wucżerja Sſeldenka w Pancżizach bórſy ſamolwi, hdżeż wſcho nadrobniſche ſhoni.

K swjatkam
a ke kwasam

lětnik 32 **Edesheimer Forst**		0 85 za litr
wosebite dobre wino za bowle	bleša	0.75 bj šklenicy
lětnik 32 **Ilbesheimer Kirchberg**		1.00 za litr
słódny **Pfalcski**	bleša	0.85 bj.šklenicy
lětn. 32 **Siebeldinger Sonnenschein**		1.15 za litr
dobre **Rynske wino**	bleša	1.— bj.šklenicy
lětnik 32 **Mesenicher Königsberg**		1.20 za litr
šumjace **Moselske wino**	bleša	1.— bj šklenicy
lětnik 32 **Kallstadter Kronenberg**		1.05 za litr
němske taflowe čerwjene wino	bleša	1.— bj.šklenicy
lětnik 30 **Montagne**		1.40 za litr
spaniske čerwjene wino	bleša	1.30 bj.šklenicy

a druhe wina w blešach w hołrskim wubjerku

Sadowe ješčace wino	1.20 bleša
ješčace wino z kičow „Cabinet"	
woprawdźe w blešach kisane	2.20 bleša
Henkel, Kupferberg, Söhnlein Sekt	4.50 3.— bleša
Grempler Sekt	3.40 2.50 bleša
„Cyder", słódko zakisane jabłukowe wino	0.64 za litr
wino z janskich jahodow	0.68 za litr
wino z kisałych wišnjow	0.88 za litr

Moje šlagry!
Castillo Rioalda, wubi. słódne běłe wino bl. 1.30 b. škl
dobre słódke wuherske **Czemegeske wino** bl. 1.60 b.škl.

němske połonowe wino **„Konsum"**	bleša	0.75 bj. škl.
němske połonowe wino **„Riland"**	bleša	0.90 bj. škl.
Vermouth de Torino **„Ferrero"**	bleša	1.80 bj. škl
Vermouth de Torino **„Cinzano"**	bleša	2.15 bj. škl.
palene wino „Vom alten Lager"		3.50 bleša
Jamaica rum-měšenje, 38 połno procentowski		2.90 bleša
Batavia Arrak-měšenje, 45 połno procentowski		4.— bleša

Sachsec palene kofeje stajnje prěnjotne
tehodla při kóždej składnosći Sachsec kofej:
wurjadne dobre měšenje za swjate dny
1/4 punta **1.00, 0.95, 0.85, 0.75**
najlěpše domjace měšenja 1/4 punta **0.70, 0.60, 0.50**

Z mojeho bohateho składu konserwow
poručam:

domjace měšenje	0.38	2 pt. tyzka
Lipsčanske wšelakosće	1.60, 1.25, 0.95, 0.68	„
krane buny	0.82, 0.78, 0.72, 0.43	„
zeleninowy hróch	0.58	„
młody hróch	1.30, 1.10, 0.82	„
kuriatka	1.35	„
jabłukowa muka	2.50 10 punt. tyzka, 0.55	„
truskalcy, słowki	0.95	„
aprikozy	1.10	„
brusnica (bjez tyzki)	punt 0.65	„

Otto Sachse

H. & W. Münder
na Serbskej hasy 1, tel. 3160

mužace tkaniny
žonjace mantle a kostumowe tkaniny
we wšěch płačiznach.
Wše podšitowe tkaniny a potrjeby za krawcow

tkaniny za uniformy
NSDAP a němskeje dźěłoweje fronty

K swjatkam!

Žonjace nohawcy:
płóčliwa žida, wše barby 0.95, **0.75**
prawy mako 0.70, 0.50
balmjane, štrykowane **0.55**
čorna a pisana

Mužace zoki:
mako, jara krute 0.50, **0.45**
žiđžany flor 0.75, 0.60
balmjane, štrykowane 0.40, 0.35, **0.27**

Hobrski wubjerk!
Najtuńše płačizny!

Alfred Vogel
rožk Kronprync. mosta
napřeciwo Serbskemu domej

Młódšu, přećelnu a sobudźelnu
holcu za dom
pyta k 1. junijej
twarski mištr Röschka
w Budyšinje, Pauliska dróha 28

Tricbany kowarski grat
wjerćik (Bohrmašine), kowadło a druhi grat jara tunjo na předań. Bliže zhonić we wudawarni Serbskich Nowin

Rjane gardiny a šwedski płat
kupujeće derje a tunje pola
J. Würker w Budyšinje
też na mandźelstwowu požčonki na Zwonkowej Lawkej hasy 10, rožk Kronprynczoweho mosta.

Sliboro worclowe kosy
pječkowanje, kosyšća brusy, serpy
płaćizny hódno pola
Voigt
wobkhod ze železom
Znutřkowna Lawska hasa 5

Mały nawčšik
w našich NOWINACH
je tuni a so pšecy wupłaći

Derjezdžerjana wulka khčža
z wodowodom, zahrodku, polom, khlěwom atd. je w Kukowje blizko cyrk **5600 hr.** na wje za **5600 hr.** předań. Wot 1. oktobra t. l. móže so dom wobydlić. Zamoiwjenja pod J 13 na wudawarnju Serbskich Nowin

Waše swjatkowne
cigary
tón raz wot
E. Simona w Budyšinje w Serbskim Domje

W znamjenju noweho ducha
ludźom dźěło dawać a jich w dźele měć a nimo toho sobudźowjekam radosć činić, to je naša nawyknita kazanja a w tutym zmysłu jěždźimy z našim předewzaćom po němskim kraju:

19. mejc (swjatkownu sobotu) wječor w 8 hodź.
pyšne wotewrjeńske předstajenje w Budyšinje na třelišću!

Circus bratr. Belli

Na woběmaj swjatkownymaj dnjomaj kaž też swjatkownu wutoru a srjedu započatk pop. 1/4 4 hodź. a wječor w 8 hodź. Wobstarajće sebi z časom khartki doprědka w předpředawanju za zniženu płačizny **w Wellerec knihikupstwje**, Šulska hasa 9

Położne płačizny za dźěći, wómskich zranjenych, małych rentnarjow a ludźi bjez dźěła na wuwokazmo.

Wows, syno, sloma a stary khlěb so kupuja.
30 meblowanych jatwow so pyta.
Poskićenja njech so činja sobotu dopołdnja wóz čo. 12 na třelišći.

Za serbsku drastu

wosebje za njewjesty
poskićamy **wobsadki, canki, borty, knelle, nahłowjace banty, žiđžane rubiśća**

Za mužow

zwjeršne košle, krawaty, nohajcy, žilé
we wulkim wubjerku a znatej dobrej kajkosći

Arno Kube
w Budyšinje na Kěžorskej dr. 12
Serbske posłuženje!

Na dróhowanje a pućowanje

poručamy žonjace, mužace a dźěćace hotowe drasty we wšěch płačiznach a wulkosćach

Konfekcijowy dom
Hellwig & Schönbohm
w Budyšinje — Bohata hasa 13

Serbja zetkaju so k tunjemu nakupej črijow k swjatkam pola firmy

Bata
němske črijowe akcijowe tow. w Budyšinje
žonjacy płatowy črij ze spinku . . 1.90 hr.
žonjacy somočany črij, kožana podoš 2.50 hr.
žonjacy lakowy črij . . počinajo z 3.90 hr.
mužacy potčrij . . . . počinajo z 4.50 hr.

Wulki wubjerk w swětłych lěčnych črijach
za dźěći . . . počinajo z 0.75 hr.
za žony . . . počinajo z 1.20 hr.
Bata za mužow . . počinajo z 1.20 hr.
němske črijowe akcijowe tow. w Budyšinje
Bohata hasa 16

Berliner Illustrirte

dostanjeće w Serbskej knihafni abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin"

Janož **20 pj.**

Čehnjenje 5. rjadownje
205. sakskeje krajneje loterije
Čehnjenje 1. rjadownje: 23., 24. a 25. meje 1934
Wulki wuspěch!

1/10	1/5	1/2	1/1
3.—	6.—	15.—	30.— hr.

Losy poručataj a rozdźelataj
Budyskaj běrcaj statneje loterije
Friedrich Rother na Kěžorskej dróży 22
Ernst Lehmann na Kamjeńtnej hasy 45

Kedźbu! Tunje poskićenje k swjatkam,

zo bych swojim česćenym woteběrarjam swoje kłóbasy dźace zar adowanje pokazał

Ia mjaso kormnych jałojcow	punt jenož 60 pj.
Ia swinjace mjaso	punt jenož 65 pj.
rubane mjaso (Gewiegtes) . .	punt jenož 75 pj.
wše družiny kolbasy	punt jenož 80 pj.
dobra a jatrowa kolbasa . .	punt jenož 60 pj.
Tuk	punt jenož 70 pj.

J. Jakubeńz w Konjecach
rěznistwo z kłóbasarnju zarjadowanjom

Njechaš Ty sebi kapital tworić?
Njechaš Ty też měć bjezstarostny žiwjenski wječor?
Nimaš Ty zajima na dobrym přichodźe Twojich dźěći?
Njestaraš so Ty, što budźe z Twojeje swójby, hdyž jutře wumrěš?
Prawa mołmowa na tute prašenja je wotzamknjeńa zawěsćenja žiwjenja pola **Concordia**, žiwjenje zawěsćeńske a banki akc. tow. w Kölnje.
Pisaj hišće dźensa na wokrjesnu direkciju do **Drježdźan, Moszczinskystr. 2a**; wona Tebi wotrjadnu ale cyle niezawaznu radu wudźěli.

24 Seiten stark, mit Wochenprogrammen, vielen Bildern und Artikeln
Die bestausgestattete und inhaltreiche Deutsche Funkzeitschrift
Mit Geräteversicherung
Monatsabonnement nur 85 Pf. durch die Post. Einzelheft 25 Pf.
Probeheft gern umsonst vom Verlag, Berlin N24

Meble

w znatym solidnym wuwjedźenju najtuńšo **Despang** nětkowej dr. 17

Ankor
Diamant
Miele
Göricke
kola
Wulki wubjerk.
Cirka 250 kolesow na składže.
Napłaćenje 10.-hr.
tydźeńske dźěłby z 2.- hr. poč.
Stare kola přijim. jako napłaćenje
J. Schieback
Mužakowska dróha 4

Gardiny
rjanje derje a tunje pola
Kurta Erlera w Budyšinje na Žitn. wic. **28**

Spěwarske
serbske a němske
we wulkim wubjerku
w Serbskej knihafni
w Budyšinje na Lawsk. hrjebjach

Serbow kupny dom

Wolmjane tkaniny, wušiwane, za falc a rubiśca, 100 cm šěroke mtr. 4.75
Wolmj. muslin za falc mtr. **1.95 1.50 0.95**
Tkaniny z wumělskeje židy, pisane, za falc . . . . mtr. **5.50 2.95**
Tkaniny z wumělskeje židy, čorne a pisane, za khuty, 85 cm šěr. **0.50**
Wolmjane tkaniny za spódnje suknje, zelene, čerwjene a módre . . . . . mtr. **2.85**
Wal, k wušiwanju, za jaki, čorny . . **7.50**
smuhaty **4.95 4.50**

Pozamenty, cankow. wobsadki, francy

Falc, ze zatenka abo indanth. **3.20 2.50 2.25**
Kapički, pisane . . . . jena **1.65, 0.95**
Banty za holcy **0.85 0.50**
Banty za žony, molow. a wušiw. **1.35 1.10**
Snorki, z moireja abo tafta, w čornej, běłej a rožowej barbje, we wšěch šěrokosćach
Rjane nowe tkaniny
za šórcuchi a wšu druhu serbsku drastu

Schaaf
Modjeri Kamjenc
na Bohatej hasy 20 — na Dźiwadłowej hasy 1

Dobre čehnjenje k sebi

Přiloha k čisłu 114 **SERBSKE NOWINY** Pjatk 18. meje 1934

K. A. Kocor dźensa 30 lět njeboh

Stwórtk do swjatkow, dnja 19. meje lěta 1904, postajkim runje před 30 lětami, wumrě naš wuleg zasłužbny hudźbnik Korla August Kocor, bywši kantor Ketličanskeje wosady, sobuzałožeŕ, spisaćeŕ, jubilar a čestny sobustaw Maćicy Serbskeje. Hižo 30 lět wotpočuje nětko njezapomnity zynkomištr pod zelenym dornikom na Ketličanskim pohrjebnišću a tola blyšća so hišće wuplody jeho muzy w njewuprajnej čerstwości a młodosći w našim ludźe. Sto z nas njeby znał Kocorowe njezapomnite ludowe spěwy, kaž „Hanka, budź wjesela“, „Z dychom swjatoh' Jana“, „Naš njeboh dźěd“ a mnohe druhe! Njesmérnje wulke su zasłużby stareho mištra wo wuwiću serbskeho spěwa a spěwanja kaž docyła wo wuwiću cyłeho našeho hudźbneho žiwjenja! K. A. Kocor je jako założeŕ serbskich spěwańskich swjedźenjow docyła a wubudźeŕ a założeŕ cyłeho serbskeho hudźbneho žiwjenja. Tohodla chcemy teź dźensa z dźakowej wutrobu na žiwjenje a skutkowanje wulkeho hudźbnika a narodowca spominać!

W Zahorju, w małej zanjesenej wjesey łužiskich horow, narodźi so Kocor 3. decembra 1822 jako jenički syn małeho khěžkarja a ćesle Pětra Kocora a jeho mandźelskeje Eleonory rodź. Fröhnelec z Jiłoc. Z rjanymi duchownymi darami wobhnadźeneho mać doma derje rozwučowaše, tak zo móžeše při zastupje do ludoweje šule hižo čitać. Jeho musikalna wobdarjenosć so hižo zahe pokaza. Wosebite zasłużby wo małeho hólčeca ma farař Broska, kiž bě wulku duchownu wobdarjenosć młodeho Kocora spóznał a na kotrehož wospjetne pohnuwanja staršej skónčnje młodeho pachoła do Budyšina dašta, jeho by so tam na wučerske powołanje přihotował. Na praeparandźe wuhlada prěni raz we swojim žiwjenju klawěr, a hnydom poda so pod nawjedowanjom wučerja Bychtarja do pilneho studija. Na seminarje pozdźišo přińdźe do krutych rukow hudźbneho direktora Heringa, kotryž jeho w hudźbje wosebje spěchowaše. Pospochi a z wulkim khwatkom postupowaše Kocor we swojich hudźbnych studijach. Kak wuspěšnje je studował, spóznajemy z toho, zo dosta při hudźbnym pruhowanju wot jara kruteho wučerja prěnju censuru. Tutu je Haring we swojim cyłym wučerskim žiwjenju jenož tróicy wudźělił, a Kocor bě prěni, kiž ju docpě. Jako Kocor w lěće 1842 seminar wopuści, dosta provisoriske wučerske městno w Stróži pola Hućiny. Tola 11. februara 1852 dosta wón połsećace powołanje jako prěni wučeŕ, kantor a organista do Ketlic pola Lubija, hdźež 1856 z kněžnu Hańžu Hennigec z Prochnowa do swjatoho mandźelstwa stupi, kotrež Bóh ze synkom a dźowčičku požohnowa. Tola hižo tři lěta pozdźišo, 14. februara 1859 wumrě jemu lubowana mandźelska a tak bě ćežko pruhowany mištr Kocor přez 45 lět dołho z wudowcom. W Ketlicach wón nětko swoju službu wuspěšnje zastawaše hač do 30. haprila 1888, hdyž so na wotpočink poda. Wot toho časa sem, wosebje pak wot jubilejskeho spěwańskeho swjedźenja sem stupi wróćo ze zjawneho žiwjenja a bě jenož hišće swojej horcolubowanej muzy žiwy, 19. meje 1904 wobzamknu swoje dźěłapołne, jenož k spomoženju Serbstwa wěnowane žiwjenje a so 1. dźeń swjatkow 23. meje 1904 z dźakownej lubosću a z wulkej česćownosću pokhowa.

To běchu najwažnišo data ze žiwjenja stareho mištra a zwosta nam hišće nadawk skrótka kharakterizować Kocorowy hudźbny wuznam za naš narod.

Kocorowa najwjetša a najwažniša zasłužba je a wostanje jeho prěnjotne zarjadowanje serbskich spěwańskich swjedźenjow! Tak bu wón organisator serbskeje narodneje hudźby a jeje płodźacych mocow bu dale wubudźeŕ zaspancow mjez swojim ludom, jich pozběhaŕ k nowemu narodnemu žiwjenju a wodźeŕ k wyššemu skhodźenkej w kulturje serbskeje hudźby! Kocor je nam darił we swojich hudźbnych skutkach serbske hudźbne wumělstwo, kajkeż hač dotal ani njewobsedźachmy! W nimale wšitkich družinach spěwa je so mištr spytał a wulkotnje nas wobohacił. Swětne a duchowne, solowe a wjacohłósne spěwy a khóry je skomponował. We swojich wulkich swětnych oratorijach mjenuju jenož Naležco, Lěćo, Podlěćo, Nazymu, Zymu. We Wodźanje abo krasnym Sozwoni měr je dopokazał, zo so teź mištrscy wusteji we wjetšej formje. Samo jenu wjesołu operu z krasnymi melodijemi je nam zawostajił. Wosebje za naš lud je na wšě 67 čisłow jenotliwych spěwow, z wjetšcho dźěła na Zejlerjowe teksty skomponował. Kocor je we hłownym směrje jenož składnik vokalnych hudźbninow. Jeho instrumentalne składby nimaja za naš narod tajkeho wuznama, kaž jeho spěwy. Tu je Kocor ryzy serbski ludowy wumělc. Dokelž bě sam prosty človjek z njeskaženej dušu, tohodla móžeše tak k wutrobje ludu rěčane melodije wunamakać. Kocorowy nalud běše, zo ma so spěw abo lěpje hłós jako najwyšša potenca deklamacije wobhladować! Tohodla trjechi runje w Zejlerjowych basnjach, połnych ludowych ćuńcow, prawu maćiznu za swoje spěwy. Hdyž też njeje Kocor we wšěch swojich składbach (wosebje we swojich wjetšich oratorijach!) stajnje słowjanski kharakter hudźby wobkhował, tak móže so wón tola, dokelž wědźeše tak prawje zynkam serbskeje duše klinčeć dać, jako ryzy serbski hudźbny wumělc wobhladować! A — hdyž też je nětko hižo 30 lět morwy, mjez Serbami, w serbskej hudźbje budźe žiwy a serbski spěwar budźe jeho ćešćić, dołhož budźu Serbja na tutej zemi!

-n-

Cyrkwinske powěsće

Swjatkowny žwjedźeń,
njedźelu 20. a pónjedźelu 21. rožownika 1934.

W Michalskej cyrkwi.

Swjatkownicźku rano we 7 hodź. Boże wotkazanje, ſerbſke, farař Tiſcher, we 8 hodź. ſerbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba i ſpowſchitkowny žyrkwinſki ſond.

Druhi dźeń ſwjatkow rano we 7 hodź. Boże wotkazanje, němſke, we 8 hodź. němſka a dop. ½10 hodź. ſerbſka Boża ſłužba i ſpowſchitkownym žyrkwinſkim thórom: farař Kapler.

Druhi dźeń ſwjatkow rano we 7 hodź. Boże wotkazanje, němſke, we 8 hodź. němſka a dop. ½10 hodź. ſerbſka Boża ſłužba i ſpowſchitkownym thórom: farař Tiſcher.

Sobotu pop. ſchejcź. jonjaza ſłužba we dwanadźesće pichi Delnjekinjanſkej dróhi.

Krajnozrkwinſke ſjednoczenſtwo we Budyſchinje
pſchi Pólnym hrodźiku 6.

Druhi dźeń ſwjatkow wjeczor we 8 hodź. ſwjatkowna ſkromadźizna, ſtrjedu wjeczor we 8 hodź. ſwjaſk młodźiny, ſchwórk wjeczor we 8 hodź. biblijſka hodźina.

Skromadźizny ſwonka Budyſchan: Druhi dźeń ſwjatkow wjeczor we 8 hodź. w Kunnawaldźe, twórk wjeczor ½9 hodź. w Semjach, ſtrjedu wjeczor ½9 hodź. w Zyježach, pjatk wjeczor we 8 hodź. w Hornjej Hórzy. Kóždy je wutrobnje witany.

S Barta.

Sſwjatkownicźku rano we 8 hodź. ſerbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba. Žyrkwinſka hudźba. Sbérka. ¾11 hodź. dźěcźikemſchenje.

Druhi dźeń ſwjatkow rano we 8 hodź. němſka a dop. ½10 hodź. ſerbſka Boża ſłužba.

Na woběmaj dnjomaj ſbérka ſa krajny žyrkwiny ſond.

S Budyſchinka.

Sſwjatkownicźku rano we 7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſka Boża ſłužba (knjes farař Mikela ſ Malešcheju), dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba (knjes farař Groža ſ Budyſchina. Sbérka ſa powſchitkowny žyrkwinſki ſond.

S Hodźija.

Sſwjatkownicźku rano we 8 hodź. ſerbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba.

Druhi dźeń ſwjatkow dop. ½9 hodź. němſka Boża ſłužba ſ předowanjom k. ſuperintendenta Berga ſ Budyſchina. Na woběmaj ſwjatkomaj dnjomaj ſbérka ſa powſchitkowny žyrkwiny ſond.

S Hrodźiſchcźa.

Sſwjatkownicźku rano we 8 hodź. němſka, dop. ½10 hodź. ſerbſka Boża ſłužba. Žyrkw. chór ſpěwa. Pósawniſti chór ſobuſkutkuje. ¾11 hodź. dźěcźikemſchenje.

Druhi dźeń ſwjatkow rano we 8 hodź. ſerbſka, dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba (farař Röſler-Minakaſki). Na woběmaj dnjomaj ſbérka ſa powſchitkowny ſakſki žyrkwinſki ſond.

S Huzinu.

Sſwjatkownicźku rano we 8 hodź. ſerbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba. Chór ſpěwa: „Maſch Knjes ſam ſwojich ſnaje.“ Krajna ſbérka. W 11 hodź. kemſchenje ſa dźěcźi.

Druhi ſdźeń ſwjatkow rano we 8 hodź. ſerbſka a ½10 hodź. němſka Boża ſłužba. Krajna ſbérka.

S Khwaſiji.

Sſwjatkownicźku rano we 8 hodź. němſke a dop. ½10 hodź. ſerbſke kemſchenje.

Jurij Winař:

Humor w našim basnistwje

(Skónčenje.)

Nuzu susoda a jeho mjerzanje w dalšich stučkach basnik pěknje rysuje a ze šibałym posměwkom tola pokaza, kak „Hłupy samo sebje sćeka“: „Mudry ćeho swěta, wšudźe wunžitk pyta“. Za lubosć namaka Jan Hajnca we wšelakich swojich basnjach krasne, hluboko ludowe zynki, a stajnje zapleće někajki žort, někajke šibałstwo do słowow. Sto njeznaje a njeluba krasnu baseń, kotruž je nam mištr Krawc tak žiwje a ludowje skomponował, zo měniš, zo maš woprawdźity ludowy spěw před sobu! Njespóznaješ we třećej stučcy skhowane šibałstwo?

Dobroćiwy paduch.

Hólco rjane, lubowane,
hwězda mojoh' žiwjenja,
Moja žałosć, moja radosć,
Žórło mojoh' wjesela!

Hólco mile, lubosćiwe,
Króna wšeje radosću!
Ja ću prošu, njech će košu.
Jenož jónkróć do woje.

Hólco, k čonu činiš k tomu
Pokhmurjene wobliče?
Dam ći rady na wšě pady
Wróćo swoje paduštwo!

Lubosć, wosebje lubosć přemłodych knježničkow wobkhadźuje husto khětro spodźiwne formy dostać, teź to je Jan Hajnca derje wobkedźbował a ze zadźerżanej ironiju we swojej basni „Tři holćki“ wopisał. Tola też khutny lyriski hłós wo lubości zaslyšiš w pěsnjach kaž „Fijałka — lubćička“ abo „Sony — přeća“ atd. Też ženjenym wě basnik we swojej lohkej humoristiskej muzy wšelake pokiwy podać. Tak radźi „swojej młodej ćeće“, zo by sebi baćonu prawje derje ważiła. („Moja ćeta“. 1922.) A hdyž muzoju, swérni kaž Tutolakce Hans, do Barta na hermank jědu, jim zawěšće wjele wěrić njeje. Krasne postawy rysuje nam naš basnik w „hubatym Hansu“, Pimpusee Motsu a Pampusees Hansu abo Hantorjakee Motsu! Su to cyle wěsće typy, kaž je je Jan Hajnca na swojich dalokich pućowanjach husto nadešoł. Kak jara Jan Hajnca swoje Serbowstwo a lubowanu maćeřnu rěć lubuje, wo tym swědći hižo jeho krasna baseń „Maćeřna rěć“:

„Maćeřnu rěć lubuju;
Z wutrobu so wuznaju:
Ja sym Serb a chcu też wostać
Wěrny Serb hač do smjerće,
Swěrny rěći maćerje — . . .“

Jan Hajnca njeje přewjele zlasnił, tola to, štož je nam zawostajił, sluša sobu k najlěpšim wuslědkam našeje ludoweje pozezije — a by woprawdźe radźomne było, zo bychu snadź naše Serbske Nowiny tam a sem jenom jeho wjeselych basnjow sobu wočišćele.

Zo mamy teź we wšelakich basnjach našeho wulkeho ludoweho basnika Handrja Zejlerja krasny humor, to drje njetrjebam wosebje wuzhbnyć. Dopominam jenož na jeho spěwčki „Zady naše pjecy“; Sto lět kaž mi dźens je; Ja sym tawzynt dušny khadła abo Kurič (rubku lubaku! Tola jako humorista so njemóže z Janom Hajnca, z kotrymž ma zwonkowny stil zdźěła podobny, runać. Zejlerjowy humor je lóle explosivna wjeselosć, lóle žortowanje dyžli humor. Tola Zejler dźě je docyła hluboki lyriski basnik! Tu na polu lyriki je wón njedosćehnjeny mištr. Z jeho bohače wobdarjeneho ducha čerpachu wjesele a zrudne, žortniwe a cunjećajne pěsnje a basnje, zaklinčachu swětne, studenske, lubosćinske, wótčinske a duchowne spěwy. Też Zejler pyta sebi jako woprawdźity ludowy basnik maćiznu k swojim pěsnjam a basnjam w přirodze, w serbskim wjesnym žiwjenju. Zejler je swój serbski lud derje znał a z najhorcyšej, čistej lubosću swojeje nadobneje wutroby wo nim a za njón basnił. Jeho basnje dawaja nam woprawdźity wobraz serbskeho luda sameho! Handrij Zejler njebě jenož basnik serbskich pěsnjow, ale też hluboki znajeŕ serbskeje duše, štož je sebi we wobšěrnych ludowědnych serbskich studijach přiswojił. We swojich fejlach we wjazanej a njewjazanej rěći dopokaza hišto w žortniwej formje, kak derje znaje serbske žiwjenje. Nadeńdźeš tam a sem krasnu parliču ludoweho humora. Zo njeby pak jeho satira „lubeho sobućłowjeka“ tak bolała, poda basnik človjeske njepočinki po přikładze stareho Aesopa zwěrjatam. Lubowarjam pěknoho humora jenož doporučam, zo jónu sebi čita Zejlerjowe fabule. (Zejlerjowe zhromadne spisy IV.)

Pódhaj a wubjernaj humoristaj našeho časa staj, wězo kóždy we swojej formje dospołnje hinašcho razu, Michał Nawka a N. N., spisowaćeŕ wobrazow ze wsy, kotryž lyžeńscy w Serbskich Nowinach čitamy. N. N. je powědańkaŕ, prosaista a runa so po zwonkownej formje Radłubinej. Někotre z jeho wobrazkow su wopraudźe krasne dokumenty našeho wjesnoho žiwjenja! Wězo Radłubinowy humor je hišće hóle překisany, za to pak je N. N. bóle vulgarny, explosivny a naturalistiski.

Hinašcho a dospołnje nowcho razu je humor nježeho wósotrowskeho Michała Nawki. W cyle krótkich wobrazach, stajnje we wjazanej rěći podawa wón małe epizody ze serbskeho žiwjenja, kotrež ninjaja hewak wjeršeje wažnosće, ale runje přez wažnje jich wobdźěłanja njesměrnje žortniwje skutkuja. Za to jedyn přikład! Dopomnju so runje na tajki, hač je po słowje dospołny, njewěm; basnik mi tutón hrěch wodla!

Druhi dźeń žwjatkow rano we 8 hodź. serbšce a dop. ½10 hodź. němšce kemšenje.

Na woběmaj žwjatymaj dnjomaj šćerka ja powschitkowny fond krajneje zyrkwje.

Pohrjebana 15. meje: Njeboh šiwd. Hendźina rodź. Karbez we Wulkej Dubrawje, 70 l., 2 m. a 3 dny stara.

S Klukscha.

Sšwjatkowniczku rano we 8 hodź. serbšce a dop. ½10 hodź. němšce kemšenje. Sbérka.

Druhi dźeń žwjatkow rano we 8 hodź. němšce a dop. ½10 hodź. serbšce kemšenje. Kollekta.

S Łuposze.

Sšwjatkowniczku šměje farař Schneider ſ Budyšcina dop. w 9 hodź. němšku žwjedźeńsku Božu žłužbu. Sbérka ja powschitkownu zyrkwj. pokładnju.

Druhi dźeń žwjatkow šměje farař Röšler-Minakalšti popoldnju ½3 hodź. serbšku žwjedźeńsku Božu žłužbu. Sbérka ja našch Bože dom.

S Malešchez.

Sšwjatkowniczku rano we 8 hodź. serbšce a dop. ½10 hodź. němšce kemšenje. Knjes farař Handrik ſ Porschiz.

Druhi dźeń žwjatkow rano we 8 hodź. němšce a dop. ½10 hodź. serbšce kemšenje. W 11 hodź. dźěćikemschenje. Na woběmaj dnjomaj šćerka za powschitkownu zyrkwinšti poklad.

S Minakala.

Sšwjatkowniczku rano we 8 hodź. serbšca a dop. ½01 hodź. němšca žwjedźeńska Boža žłužba. Zyrkwinšti chór spěwa: „Sanctus“ wot Schuberta. Sbérka za našch Bože dom. Dop. w 11 hodź. dźěćikemschenje. W 12 h. šichčenska Boža žłužba.

Druhi dźeń žwjatkow rano we 8 hodź. němška a dop. ½10 hodź. serbška žwjedźeńska Boža žłužba: farař Krawz-Grodźišchćanški. Sbérka za powschitkownu zyrkw. pokładnju.

S Njeswačidła.

Sšwjatkowniczku rano we 8 hodź. němšce a dop. ½10 hodź. serbšce kemšenje.

Druhi dźeń žwjatkow rano w 7 hodź. serbška spowědź, we 8 hodź. serbšce a dop. ½10 hodź. němšce kemšenje.

Na woběmaj dnjomaj šćerka za fond krajneje zyrkwje.

S Porschiz.

Sšwjatkowniczku rano we 8 hodź. němška Boža žłužba (knjes farař Groſze ſ Budyšchina), dop. ½10 hodź. serbška Boža žłužba (knjes farař Mikela ſ Malešchez), ¾11 hodź. dźěćikemschenje ja šiarsche dźěći w Porschiszach.

Druhi dźeń žwjatkow rano we 8 hodź. serbška a dop. ½10 hodź. němška Boža žłužba.

Na woběmaj dnjomaj kollekta ja powschitkowny zyrkwinšti fond.

Sšrjedu wječor we 8 hodź. bibliška hodźina we Boschezach piches knjesa wothladarja Kschižana.

S Rakez.

Sšwjatkowniczku rano we 8 hodź. serbšce žiwj. wotkasanje, dop. w 9 hodź. serbška a ½11 hodź. němška Boža žłužba, pop. w 2 hodź. serbšti něschpor.

Druhi dźeń žwjatkow dop. w 9 hodź. němška a ½11 hodź. serbška Boža žłužba.

Tśeśi dźeń žwjatkow dop. w 9 hodź. serbška Boža žłužba za dźěći.

S Wóšlinka.

Sšwjatkowniczku rano w 7 hodź. němška spowědź, we 8 hodź. němšce a dop. ½10 hodź. serbšce kemšenje. Sbérka. Popoldnju ½4 hodź. Boža žłužba w Lešci.

Druhi dźeń žwjatkow rano w 7 odź. serška spowědź, we 8 hodź. serbšce a dop. ½10 hodź. němšce kemšenje. Sbérka. W 11 hodź. kemšenje za dźěći.

„Poskaj kmótra, naša koza, to je koza,
ta ma za wušomaj Jójl“ —
„Ale naša hakle, to je koza,
ta ma pod nohomaj hnój!“

Něšto cyle noweho pola Michała Nawki je jeho humor rěče, kotryž so w rymje a rhytmje jewi. Tež za to pěkny přikład:

Njesadź holčku na tu polčku,
holčka polčku powali
a sej ručku wuwali!

Njesadź hólčka wosrjedź stólčka,
hólčk ze stólčka wupadnje
a sej stawěki rozlamje!

To njeje wězo wulka wědomosć, ale je jara pěknje prajene. We wšelakich dźěćacych hrónčkach je basnik woprawdźe mištrscey rěč twaril a z njej hrał.

„Michale, ty šibale kak so twojom haplej dźe?
abo 1, 2, 3 wjelk w jamje spi atd. atd.

We wšelakich dźěćacych knižkach namakaš tak wjele radosće samo za wulke a dorosćene dźěći!

Wot humora k satirje njeje wjacy daloko! Nimamy wjele dobrych a wótrych satirow. Škoda! Haj, haj, naš lud je na tajke wěcki khětro łoskoćiwy. Znaju pak krasnu, snadź najrjeńšu serbsku satiru, mjennje so: Baćoń, kral žabow. B o b a k je ju před létami sam w Serbskich Nowinach wozjewił.

Je wězo hišće wjele dobrcho humora we wšelakich zběrkach našich nowišich basnikow namakać, njejsom pak tutych wosebje wuzběhnył, dokelž njeje to jich sylna wosebitosć. Tež w basnjach P. K r j e č m a r j a nadeńźemy zasady k čerstwemu ludowemu humorej, kotryž pak so bóle žiwej wjesełosći bliži. Dyrbimy so po času wo to prócować, jónu jenož najlěpše dźěła wšelakich našich humoristow w j e n e j z b ě r c y (snadź z illustracijemi!) wudać. To by było něšto za dołhe zymske wječory našich wjesnjanow! Dyrbimy sebi być wědomni, zo khutna baseń je a wostanje privileg jenož za wěstu worštu! Powědańčko pak a maly humoristiski rym zamóžetej być wukuklarjo šćerokeje zjawnosće. Tohodla, do luda z nimi!

Přilopk

* **Wulki woheń.** Wutoru dopołdnja w Nieder-Strießiju pola Döbelna w ätherowej fabrizy woheń nasta, kotryž w tam so khowajej hromadźe äthera wjele zyrobu nadeńdźe. Bórzy so mózne rosbuchnjenje sta a nimo měry wulka płomjenjowa trubjel wuſapny. Sdobom so dźele murje, żelesne kruchi a palazy äther daloko wjerthnychu. S tym so ſerši we wokolnosći 100 metrow ſapalichu. Teſ w žuſodźitsje ſtejaze twarjenja, mjes nimi ſilmowa fabrika, so ſapalichu, tola so poradźi, wſchudźe płomjenja podusnyć a dalſchemu rosſchěrjenju wohnja dowobaracź. S rosbuchnjenjom ſtaj so dwaj dźěłacejerjej cźežko ſranikoj a pjeco łohko. Ätherowa fabrika je so do jenicźeje hromady ſeſhibowanych żelesnych kruchow a rostorhanych murjow pſchetworiła.

* **Spirituſ pſchilinywſchi so ſmjertnje wopalika.** Do palazeho ſpirituſoweho warſzaka spirituſ pſchilinywſchi je ſo we Wrótſławju 63lětna wudowa Hana Reſſnerowa ſmjertnje wopalika. Płomjo wróźo ſapny, a spirituſowa bleſcha rosbuchny. Jona je na poczerpjene wopalne rany w ćharowni wumrěła.

* **Tſi dny pod ſłomu pohrjebana.** Na ſpodźiwne wajchnje je 40lětna žona jeneho ratarja w Salza we Durinkſkej do ſtracha pſchiſchła, ſo ſłodom wumrje. Mona bě do brožnje po ſłomu ſchła a bě tam tak njeſbožownje do wyſokeje hromady ſłomy padła, ſo ſo ſ njej zyle laſnypa. Sſłaba a thora žona njemóžeſche ſo ſe ſłomy ſaſo wudobyć, a jeje ſwójbni ju wo pomoc wołacź njeſłyſchachu. Tſi dny ja ſobu ju na polach a w ſěnu podarmo pytachu. Hdyž ſo jejny mandźelſki ſtrěźi dźeń wjeczor ſ pytanja domoj wróći a nimo brožnje dźeſche, wón cźiche ſtonanje ſaſłyſchcha. Sa nim ſtrěbjo, wón ſwoju žonu zyle bjes mozy a wuhłódnjenu pod ſłomu pohrjebanu namaka.

* W měſcze Tieta w Braſilſkej je nan jeneje ſawjedjeneje japanſkeje holzy jeneho Braſilczana ſaſtrělił. Na to braſilſzy burjo japanſke žydliſchczo nadpadnychu a Japanzow wunnachu. Pjeczoch ſ nich ſtonzowachu, ſchěſnaczoch cźeſto ſtranichu.

Hospodarski rozhlad

Pjatk 18. meje 1934.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,500	100 pólsk. złotych	47,25
1 jendźelski punt	12,755	100 čěskosł. krónow	10,43
100 šwajc. frankow	81,18	100 franc. frankow	16,50

Barlinska kursa mějeſche wczera khětro njeſtajne wiki. Króto pſched žwjatkownym žwjedźenjom witkowanje popuſchczuje. Kursy akziſow běchu wſchelakore, někotre žo wotdrźejowachu, někotre žo trochu ſtruczichu. Wiki rentowych liſćinow běchu poměrnje dobre.

Barlinſke žitne wulkowiti mějachu ſchtwórtk ſtabiſchi wobkhod. Pſcheničzy poſtkiczeſche žo wjazy hacź rožki. Ptaczińy pak žo jenož mało pſcheměnjachu. Muka žo po dotalnym měrnym waſchnju pſchedawaſche. Mowža běſche wczera trochu wjazy na wikach. Kupzy pak jenož najnuſnišiche dźěłby kupowachu. Jeczmjeń mějeſche měrne, ale ſtajne wiki.

Wczera płaczeſche w Barlinje zentnaŕ

pſcheničzy: 9,40—9,65 hr., — rožki: 7,85—8,10 hr., — jeczmjenja, nal.: 7,85—9,10 hr., — mowža: 8,10 hacź 8,35 hriwnow.

Wiki w Lukiju.

Pſcheniza 9,55 hr., rožka 8,10 hr., jeczmjeń, nal. 7,80—8 hr., mowź 7,70—7,90 hr., běrny 2,30—2,60 hr., žyno 2,75—3 hr., ſłoma ſ maſch. mtóczena 80—90 pj., pſcheničzna muka 17,12½ hr., ržana muka 13,25 hr., pſcheničzne wotruby 7 hr., butra poł punta 75 pj., twaroh 22 pj., běrny, nowe punt 17 pj., taroty 20 pj., jéžna łoboda 10 pj., žydrozity kaſ 20—50 pj., kólrabi 10 hacź 15 pj., porej 30 pj., kórti 50—70 pj., tišaty kaſ 15 pj., zybla 10—15 pj., buny 40 pj., tomaty 70 pj., ſołotej 4—5 pj., radiſki 4—8 pj., rjewjeń 7—10 pj., jabłuka 8—20 pj.

Wiki w Kamjenzu.

Pſcheniza 9,55 hr., rožka 8,10 hr., jeczmjeń, nal. 8 hacź 8,50 hr., naiwyſti 7,50—7,75 hr., mowź 7,75 hr., pſcheničzna muka 18—18,50 hr., rżana muka 11,72 hacź 12,75 hr., pſcheničzne wotruby 6,25—6,50 hr., rżane wotruby 6,25—6,75 hr., žyno 3—3,50 hr., ſłoma, ſtótna 80—1 hr., k ſaſkanju 70—80 pj., běrny 2,50 hr., žołte 2,75 hr., butra 1,40—1,50 hr., jeja 7 pj., proſzata 10 hacź 15 hr., libjata 1,50—1,80 hr., buźy, młode 3,50 hacź 5 hr., běły kaſ 15 pj., cźerwjeny kaſ 15 pj., žydrozity kaſ 25—40 pj., jéžna łoboda 10 pj., rjewjeń 5—8 pj., kŕen 50 pj., ſchromaſ 30—70 pj., ſołotej 6 pj., kórti 40 hacź 60 pj., radiſki 5 pj., rjetkeſ 10 pj.

Wiki w Khoczebuzu.

Howjaſe mjaſo 60—80 pj., cźelaze 60—90 pj., ſkopjaze 90—1 hr., ſwinjaze 75—1 hr., jeja 7—8 pj, butra 1,40—1,50 hr., twaroh 20—28 pj., lany wolij 1,40 hr., linу 1 hr., ſchćuki 70—80 pj., karpy 75 pj., hołbje, młode 50—70 pj., kury, žiwe 1,80—2,50 hr., ſkapony, žiwe 2—3,50 hr., kórti 50—60 pj., kólrabi 20—30 pj., morchej 2 puntaj 20 pj., rjewjeń 10 pj., kožmaczki 20—25 pj., jéžna łoboda 13—15 pj., ſchromaſ 30—60 pj., žydrozity kaſ 40—60 pj., cźerwjeny kaſ 20 pj., běły kaſ 20 pj., buny, ſelene 80—90 pj., ſołotej 5 pj., měrnik 15—20 pj., kŕen 25—30 pj., radiſki 5 pj., zybla 10 pj., kulrěpa 10 pj., běrny, zentna(2,75—3 hr., punt 3—4 pj., trukaſzy 80 pj., jabłuka 25—40 pj.

Swinjaze wiki w Khoczebuzu.

Pſchiwjeſli běchu 834 proſzatow a 154 běhatkow. Poſzata, małe 10—12 hr., ſrěnje 14—16 hr., wulke 17—20 hr., — běhaki, małe 20—28 hr., ſrěnje 30 hacź 40 hr., wulke 40—52 hr. — Wiki běchu ſrěnje.

Płaćizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

Póndźelu 14. meje 1934 Płaćizny po centnarju a hriwnach

Skótne druźiny a woznamjenjenja:

Celata: 649

Najlěpše korminje ćelata wot cyca	52—56
Srěnje korminje ćelata wot cyca	45—50
Snadnje wuwite	36—44
Najſpatniše	

Swinje: 948

Tučne swinje, přez 3 centnarje cźežke	41
Połnomjasne swinje wot 240 hacź 300 puntow cźežke	40
Połnomjasne swinje wot 200 hacź 240 puntow cźežke	39—40
Połnomjasne swinje wot 160 hacź 200 puntow cźežke	37—38
Mjasne swinje wot 120 hacź 160 puntow cźežke	34—36
Rancy	—
Wiki běchu ſrěnje	

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symje po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg Płaćizny po złotej hriwnje.

	17. 5.	16. 5.		17. 5	16. 5
Pšenca	—	—	buny	8,10-8,90	8,10-8,90
rožka	—	—	woka	7,50-7,90	7,50-7,90
jeczmjeń, nal.	157-162	157-162	módre lupiny	5,85-6,35	5,85-6,35
jeczmjeń	—	—	žołte lupiny	7,50-8,30	7,50-8,30
wows	162-167	162-167	zeradella	7,75-8,75	7,75-8,75
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenč. muka	27,00	27,00	lany wosušk	5,55-5,60	5,75
rżana muka	23,25	23,25	ſuch. truhanč.	5,15-5,20	5,15-5,20
pš. wotruby	11,75	11,75	běrnj. kruški	7,00	7,00
rżane „	11,25	11,25	syno, 50 kg		
raps	—	—	rżana ſłoma		
hróch, Viktor.	20,0-22,0	20,0-22,0	pšenč. „	—	—
lane symjo	—	—	wowsna „	—	—
pjeluški	8,00-8,25	8,00-8,25	jeczna „	—	—

Płaćizna za pšenzy za wupłodźerja 188 191 193
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 157 160 162

Zamołwity za spisačelski wobsah: A. Dučman, za nawěſtki dr. J. Cyž, wobaj w Budyšinje. D. A. IV. 1934: 2385.

Żelesniſke njeſbože pola Langwedela.

16. meje Bremenſko-Hannoverſti ſpěšnik pola Langwedela ſ kolijow wujědźe. S rosbitkow powroćenych wosow wucźahnychu 3 mortwych a wjele ſranjenych. Wobraz pokazuje haſchenje wohnja, kiž pſchi njeſbożenju wudyri.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskeje žiwenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přećiwo sćěhwakam čłoweho znjezboženja z 1000 hr. – hdyž wumrěje abo hdyž je na čas žiwenja dospołnje bědny. Kóžde znjezbožene dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bance wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbožene dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowědźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumjenjenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdya a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 115 | Budyšin — Sobotu 19. meje 1934 — Bautzen | Lětnik 93

Swjatkowneho swiedźenja dla wuńdźe bliže čisło „Serbskich Nowin" wutoru připołdniu

Swjatkowny kěrluš

Nětk zbožny čas je na zemi,
Hdyž měr so předuje,
We čišinje na Zioni
Bóh khwalbu dostanje.

Nětk rěki žiwej' wody du
Ze stoła Božeho,
A lačnym k piću lija tu
W Božej cyrkwi so.

Duch swjaty z mócnym šumjenjom
Nam přeńdźe wutroby,
A wotsal k swojom' Knjezej dom
Sej čahnyć žadamy.

Wšěm božim zrudnym Jezusa
Tón trošćał překrasni,
Zo husto slónco wjesela
Jim po ćmje zaswěći.

Lud Boži w swjatej lubosći
So hori spěwajcy,
A zbožny je w nadźiji
Přez ducha modlitwy.

O dajmy Duchu wolu wšu,
Hdyž hnadny mamy čas,
So hotujmy we wěrje tu
Na jehnjećowy kwas.

J. K.

Politiski tydźeń

žiwjenja němskeho ludu je wón duch sacžahnył. Nowe zahorjenje a nowa wola dźełej psches rjady wjeńcneho a wěsće sanjskeho wobydlerstwa. Nowy duch wuskutkuje žo wožebje we wopornwosći k lěpšenju hospodarskich žłabšich. Nowy duch knježi też sašo w kulturje, pišmowstwje, chromadnosći cłowjekow. S nowym duchom w ludźe pschińdźe też nowa nadźija do wukrobow a nowy łóscht k dźěłu.

Starosć a prózowanje wo dźěło je dźenża ta najwažnischa, schtož je žebi knjeżerstwo sa žiwój najnadobnischi nadawk stajiło. Dźěło dyrbi sašo tódły staw ludu dostacź. Bjesbožełosć dyrbi so dospołnje zhubić. S najwjetschim napinanjom žo na dospěcu tuteho wulkeho samjera dźěła. A wulspěchi pschińdu. S kóždym měsazom zhonimy, jo je sašo wulka žyła dotal njedźełazych dźěło a chleb dostała. Wuspěchi pak sašo nowu nadźiju a dowěru płodźa. Tak wjednistwo lud po wěstym a runym puću k lěpschim poměram wjedźe, so by jeho pschichod był sbožownischi. To kóždenu jenotliwej winowatosćej napołoži, so na tutym wulkim skutku po žiwoch mozach žohupomha.

Wo ważnosći rjadowanja dźěła je wjednik tutón tydźeń ważne słowa rěkał. We žiwoj rěči je na napschećiwnosće mjes marksistiskej theoriju a prakšu pokasał a dźěłowu frontu sto'p noweho stata mjenował. Naš pschežo sašo swjeżeli, hdyž j kanzleroweho erta žiwischmy, so chże Němska jenički w měrje žiwoje natwarne dźěło wukonjeć a so nochże jenje měr słemicź. Pschi tajkim žiwojim prózowanju žo wona wěso žiwojich prawow njeswsda.

W pośledním cźasu žo žiwisko wo Saarskej pische. Ludowe wothłosowanje wo nawróće Saarskeje do Němskeje žo bliži. Jenož hišće někotre měsazy sandu a nowe lěto ma ważny rosćah saarskeho wobydlerstwa pschinjeseć. Saarske prašenje je žo někto pšched radu Swjatka ludow pschinjeslo. Wojowanje je hižom chětro wótre. Franzowska žo prózuje, so by žiwoje wobmyślenja pschi wothłosowanju pschewjedła. Wona by rad widźała, bychli žo mjesynarodna policija do Saarskeje połožiła. Kak žo w tutym dypku w Genfje rosćahdź, dźenża hischće njewěmy. Franzowski iwonkowny minister Barthou je kommišiju saarskeho knjeżerstwa do Genfa skasał, so by na prašenja rady Swjatka ludow wotmołwiła. Wotmo'wa je była po pschećiu Franzowskeje. Hacź Franzowska po tutym puću žwój zamjer dospěje, žo wěso prascha, dokelž ma žo pschi saarskim prašenju też na němske stejischćo bźiwacź, to rěka, na stejischćo němskeho wobydlerstwa we Saarskej, kiž je w pschemožacej wjetschinje. W pośledních dnjach je žo też myšl wo dźělenju Saarskeje sdźěhnyła.

Druhe ważne prašenje, wo kotrymž žo nětko w Genfu žiwje rěči, je karbinalne prašenje sa Europu a zbły swět. Dóndże k dorěčenju a dojednanju w nastupanju wotbrónjenja? Kaž žo zda, to w Genfje bischeže žami prawje njewědźa. Jendźelska a Italska małej cźežke stejischćo napschećžo Franzowskej, kotraž žo nochże na jaue waschnje k pčkatkenu wotbrónjenju bliżeć. Wostanje-li Franzowska sašaka, potom może žo pschestacź wo wotbrónjenju rěcźeć. Potom brje druheho wupucźa njeshwa, hacź to kóžpschemo druheho bróniec, faj žo to unješ politiskimi wjedwikami europiskich statow wocźakuje. Tehodła nětko pschichod Europy wot pschichodnych jednanjow w Genfje wotwisuje. Chcemy žo najlěpschcho nadźijeć.

W jenotliwych krajach žo saidźeny tydźeń mało sta. Zyje politiske dźěło je nětko na wulke prašenja europiskeje a šwětowneje politiki složene. Zoły šwět žedźi sa nowymi traž na [illegible] žo słónčnje njewěstosć wotstronila, [illegible] dyrbi so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowědźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumjenjenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdya a hdys wozjewja. Swjatkownoho dnja njech žo też tu nuts puschczi, so by skutkował sa dorozumjenje a nam pschinjeseł a sakhował sloty měr.

Baldwin připowěda brónjenje Jendźelskeje

W jendźelskim delnim žejnje je žo wulka rosmołwa wo swonkownej politiki wotnesła. Sapółłanz dźełacźerskeje strony Cripps knjeżerstwu porokowaschże, so Japanskej dowola, stajnje winowatosće wustajiwy Swjatka ludow a frěcźenje dźewjecź mozow franicź. Sso na Turkowsku nałožnosć wobroćiwschi, rjekny Cripps, so je žo pschi wopytce japanik. admirała w Turkowskej tutomu kraju wjele lubiło, je-li žo k swjatkej mjes Němskej a Japanskej pschisamknje. Cripps w tym widźi možnosć swjatka, kiž žo Swjatkej ludow pschecźiwja. Pschi tajkich wołstejnosćach ma žo pjecźa wschitko stacź, so by žo Swjatk ludow sežbłnił.

Konfervatiwnaj sapółłanzaj Keyes a Cazalet žo na to wótrje pschecźiwnoj sapółłanzej dźełacźerskeje strony wobroćischtaj a wustupowaschtaj sa najlěpsche pschecźelstwo s Japanskej, kotraž na wožebite prawa na Chinu. Cazalet pschipomni, so dyrbjała žo Jendźelska wo wuski swjatk s Franzowskej a Italskej prózowacź.

Swonkowny minister sir John Simon rosłoži k tomu stejischćo jendźelskeho knjeżerstwa. Wón rjekny, so rosmołwa wulku staroscź wo mjesynarodnym połoženju pokasuje, kiž je połne wobcźežnosćow a sa pschichod najstarje hrožace. Schtož Japanska nastupa, Simon do pschecźelstwa s Japanskej wěri. Potom žo wón s reformu Swjatka ludow zaběrasche. Jendźelska chże spytacź, wustajiwu Swjatka ludow bjes Němskeje porjedźicź, potom pak snjeje pschego wulku schkodu, so jena wulkonóž k temu njeslušscha. K prašenju hospodarskich sankcijow Simon rjekny, so jendźelske knjeżerstwo tuto prašenje najdokładnischo pruhuje, a pjenjezne a hospodarske sankcije njemóža žo lohkomyślnje bjes wójnskeho strachа nałožowacź.

Skónčnje rěcźeše jendźelski swonkowny minister wo najwažnischim, njeminjcy, kak s jednanjemi wo wotbrónjenju stej. Wón měnjenje wotpokasa, so ludy někto na konzu njeslušownoho dyrdomdeja stej. Pschi tutych jednanjach je žo poradźiło, formalne wosćewjenje dostacź, kiž je němske knjeżerstwo pschijało a kiž wo možnosći pschenućnjenjew rěcźeše. Dźenża je wěso jara cźicko, žebi cźorne na bźym wot statow žadacź, kajke žadanje wone stajeja. Statnicy du někto do Genfa, so bychu smyślenje wschitkich žohnicź, kajke positiwne namjety druhe staty pschinjeseju. **Simon pschilubi w žiwojim mjenje a w mjenje jendźelskeho knjeżerstwa, so Jendźelska wschitko pospyta, so by šwět pšched wulkim njeslušom wobarnowała, kiž po njeporadźenju konferency sa wotbronjenje pschińdże.**

Rosmołwa w delnim žejnje słónčeji žo f rěcźu prezidenta statneje rady Baldwina. Wón wožebje na to pokasowaschże, so žo jendźelske knjeżerstwo na nowe brónjenje pschihotuje, je-li so jednanja njeporadźa. **Plan sa sakitanje mórskich brjohow Jendźelskeje s łódźemi a s létadłami je hižo hotowy.** Tutón plan hodźi pak žo pschi nětcźischim hospodarskim połoženju jenož pomału pschewjesć. Dyrbjała-li pak žo Jendźelska k sakitanju nuzowacź a je-li so hnte mróźele ruce sejahnu, potom hodźi žo s wjetschej spěšnosću na sakitanju dźěłacź. Hdyž ma žo k sankzijam pschimnacź, potom dyrbinły też na wójnu hotowi bycź. Njeje pjecźa žanych skutkownych sankcijow, kiž wójnu njewotnamjenjeja.

Po Baldwinowej rěči delni žejm žiwoje jednanja hacq do 29. meje pschetorhny.

Ribbentrop pola Mussolinija

Pschebywanje knjesa s Ribbentropa w Romje běsche jenož krótke. Pjatk žo wón najprjedy s Mussolinijom a potom se statnym sekretarom Suwichom rosrěcźowaschże. Ssobotu rano žo Ribbentrop w létadle do Barkina wróći. Pschi rosrěcźowanjn s Mussolinijom, kiž žo w pschecźelnym duchu sta, žo němske a italske stejischćo w prašenju wotbrónjenja hischeze ras rospominaschże. Němska najwjetschu ważnosć na to kładze, so k srěcźenju dóńdże, na druhej stronje pak němske žadanja to najnadnischе wotnamjenjeja, a Němska njemóže nicžo wot tutych žiwojich žadanjow spuschcźicź. Italske stejischćo pak je s italskeho memoranda a wožebje s pośledniho nowinskeho nastawka italskeho ministerskeho presidenta znate.

Mussolini Dorpmüllera přijał

Generalny direktor němskostatneje železnizy a towarstwa sa němske autowe dróhi dr. Dorpmüller po Italskej pucźuje, so by tamnjske autowe dróhi sludował. 17. meje italski knjeżerstwowy schef Mussolini Dorpmüllera pschija,

Mussolini ſo wožeßbje ſa organiſaziju nëmſkich autowych dróhow ſajinowiſche, kej ſa ſhromadne dźelo nëmſkoſtatneho żelesniży ſ nëmſkimi autowymi dróhami.

Swiatkowne skhadźowanie zjednoćenstwa za Nëmcowstwo we wukraju

Sjednoćenſtwo ſa Nëmzowſtwo we wukraju ćhyſche ſo ſwopředka w Saarbrückenje ſkhadźowaś. Knjeżeſtwo Saarſkeho kraja pak to njedowoli. Tehodla nëtko nëmſki ſaarſki lud, ke kotremuż ſjednoćenſtwo pſchińcz njeſmëdźeſche, nëtko do Mainza a Trieru k njemu pſchińdźe. Wobdźelenje budźe dotalne ſhromadźiny pſchetrjechćcz. We Mainzu ſo wožeßbje Heſſenſka młodźina ſhromadźi. We Trieru je ſo ninto tyſazow muzow a żonow nëhdźe 40 000 mlodoſtnych pſchipowědźiło. W Mainzu budźe ſo wožeßbje w dźeſkowych wuradźowarjach, w Trieru pak ſo ſjawne ſhromadźiny wotmëja. Mëſtokanzler ſ Papen a nëmſki ſmutſkowny miniſter dr. Frick budźetaj rëczeć.

Nadpad na swiedźeńſke dźiwadło w Salzburgu

W pſchedſali Salzburgſkeho ſwjedźeńſkeho dźiwadła pjatk wječor w 6 hodź. dynamitowa bomba roſbuchny, kotruż bëchu pſchi wodomjeczge ſkhowali. Nëkotre marmelowe ſtu'py, drohotne moſaikowe wokna a wſchitke wokna dźiwadła a ſtużodnych twarjenjow ſo roſpuſtichu. Jako ſo roſbuchnjenje ſta, nëkotre wožoby w kenzlíji dźelachu, kiż ſo wſchitke ſranichu. Schkoda je wurjadnje wulka.

S powëſće wo roſbuchnjenju ſo zyſe mëſto naſtrója. Po druhej powëſći je ſo nadpad takle ſtucził: wječor w 6 hodź. automobil njeměrje pſchihna a pſched dźiwadło nahe ſaſta. Dwaj muſej ſ linuſiny wuſkoczíſchtaj, do dźiwadła khwatoſchtaj a roſbuchadło do pſchedſale cźiſnyſchtaj. Roſbuchadło roſbuchny hakle, jako bëſchtaj muſej ſo ſ autom ſaſo ſhubiłoj.

Skranjenja ſu na ſhoże jenaż lohke. Nëkotre wožoby ſe ſtrózelenji na cźinu ſhoricznu. Skranjeni ſu wſchitcy ſaſtojnizy ſwjedźeńſkeho dźiwadła. Sa ſkuczerjowaj nimaju żaneho źiela.

Belgiska w Saarskim prašeńu neutralna wostanje

Vicomte Poullet, kiż jako pſchedſyda frakzije katolſkeje ſtrony w komorje a ſenaze wulki wliw wukonja, piſaſche w knjeżeſtwowych nowinach „Libre Belgique“ ſnowa wo ſtejiſchću Belgiſkeje k mjeſynarodnym praſchenjam. Wón wotpokaſa porok, ſo ſa ſwojoł Belgiſkeje ſ Nëmſkej wuſtupnje, tola ſo rajnje pſchećiwo nëmſkim „wotkhowanjam“, wżażeje pak w praſchenju wotbrónjenja, ſ Franzowſkej wſchudźom ſobu ſchła. Sa pſchikład teho, ſo dyrbi Belgiſka neutralna wostaćź, Poullet Saarſku naležnoſć napomni. Wón móże ſebi myſlićź, ſo je pſchi wobeżeżnoſćach na ranju a wječoru konflikt mjes Franzowſkej a Nëmſkej móżny, do kotreho Jendźelſka nima ſa nuſne ſapſchinnjeź. Tehodla ſo ſamo rozumi, ſo dyrbi Belgiſka ſebi ſa ſwoje ſadżerżenje w taſkim pſchipadże ſwoju ſwobodu wobſkoćowaćź. Tónt Belgiſkeje ſwiſnje ſ dóſtom Franzowſkeje. **Jendźelſka pak żenje ani jenićkeho wojaka ſa Saarſku njewopruje. Belgiſka dyrbi ſo na ſkamżny podłoſć ſtajiźć.**

Kriza w jednanju wo Saarskej w Genfie

Pjatk wječor hiſchće żadyn poſtup to jednanjach wo wothłoſowanju w Saarſkej pytnyć njeběſche. Dokelż ſo Franzowſka ſapowědźe, ſo ſa wëſm terminu wothłoſowanja roſtudźićź, ſo kódyż poſitiwny wunoſchk w politiſtich praſchenjach ſnjemóżnja. Też w Swjaſku ludow wjazy do wuſpëcha jednanjow njewěrja. Tuż ſo wočzakuje, ſo ſo też dźenża w radze Swjaſka ludow k zanemu roſsuđzej wo dnju wothłoſowanja, wo rukowanjach a wo policajſkim praſchenju njedóńdźe.

Hospodarske dorozumjenje z Hollandskej

Njedawno ſapoczachu ſo jednanja mjes nëmſkim a hollandſkim ſaſtupjeżſtwom wo ſjadowanju wobłhada twarow mjes Nëmſkej a hollandſkej-Jndiſkej. Jednanja wotmëchu ſo w Barlinje a ſu nëtko k dorozumjenju dowjedźe. Wobe knjeżeſtwoje ſtej ſo dojednaſoj, ſo chżetej wobłhad twarow, dalokoż móżno, ſpěchowaćź a na faſiny wobeju krajow pſchi dowoſu dźiwaćź. Srěczenje ma ſo w bliżſchich dnjach podpiſaćź.

Litwinow w Genfie

Ruſki ſwonkowny kommiſar Litwinow je pjatk rano do Genfa pſchijeł. Hjom popołdnju ſo ſ franzowiſkim ſwonkownym miniſtrom roſrěczowaſche. Litwinowy pſchijeżdźe do Genfa je jara pſchekhwapił. Nëkotſi maju ſa nóżne, ſo ma ſo wo ſaſtupjenju Ruſkeje do Swjaſka ludow jednaćź. Franzowſka a Ruſka tola hiſchće wo tutej naležnoſći jednataj. Ruſka ſo wëſo też żylnje ſa konferenzu a ſa wotbrónjenje ſaſtimuje.

Rusko-japanske zrěčeńe w rybarſtwje

Ruſko-japanſka ſwada dla rybarſtwa je ſo na pſcheczelne waſchnje woſtſtronila. Mjes krajomaj je ſo frjeżenje podpiſało, kiż ſowjetſkej Ruſkej 57 proz. wobdźelenje na rybarſtwje pſchiſłuſchola a pſchemënjatý kurs mjes ruſſim rublom a japanſkim yenom rjaduje. Wo pſchemënjeńſkim kurſu pak ſo mjes ſtatomaj hiſchće jedna. Kurs ma ſo mjenujſy hiſchće nëkak hinak ſjadowaćź.

Bołharska kriza

Bołharſki kral Boris je miniſterſkemu preſidentej Muſchanowej porucźił, ſo by nowe knjeżeſtwo ſeſtajał. Po roſprawach bołharſkich nowin, pak je roſkora mjes politiſtimi ſtronami jara wulka a dojednanje je cźeżke. Tehodla je hjes dźiwa, ſo ſo w Bołharſku ſaſo wo poſtajenju diktatury rëczi. Miniſterſki preſident Muſchanow pak ſo nadźija, ſo ſo jemu poradźi, koalizijowe knjeżeſtwo ſeſtajeć. Wono hy pak ſo ſ agrarſkimi a liberalnymi, pak ſ agrarſkimi a ſ Liapczewowymi pſchiwiżowarjemi tworiło.

Swjatkowny ſwjedźeń, njedźelu 20. a póndźelu 21. rożownika 1934.

S Budyſchina.

Tekſt ſa předowanje ſwjatkowniczku: Ef. 2, 19—22.

W Pětrowſkej zyrkwi ſwjatkowniczku rano ½8 hodź. farař Siegemund předuje (zyrkwinſki chór ſpěwa); pſchip. w 12 hodź. ſup. Berg předuje; pop. w 3 hodź. ma farař Siegemund tſchćenja.

W Marijnej a Marcźinej zyrkwi ma rano we 8 hodź. farař lic. Ludwig ſpowědź a Boże wotkazanje; dop. w 9 hodź. ſup. Berg předuje, (zyrkw. chór ſpěwa).

W Tuchoŕſkej zyrkwi ma rano ½7 hodź. farař Große ſwjatkownu rauſchu nutrnoſć.

Sběrka ſa powſchitkowny zyrkwinſki fond.

Tekſt ſa předowanje druheho ſwjateho dnja: Ejeſ. 1, 15—19.

W Pětrowſkej zyrkwi rano ½8 hodź. farař Paul předuje (zyrkwinſki chór ſpěwa); pſchip. w 12 hodź. farař Schneider předuje.

W Marijnej a Marcźinej zyrkwi dop. w 9 hodź. farař Schneider předuje (zyrkwinſki chór ſpěwa); pop. w 3 hodź. ma farař Schneider kſchćenja.

Sběrka ſa Powſchitkowny zyrkwinſki fond.

Nutrnoſć wutoru w Pětrowſkej zyrkwi, biblijſta hodźina wutoru a nadſchuli, rëcźny wječor wutoru we towarſchowni, bibliſki wječor ſrjedu w Tuchoŕſkej zyrkwi, bibliſti wječor za młodźinu ſrjedu w towarſchowni a wobadny młodźinſki wječor ſchtwórtk w towarſchowni we ſwjatkownym tydźenju wupadnu.

S Bukez.

Sſwjatkowniczku rano we 8 hodź. ſerbſke, dop. ½10 hodź. nëmſke kemſchenje. Zyrkw. chór: Sſwjaty Duch, pſchińdź ty nëtko. W 11 hodź. dźeċźikemſchenje.

2. dźeń ſwjatkow rano ½7 hodź. ſerbſka ſpowědź we 8 hodź. ſerbſke, dop. ½10 hodź. nëmſke kemſchenje. Posawniſki chór: Pſchińdź, njebjeſka roſa, wot Franka.

Na wobëmaj ſwj. dnjomaj ſběrka ſa powſchitkowny zyrkwinſki poklad.

3. dźeń ſwjatkow rano we 8 hodź. ſerbſke kemſchenje.

S Hornjeho Wujesda.

Sſwjatkowniczku dop. ½9 hodź. nëmſke ſwjedźeńſke kemſchenje, ½11 hodź., ½2 a ½3 hodź. wërowanje, ¼4 hodź. ſchćenje.

Druhi dźeń ſwjatkow dop. ½9 hodź. nëmſke ſwjedźeńſke kemſchenje, w 10 hodź. ſwjedźeńſke dźeċźikemſchenje (6. hacź 9. ſchuliſkeho lëta). Pop. ½3 a ¼4 hodź. wërowanje.

Na wobëmaj ſwjatymaj dnjomaj ſběrka ſa zyrkwiny fond.

S Husti.

Sſwjatkowniczku dop. ½9 hodź. nëmſke předowanje.

Druhi dźeń ſwjatkow dop. ½9 hodź. nëmſke předowanje. Młodźina kemſchenje liturgiſzy porjeńſchi.

S Kotez.

Sſwjatkowniczku rano we 8 hodź. nëmſke předowanje (wožadny farař), dop. w 10 hodź. ſerbſke kemſchenje (wožadny kantor). — Krajna ſběrka.

Druhi dźeń ſwjatkow dop. w 10 hodź. nëmſke předowanje, ½12 hodź. dźeċźikemſchenje, pſchip. w 12 hodź. ſchćenje. — Krajna ſběrka.

S Nohajcźiz.

Sſwjatkowniczku rano we 8 hodź. nëmſke, dop. ½10 hodź. ſerbſke kemſchenje. Khór ſpëwa. Sběrka ſa Powſchitkowny zyrkwinſy fond.

Druhi dźeń ſwjatkow rano we 8 hodź. ſerbſke, dop. ½10 hodź. nëmſke kemſchenje, dop. ¾11 hodź. dźeċźikemſchenje. Sběrka ſa Powſchitkowny zyrkwiny fond.

S Wjeleczina.

Sſwjatkowniczku dop. ½9 hodź. ſerbſke a w 10 hodź. nëmſke kemſchenje (chór ſpëwa).

Druhi dźeń ſwjatkow dop. w 9 hodź. nëmſke kemſchenje (ſup. Köhler), dop. w 9 hodź. nëmſke kemſchenje (duchowny Nowak).

Druhi dźeń ſwjatkow rano w 7 hodź. nëmſka ſpowědź (ſup. Köhler), dop. w 9 hodź. nëmſke kemſchenje (duch. Unger), ½11 hodź. ſerbſke kemſchenje ſe ſpowědźu (duchowny Unger). Pſchip. ½12 hodź. nëmſke a ſerbſke ſchćenja (duchowny Unger). — Sobotu 26. meje dop. w 11 hodź. ſpowědź ſa ſerbſkich ſtarych ludźi (duchowny Nowak).

S W'ſporta.

Sſwjatkowniczku dop. ½10 hodź. předowanje, we 11 hodź. dźeċźikemſchenje; ½12 hodź. katechijmowe roſrěczowanje ſ konfirmërowanej młodźinu (1932/34). — Krajna ſběrka.

Druhi dźeń ſwjatkow rano we 8 hodź. předowanje. Krajna ſběrka.

Leńka, znamjo křesćanskeje žónskeje

Sabawne powuczne powědźenjcźo wot Kſch. Kulmana.

6) (Pokračowanje.)

Wječor pſchińdźe Kaſchprez Michał k Hadamezom a powědaſche: „Jurtij je jara khory a wala ſo na ſlonje. Nichtó ſo ſa njeho niestara. Kóżdy jenn taſke hubjeńſtwo popſcherwa a praji: To je jenn ſtrowe; wón dyrbi nëchto mëcź ſa ſwoje njedušchniſtwo.“ — A Leńzyna maczź pokaſowaſche nëtko Leńku na Jurja a dźeſche: „Schto dha ſu ſebi wucźakała? nëmſich jeho hiſchćeże wumóż?“ Leńka: „Haj maczi! Jadro w nim, jeho wutroba, njeje ſła, ale dobra. Wón je nëtko w ſchkrjeżeńt, dokeż budźe cźiſcźeny a njedźeny wot njerjadu; nëtko dyrbi ſtejecź ſwuiłua ruka pſchi nim ſ powozu.“

Na druhi dźeń pſchińdźe lëkaŕ ſ mëſta do wſy a dźeſche do paſtyrnje k Jurjej, wobhlada jeho a ſapiſa lëkarſtwo. „Schtó je teho pódla? ſchtó dha jeho ſaptaczi, a lëkarſtwo k temu? praſchachu ſo ludźo. Schtó je to cźinił, ſo bórſy pokoja.

Pſched wječorom dźeſche Leńka do Jurjowcho doma, kiż bě pſchenatany, a da w nim ſtwiſcźiu wurjedźićź, do njeje tożo ſtajicź, kotreż napójta; też bída, kawka a dwaj ſtołaj tam ſtejeſchtaj. W kachlach ſo tepjeſche; wokna pak bęſchtej hiſchće woczinjenej. A wječor pſchijwjedźe Kaſchprez Michał Jurja do teje ſtiwiczki, dopomha jemu do loża a woſta zhlu nóż pſchi nim. Pſchetoż lëkaŕ bě praji: Jurij dyrbi ſ paſtyrnje, tam njemóże wotkhoriećź.

Za swjatkowne próżdniny

hórske khabaty, nakbribjetnički w znatej dobroj a tunjej kajkoſći!

ALBERT w Budyšinje Lawske hrjeb'e 10.

Zony a holzy mějachu mjſne, a běhachu, jena tu a druha tam, ſaſtarowachu a ſchepłachu ſebi dro wuſchow. Leńku pak to njemjerjeſche, wona wědźeſche, ſchto cźini, a njeda ſo mylićź w ſwojim ſtutku.

Lëkaŕ pſchińdźahdźeſche tóżdy dźeń, ale khoroſcź pſchibëraſche. Khory bě jara njeměrny a cźiſcźe cźekaczi. Michał mëjeſche iwſchu móż natożićź, ko jeho wo iſtwje ſdźerża. Druhdy pak kola njemóżeſche ſam dobrycź, a ſawola naſeńka k pomocy. Wón ſo walesche a mjetaſche a bludnje rëcźeſche, ſo bě ſrudnje pſchihladowaczi a pſchipoſłuchaczi. W ſwojej bludnoſći wołaſche wón, rëcźeſche wo ſaſdźenym cźaſu a ſchtoż bě cźiniłi. . . . Słodźijo! . . . . Betrug . . . . bet! . . . . ſechs Groſchen . . . ich tippe . . . A pſchi tym ſe pſaſcźu na Pojſlejſcźo bijeſche a wołaſche: palenc; . . . . Schnaps . . . . haj, hdy by to njeżyło . . . . cźakaj . . . . Khryſta . . . . ranja . . . jena móże mi pomhaczi . . . . ta móże mje wumóż . . . . będa . . . będa . . . ja ſ'ſłniłt . . . . pomhaj mi . . . . wumóg mje! . . . . pſchi tym machaſche ſ rukomaj, łojeſche ſ nimaj a wołaſche: Dźerż mje . . . . ja ſo podnóżam! — Takle ſałhadźeſche Jurij wožom dźow a nożow ſaſo bóu. Dźewjaty dźeń bu móż khoroſcź ſłemjena, wón pſcheſta bludnje rëcźeć, bywaſche mërnijchi a ſapocza ſpaćź. Lëkaŕ pſchińdźe a pſchikaſa wokna bóle ſapowěſnyſchcź, ſo bychu wo ſtiwje jeno ſmërkt byłe. Khory dyrbi mër mëcź, a njejsmë nichtó ſ nim rëcźeć, wjele mjenje jeho k jědźi wabiċź. Budźe-li ſebi khory jědź ſam ſdaćź, da mu ſo jemu dacź mlóży zakta, hewak nicźo druhe.

Jako bě tak pospał zyliczki dźeń a zyku nóż, bě khoroſcź pſchëtrata a wuſtrowjenje ſo ſapoczinaſche, ale jara pomalu. Michał njepſchińdźe wot njeho, a Leńka ſama hodźeſche kóżdy dźeń k njemu. A hdyż ta pſchińdźe, pſchemysłnowaſche a hdyż ſo ſrudźe. Bě widźeċź, kak je jeho troba hnuła ſ dźałowanjom k njej. Wón bě tak ſłabý, rëcźeċź njemóżeſche. Jako pak nóżnijchi bywaſche a pocza, njepſchikhadźeſche Leńka tak huſto k njemu, też niż kóżdy dźeń. A hdyż khory ſłyſcheſche nëchto wonka pſchińcź, kladaſche ſ zylymi myſlemi na durje, wočzakujo ſo wona pſchińdźe. A hdyż to wona woprawdźe bě, roſjaſni ſo jeho wobliczo, a jeho mozy wo wjele pſchibywaſche. Wón chżyſche ho jej pſcheżo dźakowaċź, ale wona temu ſo dźiwaſche, pocza ſo modliċź a ſo Bohu dźakowaċź ſa jeho wuſtrowjenje; wotewrě też ſpěwaſće abo bibliju a cźitaſche kěrluch abo ſtaw; a to wſchitko Jurja jara ſroſeſeli a pocźeſhli; to bě ſa njeho hojazy balſam na cźełe a na duſchu, a jeho mozy pſchibywachu ſtajnje. Jako bě Jurij tak daloko ſtrowy a mózny, ſo mózeſche ſam po ſtiwje thodźiċź, wosta Leńka doma a njepſchikhadźeſche wjazy k njemu; to jeho ſrudźi, ale wón bě ſpokojom a wobmyſli, cźehodla pſchińcź njemóże.

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

Katolske cyrkwinske powěsće

1. dźeń swjatkow, 20. meje 1934.

Tachantska cyrkej. Rano ¾6 hodź. Boža mša; dop. w 9 hodź. hłowne kemše z předowanjom. Pop. we 2 h. nešpor. Wječor w 7 h. mejski nešpor z předowanjom.

Přile žnosć k spowědźi: Sobotu pop. wot wot 6—7 hodźin a wot ⅛8—½9 hodźin. Njedźelu rano wot ½6—½7 hodźin a dop. w 9 hodźinach.

Cyrkwinska hudźba: Boža mša w F-dur za 4hł. měš. khór a piščele wot M. Filka. Graduale: „Veni sancte Spiritus", 5hł. wot C. Aiblingera. Offertorium: „Confirma", 4hłósnie wot P. Pela.

Druhi dźeń swjatkow 21. meje 1934.

Boža služba kaž 1. swjaty dźeń.

Přileżnosć k spowědźi: ½6—½7 hodźin a dop. we 9 hodźinach.

Cyrkwinska hudźba: Missa, Panis angelicus za 4hł. měš. khór a piščele wot Fr. Koenena. Wšědne dny je mejski nešpor: srjedu a pajtk wječor ⅛8 hodźin. Štwórtk 24. meje wječor ⅛8 hodźin je w Serbskej cyrkwi po mejskim nešporje nabožnowědomotsny přednošk wot k. P. Bönnera: „Zbožni, kiž su čisteje wutroby!"

Serbska cyrkej: Swjatkownu njedźelu dop. ⅛8 h. Boža mša z němskim předowanjom, w 9 hodź. hłowne kemše ze serbskim předowanjom, w 11 hodź. šulska Boža mša z předowanjom. Pop. w 1 hodź. serbski nešpor. Wječor w 7 hodź. w němskej rěči mejski nešpor.

Swjatkownu póndźelu: kaž njedźelu. Wječor w 7 hodź. mejski nešpor w serbskej rěči.

Wšědny dźeń je jenož jena Boža mša w 7 hodź., mejski nešpor ⅛8 hodźin.

Třeći swjaty dźeń su nimo toho dop. w 9 hodź. hłowne kemše.

Přileżnosć k spowědźi: Sobotu pop. we 3 hodź. za dźěći, w 6 a we 8 hodź., njedźelu rano ½7 hodźin.

Ze Serbow

W Budyšinje, 19. meje 1934.

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor we 7 hodź. barometer 746, hygrometer +22, najwyšša temperatura we dnju +21. — Dźensa rano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer +22, najnižša temperatura w nozy +10. — Wubłady na mało pšemjenjaze wjedro. — Wyšina z jadrom nad dolhowjeczornej Němskej a Hollandskej wječera wjedro w srjedźnjej Europe swjetša wobkrjesenje. Wona pak je swój z Azorskej wyšiny šubika, dokelž je so z wjeczera Franzowskeje nižina wutworiła. Wyšina hiba so z rowin, ja hy so z wyšinu sjednoczila, kotraž nad połnocnej Europu steji. Tuchi wjedrow su tohodla we wyšich Alpach, w Pyrenejach a we wyšich Karpatach jara wulke. Dołhe wjedro maja tuchwilu wokoło Europy pak wažu, so je cežko, sa swjatki rjane wjedro wočakować. — Jutrje swjatkowniczku hłónčko 4,04 hodź. khowa, 7,49 hodź. khowa. Mječacy khadza jutrje dopołnja 7,49 hodź. a khowa so po połnocy 12,36 hodź.

— **Wubłady wjedra na swjatki. Poměrnje cžopłe, je tymitemi rjane a spodobne swjatkowne wjedro. S mětłami je hylnische pomrócženje možne, tu a tam tej njewjedra.**

*

— **Handrij Hajnca wumrěł.** Swórny Serb ze słowom a skutkom, bratr znateho serbskeho pěsnjerja Jana Hajncy, je wčera pjatk přinoldnju nehdźe 70 lět stary w Budyšinje wumrěł. Wón je dołhi čas khorowaty był a bydleše naposledk w domje za brašnych ludźi w Budyšinje. Njedźiwajcy swojeje khorowatosće pak sebi hišće přeco po swoje Serbske Nowiny chodźeše, kiž swěru čitaše hač do smjerće. Hišće zańdźenu sobotu je w našej Serbskej knihafni pobył. Nětko běše so z jeho khorosću nahle zhóršiło a jandźel smjerće wotnjese jeho do wěčneje domizny. Handrij Hajnca je mnohim Serbam derje znata wosoba. Wón běše z hejtmanom na wšelakich knježich dworach. Kaž so dopomnimy, běše dołhe lěta w Darinje, potom w Rakojdach a skónčnje w Malsecach. Druhe městna jeho dźěła nam we wokomiku njejsu znate. Wšudźom, hdźež je Handrij Hajnca přišoł, je wón raznje za zakhowanje serbskeje rěče wustupował. Z nami by lěpje stało, bychmy-li wjacy tajkich Handrijow Hajncow měli. Bóh Knjez zapłać jemu wšitku jeho lubosć a swěru a spožč jemu čichi wotpočink po bědźe žiwjenja!

— **Ruczna tojchka so zhubita.** Tudomnej wobydlerju, kotraž běšche we wołkohodach na Kěrjorskej dróhi a Seminarskej a Hosćiju hašu nakupowała, je so cžórnobrunu kožana žonjaca ruczna tojchka z wobrucžkami najskerje krabnyła. W tojchzy běšche šlěborny narucžnizowny cžasnik se šlěbornej wójmidłowej narucžnizu a někotre druhe małe wěcy. Mózno pak też je, so je so hołza tojchu w jenych klamach leže wostajiła a so je ju pschitomny kupc na njeprave waschnje zhebi pschiswojił. Psched kupjenjom šlěborneho narucžnizowneho cžasnika so warnuje. Pschi poscžerjenju cžasnika njech so kriminalnemu wotdźelenju w Budyšinje na hrodźe Ortenburgu, telefon 2802, powěsći da.

— **Dźensnische wiki.** Butra 75 pj., jeja 7—7½ pj., twaroh 20—25 pj., kósłata, punt 50—60 pj., kury 1,50 hač 1,70 hr., cžerwjeny kał 15 pj., běły 15 pj., žydrowity 30—60 pj., hołotej, kerćžaj 15 pj., rhabarber 10 pj., kolrabi 10 pj., jedźna hołoba 10 pj., morchej 15 pj., cžerwjena rěpa 10 pj., radišći, wačsk 10 pj., kišaly kał 15 pj., tomaty 20 pj., měd w schklenzy 1,60 hr., bjes schklenzy 1,40 hr.

— **Budyšte haptyki** zu wschodne dny hač do 7 hodź. wjeczor wotewrjene, njedźelu a zwjate dny pak zamknjene. Nózny słužbu a njedźelu a zwjate dny wotewrjene na jenož jena haptyka z mějacžnym wotmčnjenjom. W mejt je to Dwórnischcžowa haptyka na Bismarckiej dróhy.

Swjedźeń maćerjow

sandźenu njedźelu we Kopjenej hoscženju w Radštej pola Lasa.

Ach kraźnje běšche njedźelu
We Radštej w Kopjenej hoscženju,
Hdźež shotowali swjedźeń nam
Ssu knjenje starym maćerčkam.

Naš swjeseličli s tykańcom
A pódla z dobrym kosejom,
A pschipódla bě kuskaty
Teš zokor k temu stajeny.

Haj tam bě radosć žiwjenja,
Hač do šameho wjeczora
Ssmy rjane spěwy sanjesli
We luboscži a w jednosći.

Haj hač do šamoh' wjeczora,
Haj hač do słónczka khowanja,
Hdźež dowjesechu wschitkich dom
Se wosami a autowom.

Sso džakujeny s wutroby
Tom' zonow swjatkej we Lasu,
Kiž tutu kraźnu hodźinu
Nam shotował je s luboscžu.

W mjenje wschěch starych maćerčkow.

Hańža Budarka.

S **Budworja** pola Wojerez. Hižo wot někotrych lět so wobydlerjo s tudomnych stron s lěsnymi wohnjemi trascha. Zandarmej je so poradźiło, hospodarskeho pomocnika Kerstena we Budworju jako sapalerja wuslědźeć. Wón je so wusnał, so je Boże sćipcže a někotre krócz přejseny teho woheń w lěsu sakorował. S tym su so někotre sta jutrow lěta sniežile.

S **Wulkich Sdžarow.** Sswjatkowniczku budźe ½9 hodźin zherbska Boža słužba; ¾10 hodźin němska Boža słužba we Wulki dźSdžarach. Sswjatkownu póndźelu budźe ½9 hodźin zherbska Boža słužba we Wulkich Sdžarach a we 10 hodźinach němska we Werminghoffu.

S **Wojerez.** (Samtski hud.) Skalař Scholta s Kulowa bě wobskorženy, so njeje worcžinu saplacził. W jenym hoscženju we Wulkich Sdžarach bě piwo skalawschi bjeł zaplaczenja so z procha měł, z cžimž bě poslužerka schkodowała. Doho 15 hriwnam pjenjeżneho khłostanja zasudźichu w Cžikowym pschecžiwo Jakubu Nitschej, so z wuwinowanjom wobskorženeho na khosty privatneho stórżnika stónczi, dokelž so tutomu njehodźesche dopokazać, so je jschchwdaže ječwa na Adama rěcžał. — W privatnej stórżbje Glažnera pschecžiwo Nowotnikej w Borkhamorje je kóždej stronje 25 hriwnow penjeżneho khłostanja napołoži.

S **Lucža.** Sa zyrkwiny nowotwar so hižo pilnje dźela. Twarske budy su so hižo natwarile a na pohrjebnischcžu je so studnja zasadźiła a trěbnu twarsku wodu wuryła. — Sswjatkowniczku budźe dopołdnja ¾10 hodźin zherbska zwjedźenska Boža słužba, w kotrejž budźe student bohoslowstwa Pałeć předować. Sswjatkownu póndźelu dopołdnja ¾10 hodźin smjeje duchowny Krüger s Wujesda němska Bożu słužbu. Dale je so wosjewiło, so dyrbja cžł, kotrjež su rowowe kamjenje stajicž dali, sa to postajenej płacžiznu pola gmejnskeho pschedstejicžerja Wirtha w Bjerwo dźe wurunacž. Dale dyrbja so cžł, kotrjež su městno sa rowy na pohrjebnischcžu kupili, so dla sapiłowanja do lischcžiny pola kantora Rungi we Lucžu hač do 3. junija samotwicž. Schtóž samotwrjene hač do tuteje termije sakondźi, zwoje prawo słubi.

Radio

Njedźelu, 20. meje słyschimy:

1. dźeń swjatkow.

Königswusterhausen: Nimo znateho njedźelskeho programa: 6,15 pschistawny koncert s Hamburga. 8 ja ratarstwo. 11,30 Bachowa kantata z Lipska. 12,10 koncert. 13 pschipołdnischi koncert. 20 wjeselce zwjatki. 23 tejwanska hudźba.

Lipsk: Nimo znateho njedźelskeho programa: 6,15 pschistawny koncert. 7 zwjatkowne spěwanje. 11,30 Bachowa kantata. 12 koncert. 20 słubjeny walczik.

Hischcže ważne z njedźelskeho programa: Barlin: 21 orchesterski koncert. Königsberg: 20 wulki koncert. Hamburg: 18 pisana hodźina. 20 wjeselka hudźba. Stuttgart: 20 wulki koncert. Warschawa: 19,50 lohka hudźba. Praha: 19,05 pisany koncert.

Póndźelu, 21. meje słyschimy:

2. dźeń zwjatkow.

Königswusterhausen: Nimo znateho zwjedźenskeho programa: 6,15 pschistawny koncert z Bremena. 8,15 ja ratarstwo. 11,30 komorna hudźba, 19,35 opera „Aida" wot Verdia.

Lipsk: Nimo znateho zwjedźenskeho programa: 12 namětna hudźba. 14,50 nowa domjaza hudźba. 17,30 tejwanska hudźba. 20 operowy wjeczor.

Hischcže ważne se zwjedźenskeho programa: Königsberg: 20 operetta „naletny powětr". Kóln: 20,15 wulki zwjatkowny koncert. Wín: 18,55 opera „Lohengrin" wot Richarda Wagnera Beromünster: 21,10 hodźina operettow. Praha: 20 opera „potajnstwo" wot Smetany. Budapest: 22,10 zyganska hudźba.

Wohnjowobornistwo

Budyska dobrowólna wohnjowa wobora swjeczowasche wczera pjatk wjeczor pschi zwojim 4. zhromadnym swjeczowanju z pruhowanjom hydrantow. Po nastupjenju ¾8 hodź. na žitnych wikach wotmě so dźesche rozsčežowanje wjednikow. Potom so z jednotliwe kompanije na swoje městna swjeczowanja podachu. Tu běšche wo to, so bychu wobornizy hydranty spěšnje namakali a z nimi wobkhadźeli. S motorskimaj zwjakowmaj so woda se Sprewje na Tešnik klumpasche. Pschichodne swjeczowanje budźe schtwórtk 24. meje. Njedźelu 27. meje budźe 1. pruhowanje 2. wokrjeża w Rachlowje.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Für den **Stadtbezirk Bautzen** wird für die Nacht **vom 20. zum 21. Mai** (ersten und zweiten Pfingstfeiertag) die **Polizeistunde** — ausgenommen die Tanzzeit — **allgemein auf 3 Uhr** festgesetzt.

In der Nacht **vom 21. zum 22. Mai** (zweiten zum dritten Pfingstfeiertag) darf in **tanzberechtigten Wirtschaften bis 3 Uhr getanzt werden.**

Bautzen, 18. Mai 1934. **Stadtrat, Polizeiamt.**

*

Ev.-luth. Kirchensteuer 1934.

Für die Landes- und für die Gemeindekirchensteuer auf das Rechnungsjahr 1934 sind der

15. Mai 1934 als 1. Termin,
15. Juli 1934 als 2. Termin,
15. November 1934 als 3. Termin,
15. Februar 1935 als 4. Termin

festgesetzt worden. Die Veranlagung der Kirchensteuer kann erst erfolgen, sobald die Einkommensteuer-Veranlagung 1933 beendet sein wird. Die Angehörigen der Kirche sind aber verpflichtet, auf die 1934er Kirchensteuer inzwischen Abschlagszahlungen zu leisten. Diese betragen für jeden Termin ¼ des Gesamtsteuerbetrages von 1933. Die Abschlagszahlungen werden auf die endgültige Steuer angerechnet.

Die Abschlagszahlung für den Termin 15. Mai 1934 ist binnen 14 Tagen an die Stadthauptkasse, Gewandhaus, 1. Obergeschoß, Zimmer Nr. 9, einzuzahlen. Bei Barzahlung wolle der vorjährige Kirchensteuerbescheid vorgelegt, bei Überweisung dessen Nummer angegeben werden.

Bautzen, 19. Mai 1934.

Ev.-luth. Kirchenvorstand zu St. Petri u. St. Michael.

Stadtrat — Steueramt — Bautzen
als Hilfsstelle des Finanzamtes.

Wiene płaćizny w Budyšinje.

19. meje 1934.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.
Najlepše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet	najnižša płaćizna hr.	najwyšša płaćizna hr.
Pšenica, 76 kruta płaćizna - 50 kg	—	9,55
Rožka, 72 kruta płaćizna - 50 kg	—	8,10
Ječmjeń, lěčny - - - - - 50 kg	8,25	8,50
Ječmjeń, nazymski, 2rjadkaty 50 kg	—	—
Ječmjeń, nazymski, 4rjadkaty 50 kg	7,75	8,00
Wows - - - - - - - - 50 kg	7,50	7,90
Wows - - - - - - - - 50 kg	—	—
Běrny (we wulkowikowanju) 50 kg	1,75	2,00
Syno - - - - - - - - 50 kg	2,75	3,00
Słoma z mašinu młóc., pras. 50 kg	—	0,70
Słoma z mašinu młóc., k zasł. 50 kg	1,00	1,20
Słoma z cypami młócena - 50 kg	—	—
Butra - - - - - - - - 1 kg	—	3,00
Jeja - - - - - - - - 1 štk.	—	—
Pšeńč. muka 0-65% Type 502 50 kg	—	17,12
Rżana muka 0—60% Type 610 50 kg	—	13,25
Pšeńčne wotruby - - - - 50 kg	—	—
Rżane wotruby - - - - - 50 kg	—	—
Běrny (w małowikowanju) - 50 kg	2,00	2,50
Husy - - - - - - - - 1 štk.	1,70	4,00
Prosata 1074 štuk - - - - 1 štk.	10,00	18,00

Prosace wiki běchu trochu žiwe.

Pschi podawanju rožki a pschenzy z wagonej bjes pschekładźenja 3 pj. za 50 kg. a 4 pj. wupočesćenskeho pjenjesa za kóždy měch, pschi podawanju na stład 20 pj. wotrajka.

Towarstwowski powěstnik.

Do Serbow. Štóž chce so na jězbje k pasionskim hram w Hornim Oberammergawje a k bayerskim jězoram wot 9. do 16. julija wobdźělić, njech so w Smolerjec knihafni abo pola k. wyššeho wučerja Sleděnka w Pančicach bórzy zamolwi, hdźež wšo na drobniše zhoni. Prospekty so tež w Serbskej knihafni za zajimcow wotedawaju.

Domowina. Wšelakim serbskim towarstwam přilubich za njedźelu po swjatkach swój wopyt w zhromadźiznach. Dla hobrskeho dźěła za zlět Domowiny mi bohužel mózno njeje, towarstwa wopytać njechaml-li so dospołnje rozprošć. Chcedźa-li pak towarstwa druheho přednošowarja měć, njech so do kenclije zdźěla. P. Nejdo.

Zamołwity za spisaćelski wobsah: A. Dučman, za nawěšk: dr. J. Cyž, wobaj w Budyšinje. D. A. IV. 1934: 2385.

Boucle-jowe tepichi
ložowe předłožki
reform. ložа
za jara tunie płaćizny
Paul Korn
na Hošic hasy 21
specialny wobkhod

Sprawnu katolsku **holcu**
do lohkeho domjaceho dźěła pytaju k 1. junijej do Radworja. Zamołwić w Serbsk. Nowinach.

Pytam
2 srěnkow
kotrajž móžetaj derje sye. Prošu hnydom so zamołwić
w Khrošćicach čo. 62

Młody
hólc abo holca
w starobje 16—17 lět so hnydom pyta **w Sešowie čo. 52**

Młódšu, přećelnu a spušćomnu
holcu za dom
pyta k 1. junijej
twarski mištr Röschka
w Budyšinje, Pauliska dróha 28

Derjezdźer-žana wulka **khěža**
z wodowodom, zahrodku, polom, khlěwom atd je w Kukowje blizko cyrk. za **5600 hr.** na wjo za předań
Wot 1. oktobra t. l. móže so dom wobydlić. Zamołwjenja pod J 13 na wudawarnju Serbskich Nowin

Geld sorgen
hören auf durch Darlehen gegen niedrige Raten. **Paul Opitz,** Rechtsvertreter in Rentensachen, Bautzen, Postfach

Rěči so wo
barbach
lakach
barbičach
(plastach)
šablonach
wot
Erich Winter
pódla Kamjeńtna dróha 14

Jara dobre, stare
połonowe wino
litr 80 pj. poruča
Otto Schmaler, Moltkowa dr. 9

Symjenjowy rostlinowy a kwětkowy hnój
la kórkowe a baujowe symjo
poda
Rauchfuß
wobkhad ze s mjenjom. Žitne wiki 9

Dentist C. Handlos
w Kamjeńcu, Am Damm 21
pódla sudnistwa
Nowočasne wothladanje zubow, kaučukowa, krónowa a mostowa technika.
Najkedźbliwiše wothladanje.
Rěčne hodźiny 8—19, 2—6 hodź. nimo pjatka — Wolźenje w nje-ćenju. — Přepušćeny k wšěm khorobnym kasam.

Gardiny
wupalene derje a płaćizny hódno pola
Kurta Erlera w Budyšinje na Žitn. wik. **28**

Wupjerki
z rukowanjom, zo njewotbarbja a pjerjo njeprěpušćeja, ma
O. Heber Ložowy dom Serb. hasa 9

Polstrowane meble
soty k lěhanju, stólčki
couches, matracy
wot wotrjadnika
Předźěłanje najtuńšo.
Připowěšenje gardinow.
Richard Büttner

VICTORIA

KOLESA
w najlěpšim cynowanju cyleho swěta zhotowjene
Otto Fischer
Jerjowa hasa 7
jenički předawar za Budyšin

Kak so **přećiwo skřiwjenju rjapa** bjez komdźenja w powołanju wuspěšnje postupuje, a kak móže so też Wam pomhać, praji Wam
Franz Menzel
w Lipsku-Schleussig 138
po přepósłanju 1.— hr. abo na dobjerku

Stepowane
moškowe
wołmjane
wjelbłud.
blidowe
přikrywy
wulki wubjerk, jara tunjo
Paul Korn
na Hošic hasy 21
Specialny dom

Hdźe? daće swoje
filmy, platy atd.
ruče, płaćizny hódno a derje wuwiwać?
Pola wosebiteho optikarja
Ericha Lenza
w Budyšinje na Hošic hasy 21
Po zawrjenju wobkhoda tykače swoje foto-wěcy prošu do kašća při mojim wobkhodźe. / Telefon 2134

Telefon 3738 **Kolesa** **Telefon 3738**
narunace dźěle a přisłuški -- reparatury spěšnje a tunjo
Wolig. Frohs w Malym Wjelkowje

z
lutowanjom maš pjenjezy
z
pjenjezami maš dźěło!
Tohodla přinjes wšě lutowańki — też najmjeńše — do twojeho domjaceho pjenježneho wustawa, do
Nalutowarnje města Budyšina
Syrotne wěste Žitne wiki

Richard Sommer
přejdy W. Hoppe
w Budyšinje, Kamjeńtna hasa 20
Klampnarstwo a instalacija
Zhotowju wšitke dźěła - płunowe kupańske a klosetowe zarjadowanja
Domjaca a kuchinska nadoba
Stary zawjedźeny wobkhod dobrych twarow, wosebje wołojowe, twarske, awtowe zaškleńcowanje, porjedźenja, wojiwe wobrazy, owalowe ramy, najwjetši marmorowy, špihelowy a wobrazowy skład
Zaramowanja

Rudolf Wilhelm
Serbska hasa 16 :: Telefon 2197
Škleńčerstwo w Budyšinje
płona škleńca, porcelinowa kamjenina, duta škleńca, prasowana škleńca, nabožne dary, hospodarske twory, kit, škleńca do woknow tunjo
kříže
swěčniki
statuwe

Wobhladajće sebi našu terasowu kofejownju
při
Pólnym hrodźiku 6
z wotkelž je krasny pohlad na Budyšin

Za kóždy dom přihódne meble!
časej přiměrjene płaćiny! wołoženja w płaćeniu!
Clemens **Schmidt** w Budyšinje
Najwjetša meblowa wustajeńca
wyše Hornjoje Łužicy
Klawirowanje: Wukładne wokno: Wustajeńca:
twornja Hrodowe naměsto 2 w Kupnicy w Hrodźe Ortenburg
Mandrelske požčonki a bony na kryćo potrjeby so přijimaja
Dodawa so darmo do domu!
Ręču serbscy!

Towarstwo pomocy za studowacych Serbow
zmjeje, kaž jeho wustawki (§ 19) to postajeja, srjedu po swjatkach, 23. rožownika, popołdnju w 2 hodź. w Serbskim Domje w Budyšinje swoju
porjadnu
hłownu zhromadźiznu
Dniowy porjad:
1. Rozprawa a zličbowanje lěta 1933. 2. Towarstwo a Domowina. 3. Druhe należnosće towarstwa.
Předsyda

Złoty Hodleŕ
założ. 1540
w Budyšinje pola radnicy
poruča k swjatkam płaćizny hódno
swjedźeńske wobjedy
la prawe piwo / specialita: „běły Maibock“ z Löwenbräu w Mnichowje
bajerskeho stodźerskeho wumětstwa
Přeprošuje zdwórliwje **Max Willig a žona**

Lehmannec konditornja
w Budyšinje na Serbskej hasy
kofejownja dobreje hudźby
K swjatkam a swójbnym swjedźenjam poručam torty a štomowy tykanc

„Gärtnerbörse“
poruča swoje městnosće, dobre piwa, płaćizny hódnu kuchinju
k swjatkam
Při Mjasowych wikach -- Wobsedźeŕ Oskar Jurk

Hosćenc w Šunowje
Swjatki nóndźelu **reje**

Hosćenc w Pěskecach
Swjatkownu póndźelu 21. meje **pyšnu bal**

Herbska grychta
w Njebjelčicach
Njedźelu 1. swjatkowny swjaty dźeń wot 1/27 hodź. wječor
wulki swjatk
Tyki: 585.
Potom pyšny bal

Kedźbu! Hdźe 1. swjatkowny swjaty dźeń? Kedźbu!
Do Łutow (Lautawerk)
na swjatkowne jěchanje!
Zjawnje připóznate konjace jěchanje z totalizatorom. Jěchańišče krajneje wobory. — Hontwjerski skok. — Jěchanje po runinje. — Jěchanje ze zadźěwkami. Započatk 1/23 hodź.
Čełozwučowarske a jěcharske towarstwo zap. tow. we Łutach (Lautawerk)

Njechaš Ty sebi kapital tworić?
Njechaš Ty też měć bjezstarostny žiwjenski wječor?
Nimaš Ty zajima na dobrym přichodźe Twojich dźěći?
Njestaraš so Ty, što budźe z Twojeje swójby, hdyž jutře wumrěš?
Prawa motmołwa na tute prašenja je wotzamknjenje zawěsćenja žiwjenja pola **Concordia,** žiwjenje zawěsćeńskeje banki akc. tow. w Kölnje.
Pisaj hišće dźensa na wokrjesnu direkciju do **Drježdźan, Moscziuskystr. 2a;** wona Tebi wotrjadnu ale cyle njezawaznu radu wudźěli.

Waše swjatkowne
cigary
tón raz wot
E. Simona w Budyšinje w Serbskim Domje

Suknowy skład a krawcownja
Großmann
Bohata dróha 29, II
w domje firmy Kristeller. — Žane klamy!
Wulki skład nowočasn. suknow a podšlićow
Płaćizna za zhotowjenje wobleka a mantlow ze wšěm přisłuškom na čistym lenu a konjacych wosankach dźełanych. Też ze sobupřinjesenych suknow. Pěkna forma. — Wuporjedźam a žehlu!
wot **hr. 25** počinajo

Lubaj młodej mandželskaj!
Přeprošuju Waju k njenućenemu wobhladanju mojeje wulkeje meblowje wustajeńcy
Meblowy Hänchen
Lubijska dróha 17
Mandželske požčonki so přijimaja. :: Dodawanje darmo do domu

Dźěćacy lěkaŕ dr. Schnabel
Mättigowa dróha 2
wot 4. swjat. dnia zasy ręčne hodźiny

Štóž
swoje twory w nowinach n eposkića, nima kupc.w. Tohodla n emóže nichtó, kiž ma něšto na předań, to bjez nawěstka činić!

K płokanju a čišćenju — jenož dobre Henkelske wudźěłki
Persil - Henko - Sil - imi - Ata

Přiłoha k čisłu 115

SERBSKE NOWINY

Sobotu 19. meje 1934

Wuleće swjateho Ducha w Jeruzalemje

Wulki swjatkowny dźiw, jako Khrystus troštarja swojim wučobnikam pósła, kiž běchu so we wulkej syli w Jeruzalemje zhromadźili. Wšitkich swjatkowny duch napjelni a z mocu k misijonskemu skutkowanju napjelni.

Swjatki

„Pšichesjenosćej w duchu pšches swjaſt měra."

Schtož so ſ tuthymi bibliſkimi ſłowami praji, trjebamy jara nuſnje w naſchim cźaſu wěſteje njepokojnosće. Naſcha nuſa dyrbjała naš hiſchcźe bóle hromadźe ſkowacź. Kaj jedyn muj dyrbimy ſtacź pſchećiwo tym, kotriž ſpytaja naš ſchćěpićź, kotriž ſ wotpohladom chcźeja njepſchejenosćej roſchěrjećź. Chcźemy dźe je wſchěmi w pſchejednosći žiwi bycź, ſo ſahorićź ja ľubosćź w ſchćejcźanſkim duchu w naſchim ľudźe a ſ druhimi ľudami a ſa wěcźny měr mjes nimi. Kak huſto widźimy, ſo człowjek ſwojeho bliſkeho hidźi, ſamo tajcy to cźinja, kotriž ſu po krejnych ſwojaſkach na ſo ſwjaſani. To je ſrudnje, ſo njes ſobu tak ma'o khutneje wole widźimy, ſkeru njepſchejednosćo ſaſtrjebacź, a jn niz ſnowa wſpjet ſ krutym ranjazym ſłowom a njerjanym ſkutkom wuhrjebacź.

Wulka je też njepokojnosćź we wſchelakich ſwójbach. Pſchi tym trjebamy we naſchim cźaſu nuſnje ſtrowe ſwójbne žiwjenje k wutrnjej a wuſtrowenju naſcheho ľuda, trjebamy je ſa naſchu wotrołcźazu młodźinu. Swojeſłaſe je, ſo w nowiſchim cźaſu licźba roſwjaſajomnych mandźelſtwo wotběra a nowe ſwjaſki pſchiběrazu. Prjedawſche rekordy w roſwjaſanju mandźelſtwow w Ameriſy, w Ruſſej a ſamo też w Němſkej njepłacźa wjazy ſa naſch kraj. Nětkuſche wojowanje pſchećiwo nabožinje a ſchćejcźanſtwu, pſchećiwo wſchemu, ſchtož je druhim ſwjate, je w naſchim kraju pſchełałko, ſchtož mamy ſo krutej ruzy naſcheho nětcźiſcheho knjeſtwa dźakowacź. „Swjaſki bjeſkóſnych", kajſeż běchu ſo po zyłym ſwěcźe roſchěri'e a też w Němſkej ſo ſaſtupiłe, kotrež běchu nabožinje wójnu pſchiſpowědźe a ſ wotpohladom na to dźełachu, dowěrni ke Bohu a wěrni do wěcźnoſcźe ſ wutrobow wěriwych, wołcźe dźeźi, wutorhacź, ſu ſo Bohu dźak pola naš ſběhnyłe a ſakałe.

Schto by ſ tuthych wbohich człowjekow naſtało, hdyž ſo jim tuta ſepjera wotnuje a niczo druhe ſa to njepoſkicźi? Snutſkownje roſtorhani człowjekoju, polni njeměra a ſadźełowanja ſteja wſchém nuſam a ſtarośćacym bjeſnóźni a khabłazy wſchědnym měnjenjam a ſpytowanjam naſpſchećźo.

Schtóž do tuteho njepokoja ſwěta, do ſnutſkownego a ſwonkownego njeměra ſaſtrójeny pohlada, tón dyrbi woſpjet proſyćź, ſo by

ſwjaty duch měra

do wutrobow a domow ſaćahnył. Tola proſchenje a pokorna próſtwa njedoſahła.

Schtóž chce měr měcź, dyrbi dźełacź, haj khutnje dźełacź, ſo měr naſtanje na ſwěcźe. Wěſo měr wujednaćź, je cźeźke dźełko. Njedźak a ſměch a pſchepóſnacźe huſto tón ſněje, kiž chce cźłowjekow wutorhnyćź ſ hidy a njeprawdy, ſ cźimž ſebi a druhim žiwjenje kaja. Dyrbiſch woprawdźe

ſo horicź ſa měr

a ſam najprjódy měcź měr, je-li chcźeſch jón druhim pſchinjeſcź.

Měr wutroby tak huſto pobrachuje. Tehdła ſmy huſto tak wadźazy, ſaſwadni a wobožni, mamy hubjene wiwy (Lamen), tehdła wotrunamy ſwar ſe ſwarjenjom. Thrbimy ſami w naš měra měcź, prjedy hacź mójemy druhim něſchto bycź.

Tola tutón měr njepſchikhadźa pſches cźłowjeſku móz a wolu. Je

njebjeſki, Božji dar.

Hdźeż ſwjaty duch ſ domom njeje, **duch ľubosćе,** tam woſtanje měr cźłowjekam ſdaleny, tam je zuſy mjes ľudami, tyrnjeż ſwjaſki mjes ſobu měli. Tuž je najwjeſelſcha ſwjatkowna próſtwa:

„Pſchińdź, o ſwjaty ducho k nam!
Sa tobu my ſadoſćinny.
Pſchińdź, kiž ſy tón Troſchtaŕ ſam,
Bjes tebje my ſakoſćinny.
Jeſuſ je k tom' Wótcźej ſchoł,
Budź ty nětko tu naſch ſkhowł"

To su nětko ſwjate dny!

(Wobras ſe wožy.)

„Cźińcźe, dźećі, dźećе po mejźi bo łźa, prjedy hacź budźe cźaſcźe cźima! Ale pſchińjeſcźe prawje rjane, ſo ſo wopſt hižo roſwjeſeli, hdyž jutſje po kemſchach ſ khěžnymi durjemi ſaſtupi", praji macź ſobotu pſched wjeczorom dźećzatkam. Mój božicźko, wona ma hiſchcźe wjele dźełacź, rjadowacź a cźiſcźicź a to a tamne wobſtaracź, ſo by ſo wſchitko ſchłachcźiło. Hdyž na ſwjate dny wopſt dóſtanjeſch, dyrbi wſcho w ſpjedu a w porjadku měcź. Hdyž je ſo taſta wobhładniwa, dźeława a njeſtrózna hoſpoſa hacź do pół nozy dracźowała, potom mója ſwakoje a druhe pſchećejelſtwo a wſchitcź pſchińcź, kiž jenoź chcźeja: je wſcho hotowe.

Ale nicźo bóle njepſchejełaſi, hacź hdyž ſo hotowy porjad, kaiſiż ſy žebi w myſłach naczińnył, nadobo pſchetrhnje. Khacźe je, kaž by je wopſta ſłuſała, hdyž chce runje k rěſnikej hicź a w khěžnych durjach ſo hižo ſ wopſtom ſetka. Tak je prawje, tak je prawje — ty mój luby božicźko!!! Ale tehdła dyrbiſch najrjeńſche njeſwocźo na ſwěcźe cźiniccź a Bóh wě kak wjeſoła tucź, hdyž d'enża ſobom hižo wopſt dóndźe. A dyrbiſch cźiniccź, kaž by je wſchěm hižo dawno hotowa była a kaž by hižo wot pſchipo'dnja na njón cźakała. A praſchacź ſo dyrbiſch, kak ſo hiſchcźe wjedźe a budźe-li ſo dźećzom ľubicź. Khěts cźopły kofej ſłuſkacź a tykanja nakraćź, powólnje ſo tatle pod hodźinki do hſedźadowanja dacź a ſwacźicź a dikkrěrowacź. Ssobu do hróbje hicź a też do ſahrodki a wſchitko nadrobnje roſpowědacź, hdy je ſo ſolotej ſadźała a hroch ſpł. A pſchi tom nicźo pytnyeź dacź, ſo po prawym na ſelſkim wuhle ſiejiſch, ſo by najradſcho wurraſyła: Staracźe ſo we wulkej syli w Jeruzalemje zhromadźili. Wšitkich swjatkowny duch napjelni a z mocu k misijonskemu skutkowanju napjelni.

Najswěrniši a najsprawniši přećel serbskeho luda knjez Wilibald ze Schulenburg wumrěł

Na dnju 29. 4. je knjez Wilibald ze Schulenburg we Zehlendorfje pola Barlina w 88. lěće swojeho žiwjenja cicho wumrěł.

Cyle pokornje je wón přez swoje žiwjenje šoł!

Pokhadźiwši z najnahladnišeje pruskeje zemjanskeje swójby wopytaše najprjedy Barlinski gymnazij a běše ze sobuwučomcom synow wulkeho kancelerja Bismarcka. Jeho nan, wysoki pruski statny zastojnik, běše z wosobinskim přećelom kěžora Bjedricha III. Po starej tradiciji swojeje zemjanskeje swójby bu Willibald ze Schulenburg z officěrom. Wón zastupi do 2. gardźineho polka a wobdźěli so 1870 při wójnje. W krwawnej bitwje pola St. Privat bu wón jara ćežko zranjeny. Zhubi swoju lěwu ruku a je sebi bjez njeje dyrbał přez swoje dołhe žiwjenje wupomhać. Wón běše z poslednim officěrom tutoho slawneho pruskeho polka, kiž je 1870 sobu wojował.

Po dołhim lěkowanju wot swojeho ćežkeho zranjenja wotkhoriwši, dyrbješe so dalšeje wojerskeje służby wzdać. Kěžor Bjedrich III., kiž sebi jeho jara česćowaše, chcyše jeho za swojeho wosobinskeho sekretara měć. Ale młody Wilibald ze Schulenburg ze swojim ćichim pokornym wašnjom njerodźeše wo dwórsku służbu. Wón so rozsudźi, wumělske dary, kotrež w sebi začuwaše, dale wukubłać. A tak sta so z krajinowym wobrazowarjom.

Lubowaše přirodu přewšu měru, rostliny a zwěrjata. Z wulkej lubosću je wobkedźbowaše a rysowaše. Lubowaše wšitko, štož je přirodźene, wosebje też jednorych ludźi. Ženje njehladaše na kabat, ale přeco jenož na wutrobu. A hdyž běše někoho za sprawneho spóznał, sta so z jeho přećelom. — Tak je přišoł k nam Serbam. Do Błótow je přišoł, zo by tu krajinu molował. Tu so zezna z našim sprawnym serbskim ludom, z jeho čistymi počinkami, z jeho rjanej rěču a z jeho swěrnym spróćeniwym žiwjenjom. W lěće 1876 přesydli so cyle do Bórkowow a je tu tři lěta dołho nospochi w zymje a w lěću bydlił.

Je dospołnje serbscy nawuknył a z našim ludom cyle zrostł. Po swojich wobšernych pućowanjach, kiž su jeho přez cyłu Europa wjedłe, je so přeco zasy do Błótow wrócił. Wón sam wuzawa, zo „jeho wjesnu žane zwonkowne wobstejnosće k tomu nuzowałe, ale jenož sama lubosć k serbskej ludnosći, zo je ze Serbami hromadźe pod jenej třěchu bydlił, wšitke horja a radosće z nimi dźělił". Přeco je so wjeselił, so su też Serbja jeho za „jedneho ze swojich" měli. Tak běše sebi ze swojim pokornym njesenjom jich dowěru dobył. W Błótach rěkachu jemu Badasakoje molerˇ, dokelž tři lěta dołho w nizkej khěžcy stareho Badasaka při Młyńskej rěcy bydłeše. Jeho prawe mjeno ani njejsu zhonili. Tu w Błótach je so Wilibald ze Schulenburg stał z ľudowěnikom. Je dźiwał na wšitke wosebitosće našeho ľuda a wšitko hromadźił. Štož so hodźeše, je rysował. My jemu njemóžemy dosć dźakowni być. W lěće 1931 sym wo jeho wulkim žiwjeńskim dźěle w našej Maćicy Serbskej přednošował a sym jemu 5. čisło 46. lětnika naše Łužicy wěnował. — Přez tysac rysowanjow je wón zhotowił wo delnjoserbskich ludowědnych předmjetach. — Hromadźił je bajki, słowa, rybarske a pastyrske wurazy, ruthinske mjena atd. — Jeho wědomostna dźěła maja wšitke trajny wuznam. — Njeje možno, tu dokładnje wo nich pisać. Přihotuju wědomostny nastawk z dospołnej bibliografiju. — Za nas Serbow su najwažniše: jeho nadrobne wopisanje Błótowskeho statoka, jeho spisaj wo rybarstwje a pastyrstwje, zběrka bajkow a ludowych spěwow, kotruž je z wulkeho dźěła dostał wot swojeho přećela *Hajna-Hańca w Slepom. Wo nim je spisał krasny* nastawk. — W lěće 1879 wuńdźe jeho wulcy ważna kniha: „Serbske ludowe bajki a nałožki z Błótow", kotraž w lěće 1930 so 2. króć wuda. A w lěće 1882 wuńdźe jeho druha hišće ważniša kniha: „Serbska ludnosć w bajkach, ważnjach a počinkach". Njepřestawajcy je tutu knihu wudospołnjał a porjedźał. — Jara sebi přeješe, zo by so też znowa wudała, najradšo by ju pola Smolerjec w Budyšinje, wězo bjezo wšeho honorara, čišćeć dał, a wulcy wobzarowaše, zo to njeběše možno. — Skónčnje je so mi poradźiło, Barlinskeho prof. Vasmera za tuto dźěło zajimować. Wón so rozsudźi, dźěło we wojewjenjach Barlinskeho słowjanskeho wustawa wudać. Před něšto njedźelemi započa so čišć. — Čitam korektury najebać hornjoserbskeho druheho dźěła, z lubosću k drohemu wobstarnemu knjezej. — A poslednje wulke wjesele, kotrež so wulcy dostojnemu sćěžiwcej na tutym swěće dosta, běše pohlad na prěnje hotowe listno jeho wosebje lubeje knihi.

Wuměrjeński büro

E. Hortschansky stat. pruhowany — **Br. Köhler** za-isany krajny rozměrc

Telefon 706 **w Kamjencu** Budyšinska dr. 7

Pomérne płaćizny — Rěči so serbscy

Zjawny list

W Budyšinje 2. meje 1934.

Lube dźěći!

Nowy wuj nětko Waše nowiny wjedźe. Wuj Pawol ma přewjele dźěła z wulkimi, tehodla njemóže časa nadobyć, zo by też Wam hišće služił. Hewak dźě wón po smjerć rady by, přetož wón ma Was tola jara lubo. A Wy sće zawěsće też jeho lubowali za to, zo Wam kóždu sobotu tajke pěkne nowiny nošeše. Tehodla sće *jomu wšake dźakowni za wón wróću*, kotraž je Wam dołhi čas wěnował. Přetož dyrbiće wědźeć, zo nowiny wjesć a pisać, njeje tak lohka wěc kaž hwižki klepać abo wěncy z mlóča wić. Někotři z Was dźě su hižo spytali, jemu pomhać — to je wšeje khwalby hódna próca! Tajkim pilnym pomocnikam a pomocnicam *wostanje* wuj Pawol dźakowny. Ja pak so z Wami dźakuju so jemu za wše dźěło, kotrež je našemu přichodej, našej młodźinje wěnował a tak wustojnje wěnował w tychle nowinach. Bóh jeho zdźerž čiłeho a stroweho dołho na zemi k **ważnemu** dźěłu za naš lud!

Lube dźěći, Wy pak nětko pomhajće z cyłej mocu.

Vašemu wujej Tomašej.

Mejski bruk

Mejski bruko, brundžako!	Spěwać, dźěłać njewukniješ,
Hanibuj so, lěniko!	Ničo dušne njemóžeš;
Cyły běły dźeń ty spiš,	Móžeš jeno spać a žrać,
Lědy wječor wotudiš.	Štomam lišće kóncować
Hdyž my dźemy do ła,	Wothładsej wot pčołki,
Wušmjataš so ze spanja,	Kak je pilna pospochi!
A też potom njedźěłaš,	Hewak swarja na tebje.
Lětanje noż prózdne maš.	Rjeknu: Škódny njerjedźe!

Hroznosć pěknym dźěćom sy,
Prózdniko ty njewušny.
Wone wuknu, dźěłaja,
Kaž so starším spodoba. Radyserb.

Štyri dny a pjeć kudrozow.

Krepjach lětsa na suchich dnjach w zahrodźe. Wosebje wjele dawach na hrjadku solotwje, kotraž bě najmjeńša — budźemy ju jutře hižo k w ... jěsć. Tu jedyn kerčk z kromy wjadnješe. Myslich, što je jemu zwadźiło? Wočaknych dźeń, a hlej, nazajtra bě wumrěł, cyle zwjadnył. Nětko pak cheych wědźeć, štó je pječnk skóncował. Wuzběhnych dźło — njemóješe korjenja — wotkusany bě. Ryjach do zemje a wuwali so mój njedočink — tnčny kudros!

Wzach jeho za khribjet a zawołach na dworje „put put". Kokoška přiběhny a jej tu pječeń čisnych, wona ju wjesoła zjě — a hišće hladaše, hač jej wjacy njedóstanu. Ale mjetaj, hdyž ničo nimaš! — Na druhe ranjo pak z nowa jedyn zwjadły kerčk nadeńdźech, mi bě jeho tak žel a zaso kudrozy wuhrjebach. Put put — a wón bě fuk! A hišće jena rostlina tam ... nješe, tu wězo hnydom wuzběžach a při korjenju ... zaso kudroza. Put put! Fuk bě! Rostlinu pak z ... sadźich, a wona je so za tři dny zhrabała; wězo zwonkowne łopjena su dowjadłe, dokelž dźě bě korjeń nakusany. A tak na třećim a štwórtym hišće dweju zažrawcow pod solotwju namakach, jedyn bě korjeń jenož nažrał, druhi wšak hižo překusał, zo zaso hłójčka soloty zahiny. Ale tu wzach do kuchinje, přetož bě hižo rjana. Kudrozaj pak puče zesłodźeštaj. Kedźbujće też wy na solotej! Hdźežkuli kerčk pódnje wjadnyć, wuhrebajće jón — zawěsće namakaće kaž je pod nim kažaka, łažaka a wožrałca kudroza. Toho předajće, jeli zo wjacy hač 30 hriwnow za centnar dostanjeće — přetoż mjaso je **ntko** tunje. Hewak popřejće kurom nešto čerstweho mjaska. Potom lěpje ponjesu. Mrózkec wuj ze Zahrodki.

Jank a zrěbc.

Mudry Jank je zrěbca přahał.
Zrěbc je bił a njeje čahał.
Wóz je rozbił na kruchi,
Janka kopnył do ruki. **Omega.**

Budyske stawniske powěsće

na cząś wot 10. hač do 17. meje 1934.

Wotjewjenja k swjasanju mandźelstwa: Jan Kurt Senda, pšekupśki pśihśitajeńc, ś Hanu Martu Elsu Müllerez, *kontoristku*, wobaj w Budyšinje. — Erich Rudolf Menzel, jelešniśi inspektor w Alvorje w Vogtl., ś Marju Bilkej, mějeśelku wobtwda w Budyšinje. — Fryc Bruno Kranz, *podjelbowdź*, ś Hilju Marju Johannu Junge, domjazej dźowku, wobaj w Budyšinje. — Arnošt Korla Zawnik, kantjenjeçeśaŕ, je Martu Marju Sperlingez, śišćobnej, wobaj w Budyšinje. — Kurt Waltaŕ Erich Tilgner, technik w Grünbergu w Schlez., ś Bertu Charlottu Hildegardu Tšhirchez, pśihśitajencu nemšćatnjeje banki w Budyšinje. — Gustav Gerhard Jenka, fabrikśi dźeśaśeŕ, ś Ilsu Bauerez, wupomhaŕśkej pśchedawaŕku, wobaj w Budyšinje. — Richard Rudolf Waltaŕ Opitz, hedźaŕ a portefeuiller, ś Jdu Ernu Schusterez, pychaŕnicu, wobaj w Budyšinje. — Jan Kurt Jaehrig, pišmikśitajeŕ, ś Elsu Margaretu Nowakez, śchwalcu, wobaj w Budyšinje. — Kurt Hermann Max Kloß, śćehkrjejeŕ w Drjejdźanach-Staŕym mjeśe, ś Hanu Elsu Ellu Finkez, hospoju w Budyšinje. — Kurt Erich Flack, knihowaŕśi pomognik w Budyšinje, ś Erny Elfriedu Müllerez, domjazej dźowku w Nowych Jeśelźach. — Max Jan Hajse, śarjadnikśi praktikant, ś Martu Johannu Nennuthez, domjazej pomognicu, wobaj w Budyšinje.

Swjasanje mandźelstwow: Arnošći Korla Quosdorf, *technik*, ś Klaru Ilmu Ssmolitz, *fabrikśej* dźeśaśerku, wobaj w Budyšinje. — Jakub Bjarnat Soppa, *šamkaŕ*, ś Helenu Richterez, fabrikśej dźeśaśerku, wobaj w Budyšinje. — Max Kurt Mužik, *twaŕśi šamkaŕ*, ś Martu Ernestinu Stelzerez, *kuchaŕku*, wobaj w Budyšinje. — Waltaŕ Ota Zokel, diplomowy pšchekupc, ś Marjanu Martu Luiju Gertrudu dźěl. Hainichowej rodź. Johnez, wobaj w Budyšinje. — Richard Jan Hellmuth Galle, bankowśi pohonowaŕnik, ś Gertrudu Annelisu Ullmannez, hjeś powołanja, wobaj w Budyšinje. — Jmanuel Kurt Jurij Hartwig, inspektor chorownje, ś Hilbu Irenu Henslez, domjazej dźowku, wobaj w Budyšinje. — Ota Rudolf Hoše, pšchekupśki pśhśitajeńc, ś Elsu Gertrudu Henslez, domjazej dźowku, wobaj w Budyšinje.

Narodźenja: Njemandźelśi žynk. — Bojdarej Paŵołej Horstej Frankej, pšchekupśkemu pomognikej, dźowcźičźka. — Janej Jurjej Bjedrichej, krawjej zmrkojenjej, dźowcźičźka. — Njemandźelśi hólz. — Arnošćhcej Waltarjej Willijej Eisenbergej, pinćnikej, žynk.—Maxej Kurtej Schneiderej, twaŕśemu dźeśaśerjej, žynk. — Korli Maxej Mlasowjenu, montérej, dźowcźičźka. — Josej Gabrijej Napieralli, *gratowemu* šamkaŕjej, žynk. — Arnošćhcej Richardej Mikanej, točerjej kŕyštalowieje šćhkleńaje dźowcźičźka. — Ludwigej Korli Bożidarej Sattlerej, šlakaŕjej, žynk. — Korli Jurjej Janečźkej, friśeŕśkemu a perikaŕśkemu mišćhrjej, žynk. — Richardej Doçe Harmej, wobkhodnemu wjednikej, dźowcźičźka. — Arnošćhcej Hermannej Hartwigej, pječaŕjej, žynk. — Njemandźelśi žynk. — Njemandźelśi hólz. — Rudolfej Handrijej Rudolf, wobkhedźerjej šahrodniśtwa, žynk. — Arnošćhcej Piepušej, pinaŕśkemu dźeśaśerjej, dźowcźičźka a žynk. — Pawołej Arthurej Alfredej Hübnerej, pomognikśemu lokomotiwnemu tepierjej, dźowcźičźka.

Semrěli: Theresa Ernestina Wilhelmina Hermannowa, wikowaśka, 71 lět. — Korla Bohumił Kriegel, invalidny rentnaŕ, 81 lět. — Bjedrich Max Šur, ratař, 54 lět. — Alfred Schneider, twaŕśeho dźeśaśerja žynk, 8 hodźin. — Hana Ernestina žiwob. Domšćhyna bywšcha žiwob. Valentinowa rodź. Mučez, 60 lět. — Ewald Rudolf Leinert, podoficijeŕ, 25 lět. — Maxa Bjarnata Güttlera, pohoła, morwonorodźena dźowcźičźka. — Jan Arnošći Wilhelm Müller, kanowaŕ nemišćhatnjeje wobory, 21 lět. — Wilhelm Josef Teuscher, bankowśi pohlednik na wuśi., 61 lět. — Emil Adalbert Phillipp, klampaŕśki mišćhrjer w Kumwalde, 79 lět. — Arnošćht Paŵoł Kuejla, priw. wěznjeśi mišćhrjer, 80 lět. — Ida Marta Laßmannowa rodź. Geißlerez, mandźelśka ekspedienta, 32 lět.

Dopisuju sebi z knjezom Wilibaldom ze Schulenburg hižo jara wjele lět, a w někotrych lětach sym wot njeho dostał w kóždym tydźenju jedyn list. — Přeco smój sebi dopisowałoj wo sorbskich wěcach. — Tuž nichtó drje tak derje njewě kaž ja, z kajkej sprawnej luboseču jeho wutroba za naš narod čepješe. Wón bě z woprawdźitym zemjanom! Sym zbožowny a so za to Bohu dźakuju, zo sym so z tajkim zemjansey zmyslenym człowjekom zeznał. Też za Hornju Łužicu měješe wón najwjetše zajimy. — Jako naš dr. Paŵoł Wirth w Barlinje studowaše, sym posrědkował, zo směděše jeho raz wopytać. Kak mi potom jeho přistojnosć a pokornosć pornjo wšelakim druhim młodźencam khwaleše! — W poslednim lěće jara hinješe. Hačrunjeł ničo wjacy nječitaše, je tola mój němski přednošk wo serbskej romantiey kaž mi pisaše, z najwjetšim zajimom přečitał. Nětko je mi pisał, zo kóždy, kiž so wo zdźerżenje serbskeje ludnosće prócuje, sebi też zasłužby dobywa wo Němsku. To je zawěsće najrjeńši pokoj za wšitkich narodnych. prócowarjow.

Jara wón wobžarowaše, zo zdźěłani Serbja we 80. tych lětach na jeho dźěła njejsu dźiwali. Jenož Hendrich Jordan a Julius Wjelan, Popojski kantor a Slepjanski farař, staj jemu bliže stupiłoj. Za to pak je so nutrnje spřećelił ze wšědnymi serbskimi ludźimi, kiž jeho znutrkowne dušine bohatstwa lěpje spóznachu hač wšelacy wučeni. Slepjanskeho brašku a wjesnjanostu Hanča-Hana mjenowaše swojeho přećela.

W poslednich lětach bydleše we zemjańskim wustawje, dokelž njeměješe po smjerći swojeje mandźelskeje žanych přiwuznych. — Před tŕomi njedźelemi dostach wot cuzeje ruki list z powěsću: „Knjez ze Schulenburg je po stwje khodźo padnył a sebi nanohnicu (ścehnowu žilu) zranił. Ma wulke bolosće. Njeje při jeho wysokej starobje nadźije, zo ścehno zasy zrosće a zo wotkhori. — Husto na Was spomina. Tuž sebi myslu, zo by so wjeselił, hdy byšće jemu pisa." — Wězo sym pisał; tež mózach mrějacemu, kiž chce tutemu swětej Božemje prajić, pisać. — Sym jemu wjacy krót pisał, kajke žohnowane běše jeho žiwjenje, zo njeje podarmo žiwy był, zo je jenož samu lubosć wusywał, zo smy my Serbja jemu najnutrniše dźakowni, kak so nětko Błóta z naležom krasnja, — a wězo też zo nichtó njemóže z Božeje milosće padnyć. Moje listy je jemu milosćiwa sotra čitała.

A potom, jedneho dnja dostach wot njeho list ze jeho mi tak derje znatym pismom. Cyle přeslapnjeny jón dostach. Khliba zo knjez ze Schulenburg móže zasy sam pisać. List běše też wot njeho samoho pisany. Běše jara krótki! Wšitko běše sam pisał, jenož nic dźeń a podpis. — W lisce steješe:

„Z tym Wam podwolnje zdźěłu, zo je knjez Wilibald ze Schulenburg na dnju 29. hapr. 1934 wumrěł a so na popjeł spalił. Wón je husto na Was w lubosći spominał."

Możeće sebi wěrić, zo je mje tutón jeho posledni list najnutrnišo pohnuł.

Cyle čiše, kaž je přez swoje žiwjenje šoł, je też z njeho wušoł.

Też my chcemy na njeho z lubosću spominać, a nochcemy na njeho zapomінać. Wón bě še z nańšim najsprawnišim a najswěrnišim přećelom. Hdy by nam tola Bóh Knjez zaso druhich wobdaržał.

Prof. Ota Wićaz.

Ty a ja! Cyły serbski lud

zeńdźe so 15. julija

na Domowinskim zlěće w Radworju

Domowinski zlět 1934

List do Serbow

Z wulěta na módre hory, z pućowanja na stary naš Čornobóh wróćichmy so do našich wjeskow a stawtokow, wočerstwjeni, napjelnjeni z nowymi mocami za wšědne drobne dźěło. A hesło tuteho dźěła rěka:

Wulki zjězd cyłeho serbskeho luda w Radworju!

Wšitko naše mocy słuža jeničcy tutemu zaměrej, wšo druhe stupi tuchwilu nazad, wšitke naše mysle so jeničcy zaběraju z tutym wulkim předewzaćom. Wšak to njeje jenož należnosć někotrych jednotliwcow, ani towarstwow, ně, do Radworja! ma być hesło cyłeho našeho luda. Chcemy tam witać pisane khorhowje wšitkich serbskich towarstwow našich narodnych dźěłaćerjow a jich swójby, młodych a starych, dorosćenych a dźěći, chcemy tam słyšeć rytmiske stupy našich ze wšěch stron přikhadźacych towarstwow, rytmiske stupy nic stow, ale tysacow swěrnych Serbow. A towarstwa njech přijedu cyły lud. Wšitke puće z blizka a daloka do Radworja njech so čornja a pisanja ze serbskimi drastami, mamy žadosć, słyšeć hrućenje wulkich autobusow, wrjeskotanje motorskich kolesow, a wjesołe juskanje a spěwanje serbskeje młodźiny. Do Radworja, wšitcy do Radworja!

Přeco a přeco wo wjasu pomluć. Njeje mindy možno, wšitko, z Domowinskeje kenelije rjadować a do skutka, mjez cyły lud pilnje a systematisey sobuwjeskutkuje w lubosći a zahorjenosći za tute předewzaće. **Wosebje pak prošu serbske towarstwa a jich wjednistwa w tutym času hobrskeje dźěławosće, wo najwjetši porjad a najkrućišu disciplinu.** Njeje woprawdźe možno, dla kóždeje maličkosće dwójcy, trójcy abo samo štyri króć pisać. Mnozy su so dla mojeho poslednjeho, trochu energiskeho wokolnika rozhorili. Bych wšak rady chcył widźeć, što bychu woni započeli, bychu-li raz měsac abo dwaj w Budyskej Domowinskej kenelije sedźo dźěłali. Tuž ničo za zło, ale njepřeměnju so tohodla, a popušćić so mi dawno hišće njecha.

Hnydom po Swjatkach připósćelemy Wam plakaty a swjedźeńske znamješka. Tute znamješka maja so w běhu **jenlčkeho** tydźenja rozpředawać. Znamješka su jenička možnosć, naše dosć wulke wudawki kryć, a přisadźić njechamy, — nawopak.

W běhu swjatkowneho tydźenja přijedu k předsydstwam wšelakich serbskich towarstwow, zo bych jednotliwe dźěła za zlět rozdźělił. A prošu Was wšitkich lubo dźensa, zo by so potom porjadnje a ze wšej luboscu dźěłało, přetož tutón zlět je

należnosć kóždeho jednotliweho Serba, njech je organizowany abo nic, tutón dźeń ma być ze žiwym pomnikom za našu serbsku kulturu!

Doćpějemy to jenož, hdyž so wšitcy za to zastajimy pod hesłom:

Cyły serbski lud zeńdźe so 15. julija w Radworju!

P. Nejdo.

Něšto z programa za serbski zlět

Domowinskich zlětow mějachmy wjacore, jako wulke zeńdźenja organizowanych Serbow. Tute zlěty běchu ze žórłom noweje narodneje lubosće, zahoritosće a dalšeje dźěławosće za našu kulturu. Tajke zjězdy mějachu a maju też dźensa hišće wulki wuznam. Jich wažnosć leži wosebje w tym, zo so serbscy prócowarjo mjez sobu bliže znaja, wjedniey widźa, zo njejsu sami a zo lud kruće za nimi do prědka stupa. Tuž wurosćechu z tutych zlětow wulke manifestacije serbskeho ludstwa, pozběhowace a skrućace za kóždeho wobdźělnika.

Lětuši zlět budźe wulki zjězd cyłeho serbskeho luda, nic jenož Domowiny, a nimo toho też wulka podeńdźizna za našich němskich sobukrajanow. Serbske towarstwa, kiž na prjedawšich zlětach hłownu rólu hrajachu, smědźa tutón króć zwjetša přihladować — z wuwzaćom tych, kiž wot Domowiny dóstanu čestno nadawki k sobuskutkowanju.

Lětuši zlět ma wšitkim wobdźělnikam, Serbam a Němcam poskićić pisany wobraz z bohatosće našeje ludoweje kultury. Z tym zmeja Serbja składnosć, so znowa zahorić za herbstwo swojich nanow a maćerjow a Němcy přileżnosć, raz spóznać, što Serbja su, što maja a wo čo so prócuja. Zlět słuži potajkim sobu k zbliženju a hłubšemu zrozumjenju mjez Serbami a Němcami.

Što tam nětko po prawym budźe? Mamy 3 hłowne wotdźěle:

1. Swjedźeński čah.
2. Swjatočnosć na swjedźeńskej łucy.
3. Ludowy swjedźeń.

Njechcham a njemóžu wam dźensa hižo wšitke drobnostki, wosebje techniskeho razu, rozpisać. Wšak sami hišće *na tym dźělamy*, a wšelke so w běhu jednanja přeměni. Chcemy wam też dale w přichodnych dnjach a tydźenjach drobnostki zdźělić. Jenož tole sebi dźensa zwěrju prajić, zo budźe tutón swjedźeń něšto cyle wosebiteho, hač dotal w Serbach njeznateho.

1. Serbske wašnja a swjedźenje w běhu léta.
2. Serbja při wšědnym dźele.
3. Swjedźenje w běhu žiwjenja.

Nimo teho připrawimy cyły rjad swjedźeńskich wozow z krasnymi wobrazami ze serbskich bajkow. Sće hižo raz wohladali wódneho muža? Tam wón budźe. Znajeće lutki, hdyž z wusmužoweje hory wućahnu? Přińdźće do Radworja! Sće so hižo raz z připołdnicu zetkali? W Radworju móžeće sebi ju bjez škodowanja wobhladać. Atd. atd.

Wjacy njechcham přeradźić, hewak tam potom njepřińdźeće. Swjedźeński čah počehnje po wsy, a za nim so rjaduja serbske towarstwa *do čaha na* swjedźeńsku łuku.

Na swjedźeńskej łucy změjemy najprjedy krótku swjatočnosć ze serbskimi spěwami a narěčemi zastupjerjow našeje wyšnosće. Potom pak hnydom do wjeselebo ludoweho swjedźenja! Znajeće, kak dołho-łužišcy hólcy a holcy swój *tajny* swjedźeń po starym serbskim wašnju swjeća? Woni tam budźa! Sće raz widźeli Slepjanske holcy serbske narodne reje rejwać pod přewodom narodneje hudźby? Přińdźće do Radworja! A dale też něšto khutneho: Žiwe wobrazy ze serbskeho swójbneho žiwjenja. A kajke budźe tam hewak žiwjenje! Telko ludźi, telko pisanych serbskich drastow, telko znatych a njeznatych, a wšitcy wjeseli, rozbudźeni w nutřkownej radosći. Tuž Serbja: Što radosć rjeńšu dawa, hač dróhu přećować do Radworja, do Radworja!

P. N.

Khmanosć luda

posudźuje so po jeho skutkach a po woli k žiwjenju! To smy w poslednim času dosć jasnje dopóznali: Němski lud je so jako lud jeneho jeničkeho cyłka zwjazał, kiž je representant jeho narodneje hordosće a žiwjeńskeje wole k česćehódnemu dwéu. Też my Serbja smědźachmy na tutym dźěle dźěl brać. Nětko, hdyž je skutk zjednoćenja dokónčeny, dyrbimy też myslić na nas jako serbski lud! Też my dyrbimy so zjednoćić, zo był serbski lud lud khanktorow a lud jednotneje lubosće, štož wosebje w zašłym času dopóznachmy, zo njeje tomu tak. Započnimy nowy natwar a přizamkńmy so zakładam a skutkam Jana Arnošta Smolerja, Michała Hórnika, Fiedrichu Ludźa, *zo by nowe mócne prócowanje wurostło k spomoženju wšěch.* Naše prócowanje njeje dźensa wjacy wěc jenotliwca, ale je skutk cyłka: njeje wjacy zabawa na swjedźenjach, ale skutk wulkeje narodneje wažnosće! Tohodla wopytajmy zeńdźenja našeho luda jedyn kaž druhi, zo bychmy so zakorjenili sami do noweho skutka. Čim wjetše a čim móćniše tajke ludowe zeńdźenja, zrohmadźenja su, čim bóle sylnja rjap luda a dawaju móc też nałožbnemu. A runje tohodla so wotmołwjeju wulke [illegible] zeńdźenja. Hdyž nětko naš Zwjazk wšěch serbskich towarstwow Domowina wuhotuje lětsa Domowinski zlět najšěršeho a najmóćnišcha wobsaha, potom budźemy a dyrbimy być wšitcy pódla. Hižo dźensa budźmy rozsudźeni: Też ty a ja budźemy na najwjetšinu zbudźenju serbskeho luda! Dale horje, serbski ludo, k najwyššemu wukonej skutka za swoju ludnosć, jeho rěč, kulturu!

-e-

Serbscy spěwarjo, wutoru do Zahorja

Cyle wěsće sće hižo wčera, luby serbski spěwarjo, luba serbska spěwarka, w našich Serbskich Nowinach čitali, zo je so hižo 30 lět pominyło, zo je naš njezaomnity serbski spěwar Korla August Kocor swoju njesmjertnu dušu wudychał a je so wrócił do raja wěčnych harmonijow. To njech nam je dźensa z přičinu krótkeho wopomnjeća a wutrobneho počesćowanja našeho sławneho mištra spěwa! Kóždemu Serbej, bohatemu kaž khudemu, „zdźěłanemu“ kaž „njezdźěłanemu“ je Kocor ze swojimi dušnymi kulojami zawostajił njesmjerne bohatstwo. Kóždy rjanje so hišće dźensa nad jeho wobkuzlacymi zynkami, kóždy zaspěwa hišće rady w „zrudobje“ z wjeselu“ Kocorowe spěwčki! aŽ to mamy so my cyły serbski lud, swojemu mištrej dźakować! Twjerdy, njepowalny kamjeńtny pomnik je serbski lud hižo na pohon mištra hudźbneho direktora Bjarnata Krawca w Zahorju Kocorej postajił, wutoru pak chcemy dopokazać, zo je kóždy serbski spěwar hišće kručiši skalny pomnik, mištrej we swojej wutrobje poswjećił! *Kamjeńtny pomnik* je morwy, hdyž njesteji runje tak krute wopomnjeće zapisane do duše člowjeka! Tohodla njech přińdźe kóžды lubowar serbskeho spěwa, serbskeje hudźby, *serbskeje kultury* **wutoru popołdnju, třeći dźeń swjatkow, do Zahorja** ke Kocorowemu pomnikej. We krótkej wopomnjeńskej swjatočnosći wotpołoži Spěwny Zwjazk rjany kwětkowy wěnc při pomniku. Krótka narěč sćehuje a serbske spěy zaklinča ze swěrnych, dźakných wutrobow. Po swjatočnosći je składnosć k maleńkemu zhromadnemu wuhlěći do Wickich hór. Serbja, dopokažće našemu mištrej swoju dźakownosć a přińdźće w sylach do Zahorja! Wutrobnje wšěch preprošuje

Za Zwjazk serbskich spěwnych towarstwow:
Hłowny dirigent.

Nałětni swjedźeń w Khrósćicach

Na Boże stpiće wuhotowa sebi naša mužska młodźina swój nałětni swjedźeń na nowym sportnišću w Khrósćicach. Ze swjedźeńskim nyšporom so w 1 hodź. naš swjedźeń započinaše. Na tutym woswjeći k. farař Wjeńka khorhojčku Khrósćanskeje hólčiny. We swojej narěči wobrěći so z jadriwymi słowami na staršich a jich hólcow. Pokaza wosebje na znamjo na khorhojčcy, kiž wozmamjenja Khrystusa jako kralа. Tak mamy też my wšitcy sebi swěru wažić a česćić najwyše a za Boże kralestwo wojować. Napominaše wšitkich hólcow, towarstwosć w křesćanskej lubosći hajić, a starších, swojich hólcow stajnje stać do katolskich towarstwow, kotrež su wot swj. Wótca wosebje zdobnowane a wot najwyššeje krajneje wyšnosće připóznate a skitane. Na to woswjeći so khorhojčka a poswjeći so hólčina swjatočnje Khrystusej kralej. Zastupjeć hólčiny wuprajі z jasnymi słowami slub swěry za cyłu hólčinu. Po tym přepoda jemu k. farař khorhojčku, zo bychu ju stajnje w česći džerželi a z česću nosyli. Po wujskim wyšporje započa so porjad na sportnišću.

Wot hodźin čehnjechu w dobrym rjedźe zwučowarjo našich jednotow spěwajo na swjedźeńske městno, hdźež so khorhoje w powětře zwjakowachu a wysoka

meja kiwaše přećelnje do serbskeho kraja. Knjez J. Kmječ jako starosta Khrósćanskoje jednoty powita z wutrobnymi słowami wšěch wobdźělnikow našich jednotow kaž tež wosebje našich česćenych hosći, kotříž běchu w nahladnej ličbje z blizka a daloka k nam přišli. Nětko pokazachu naši zwučowarjo zhromadnje tři prostne, kotrež běchu wosóbje k tomu zestajene a so wšitkim derje spodobachu.

K tomu přizamknu so hnydom swjedźeńska narěč knjeza kaplana Handrika. Pokaza wosobje na słowa našeho kanclera a wozjewenje sakskeho knježerstwa, hdyž so jasnje wupraji, zo nochce naša wyšnosć žadyn lud potłóčować a přeněmčować, ale chce kóždemu narodej a ludej kulturne žiwjenje a wuwiće přewostajić. Haj, knježerstwo přeje sebi zdźerženje a pěstowanje našich serbskich ludowskich wosebitosćow, wašnjow, drastow a nałožkow kaž tež pěstowanje a trjebanje našeje serbskeje rěče we wšědnym žiwjenju a při kulturnych zarjadowanjach. Ale knježerstwo njeje hišće z tym spokojom, zo nam to, štož nam tež po naturskim prawje a po Božej woli słuša, dowoli, ně, namołwja nas samo, so k swojemu serbskemu ludstwu wuznawać, swoju zaźdźernosć česćić a wšo to, štož su naši prjedownicy wulkeho a rjaneho na kulturnym polu stworili, dale pěstować, wosebje ze séćhowacymi a krasnymi słowami: „Přetož knježerstwo wě, zo jenož ludowy splah, kiž swoju zaźdźernosć česći a so k swojemu ludstwu wuznawa, móže strowy sylny staw na ćělo ludoweho cyłka być."

Z tym mamy přećiwo wšěm wopačnym wotmyslenjam a postupowanjam, kiž, njech přiňdu z kajkeježkuli strony, a kiž bychu nam Serbam ześkodźeć abo nam naše dźěło za luby serbski lud a nared zadźěwać abo znjemóžnić chcyle, sylny škit našich předstajenych wyšnosćow a dobru brón nam wot knježerstwa do rukow datu. Tohodla wotpołožmy kóždy a strach a kóždu bojosć, štož so druhdy tam a sem pola tak někotrehožkuli Serba bohužel hišće pokazuje, ze wšej horliwosću a wutrajnosću za naš luby serbski lud a kraj dźěłać a so přećować. Z dźakownosću napřeco knježerstwu chcemy hišće swěrnišo dopjelnić wšě winowatosće napřeco našim serbskim towarstwam a zwólniwišo a lépje posłuchać postajenjam našich wot wyšnosćow připóznatych wodźerjow.

Tola žane wozjewenje ani anamolwjenje, haj ani skitanje tež z knježerstwoweje strony nam Serbam ničo njepomha, jeli so my Serbja tež sami wo zdźerženje a wukhowanje našeho serbskeho ludstwa njeprawa spožča, mamy my wšitcy swjatu winowatosć, je tež do skutka stajić a je pilnje hajić.

T u swjatu, njepowalnu winowatosć, s o z a swój l u d s t a r a ć, byrnjež nam to tež napołožiło zdźěła wulke moralne a materielne wopory a ćeže, mamy wšitcy na prěnim městnje napřeco Bohu, kiž je wšerunje tak swjatu winowatosć tež, kotrejž nam jenož njedowola, naše Serbstwo zdźerżeć, ale kotryž nas samo k tomu swjatoćnje n a m o l w j a. A skónčnje mamy wšitcy tajku winowatosć napřeco našemu lubemu serbskemu ludej. Kóždy z nas dyrbi po swojich mocach a składnosćach na swojim městnje a po swojim wašnju swoju winowatu a njesebičnu lubosć k swojej ródnej zemi, k swojemu ludej a narodej ze słowom a ze skutkom, z dobrym zmyslenjom a přikładom zjawnje a sprawnje wopokazać a dopokazać. Tak dopjelnimy tutu swjatu winowatosć k swojej lubej serbskej domiznje tež po swojim swědomju najlěpje a najkhmańšo. To daj Bóh!

Přiklesk připosłucharjow najlěpje wobkrući, zo bě rěčnik wšěm z wutroby a do wutroby rěčał. Na to wuspěwachu wšitcy „Rjana Łužica" a tež němsku hymnu.

Nětko séćhowachu zwučowanja jenotliwcow na přeskušu a bradłach jara derje a rjenje. Tež naša hólčina wustupi do zjawnosće z wjacerymi prostnymi zwučowanjemi, kotrež přihladowarjow jara zwjeselichu.

Za někotrehožkuli pak bě drje najzajimawše bulkopanje našich mužstwow. Hrajachu Khróšćicy II. přećiwo Radworjej II., Khróšćicy I. přećiwo Ralbicam II. a Ralbicy I. přećiwo Radworjej I. Wšě mužstwa so prócowachu, swoju wušiknosć a khmanosć pokazać, dokelž hraješe so wo čestne diplomy. Tajke sebi zsłužichu Radwoř II., Khróšćicy I. a Radwoř I. Posledňa hra bě najzajimawša, dokelž po wotběžanym času steješe njerozsudnje. Tak dyrbješe so hišće něšto mjeńšinow přidać. A tu mějachu Radwořćenjo zbožo, sebi diplom mjez najkhmańšimaj mužstwomaj zwěsćić.

Jako posledni dypk porjada bě mejumjetanje. W 7 hodź. podrywachu naši hóley hordże stejuce meju a rejwachu ze serbskimi holićami „meju" spěwajo wokoło njeje, doniž so skónčnje nakhili a padny. Ze serbskimi bercami přewodźachu muozy nowcho „krala" na wjesnu žurlu, hdyž serbska rejka po dobrym serbskim wašnju naš nałětni swjedźeń, kotryž je so jara derje poradźił, wjesele skónči.

Njech tež tutón nałětni serbski swjedźeń zawostaji nowu sylnu zahorjenosć a lubosć we wšitkich wutrobach za naš luby, drohi serbski lud a kraj!

Wusudzenja

§ **Pschisahny sud.** Poslednje jednanje w nětkajšiej periodje pschisahnjeneho suda so pschećiwo wjazy hród khłostanemu 47ćěnemu sahrodnikej a dźěłacerjej Alwinej **Pětšchej** s Rakez měrjesche, kotrehož winowachu, so je we prozeju dla dźělenja mandźelstwa dźěłacerja Jana Augusta Recka a jeho mandźelskeje rodź. Schewežkez w Hucźinje wopak pschisahał a město pschisahi wědomje wopak wuprajił. Pětšch bě sa cząh Reckoweje prozeja tutej poradźował, a sa nju wuskutkował. Reckowa bě psched sudom swojomu morokowała, so je s buchaz abej Kreczmarjowej w Strózi a dale s tehdy hišće njewudatej Hużobnej holźu Marthu Pětkez něšto wojenjenej Mikelowej we Minakale mandźelstwo kamał. Reck sam bě žadał, so by so jeho mandźelstwo dźělilo, dokelž jeho žona njebě njedźiwajuca hudnišeho wuńuka mandźelstwo s nim wubnowiła. Budyšk krajny sud bě Reckoweje słorzbu w prěnjej instanzy wotpokazał. W powołaniśim jednanju je so wuhodźenje hacź do słónczenja khłostańšeho jednanja pschećiwo Pětšchej wotstorčiło. Pětkez bě psched krajnym sudom s pschisahu saprěła, so je Reck s njej mandźelstwo kamał. Pětšch bě na to ju a słužobnu dźowku Wićasez po Reckoweje poručnosći wotkhorźbu dla wopačneje pschisahi zadał a tej hišće druhich swědkow winował, so by wopak pschisahali. Wón sam bě jako swědk wusłuhił a bě pschisahał, so je so Pětkez jenu w pschitomnosći mandźelskeje ratarja Schawry, žrowjeje c'ety, w Minakale hlišeho wobkhada s Reckom wuńała, a so je Wićasez w dworje swojeho hospodarja w Malećijach prajiła, so wona wo Pětkez wě, so je s Reckom mandźelstwo kamała. Pódla teho bě Pětšch město pschisahi wuprajił, so je jemu prawny poradnik Palźmer 26. septembra 1932 psched Budyškim hudnišiwom rjekł, „so je lékař dr. Hantusch hižo prajił, so je Krjeńarjowa duchakhabna. Reckoweje wuj Henkert je ju s palerjom a rykanjom pod swój wliw stajił. Ale Boże dla njejsym dyrbł nižo rjez." Psched pschisahnjenym hudom Pětšch praji, so je jeho wobhwědźenje a jeho wuprajenje město pschisahi wěrne. W februarje 1932 w jenym lěsu mjez Bukojnu a Hucźinu rozmolwu dweju muźow wotpołaje, je pschipadnje Pětšchal, so je jedyn z muźow rjekł, so je Marthu z Minakała, kotraž je bo doschła, s Reckom blišo wobkhadźała. Pschi rozwěcźowanju pola ratarja Schawry w Minakale je zhonił, so je „Martha", wo kotrejž staj muźej rěcałoj, Pětkez. Schawrina je po Pětkez schła a ta je, hdyž je na nju šerćeał, so je so z Reckom nakhadowała, wotmołwiła: Ale prjedy podjeća to njepaduje". Z wotpołthanym rozwěcźenju tamneju njesnateju muźow so też pschisponitnilo, so dyrbja ludźo w Hucźinje krumu cźelo so žrobu pschećahowacej, so dyrbu pjenjezy sa samjećenje dla spalenjow, wotehnaća atd. sehnali. Jako žrowjeja wojenjena Mikelowa rodź. Pětkez a mandźelski Reck pod pschisahu prjeschtaj, so staj bohu blisko wobkhadźałe Mikelowa a Wićasez tej saprěschtej, so stej s Pětšchom w blišim wobkhadže Mikeloweje z Reckom rěcałej. Swědkow złyschawschi, mějachu žudniźy za dopukasane, so Pětšch wopak pschisahał a so je tež město pschisahi wobmje wopak wuprajił. S tym je chžył Reckowej w jejnym procezu dla dźělenja mandźelstwa pschisahowny wuspěch wuskutkowacź. Po namjecze statneho rěcznika Straubyj faz je wopačnu pschisahu jako sakkadne khłostanje schtyri lěte khłostańnje postaji, kotrej so na dwě lěcze khłostańnje zwisy dokelž by Pětšch, hdy by po wěrnosći wuprajił, so jemu worečneje wobkrožby na podłožu žrowjeje wopačneje pschisahi winowak. Sa wopačne wuprajenje město pschisahi Pětšch lěto jastwa dosta. S wobeju khłostanjoma so shromadne khłostanje, dwě lěcze schěsć měźazow khłostanje wuńinjaze, wutwori. Cźežne prawa bo Pětšchej na dwě lěcze wotrjeknychu. Khłostanje so wo pschepytowanišu jatbu wot 25. januara 1934 zmjerschi.

* **W Klinze w Michiganskim stacje w Połnocnej Ameriky sćo banditojo nakuloważnju nadpadżechu. Woni wupytarjow a sastojnikow s maschinskimi pistolemi zastrachichu a nětcźe 30 000 dollarow rubichu.** Rubježnicy s rubżenymi pjenjezami cźeknychu. Krótko to nadpada kśe so s ponzerowanym autom 100 000 dollarow na nakuloważnju pschijedźechu. Tute pjenjezy pak w banzynowej wjelbje dźeše zhotowachu.

* **W Mnichowje w tkarskej tálni Bayerskich motorowych dźěłarnjow piatk wjeczor woheń nasta.** S wohnjom **nekotre bleśe s tištikom rosbuchnychu. Tśěnacze wobow so tranj, mjez nimi nětkotši wohnjowoi woborowaju. Jich dyrbjachu do khorownje dowjesć.**

Hospodarski rozhlad

Pjatk 18. meje 1934.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,497	100 pólsk. złotych	47,25
1 šendrelski punt	12,745	100 českosł. krónow	10,43
100 šwajc. frankow	81,27	100 franc. frankow	16,50

Sobotu, 19. meje 1934.

Barlinska kursa měješe wčera jara měrne wikowanje. Kurzy akcijow so skoro bohužla njepscheměnichu. Tež wikt rentowych lisćinow běchu měrne.

Barlinske žitne wulkotki so pomjo pohledninm dnjam njepscheměnichu. Žita wschoze druźiny so jenoź malo pozschelschoze. Wono so też mało kupowaśe. Rožo so tež jara njekupowaschę. Płaćiźny wostachu wuttoke. Ječmjeń měješe stajne wiki. Mukowe wiki so njepscheměnichu.

Wječera płaćeschę w Barlinje zentnar

pschenicy: 9,40—9,65 hr., — rožki: 7,85—8,10 hr., — ječmjenja, nal.: 7,85—9,10 hr., — wowsa: 8,10 hacź 8,35 hriwnow.

W Drježdźanach:

pschenica: 9,95 hr., — rožka: 8,50 hr., — ječmjeń, nal.: 8,50—8,80 hr., — najmiti: 8,10—8,20 hr., — wowź: 8,35—8,50 hriwnow.

Miti sahdźenu schtwórk w Hasch.trowje.

Pschenica 9,55 hr., rožka 8,10 hr., ječmjeń, nal. 8 hacź 8,50 hr., najmiti 7,50—7,70 hr., wowź 7,50 hacź 7,75 hr., běrny, zentnar 1,75—2,75 hr., žyno 3—3,50 hr., žłoma k sahkanju 70—80 pj., słótna 80—1 hr., butra 70—80 hr., jeja 6—7 pj., prošata 10—15 hr., běhaki 25—35 hr., šuny, mjerde 2 50—4 hr.

Miti schtwórk w Shorjelzu.

Pschenica 18,80 hr., rožka 15,70 hr., wowź 14,60 hacź 15 hr., butra 7.—75 pj., jeja 7—10 pj., běrny 1,50 hacź 1,80 hr.

Drobnowikowańske płaćiźny w Budyšinje

19. meje 1934 po hamtskim postajenju.

Wšě płaćiźny so po złotej hriwnje zrozymia.

Twora		najniše płaćiźny hr.	najwyše płaćiźny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	1,40	1,60
Ćelace mjaso	1 kg	1,40	1,60
Skopjace mjaso	1 kg	1,80	2,00
Swinjace mjaso	1 kg	1,40	1,70
Tukrajny swinjacy šmalc	1 kg	1,80	2,00
Pšeńična muka	1 kg	0,38	0,56
Rżana muka	1 kg	0,34	0,36
Khlěb	1 kg	0,25	0,27½
Jědźne běrny, nowe	1 kg	0,06	0,07
Rajs	1 kg	0,28	0,80
Hróch	1 kg	0,40	0,80
Soki	1 kg	0,40	1,00
Amerikanski swinjacy šmalc	1 kg	1,68	1,76
Sušeny połć	1 kg	1,80	2,00
Dobre mloko	1 ltr.	0,22	0,24
Jědźna butra	1 kg	2,80	3,10
Jeja	štuka	—	—
Jědźne buny	1 kg	0,28	0,40
Cokor, drobny	1 kg	—	0,76
Petrolej	1 kg	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr.	—	1,75
Brunicowe briketty	1 ctr.	—	1,15

(Dalsche wiczne płaćiźny w hłownym listnje.)

Płaćizny rżneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

18. meje 1934 — Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne druźiny a woznamjenjenja:

Woły: 390

Połnomjasne, wukormjene, najwjetše rżneje hódnosće hač do 6 lět	33—34
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	31—33
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	28—30
Mjenje picowane wšěch starobow	24—27

Byki: 585.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetše rżneje hódnosće	26—29
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetše rżneje hódnosće hač do 7 lět	21—25
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	17—20
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	12—16
Mjenje a špatnje picowane	—

Jałojcy a kruwy: 1034.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetše rżneje hódnosće	26—29
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetše rżneje hódnosće hač do 7 lět	21—25
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	17—20
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	12—16
Mjenje a špatnje picowane	—

Ćelata: 2393.

Najlěpše wukormjene (2. druźiny)	42—43
Mjenje wukormjene a tajke wol cyca (3.)	35—40
Špatne (4.)	18—30

Wowcy: 4410.

Młódše a starše wukormjene (1. druźina)	33—34
Starše wukormjene (2.)	31—32
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	23—0

Swinje: 9922.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiżenj., hač do 1½ lět stare	50
Wukormjene	33—35
Mjasne	32—34
Špatne	29—31
Rancy a kundrosy	33—34

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	18. 5.	17. 5.		18. 5	17. 5
Pšenica	—	—	buny	8,10-8,90	8,10-8,90
rožka	—	—	woka	7,50-7,90	7,50-7,90
ječmjeń, nal.	157-162	157-162	módre łuniny	5,85-6,35	5,85-6,35
ječmjeń wows	—	—	žołte łupiny	7,60-8,40	7,5-8,30
kukurica	162-167	162-167	zeradźela	7,75-8,75	7,75-8,75
pšeńč. muka	27,00	27,00	raps, wosušk	—	—
rżana muka	23,25	23,25	tany wosušk	5,55-5,60	5,55-5,60
pš. wotruby	11,75	11,75	such. truhanč.	5,20	5,15-5,20
rżane „	11,25	11,25	běrnj. kruški	7,00	7,00
raps	—	—	syno, 50 kg	—	—
hróch, Viktor.	20,0-22,0	20,0-22,0	rżana sloma	—	—
lane symjo	—	—	pšeńč. „ wowsna	—	—
pieluški	8,00-8,25	8,00-8,25	ćena „	—	—

Płaćizna za pšeńcy za wupłodźerja 188 191 193
Płaćizna za rotku za wupłodźerja 157 160 162

Krótke politiske powěsće

— W Awstriśkej su župneho wjednika nazionalsozialistiskeje strony Frauenfelda puschećili, jako běsche swoju žiwotnu sastajił, so njeschpita cźeknyć. Frauenfelda dachu 8 januara do Wöllersdorffskeho konzentrazijskeho lěhwa wotwjedli. Dokelž tam schtori, dowjesechu jeho posdźišo do jeneje Winjeje khorownje.

— Wobkorżeneho Scholtu w Barlinje, kiž je 21. měrca na dróhu Pod lipami ruczny granatu cźišnył, je 10 lětam khłostańnje sasudźili.

— Po powěsćach je Saarbrücken ma so tam bistupstwo sakoźcź.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósce a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišči Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskeje žiwnje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přećiwo sćěhwka čas žiwnja dospołnje bězny. Kóžde znjezbožene dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdź dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisanje připowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja *nadrobnje wumjenje*

abo hdyž je so e znjezbożenja *dyr wozjewić*

Čisło (Nr.) 116 — Budyšin — Wutoru 22. meje 1934 — Bautzen — Lětnik 93

Skhadźowanje zwjazka za Němcowstwo we wukraju

Rěč němskeho znutřkowneho ministra dr. Fricka a městokancleria z Papena

W Mainzu a Trieru seźdże so swjatk sa Němzowstwo we wukraju k žiwnjetu lětuščenu wulkemu **skhadźowanju.** Wobdźělenje z zyłeho kraja běšeše jara žiwłne. Na hłownej shromadźiznje sobotu w Mainzu rěčeše němski sunitskowny minister dr. Frick.

Wón němske knježerstwo Adolfa Hitlera jako prěnje knježerstwo w němskich stawiznach wojnamjeni, kiž sa jenički skład zyłeho statneho žiwnja němski lud wobhladuje. S Hitlerowych słowow w jeho rěči 17. meje 1933 wukhadża, so chce so w němskim stacje sjednoćeny lud a jeho statne wjednistwo **wscheje imperialistiske politiki wsdacz, so žebi zuse ludstwo waži a** žebi přeco je žiwotnjimi žiwodami w měrje a přichodźelstwje žiwy był. W tutych praschenjach je swjatk sa Němzowstwo we wukraju z němskim statom dospołnje přisposjene.

We wulkej swójbje Němzowstwa pak ma **saarske Němzowstwo tukhwilu wosebite stejišćo. Němski lud we Saarskej je z cźichim rjekowanjom sa swoje ludstwo wojowak.** Sto někotre měsazy tutón lud přeco zyłym swójbnym swoje wusnace k Němzowstwu sjawnje wotpołoži.

Skhadźowanje w Mainzu stónči so z wulkim wusnatpjenjom na Adolfa Hitlerskim namjeršu, kiž běšeše k temu wosebje zwjedźeńšy wupytschene. Tyšazy běchu přischomni.

Hodźina młodźiny, kotraž so po starej tradiziji zwjatkownišku dpołdnja wotmě, seźdże so tónkróć pod holym njebjom. Se wšěch kónčin běšeše so młodźina sešła. Skupiny z wukraja pschinjeżechu postrowy wot tamnischich Němzow. Pod wjstom shromadźiny rěčeše přchedźyda swjatka sa Němzowstwo we wukraju dr. **Stein**acher k młodźinje. Jeho słowa wuklincźachu do napomnjanja k stajnemu wojowanju sa němsk. ludstwo. Swjatočnosć stónči so z hym, kotraž nusu a nadźiju Saarskeje pschedstaješe. Pschipołdnju wotmě so poczeršenje padnjenych wojakow na brjohu rěki Mosule, pschi kotrymž dr. Steinacher rěčeše.

W Trieru zapoca so skhadźowanje druhi dźeń swjatkow z posbožnej ranschej swjatoczłonjošću w stadiona. Nimo druhich rěčeše tam městokanzler z Papen, dopomnjajo na czaš hnydom po wójnje, hdyž němske ludstwo domach mozy k žiwjenju wudźerženju z wukrajneho Němzowstwa hjerješe. Tehodła budźe politiske wopschijeće nazionalneje revolucije pola wukrajnych Němzow hinaše hač pola Němzow domach. Pola wukrajnych Němzow njeběchu pschetrjebniši, kiž dyrbjachu so domach z wojowanjom pobić, kaž politiske strony, marksizmus, žydowizmy kapitalizmus, Weimarski liberalizmus.

Němska revolucija běšeše duchowna revolucija. Pschewinjenje němskeje politiki wosnamjenja nawrót k wěrje do němskeho cźłowjeka. Němzy žydli w nich mjenje hač 20 hač 30 **europskich** statach. Tehodła dyrbja Němzy domach na swoje ludstwo w Europje tak shladowacź, kaž žedi tuto žydlenje žada. **Ludowa shromadnosć nad statom** płaći pak nimo Němzow tež sloro sa wschitke ludy rańschoje hrjebźnje Europy, dokelž statne mjezy njejsu kamjenje kaž mjezy ludstwa. W nastupanju Saarskeje pak so njejedna wo mjezy, ale wo sprawne ludstwo. Sprěčenje sługi jenej jara materialnemu wuhlowemu dobytku, k czemuž so 800 000 Němzow 15 lět dołho pod zuse nadkrjeslowo staji. **W Saarskej ma so wulka njeprawda sašo narunacź.** Tu ma Swjatk ludow składnosć, so by europsku politiku w najlepschim smyśle wukonjał.

Popołdnju czehnjeschе hobrski žwjedźeński czah po Trierskich dróhach. Na nim so někotre 55000 wožobow wobdźěli.

Zeppelinowe swjatkowne lećenje po Němskej

Sobotu rano 5,32 hodź. poda so powětrom „Hrabja Zeppelin" z Friedrichshafena na žwój wulki lět po Němskej. Jeho lećenje trajesche někotre 40 hodźin. Powětrom leczesche psches wjerzornu Němsku, industrijowu krajinu do Barlina. Saměr leczenja běšeše wožebje, so Zeppelin tajke městna pschelecza, kiž je dotal hischcze njeběchu widźale. Němscki swjatk lětarskeho sporta tuto žwjatkowne leczenje sarjadowa. „Hrabja Zeppelin" njeseschе na žwojej jěsbje někotre 25 wožobow, mjes nimi naspomnimy presidenta žwjatka sa lětarski sport hejtmana Loerzera a generalneho inspektora sa němske dróhi dra. Todta.

Powětrom leczeschе sobotu hnydom na Echterdingen, hdyž so dźěl wulkeje Mnichowsko-Stutgartsko-Heidelbergskeje autoweje dróhi twari. Po rostaju generalneho inspektora Todta je dróhi wot horjekach fotografowachu a filmowachu.

Potom leczeschе Zeppelin na Barlin, Belgard a Stolp do Stolpmünde, hdyž powětrom poldra hodźiny nad Raišchim morjom letasche, so by so hudźba z powětrona na němske a wukrajne radia pschenjesła. Rano ½7 hodź. dolecza „Hrabja Zeppelin" do Königsberga. Tam wón na letanischcźu pschistaji.

Po trótschej pschestawy wróći so Zeppelin prěni dźeń žwjatkow do Gdanska, hdyž jón saporicze witachu. Wot tam leczeschе po powětrom psches korridor, Pomorsku a na Grünberg w Schlesiskej do Shorjelza, pschelecza Zitawske hory, Budyschin, Drježdźany, Zwikow, Hof, Nördlingen a Ulen sašo do Friedrichshafena dolecza. Wschudźom, hdyž „Hrabja Zeppelin" nimo pschilecza, jón wobhladeršwo z wulkim sajimom witasche.

Wulki woheń w Chikagu

Skóiny dwór w płomjenjach

Chikagoski štólny dwór o wokolina staj so z wohnjom potrjechiłoj, kajtiž město Chikago wot wulkeho wohnja we lěcze 1871 wjazy njepomni. Jednacze wulkich twarjenjow je so do popjeła pschewobroczilo. Njejsmjerne wjele skotu je so spalilo. Nimo skótneho dwora wotpali so tež hischcze 200 bydlenjow.

W tutych bydlenjach swjetscha pschisłuschejesy skótneho dwora a rěsarnje bydlachu. Kóžda mila potwarjeneho města je so do hromadow rospadankow pschewobroczila.

Powě so, so žu pschi wohnju tej ludźo žiwjenje zhubili. Wěste pak hischcze njeje, wo **kelko šmjerjnych wopor-row wohnja so jedna.** 25 **wožobow je so cźežko sranilo,** mjes kotrymiž je 11 haschcerjow.

Jedyn haschcer je 4 wožoby z płomjenjow wukhował a so pschi tym sam tak cźežko wopalił, so je bórzy na to wumrěł. Dokelž so wětr njepapży wobrocźi, so hischcze wjetschej schkodźe sadźewa. Tři schtwórcźiny měschcźanskeje wohnjoweje wobory wojowachu rjekowizy pschecźiwo wohnjej. Psches 2000 wožobow je bydlenje zhubiło.

*

Woheń je w jenej brožni štólneho dwora nastał. Najsterje je něchto so hischcze zehlazu zigarettu prjecźišmył. Pschi wulkej suchoce so płomjenja z njemdrej spěchnosću rozscherichu. Runjeż wohnjowa wobora hnydom sapschinjeny, so tola ja króti cźaš tež wulke hródźe twarjenja, wulkej pschekładźerni, hotel z mnohimi wunježiwowymi hódnoscemi, dwě banzy, piwarnja a železnitska pižarnja wotpalichu. Nimo **teho** so wjele małych twarjenjow a klamow snieži. Ammoniakowe tanki a wolijowe žudobja se žałostnym wrjeskom rosbuchachu. Stót w płomjenjach žałostnje ruješe. Płomjenja zhrabnychu tež dwě žywkawje, kiž so spalischtej. Schkoda něhdźe 25 milijonow dollarow wuczinja. Haschenje běšeše pschi wulkej suchoce jara wobczežne, dokelž woda w rokach złabje běžeschе.

Göring so w Athenje zahoriće witał

Ministerski president Göring wobdźěli so sobotu na 40-lětnym žwjedźenju mjezynarodneho olympiskeho wuběrka. Shromadźizna něhdźe 60 000 ludźi pschi jeho sastupje jeho a jeho pschewodnikow sahoricze powita. Ministerski president Göring so hnuty sa tajke powitanje dźakowaschе, kajkeż so zusenu statnišći w Athenje dotal hischcze njeběschе dostało. Jako ministerski president po pschedźijenju stadion wopuschći, lud jemu znowa sahoricze holdowaschе.

Wo Ribbentropowych rozrěčowanjach w Romje

K temu so z Barlina wojezja: Mussolini je Ribbentropa jara pschecźelnje pschijał a so z nim wo wschitkich praschenjach rozrěčował, kiž z wotbrónjenjom swisnja. **Po Ribbentropowym wuprajenju Mussolinijej je Němska ducha italiskeho wótbrenjeńšeho memoranda** z januara jara witała, dokelž so na **wopraw**dźitosće sepjera. Wón rostoji tež žiwjenskeju němskeho knježerstwa k wschelakim praschenjam, kiž z wotbrónjenjom swisnja. Pschi rosmołwje pokasa schef italskeho knježerstwa žwoje swate wuzionke a realne stejišćo **k tutym** cźežtim praschenjam.

W Hamburgu so štyrjo zasudźeni wotprawichu

Sobotu rano su so na dworje Hamburgskeho pschewytowańskeho jastwa Jonsy Dettmer, Hermann Fischer, Artur Schmidt a Alfred Wehrenberg, kotrychž běschе hanseatiski wosebity sud 2. meje 1934 k smjerći sasudźił, se žetaru wotprawili.

Dettmer a Wehrenberg staj 19. meje 1932 nadpad nawjedowałoj a SA-muža Heinzelmanna smjertnje statałoj. Schmidt a Fischer staj 21. februara 1933 nadpad na SA-skhadźowanišćo nawjedowałoj, pschi kotrymž so SA-muž srani a so njewobdźělenej wosebje morischtej. Zsmjertne thłostanje pschecźiwo Droesy, Richardtej, Ruhnowej a Stockfletkej je so do thłostarnje na czaš žiwjenja pschewobroczilo, dokelž su woni politišzy sawjedźeni.

Wuradźowanje wo Saarskim wothłosowaniu so wotstorčiłe

Rada Swjatka ludow je wuradźowanje wo Saarskim praschenju na žwoje pschichodne pohedźenje 30. meje wotstorčiła. Wotstorczenje je bjes rosmołwy wobsamknu, jako běšeše italski wotpósłanz we wubjerku tśjoch muži Mussolij wosjewił, so rosprawa wubjerka tśjoch muži hischcze njeje hotowa.

K temu president rady pschipomni, so su so **prawa** wubjerka tśjoch muži wobnowiłe. Jednanja do **teho** mjes Franzowskej, Jendźelskej, Italskej a Němskej njeběchu žadyn wuspěch měle, dokelž Franzowsojo w prašenju policije a wothłosowańskich nowe a njedopjelnjome žadanja stajaju a postajenje termije wot pschijeczja tutych žadanjow wotwisne sćinichu.

Nadpady na železnicy w Awstriskej

W nozy k swjatkownej sobocze su na awstriskich železnizach wulku sabotažu pospytali. Na mnohich mjenach po zyłej Awstriskej železnizy a mosty rosbuchachu. Wobžah nadpadow njehodźeschе so hnydom pschewidźecź.

Rimale wjchitke żelesnjste swjsti ſ Winom bechu żo pschetorhnyle. Awstrijske knjeżerstwo żo hnydom wo napschećziwne naprawy prjchara. Po nowischich powješcach je żo 15 wulkich nadpadow na żelesnizy skuczilo. Nadpady stachu żo rimale wschitke mjes 1 a 3 hodź. S teho wuchadża, żo bješe to wotmyślene postupowanje.

*

Druhi dżeń żwjatkow rano njeznaczi skuczerjo w Ischlſkich kupjelach rosbuchadło do pijerne (Trinkhalle) położichu. Bomba rosbuchny a wulki dżěl pijerne sapuscji. Każ żo zda, ludżo do chłody sujepschichodżechu.

*

We Welsſkim, Gmundenskim, Ischlſkim a Ebenzeeskim wokrjesu żandarmstwo akzije pschećziwo prjedwoſchim żobustawam nazionalsozialistiſkeje strony pschewjedże. Wotdżelenje wójska żandarmow podpjerasche. Někotre sta nazionalsozialistow żo sajachu.

Wustupy přećiwo Francowskej w Marokowskej

W moschezi (muhamedanskej zyrkwi) **w Tazy je pjatk mjes Franzowsam njepschećelnymi nazionalistami a tak mjenowanymi tradizionalistami k pukam dóschło. W modlerſkej hodżinje chżysche njejapzy wjednik nazionalistow město pschijtłuschneho predarja modlitwu spéwacz. Tola tradizionalistojo pschećziwo temu wustupichu. Jako wjednik nazionalistow ſ podpjeranjom pschiwikowarjow tola na żwojim żadanju wobsta, w moschezi k pukam dóndże, kotrymż dyrbjesche policija kónz sczinicź.**

Nowe knježerstwo w Bołharſkej

We wobłuku najwotrizcheje hyspodarſkeje krizy je wolharſki kral k wolstronjenju wobżežnjeho smutskownopolitiſkeho położenja a swjeżenja hyſneho nazionalneho knjeżerstwa żobotu ſ **pomocu wójska nowe knježerstwo ponjesnował, kotrež prjedawschi żelesnjſki minister Kimon Georgiew jako ministerſki president nawjedże.**

Nimo njeho su ministrojo **Pětr Midilow**, general na wuſłużbje a městopresident sjednoczenjstwa reserwowych offizjerow, prjedawschi minister **Pětr Tokorow** a profesor **Nanaki Molow**, general **Petko Slatow**, prjedawschi guwerner nazionalneje banki **Kosta Bojaczijew** a prjedawschi městopresident komory **Mitkawſch Zaraczlew.**

Siwonkowna politika noweho knježerstwa je na zatkowanje měra a dobrych poćahow se wschěmi mozami żożena, wożebje se żużobnymi statami. Se smutskownej politiku matej żo smutskowny měr a narodna jednota zwěſczeć. Tu budża żo pjecza po najsćipschich mozach próżowacź, żo bychu cżejku hospodarſku a moralitku krisu ponjeſnjſchili a pschewinyli, pod kotrejż Bołharſka cżerpi.

Po zdżej Bołharſkej knjezitaj měr a porjad. Wot bołharſkich mjesow běchu powěſcże dóschłe, so je w Bołharſkej pschi pschemėnjenju knjeżerſtwa k njemėram dóschło a so je policija ſ wojakami dróhi hłowneho města Sofije wobsadżicź dyrbjała. Telefoniſke a telegrafiſke swjſti Bołharſke knjeżerſtwo je pak wobſerwiło, so je żo pschemėnjenje knjeżerſtwa w Bołharſkej zyle porjadnje stało a so njeje ſ tuteje pschicżiny k żanym njemėram dóschło.

Krótke politiske powěſće

Sswjatkowniczku żu we Winje pjedawschemu żozialdemokratiſkemu wjednika Winikeho měſchczanoſtu Seitza a někotre druhe wodżaze wożoby a mnoho nižſich wjednikow żozialdemokratiſkeje strony Hornjeje Awstriſkeje ſ jatby puſchczili, dokelż jim njenóżachu żaneje żobuwiny na podatkach w februarje dopokasacź.

— Barlinska kriminalna policija je 23 wożobow łyſnu kommunistiſku rubježnu zwólbu sajała. Tuta zwólba na roskas Cżežwjeneje pomozy w Atomaj 1931 a 1932 wjele cżežkich ſkódnitſwow sturi.

— Mnichowſki wyſchſchi krajny żud sażudźi 3 wożoby ſ Kaiserſlauterna dla trajneho pschestupowanja wukasa nėm. ſkeho presidenta ſ 18. februara 1933 k wóſom, pjecź a tſi létam khłostańże. Sażudżeni běchu falſchowany pschikas němſkeho wjednistwa SA wukrajnemu knježerſtwu wotſewili.

Ze Serbow

W Budyſchinje, 19. meje 1934.

— **Wo wjedrje.** Dżensa rano we 8 hodź. barometer 748, hygrometer +42, najnižſcha temperatura w nocy +15. — Wuhlady na wětrojte wjedro. — Sswjatki ſtejesche nasche wjedro jwjetſcha pod wliwom wyſchiny, kotraż że ſwojim jadrom nad Němſkej leżesche. Dokelż pak wětry ſ morja dujachu a włożniſchi powětr pschipławichu, żo njebjo huſczſcho pomrócźi a ſ měſtnami dóndże k njewjedram a deſchczam. Dżensa też hiſchcże pod wliwom wyſchiny ſtejimy. Ssyhniſchi wětr nam pschinjeſe, ſo je w nocy mała nizina nimoczahnyła a nam ſ deſchczom hrożyła. Wjedro wostanże dże pschezo hiſchcże njewobſtajne, tłódne, wětrojte a k ſkabſchim deſchczam pothilene. — Jutſje hrjedu ſtóncżko 4,01 hodź. ſthadża a że 7,53 hodź. ſhowa. Měżaczk ſthadża jutſje pop. 1,29 hodź. a thowa że na ranje 1,20 hodź. Wcżera ſtejesche měżaczk w prėnim bertłu. Pschedżenak ſa tutón tydżeń rjane wjedro wocżakuje.

— **Wuhlady na wjedro ſa jutſchu hrjedu: Hiſchcże trochu njewobſtajne wjedro.**

Kosa Elektra

je najlépši wudżerk přez dwěsće lét stareje twórnje na kosy! Tuta kosa ma tohodla też našu firmu zatłóčenu.

Joh. Miessner

— **Njeſboże,** pschi kotrymż wobdżeleni hiſchcże někak woteńdżechu, ſta że żwjatkownu ſwobotu popoldnju wokoło 1,54 hodź. na Kamjentnej haży. Kolojeżdny żo njeſedżbliwje ſ praweje ſtrony na lėwu ſtronu dróhi winy a ſtorcżi do motoroweho koleſaża, kiż że żwojej mandżeſtej a 5létnim dżěſczom ſa nim jėdżeſche. Woni padnychu. Mandżelſta motoroweho koleſarja że wschelako wobodźe, tamni że ſtrożelemi woteńdżechu. Kole żo żnadnje wobſchkodżichu.

*

Zapozdżeni lodowi mužoju

Kunikożte naléczo, kiż na jedyn cżaſ ſ tropiſkej cżopłotu, ſ hrimanjom a njewjedrami pschełapi, je „żurowych kujeſkow“ thėrko posłże nam pósłało. Do jich cżaſa běchu drje też jymne dny hacź do 12 ſtopnjow, hdyż mėżachmy hižo cżop'otu hacź do 30 ſtopnjow. Předy, hdyż ſu ludżo tute hrjedź meje pschemėnjate wjedro wědomoſnje wuſajachu ſ njemożacu, tola pak ſ naſonjenja wożdżachu, żo wone ſ njemyslnej dyrbkownosću tóżde léto żo wospjetowachu, winowachu protyczných żwjatych wot 11. hacź do 13. meje a njenowachu Mamerta, Pankrazija a Serwazija „żurowych kujeſow“ abo „łodowych żwjatych“. W jużnej Němſkej wupadnje pjecża Mamertus a naruna żo ſ Bonifazijom, protyczným żwjatym 14. meje. W někotrych krajinach je żamo na „ſymnej Sofiji“, pjatnateje meje, kżěrz ſymna. Ale tuczi żwjeżi żu zyle njewinowacź na ſymje a nóżnych ſnjerſchach. To ſymy létha widżeli. Nětutych bé cżopko a ſyma hakle laſtupi, hdyż běchu ſich dnu dawno nimo. Tuta mejiſka khłódnoſcź nastanje że wſchech kakorym ſpėſchnym ſcżopkenjom powětra nad kontinentami a morjemi a wſchelake powětrowne każenja, kotreż ſ wjeczora k ranju puczuja a njewjedra, krupy, deſchczki, ſnėh a nóżne ſmjerſti pſchinjeżu. Tola kżěż żo tuczi kruczi mużoju na pschiſchłuſchnych protyczných dnjach njepokaſuja a hużto dożcź wobmjeſuja żwój wopyt jenoż na dwaj dnjej. Nětko pak je wėſte: Ssu-li lodowi mużoju wotſeſchći, potom je ſ haprlejſſkimi pryſtemi nimo a léczo ſteji njethajo pſched durjemi. Też létża ſakondżeni lodowi żwjeſa na tym nicżo njepſchemėnja.

*

„Hrabja Zeppelin“ nad Budyšinom

Sswjatkowniczku ſmėdżachmy żo ſażo ras wopyta ſławneho powětrona „Hrabje Zeppelina“ nad Budyſchinom wjeſelicź. Popoldnju nėhdże 2,08 hodź. pschelecża powětrowy hobr ſtrjedżiſchcżo nascheho města. Pomėrnje pomalu pschilecża ſ rańſcheje ſtrony města a njewſchedne ſchumjenje pſcheradżejſche jeho pſchibliżenje. Ludżo khwatachu ſ twarjenjow, na dróhi a naměſta, so bychu Zeppelina nimo lecżecź widżeli. Bóle ſważliwi bechu ſebi hnydom na tśėchi ſaléſli.

Wobdżerjo wopytarjam w powėtſje żiwje kiwachu. Město Budyſchin je měſchczańſkej radże dżakowne, ſo je ſo wo wopyt Zeppelina prózowało a wjeſeli żo, ſo je tuto jeho prózowanje wuſpėch mėło. We wſchelakich druhich městach żu podarmo na wopyt powětrona cżakali. So by powětrom w prawym cżaſu ſażo do Friedrichshafena dolecźał, njemóżeſche k wobżarowanju jeho wjednistwa wſchitke wotmyślene mėſtna wopytacź, wożebje tehodła, dokelż mėżeſche na żwojim lecżenju ſ Rańſcheje Pruſkeje wróćo że ſżnlnym napſchecźiwnym wětrom woigwacź.

Runjecź je „Hrabja Zeppelin“ hižom někotre raſy Budyſchin pſchelecżał, jeho tudomne wobydlerſtwo pſchezo ſaſo ſ nowym ſajimom wita a że nad jeho wopytom wjeſeli.

*

Cirkus Belli w Budyšinje

Zirkes Belli, jedyn ſ najſtarſchich zyrkużowych pſchedewſacjow, kiż ſhladuje wróćo na 250-létne wobſtacje, ſtuſchcżo żobu do artiſtokratije zyrkużowoho wumėłſtwa, ſaſtupjeł najėſpėſchnji poſtiċżenjow na tutym polu, je ſaċżahnył do nascheho Budyſchina. Setkamy ſo tu na „Tėlitku“ ſe ſtrjedżnym pſchedewſacjom, ale kwalitatiwnoſcź poſtiċżenjow wuſchėrpne jón wſche druhich, kiż dżėlaju pſcherad ſe ſwonkownej pyſchu, wulkej cżyſtoſći ludi, ſwėrjatow a efektom. To je ſtare, ſolidne, jenoż na wumėłſti wukoi ſtożene pſchedewſacże a Bellijez żwójſchy najſżłniſcha ſtrona je dreżura koni, herbiſtwo rodu k rodej, kiż njeje pſchiwukniene, ale ſdżėdżene wot jeneho ſtawa k druhemu.

Pėrnje poſkiċżenje żobotu, każ dalſche w żwjatkownych żwjatych dnjach, ſwjeżelachu, pſchekhwapjachu, běchu ſ dobytkom a naſėpſchej referenzu. Wurjadnje dobre żu ſawodne dreżury konjow. Tu wobſtrożi direktor Belli jun. w kóżdej formje ſe żwoje. Pſchemożnje rjane, wumėłſky żwojorasne żu wukony żónſkich a mużſkich żobuſtawow Bellijez żwójſchy na żċżahnych konjach. To dyrbiſch widżeć, ſo by że poſkonit pſched dokonjanſczim a ſe ſabaczenym dychom pſchikhladował. Wulka, njeżměrna próża leži wėſće w tutych ſ wulkim idealom pſchiżwojenych wukonach. Material koni, kiż żyrkuż wobżędži, móże że derże widżecź dacź a mnohennu ſ naſchich wjėżnjanow by że wutrobna żnjaſa na rjenje ſroſczenych a derże wothładanych ſkoczatach.

Leńka, znamjo křesćanskeje žónskeje

Sabawne powucżne powėdanczżo wot Ksch. Kulmana.

7] (Pokraczowanje.)

Sa dwė njedżeli po tym, ſo bė Leńka pożledni raz pſchi nim pobyła, bė wón zyle ſtrowy, ale hiſchcże njemożmy. A wón ſo ſebra a dżėſche k Leżzu do jeje domu; do njeho njebė wón wjazy pſchiſchoł wot żnjerċże żwojeje macżerje. Nėtko tam dżėſche a pſchińdże do njeho ſ wjeſe'ym a ſ dżakownym hnuċżom. Leńka bė żama doma ſe żwojej macżerju. A jako wona jeho widżeſche pſchińcź, poſtrózi że, njewėdżeſche pak, hacź ſ bojoſċu abo ſ wjeſeloſċu. Jurij pſchińdże nuts, ſapſchija Leńku ſa ruku, hórże żyſły cżiſchcżachu że jemu ſ woċżow a kapachu Leżzu na ruku.

Jeho wutroba bė tak polna hnuwanjow, ſo jeho ert njemėjeſche żanych żłowow rėċżecź. Leńka pak wſchón dżak wot że wotpokasowaſche, pokaſowaſche Jurja na Boha jako teho, kotrenuż na że ſa wſchu dobrotu dżakowacź, a rżekny jemu: „Pſchebe wſchėni wėżami dżakuj że Bohu ſ tym, ſo je żywotnich ſtarych puczow wotſtajiſch a nowe żiwjenje wjedżeſch.“ — „O Leńka“, wotmolwi Jurij, „mi je, jako bych ſ ſara traſchneho żona wotnicźł. Moja móż je ſłaba, a potrjebam tehodła podpjeru; dżeſch moja podpjera bycź? — Ja dżuż cże pożłuchacź, każ pėtne dżėcżo pożłucha żywoju macź.“ — Leńka da jemu ruku a praji: „Łaj, ja dżu cżi k radże bycź każ żotra. Woſtań w twojej ſtriwcżizy, to je najlėpſche bydło ſa tebje; njech też je żyły dom pſchenajaty, ty maſch tam tola mėſtna doſcź. Do **korcżmy** njeżmėſch wjazy khodżicź; palenza a kartow żo wjazy njebótkaj, ale pſchinjaj żo motyki a łopaċże; dżerj że k dżėłu, potom wſchitko derje pójdże. Njeċżiń żebi cżeſkich myſłow; twoja żwinoſcź je żyła, ty njeſłyſ nicżo wot njeje ſhubit, thóła jene hono, kiż je twój njebohi nan nėhdy k twojej żiwnoſcźi pſchikupił; to-mużeſch ſabycź.“ Jurij łłubi poſłuchacź.

Ach, haj! nėchtóżkuli praji, łłubicź a poſłuchacź je wjele! — Nó, my chżemy wohladacź, kak pójdże.

Snajo praweje hoſpoſy.

„Muż je w żwojim domje hłowa, ale żona je jeho króna!“ Tak żnym łłuſchał nėhdy mandżelſky praticź. Tehdy ja to njeroſumjach, pſchetoż ja bėch njeſenjeny a njemóżach tehodła wėdżecź, ſchto prawa mandżelſka ſa dom je; nėtko pak to ſpóznawam. Króna je na hłowje, tak tež je żona nad żwojim mużom, a je derje, hdyż tak je, mjenujży: hdyż je roſomna a pobożna hoſpoża nad żwojim mużom. To też żana haniba ſa muża njeje, hdyż ma tajku króna na żwojej hłowje; ja żnym hižo nėkotrehо muża ſchżchat żameho wot żo wuſnawacź: „Sa muże by lėpje bylo, abo że muż by lėpje ſtało, hdy bych żwoju żonu poſłuchał.“ Mudra żona wė żebi w żwojim domje tak ſawjeſeż, ſo muż wſchitko, najbóle to njeměniwſchi, po jejnej woli cżini. Żony ſu w tym naſtupanju wjele mudriſche hacź mużo'o, to je pola nich tajki żawołtak hadoweje ſeknoſce, kotryż mużam pobrachuje. Żónſka je wė tajeċź: jei ty nitkdy do wutrobły njepohładaſch, wona że cżi jenje njepokaże, kajka je: a w tym leżi jena móż a jejne łuċżeſtwo.

Jurij cżiniſche wſchitko po woli żwojeje Leńki, wón bė wſchėdnje wjazy w jeje domje hacź w żrozjni. Hdyż Leńka doma njebė że żwojej macżerju a mėjeſche mużne na polach a pola cżeledże, bė tam Jurij a wobſtara dom, a to bjeſe wſcheho kaſanja: wón wobhłada ſtót, naruża drjewa, nanoży wody, cżiniſche wſchitko, ſchtoż dyrbi po domje bycź. Po cżaſu pſchikhładżowachu jeho ſtari towaſchojo k njemu a wabjachu jeho, ale wón njemėjeſche ſ nimi wjele rėċżow: „haj“ a „nė“ bė jeho wotmolwjenje a nicżo wjazy; a wonił dżėſchu ſaſo żiwoju ſtromu a Jurij dżėſaſche żiwoje dżėło.

Leńka bė pſchi tajkich wobſtejnoſċach **jara** ſwożowna a kżėjeſche ſaſo każ rjana rożа, a wſchitko horjo ſaridżeneho cżaſa bė ſabyte. Jurij ſhladowaſche na nju ſ doſtojnym poczeſżowanjom a ſe żwjatym lubowanjom; a każ wuzyu jara że też jeho wutroba k njej w łubożi horjeſche a pſchikhliſche, woſta wón jej tola cżėlnje naſdala, pſchetoż wón njenadoby khłobłoſcże, ſo k njej błiżicź a jej ſjewicź, kak jara ju łubuje. Leńka pak dawno wſchitko pſchewidżeſche a wėdżeſche jeho mużłe naſdala; potajk pak wſchitko łłubow', do żwojeje wutroby, haczь bė runje jara wjeſoła, ſo żebi Jurij hinak myſlicź njeměżeſche, hacź ſo je wona wſchitko, ſchtoż je nad nim cżiniła, ſe żameje żmilnoſcże cżiniła, a ſo by to kóżdemu druhemu też wopokaſała, jeho pak njeſmėła lubowacź njemóże, dokelż je jej pożledni krócź tajki hrubu njedżakownoſcź wopokaſał ſa jeſne wutrobne napominanje.

Jako bė Jurij ſtrowy a nicżo wjazy njeczujeſche wot żwojeje khorooſce, pſchiſtajі że k Leżzu ſa wotrocżka; a njebė w żyżej wóży żadyn wotrocźk, kiż by tak żwėrny a pilny bjeſył, jako wón. Lubżo wżaċżachu: „Cżakajcże, wjelk hinak, ſhubijże ſwój kożuch, ale niż żwoje waſchnje. Ja njeſu lubjani, ſo njedwyrbjał Jurij ſaſo żwoju khodżemu cżėſ nawakacź. To je że ho hižom wjele krócź dożcżakał! Njech jeno kermuſch pſchińdże, a my chżemy wohladacź.“ — A kermuſch pſchińdże, a Jurij woſta doma, a Leńka też.

(Pokraczowanje ſeſtkuje.)

Konik Cocnak namaka schanika, pjenjesy, haj hamo sebliczku w rěsowej podłohy areny a dźerjo je w tkanje, pokaza žiwoju namakanku pschihladowarjam. Schamy konik saběwcza žiwe sta a jn saho hahnje. Po takoje haj my dorosčeni rejuje kóń Romeo, dokonja zadanja wyšokeje schule přenjerjadnje., dokonjnje wjeho žiwoje knjesa direktora Bellia w žedle.

Dalscha akrobatika knjeznow Bellijez na jenym a dwěmaj jěchazych konjach je mischtrski wukoń, pytajo žiwoje hromadzenje.

Lubohna je dreznra hołbjowa knjezny Elwiry Bellijez. Pschihlěkuja jedyn po druhej k njej, typotajo po žo wjerčzajej kuli, nožkuja po rěblu horje a dele, žo kolebaju w wjerčzajzym wobruhu, žo pohybnu na pištolu, pschi zatlukjenju wutfela žo ani njehibnu ſ měsjna. A pschi tuhym pschehwidženju rejuje wumělka nastajnje na porstach nohow ſ pschewodom zuneje hudźby po rytmje.

Kabinetne cžišło pschedstajeja wumělstwa na grocžanym rjeczasu. Sotry Bellijez wustupja tu ſ tajkej wobrótnosczu, zunosczu, měrnym wustupom, so nimaju sforo sa mózne, so žo tuto wischitko na hladuschtym grocze stanje nad semi w powětrju.

Wobaj wosmjescha ſ tomu wosche dalsche wulkotne dresury, po schesczoch jěchanju na 1 a 2 konjach, stejo a žedže, pschistakuja a wopkakuja, wumělstwa w rejach, we jónglaženju a zorty trykarjow, dyrbisch sprawnje wujnasej. Zyrkus Belli pschekhwatja, wulki spokuja kóždeho wopytowarja a tohodla doporučujemy naschemu lubemu cžitarstwu naležnje wopyt zyrkusa. Wutrołka žo czi sasmeje, hdyž wopuschczeja po słónczney kulotnej „tózowej reji“ rjanych žonow zyrkuž.

Bellijez žiwója, kiž zyły programm žama wobkrućeji, sasłuži žebi bohaty wopyt žiwojeho pschedewsdaca. Je dožiwiła dobre, ſ'e czakne dby sa zyrk, wumělstwo, ale je žo wobknježiła a je dženża najwjedna w tutom na woporach wulkim wumělskim polu, kiž wotczišnje pschezo mało dobyła ale žada czim wjazy idealnosče. Hacz do žrjedy budže zyrkuž Belli w Budyschinje, hrajo pop. w 4 hodź. za dźeci a wjeczor we 8 hodź. sa dorosčenych. Tuž njeskombženy czaj, ale wobdźiwajmy žiwojerajne wukony Bellijez žiwójby, kiž sawěsče žmě sa to dobyłt sapijacz, žo ma sa czaj hóšineje hry ſ dobrym wukonom najlěpschu reklamu sa žebje a ſo budża wopytowarjo se ſpokojenym na hóšinu hru pominacz.

*

S **Tšjoch Hwězdow.** Ssobotu wjeczor w schestej hodźinje žo na Drježdžanskej statnej dróhy mjes Tšjomi Hwězdami a Nowymi Wohnjaschezami njesboże ſ automobilom sta. Auto sajedže do kokojesdneho, kiž chyschce žo na Praskowski pucz winncz. Kokojesdnemu, Praskowskemu wobydlerjej Korli Schlenkerej, žo noha wysche kolena sfama, wón žo tež hewak hižtsche srani. Hodźijski lěkař knjes dr. Wjazka ſnjesbožnemu prénju lěkařsku pomoz poda. Snjesbožencho se sanitetnym autom do Budyschkeje thorownje dowjesechu. Jeho koło je žo žynlo wobschkodźiło.

S **Maleho Wjelkowa.** Ssobotu popołdnju wokoło 3 hodź. w kólni tudomneho prjedawschcheho wojerskeho depota woheń wudyri. Płomjenja tam w ſkładach žyreje wotmy bohatu zyrobu namakachu. Kólnja běsche 10 metrow dołha, 4 metry wyſoka a 8 metrow schěroka. Wona žo dočisła wotpali. S njej žo tež żelesništi wós ſkali, kiž w kólni stejesche. Malo Wjelkowska a Ssmochczanska hyžawa haschecz pschikhwatalschtej. Woheń je pjeczu i nikedźiwliwosczu dźěci nastał.

S **Luiša pola Pomorz.** Wot žoboty elektriski autobus ſ Lubija pschez Kotezy do Luiša jěžđi.

S **Lubija.** Sjawne pohrjebnje wokrjesneho wubjerka budže pjatk 25. meje 1934. Popołdnja w 9 hodź. w hoſtjenzu „Němski dom“ w Kumwałdze.

S **Malcha Wošyka.** Sawoje 80. narodniny je tu 13. meje schowy Kurt Helaſ woswjecził. Wón je žo we Malym Wošyku narodźił a je tu w ſtarschiſtim domje wotrósł a dotal žiwy był. 9. septembra 1933 je ſ Božej milosczu wołt je žiwojej mandželskej ſlotu jubilej wobswjeczejcz. S jeju mandželſtwa je 14 dźěci wuschło, ſ kotrychž je jedyn žiwn a 9 dźowkow hišcheje žiwych. Sajimawe je, ſo je Helaſ 50 lět dołho wschědnje wjedro a žiwoje dołhowdy a mudawki do knižkow sapiſował, wo czimž zyła hromada tajkich knižkow žiwěcži. Dla hłabosče wocžow je wón w pożlednim czasu dyrbjał ſ tutymi sapiſkami pschestacz. Kornjowniesdźanski posawuſki chór je ſ wjedniſtwom k. kantora Krawza rano na dnju narodninow jubilara ſe fastanickom swjesełił.

Zo **Zejic.** Zo su Serbja zahe w Němskej, wosebje we Łužicy, zasydlili, dopokazuja pódla mnohich serbskich sydliščow a ležomnosčow też wopony, kotrež tu a tam w hurskich swójbach nadeńdźemy. Tajki ma też tudomna Spitankec swójba. Na žoltym skóče je na lěwej stronje čorna lawjaca pazora, kotraž módru kótwicu dźerži, nad nim čornožołcany nahłowiak a wyše teho čornje zdrasčeny muž z čornožołcanej čanku, kiž w lěwej rucy też kótwicu dźerži. Lawjaca pazora je symbol zmužitosče a njehojaznosče, kótwica je znamjo wěry a swěry, muž z kótwicu woznamjenja česčowanje nadobnych počinkow, čorna a żołta barba česć a dołho žiwjenje. Spitankec swójba pokhadża ze starcho serbskeho rodu. Po wusłědkach sakskeho statneho archiva w Drježdžanach sydleše tutón ród, so złožujo na stare baje, hižo w časach Karle Wulkeho (768—814 po Khr.) při Łobju. Wěste je, zo Spitankec swójba do tamnych Serbow słuša, kotříž su so, njedźiwajo na krwawne bitwy a přesčěhanja Němcow, wo swojich starych sydliščach w 6. lětstotku zdžerželi a dźensniši dźeń hišče w Hornjej Łužicy sydla. Nan nětčišcho wobsedźerja, Michał Spitank, narodźi so 1836 w Časecach, woženi so z Hanu Balcarjec, tehodla hišče zdźěla jim nětko tak do domu rěkaja. Mjeno tuteje swójby saha wjele stow lět wróco. Tola budże so jenož do tamneho łóta wusłědźić hodźeć, hdyž so Khróščanska fara wotpali a z njej mnoho farske zapiski, mjenujcy 1603. Wšěsče mamy hišče wjacy swójbow w Serbach, kotrež móža na dołhe wohstaće swojcho rodu zhladować, a maja swoje wopony. Tute maja so jako drohotne starožitnosče khować a škitać. Snadź budże tuta pokazka z pohonom za druhich. Wone su sobunošerjo historije serbskeho naroda a tak wažne za naše stawiznarstwo. Při nětčišich postajenjach, swój ariski pokhod dopokazać, so mnoho wuslědži, štož nětčiša generacija swójbow scyla njewě. Stare knihi nam nowinki powědaju.

Z **Kukowa.** Minjenu sobotu je tudomnu wobydlerku Hanu Wiljamowu wonora zajała, hdyž ze jstwy wandźe. Hickec swójba, pola kotrejež staruška bydlese, staruscy hnydom na pomoc přikhwata. Na to zawołachu lěkarja a duchownego. Dr. Till zwěsći, zo staruška na jerchenjowu khorosć cerpi. Jej so nětko zaso lépje wjedźe.

Z **Kukowa.** Žadny wulki ptak puści so prěni dźeń swjatkow w późnych popołdnišich hodźinach na Woleńkec polo, blizko jich statoka, k zemi. Jednaše so wo běłym dźiwym kholpju, kiž mješe jenož wokoło wočow čórnae smuhi. Hdyž so jemu ludźo bližachu, njestrachowaše so dale. Tuž je tež možno, zo bě skludny kholp, kiž je swojemu knjezej čeknył. Tola po času pozběłny so do powětra z dźesać metrskim nadběhom. Nětko hakle bě jeho wulkosć tak prawje widźeć. Wupřestrjenej křidle měrještej na 2 metraj. Majestostnje čelnješe dale k Smječkecam.

S **Kulowa.** Pschecžiwo schterjeduikam a pumpotakam směje žo w žlédowanych wjach, do wobjaha Kulowskeje nazionalsozialistiskeje skupiny žłuschazych, sjawne zhromadźizny, a to 24. meje w Kummerez hoschcenju w Stróži, 28. meje w Kralez hoschcenju w Koblizach, 29. meje w Jantez hoschcenju w Mucžowje a 29. meje we Ssykoriz hoschcenju we Wulkich Sdjarach.

S **Wojerez.** Sa Wojerowiti wokrjeſ je němske knjeſerstwo hacz do 31. měrza 1934 sa wuporjedźenske dźela na twarjenjach 466 000 hriwnow pschiwolilo. Tale ſumma je žo na 1652 namjetow rozdźěla. Swoprědta knjeſerstwo podpjeru jenož sa namjety dawasche, za kotrež žo snajmjenscha 600 hriwnow žadasche. Sa to pak žo pomérnje mało namjetow samolwi. Hakle hdyž knjeſerstwo tule ſumu na 100 hriwnow sniži, žo ličba samolwjerjow mózne pschibérasche. Dźěwake mozy sa wuwjedźenje pschipowědźenych namjetow njedobžahachu. Tehodla je čzaj sa wuporjedźenske dźěła, sa kotrež žo podpjera płaczi, wo schesć měsjazow podlěchił.

S **Delnjeho Wujesda.** Sanđženy tydźeń je žo zwóła paduchow do tudomneho Haschkez hoschcenja dobyła. Paduschi žu w sahrobje sady žirowza skhowane wokno ſ paczidłom wolewrili a w hoschcéni sa 200 hriwnow kožow a 8 hriwnow hotowych pjenjez kradnyli. Pčches rejwarinju žu žo paduschi ſe ſ nakradnjenym ſ procha měli. Kaž žo sda, žu to czi žami pakoſtnizy byli, kotříž žu go dźen prjedy w Radšez do tamnischcho hoschcenja dobyli.

Se **Sslepeho.** Pjatk dopołdnja žu žo w Sslepom był wubérak. Wubérało je žo 10 bykow a jedyn kundros.

S **Jabłońza.** Wětża w meji žmědźesche knjeni Mertinaschkowa na 35lětne ſtutkowanje jako baba ſhladowacz. W Kruschwicy knjes Wilhelm Vorgel žiwoje 85. narodniny ſwjeczesche. Wón běsche žo też we wójnje 1870/71 wobdźělił.

Z Łužicy

K **Khrostawy.** Ssrjedu w nozu je tu w ſadnim twarjenju Hofmannez pjekarnje woheń wudyrił. Wobnjowym woboram ſ wokolnych wjow je žo poradźiło, rosſchérjenju płomjenjow na ſusłodne twarjenja dowobaraez. Sadnje twarjenje je pak žo do czista wupalilo. Domjaza nadoba, kotraž žo tam khowasche a kotraž njebésche pschez wohnjowu schkodu sawěsczena, je žo ſ wohnjom sniczka. Přenje mjto sa motorske špitawy je žebi Korkwitska dobrowólna wohnjowa wobora dobyła, ſ ruczinych špitawow je žo Khemberskej přenje a Roswodeczanskej druhe mjto pschipósnało.

Auto dźěłoweje służby znjezboži

3 morwi, 27 cjeżkostranjenych.

Sswjatkowniczku popołdnja snjeżoži w Siarym Schunowje pola Hirschberga a Krkonoschach cjeżiły auto ſ pschipowěschkom ſe 54 dźěłowymi dobrowólnikami Schpretowskeho dźěłoweho lěhwa, kotříž do Flinsbergskich kupjelow jedźechu.

Najlěrje dla pschespěschnoje jězdy po žynlnje spadowazej dróhy dele sdubi wjednik móz nad wojom. Wóz žo ſwrócži a pschipowěschak žo wottorhny. **Wschitke wozoby žo ſ wobeju wosow wjerhnychu a žo ſranichu. Je dyn dźěłowy dobrowólnik hnydom morwy lježo wosta.** Dwaj wumrěschtaj, jako běchu jeju do Hirschbergskeje thorownje pschiwjesli. Dwaj cjeżkostranjenaj staj hišcze w ſmjertnym ſtrasche. Wschitkich ſranjenych dowjesechu do Hirschbergskeje khorownje.

Pola wosa spinadło sapraji. Wjednik jón po nahlej dróhy dele njemóžesche dodjerjeć, wós žo ſwrócži. Dozyta so ličba ſranjenych še 27 wosjewja.

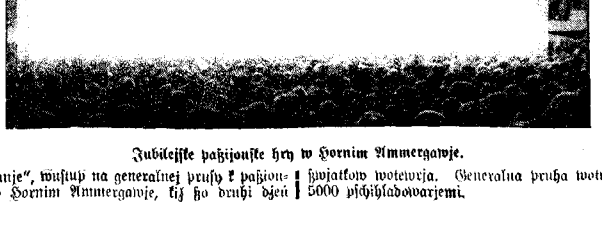
Přilopk

* **Woheń ſ granatu ſ wójnskeho czasa nastał.** Pschi horje Hertmannswejlerkopfu w Elsasu je na ſrjedźiwowschnje hobrsti ležiny woheń nastał. Jedyn lěznik bě 30 granatow ſ czasa ſwětoweje wójny nahromadźił, kotre hischcze njebéchu rosbuchle. Wyschnjoſej wohnjoſtrojnikow wotpókła, to bychu wójnſke powostatki ſnicžili. Hdy běchu někotre granaty hižo rosbuch'e, bu wohnjoſtrojnicy dohladowachu, ſo běchu někotre granatowe tschésti ſuchi trawu ſapalile. Dokelž žyłny wětr do płomjenja dujesche, žo wón ſ wulkej ſpěschnosczu we wušuſchenej kerczinje rosčěrjesche. Podarmo žo wohnjoſtrojnicy prózowachu woheń podušyć. Wubuch za wubuchom hrimotajo ſe wjerſka a zyłe ſkadło dźiwich ſwinii a jelenjow ſ hufcow. lěza cžekachu. Też wohnjowe wobory, kotrež ſ wokolnoſcej pschikhwatachu, njemóžachu dotal wohnjej dowobaracz. Boja žo, ſo budże woheń někotre duby ſakhadžecz. S nim nacžinjena schkoda je hižo nimo mery wulka.

* **Swoju žonu k ſchtomej ſwjasał a ſapalił.** S Vera Cruſa w Mexikanſkej je jedyn farmar ſwoju žonu k ſchtomej ſwjasał a ſapalił. Farmarjowi žuſnodża wo tym ſo wjedźi, žu no to farmarja k ſamžnemu ſchtomej ſwjasał a jeho na ſamžne waschnje morili. To je prěni króć ſo žu we Veracruskim ſtacje wobydlerja jeneho ſlóſnika ſynchowali.

* **Wojowanje pschecžiwo wotwjedźerjam ludźi w Ameriży.** Zwólba rubježnikow ludźi w Sjednoczenych statach połnocnje Ameriki bě ſaidženy tydźeń mějicze petrolejowych žórlow miliionara Gettla ſ jeho zyłl. pola Los Angeles a schěſcjłětnu Junu Robbliježej rubiła. Wjele ſtow polizijtow a wobydlerjow sa wotwjedźeny maj ſlédźeſche. Słónczne žu Gettla w jenym matr. domje w Glendale pola Los Angeles wušudźili a dwaju rubježnikow, kotrajž jeho ſtražowachtaj, ſajeli. Jun Robblesez žu w jenej ſtakobje, 15 kilometrow we Tuchona (w Arizonaſkej) namakali. Dsěſczowej nosy běschtej wuputanej. Pódla njeho karan ſtejesche ſ něschto sežuschenego chlěba ležesche. Dźeczo bě ſabrudže na a polne njerodźene.

Zamołwity za spisačelski wobsah: A. Dučman, za nawěšk dr. J. Cyž, wobaj w Budyšinje. D. A. IV. 1934: 2385.

Jubilejſte pažijonſke hry w Hornim Ammergawje.

„Khžijowanje“, wustup na generalnej pruhy k pažionſkim hram w Hornim Ammergawje, kiž žo druhi dźeń ſwjatkow wotewrja. Generalna pruha wotnjeć žo pschez 5000 pschihladowarjemi.

Radio

Srjedu, 23. meje hłuchimy:

Königswusterhausen: Nimo znateho wschědneho programa: 15,15 za maćerje. 17 sportska hodźina za młodźinu. 18,20 nětčišćne prawne połoženje. 18,35 politiski přehlad nowin. 19 mejska hra ludowych spěwow. 20,15 hodźina naroda. 21 Wagnerowy konzert.

Lipsk: Nimo znateho wschědneho programa: 11,30 potiwy za katastwo. 17 za młodźinu (wo śnjeseboženjach přichi kupanju a wódnym sporcże). 18,35 sabawny konzert. 19,35 młodośni hólčaćerjo spěwaju. 20,15 hodźina naroda (hypnoja Jana Wośćijana Bacha). 21 wjeselca hra „Kharta knjesa Osowolty". 22,30 němska burska hudźba.

Hišće ważne z dnjoweho programa: Mnichow: 19 sabawny konzert. Frankfurt 21,20 sabawny konzert. Win: 19,15 wćerawšche a dźenźnišche reje. London 21,45 Wagnerowa opera „Nürnbergscy mischtrsyn spěwarjo". Warschawa: 20,15 konzert z filharmonije. Praha: 20,15 čzkowaćka hodźina.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Bekanntmachung.

Der Bezirksverband hat den hierunter abgedruckten, von der Beschlußbehörde genehmigten 9. Nachtrag zur Jagdsteuerordnung erlassen.

Bautzen, am 14. Mai 1934.

Bezirksverband der Amtshauptmannschaft Bautzen.

9. Nachtrag

zur Jagdsteuerordnung für den Bezirk der Amtshauptmannschaft Bautzen vom 18. Februar 1921.

Artikel I.

§ 2 Abs. 3 der Jagdsteuerordnung in der Fassung des 8. Nachtrages vom 21. Dezember 1925 wird gestrichen.

Artikel II.

Dieser Nachtrag tritt mit Wirkung vom 1. September 1933 ab in Kraft.

Bautzen, am 16. April 1934.

Der Bezirksausschuß.
Dr. Sievert, Amtshauptmann.

*

Das mit Beschluß vom 10. 12. 1931 über den Betrieb des Landwirtes Georg Paul Scholze in Brehmen Nr. 20 angeordnete Sicherungsverfahren wird hiermit aufgehoben.

Dresden, am 18. Mai 1934. **Die Landesstelle.**

*

Der Kommunikationsweg Malschwitz—Gleina wird wegen Beschüttung in Flur Gleina vom 22. bis mit 30. ds. Mts. gesperrt. Der Fahrverkehr wird über Guttau gewiesen.

Bautzen, am 17. Mai 1934.

Die Amtshauptmannschaft.

Wegen Schleusenbauarbeiten in der Steinstraße, am Holzmarkt im Zuge der Steinstraße und in der Straße Am äußeren Reichentor wird zunächst die Steinstraße ab 22. Mai 1934 auf die Dauer dieser Arbeiten für den Fahrverkehr gesperrt. Zuwiderhandlungen werden bestraft.

Bautzen, am 22. Mai 1934.

Der Stadtrat, Polizeiamt.

*

Der Kommunikationsweg Schwarznaußlitz-Schlungwitz wird wegen Straßenbau in Flur Schwarznaußlitz vom 22. ds. Mts. ab während der Dauer der Arbeiten gesperrt. Der Fahrverkehr wird über Doberschau bezw. über den Bärwald gewiesen.

Bautzen, am 19. Mai 1934.

Die Amtshauptmannschaft.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Wegesperrung.

Der **Gemeindeweg von Kriepitz nach Jauer** wird vom 22. Mai ab bis voraussichtlich zum 9. Juni 1934 wegen Beschotterung für allen Fahrverkehr **gesperrt.** Der Verkehr wird auf die Nebenwege verwiesen.

Amtshauptmannschaft Kamenz, am 16. Mai 1934.

Najnowiše z cyłeho swěta

Katolske zyrkwinske kopjeno za Barlinske biskopstwo zo zebrało.

Barliniski policajski president w Barlinje je po porućenosći tajneje statneje policije cźišło 20 „Katolskeho kopjena za Barlinske biskopstwo" z 20. meje 1934 zebrał. W tutym cźišle je nastawk Ermlandskeho biskopa wotcźišćany, z kotrymž zo zjawny bjeskrach a porjad wohrožeja.

— **W Shorjelu motorowy koleśaŕ druhi dźeń swjatkow do automobila skoči. Se srazenjom zo śnjesboženy, pschekupz Pawol Stolz se Shorjelca, do autowoje schkitacze schkleńcy wjerchny. Jemu zo nop puknu a schijiny hłowy rozrěsny. Stolz hižom wumrě, jako jeho do khorownje wjesechu.**

— **Wyschicheho lokomotiwnika Püschela z Brigitzineho dwora cźah shrabny, jako pschi swojej maschinje nješchto cźinjesche. Cźah jemu nohu wottorhny. 59-létny Püschel wumrě na žiwoje cźejke ranjenje w Hródkowskej thorownji.**

— **W Tannhorjse pola Koldizy zo njedźelu wjeczor pomjte thoschcźahdźiarja Händlera palesche. Jako zo luźzo do twarjenja dobuchu, storcźichu na cźełko 29-létneho woźbjerja. Jeho bjesche nechtó sarasył. S pschepytowanjom zo dopokaza, zo je 35-létna Händlerowa mandźelska muża sarasyła a potom theju sapalika. W domje bjesche wjele spirituza rozlateho. Druhi dźeń śwjatkow mordarjow cźełko z Mułby wuczahnychu. Wona bjesche zo hama zatepiła. Händlerez mandźelstwo bjeschtaj 7 lět wožnjenaj byłoj a staj zo pschezo wadźiłoj.**

— **Pola R[illegible] auto z benzinowymi łudami [illegible]. Pschi zhoršenym frajenju zo cźahacy drohi wos jorcźeji a zo kolije wudrěchu. Autowy prědk zo dospolnje rozbi. Szobujedźer zo na městnje mori. Wjednik cźełitscheho auta na žiwoje ranty wumrě, jako jeho do khorownje wjesechu.**

Pokazowaŕ za čitanje łaćanskeho pisma

Sserbski prawopis z łaćanskim pismom zo lóžo cźita duhi herbski prawopis z němskimi pismami. Cźełcźeni cźitarjo a cźitatki to se sćěhowazych pschikładow spóznaju.

We łaćanskim prawopisu cźita zo:

č łaž cź, na pschikład črjop łaž cźrjop, cłowjek łaž cźłowjek, cołm łaž cźołm;

ć cźita zo łaž cź, na pschikład ćelo łaž cźelo, ćeta łaž cźeta, ćemnosć łaž cźemnosć;

š cźita zo łaž sch, na pschikład stučka łaž schtucźka, štwórtk łaž schtwórtk, šmrěk łaž schmrěk, šćuka łaž schcźuka;

kř cźita zo łaž schch, na pschikład křiž łaž chchiž, křidło łaž schidło, křida łaž schida;

s cźita zo łaž ß, na pschikład sowa łaž ßowa, sanki łaž ßanki, słoma łaž ßkoma:

z cźita zo łaž ſ, na pschikład zorno łaž ſorno, zuwak łaž ſuwak, zapis łaž ſapiß.

tř cźita zo łaž tsch abo tſ, na pschikład třeškańca łaž tschěschańza, třešeń łaž tschěschcźeń, třeska łaž tschěsta třihać łaž tſihać, tžo možojo łaž tſjo mużojo, tži žony łaž tſi žony.

Towaŕstwowski powěstnik.

Towaŕstwo pomocy za studowacych Serbow změje, kaž jeho wustawki (§ 19) to postajeja, srjedu po swjatkach, 23. rožownika, popołdnju w 2 hodźin w Serbskim Domje w Budyšinje swoju

porjadnu hłownu zhromadźiznu.

Dnjowy porjad: 1. Rozprawa a zličbowanje lěta 1933. 2. Towarstwo a Domowina. 3. Druhe należnosće towarstwa.

Předsyda.

Do Serbow. Stóž chce so na jězbje k pasionskim hram w Hornim Oberammergawje a k bayerskim jězoram wot 9. do 14. julija wobdźělić, njech so w Smolerjec knihaŕni abo pola k. wyššeho wučerja Slodeńka w Pančicach hórzy zamołwi, hdźež wšo nadrobniše zhoni. Prospekty so tež w Serbskej knihaŕni za zajimcow wotedawaju.

Hornja Hórka. Serbske towarstwo „Łužica" změje njedźelu 27. meje wulětk do Wjelećina a zhromadźi so popołdnju w 2 hodź. při Hänslec hosćencu. Knjez wučeŕ Wjela nam přednošk poskići. Winowatosć wšitkich sobustawow je, zo přińdu. Hosćo su lubje witani. Předsyda.

Starši srěnk

kiž może derje syc, so za tarifnu mzdu pyta.

Kubleŕ Carlleh w Jaworje

Čisćane

prosata

a

8 libjatow

su na předań w Brěžzyncy čo. 20

Wysokowuśelna cełniwa

kruwa

je na předań

w Hórkach čisło 29

Gardiny

za najwjetše derje wobsćěhowane hodne pola

Kurta Erlera w Budyšinje na Žitnym wikl. **28**

Symjenjowy rostlinowy a kwětkowy hnój

la kórkowe a banjowe symjo pola

Rauchfuß

wobsłužbowarjow symjenjom. Žitna wikl 9

Stepowane moškowe wolmjane wjelebłud. bliźowe

přikrywy

wulki wubjerk, jara tunjo

Paul Korn

na Hošic hasy 21

Specialny dom

Jara dobre, stare

polonowe wino

Wot 60 pf. porada

Otto Schmaler, Mollkowa dr. 9

Polstrowane meble

sofy k lěhanju, stólčki

couches, matracy

wot wotrjadnika

Předźělanje najluńšo.

Připowěšenje gardinow.

Richard Büttner

Zahrodka

Čitanka za srěni skhodźeńk ludowych šulow. 1.— hr.

Towaŕstwo pomocy za studowacych Serbow

změje, kaž jeho wustawki (§ 19) to postajeja, srjedu po swjatkach, 23. rožownika, popołdnju w 2 hodź. w Serbskim Domje w Budyšinje swoju

porjadnu hłownu zhromadźiznu.

Dnjowy porjad:

1. Rozprawa a zličbowanje lěta 1933. 2. Towarstwo a Domowina. 3. Druhe należnosće towarstwa.

Předsyda

Ke wasam

Kwasne přednoški Wubjerna knižka, kotraž kóždy kwas porjeńši. 0.50 hriwnow.

Kwasne plakaty do wěncow.

Kwasne dary Wšě družiny knihow, serbske a němske spěwaŕske, biblije atd. dóstanjeće

w Serbskej knihaŕni

Čehnjenje 5. rjadownje

205. sakskeje krajneje loterije

Čehnjenje 1. rjadownje: 23., 24. a 25. meje 1934

Wulki wuspěch!

1/10	1/5	1/2	1/1
3.—	6.—	15.—	30.— hr.

Losy poručataj a rozdźelataj

Budyskaj běrcaj statneje loterije

Friedrich Rother na Kěžorskej dróży 22

Ernst Lehmann na Kamjeńtnej hasy 45

Nič Was njepłaći

hdyž SERBSKE NOWINY swojim přećelam a znatym z doporućowacym słowom dale dadźe. Móžemy Was wo to prosyć?

SERBSKE NOWINY wukhadźeja wob tydźeń 6 razow a płaća na pósće 1.51 hr.

SERBSKE NOWINY hodźa so na wšěch póstkich hamtach a też pola našich dowěrnikow skazać.

Bestellschein

(Bitte ausschneiden und als Drucksache einsenden)

an Verlag **Serbske Nowiny,** Bautzen

Herr/Frau .....

in .....

Postanstalt .....

Wohnung .....

bestellt hiermit die „Serbske Nowiny" vom 1. Juni 1934 ab. Preis 1.51 Rm.

Datum: ..... Unterschrift: .....

Žonj. lěkaŕ dr. Wünsche

z pućowanja wróco

Jan Pěčka
Marja Pěčcyna
rodź. Hermanec
zwěrowanaj.

W Pěskecach W Kukowje

wuforu, 22. meje 1934

Jan Pjetaš,
wobsedźeŕ rěznistwa,
Hana Pjetašowa
rodź. Hofmanec
zwěrowanaj.

W Pančicach W Jitku

wuforu, 22. meje 1934

Přiloha k čisłu 116

SERBSKE NOWINY

Wutoru 22. meje 1934

Za Budyšinom na roli . . .

© dypkom ½4 hodźin rano 21. meje 1813 — běły dźeń hižo sſhadźeſche — wuſtupi Napoleon na hłowne Budyſke torhoſchćo. Schwarni ludźo, rjekny wuhladawſchi jatych ſ wčerawſcheje bitwy, kotſiž běchu jo na torhoſchćo ſeſtupali. „Schtó je najſtarſchi po ſtłužbje?“ woprascha jo pſchiſtupiwſchi k jatym oſiźeram, ſtejazym w prěnim rjedźe.

„Wjerch Rjepnin!“ ſamwola nječtó.

„Wy ſće nawjedował prěnjeho polka „gwardejſtich“ jednych kěžora Alexandra?“ woprascha jo Napoleon.

„Ja — roskaſowach jenoj jeniczke jeſtadronje!“ wotmołwi Rjepnin.

„Waſch polk je ſwoje pſchiſłuſchnoſcje ſtajnje ſ cześcu wukonjak!“ rjekny jemu Napoleon.

„Khwalba wulkeho bitwarja je najlépſche myto ſa wojaka!“ wotmołwi jemu rańſe wjerch.

„S wjeſelenſcha ſwdam wam tule khwalbu,“ rjekny Napoleon.

„Schtó je tónle młodźenz pódla waſ?“

Wjerch Rjepnin pſchedſtaji jemu ſwojeho ſyna, lědy 19-letneho młodźenza ſ hiſchcze hólcźazym napohladom, kotryž bě po ſwojim pſchecźu do prěnich rjadow po pókſat, a kotrehož běchu na Cźełzu wyſche Wownjowa ſajeli, hdźež chžiſche runje ſ konjom ſ wyſokeje ſkały do Sprewje ſkocźiſ.

Pſchecjelniwje na njeho pohladajo rjekny Napoleon: „Tón ſapoczina mkodyſchki ſ nami ſo měricj!“

„Bě młodoſcź hdy ſe ſadźewkom, ſo njemohł człowjek khrobły być?“ wotmołwi jemu młody Rjepnin ſ jaſnym ſmukom a ſ wuſtrantymi franzowſkimi ſłowami, ſo ſo Napoleon tomu dźiwaſche.

„Wubjerne wotmołwjenje!“ ſamwola kěžor, „młodźenz, wy we ſwdźe hiſchcze daloko dóidźeczje.“

Też ranjeneho wjerſcha Handrija Wołkońſkeho běchu ſawjazawſchi jemu ranu pſched Napoleonowymaj wočoma ſtajili, ſo by ſ nim franzowſka cześcź domčrita.

Wſche-li też wjerch Handrij pſched nědźe pjecź njeſchćanami ſ wojakami, kotſiž jeho njeſeachu, nětkotre ſłowcźka porěcźeć muhł, njewotmołwi wón Napoleonej tola niczo. Pſchecſchpatny ſdaſche ſo jemu Napoleon ſe ſwojej małičkoſtnej hlupoſtoſcju a wjeſelom nad dobyćom, a na jeho mjeſnowczu ſjewi ſo dźiwnje ſrudnuſchći wuraz, jako chžył prajić: „Mi njeſłě trjeba, ſo ſym pſched Budyſchſkimi nurjemi ranam a ſmjerćźi napſchećźo ſchoł; wſchako je mój narod twoje puta roſtorhał.“ A na jene dobo bu wuraz w jeho mjeſnowczu ſpodźiwnje wótry, jako chžył prajić: „Hiſchcze ſu ludy, kotrež ty putaſch. Kóždy nadź, a hyć-li hiſchcze mjeniſchi, ma Boże prawo, wo ſwbi ſu ſudźić. Ty ſy tole prawo mnohim narodam rubił; ſ, ja běch też pſchiſchoł, ſo bych tule njeprawdu wjecźiſ ſo bych narody wuſmwobudźił.“

Napoleon njemóſeſche wjazy dźeſ do tohole mjeſnocźa hladaćź; tohodła wotwobroćźi ſo k rjadam, hdźež ſtejachu. Wuhladawſchi pak tam człowjeka ſe ſwbſkej wulkoſcju, wuſtanjenjeneho ſ kſchijom cźeſnje ſtajje — běſche to Lazarew, najdléſchi muž w po'tu Preobraženſkich, kotremuž běſche Napoleon w Tilſicje ſe ſwojej ruku tutón wyſoki kſchiž na wutrobny pſchipjaſ — wotwobroćźi ſo wot jatych njepſchećźelow.

Na ½5 hodźin jěchaſche Napoleon wot Nadźanej na Kinjanſke horu. Młody dźeń ſthadźeſche. Njebjo běſche ſaſne. Jeno jenicźka mróčel je k ranju pſchikrywaſche. Wopuſchćene nózne wohnje ſhaſchowachu pſchi ſthadźazym ranſchim ſwdźe.

Pódla kěžora ſjedźeſche człowjek na konju w żołtej draſce ſe ſwjećatym kłobukom a ſ wulkim pjerom na kłobuzy. Wobaj ſo żiwje roſrěčowaſchtaj a hladaſchtaj huſto na wulku papjeru. Tónle muž njeběſche, kaž ſebi w ſjednoczenym wójſku myſłachu, ſ'awny nawjedowaćź franzowſkich jeſdnych, Murat, Napoleonowy ſwat, kral neapolitanſki, ale bě to jednory ſerbſki człowjek, ſatſi poſtilon Dejka je Budyſchina w njedźeliſkej poſtſtillonſkej draſce, ſamſtny Dejka, kotryž je prěnju ſerbſku nowinu „Serbſki Kurěr“ wudawał, a kotrehož je Napoleon po bitwje do kłódy ſadźił. Kěžor bě jeho ſem dał ſawołaćź, ſo by ſebi dał wot njeho wěſty na karcze ſapiſane w krajinje pokaſaćź.

Hač do 25. kóždeho měsaca

můžeš sebi „Serbske Nowiny“ pola listynoſerja abo na kóždej pośce Němskeje skazać. Po 25. potom pósta 20 pjenjezkow p ř i r a ž k a zběra. Tohodła skazaj sebi kóždy z časom „Serbske Nowiny“, zo njeby wo připosłanju žaneje přestawki nastało.

Tehdy ſarja nědźe na prawizy jenicźti wutſěł ſ kanony; wón wukſlincza a ſhubi ſo w powſchitkownej cźiſchinje. Nětkotre mjeniſchiny ſo minychu. Druhi, tſeći wutſěł wrjeknu, ſo powětr tſchepotajche . . . ſchtwórty a pjaty hrinaſche blikſo a ſwjatoczinje ſaſo nědźe wot prawizy.

Hiſchcze njeběchu prěnje wuſtſele wuklincźaſe, a hižo wrjeſekotachu druhe, ſo měſcheju a jedyn druhi ſamyſlujo. Żałoſtna hra běſche ſo ſapoczaſa.

Wumělstwo a dźiwadło

Nowa ludowa hra wo naléću.

Znaty ludowědnik Kamjenskeho wokrjesa Hans Steglich je wudał w zańdźenym měsacu nowu hru pod titulom: Deutscher Frühling (Julius Belz, Langensalza), kotraž ma też za nas Serbow wěſtu hódnosć a ważnosć. Tuto dźělo njeje w prawym zmyſle jenož hra, ale wjele bóle wušikny a jara praktiski pokazowaŕ, kak ma so ſwjećić z wulkej ſylu luda w přezjenosći prawy ſwjedźeń naléća. Wosebita zaſłužba autora je, zo wón ſtaji cyłe jednanje hry wušikuje do ſrjedź luda a ludnoſce a tak da lud cyły čin ſobu wožiwić a ſobuſwjećić ſwjedźeń naléća! Tohodła też njeje hra natwarjena w zmyſle dźiwadłowych hrow, ale je zeſtajena z wjacerych ludowych ſcenow. Kóżda jednotliwa ſcena předſtaja někajki naletny nałožk. Hra ſama je dźělena do 23 jednotliwych ſcenow a ma w ſebi 17 ſtarych nałožkow (zdźěła też ſerbſkich) Kamjenskeje wokoliny zapiſenych. Z tutymi domjacymi nałožkami dóſtanje wčzo hra cyłe ſpecialny domjacy, na ašn łužiſku wołkoloſć zwjazany kharakter. Wosebitych ſerbſkich nałožkow je basnik 3 wužił. jutrownych jěcharjow, mjetanje meje a nabožny jutrowny nałožk wo Božim rowje katolskim Serbam znaty. Dałše nałožki, kotrež też Serbja derje znaja a ſwjeća, wopiſuje basnik. To ſu: Ptači kwas, Wuhnaće ſmjerće, Jutrowne ſpěwanjo a tšelenje, Po jutrownu wodu hić, wobradźenje jutrown, zaječka a ſkónčnje khodoſty palenje. Z toho ſpóznawamy, zo je runje połoſca tutych nałožkow pak ryzy ſerbſka, pak w Serbach też znata, zo nam hra tola znutřkownje jara blizko ſteji! Připóznajemy wědomoſtnu objektiwnoſć autora a ſkhwalimy jeho lubość, z kotrejž je też naše ſerbſke nałožki wobdźěłał. Wězo njebychmy ſebi móhli ludowědny ſwjedźeń runje w Kamjenskich kónčinach myſlić, kotryž njewužije ſobu tamniše domjace nałožki, dokelž runje tamniša wokolina katolskeho ſerbſkeho wobydlerſtwa je njeſmérnje bohata na ſamo zdźěła hiſče njenapiſanych ludowědnych kubłach. Jara wuſiknje zapleće basnik też někotre ſtarogermanſke naletne nałožki a mythiſke bajki (Schneewitchen a Dornröschen) do cyłka. Samo Faust ſtanje z morwych a přińdźe nowe lěćo powitać.

Rěč basnikowa je moderna a poetiska, w krutym rymje ſo pohibowaca, z jenož krótkimi ſłowami ſu jednotliwy ſceny (nałožki) wobmjezowane a ſkutkuja runje tehodła jara mócnje. Tak přijěchaju na přikład jutrowni jěcharjo a zaſpěwaju kérluſ: „Stanył je horje Jezus Khryſt“, wězo w ſerbſkej rěči, zaſo wotjěchaju. Wokoło meje zarejuje najprjedy němſka młodźina němſku ludowu reju, a potom zarejuja ſerbſke rjanolinki w narodnych drastach ze ſwojimi rachołami ſerbſku meju po Kocorowej hudźbje a Zejlerjowym tekſce (ſpěwa ſo ſerbſcy). Zejlerjowy tekſt je basnik w dóſtojnym přełožku lépšeho dorozumnjenja dla w němſkej rěči dóſpołnje podał. Skónčnje ſo ſama wuzwoli po ſerbſkim waſnju „meje“ kral a kralowna. Na kónću hry ſo cyły lud zhromadźi a čehnje w pſanym čahu pod nawjedowanjom „krala meje“ přez wjes. Hra wukliněi w hołdowanju na naſeho wjednika a na lud. Kóżdy jednotliwe ſkutkuje tak ſobu a ſwjeći ſobu ſwjedźeń naléća. Hra móże ſo k zarjadowanju wjeſnych naléćnych ſwjedźenjow jenož kruće poručić!

J. Winař.

Přilopk

* **Dźěćźi ſo tepiłoj.** Dwě ſtarej hrajkajej ſchtyrilětnej dźěćźi ſtej w Bernje pola Shorjelza do hata wobſedźerja ſabrili. Njeſłi padłej a ſo tepiłej. Kaž ſo ſda, ſtej chžyłej ſ karanom wodu nacźrěć a ſtaj pſchi tym do wody padłej.

* **Cźeſte njeſboże na żelejniſkim pſchekhodźe.** Mjeſ Pilčom a Lajnerwizami w Górnjej Schleſiſkej ſo na pſchekhodźe pólneho puća ſ lokomotiwu konjej ſpóſchiłchaj we wokſuſu, jako ſo tworcowy cźah blížeſche. Konjej ſamójeſchtaj hiſchcze pſched lokomotiwu kolije pſcheběhnyć. Ale lokomotiwa ſtrašny wóſ, na kotrymž ratař, jeho macź a 11-letna dźowka ſedźachu. Macź ſo morì, ratař a jeho dźowka ſo cźeſko ſranjichtaj.

* **Morđarſtwo w gmejnſkej khěži.** W anatomiſtim wuſtawje w Prahi je ſo ſwěſćiło, ſo cźłowjeſki koſcźowy,

Wučeŕ Jan Bartko a čert

Powědał O. W.

Kajki běše Nosačičanski knjez kantor Jan Bartko, kiž lěta 1900 na dnju 18. meje w Budyšinje jako 79-letny wumjeńkaŕ wumrě, přikładny ſerbſki wótčinc, to dyrbjał kóżdy Serb wědźeć. Na Tuchorju wón hižo dawno wotpočuje mjez druhimi ſwěrnymi a ſprawnymi ſerbſkimi wučerjemi we ſwojej rownej komorcy. Jan Bartko ſwoje ſerbſke narodne přeſwědčenje nihdy, před nikim a při žanej ſkładnoſći njeje zapřěł. Při tym běše wón, kaž wſitcy naſi wulcy wótčincy z najſwěrniſim němſkim ſtaćanom. Jako sobuſtaw Maćicy Serbſkeje, kotruž běše nětdy ſobu załožił, je hač do ſwojeje ſmjerće jenož jenička jejnu hłownu zhromadźiznu dla čežkeje khoroſće ſkomdźił, hłuchi a ſlepy, hiſče z wozom dowjeſć.ućeŕs žěł, en na poſlednju, kotraž ſo runje ſtyri njedźele do jeho ſmjerće wotměwaše, da ſo, hižo cyle khipry a nimale hłuchi a ſlepy, hiſče z wozom dowjeſć. Jako wučeŕ mějeſe za ſwoju winowatoſć, ſerbſke dźěći w najlépſim wótčinſkim a křeſćijanſkim duchu wukubłać a jich ludnoſći zdźeržeć. Za ſerbſke ſule je dwě čitancy a dwě bibliſkej ſtawiznje ſpiſał, kotrež je Maćica Serbſka nakładowała. To běše wulcy zaſłužbne a ſproſiwne dźělo. Hdźež wón žaneho widźeše k ſpomoženju ſerbſkeho luda, tam ſo wón přeco prěni přidoby a ze wšej mocu zaſtaješe. Wulke zaſłužby je ſej dobył wo pozběhowanje ſerbſkeho ratarſtwa. Dźensa hiſče wobſtejaca wuznamna Malowjelkowska ſalutowarnja bu přez njeho w lěće 1892 załožena, a wjele lět dołho zastaraše wón při njej na přikładne waſnje zamołwite zaſtojnſtwo pokładnika. Wjele je wo hoſpodarſkich należnoſćach přednoſował a pisał. Jako ſadał a połaŕ běše druhim na wſach z přikładom. Wón ſo čuješe zamołwity za cyły lud, za njón je ſo přetrjebał. Njemóžeš tajkeho wopraſhdźiteho ludowcho wukubłarja dość cześcować. Hdyž ſtejiš pred jeho rowom, ſćehń ſebi klobuk! — Sam běše cyły pokorny, ſkoro z japoštołſkej jednoroſću żiwy a ze ſwojim přikładom też druhim wotradźeše bratrſtwo, na kotrymž wšak w času do ſwětoweje wójny też wſelacy naši burſcy ſynojo khorjachu, hdyž ſwoje namrěte ſlěborne tolerje njemóžachu při ſebi zaúć měć. Ze ſwojej złutniwoſću a hoſpodarſkej wuſtojnoſću je hiſče we wyſchkich lětach jako zarjadnik Maćičneho Domu ſebi dobył najwjetše zaſłužby. Wědźeše z naſhimi pjenjezkami ličić!

Jan Bartko ſo też wuznamnješe z tym, zo woprawdźe łačnješe za wědomoſću. Přeco wón ſtudowaše a ſo ſam dale wuwučowaše. Hdyž do jeho pokornehó, pilneho žiwjenja zhladujemy, ſpóznawamy wohaúbjeni, kak jara my ze ſwojim přiměrjenym časom brojimy. Jan Bartko běše z prawym ſynom ſwojeho luda też w tym, zo běše nutrnje pobožny, a to nic hakle na ſtary dźeń, kaž někotryžkuli druhi. Ně, hižo jako młody wučeŕ w lěće 1854 je přełožował najnabožniſku křeſćijansku knjihu: Kročenje za Khrystuſom wot Domaša Kempenſkeho, kotruž je nam wjele lět pozdźišo, w lěće 1921 naš Jurij Libš we wopraw-dźe klaſſiſkej ſerbſkej rěči podał, a w lěće 1853 je Jan Bartko też wudał přełožk kraſneje modleršeje Jan Bartko też wudał přełožk kraſneje modleršeje Jan Bartko wot Jana Arndta, kotraž knihi Paradis-Zahrodka wot Jana Arndta, kotraž nihdy też ſłuſheše do najlubſich knihow naſeho luda. Hdyž hiſče dodamy, zo je Jan Bartko w lěće 1865 też ſpiſał jara dobru ludowu knihu wo Oberlinje, ſławnym faraŕu w Elſaſkim Kamjenjodoli, ſpóznajemy też trochu raz Bartkoweje pobožnoſće. Domaš, Arndta a Oberlin ſu mjenujcy duchowni bratŕa, cyle znutřkownje złożowani křeſćijenjo. Tajki běše też Jan Bartko, a tajka je docyła pobožnoſć naſeho cyłeho evangelſkeho a katolskeho ſerbſkeho luda.

A tola mějachu naſeho Jana Bartka nihdy za cyle njewěrjaccho a ſtrašneho człowjeka. To běše nihdźe w lěće 1842! Tehdy běše Jan Bartko z ponowcnym wučerjom w Delnjej Hórcy. Runje překhodźiwši krajnoſtawſki Budyſki ſeminar, mějeſe za nuzne, do Delnjohórčanskeje ćmowoſće trochu ze ſwětłom ſwojeje młodeje mudroſće zaſwětlić. A tuž běše nihdy w korčmje, ze ſwojimi Delnjohórčanami ze hidom ſedźo, ze ſwojim młodoſtnym zapalom za rozſwětlenu wědomoſć wuprasnył, zo žaneho čerta njeje, a zo do žaneho čerta njewěrì. Do Boha — haj; ale do čerta nihdy! Potajkim młody Delnjohórčanski wučeŕ Jan Bartko, kiž měješe ſerbſke dźěći rozwučować, ſebi *skrobli wuprajić, zo žaneho čerta njeje. Čert na naj!* Delnjohórčerjo ſo nimale zaſtróžichu. Přez Bartkowe wuprajenju nista mjez nimi woprawdźite rozhorjenje. To dyri čert do ſkórcow! To djaboł wě, hač čerta je! Wšudźom debatowachu wo čerće, hač jeho je, abo njeje. To je za Delnjohórčanow hižo tohodła njemało wažne praſenje, dokelž dyrbja přeco nimo Čertownje hić, hdyž do Malešec kemši dźeja, a dokelž ſo tak rjec před nimi njedaloko Plusnikec na horje běli Čertowy kamjeń.

Zo tuto rozhorjenje njebych znowa zbudźił, chcu hnydom doprědka prajić: „Ja ſym cyle wo tym přeſwědčeny, zo je čerta.“ Ničo mi njeje tak jara wěſte kaž to. Njedawno čitach, zo je ſo němſka knjeni z Ruſkeje wróćiła do Barlina a ſo tam wuznamnemu duchownemu wuznała, zo je ſo w Ruſkej z woprawdźitym čertom zeznała. W ruſkich jaſtwach, w kotrychž běchu knjeni čwilowali, běše wjacy hač jedneho człowjeka ſpóznała, kiž njeběše ničo druhe, hač z čertom w człowjeſkej poſtawje. — Ja wěrju, zo je čerta, dokelž je telko złośće na ſwěće, dokelž też najlépſi człowjek ſebi njeje wěſty, hač jeho čert njezapleće do ſwojich kosydłow. Sym čerta ſpóznał, jako nihdy wotučích ze ſtyſknym wołanjom mojeho měrneho ſuſeda, kotrehož běchu kommuniſća do khribjeta kłóli. Dopominam ſo hiſče na to, kak nihdy mój nan zrudźenu płakacu mandźelſku pokoješe a proſeše, zo by ſwojemu mužej wodała, dokelž bě jeho hewak dobry a ſwěrny muž zawjedźerjej čertej podležał. Haj z najwjetšim němſkim basnikom Goethu wěrju do złeje mocy, kotraž człowjeka přeco nihdźe napjera a yabi, a kotrejž my Serbja rěkamy z naſhimi ſławjanſkimi prawóteami čert, abo z naſhimi holanami łućibar, abo z Delnjohórčanami djabol.

(Kónc ſćěhuje.)

psched měšazom w gmejnskej khěži w Hilgersdorfje pola Sslanknowa pod schpundowanjom namakane, nětkuž 25lětnemu muježej pschiškluscha. Tehdomnischi wobsydler gmejnskeje khěže, Franz Hille, je dleschi czaš prěwschi, so wusnał, so je stónzowany žyn hižo zemrěteho nožerja Franza Riedela, z kotrymž bě wón sstwje hromadže bydlił, a so je wón, Hilla, žyna po žmjerczi jeho nana stónzował. Prjedy hěschе wón wudawał, so je kościowa powostank jeneho sakkeho bundaka, kotrehož je Franz Riedel psched nětkuž 10 lětami stónzował a wurubił. Hilla je Riedela pschi mordarstwje pschesskapił, tola jeho nazwyknego wałchnja so bojo, je mjelczał. Wokrjesny žud w Cjeschej Lipje bě tohodla Hillu dla samjelczenja mordarstwa k schěrcej měšacznemu jastwu sajudźił. Hillu, kotrehož žu mjes tym z jastwa puschczyli, žu znowa sajeli. Wón budže so psched žudom dyrbjecz mordarstwa dla samotwicz.

*** Smjertnaj woporaj zarliwosce.** Zalostna žwójbna struchlohra, kotraž dwě człowjeskej žiwjeni žadasche, je so sjebotu we Weißbachu pola Liberza wotehrała. 53-lětny mlynski pomocnik bjes dźěła Burešch je z nožom swoju 40-lětnu žonu a swoje 5-lětne dźěcco sstónzował a sebi potom sam žily pschi tuzymnym zhibadłomaj a schiji pscherězował. Žonu na prosby khěžnych durjow sakótu namakachu, dźěcco bě hlowa skoro zyle wot cźěła wotrěsnjena. Cźežko sranjeneho Burescha hišcze žiweho do Friedlandskeje khorownje pschiwjesechu. Burešch je žonu nasskerje se zarliwosczu stónzował. Žona je pjecza njeje mandželskeje spěrnosce dźerżała, teho dla je husto k wótrym swadam dóschło.

*** Wichor je w Gohle a Krisonowizach** w Schlesjskej wulku schkodu naczinił. S nim je so wjele tšechow wotkryło, woknowe schkleńzy so rosbiłe, groty elektrisstich a telefonowych powodow so rostorhało. W Kocźanowizach blysk do Grzambez žiwnosce dyri a sapali. Druhi blysk do twarjenjow kublerja Deści sajedże, tola jenoż wschelaku chłodu na tšesche a na murjach naczini.

*** Kamjenisko schtyri żelesniske wozy rosbiło.** Na rańschej stronje cźěłeho města Wuscza (Auspa) Marjina hora zyle blisko pschi Wuscźanjko-Podmotlskej żelesnischej cźarje leži. Pjatk so z hory kamjenisko na żelesnizu wotwali a schtyri tam stejaze wozobowe wozy rosraży a kolije wobschkodži. Wobthad njeje so z tym pschetorhnył, dokelž ma żelesniza tam nětkotre kolije.

*** Najstarschi Ratuschan.** W blischim czasu najstarschi Ratuschan (Awstrijak), kubler Franz Baldastl we Jadingu, swoje 110. narodniny wosswjeczi. Niz mjenje dožili 118 dźěczi, wnukow a wnukow dźěczi budża jeho mózy wobdacz. Franz Baldastl, kotryž je hischcze cźelnje a duchownje poknje strowy a nochze wo sestarjenju niczo wědzecz, je w zukej wokolnosczi z mjenom „młody pachol" znaty.

*** Rušti lodokamak „Malygin" na dno morja sajeł.** Pola Archangelska w poknóznej Ruskej w Bělym morju je lodokamak „Malygin", kotryž je so nětkuž pschi wuchowanskim dźěle italskeje pawětroweje łodje „Italia" wobdźělił, na dno morja sajeł. Schtyri parne łodje žu sprotake, jón wuswobodźicz. Hacź dotal žu wschě prózowanja podarmo byle.

*** W pokodnischej Ruskej so z wjele wětrnami tšěły pało. Wožebje wobschkerne wohnje žu we wokolinje města Woronejscha sakhadżale. Tam je so wjele stotu zohu spalita. Też tudzo žu pschi tšěłnych wohnjach žiwjenje zhubili. Knjezeństwo je wojskow wupósłało, so bychu wohnje hasscheli.**

*** Żelesniske njesboże w Franzowskej.** Na dwórnischczu w La Rochelle žobotu popołdnju ranżerowazy cźah z 50-kilometrowstej spěschnosczu do wožobowcho cźaha sajedże, kiž na dwórnischczu cźakasche. 20 wožobow so cźežko srani. Pola nětkotrych so wo jich žiwjenje boja. Wina na njesboju je lokomotiwnik ranżerowazeho cźaha, kiž signale njeběsche woskedźował.

*** Trójniczki woswjeczichu swoje 75. narodniny.** We Camdentonje w Missouriskim stacze w Połnóznej Ameriży njedawno Czardez tšo bratrja swoje 75. narodniny woswjeczichu. Woni su psched 66 lětami jako dźěczi se Kanady do Missourijskeho stata sapuczowali a wot teho czasa w Camdentonje bydla.

*** S rosbuchnjenjom mori so 21 wožobow.** Na japanskim dźělu kupy Ssachalina so pschi twarjenju milinarnje rosbuchnjenje sta, kiž žeble po dotalnych powěsczach 21 žmjertnych woporow žadasche. Wukhowanske dźěła traschachu dłeschi czaj.

Sport

Swjedźeń w Khrósćicach.

Na Bože stpiče woswjeći serbska katolska jednota DJK w Khrósćicach swoje nowe sportniščo.

Po swjedźeńskim nyšporje zhromadźichu so na nowym sportnišču za šulu wšitke serbske katolske zwučowanske jednoty k zhromadnym prostnym. Wob dźělenje móžeše sylniše by, njeje dźensa hižo zajima za prostne mjez našimi hólcami. Za to so kóžuy hori čim bóle za kopańcu, dźensa też hižo w serbskich wjeskach woprawdže ludowy sport. Zarjadnistwo bě też na to dźiwało, a wobšěrnu pokazku do — mózemy prajić — woprawdže přikładneho programma přijało. Do tutoho pak hišče dwě družstwje na bradłach a prěkušu nětkotre wustojne wěcki ze stareho repetoira podastaj. Też naše dźěći swoje prostne derje wuwjedźechu. Knjez kaplan J. Handrik, sam z cźołom a dušu sportowc a zasłužbny organisator našich jednotow, wuzběhny we swojej narěči, zo so dźensa nikomu njezadźěwa, zjawnje a w towarstwach serbować, zo je knjeżerstwo samo zwólniwe, tajke prócowanja podpjerać.

Khróšćanske I. přećiwo Ralbičanskemu II. 2 : 0.

Ralbičenjo su znaći jako wulkotnje zahrate, wutrajne a nimo měry horliwe mužstwo. Spočatk hry to też pozaka, rjenje sej podawachu, mjez tym zo so Khróšćanscy zwoprědka njemóžachu prawje namakać. Po času wšak sej počachu lěpje rozumjeć a wuspěch njewuwosta. Lěwy křidłownik Hermann jón w krasnym solu dócpě. Po přestawcy mějachu domjacy stajnje měrnu přewahu; wurjadnichu też z druhimi wrotami, šikwanje dócpětymi z hłójčku młodeho Brězana. Tak so hra skónči z 2 : 0 za Khróšćanskich. Njedźiwajo toho pak sej też Ralbičansky khwalbu zasłužichu, hačrunjež čisłownje wuspěcha njedobuchu. Za to běchu Khróšćanscy zadni předobri. Dobyče bě zawěsče zasłużene, experiment z młodymi talentowanymi hrajerjemi bě so poradźił. Hdyž po času hišče něšto twjerdosče a wubojnosče nabudu, budże z nich dobre mužstwo.

Khróšćanske II. přećiwo Radwořskemu II. 0 : 2.

Radwořenjo maja hižo wjacy nazhonjenja, kopaja dłeje hromadże. Bjez dźiwa mějachu też wjacy cy z hry, hač Khróšćanscy, hdyž widžachmy wšelakich započatkarjow. Wusłědk tuž wotpowěda wukonam. Tola čestne wrota běchu so domjacym wěsće poradźiłe, njeby-li w Radwořskich wrotach tak wubjerny skitař stał.

Radwořske I. přećiwo Ralbicam I. 4 : 3.

K hłownej hrě zetkaštej so mjenowanej mužstwje, tukhwilnje našej nalépšej. To też cyła hra dopokaza. Tunjo bě spěšne, hra pak tola jara přistojna, prawa exibicija. Ralbičenjo mějachu wulkotny nastup, derje sej rozumjachu, wšitko so jim radżeše, bjez dźiwa, zo bórzy z 3 : 0 wjedźechu. Wšitke tři wrota też jara efektnje třělichu. Prěnje Šusterowe a Bjeńšowe běštej kabinetnej kuskaj! Też třeće P. Bjeńš šikwanje zaměšći. Po přestawcy so wěc cyle wobroći. Radwořscy kaž wumějenjeni a wulkotnje překwapichu. Wustojnje běchu před Ralbičan wrotami a wuspěchi njewuwostachu. Za to Ralbicy ani wjacy k słowu njepřindźechu. Běše, jako by jenož jene mužstwo hrało, a to bě Radwořske. Tajku horliwosć a hibićiwosć zrědka hdy wohladaš, kajkuž Radwořske mužstwo ke kóncej hry pokaza. Zasłużenje tuž w podležnym času y 4 : 4 dobuchu. Wurjadnje dobri běchu jich tři nutrikowni, też Ryćera wosebje z wulkej techniku hłowy zbudźi mnoho wobdźiwanja.

Zwonkowny wobraz hrow też běše jara dobry. Jednotna drasta hrajerjow a wosebje rjana liča přihladowarjow (na wšě 500), to je zwjeselace. Wězo też rjane wjedro dočini.

*

Kaž njedawno pisachmy, je Barlinski sudnik při kopańcach, **Birlem** hru Drježdźanskeho DSC přećiwo Norimberskskemu I. FC nawjedował. Tuteho sudnika póscełu nětko na kopańcy wo swětowe mišterstwo do Italskeje. Komitej za hry wuzada sebi mjenujcy 16 sudnikow za swoje kopańcy, a to z kóždeho wobdźělenego kraja jeneho. Němski kopański zwjazk DFB je nětko Birlema wubrał. Mjez druhimi budźa też sudźić: z Českeje V. Čenišek, z Egyptowskeje Jussuf Mohamed, kotryž je hižo w Amsterdamje 1928 hru mjez Uruguay a Němskej (4 : 1) nawjedował. Za posłednje kopańcu w Romje wupytachu sej Jendźelčana J. B. Rous-a.

*

Kaž hižo wozjewichmy, změje Němska Belgisku za prěnjeho partnera w Italskej. 10. rózownika zhi tute belgske mužstwo w Antwerpnu luxemburkskich kopańcow z 4 : 1.

*

Wšudże so jara přihotuja za kopańcu w Italskej. W Němskej zwučuja hižo dołho kopanjo ze wšelakich stron, kotrychž je DFB za Italsku wupytał. Za powučace a wudospołnjace hry přeprosychu sebi jendźelske mužstwo Derby-County, přećiwo kotremuž so nětko hižo dwě hrě wotměštej, a to prěnja w Frankobrodže n. M., kotruž Jendźelčenjo z 5 : 2 přehrachu, druhu kopańcu też zaso němska družina doby: zhichu Derby-County w Kölnje 13. rózownika z 5 : 0; 20 000 přihladowaše.

*

Kaž so też powě, chce Američan Tommy Langhran, kotryž přećiwo Němcej Neuselej před krótkim podleža ze Šmelingom pjasćować — a to w Haagu, w Nižozemskej.

*

Prjedawši europski mištr w pjasćowanju, belgiski Pierre Charles, je sebi italskeho Prima Carnera wuzadał, zo by z nim wo swětowe a europske mištrstwo w čežkej wazy w pjasćeńcy so bił.

*

W Amsterdamje doby pak na samym dnju 10. rózownika Francowska nad Nižozemskej z 5 : 4. Je to dopokaz, zo Francowska njeje žana hubjena kopańska móc — kaž sebi mjezynarodny komitej za kopańcu wuliči: zaliči francowskich do hubjeńseje — a nižozemskich do lěpseje połojcy kopanjow! Myliłi so su! Přispomnimy hišće, zo su so Francowzoju hnydom hóršili, hdyž zhonichu, zo ma jich swět za hubjenych — runje tak je so španiski kopański swět rozhorił — a też nic bjez prawa: husto hižo zhichu Španiječnjo w krajnych kopańcach Awstrisku, Češku a samo też Madźarsku!

*

W zašłych dujach (10. rózownika) rozhrachu wo Budapesće madźarscy „čerwjeni čerći" — krajne mužstwo Madźarskeje — kopańcu přećiwo jendźelskej krajnej družinje — a dobychu nad tutymi skoro najlěpšimi kopanjemi swěta z 2 : 1. W połčasu stoješe 0 : 0. Madźarska je potajkim też jedyn z favorit tom za swětowe mištrstwo w Italskej.

*

Sudnistwo mjezynarodneho kopańskeho Zwjazka (Fifa) je postajilo, zo ma Pólska Češkej škodu narunać, kotraž je z tym nastała, zo Polacy krajny bój w Prazy mjez nimi a Čechami wotprajichu. Češcy kopanjo wobličichu škodu na 150 000 češk. krónow. Je to wokoło 15 000 hriwnow.

*

W **Barcelonje** pjasćowaše znaty Němc Max Šmeling přećiwo španiskemu Paolino Uzcudum. W 12 kołach wotměta pjasćeńca skónči so bjez wuspěcha; byrnjež bě Šmeling lěpši a wěsćiši, njepřipóznachu jemu dobyće. Pjasćeńca měješe też wulki pjenježny njewuspěch. Bój dyrbješe so najprjedy 8. jutrownika wotměć, ale Šmeling bě sebi při zwučowanju pale trochu zrazył, čohožla so bój wotstorči. Šmeling (85 kg čežki) zawostaji dobry zaćišć. Też Paolino je ze swojimi 35 lětami dobry pjasćowar a strašny přećiwnik, waži 94 kg.

Hospodarski rozhlad

Wuteru, 22. meje 1934.

Sswjatkownu žobotu běchu tukrajne a tež wschelake mukrajne bursy a wiki sawrjene. Tuž so žane kursy akzijow a płaćižnu žita njesapiščowachu.

Żelesniske njesboże w Pforzheimje.

Rosbrene wosy snjesboženeho cźaha na Pforzheimskim dwórnischczu. Ranżerowaza lokomotiwa wot boka do cźaha sajedże a sčežny a tšechi nětkotrych wosow wotcźa. Ma swoje žadasche 7 žmjertnych woporow, 10 cźežkosranjenych a 68 lohkosranjenych.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nowěšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-sjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifu. Kóžde čo, płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskeje žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přeciwo sćěhwkam čělneho znjezbożenja z 1000 hr. – hdyž wumrěje abo hdyž je we čas žiwjenja dospołne bědny. Kóžde znjezbożenje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšaceje bance wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbożenja dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumjenjenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 117 — Budyšin — Sriedu 23. meje 1934 — Bautzen — Lětnik 93

Što stawa so mjez Francowskej a Ruskej?

W franzowskej komorje sapočnje so pjatk wulka rozmołwa wo swonkownej politizy Franzowskeje. Wěste wschadnje, hač rozmołwa wjele noweho wo přichodnej konferenzy wo wotbrónjenju a wo rozšěrjowanjach franzowskeho swonkowneho ministra z ruskim swonkownym komisarom Litwinowom přinjese.

Wěso budźe swonkowny minister Barthou knjeježerstwu wo jednanjach mjez Franzowskej a Ruskej rozprawjeć. Nowiny so hižom žylnje z tutej należnosću zabraja. Barthou pak dotal njeje wjele wo tutych jednanjach rěčał. Je jenož prajił, so so jeho rozšěrjowanja z Litwinowom w Genfje za wobaj krajej z wužitkom byše.

Londonske nowiny „Times" pišaju, so so Rowjetska Ruska jenički tehdla wo sprěčenje z Franzowskej a Małej ententy prosuje, so by swoje wojerske mjezy schkitała. By-li so to Ruskej poradźiło, by wona swoje wójsko na Dalekim wuchodźe wuswobodźiła, hdyž so přijedy abo poddźicho zyle wjesće nětajka wójnska schmjatanja wočakuje.

Genfski rozprawjer noiwn „Times" pak ma za to, so staj so Paris a Moskwa w najwažnišchim hižom dojednałej, a so so nadrobnosće sprěčenja w Pariju wudźełaju. **Jendźelske nowiny pak wočakuja, so tuto wotmysłene sprěčenje w Pólšcy a pola Małeje ententy přicheciwnosće nadeńdźe.**

Franzowski swonkowny minister Barthou je wutoru franzowskeho pósłanca Sa Mołkow Alphonda přijał. Hač runjez so wo jeju rozšěrjowanju hanitzy njeje nicjo wojsiwiło, pak powučeni ludźo derje wědźa, **so so w Franzowskej a Ruskej z połnej mozu na wschelakich praschenjach dźěła, za kotrejž so wobaj krajej wobsebje zajimujetaj.** Najwažnische dypki su zastup Ruskeje do Swjatka Ludow, cuzpolske podpjeranje Ruskeje, pólsko-ruske sprěčenje a sbližanje Ruskeje k Małej entencje. Se žydnym bźełom we wobłmaj krajomaj swižuje, so ruski swonkowny kommisar Litwinow je Schwajzarskeje do franzowskeho města Mentone puješe. Pariske nowiny „Matin" pišaju, so je Litwinow do Mentone puješował, so by so ruskim pósłanzom w Paris Dewgalewskim setkał, kiž w Mentonje na wocakowanje schehowa.

Kak stejitej Jendźelska a Belgiska k Francowskej?

W Pariju so hischće njejsu směrowali a rospominaju pischezo sajo puczowanje belgiskeho swonkowneho ministra Hymansa do Londona, hdyž je do zjawjakow pobył. W Franzowskej so boja, so jej so Jendźelska a Belgiska we wěstym nastupanju dajednałej, dokelž je hižom dłeschi czaj znate, so Belgiska franzowskemu sadźerženju w prascheniu wotbrónjenja njepschihotuje.

W Pariju maju nětko za to, so je Hymans, jako je wot Jedźelczanow pschilubjenje dostał, so budźe so na Locarnjske sprěčenje dźiwaz, so za formulu wuprajił, z kotrejž Franzowska jeje wotbrónjenje němskeho brónjenja sčitza pschipoznawa. Po tutym planje so na konferenzy za wotbrónjenje pjeća nětčišcha brónitosć swěsći, pschi čimž dyrbi Němska drje mjenje wobrónjena wostacz, dyžli kulnje wobrónjene staty. Tola jeje brónjenje ma so postajicz na staw, kiž je Němska po powschitkownym měnjenju dźensa hižom dospěła. Tuta powěsć je w Pariju thětro njeměr zbudźiła.

Wo němskim hibanju wěry

Dźěkowe zjednoćerstwo hibanja wěry sthadźowasche so w Schwarzfeldze w połodnischim dźělu Sćmolinow — Harz — k zwołowemu dźěkowemu tydźenjej. Sjednoćerstwa w tutym hibanju so rospuschćichu, so by so hibanju pod jenotnym wjednistwom pucz pschihotował. Za wjedaka so jenohłósnje Tübingski profesor Wilhelm Hauer wuzwoli.

Wilhelm Hauer pschipowědasche sjeźehowaze wobsamknjenje. Jenotliwe sjednoćerstwa su so rospuschćiłe. Web steji jenoż hischće „němske hibanje wěry" pod mojim wjednistwom. Wjednistwa rada je so rospuschćiła. Jako sahadny placza mjez druhim:

Ssobustawy noweho sjednoćerstwa maju pschihajacz, so njejsu židowskeje a barbneje krewje, so žanemu tajnemu swjatej, žanej loži swobodnych murjerjow a žanemu jesuitskemu rjadej njepschihłušcheja, so tež žanemu druhemu sjednoćerstwu wěry njepschihłuschcja. Kotliž so hibanju pschisamknu, tola pak hischće k druhemu sjednoćerstwu wěry (zyrkwi) pschihłuschcja, maju mjenowane žadanja dopjelnicz a so jenoż jako špěchowaze zobustawy sapihaju.

Podawk w Awstriskej

Hač do wutoru wječora běchu w Awstrijskej 70 nazionalsozialistow sajeli. Wyschnosće wudawaju, so nadpady na żelesniz wot nazionalsozialistow wukhadźeja, runjez so to dospła žanych dopokazow njeje. Mjez sajatymi su někotři znaći wjednizy nazionalsozialistow.

Nětko pak pschikhadźa pschez wjazy powěsćow, so nadpady na żelesniz z rewolucionarneje marksistiskeje strony wukhadźachu. Na to tež pokazuje, so běchu marksistojo na zwjazki hischće druhe nadpady pschihotowali. We Wiskim lěžu běchu pschi wschelakich wulětnych puczach zwjetsie hwězdy na schtomy namolowali.

Sobotom je sajeczom nazionalsozialistow su wschitkich zjednoćerstwow a wuwjazkow někotrych puschćili.

Sćwjatkownizki sejdźe so wótczinska fronta w Schärdingu w Hornjej Awstriskej. Krajny bohot dr. Gleißner rěčeschče. Jako chyzyche rječej sapocznješe, nad namještom papjerjana kula rosbuchny, kiž za wulki powětrny wihzasche Schěsć metrow dołha chorhoj hokateho khchiža so rozswa-

ri. Tutu pjeć powětrnikow njeběschče. Też domowne wohory z tjomi powětrnikami papjerjanu kulu do powětra puschczichu, hdyž rosbuchny. Pschi wusumjenju so hischeze druha chorhoj hokateho khchiža roswali a dwě papjerjanej kuli rosbuchnyschtej.

W Braunawje nad Innom sej so zjawjakowniczki wobdarjża a transformator z rosbuchnjenjom wobschkodźjej. S rosbuchnjenjom so někotři kommunistojo wjeczachu, dokelž běschče město jich njedawno z dźela puschczilo.

Přibywace přećiwjenje přećiwo Židam w Pólskej

Němske nowiny, kiž w Pólskej wukhadźeja, wosjewjeja sajinnawe powěsće wo pschiběrazym njepschećerstwje pschećiwo Židam w Pólskej. Židża so z wjelim wuraźadnym sadźerženjom wobsteljenosće ihorichnja. Wot někta so w Warschawje wschědnje nowina napschećerjo Židam wudawa; tuta nowina běsche dotal tydźenik.

Wikowańske zrěčenje mjez Juhosłowjanskej a Bołharskej

W Běłokrodźe je so někotre njedźele wo wikowańskim sprěčenju mjez Juhosłowjanskej a Bołharskej jednało. Jednanja su so wječerawschu wutoru z wusphěchom skónčiłe. Tuto wikowańske sprěčenje je přenje zwjezko rasu mjez tutymaj krajomaj po swětowej wójnje. Wone wosnamjenja wažnu krocel doprědka po puczu zbližanja mjez Błohrodom a Sofiju.

Nowe bołharske knjeježerstwo

Knjeježerstwo z diktatorskej połnomocu.

Wutoru popołdnju je bołharska ministerska rada někotre hodźiny dołho wuradowała. Po połdźenju ministerski president Georgiew nowinarjam wosjewi, **so je knjeježerstwo wažne wěcy wobsamknło, kiž so tyčedu z wukazom do mozu staja. S tutym wukazom so postaji, so wschitke knjeježerstwowe postajenja, wschło jene hač so někajcim sakońskim postajenjam pschećiwja abo nic, z prawom płaca a so pschewjedu.** Pschipowědźeny wukas, z kotrymž so knjeježerstwo z njeńmérnej mozu wuhotuje, wosnamjenja sdobom **też sakońske pschipósnacje jeje diktatoriskeje mozy.**

Bołharske nowiny „Kambana" zn shonihe, so knjeježerstwo w bližšich dnjach wótre naprawy k wojowanju pschećiwo korrupzyji postaji. Pschećiwnosće statnych pjenjes so se smjerzu khłosta.

Bołharske politiske strony su swoje stejischcžo k nowemu knjeježerstwu wojsewile. Demokratoju chzeja nowemu knjeježerstwu pschiłožowacz a swojich pschiwižowarjow namołwjeja, so bychu natwarzeju plan noweho knjeježerstwa podpjerali. Też wukonjazy wubjerk radikalneje strony je wobsamknył, so chze nowe knjeježerstwo podpjerać. Stronina delegazija je so zamo k ministerskemu presidentej Georgiewej podała, so by jemu to wojswila. Druhe strony hischeze we swojim sadźerženju wuradźuja.

Turkowska skaza wójnske łódże w Japanskej

Turkowske knjeježerstwo je w Japanskej dźesacz małych khchižakow sfasało. Sa to smě Japanska pjeza w Turkowskej tekstilowe twory dźełacz, kiž maju so jako turkowske twórdźetki do Europy wuwožowacz. Też smě Japanska tekstilowe połnotowe twory do Turkowskeje dowožowacz, kiž so w Turkowskej bodźekaju a potom jako turkowske twory na europšk wiki wožza.

Poražka khinskich kommunistow

Se Schanghaja je połhamtska powěsć dóschła, so su wojazy khinskeho knjeježerstwa 19. a 20. meje w prowinzy Fukiene **khinske čerwjene wójsto zbili.** Po dotalnej powěsći su kommunistojo pisches 1000 morjwych a franjenych zhubili.

Roosevelt a slěbro

President Sjednoćenych statow Roosevelt je wutoru swoje slěbrowe pózelstwo kongresej połožał. Na tuto pózelstwo wo slěbrowym praschenju běchu hižom dawno czakali. Roosevelt we swojim pózelstwje namjetnje, so by so sakoń wudał, kiž postaji, so ma so schwórty dźeł amerikanskeje měny se slěbrom kryć. President też na mjesynarodne metallowe sprěčenje pokasuje a wuzběhuje, so so hižom se zjednotenymi krajemi jedna, so ma so slěbro se zamknym prawom jako złoto za schikanje měny nałožowacz.

We swojim pózelstwje žada Roosevelt połnomóz, so změ nadpyk slěbra, kiž so za industrijn njetrjeba, sa stat pschewzacz. Sa slěbro ma so wobe wěsće zamunje płacziż. Nimo teho pischeje zebi Roosevelt połnomóz k rjadowanju dowoza a wuwoza slěbra. Wón namjetnje politiku, z kotrejż ma so wobstatk slěbra tak powyschicz, so so z nim schtwórczina měny kryje. Jeho pózelstwo je tak sestajane, so so spěschnosć a wobsah nakupowanja slěbra w schkrokim rozmérje presidentej pschewostaji.

Straikowe njeměry w Americy

Pschi strajkach we wschelakich amerikanskich městach je k nałožnoszczam wusłamkanje z dźela myzła, so 50 japanskich dźełacżerjow na jenowołacznje wusłamkanje z dźela myzła, so 50 japanskich dźełacżerjow nadpadże, jako chzychu twory z jenezje łódże wukładowacz. Nimo San Diega wschón wobkh. łódżow pschi kalifornišim mórskim brjohu dozhła pschesta. W Newyorleanzu dóńdże k tżeżkim mjes strajkowazymi pschistawnymi dźełacżerjemi a policistami, tola drje so njeje nichtó franił. We Wuhlowym Dole w Alabamaskim stacze strajkowazy hórnizy dynamitowu bombu do podkopki cżihnjichu. Bomba pschi rosbuchnjenju wulku dźěru do senje wmdrć, ludźo pak do schkoły njepschihtdżechu.

Nadpad na němsku zhromadźiznu w Americy

W Irvingtonje w Newjerseyskim stacze jeńdże so nětkaż 50 pschihłuschcheńkow němskeho kulturneho swjazka k zhromadźiznje. Marksistojo pak jich wobłčhachu a zmjer-

haze bontby psches salowe wokna mjetachu. Polizija spyta czejódu se zmjsonatym pkmom wosehnacj. Pschi tym dóndże k czejżej pschimanizy, pschi kotrejż so wósom wosobow czejżo srani. Polizija tsi wobsoby saja.

Čežke železniske njezbože w Spaniskej

W Barcelonje je so 2. dżeń żwjatkow cjeżke żelesniske njesboże stało. K wotżjeżdżej holowny khwatnik bo postajeneho cjaha wotżdże, dokelż bżsche lokomotivnik żahwidżanje bobupucżowazeho sa znamjo dwórnischczowego sastojnika k wotżjeżdżej měł. Někotre kilometry za dwórnischczom strafy cjah bo wożoboweho cjaha, so bu wobaj zabyć rośćichtaj. Po prěnich powěsćach je so 20 wożobow morilo.

Khartka k żelesniskemu njesbožu w Schpanistej.

Krótke politiske powěsće

— S Wina so hamtiży powě, so je prjedawschi nazionalsozialistiski żupny wjednik we Winje Frauenfeld cżeknyl.

— Awstriski arzywójwoda Eugen, kiż w Baselu pschebywa, je żiwoje pucżowanje do Wina na njewěsty cżaż wotstorcził. Tuta powěsć so ż Basela wobkrucża.

— Po powěsćeji ż Parisa je franzowski generalny stab wożebite wojerske wotdżelenja jako „wójsko k jakitarju Saarskeje“ pschi franzowskich rauschich mjesach położił.

— Londonske nowiny „Times“ pišaju ż Tokia, so je tam policija 736 japanskich kommunistow sajala, 53 sajtuch so psched żud staji.

— S Moskwy so hamtiży powě, so żu komunschczenja wokrune, so Litwinow jako pożednik mjes Trożkiom a Litwinom wustupi, so by Trożkeho ż wjednistwom ruskeje kommunistiskeje strony wujednał.

Ze Serbow

W Budyschinje, 23. mejc 1934.

— Wo wjedrje. Wczera wjeczor we 7 hodż. barometer 748, hygrometer +22, najwyschscha temperatura wo dnjo +22. — Dżenja rano we 8 hodż. 747, hygrometer +12, najnischscha temperatura w nozy +15. — Wuhlady na pomróczene a dešczkowate wjedro. — Ničina, je żo do baltiskich krajow scżahnyła. Sa njej dusachu wczera khětro cżerstwe wětry ż dokheho wjeczora. Někto pak żo ż Franzowskeje wyschina bliji, wona żo wětcże w schěrokej froncze k ranju poczehnje. Tak sa nasche kóncziny sajo mało nadżije na dešczke żwojtanje. Pschi żnadnym pomróczenju żu jenoż stabe podeschczowanja mózne. Ničina ż Italskeje je żo do polodnischeho dżela Balkana wotżalila. Jutrje schtwórtk stónczko 3,59 hodż. khodża a żo 7,54 hodż. khowa. Mežaczk schadża jutrje popoldnju 2,43 hodż. a khowa żo na ranje 1,32 hodż.

— Wuhlady na wjedro sa jutrischi schtwórtk: Solónczne, hischcze trochu wětrożte wjedro.

*

Po swjatkach

Luby żwjedżeni jelenich żwjatkow je żo sajo minył. W Božich domach żmy znowa słyscheli wo mozy żwjatego Ducha, kiż może jenicżke nasche żiwjenje płodne sczinić. Boża słwórba wonkach je lětża hižo wjerschk żwoje naletnoje rjanosce pschekroczila. Tohodla żwjatkownemu żwjedżeniej w tutym nastupanju nješto pobrachowasche. Njedżiwajży toho pak běsche mnoho ludżi po puczu, so bychu wonkach na cżerstwym powětrju wocżerstwjenje wot wschědneho dżela a staroscżow pytali. Powětr wschak bęsche bż rjany cżerstwy a njewabjesche k dlschemu bżedżenju poł holym njebjom. Sa to pak bęsche puczowarjam lubje witany. Dożyła żmę drje żo tež wo letuschim żwjatkownym żwjedżenju prajicż, żo je był rjany a je mnohich nawabiło, maczerku pschirodu wopytacż, każ to żyżny wobthad żwjatych dnjow na dróhach a żelesnjach dopokasa.

*

Hospodarski minister Lenk přińdże do Budyskeho wokrjesa

Pschichodny pjatk 25. meje satiki hospodarski minister Lenk Budyschi wokrjeż wopyta. Wo dnjo budże je wokrjesnym wjednistwom, sastupjerjemi hamtskeho hejtmanstwa a dżelowego hamta po puczu we wokrjesu, so by żebi industrialne pschedewżasa wobhladał. Każ żo powě, chże żebi hospodarski minister dozoła 11 dżełarnjow wobhladaczż.

Dopoldnja pojédże minister do Bistopiz a do polodnischeho dżela wokrjesa, popoldnju wobhlada żebi pjecż dżełarnjow w Budyschinje. Wożebje ważny budże jeho wopyt w Budyskej żukelni, so żo nadżija sesnimja, so żo tam sajo dżełacż sapocznje.

Wjeczor rěkł hospodarski minister Lenk na Mtynkez kuzy k ludej. Dżełowa fronta a dżełowa służba każ też SA żo schromadnje na wustupje wobdżela.

*

— Elektriske żehlawki kraduchu żo 16. meje popoldnju ż njesamknjeneje wołkeże. Njesnaty paduch żo takle wopisuje: Nébdże 1,70 mtr. wulki, żwitny, ma wusłe blédze mjeswocżo ż kónczojtej brodu, je snajmjenscha 30 lét stary, bésche w sażnoscherym filzowym klobuzu, beige-barbnym żaketowym wobleku ż dothimi tholowami, mjesesche bruny ruczny kofr, nébdże 70×40×20 zentimtr. wulki, a wotnoschenu aktowku pschi żebi. Wo wězowne wojsewjenja proszy kriminalne wotdżelenje we Budyschinje. Pschilubja żo, so żo mjeno wojsewjerja sataji.

Z Radworja. Wčerawšu swjatkownu wutoru tež naša wosada w bohatej liébje do Serbow hnadowneho města Różanta pućowasche. Rano w 4 hodż. běše za wobdżélnikow Boża mša a w 5 hodż. woteńdżechu po znatym puću spéwajo khwalbne a dżakowne kérluša Bohu lubemu Knjezej. Njech wón wusłyši prošacy lud, zo by pósłał hórzy płódny dešć na naše łažne hona. Popoldnju sa procesijón zasy wróći. — Rano 148 hodż. bu poslednjemu wotpočinkej pokhowana mandżelska tudomneho elektro-instalatéra Meisnera. Njeboćička čerpješe na čežku khorosć. Jeje zażny wotchad powšitkownje wobżaruja. Njech spi w mérje!

Zo Zdżérje. Swjatkownicku swjeceše naš wjesnjan knjez Hermann Polan ze swojej mandżelskej słóborny kwas. Tutón za njeju wurjadny dżeń woswjeciłaj čiše w kole swojich dżéći. 16. meje běše so runjo 25 lét minyło, zo zawdaržej sebi jako młodaj sobjenaj w Klukšanskej farskej cyrkwi rucy k zhromadnemu kročenju přez żiwjenje. Też „Serbske Nowiny“ sćelu dżensa do słóborneho kwasneho domu swoje lube zbožopřeća swojimaj swérnymaj čitarjomaj.

S **Maleschez.** Prěni dżeń żwjatkow běšche żebi w naschej wjsy rój pczołkow wuteczał a żo na lipu sesydał, na kotrejż je bacżonjaze hnězdo. Ludżo żpytachu pczołki żo schtom wukadżicż a pschi tym żo lipa palicż pocza. Najprjedy i bowami wodu pschinoschowachu a haschachu, tola ż tym njemeżachu wuspěcha. Tuż żykawu na pomoc zawołachu, kotraż wobeń ława. Bacżonjazemu hnězdu pak żo żaneje schkody njesta. Schtomowe dżéry, kiż żu ż wotrěsanjom starych hakošow nastałe, i błótom zalépichu, so wobeń njeby znowa wożiwił.

Z **Pančic.** Minjenu njedżelu, hdyż runje naši Serbja k nésporu khwatachu, pokaza so kral powětra „hrabja Zeppelin“, wo kotrymż je so wjele w našich nowinach pisało. W słónčku so hobrski powětrom „Zeppelin“ jenoż tak zyboleše a běše tehodla lépje spóznać. Wjesnjenjo běchu překhwapjeni nad hobrom.

S **Dubrjenka.** Prěni dżeń żwjatkow żo na tudomnych honach burśe thójny palachu. Tójschto hole żo wotpali. Wobeń wudryi ż połnoju Kamjenšto-Kulowšteje dróhi a potrjechi wożebje schtomy w dolinje.

S **Noweho Hamora** w Rósborskim wokrjesu. Statok kubleża Beżera w Nowym Hamorje je żo dożiła wotpalił. Stół a domjaza bodoka ześej żo mohéj wuhnawacż. 17létnu żłużobnu holzu Ernu Hermannez żu jako żapaleřku sajeli. Wona wudawa, so je wobeń łatożita, dokelż je jejna holpodar hrubje ż njej łathadżał. Hdyż holzu znowa wobstajachu, bo wona wusna, so je tej starschiści statok w Nowej Wży żapalila, dokelż je ju jejny pschirodny nan nabił.

Wusudźenja

**§ Njedżiwajży powuczenja w schuli, kak maju żo dżeczi na dróhach sadżerżeczż, so żo njeby żaneho njesboża stało, běchtaj 20. dezembra 1933 na Schäjerskej dróży w Budyschinje schulskaj hólzaj Winnerling a Streubichen je żněhowej kulku do automobila cżikmykoj, kotrejż dyrbjesche 26létny Edgar Schiff, pola Gaźtez firmy pschistajeny, po dokonjanym wuporjedżenju Johnez dżełarnjam pschepodaczż. Sněhowej kulzu běschtej do samcza trjechitej, do kotrehoż běchtaj żo hólzaj samcrikoj. Jena be pschi wodzidle żedżazemu Schiffej do wocżka śleczała. Schiff be hischcże mohł wós sadżerżeczż. Potom be ż njeho wulěkł a be cżekżaseho Winnerlinga, kotrehoż be widżał żněhowu kulku cżikmycż, i ruku cżini na sadk klešnycż. Dokelż be żo hólz njejabay wobtrożił, bě żo won do żiwota dyrił. Hólz be dlésche cżaż bolosce żaczuwał. Jeho nan be wobstorżbu pola statneho żeżnistwa podał, a Budyski hamtski żud be Schiffej dla wolmyślenjeho cżélneho sranjenja 50 hriwnow khłostanja abo 5 dnjow żaitwa napokożił. Schiff be żo pschećiwo wuśudej powołał a ż tym połny wuspěch dospił. Mała khłostaża komora Schiffa wuwinowa a khłostanj statnej pokładni pschewżacż da. Wona rozsudźi, so drje be Schiff jednore cżélne sranjenje saminował, so pak be cżélne sranjenje, kotrejż be jemu hólz nacżinił, hnydom wotrunał. Hólz je żebi też, ża żwój swérliwy a strascheny tryk, do jedżazeho auta żněhowe kulki mjetacż, puk sażtużił. So be dyrjenje sle scżéwki méło, njebé Schiff mohł bowidżecż a tež żebi njebé wotmyślił.

§ S **żaitwom na tśi mežaży a ż wotrjekanjenjom** cżekanych prawow na 3 lěta be Zitawski hamtski żud dla wědomneho njewěrneho winowanja zastupjerja Alwina Ernsta Hanspacha ż Oberherwigsdorfa żażudźił.

Leńka, znamjo křesćanskeje žónskeje

Sabawne powuczne powědanczko wot Kšch. Kulmana.

8] (Pokračowanje.)

Póndżelu po kermuschi popoldnju żedżesche Leńka we żahrodże pod jabłonom. A Jurij pschińdże też do żahrody pohladacż, wuhlada ju, pschińdu k njej a żydże żo pola njeje na ławku. Bżsche pak to tón żamy biecżk, hdżeż be wona psched schtyrimi létami żedżała, jako be ju wón tehdy tak hrubje wohanił. A won zapocża powědacż wo tamnym cżażu a ju prošnjeż, so wschak by chżała jemu wodacż jeho bżesbóżnosć. „Ty by wje noweho cżłowżeka pschesčowrika“, prajesche wón, „Tebi żo sa wschitko dżakuju. Ale jene mi pobrachuje: sczim wje żbożownischeho cżłowżeka tudy na żwézde!“ S tym sapschija ju sa ruku a proschesche: „Luba Leńka, budź moja żona a mandżelska!“ — Schtož be Leńka tak dołh tajiła we żiwjej wutrobje, to nětko na doho wudyri a że żnétym pławnjenjom żapałsche. A so to ż krótkim wupowědam: Sa pół hodżiny pschińdże macż sa Leńku hladacż a wuhlada ju na kawży żedżo i Jurijom; a wonaj jej powědaschtaj, so staj nawożeń a njewjesta. — Macż njemóżesche pschecżiwo temu nicżo prajicż, pschetož wona Leńzyne żadanje dawno znajesche, luba pak jej ta powěsć njebé. Wona żo bojesche, so Jurij sprawny njeje a żo njeje wobrocżił a połépschił i zyłej wutrobu, ale jeno na łdacże; a so budże, hdyż śméje ptaczka we żwojej klétzu, żiwoje prjedawsche że żiwjenje hórje zapocżecż, hacż je to żam njedawno njeżesł pschesłał. Wo tym wschém pak wona nicżo njeprajesche, tak jeno wona pschi żebi myślesche; ale to prajt wótsje: „Haj, hdy by żo Jurij też nětko ża tym żadżerżał!“ — „Wy to dochakacże a wobladacże!“ żaiwoła Jurij wjeżele. A ludżo żaiwjachu hłowu, wotrądżachu a djachu: „Wón hórży żażo żwoju staru cżéż namaka a ju nastupi!“ Leńka pak żebi njeda wotradżecż. A tak buschtaj żwerowanaj. Jurij njepytasche żwoju staru cżéż a tehodła ju też njenamaka. A ludżo żo jara dżiwachu. Ale tak to, so Jurij na żwoju staru cżéż njepschińdże? Tehodła wón njepschińdże na żwoju staru cżéż, dokelż żebi wé mudra a pobożna hospoża we żwojim domje wschitko tak żydowacż, so muż wschó, schtož cżini, po jejnej woli cżini a pschi tym tola méni, so wschó po jeho hłowje dje.

Jurij be nětko najbohatschi bur w zyłej wży; won mješesche dwé najrjeńschej burśkej żiwnoscży, a to wobjesche jeho prjedawschich towarischow, żo sażo k njemu pschiblicżeż a jeho towarischwo pytacż. Bżchu pak to cżi błżepży, kiż bżchu prjedy ż nim kartowali a pili, potom pak, żako be Jurij wobkhudnył, jeho wopuschcżili a żo jeho hankowali; nětko pschińdżechu żażo k njemu. Prajż żo: „Wopalerny hlada żo wohnja!“ Jurij be tón wopaleny; won be pobył w dżeżu a w cżżżu. Tola pak bychu jeho towarischojo jeho żażo na staru cżéż dowjedli, hdy by Leńka njebyła. Wy żnaeu, żebi myślżesche, so je wona tych błżepżow wużwarcża, jich ż domu wuhnała a żwojemu mużej wobaraża, ż nimi hicż; abo so je wona jemu pokażowała jich ńżesż abo jemu wutrykowała jeho żiare prjedawsche njeknicżonne waschnje abo jeho nětko napominałe, żo hładaczż kartow, korczmy a palenża; abo so je żo jemu postawżała żako jeho wumożnjenża a jeho pokażowała na wschó, schtož je sa njeho cżinita; abo so je jemu prajita, so ńżej żiwnoscży jejnej a so by won ż prościerjom był, hdy by wona njebyła a żebi jeho njewżała? — Tak a hischcże hinak by wjele druhich żonow cżinito, bychu wrészkale a żwarile, bychu nawdawale błżepżow, njekrażnikow, stepczow, lidorakow a wjele druhich wudmow napowżchale prědku a sady tajkim próżdnikam. Leńka nic tak; ta be żwojeho muża żwjażała k domu je żidżanym bantom a dżerżeche jeho doma se słotym rjeczażkom. — Dżiwuje! dżiwnje! to my njerozpominamy. Ja wěrju, so to njerofumicże. Kedżbujcże, ja chżu wam to wukażicż.

Leńka be mandżelska hospoża, cżinjeche pak kóżdy dżeń, schtož be jako holza cżinita: wona be cżista, wumyta, pschistojnje ździerżana, prózniwa a dżeława; so żo mużej żpodoba a won ihladuje na tajku żónsku ż wjesełom. Dale, won be pschezo wjeżeła a żoriniwa, njehladajcże kżżale na żwojeho muża, njerecżżeche jemu napschecżiwo, ale pośluchaschе na jeho rěcż; wona be jemu radu k woli. Powědasche jemu wschitko swjeżełeze ż hospodarstwa, njeskorżeješe a njeskliwleschе psched nim na wobcżeżnoscże. A hdyż be njedżela, be wona cżim luboscnischa ż nim: „Dżenża póndżemoj ke mschi a chżemoj żebi wuproschyć wot Boha móż a żohnowanje na żnu tydżeń.“ Swoprěka njebé jemu tajke tódżu njedżela kemschitkodżenje spodobne, ale won cżinjeschе jej to k woli, dokelż be wona njedżeżżu żwoblekana tak jara lubożna. A tak żo won k tajkemu żwjecżenju njedżele pschiwucżił, so njemóżeschе bjes njeje doma wostacż. Saj, won też sapocża żo modlicż po jeje maschnju ż modlerskich knihow rano a wjecżor, a tak też k jédży a po jédży spéwaschе pacżerje. To njebé prydy było jeho waschnje. Rěkło pak to wschitko cżinjeschе jej k luboścżi, dokelż si wona tak luboścżiwa pschecżiwo njemu; połdrischo pak to cżinjeschе ż bohabojoscże. Wona jemu to njebé każała ze żłowami, ale jemu to pokażała ż pocżinkom. — Hdyż bé won na polu pobył a domoj do dwora jédżeschе, pschińdże wona k njemu, a hdyż nicżo wżaj, pokżicż je mu lubożne żłowo a wjeżeże mjeswocżo; bż-li pak jara wusłał, trjeżeschе jemu ż ruku pót ż cżoła. — Leńka wżdżeschе też dobru jédż pschihotowacż, niż żako by wona khłoścżeże a drohe kusli warika; nż, wona możeschе wschédne jédło: bżrny, jahły, krupy — tak żwaricż a pschihotowacż, to tajki wobjed żyle rimże khodżeschе, hacż pola druhich ludżi, a cżłowżeka pschi nażyczowanju tż żwjeżelił.

(Pschichodnje skónczenje.)

Budyšći krajny ɦud mějesche ɦo ſ jeho ſapodatym powołkanjom ſaběrać. Hanspach bě wudawał, ſo je ſkładownik a prjedawši wjeſnjanoſta Junga tam 8. ſeptembra 1933 w hoſćenzu rjekł, ſo je ſocialdemokrat był a ſo tajki woſtanje. Hólzam w brunej kokchli ɦebi njeda niczo nahwidać. Pſchećźiwo Junjy bě ɦo ɦkłoſtanſki prozeß ſawjedł, kotraž bě ſo ſaſtajił. Zadyn ſ wjele hoſći, kotſiž běchu tehdy w hoſćenzu pſchitomni byli a ſ Jungu ſa blidom ɦedźeli, njeběchu wo naſpomnjenym Jungowym prajenju niczo ɦłyſcheli. Junga bě woprawdźe ɦubuſtaw ſozialdemokratiije był. Po wobſtwědčenju namjeſtneho wjeſnjanoſty a ſmětża Franzy, żandarmeriſkeho ɦkowneho ſtrażmiſchtra Kellera a wjednika nazionalſozialiſtiſkeje měſtneje ſkupiny, wjeſnjanoſty Thiele, ma Junga najlépſche mjeno a je ɦebi też ſa cźaſy ſwojeho ſaſtojnſtwa ſa gmejny wjele ɦwalby dobył. Hanspach pſched ɦudom na tym wobſta, ło je ɦo Junga woprawdźe tak wuprajił. Wón ɦam też njeje Jungu wobſkorźił. Tehdomniſchi wjednik měſtneje ſkupiny je wjele bóle pſches ſwojeho pſchitrodneho nana wo Jungowym prajenju ſhonił a je żandarmej ſdźełił. Powołanſki ɦud Hanspachowe powołanje ſaczźiny, tola ɦkłoſtanje na 2 měſazaj ſaſtwa ſnitź.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

Se **Sſtankowa.** Ssobotu popołdnju je ɦo na Rumburgſko-Sſtankowſkej żelesnitſkej cźarje pſchi ſaſtanišću Waldecke ſakoſne wobkhadne njeſboże ſtało. Cźełity automobil Wuſćanſkeje Garſez benzinoweje firmy do cźaha ſawadźi, kotraž ſ Rumburga pſchijédźe. Cźeło autoweho wjednika ɦo wćho roſtorha. Zedyn ɦobujédny ɦo cźełko ſrani a w tukhwilu w Sſtankowſkej ɦhorowni leži. W połednim wokomiku wotſkoczźiwſchi ɦo druhi ɦobujédny wukhowa. — Zedyn woźity ɦwědk wo njeſboži piſche: Ssobotu popołdnju Wuſćanſki automobil, kotraž bě ſ benzinowymi ɦudami potkadźeny, po khětro nahłej dróży k Sſkankowej jédźeſche. Hatle w połednim wokomiku móſješe ɦo wjednik ɦo bliżazeho tworoweho cźaha dohladać. Na ɦobujédneju wón ſawoła, ſo ɦyrbitaj ɦo ſ wotſkoczenjom wuthowacź. Tola jenoż jenemu ɦo poradźi, je ſtróżelemi woteńcź. Cźełity auto ſ tajkim wotmachom do jeneho tworoweho woſa raſny, ſo ɦo tón ſ kolijow cźišny. Autowy wjednik a ɦobujédny ɦo załoſtnje rosmjeczeſchtaj a na mjeſcu mrjeſchtaj. Też auto ɦo do cźiſta roſbi.

A woni sebi mjez sobu rozumjachu

Sahe ſ raniſchimi ſměrkami poczina ptaczt ſpěwacź, prěni — wótſje a jaſnje a kraſnje jeho ſpěwcźt w khłóvnym powěſſje kłincźi. Druhi ſwojej ſchidleſchay poſpěwnywſchi ſo prěnjemu wjeſele ſpěwaju pſchidruži. A hižo je jich ſchtyri. Drózna na wyſokim wjerſchku ſedźo ſifoli. Schćerczk, cźerwjena ɦapuſchka — nětkole je wjchćech ɦaſowe njeſtónčenje ſtłódźu a jaſnje w jenym ɦhórje kłincźi — tyɦaz jaſykow a jena rěcź: Boże ſkutki ɦwaliczź!

S ɦódźym naſtnim ranjom ɦo na ſemi tónle dźiw we wutrobach ptaczkow ſtawa.

Tu bě nědy pſched 1900 létami dwanacźe muzow po bjeſtroſchtnym cźaſu ſjenoczenych. Miſchtra běchu jim wſali. Woni ſarowachu, cźmowa nóz jich tyſcheſche; běſche naléczo a ranje ſo bliżeſche, ɦtonzo pſchihotowaſche ſo ſtradźeć. Tu pſchińdże na nich duch w ſehłiwych jaſykach, a woni runja wopojenym rěcźachu a ſtupichu na torhoſchćo, kotreż ſo ſ witowarjemi pjelnjeſche — a nětkoſt, ſich wuhladawſchi, hanjachu: „Ssu polni ſtóɦkeho wina!“ Druſy pak ſim ſ napjatoſcźu pſchipoſłuchachu. Pſchetoż — kelkoż tam ſe wſchěch krajow běſche — kóżdy jim roſumjeſche! „Kak ɦo nam ſtawa? Njeſbu wſchitzy, kotſiž tu rěcźa, ſ jeneho kraja, ſ Galileiſkeje? Kak ɦłyſchimy pak kóżdy ɦwoju rěcź, w kotrejž ɦo narodźichmy — Parterjo a Medarjo a Elamitojo, a kotſiž ɦydlimy w Meſopotamiji a w Judeiſkej a Kappadoſiſkej, Pontuſu a Aſiſkej, Phrygiſkej a Pamphyliſkej, Egiptowſkej a na kónzu Lubliſkeje a wukrajnjo ſ Roma, Židja, Kretojo a Arabojo — ɦłyſchimy jich w naſchich jaſykach wulke ſkutki Boha ɦwaliczź!“ Tyɦaz jaſykow a jena rěcź!

Tu jedyn, Pětr, do jich ɦrjedźiny ſtupiwſchi rěcźeſche: „Tuczźi njeſbu pjeni. Woni prěduja, k czemuż je jim duch ɦyſnoſcź dał. A pſcheza ſaſo ɦłyſchicźe ſłowa: Khryſtuſ je ſtanył!“ Tyɦaz ptaczich jaſykow ſo wſchědnje je ſchtomow w tyɦaz ptaczich rěcźach ſpěwaja, a ſchtóż ſahe ſtawa, jich ſpěwej roſumi, ſpěwej w Bożej kraſnoſći a wo luboſći. Kóżde ranje wokoło ɦwaſtkow ſo ſtary dźiw we wutrobach ptaczkow ſtawa.

Wutroba cźłowjeka je ſwuł ſabyła. Tyɦazy jaſykow rěcźachu w tyɦaz łétach w tyɦaz rěcźach, zadyn druheho roſumjeſche. Wutknychu zuſe rěcźe na ſchulach a rěcźachu je bězńje a tola ſrebi njeroſumjachu. Pſchetoż zadyn plomjo w ſrebi njeměſche, ɦwjateho ducha, kotryż je ſiwy w proſtych wutrobach patczkow: Božu kraſnoſcź ſaczźuwacź a ju ɦwalicź we jejnych ſkutkach.

Tu jedyn w cźełej nuſy ſ cźmoweje nozy wuſtupiwſchi ert woczźini a rěcźeſche, a woni wſchitzy ɦo dźiwachu. S jenym jaſykom wón rěcźeſche, jednorje a wěrno, a woni pſchipoſłuchajo w ſchitzy roſumjachu, kóżdy we ſwojej rěcźi — Perſarjo a Medarjo a Egiptowcźenjo a Grekojo, Franzowſojo, Amerikcźenjo, Ruſojo a Jendźelcźenjo. Jene ſłowo na jeho jaſyku leżeſche: Wujednanje njeźiwajo cźełkich kſchiwdow, luboſcź a pokoj ɦwětej. To njeběchu ɦiſchcźe żenje ɦłyſcheli — jedyn jaſyk w tyɦaz rěcźach! A pſchipoɦłuchajo ſrebi na wutrobnu bijachu, to kłincźi każ ptaczi ſpěw a ɦwjatkowny ſpěw: pytajcźe a ɦławcźe Božu kraſnoſcź na ɦwěcźe!

Nětkoſi pak hanjo ɦo ɦmějachu: „Je pokny ɦłódkeho wina.“ Směje ɦwěi ſaſo cźłowjeka, kotryż wuſtupiwſchi rjekne: „Nć, wón njeje pjany. Ale wón prěduje, ſ cźimż je jeho duch jeho napjelnił. Njedajcźe ɦo wohańbicź ptaczim wutrobam a ptaczim jaſykam, ſcźe ſhubili dar luboſcźe, jednoroſcź jaſyka, kotryż je w tyɦazach rěcźach roſumicź a tola jenoż jenu rěcź, rěcź cźłowjekow: je ſ morwych ſtanył, je na naſ padnył, bójſi duch a hłoſ, ſaczuwacźe jón, ɦłyſchcźe jón, żedźa ɦo ſa nim, wěrcźe jemu, bjes njeho njeje żaneho zoɦnowanja a żaneho ɦboża a żaneho pokoja na ſemi! budźcźe każ ptaczźi na haloſach ſchtomow, roſumicź wěcźnu rěcź: ɦwaliczź Boha we jeho ſkutkach!

Tole je djenſnniſche ɦwjatkowne napominanje: Wotſtawcźe ɦwoje ſawrjene wutroby, cźłowjekojo a ludy, kſkoncźe ɦo pjched wchehomozu, móż luboſcźe ɦwój poſtrow mjes wami roſcherja, kotryż noɦcźe knježſtwo nad druhimi, njepyta cźeſcźe, ɦławy, wużitka, ɦebicźiwoſcźe, namozy — ale chze ɦłużicź, ɦłużicź cźłowjeſtwu.

Sɦwjatkowny dźiw móże ɦo ſa tyɦaz łét ſaſo podaczź, ſa 1900 łét, po nuſy a cźemnej nozy: Tyɦaz jaſykow a jena rěcź!

ð

Nowy bołharſki miniſterſki preſident.

Kimon Georgiew, kiž je po poruczźnoſći bołharſkeho krala autoritarne, njeparlamentariſke knježeſtwo ſeſtajał. Wón je ɦnydom wſchelake ważne reformy ſawjedł a bołharſke ſtatne ſarjadniſtwo na ſaſchiſtiſtim ſakładze rjadowacź poczał.

Přilopk

* **Sɦmjerczź w Alpach.** Sɦwjatkowniczku je měſchczanſki ſaſtojnik Max Ziegler ſ Reichenhalle na Waizmann duzy 300 metrow ɦłuboko padnył. Jeho ɦu morweho ſběhnyli. Ssamžny dźeń na ɦamžnym měſtnje druhi puczźowaź do ɦłubiny padźe. Mjeno ſnjeſbożeneho, kotryż je ɦo tehorunja ſaraſył, njeje hiſchcźe ɦwěſcźene. — Pola Meiringenow w ſchweizarſkich Alpach ſtaj młodaj ſchwajzarſkaj puczźowarjej po 50 metrow wyſokej ſcźeńe dele padnyłoj. Wuthowanſka kolona je cźełe wotnjeźła.

* **Żeleźniſke njeſboże.** Na dwórniſchcźu w Pakulencźe w Greifenhagenſkim wokrjeżu w Pomorſkej je ɦjakt wjecźor tworowy cźaɦ do tam ſtejacźeho wozbowneho cźaha ſtorcźił. Dwaj puczźowaraj a cźahowy wjednik wozbowneho cźaha ɦo cźełko a 1 ſ puczźowacźych lohko ſranichu. Se Schćerczźina pſchiwjeſe pomozny cźaɦ ſekarſku pomoc. Pſchi njeſbożu jane wozy ſ kolijow njewuſkoczźichu ani wjetſcheje ſchkody njenaſta.

* **Semjerźenje w połodniſchej Franzowſkej.** W Dromeſtim wokrjeżu w połodniſchej Franzowſkej je ɦo wobydleŕſtwo połſednje dny wojpjet je ſemjerźenjom traſchito. Wo wɦu Rouſſes ɦu ɦo murje tamniſcheje ɦyrkwje roſpukale. Schuliny wuɦeń je ɦo ſaɦɦypnył. Też druhe twarjenja ɦu ɦo wobſchkodźile. Dźeći ɦo ſ dźela pod ɦokym njebjom roſwuczźuja. Wobydlerjo ɦu ſ domow cźekli a pod ɦokym njebjom pſchebywaju. Wojeſta wyſchnoſcź je jim 100 ſtanow połſtała, ſo bychu pjched deſchcźom wuthow měli.

* **Wapor wědomoſcźe.** Jendźelſki radioſpytnik Henry König je na tak wumrěł, na kotreż je pichł ɦwojich wědomoſtnych dźełach ſhońł. Hižo dleſchi cźaɦ wědźeſche, ſo ɦo njemóżeſche wuſtrowicź, tola dale dźełaſche. Wón bě połędni żiwy ſ 20 wucźeżnzow, kotſiž ſwoprębka ſ knjenju Curie hromadze dźełachu, kotraż je radium wuɦłędźiła. Henry König je potom wuɦłędźił, kak ɦo radium po naſtuńſchim puczu ſe ſemje dobycź dawa. Też natożenje radia na zyferniki cźaɦnikow ma ɦo jemu pſchipiſacź.

* **Wulki woheń w amerikaniſkim mějeſcu.** W pſchiſtamnym mějeſcu Newburyporcźe je ſapuſcźazy woheń ſakhadźał. Wobucźowa fabrika, pißatnje a bylderinja ɦu ɦo wotpalike. Schkoda wucźinja nědźe miljon dollarow.

Wěſćenje

Stejeſchćej ɦrjedź pohrjebaſchcźa pjched ſtarej, ſchćerkej żyrkwju, Krystof, tótka, a Schiman Domaſchka, bohaty rěſnik ſe wſy. Wjeczorne ɦłónżo ɦo pſches mrócźele dobywaſche.

„Cźehodla ɦo ɦłupi ludźo jenoż pjched ɦmjercźu boja?“ rěſnik prajiwſchi ɦlinu wot ɦwojeju cźeſćeju ſchkórnjow wotſchahowaſche.

Krystof, tótka, ɦwoju trubku ſ ɦuby wja. Ale ɦiſchcźe prjedy haczź móſješe wotmołwicź, ſakwicźachu wrótka a na pohrjebniſchcźo pſchińdże wudowa Kraŋzowa. Pſchińdże ɦebi po naɦnjecźenu trawu. „Dobry wjeczor, Hana!“ Krystof ſawołakwſchi ɦebi ſ tym wotmołwu ſalutowa.

„Wona ɦjazy dołho njeczźini“, Schiman Domaſchka rjekny, „je ſkerje lépje ſa nju. Schto dha tajki cźłowjek wot żiwjenja ma? Njepłacźi mi hižo tři měſazy dołho ſaneje danje, ſkerje jenoż ɦmorje, dokelź pod ſchkitom podruźnikow ſteji. Haj, ja też k temu nimam, ſo móɦł roſdarjecź. Dyrbju ɦladacź, jo ju ſ jej dźećźimi ɦwon doſtanu — pſchetož płacźicź tola njemóże — to ɦno wěm! Najlépje by ɦyło, Bóɦ luby Knjes by ju bórzy k ɦebi ɦwał.“

„To ɦno budźe naſch Bóɦ luby Knjes ɦam wědźecź, ſchto ma cźinicź.“ Krystof pomaka wotmo'wi; „a ſchto budźeſch potom ſ wbohimi njeboɦtakami?“

„Budźe ɦo gmejna wo nje ſtaracź dyrbjecź!“

„Hm!“ tótka ſcźinjiwſchi wulke mrócźele ſe ɦwojej trubku pachaſche. Potom nadobo rjekny: „Haj, haj, nichtó rjeż njemóże, ſchtó budźe dźeſe żiwy, Hana abo Knjes Domaſchka.“

„Schto?“ ɦo rěſnik nimale roſhori, wuſpinu ɦwojej ruzy a bjeſche ɦebi na ſchćerke wutrobno, ſo by ɦopakaſał, kak ſtrowy a ɦyłny je.

Ale tótka ſ pokhmurjenym cźołom k ſemi ɦladaſche: „Tehodla cźłowjek tola rjeż njemóże, ſchtó dyrbi najprjedy wumrěcź.“

Rěſnik chżyſche ɦo ſaɦmjecź, ale njemóżeſche tola tenun ſadźeŕwacź, ſo jeho ɦuɦaza koża pſcheběża.

„Rjeże derje — hdyż cźłowjek wſchitko wě!“ Krystof ɦwoje mɦźle dale pſchedbjeſche a wjeſche ſ ɦłowu, jako njemóɦł, ſchtoż wědźeſche, ɦam prawje wěricź.

Rěſnikej pót na cźoło ſtupaſche. Wopſchiɦahaſche tótku, jemu wſchitko rjeż, ſchtoż wě. Tón ſ ɦłowu tſchaɦeſche: „Rjeże derje, wſchitko wědźecź, móɦło ɦo lohko ſtacź, ſo cźi potom piwo wjazy njeɦkłodźi.“

Rěſnik pak njepuſtſchći, a ſtónczńje tótka ɦłuboko ſdychnywſchi ſakaſchłowa, ſaźehli ɦebi ſnowa ɦwoju trubku a ſapocźa:

„W nowołětnej nozy, ɦdyż ſ wěſe ſtupach, minoɦo ɦobźinoneho wohladach. Rěka, ſo cźłowjek w nowołětnej nozy ludźi, kotreż tute léto hiſchcźe wumru, na pohrjebniſchcźo krocźicź widźi. A woni tak jedyn ſa druhim krocźa, każ potom wumru!“

Rěſnikej ɦłiny na jaſyku wokiɦnychu, jako ɦo nětko, poſdaźnje bjes ſajima, woprascha:

„Nó, koho dha ɦy widźał, tehdy w nozy, Krystofje?“

„Wocźak jenoż ɦwilku, Schimanje, ɦnydom cźi rjeknu. Hdyż takle ɦ wěſe dele pſchińdźech a ɦo ſchiżniſchcźu wotɦrjedź pohrjebniſchcźa bliżu, tu . . . tu nadobo Hana pſchede mnu ſteji a potom woteńdźe. Ja ɦwojim wocźam njewěrju, ſchtó hižo ɦomaku po ſchcźeżźy kroczźiwſchi ɦo pohrjebniſchcźu bliżi?“

Telegrafowany wobras wo wulkim wohnju w Chikagu.

W Chikagowſkej rěſanſi je wulki woheń wudyrił a ɦo na wjele ɦwarjenjow wupſcheſtrěł, kiž ɦo wotpalichu. Tſjo wohnjowi wobornizy ɦmjercź namakachu, iſt wobɦoby ɦu ɦo ſhubiłe, ſo ɦo dozyła ſe 6 ɦmjertnymi wopokami liczźi. Sta ludźi ɦu ɦo wopalike. Naſtata ſchkoda wucźinja nědźe 25 miljonow dollarow.

„Nó, schtó dha?“ so ſ pukotatej wutrobu, nimale bjes dycha, rěſnik wopraſcha.

„Knjes Domaſch ſam“, Kryſtof ſchepnywſchi wulke mróčzele pachaſche.

„Rjeczi ſu žonych hłupych žortow, Kryſtofje —!“

„Žorty — žorty — schtó ſ tajkimi wězami žortuje? Ja dže ſam wěricz njemóžach. Hana, haj — mój božiczko, Hana je ſe ſwonym tradanjom hižo živy koſczołowz — haj, hacz dotal je ſo pſchezo hiſchcze dopjelniło, ſo człowjekaj, kotrajž ſo w nowołětnej nozy pſchi pohrjebniſchczu ſetkaſchtaj, bórzy ſa ſwobu wumrěſchtaj. Haj, pola Boha njeje žana wěz njemóżna!“ Kryſtof ſwoje hróſbne wěſchczenje ſtónczjiwſchi hłowu ſchtili.

Rěſnik tk hacz do malušchka wobłědnył.

„Tak dyrbju hnydom po Hanje wumrěcz?“ ſo ſ tſcheſotatym hłoſom wopraſcha.

„Tak je ſo hacz dotal nětko wſchudże dowjelniło!“ Kryſtof ſ ramjenjomaj ſczahuje měnjeſche. Potom nabobo hłowu poſběže, pohlada na rěſnika a pokraczowaſche: „. . . . ale Hana njedyrbi dže nětko hnydom wumrěcz. Może dže ſo ſaſo ſhrabacz — njedyrbi-li ſo tak jara wo ſwoje wobe njeſbožatka ſtarocz a ma-li ſama ſaſo ſo prawje najſrjeſ a napicz . . . Lékař dže je měnił, ſo je tak daloko ſtrowa, na wutrobnju ji niczo njepobrachuje a wutroba hiſchcze derje dżěła . . . jenož na poł ſahłobnjena je.“

Rěſnik roſpominaſche, běſche widżecz, kak ſe ſobu wojewaſche. Potom wuſtorczi: „Ja dže rad pomham, jeno ſo njeby wſchitko tak ſmjerecz drohe było . . . a na wſchém poſledku mam hiſchcze hubjen wdżak . . .“, ſtaroſczijwje rjekny.

„Schto chzeſch ſ pjenſami, hdyž dyrbiſch wumrěcz?“ jemu Kryſtof wobmyſlicz da.

Jara cżeſkeje wutroby ſo Schiman Domaſchka ſ tótku roſžohnowa. Kryſtof, tótka, ſo ſaſo ſwojemu dżěłu pſchiwrobrocżi . . .

poda ſo, ſo ſo bohaty rěſnik Schiman Domaſchka na khudej Kranzowej ſ wulkim ſpomoſerjom ſta. Hana widżomnje druhi, ſtrowiſchi napohlad doſtawaſche. Tež dżeſi ſ cżażom cżerwjene liczka doſtachu a běchu na njedżelach runje tak pěknje ſdraſczene, kaž hólzy a holzy pjekaſkeho miſchtra.

„Kak mózejch ſo tola wo człowjeku mylicz“, Hana pſchichodnu ſnyu ſkładnoſtnje ke Kryſtofej rjekny, kotryž ſo runje hotowaſche, hotowy row ſprózniwje ſ deſkami wutykacz. „Jenje njeběch ſebi pomyſlila, ſo je naſch rěſnik Domaſchka tak dobrocżiwy człowjek. Mózu rjez, ſo mam ſo jemu ja a moje dżěcži ſa żiwjenje dżakowacz!“

„Tak, tak“, Kryſtof ſamórcza, ſakuſuju do trubki a ryſeſche dale. uk.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Die Dorfſtraße in Großdöbſchütz wird wegen Beſchüttung vom 23. bis Mts. ab während der Dauer der Arbeiten geſperrt. Der Fahrverkehr wird über Berge gewieſen.

Bautzen, am 22. Mai 1934.

Die Amtshauptmannſchaft.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Der Gemeindeweg von Weißig nach Zſchornau wird vom 26. Mai ab bis vorausſichtlich zum 2. Juni 1934 wegen Straßenbauarbeiten für allen Fahrverkehr geſperrt. Der Verkehr wird über Miſtrich verwieſen.

Kamenz, am 22. Mai 1934. **Amtshauptmannſchaft.**

*

Am 24. Mai 1934, vormittags 10 Uhr, ſollen in Kamenz — Sammelort: Kaſerne, M.-G.-Gebäude — verſchiedene Möbel, Radioapparat (Telefunken, 3 Röhren, mit Netzanſchluß und Lautſprecher meiſtbietend gegen ſofortige Barzahlung verſteigert werden.

Der Gerichtsvollzieher beim Amtsgericht Kamenz.

Najnowiše z cyłeho swěta

— Pſchi mojezje Boſchtownje w Sakſkej Schwizy ſwjatkownicku hapiſkarka ſ Halle ſmjertnje ſnjeſbożiła. Wona bě 30 metrow hłubokeje ſtatoby padże. Na ſwoje cżeſke ſranjenja ſa nětkotre hodżiny wumrě. Snjeſbożena běſche ſo najſterje na kromu mojſa ſtyduła a ſtawajo ſo wobżunyła.

— W Miſchnju ſtaj Drježdżanſkaj mandżelſtaj druhi dżeń ſwjatkow ſ motorſkim kolom ſnjeſbożiłoj. Wonaj na rózku dróhow do Drježdżanſkeho wojobowcho auta ſrażyſchtaj. Mandżelſka ſ pukniſnym nopom morwa leżo woſta. Mandżelſkemu ſo lehorunja nop puknu, wón na to w Miſchnjanſkej khorowni wumrě.

— Pſchi ſwjatkownym napſchemoſtanju ſ płachtakami létadłami w Laucha pſchi rěcy Unſtrucze w Durinſkej ſej ſo cżeſkej njeſbożi ſtałej. Jako wěſzom płachtatych létadłow pornjo ſebi leżeſche, 19-létny Bitterfeldſki létaŕ ſe płachtatym létadłom Jagſtádt we wyſokoſczi 80 metrow ſ druhim létadłom ſrażi. Jagſtádtowe létadło ſo ſwórczi a roſbi. Létarjej ſo nop dwójży puknu, na cżož wón ſa nětkotre mjeſnicziny wumrě. Druhi dżeń tam ſaſo létadło w powětrju do ſo ſraſyſchtej. Jene ſo ſwórczi. Lipicżanſki létaŕ ſo tak cżeſko ſrani, ſo w nozy wumrě.

Towaſtwowski powěſtnik.

Do Serbow. Stóž chce ſo na jězdże k pasionskim hram w Hornim Oberannmergawje a k bayerskim jězoram wot 9. do 14. julija wobdźělić, njech ſo w Smolerjec knihańi abo pola k. wyššeho wučerja Słodeńka w Pančicach bórzy zamołwi, hdyž wšo nadrobniše zhoni. Prospekty ſo tež w Serbskej knihańi za zajimcow wotedawaju.

Rakecy. Serbske tow. „Lipa“ ma příchodnu njedźelu 27. meje popołdnju w 4 hodź. pola Hönčec swoju měsačnu zhromadźiznu. Dla ważnych wuradźowanjow so bohaty wopyt wočakuje. Předsydstwo.

Hdżež mużo hospodaŕa

Wjeſ, w kotrejž mużojo dżěła żony ſaſtawaju, hač ſamo cżeſcheńkow dobładuja, namakamy we Wyſokej Khońe, w krajiniſch, nad kotrejž je ſo nuſowy ſtaw wuprajił. Wjeſ rěka Dalherda a je ſnata jako wjeſ drjewowypakow. We hłownej wěſy tam kjiżu, ſchatowe kłamoŕa, muſlicżki, ale też derje radżene drjewjane klanki po rhońſtim waſchnju dżěłaja. Rosnoſchowacz dyrbja tute wěſy potom jenicżaj żony. Wone kraj daloko a ſchěroko kołowoko pſcheczahuja, ſ pleczenym koſchom na khribjecze, kotrež je wyſoko nakopjeny. Kóżdu pónđelu rano żony na dwórniſchczo cżahnu, a wjeſ je potom zły tydżeń nimale bjes żenow. Hakle ſobotu ſo wone wrócżiwſchi pjenjeſy ſa pſchedate twory pſchinjeſu, kotrež mużojo ſhotowichu.

Mużojo ſu zyliczki tydżeń ſami doma, dypaja a rěſoja nowe wězy ſ drjewa a cżinja pſchi tom hołpſu. Sobotu potom rjedża, pſchetož mużojo na to hladaja, ſo by dom cżiſty był, wrócżili ſo żona a macz. Dalherdaſke ſijo a pſchedewſchém rhońſke měſchawy ſu ſcheroko ſnate dla ſich kajkoſcze, dżěkaju ſo tola ſ twjerdeho bukowego drjewa, kotrež w tamniſchich ſlěkach roſcze. W dwójnjiſkich cżahach mnoſy ſ tutych rhońſtich drjewowypakow ſe żantżnym wołom, ſe żonu a dżěcżimi, do ſwěta wucżahaju; pſchihodżeju ſdżěla jara daloko po Němſkej a wutwoſtachu hyšto měſżazy dołho. W ſrudnym cżaſu poſledních lět wſchak je tute rjemjeſło zyłnje wróczo ſchło, a ſnadny wobrot dowjedże wobłhod ſaſo k nałhribjetnemu koſchej. j.

Cylindaŕ

Drohoklamaŕ John Hetherington w Londonje běſche pŕeni muż, kiž w zylindaru khodżeſche. Sawjedżenje tuteho noweho nahłowjazeho pſchiſtrjeja wſchak jemu małowjeżela wunjeże. Tule ſwójſku trubu wubłaſowſchi pſchiſchcżowkachu a żony do wonworý padnychu. Wumyſlenje dyrbjeſche ſo dła „każenja kraineho měra a ſłudżenja ſwjatneho ſbożka“ pola wyſchſcheho měſchczanoſtwa ſamołwiło, a we wułkuże rěſkaſche, ſo je tuta nahłowjaza pycha „je tenu wumyſlena, ſtrachocżiwych ludźi naſtrożecz.“ To bě w lěcze 1797. Ale ſchtyrjezeſi lět poſdżiſcho běſche tónle klobuk wodżecze na hłowu ſa zylu generaziju a je pola Oxfordſkich a Etonſkich ſchulerjow, kaž też pola Londonſkich pohonczow tradizionelny woſtak. Do człowjekow, kotrejž ſo tothole nowego klobuka grawowachu, też dżiwuſchcze płuſchcheſche, kotryž pod titulom “Anti Top Hat” nowini wudawaſche, kotrež ſe wſchej ſaſtałoſczju pjeſczijwo zylindram wojołwaſche. Hdyž tutón njepſchecżel zylindra wumrě, wón we żiwotej poſledniej woli ſwojemu nimrjel letnu rentu we wyſokoſczi 2000 puntow peſtaŕi, ſ wumněnjenjom, ſo wón pſchecżiwo wyſokim klobukam dale wojuje. Nowina dale wukhadżeſche, wjeſ jenož we tſjoch eſemplarach, ſ kotrychž dwaj wukonjeſ wotkłaſanja hacz do dżeńſnjiſchego dnja doſtawa, dokelž je ſa dopjelnjenje poſledniteje wole wotkłaſacżela ſamołwity. jm.

Nawěſtki w Serbskich Nowinach

maja za kóżdeho pŕecy wuspěch!

W znamjenju noweho ducha

ludźom dżěło dawać a jich w dżěle měć a nimo toho sobudźěłowjekam radoſć cżiniť, to je naſa najwyſſa kazanja a w tutym zmyſłu jězdźimy z naſim pŕedewzacżom po němſkim kraju:

Circus bratr. Belli

Na wobmaj ſwjatkownymaj dnjomaj kaž też ſwjatkownu wutoru a ſrjedu zapoczatk pop. 1/4 hodź. a wjecżor w 8 hodź. Wobſtarajće ſebi z cżaſom khartki doprědka w pŕedpŕedawanju za zniżenu płaczinu w Wellerec knihikupſtwje, Sulska haſa 9

Połojcżne płaczizny za dżěci, wójnſkich zranjenych, małych rentnarjow a ludźi bjez dżěła na wupokazmo.

Caritas-Předstarosć

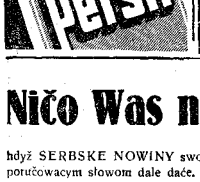
(Caritas-Vorsorge)

dźakuju ſo z tutym za wupłaczenje 82.— hr. posmjertneho pjenjeza za moju zemrěłu mandżelſku, hačrunjeż bě hakle ſo jeniczki prinoſk wo 0.50 hriwnow zapłacził.

W Radworju, 22. meje 1934.

Miklawš Henka

Pomocnik w cežkim času — ideal cistoty:

Jězdne rjady „Blitz“

lěcne wudaće 1934

płaczizna 1.— hr.

hromadże z wosebitym zešiwkom za autobusy na pŕedań

w Serbskej knihańi

NAWĚŠTKI

w Serbsk. Nowinach

maja dobry wuspěch

K swjedżenjam

našich serbskich towaŕstwow

znamješka, khorhojki, zastupne liſciki programy, plakaty do pletwow a wěncow

atd.

w Serbskej knihańi

Gardiny

cznjnjeſko derje a płaczizny hódno pola

Kurta Erlera w Budyšinje na Žitn. wik. 28

Starši srěnk

kiž może derje syc, ſo za tarifnu mzdu pyta.

Kubleŕ Corlich w Jaworje

Na pſchedań

prosata

a

8 kibjatow

ſu na pŕedań w Brěžyncy čo. 20

Wysokoſczelna dohniwa

kruwa

je na pŕedań

w Hórkach čisło 29

Žadajće ſebi

we wšěch korčmach

naše nowiny

Dźěcace kolesa

we wšěch wulkoſcach ma tunjo

Jan Schieback

na Mužakowskej dróhi 4

Čišćerske wěcy

serbske a němske, kaž zličbowanja, liſtowe hłowy, kwitowanja, naóiſče na liſtowe wobalki, kwaſne ſpiſy, ſlubowe khartki, wěrowańſke khartki, ſmjertne khartki, viſitne khartki, pŕeproſenja, dźakne khartki atd.

zhotowja ſpěſnje a płaczizny hódno

Čišćerńja Serbskich Nowin

w Serbskim Domje w Budyšinje

Nicžo Was njecpłaci

hdyž SERBSKE NOWINY ſwojim pŕecelam a znatym z doporuczowacym ſłowom dale daće. Mózemy Was wo to proſyć?

SERBSKE NOWINY wukhadżeja wob tydżeń 6 razow a płaca na mjeſc 1.51 hr.

SERBSKE NOWINY móża ſo na wšěch póſtkich hamtach a też pola naſich dowěrnikow ſkazać.

Bestellschein

(Bitte ausſchneiden und als Drucksache einſenden)

an Verlag **Serbske Nowiny**, Bautzen

Herr .....

Frau .....

in .....

Postanſtalt .....

Wohnung .....

bestellt hiermit die „Serbske Nowiny“ vom 1. Juni 1934 ab. Preis 1.51 Rm.

Datum: ..... Unterſchrift: .....

Serbska knihańa

w Serbskim Domje w Budyšinje na Lawskich hrjebach 4

wobſtara na pŕeče też wšitke němſke knihe po tunich płaczinach

Přiloha k čisłu 117

SERBSKE NOWINY

Srjedu 23. meje 1934

K serbskim horam

Khwatasche we žywjatkownych žiwjatych dnjach mnohi krajan. A ichtó njeje žadosć měł, žo w jehlinowym lěsu runje někto w mejilkim czasu wulkowódowacy? Sawěsće łódły, kotrehoż trapi wschědny dźeń, hrudoba abo khudoba, kotrehoż strowotny staw žada sa poždylnjenjom po žiwěru dokonjanym dźele. A to bě sodne wocžerstwjenje w žiwjatkownych žiwjatych dnjach, najebacy z czasami po roślinach mrócžele procha nimoschuftkich autow a motorskich kolow na dróhach, kiž dyrbjachu žo z czasami pschepreczeć. W lěsu samym pak žiwjenjesche jenož wón jehlinu pluza. Tu bě konz hołka a bubota — žiwjaty měr. A takle pod schtomami žo sameštnicy a žwoje pomasti schmutacy, to bě radosć. Tu czujesche žo žiwój a hyrnjeý hewak pod druhim pschikasom sjat! Tu bě Boża pschiroda, kiž je ja *wschěch žiwoje dary wocžerstwjenja jemak wosschěra, ajehladajch-li ty ja błyschczom, z kotrymž cžowjek rad wschо wobdawa*, schtož je pschirodny raj. Takle bydlom pschi studni pschirody žedzecy je sbožownischo, hacy ju pytacy dyrbjecy w horach a dolinach we wobłuku palazow a hosczeńzow. Niddy nochzyli my Sserbja naschu czichu krajnu hórstu domišnu samenicy i nječim druhim. A njech wona žiwotanje tak czicha, sdalena modernemu žiwjenju tych, kiž maju pschewjele teho, czehož druhi tradaja;

Na naschich žerbskich horach, tam žo nam lubi, tam žo po hołku tydženja a dźeła hłójczta studzi. Wšitke je kóždy po žiwjatkownym wulkecze žo sasu wrócžił do žiwjeho dźela, do domczka a spomina na rjane wokschelnjenje — a dźenża jeho strowi sasu paž serbskich hór sdala, sdobzo nowu žadosć sa nimi. A wšitke, bórzy je sasu wopytanky!

*

Też naschu rjanu czichu holu we žiwjatkownych žiwjatych dnjach mnoho ludu wopyta. Też w jeje kuśle mózesche žo sbožownu czucz a wucžerknycz wschemu holku w selenym lěsnym hajku, z jeho wschelakimi druzinami liscžowych schtomow a kerczkow a najnizschich rostlinkow. Druhdy wschak czi pucz po njezmérnej pésokczanej runinje khěrko wostudły bywa — ale potmo je czim rjeńschо mjes wobydlerjemi hole, jich domczkami a w lubej bjesadze z nimi, kiž sjednocza rad domišny z rasom narodneje drasty a tak domišnu z domišnu czinja.

*

Nasche kraśne Błóta pak nasbonichu w žiwjatkownych žiwjatych dnjach tajki nawal zuzych, so bu jednotliwy jenož z dypkom we wulkej maży. Po tach tam stejachu auta a motorsfe kola a knjezesche tam tak wulkomésczańczanske žiwjenje, so bu ty, mój luby czitarjo, wěsce žo stat jako domjacy z zuzhnikom. Wobawe rěcznischcza běchu pschepławjene i czolmanmi po wusésbożowanych. Haj najczeńsche su tola nasche lube Błóta na wschědnym dnju we wschědnym wobłuku! Potom su wone nam sasu domišna . . . .

Nješto wo pólskim ratarstwje

Pólska je pschewagnje ratarski kraj. Rola a lěs tam zajimujetej 85 proz. semje. Tohodla je tež ratarstwo a lěsnistwo hłownje wobydlerstwo žiwitej. W Pólskej 65 proz. wobydlerstwa wobkrecy i ratarjow. W tym naštupanju w Europje jenož hischcze Ruska a Wuherska Pólska pschetrjechitej. Pólska je potajkim nimale rysy ratarski kraj.

Ratarstwu žo tu wěnuje cžowjek w pjecy milijonach małych hospodarstwach (nje 100 ha) kiž wuczinja do hromady 32 milijonow ha. Dale je tu 35 000 wulkich hospodarstwow wo 29 milijonow ha. Wulkowobydlerstwa zajimuja runje tsecźinu zyłeje semje. To žo wobsebje wusuknje na narańschich pomjesach Pólskeje, hdyž je žo je tym schérila pólska kultura na narodne mészhane wobydlerstwo. Wobsebje žyłne je pólske wulkowobydlerstwo zastupene na Wolynju, wosebo Pinska a Wilna. Tam pólzy wulkowobydlerjo wobsedza nimale 40% zyłeje semje.

Tola też w Pólskej wulke knjeze kubła pomałku wotběraju. S rozdźelenjom wulkich kublow też tam mjeńsche hospodarstwa žo ro mnożeja. To žo wobsebje žyłnje wuskutkuje na psch. w Małopólskej. Też w Pólskej potajkim eksistuje hibanje, powjetschicy liczbu małych hospodarstwow na schkodu wulkich. W poślednim czasu pólske knjezerstwo jara rasnje a samérnje w tym směrje petkupuje. Tak też Pólska po nječim budze ratarski narod.

Žito žo w Pólskej płahuje na schtwórczinje zyłeje semje. Najwažnischa žitna druzina w Pólskej je rožka. Po Ruskej a Němskej Pólska w Europje najwjazy žita wuplahuje. Pólski lud žo hłownje žiwi z rjanym chlébom. Pólska póda žo wobsebje hodzi sa płahowanje rožki, też měrnje chłódne a wlóżne podnjebjo tomu howi. W někotrych pólskich krajach je 40% , huj žanno 70% semje je rožku wobsyknowane. Najmjenje rožki žo namaka w Podolskej, w krótkorańschej Pólskej.

Maćer na lubosć

Lubował hólčik je holičku,
Bjezbóžnu, hordu, dźiwju a złu.

Wot njeho wužada wutrobu
Maćernu — swojom psej za žratwu.

Zabi syn maćer a wutrobu
Wutorže, zo by njesł k holičšću.

Hólčik so zakopny khwatajo.
Wutroba do procha kuli so.

Wona śće wopruša želnje so:
Dźěćo, je ći što zwadźiło?

Na druhim městnje steji w Pólskej wowš. Wón žo płahuje wobsebje w horach, pschedewschém w Karpatach, dale też w Pomórskej a na narańschich pomjesach. Płahowanje wowsa też někak žwituje z płahowanjom koni.

Pschenża, kiž jej žada płódnu pódu, mokre nalécžo a śuche, cźopke lécžo radzi žo najbóle w krótkorańschej Pólskej, potajkim w Podolskej.

Jeczmjeń žo hłownje namoła w powóznej Pólskej, dale też na połoiskich pomjesach. S płahowanjom jeczmjenja je swjasane piwarstwo.

Najbóle wutwite je rólnistwo we Wulkopólskej (wotkoż Pósnanja). Tam žo dźěła z nanajnowocžasnischimi srědkami. Też wo Małopólskej, w nětdyschnej Haliczi móże žo to rjec. W žłutnej Pólskej, kotraž bě do gruntoweje wójny hischcze ruska, je pschewjedzenje rólnistwa sdźěła hischcze jara primitiwne. Najmjenje rólnisty wuwite žu dźe narańsche pomjezy.

Po žitach žo w Pólskej najbóle běrnu płahuja. Wernischcza sajimuja 4% zyłeje semje. Najmjenje běrnow žo płahuje w krótkorańschej Pólskej, dokotž je tam jemja pschepłódza a pschetuczna. Ninto rjaneho thłeła žu běrny najstarowniischa jědź pólskeho ludu. Pólska po Němskej najwazu běrnow naplahuje.

Też płahowanje zokoroweje rěpy je w Pólskej khětro rozschérjene. Tuta rěpa žo wobsebje derje radzi we narańschej Pólskej na tamnej płódnej pódze. Też w nawjecžornej Pólskej je płahowanje zokroweje rěpy jara rozschérjene, dokelž tu ratarstwo steji na jara wyšokim schodźenku.

Len žo płahuje hłownje pschi rěkach, hejduch žo nomaka w Polěkach, jahły wobsebje na Wolynju a dale hcaž k krzednej a hornjej Wiśle. Kukuriza žo najbóle płahuje w krótkorańschej Pólskej.

Potschitkownje žo měri pólske rólnistwo na to, płahowanje žitow tkerje pomjesowacz a rozschérjeny płahowanje wobkopnych płodow, pschedewschém zokroweje rěpy. Też płahowanje stotu žo bóle spěchuje. Pschemyžło, kiž swiżuje i ratarstwom, kaž palerstwo, zokornistwo, piwarstwo, je w Pólskej dosez wuwite a hischcze žo dale rozwiwa. Ratarske organisazije žu najsterje wuwite we Wulkopólskej a nětdyschej Haliczi.

Mucha, wulkomordar strowoty

Naléczo pschinjeske nam czwilu, kotrejež straschnosez najwjetschi dźeł cžłowjekow dożyła prawje pohódnosczicz njewě. So domjaza mucha na žadyn rad tón domjazy towarisch njeje, za kotrehoż žu w prjedawschich czasach mężachu, wschak droje je dźensa powschitkownje znate. Woprawdże ma wona i druhumi pschekantzanzami thromadne so je jedyn i najstraschnischich njepschecželow cžłowjestwa. Domjaza mucha je strowosczi schkódna najprjedy i pschenoschowanjom sapkódkow thorosczje, ke kotrymž mjes druhim tyhuž, paratyfuž, bježza a žuchoczina žłuscheja.

Schtó njeje hižo wobkedźbował, kak mucha wschudże pospa, schtož je se sapkódkami thorosczje pocžesene, wschо morwe a wschо žiwe, so by ko potom na naich talef, na schalku abo pomałku žydła. Na muchazych nohach a kerschcach, kotrejež sa samym wóczkom ani njewidźitch, njesłónczinje wjele sapkódkow thorosczje wiża, kotrejž hjes wobmyślenja žobu zjóżeranz. Muchi pak žu tej indirektnje pobrédnizy thorosczerw, hdyž je swojim njerjadom naschе zrobiny a jédzny grat janschchwarenja. Też njemérny abo nuzemy spar a jeho strowosczi schkódne sczehwki, wobsebje hdyž žo wo dźeczi jedna, dyrbiny muchom pschipisacz. Pschitczinu dosez, je „wulkomordarjow strowoty“ njenowacz a k wojowanju pschecziwo nim namolwjecz. Swjetscha trjebanu dźe jenož ruku wupschetrecz, so bychmy je dożahnyłschi sniczili.

Schwizarski pschirodoswónik je žebi jónu prózu dawał, liczbu muchow wobliczicz, kotrejž wot jeneje jenicžkeje domjaseje muchizy w běhu jenecz „laisony“ pohladźeju. Je pschi tom liczbu swěcził, kotraž je wopraudże hrózon šuchaza a nam psched wocz wjedże, kak mjene je, pschedewschém hižo w naléczu kóždu muchu šnicžicz, kotraž po nas. Muchiza w pschereźku 120 jejkow snjese, zat hłedźeł pschc. W prénim czasu, hdyž je wjedro hišcze jara njepschijomne, nětdże hacz do połozyn hapreje, wschak wjetschina hischcze sajinje; ale hdyž też jenoż 8 czacz muchow žiwjenje wobthowa, a mjes nimi je jenoż połowa muchizow, potom by žo i jich 600 jejkow hacz do 10. meje tola snajmjenischa 200 muchow wuwiło. 100 słoczakow hižo 1200 jejkow snjese, i kotrychž žo hacz do 11. junija snajmjenischa 4000 muchow wuleehnje. Liczimy-li na tutym sakładze dale, potom hacz do krzedź septembra liczbu 7 miliardow 600 milijonow muchow dostanjemy.

Chzemy-li i swójpschem pschecziwo domjazym muchom wojowacz, potom wobkedźbujmy: 1. Wutupjaza wójna dyrbi sapadźicz, tak ruże hacz žo prénje muchi pokasaja. 2. Je wjazy hódne, i czisłotu tennu sadźewacz, so muchi jejka njesu, hacz i połpytami wutupjenja sapoczinacz, hdyž žu žo hižo njezmérnje rosumnożile. 3. Wot strowotnikeho stejnischcza žu krzédki jenoż potom spokojaze, hdyž sadźewaju, so muchi pschistup k wézam namakaja, kotrejž spoczaki thorosczje wopschihijeja. jw.

Wučeř Jan Bartko a čert

Powědał O. W.

(Skónčenje.)

Ale młody Jan Bartko w Delnjej Hórcy do njeho njewěrješe. Přeliwaše so z mudrosću, kotrejež běše so runje na krajnostawskim seminarje do swojeje łačneje duše nasrěbał. Wěrješe do postupa a do mocy cžłowjeskeho ducha. Z cylej wutrobu so horješe za powučenje a rozswětlenje ducha. Dźensa hišće wulcy čescowany, filosofiscy złożeny direktor Dreßler, kotrehoż rukopisy a listy so khowaja we Winje, běše jeho wurjadnje derje zeznamił z Herbartowej paedagogiku, kotruž běše sebi dospołnje přiswojił. Tuž wěrješe do możnosće, ludźi polěpšować a po času, — haj do anděelow přewobroćić. A čertej so směješe.

Młody Jan Bartko wšak běše, kaž směchy to dźensa khrobje prajić, trochu revolucionarneho ducha, kaž wšitcy młodźi wučerjo jeho doby — Jan Wjela, Jan Bohuwěr Mućink, Jan Mjelda a druzy. Kotry hibićiwy, njeléni, zdźěłany Serb to w dobje 1830 hač 1848, mjez dwěmaj revolucionaromaj njeby był! Też najlěpši Němcy to tehdy běchu. Zahorichu so tehdy za ideale, kotrež su so hakle w našich dnjach do skutka stajile. Hdyž běchu Francowzojo w juliju lěta 1830 swojeho krala wulmali, dźěše revolucionarne hibanje přez wšitko europske narody. Pod wliwom tutoho hibanja zběhnychu so skónčaje ze zakonjom z 17. měrca 1832 w našej Łužicy roboty. Ale hišće běše jich dosć předprawow a privilegijow zbyło. A renta, kotruž mějachu někto burja a khěžkarjo swojim knjezam płaćić, běše dosć wysoka a čežka. — Hakle Hitlerowa revolucija je poslednje předprawa zemjanskich kublow wotstroniła. Dźensa jich docyła po zakonju wjacy njeje, je jenož hišće „burow“, a kóždy bur z knjezom na swojim naměrtym „statoku“, kiž jemu nichtó na swěcze wjacy wudrěć njemóże. Tutu runoprawosć serbskich burow z knježimi sebi hižo revolucionarni serbscy wučerjo z Janom Bartkom žadachu. Zjawnje to wuprajichu w małym tydźeńscy wukhadźacym časopisu „Serbski Nowinkaŕ“, kotryž knihikupc Reichel w lěče 1848 wudawaše. Přez njón wěje čerstwy revolucionarny duch. Časopis pisaštaj Jan Wjela a Jan Bartko najwustojniše. Tu so zeznawamy z młodym Janom Bartkom, kajkiž wón też we Delnjej Hórcy běše, a nam, kiž smy jeho jenož znali jako khipreho šćědźiwca, so hori wutroba nad jeho młodostnym zapalom. Njebojazno wón swoje mjenjenja zastupuje a so ze wšej horliwosću wuznaje k swojemu narodej. Wosebje sebi też žada lěpšu zdźěłanosć wjesneho luda! A we swojej wěrje do mocy zdźěłanosće běše potajkim nětdy też w Delnjohórčanskej korčmje wuprasnył, so žaneho čerta njeje.

Wo wulkich sćěhwkach wuprajenja zhoni wěsco też Delnjohórčanski zemjanski knjez sakski komornik baron z R—. Wón so też njemałko zastróža! Scyła njeběše z wulkim přećelom młodych revolucionarnych wučerjow. A po julijowej revoluciji boješe so dalšich revolucijow! — Čerta potajkim pječa wjacy njeje. A njeje wěrno, zo ze swojimi kosydłami wšudžom łaka, při drjewjanych durjach a při złotych, w korčmach a na kemšacej šćežcy. W młodym wučerju Bartku spózna Delnjohórčanski zemjanski knjez nowy wulki strach. Njemałko so nad nim rozhori. Jeho dawno njemóžeše wučuć. „Tón mi našeńcza mojich robocanow! Też wěru chce powróćić. Čakaj, toho chcu wučić do čerta wěrić!“

Da jemu přez swojeho šosarja prajić, zo jemu na přeco zakaza přez knježi dwór khodźić. Jeli zo by so raz na dworej pokazał, by na njeho swojeho psa puścił. „Njech so mje hlada!“

Tak sta so młody Jan Bartko z martrarjom swojeje bjezčertowskeje wěry. Kóždy Delnjohórčan wě, što tajke zakazanje woznamjenjuje. Přez Delnohórčanski knježi dwór wjedże najbližši puć do Dobrošec. Hdyž so ći tón zawrěje, maš po dróży nimale wo hodźinu dłeje nóžkować, doniž tam njedóńdźeš. Sy woprawdże najcežo pokhłostany. — Dołho wšak Jan Bartko pod tutym khłostanjom njeje čerpić trjebał, přetož bórzy po tym powola so jako statny wučeř do Khwaćic, kdźež mějachu rjanu tehdy runje natwarjenu šulu, a hdźež so Delnjohórčanskeho knjeza a jeho psow dale njetrjebaše bojeć. — Wězo běše też wo Bartkowej njewěrje Malešanski knjez farař Jan Křesćijan Naechster słyšał. Ale tón wšak njeměješe za přejara wulki strach, wón běše měrny a rozumny knjez, česćowaše sebi wučerśku wustojnosć Jana Bartka a jemu to dale za złe njewza, derje wědžo, so Jan Bartko hišće cyle wěsće čertowsku móc we swojim žiwjenju spóznaje. Nawopak, chcyše sebi tutoho hódneho serbskeho wučerja we swojej wosadźe zdźeržeć, a tuž so wo to postara, zo je do Khwaćic přišoł. — Z Khwaćic powoła so po někto lětach za kantora do Nosačic, hdźež je z najwjetšim zohnowanjom skutkował.

Njewěm, hač je so Delnjohórčanskemu knjezej poradźiło, młodeho Jana Bartka k wěrje do čerta přewobroćić. We tym wšak mi mój njeboh nan, kiž běše z naslědnikom Jana Bartka na Khwaćićanskej šuli a z jeho přećelom, njeje ničo wěstcho powědał. — Ale ja so boju, zo — je.

To pak cyle wěsće wěm, zo sebi po jeho zbóžnej smjerći po našeho sprawneho pilneho prócowarja njeje čert, ale Boži jandźel přišoł.

Sěrik, měrik, bałdrijan

Jazyčki.

Jazyčki su jara wšědne a njenahladne rostliny, kiž dže nichtón zańć nima. K čomu drje tež je tajka wšědna njerodź, kiž wšudźe rosće po mjezach a přěrowach, při pućach a płotach a na suchich ładach! Tón, kiž takle mysli, so jara myli. Jazyčki, po němsku „Wegerich" a po łaćansku „plantago" mjenowane, su jara dobre zela, haj bjez dwěla nanajlěpše mjez našimi hojatymi rostlinami. A při tym tež hišće najhusćišo so namakaja. Tuta rostlina sćěhuje člowjeka wšudźe po cyłym swěće. Indianćenjo w Ameriey tehodła ju mjenuja „stopu běłeho wobliča."

Jazyčki su přecy hižo sławnu rólu hrałe w ludowym lěkarstwje. Starogreksey a staroromscy lěkarjo sławjachu hojacu móc tuteho zela. W starych zelowych knihach srjedźneho wěka so tuta rostlina často mjenuje.

Mamy pola nas něšto družinow jazyčkow. Najwšědniši je wulki jazyčk, zwjetša putnik mjenowany, dokelž hłownje při pućach rosće. Ma khětru šěroke łopjena, z čimž so rozeznawa wot druhich družinow. Dalša družina, kiž ma trochu wuže łopjena, je wowči jazyčk, kiž bóle na łukach rosće. A třeća družina, kiž bóle pola nas rosće, je husacy jazyčk abo rancyhojowka, kiž ma khětru wuzke łopjena. Na wysokich horach rostu hišće dalše družiny jazyčkow, kiž su skerje hišće lěpše, ale dokelž tych w Serbach nimamy, dyrbimy so spokojić z naspomnjenymi třomi družinami. Najsłabši je wowči jazyčk.

Z jazyčkow móžeš cyłu rostlinu trjebać: korjeń, łopjena, kćenje a symjo. Tuto zelo počišćuje krej, płuca a žołdk. Hodźi so potajkim za ludźi, kiž maju mało abo njećisteje kreje, słabe płuca, słaby hłós. Je za błěduškow a kašlakow, za wumpjeratych a lišawatych. Też słabym a kiprym dźěćom jazyčki pomhaju.

Z jazyčkow móžeš jara dobry drějak připrawić. Zelene abo měšane zela wariš hromadźe z něšto jechiběrnami abo zelenymi jałorcowymi halužkami tři hodźiny w kótle z wjele wodu. Potom so zelo wusypa a wotwar so hromadźe z cokorom hišće znajmjeńša dwě hodźinje dołho zwarí. Tutu brěčku pjelniš do karanow a stajiš je do pincy. Drějak ma so wosebje rano naćwutrobu pić. Tež pře bolenje zubow pomba a při tym jara derje słodźi, bohužel pak dołho njetraje.

Wděz wóžeš też ze sušenych zelow čaja nawarić. Stóž ma suchoćinu, njech jazyčki pije hromadźe ze płucnikom abo módrymi klučikami a to kóždy wječor šałku.

Też zwonkownje jazyčki pomhaju, na př. pře bolenje zubow. Mas potom łopjena žuć abo z wotwarom sej hubu zwupłuskotać. Dale łopjena zmjećene na rany położene tute hoja. Też hdyž je će wosa kłóła abo pos kusnył, su jazyčkowe łopješka wubjerny srědk.

Tuž won z korbikom a nožom a zběrajće jazyčki!

Pijće serbski čaj!

Naš pěsnjeŕ Handrij Zejleŕ drje ze znatym khwalospěwom kofej wosławi, ale su tola ludźo, mudri ludźo, kiž so tak jara za kofej zahorić njemóža a jemu wšelaki škódny wliw přicpiwaju. To wšak je wěste, zo stajnje wuživanje sylneho kofeja runje jara strowe njeje. To samsne skónčnje płaći też wo čornym čaju.

Naši serbscy ratarjo a dźěłaćerjo wšědnje kofeja pić njemóža, dokelž jim to móšeń njedowoła, dyrbja so spokojić z jećnym abo žitnym kofejom, kiž je tuńši a strowši, byrnjež też jara derje njesłodźi. Hłowna wěc, zo je židki a mokry. Hišće tuńši a přede wšěm strowši a też słódniši napoj maš, hdyž sej ze zelow nawariš „serbski čaj". Podam tu měšeńcu čaja, kiž hodźi so wšědnje pić, kiž je jara strowy a ničo njeplaći. A wam přeradźu, zo tutu měšeńcu hižo pjatnaće lět dołho piju rano a wječor, k snědanju a k wječeri město kofeja, kakaw abo čorneho čaja a zo w tym času hišće ani lěkarja trjebał njejsym.

Potajkim, tajki wšědny swójbny čaj wobsteji hłownje čerńjowych jahodow, malenowa a potrawnicow (*lěsnych truskalcow*). K tomu so přidawa něšto mjetlički, po připadźe też babyduški abo hermančika, po tym, kajku słódź radšo maš. Derje by też było, přidać kćenja pětrklučow, kiž jara derje słodźa a jara strowe sn. Tola we Serbach te prawe lěkarske pětrkluče njerostu, ale jenož w Žitawskich horach. Nimo toho je zakazane pětrkluče šćipać, tuž dyrbimy sej wobeńć bjez nich, njechamy-li tajke pěstować w zahrodźe.

Z čerńjowych jahodow a malenow směš wzać jenož młódne łopješka a młode khmuty, stare njesłodźa. Tajki čaj móžeš wězo też z cokorom pić. Wón njerozhorja, a čuwy skruća a změruje.

Wšu česć Handrijej Zejlerjej, ale hdy by sławu spěwał jako woprawdźity „zelef" serbskim zelam, by tola hišće był sławniši.

Sport

Pančičansey hólcy přećiwo Radwořskim hólcam 3 : 3.

Druhi dźeń swjatkow w Pančicach najmjeńši Radwořćenjo pobuchu. Popołdnju na 2 hodź. běše zetkanje postajene. Zmužiće a njesprócniwje wojowaštej wobě mužstwje. Žane nocheyše podležeć, zo so hra z 3 : 3 skónči. Radwořskim so čestne wrota zmóžnichu. Najlěpšej z hosći běštaj wobaj Nawkec. Pola klóštrskich pak Beno Glawš. Sudnik knjez Ansorga z Kukowa bwizdnješe k najwjetšemu spokojenju.

DJK Radwoŕ II. — DT Pančicy II 0 : 11.

K najmjeńšim přizamkny so hnydom druhe mužstwo. Hnydom na spočatku běše widźeć, zo njejsu Radwořscy tutemu mužstwu zrosćeni. Nimale běchu 10 mjeńšinow nimo, wuhwizdachu so prěnje wrota na stronje hosći. Jako sudnik Radwořskim khłostanje z wutřelom napołoži, sćěhowaše druha rana. Lud pěćinaše być njeměrny. Swarješe na wrótnika hosći, kiž njezasłuži sebi w tutym mužstwje hrać. Na zhromadnym hraću pola wobeju stronow pobrachowaše. Hdyž njeby Radwoŕ dobreju zakitarjow měł, by so wěšće ličba wo něšto powjetšiła. Pola našich so wosebje wuznamjenješe Wawrika, kiž sam na 4 wrota třeli. Jeno wrota za druhim łětachu, tak zo so 0 : 11 z dobyćom za Pančicy skónči. Wěšće Radwoŕ we přichodze lěpšich muži zestaji, zo by swoju ranu we Pančicach narunał. Wuzběhnyć ma so, zo je Radwořske mužstwo zwjetša z nowymi hudźimi hrało, kiž njeběchu n atajkeho napřećiwnika zwućeni. Nadźijomnje so tole w přichodze naruna!

DT Pančicy I porazy DJK Radwoŕ 3 : 0.

Nětko sćěhowaše posledni a zdobom najzajimawši wustup. To běše so dźě wjele wjacy přikładowarjow zešło. Halštrowski sudnik da znamjo k započatkej. Horce wojowanje so wuwi. Na spočatku so zda, jako by DT přěhrać dyrbjało. Tola po 35 mjeńšinach so hra přećisny. Tu sedźachu prěnje wrota na stronje DJK. Tutón připad skrući wobě mužstwje. Nětko Pančanski wrótnik połnej rucy dźěła. Bórzy na to přiwobroći so tuto dźěło Radwořskemu. Zakitarjej rjekowscy kóždy napad wotrazyštej. Też wrótnik Brankač dźeržeše, štož so jenož hodźeše. Bohužel so próca Radwořskich njemytowaše, přetož ani jeničke wrota njebuchu jim popřate. Njeběchu na tute wuzke sportnišćo zwućeni. Móžachu jara dobru kombinaciju, tola přez daloke a sylne wutrěły, ječeše bół přez njezy. To běše najwjetši zadźěwk hosći. DT, hačrunjež nowozestajene mužstwo, běše na swojim městnje. Jich wosebitosć běchu wupady, kiž so njebyechu w Radworju zawěšće wupłaćile. Hačrunjež je Radwořske mužstwo přěhrało, je tola swojeho muža stajiło a w Pančicach zajimawu hru poskićiło. Zawěšće njeje wopyt Radwořskich w Pančicach posledni był.

Radio

Sćtwórtk, 24. meje hłychšimy:

Königswusterhausen: Nimo šnateho wjchźenjeho programa: 19,40 Awstrijska. 20,15 hodźina naroda. 21 hudźba na staršich nastrojach.

Lipsk: Nimo šnateho wjchźenjeho programa: 11,20 hłužba na ludźe w šmyšle statokoweho šakonja. 14,45 zwěrjata našcheje domizny. 17,30 wo němskich pichrobespytnikach a lěkarjach. 18,20 dujerski konzert. 20,15 hodźina naroda. 21 nowa hudźba žiwych komponistow.

Hišćeje wažne i dujowego programa: Wróćisław 21: studencja spěwaju. Frankfurt 21: wjeselcžijnowa hudźbna hodźina. Mnichow: 21 Bruckнerowa 6. šimfonija w A-dur. Praha: 19,30 Šmetanowa opera „Čžertowa sćěna". Budapešt: 19,30 opera „Barbér je Seville".

Hospodarski rozhlad

Sesrjedu, 23. meje 1934.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,492	100 pólsk. złotych	47,25
1 jendźelski punt	12,78	100 českosł. krónow	10,43
100 šwajc. frankow	61,27	100 franc. frankow	16,50

Barlinjska burja njepolitiscjeńe wčjera hinajchi napohlad hač do pichstawki žwjatych dnjow. Tola žo kurjy někotrych akcijow itruczowachu, wjeso někotre žo też trochu seńtabichu. Też wiki rentowych liscjinow njepokazowachu wjetscheho pchemjenjenja.

Barlinjske žitne wulkowiki žo wčjera hilchcje jara žnadnje wuwichu. Žita žo powschitkownje mało postiscjeńe. Rožka žo lěpje pschedawaschе hač pschenica. Muka wobtkowa też po žwjedźenju mězne wiki. Wowš žo jenoš ža wuńoke ptacjinu politcjeńe, wón žo też jara skedźbne kupowaschе. Jecjmjenjowe wiki njemězachu wjele žiwjenja.

Wčjera ptacjeńe w Barlinje zentnar

pšenicy: 9,80—9,55 hr., rožki: 8,30 hr., jecjmjenja, nalktnjeho: 8,30—8,55 hr., wowša 8,10—8,35 hr.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolljowe symjo po tunj abo 1000 kg hewak 100 kg
Płaćizny po złotej hriwnje.

	22. 5.	18. 5.		22 5	18. 5
Pšenica	—	—	buny	8,10-8,90	8,10-8,90
rožka	—	—	woka	7,00-7,50	7,50-7,90
jećmjeń, nal.	157-162	157-162	módre lupiny	5,85-6,35	5,85-6 35
ječmjeń	—	—	žołte lupiny	7,60-8,40	7,60-8,40
wows	171-176	162-167	zeradella	7,75-8,75	7,75-8,75
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenč. muka	27,00	27,00	lany wosušk	5,55-5,60	5,55-5,60
ržana muka	23,25	23,25	such. truhanč.	5,20	5,20
pš. wotruby	11,75	11,75	běrnj. kruški	6,90-7.00	7,00
ržane „	11,25	11,25	syno, 50 kg	1,60-1,90	
rapa			ržana słoma	0,50-0,65	
hróch, Viktor.	20,0-22,0	20,0-22,0	pšenč. „	0,30-0,40	
lane symjo	—	—	wowsna „	0,40-0,50	
pjeluški	8,00-8,25	8,00-8,25	ječna „	0,40-0,50	

Płaćizna za pšenicy za wupłodźenja 188 191 193
Płaćizna za rožku za wupłodźenja 157 160 162

Płaćizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

Wutoru 22. meje 1934 Płaćizny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 69

Połnomjasne, wukormjene, najł. rěznje hódnosće młode	33—35
Starše	30—32
Hewak połnomjasne, młode	27—29
Starše	25—27
Mjasne	—

Byki: 321

Młódše mjasne, najwjetšeje rěznje hódnosće	31—
Hewak połnomjasne abo wukormjene	28—30
Mjasne	24—27
Snadnje wuwile	—

Jałojcy a kruwy: 215

Młódše połnomjasne, kruwy najwjetšeje rěznje hódnosće	27—29
Hewak połnomjasne abo wukormjene kruwy	24—26
Mjasne kruwy	20—23
Snadnje wuwite kruwy	14—18
Połnomjasne wukormjene jałojcy, najwjetš. rězn. hódnosći	30—34
Hewak mjasne jałojcy	26—29

Wowcy: 323

Najlěpše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	42—45
Sréńe kormjene jehnjata, starše kormjene borany a derje wuwite wowcy	36—40
Mjasne wowcy	30—35
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	—

Celata: 1575

Najlěpše kormjene čelata wot cyca	48—53
Sréń e kormjene čelata wot cyca	40—47
Snadnje wuwite	33—38
Najšpatnišе	25—32

Swinje: 3967

Tučne swinje, přez 3 centnarje čežke	37—38
Połnomjasne swinje wot 240 hač 300 puntow čežke	36
Połnomjasne swinje wot 200 hač 240 puntow čežke	34—35
Połnomjasne swinje wot 160 hač 200 puntow čežke	33—34
Mjasne swinje wot 120 hač 160 puntow čežke	31—32
Rancy	29—33

Wiki we swinjoch běchu hubjene, we wšěm druhim skoće sréńje.

Zamołwity za spisaćelski wobsah: A. Dučman, za nawěšćki dr. J. Cyž, wobaj w Budyšinje. D. A. IV. 1934: 2385.

Wulke manewry ſ tankami w Belgiſtej.

Na belgiſtim wojerſtim ſwuczowaniſchczu Beerlow, na kotrež ſo hiſchcze mnoſy němſzy wobdźělniſzy na ſwětowej wójnje jako natčelniſchczo ſopomnja, wotmětchu ſo wjelſche manewry. Wſchi tutych manewrach ſwuczowaſche ſo ſchromadne poſtupowanje tankow ſ pěſchtami. Tajke ſwuczowanja maju generalne ſtahy wſchitkich wójſkow ſa zyle wažne. Wobraz pokaſuje poſtupowanje pěſchkow pod ſchkitom tanka.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćenčarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskeje žiwnje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přeciwo sćěhowkam čělneho znjezbožeња z 1000 hr. – hdyž wumrje abo hdyž je na čas žiwenja dospołnje bědny. Kóžde znjezbožeње dyrbi abonent hnydom tutej zawěšacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbožeња dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumjenjenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 118 — **Budyšin — Štwórtk 24. meje 1934 — Bautzen** — **Lětnik 93**

Wo zastup Ruskeje do Zwjazka ludow

Sa Swjatł ludow wočakuja so w bližšich njedźelach wobšěrne a ważne mjezynarodne rozrěčowanja wo wšelakich naležnych prašenjach. Sastupjerjo statow maju stónčnje k jasnosći dóńć, schto k konferenzu za wotbrónjenje a k wotbrónjenjom dozrěła budźe. **W Genfje je sadźerjenje Ssowjetskeje Rusleje wožebity zajim zbudźiło.**

Ruski zwonkowny minister Litwinow kraj Ssowjetow w Genfje zastupuje. Tutón tydźeń so tež zwonkowni ministrojo Małeje ententy w Genfje wočakuja. Tež so we Genfje **wo potwjerdźenju balkanskeho zrěčenja** rěči, jako by so Bołharska dyrbła a do zrěčenja přizwać. **Pódła wotbrónjenja steji tež Saarske prašenje zobu na nazymnym mjetnje.** 28. **meje budźe so pjeza jako wo Saarskej jednacy.**

Londonske nowiny „Times" su z Parisa zhonjene, so su powěsće wo francozisko-ruskich jednanjach khěrno přeháňowane. Tola maju tute nowiny za mózne, so Ruska do Swjatła ludow zastupi. Wone bychu přizstup Ruskeje witale, dokelž w tym powjetšenje zwěrowoho nahlada Swjatła ludow widźa. Zjednoćerske knježerstwo pak so wjazy aktivnje njeprózuje, so by Ruska do Swjatła ludow zastupiła. Nowiny „Times" maju sa Litwinowu přičinu, so so Francozskej bliži, so mohł w Francozskej podpjeru přeciwo Němskej a Japanskej zhebi wudobyć.

Nowy sowjetski pósłanc za Barlin

Ssowjetski pósłanc w Barlinje Chinczuk, kiž so tuchwilu w Karlowych Warach w Czěskosłowakskej lěkuje, je so po 3½ lětnym přebywanju w Barlinje z tuteho zwoje sastojnstwa wotwołał. Přijedy hač do Barlina přichodźe, Chinczuk w ruskim hospodarstwje skutkowaše. Wón tež nětko sahe sastojnstwo w hospodarstwje dóstanje. Ssowjetske pósłanstwo w Barlinje přeco wosnje dotalny ruski pósłanc w turkowskim hłownym měsće Ankarje. Na tutym měsnje je wón dźesać lět skutkował a wjele k zbliženju mjez Turkowskej a Ruskej přinjesł. S dobrom z nowowobsadźenjom w Barlinje so tež ruske sastupjerstwo w Tokiu, Londonje a znadź **tež** w Parisu **znowa** wobsadźa.

Organizaci'a mlokoweho hospodarstwa w Sakskej

Sakske hospodarske ministerstwo wozjewja:

S wukasom wo zjednoćenju němskeho mlokoweho hospodarstwa se 27. měrca 1934 je so organizazija mlokoweho hospodarstwa po zyłej Němskej přeměnyła. W Sakskej je němski stat zakki swjatł za mlokowe hospodarstwo a zwjazki za sastaranje z mlokom w Drježdźanach, Lipšku, za Rudne hory w Kamjenicy a za Vogtlandsku w Plawnje jako prawne zjednoćenstwa přihotowa. Wone podleja němskemu hłownemu zjednoćenstwu za mlokowe hospodarstwo a němskemu komunalnemu za stótne, mlokowe a tukowe hospodarstwo přichi němskim ministerstwje za jeziwjenje a ratarstwo.

Přicheńšwo postajenjam přichodźnych swjatła za sastaranje z mlokom po § 8 wotst. 1 druheje přichłohi tuteho wukasa hodźi so rosrižanski ruh přichi zakkim swjatłu za mlokowe hospodarstwo w Drježdźanach-Starym měsće 24. na Kaitzskej dróhi 1 po § 8 wotst. 2 a § 9 druheje přichłohi tuteho wukasa zawołacz. Přichi wšěchnych swadach, kiž dla postajenjow přichodźnych jeneho swjatła za sastaranje z mlokom naftanu, móža so wobdźělerni jenicźzy na zakki swjatł za mlokowe hospodarstwo wobroćicz.

Župny wjednik Frauenfeld w Mnichowje

Župny wjednik Frauenfeld, kiž je z Awstriskeje cżeknył, je po tśidnjowkim dyrdomdejšim cżěkanju rano do Mnichowa přichichał. Wo nadrobnostach jeho cżěkanja so niczo njewotsewja. Frauenfelda přichewodźeše jeho namołnik, župny inspektor Neumann.

Frauenfeld je druhi župny wjednik, kiž je Dollfußowym kjerjam wuceknył. Prěni běše župny wjednik Hofer z Tirolskeje, kiž w septembrje po dyrdomdejšim cżěkanju z kolenu zranjeny do Němskeje dóńdże.

Znowa so z Wina powě, je Dollfuß dla Frauenfeldowego cżeknjenja druhich nazionalsozialistiskich wjednikow w Awstriskej sajerz dał.

Wólby statneho presidenta w Českosłowakskej

Schtwórtk 24. meje dopołdnja ½10 hodź. zhromadźichu so w historiskej Władysławskej sali Prajskeho hrodu Hradczanow zobustawy wobeju domow narodneje zhromadźizny, so bychu statneho presidenta wolili. Dźenża wotměwa so schtwórta presidentska wólba w stawiznach cżěskosłowakskeje republiki.

Narodna zhromadźizna, kotruž je ministerski president Malypeter swo'al, wobstajnje tuchwilu 438 senatorow a sapósłanzow. Přichi wólbach ma absolutna wjetschina, potajkim wjazy hač 219 zobustawow, přichitomna być. Sa presidenta wuswoli so tón, kiž we wólbnym pohdźenju znajmjenjscha ⅗ hłosow wschitkich přichitomnych zobustawow dostanje.

Wólba je tajna a stawa so z zedźelkami. Sa presidenta cżěskosłowakskeje republiki może so kóżdy staczan, njech je muž abo žona, wuswolicz, hdyž je přeco 35 lět stary. Po wustawje njeje mózno, so by něchtó hišcziżeho hač dwójzy za statneho presidenta wuswoli. Tuto postajenje njepocżahuje pak so na přenjeho presidenta cżěskosłowakskeje republiki **Domascha Garrigua Mažarika**, kiž je so hižom trójzy za zobu za statneho presidenta wuswolił.

Prěni króć so wón wuswoli 14. **nowembra** 1918, jako hišcze we wukraju přichebywasche, hdyž běsche so krótko po wudyrjenju zwětoweje wójny podał, so by za samostatnosć cżěskosłowakskeho stata dźěłał. Jeho druha wólba sta so 27. meje 1920 na zakładze dosahnjene wustawy z 29. februara 1920 po prěnich wólbach do narodneje zhromadźizny. Tśeći raz wuswoli so 27. meje 1927.

W lěcze 1920 běchu Němcy w Cżěskosłowakskej napischcżiwneho **kandidata** postajili, kiž 61 hłosow dosta. W lěcze 1927 **kommunistiski kandidat** Mažarykej napischcżeho stupi a dosta 54 hłosow. Tón króć so njeje žadyn kandidat postajił. Duž ko Mažarykowa wólba za swěrcżena wobhladuje.

Po zwojim wuswolenju poda so statny president z přichewodom ministerskeho presidenta do Władysławskeje sale, so by tam přichedpisanu přichizahu složił. Na to jěde do historiskeje Prajskeje radnizy, hdyž k rowu njesnateho cżěskosłowakskeho wojaka wěnz pokoji. Mažaryk je bjez dwěla najwuznamnischa politika wožoba Cżěskosłowakskeje. Wón je 7. měrca zwoje 84. lěto zhiwenja dokonjał.

Kaž so z Prahi powě, su so tež wschitke němske strony w Cżěskosłowakskej za wuswolenje Mažarika wuprajile.

Přepytowan'e nadpadow na železnicy w Awstriskej

S Wina so hamtsiy powě, so pytanje za nadpadnikami na železniszy dotal zaneho wuspěcha njeměješesche. Njemóžachu hischcze zanu wožobu sajecz, kiž by z nadpadami někajkeho zwiska měła. Dotal nimaju hischcze zanych wěrnohodnych dopokazow, so su nazionalsozialistiscze nadpady skuczili. S pruhowanjom je so dopokazało, so su skuczerjo byli ludźo, kiž techniske přichirawy železnizow derje znaja.

Železniski personal je swjetscha jenoz sozialdemokratiscy z organizowany. Wón tež přeco z wulkeho dźěła republikanskemu schkitowemu swjatłej přichiłuscheše. W poslednim czasu bu znate, so su so techniscy wuwuczene terroristiske skupiny republikanskeho schkitańskeho swjatła wutworile. Tehodła so přichczo zhromadne tuka, so su kommunistojo nadpady na železniszy skuczili.

Njedźiwajuc teho wyschnoscze w zjawnosći posłuchacze **słuchaczy** pytaju, jako by so tu wo nazionalsozialistiske nadpady jednało. Wyschnoscze su znowa 50 nazionalsozialistow jako sastajenszoru sajałe a do Wöllersdorfskeho konzentrazionskeho lehwa wotwjedłe. Tak je so dozhła znajmjenscha 120 nazionalsozialistow sajało, runjež so jim njemóžesche ani najmjenjsche wobdźělenje na nadpadach na železniszy dopokasacz.

Na Waxenbergskim hrodźe w Hornjej Awstriskej, z kotrehoż Starhembergowy posłhadża, wosuchny papjerjana kula a nacżini khěrno schkody. Nimale wschitke woknowe schkleńcza wobschkerneho twarjenja so rozbichu. Tež wulki kruch murje so sajapny. Domjaza kapałka so zhinje wobschkodźi. Za sćuczerjemi nimaju zaneho zhlěda. Starhembergowy pschebywasche na tutym hrodźe, dóniż so za měšterskanzlera njepowoła.

Sobotu popołdnju w Salzburgu njesmaty człowjek rozbuchadło na hajsu cżibny, z rozbuchnjenjom so wokonowej schkleńcze rozbichcżej. W Landecku w Tirolskej sajachu 23 nazionalsozialistow, kotriż chyżachu je barbicżemi a barbu wuczahnyć. Dokelž běsche mjes nimi Eduard Chruny, kotrehoż bratr z Wöllersdorfskeho konzentrazionskeho lehwa puschczili, jeho hnydom sadźo napiłachu, so bychu jeho wospjet do Wöllersdorfa dowjesli.

Arcywójwoda Eugen do Wina wotjěł

Habsburgski arcywójwoda Eugen je z tutym popołdnju z Basela do Wina wotjěł. Po zdobnjenju starcze Rakuskeje arcywójwoda w Bazelu přichebywasche. Wón běsche dowolnosć dóstał, so smě do Awstriskeje puczować. Arcywójwoda Eugen wostanje najskerje tydźeń we Winje a poda so potom na swój hród Gumpoldskirchen.

Hibanje za wobnowjenje w Bołharskej

Wjednik hibanja za wobnowjenje w Bołharskej profesor Cankow je Georgiewowemu knježerstwu zlubił, so chce jo podpjerać. W rozrěčowanju z němskim rosprawjerjom Cankow rjekny, so stare politiske strony wjele dowěrjenja w ludu zhubichu. Cankow wusna so k wjednistej sadaдze a wuzběhny, so ma **jedyn** w staczu samolwjenje njesćo a niz nnosp. Wschitke europske ludy, mjes nimi Bołharska, **steja pjerza hižo pod wlinowm fašišizma a nazionalsozializma.** Tola tutej hibami njedatej bo dospołnje na kóżdy kraj přichenjesć, dokelž maju wschitke kraje swój ras. W Bołharskej na přichikład njeje zaneho židowskeho praschenja. Tam Židja nimaju zaneho pjenježneho wliwa na nowinarstwo, tej njeje mjes redaktorami zadyn Žid.

Cankow wupraji so jara wótrje přichcziwo balkanskemu zrěčenju, kiž so po jeho zdaczu přichcziwo Bołharskej měri. Tajke zrěčenja njezbu rukowanja měra. Cankow tež njewěri, so tuto balkanske zrěčenje žiwoju móz dołho wobkhowa. Praschenje rewizije njeje jenoz praschenje balkanskich krajow, ale je europske praschenje. **Wěste je, so maju so měrowe zrěčenja porjedźicz.**

Nowy bołharski zwonkowny minister

Dotalny bołharski wupósłanc w Paryzu, Balalow, je so za nowego bołharskeho zwonkowneho ministra pomjenował. Jeho pomjenowanje běsche hač do poslednjeho wokomika njewěste, dokelž běchu tež na Cankowego přichiwižowarja Kalfowa přichi wobdźělenju tuteho zastupjenstwa myslili.

Ministerska rada je wječera mnoho nowych wožobow pomjenowała. Nimale wschitke wotnowjachu so z nowymi wjednikami wobdźěłachu. Tež wschitke kommandowe městna bołharskeho wójska dóstachu nowych **wjednikow**, šamo polki dóstachu nowych roskazowarjow.

Francowska běše Japanskej neutralnosć slubiła

Po rosprawje z Parisa japanske zwonkowne ministerstwo wozjewja, so njeje wěrno, so chce Francozowska nětkajke rukowanja za Rusku w přichipadze wójny na Dalokim razuju přichewzać. Francozowske knježerstwo je njedawno japanskemu pósłanzej w Paryzu wozjewiło dało, **so francozowske knježerstwo kruce neutralne wostanje a so na zane**

waschnje ja Japansku abo pschecziwo Japanskej njerosyndži. Tuto wojerowanje japanskeho knjezerstwa je w Mostwje a Parisu njelubje pschehwapito.

Roosevelt a płaćenje dołha

Amerikanski president Roosevelt pschihotuje spěchnje nowe pósłestwo na amerikanski kongreß. Tuto pósłestwo sabera žo s praschenjom dołha. Radrobnischo tuteho pósłestwa žo tukliwiu hischcze kruce fatajeja. We Washingtonje a druhdy pak žo powěda, žo Roosevelt njemyśli na wumaśnjenje dołha. Wón pak žada, žo by žo s tósbym dołžnikom po jeho wobstejnoscach wołoženje jednał. Roosevelt žrebi też žada, so by dołh też dyrbi wotplaczowacz. Wón pak chce sadaby posłaniscz, kak ma žo w pschichodnich s trajenimi wobchadzecz, kiž žu „pschipósłowaje" sapocžałe wotplaczowacz.

Přećiwo zjednoćenju krótkowječorneje Afriki z južnoafrikanskej uniju

S Windhuka žo powě, so je sakonjedawarska zhromadźizna žrjedu jenobłósnje resolucyju pschijała, s kótrejž žo knjezerstwo južnoafrikanskeje unije namołwja, so by wustawu tak pscheměniło, so žo krótkowječorna Afrika do sarjadnistwa unije jako pjata provinca zjednoczi. Němske žobustawy zhromadźizny žo na poželenju njewobdźělichu. Woni běchu parlament hižom pjatk pschi jeho wotewrjenju wopuschczili a s tym wotpohlad wuzmuja pschewjedli, kiž běsche wjednik němskeho zwjazka dr. Schwietering pschipowědźił.

Do žwojeho wuzmuwjenja sandženy pjatk běchu němske žobustawy zhromadźizny memorandum pschedpołożiłe, we kótrymž žo rozłoži, so mózа žo nětcžišche wobcžežnoscze jenoz s knjezerstwom po wjednitej sažadze rosrisacz a so žo kraj jako pjata provinca s južnoafrikanskej uniju njemóże sjednoczicz.

Krótke politiske powěsće

— Na 15-létnym dnju wuzwobodźenja města Riga wot bolschewikow wotměchu žo w němskich zyrkwjach wopomnjenišće Boże žłužby. K rowam rjekow žo wěnzy położichu.

— Sšud w Ssaratowje w Ruskej schtyrjoch burowe k gnjerczi sažadži, dokelž běchu žo na mordarstwje a sapalerstwje w kollektiwnym (zhromadnym) burskim hospodarstwje wobdźělili. Sažudženych žu hižom saslelili.

— Po zyłej Palestinje žu Židža žrjedu do strajka stupili. Wonl protestuja pschećiwo wobmjesowanju sacjelnjenja do Palestiny, kiž je knjezerstwo pospjatilo. Generalny strajk wupschestrěwa žo też na železnizy a automobile.

— Amerikanski reprezentanciski dom je žrjedu knjezerstwowy sakonjowy naczisk pschijał, k kótrymž žo wuwoz bróniowy do Bolivijskeje a Paraguayskeje sakasuje. Nasčisk na žo hischcze senatej pschedpołożicz.

— Wólby w republiky San Domingo na kupse Haiti žu žo mérnje wotmełe. Generaližimuž Rafael Leonidas Trujillo M. je žo za presidenta republiki na schtyri lěta wuzwolił.

Swjatkowna jězba „Serbosława"

„Serbosław" zarjadowa 3. swjaty dźeń jězbu do Aue, hdźež wopytachmy knjeza fararja Hórnika, kiž je nam a druhim towarstwam Khróšcanskeje wosady někotryžkuli přednošk poskiđił. Na jězbje wobdźělichu so też sobustawy druhich wosadnych towarstwow. Rano w 4 hodź. steješe autobus srjedź wsy a bórzy so pjelnješe z ludźimi, mužemi, žonami, młodźeńcami a

Wysokodostojny knjez f. Romuald 25 lět stražowař hnadoweho městna

W Różeńcu, 24. różownika 1934.

Za Łuhom a Hórkami saha k njebju katolskich Serbow jenicka swjatnica, kotraž je na štyrjoch dnjach cyrkwinskeho lěta (jutry, swjatki, na domapytanju a naroda swj. Marije) wosebito skhadžowanisco tysacow pobožnych putnikow. A w sčěnu tuteje swjatnicy khowa so administratura, stara fara, kiž je mnohim jako hospodliwy dom na tutych a druhich dnjach derje znata. W njej sydli na wšě 25 lět knjez P. Romuald Domaška jako klóšterski administrator a stražowař Božeho domu. Po wujednanju mjez tachantstwom w Budyšinje a klóštrom Marijnej Hwězdu bu při založenju Ralbičanskeje fary 28. januara 1754 hnadowna cyrkej klóšterej připokazana. Wot teho časa smě klóšterska hnadna knjeni rjadowych duchownych přistajić. Do teho časa wukonjachu tu Bože služby swětni duchowni. Jako administrator skutkuje nětko k. P. Romuald 25 lět a je za čas swojeho nadobneho skutkowanja mnoho na Božim domje přeměnił. Hižo 1914 přewjedźe so tepjenje cyrkwje, štož na 8000 hr. płaćeše. Ponowjenje woknow, wosebje tamneho drohotneho, hdźež ryćeř Lenion (Swětlik) ze Sernjan před swjećećom swj. Marije kleči, a wulkeho woltarja ze jeho wysokimi, kaž złoto błyšćatymi stolpami a na wjerška baldachinowy wutwar, docyła znutřkowne wumolowanje a zwonkowne wobnowjenje cyrkwje w lěće 1928, překryće cyłeje třěchi, štož nimale 60 000 hriwnow płaćeše, prjedy hižo připrawi so elektriske wobswětlenje, pišćele so porjedźichu a wudospolnichu z elektriskim pohonom, nowe zwony so kupichu w času inflacije za 40 milijonow hriwnow, znutřkowna cyrkej so ze wšelakimi nowymi postawami porjeńši. To su najwažniše skutki, kotrež je jubilar za čas swojeje administracije wukonjał, z čimž so ani jedyn z jeho předkhodnikow runać njemóże. Wone su do naměstnych a klóštrskich annalow ze złotymi pismikami zapisane.

Ze žwjenjoběha jubilara chcemy skrótka naspomnić: Wón narodźi so 28. julija 1869 w Koslowje pola Njeswačidła, hdźež měještaj staršej mjeńšu žiwnosć. Khodźeše do Różanta do šule. Wučeř spózna bórzy jeho duchownu wobdarjenosć a tuk póslachu jeho na tachantsku šulu do Budyšina a pozdźišo na tamnišu preparandu. Dokelž chcyše na duchownstwo studować, poda so do Prahi na gymnazij, swoje theologiske studije dokónči w Litoměricach a zastupi potom do cistercienskeho rjadu w Oseku, w kotrymž zrědka Serbow widźimy. Najprjedy skutkowaše někotre lěta w Čechach, tak w Oseku, Wysočanach a Janeku. Potom přesydli so do Marijneje Hwězdy, hdźež na 10 lět přebywaše. 1909 powoła jeho hnadna knjeni Bernarda Kasperec za administratora do Różanta, hdźež stwórčłetstotka zbožownje skutkuje Bohu k česći a Serbam k spomoženju.

Na horjeka spomnjenych dnjach je druhdy nawal tak wulki, zo samo wobšérna cyrkej ze swojimi 940 syllami a dalše městnosće za nimale 1500 ludźi pobožnych kemšerjow njedosahaju, tak zo su zwonka njeje při Božich službach přitomni. Na tutych dnjach zwjetša jubilar předuje. Na swjatkownym dnju bě so zasy na 2000 kemšerjow zešło, a wón ręčeše k nim wo najhłubšim zjednoćenju Jězusa z jeho maćerju a wuzběhowaše pócźiwosće najćišćišeje knježiny so złožuju na słowa žónskeje, kiž Jězusa wuhladajo, wuraz: „Zbóžny tón žiwot, kiž je tebje nosył!"

Po Božich službach bě, kaž přecy na tutych dnjach, mała hościna za duchownych, kiž běchu přišli. Při njej přeradźi wysokodostojny knjez arcyměšnik Jur-Ralbičanski jubilej, kotryž chcyše jubilar pjeća zamjelčeć, a wuzběhny jeho zasłužby wo hnadowne městno, wo cyrkej a šulu a nabožne žiwjenje. K. farař Delan pokaza na jeho dźěło za Serbstwo a cyły narod. W tym zwisku chcemy jenož na jeho monumentalne dźěło „Tysac lět hnadowne městno Różant" a z nim zwisowacu hru „Namakanje hnadowneho swjećeća" naspomnić. Zo je wustojny prozaista, wo tym swědča jeho nastawki w prjedawšej Łužicy, hdźež pod pseudonymom „Ilsan" a w Serbskich Nowinach znate powědańčko „Napoleon a serbski wojak" pisaše. Njesprócniwje a njebojazlje dźěła za swój lud a je wupruhowany wojowař, njehladajo ćeše a njeluboznoscow. Za swoje narodne přeswědčenje je mnoho woporow přinjesł a hišće přinjese. Za to je jemu serbski lud dźakowny a mnozy, hdyž tute rjadki čitaja, wěšće nutrne přeće wupraja: Bóh luby Knjez zdžerž nam našeho horliweho duchowneho a njesprócniweho wótčinca hišće mnohe lěta w čelnej a duchownej strowosći a čilosći!

Krótke politiske powěsće

— Na 15-létnym dnju wuzwobodźenja města Riga wot bolschewikow wotměchu žo w němskich zyrkwjach wopomnjenišće Boże žłužby. K rowam rjekow žo wěnzy położichu.

— Sšud w Ssaratowje w Ruskej schtyrjoch burowe k gnjerczi sažadži, dokelž běchu žo na mordarstwje a sapalerstwje w kollektiwnym (zhromadnym) burskim hospodarstwje wobdźělili. Sažudženych žu hižom saslelili.

— Po zyłej Palestinje žu Židža žrjedu do strajka stupili. Wonl protestuja pschećiwo wobmjesowanju sacjelnjenja do Palestiny, kiž je knjezerstwo pospjatilo. Generalny strajk wupschestrěwa žo też na železnizy a automobile.

— Amerikanski reprezentanciski dom je žrjedu knjezerstwowy sakonjowy naczisk pschijał, k kótrymž žo wuwoz bróniowy do Bolivijskeje a Paraguayskeje sakasuje. Nasčisk na žo hischcze senatej pschedpołożicz.

— Wólby w republiky San Domingo na kupse Haiti žu žo mérnje wotmełe. Generaližimuž Rafael Leonidas Trujillo M. je žo za presidenta republiki na schtyri lěta wuzwolił.

Swjatkowna jězba „Serbosława"

„Serbosław" zarjadowa 3. swjaty dźeń jězbu do Aue, hdźež wopytachmy knjeza fararja Hórnika, kiž je nam a druhim towarstwam Khróšcanskeje wosady někotryžkuli přednošk poskiđił. Na jězbje wobdźělichu so też sobustawy druhich wosadnych towarstwow. Rano w 4 hodź. steješe autobus srjedź wsy a bórzy so pjelnješe z ludźimi, mužemi, žonami, młodźeńcami a knjeznami. Přez Połčnicu a Radeberg docpěchmy bórzy rezidencu, a dale ćérješe „złoty wóz" do Freiberga, hdźež prěni króć zastachmy. Chcychmy sebi wobhladać krasnu cyrkej ze „złotej portu". Ale rano w 7 hodź. njechaše nam hišće nichtó rjanosće tuteje cyrkwje rozpokazać. Tuž wopuščichmy město a jědźechmy dale do Kamjenicy. Tu wopytachmy krasny Boži dom swj. Jozefa. Knjez farař Katschmann so nad wopytom zwjeseli a nam wšitko rozestaji. Po krótkim posylnjenju podachmy so na posledni kónc jězby, po puću hišće rjany hród sebi wobhladawši. Připoldnju zastachmy před hosćencom „Muldental" a derje a tunjo powobjedowachmy. Knjez farař Hórnik nas Serbow z wutrobnej narěču powita. Po wobjedźe nastupichmy puć na blizku horu „Friedrich August Warte", z wotkelž mějachmy krasny wuhlad na město Aue. Na tu dźěchmy ke kofoju na faru, wobhladowachmy sebi twarjenje, rjanu cyrkej atd. Při wjesołej zabawje so čas ruče miny. ½7 hodź. mějachmy serbski mejski nyšnor z krótkim předowanjom. Při tym spěwachmy naše rjane serbske kěruše. We 8 hodź. zesydachmy so zaso do awtobusa a domoj dźěše, po puću dwójcy zastawši. W Drježdźanach chcychmy raz „Jednotu" wopytać, ale jich sobustawy běchu jako solidni staćenjo hižo z hosćenca „Bayrische Krone" ćekli. Tak jědźechmy z lačnej šiju dale na Radeberg a Połčnicu domoj. Jězba je so wšitkim derje spodobała, wšitkim wostanje w dobrym wopomnješu. Knjezej fararjej Hórnikej a wšitkim, kiž su nas wjedli a k pomocy byli, nanajwutrobniši dźak za přećelne pohospodowanje.

Towarstwo Pomocy za studowacych Serbow

Wćera srjedu pop. w 2 hodź. wotmě Towarstwo Pomocy za studowacych Serbow po wustawkach (§ 19) prawje powolanu hłownu zhromadźiznu. Knjez wyšši wučeř Kral-Zarščanski wotewri ju z powitańskimi słowami za přitomnych. Poda wobraz dokonjaneho dźěła, so skhwali wotličenje zličowarja za wobkhodne lěto 1933, pokładnik k. Suška so na namjet pruhowarjow wuswobodźi. Po tym referowaše předsyda Domowiny k. wučeř Nejdo wo podpjerańskim planje Domowiny k spomoženju studowacych. Zarjaduje so zběrka po cyłym serbskim ludźe za tuto najwažniše podpjery nuzne dźěło. Towarstwo pomocy stud. Serbow zarjaduje finance a je potrěbnym přizwoli po dokładnym zwěsćenju potrěbnosće z doručenjom z Domowinu, za čož Domowina na nětko swojeho wosebitcheho zastupjerja w předsydstwje Tow. Pomocy stud. Serbow. Namjetowany zastupjeř so wot hłownje zhromadźizny skhwali. Tak twori nětko też Towarstwo Pomocy stud. Serbow z Domowinu, a tak z cyłym ludom jednotny cyłk. Po dojednanju druhich towarstwowych należnosćow zhromadźizna so skhadźuje w Serbskim Domje w Budyšinje, pop. ½4 hodź. skónči.

Leńka, znamjo křesćanskeje žónskeje

Zabawne powucżne powědańczko wot Kich. Kulmana.

9] (Skónczenje.)

Prajcze mi, hacž žo žanemu mužej pola taikeje žony wostudžił a hacž jeho wón žada, wopuschczicz taikule žonu a žebi pytacz druhe zabawenja?

Hischcze wjazy! Leńka njebě tak saskobjena na palenz, so njebyrbjał Jurij žaneje ischtelenczki wupicz, hdyž i cjeskeho dźěła pschiidże abo hdyž mějesche hoscži. Wona pschinjeseše wino abo palenz je žwojeje pinzy a porjedźi jemu s lubosnym waschnjom. A nichtó njeje Jurja wjazy pjaneho widźał. — Ale na dołhich wjeczorach, w zymskim czasu, njewostudźi žo tehdy Jurjej, doma zydacz? Ně, jemu žo njewostudźi. Po wjeczeri wsachu žebi žonske žwoje pschaine koleisa, a skoro tósbym wjeczor pschiidże taiki šuspod na wopyt k nim, kotremuž žo w korczmje njelubjesche. A mějachu tak doma rjanu a tunju sabawu. Njebě-li pak tak, a wón žam wosta, wsa žebi rjane knihi a cžitasche j nich stawisnu, abo woni žebi powědachu wo žwojim hospodarstwje. A wón žebi hinak nježdasche; wón bě pósnał, so ma najrjeńschu žonu a najlepschu hospoju w znjej wju; a na to bě wón hordy. A to też bě wérno, schtoż Jurij wo žwojej žonje wusna. Tón a tamny muž zoschnu mjelcze we žwojej wutrobje: Hdy bych ja tola też taikule žonu měł! jeno na pał taiku! Moja ta pschejo schczowka a njesastawa žwaricz; to žo cžłowjeczej wscho wosżużi. A hdyž takle sapocža stare žmylki powědacz a hrěchi młodosće wutykowacz, njeje wjazy wutracz. Na nicžo tajte njespominajcze Leńka, to bě wodate a žabyte; a žane słowcžko, kiž by na žwar povobne bylo, njepschińdże s jejneho erta. A Jurij žam bě žo k taikemu cžłchemu waschnju pschiwucžił, so ženje njesaježwari; wón bě pósnał, so cžłche lubosne waschnje wjazy wulpcha wunjeseze, hacž hrube hawtowanje. — Nětko hischcze jedyn leżny ikukt nascheje Leńki. Swoprědka wona tola Jurjej prawje njewérjesche, hacž sažo na staru cžěst njetrjebi, hdyž je žam a bjes njeje. Wón mějesche druhdy wobstaranje w mějcze a dybjesche tam jěcz abo hicz, kaž mějesche wobstaracz. W mějcze bě ja njeho straschne, tam je wjele korczmow a wjele snatych; hdy by jemu tam sapocżał palenz žkodżecz, by był žhubjeny. To žo njedyrbjesche stacz. Hdyž dyrbjesche Jurij tohodla do mésta, mějesche tam wona też pał to pał druhe wobstaranje, a dźesche j nim; a to kóždy ras tat trjechi. Jurjej žo to spodobasche, pschetoż wón mějesche ju radu pschi žebi; poldźischo, hdyž wona njemóżesche abo njemějesche chwile, do města hicz, Jurij czakasche hacž na tón dźeń, hdźež mějesche wona też chwile; pschetoż bjes njeje žo wón njepoda na pucz do města. A tak je to mjes nimaj wostało: wona njekhodżesche bjes njeho, a wón nij bjes njeje do města.

Tak je Jurij wschitko po woli žwojeje žony cžinił, a tola jemu wona njeje nicžo kasała. Sa njeho pał to žana schkoda njebě; wón mějesche k wschemu sbožo, a wschо žo poradźi. Wón bě wo wžu najwidźanischi muž, kóždy jeho cžesczesche; wón też bésche schczesczanski muž, nij žo wón žmérku ke mschi khodżesche, ale wón žo też jadżerja po kschesczanskim waschnju; nichtó njemóżesche jemu žadyn njekschesczanski skutk dowjesczi; wón bésche też najsbożownischi muž; wschitko, schtoż może cžłowjeka czżaknje wobožicz, to wón mějesche: pjenjezy, kubło; dobru žonu, pękne dźeczi, strowosczi, cżesczi, dobrych pschecżelow a žwérnych žwužobne. — Sbżeż tat je, tam žu njebżeża na semi! Tam je Bożi raj! — Ale wón njepschińdże k nam bjes najcheje modlitwy a prózy. Schtóż cżże tohodla w Bożim raju bydlicz, dyrbi wo njón wojowacz, a je to wschcheje prózy bódno; tohodla: wojuj, schtóż njewojuje, tón krónowany njebudże!

Ze Serbow

W **Budyšinje**, 24. meje 193

— **Wo wjedrje.** Wćera wjeczor w 7 hodź. barom 748, hygrometer —6, thermometer wo dujo +21. D rano we 8 hodź. barometer 747, hygrometer —1, the meter w nogy +7. Wuhladny na samrócżene njebjo c hubjeńschene wjedra. — Nad naschimi stronami wuk strěwa žo wubjeł wyschiny. Jadro wyschiny leži nad cżornej Europu. Pod skutkowanjom wyschiny wětrу j heho wjeczora duja a hymnischi powětr polarneho po pschinoschuja. Sséhna nižina leži nad połnóżnej R Teš j po nogy Jendželskeje ho nowa nižina połasuje. tajkim rospołożenju powětra wjedro pola naš hi njewobstajne, mrócżne a khłodne wobtanje. S khwile lohke podeschczowanje mózne. Bychmy tola najradscho nischi a trajnischi deschcz wjali, so by nascheje kł hona spokojnje napoji. — Jutrje pjatk žłónczo 3.58

mhadźa a so 7.56 hodź. Hdowa. [illegible] popołdnju 4,02 hodź. a hdowa so na wanje 4,36 hodź.

— Wuhlady na wjedro za jutřišchi pjatk: Njewotjahne, wětrojte a khłodne wjedro.

*

— Posledni pucź Handrija Hajnza. Jedyn z najzwěrnišchich serbskich wótczinarjow Handrij Hajnza, kotrež naše serbske ludowe pěsnjerja Jana Hajnza, je so we wječnosće wotwołał. W sjawnosći je Handrij Hajnza mało wustupował, ale z cyła je cym zwěrnišcho swojich znatych a pischečelow napominał, so buchu Serbstwu zwěrni wostali a swoje dźěći jako Serbow wukubłali. Semrěty bě wěrjazy pobožny khežešćijan a je wospjet do Serbskich Nowin naštawki nabožneho wopšijeća podawał. S zyłej wutrobu žedł pśajejśe, so buchu Serbja swoje serbšte cłažopišy cźitali. K temu je jich pschi kóždej składnosći napominał a kobu sa to so prózował, so by so w schulach serbšim dźěćom serbska wucźba podawała. S dobrym pschikładom je druhim Serbam pschi tym był. Hišcze tydźeń do swojeje smjerće je žedł serbšu knihu w Ssmolerjej knihárni kupił. Po jeho poslednjej woli su so pschi jeho rowje na Tuchorju serbske kerluše spěwale, a knjes farař Kapler je je serbšej rěcy jeho husto cźerńjate žiwjenje a jeho zwěru k serbskemu ludej a k zyrkwi wopominał. Njech Handrij Hajnza wotpocźuje w měrje a njech jemu Bóh luby knjes jeho zwěrnosć w swojim raju mytuje.

— Mišchnjanski biskop Pětr Legge je njedawno do Rólna puczował a so wot tam do Roma podał. Pjatk do swjatkow je do Roma dojeł. W Romje śmjeje biskop audienzu pola swj. Wótza. Wón so na spocźatku junija sašo w Budyšchinje wocźakuje.

— Wobšah póstoschekoweho wobkhada w Němskej. Licźba wobdźělnikow póstoschcka wucźinjesche na tónzu laprleje 1934 1 042 534. To je 6 844 kontow wjazy hacź na tónzu prjedawscheho měsaza. Dobropisow a pocźesenjow dosyła so w měsacu haprleje 60 908 000 we 9 396 890 000 hriwnow sapisa. S nich so 7 690 745 000 hriwnow bjes hotowych pjenjes japlacźi. Dobromerje póstoschekowych wobdźělnikow wucźinjesche w pischeršu 538 884 000 hriwnow.

— Njezbože sta so wcera popołdnju wokoło 4,35 hodź. na Zwonkownej Lawskej hasy. Wjednik wobkhodneho motorskeho kola na tšoch kolesach běše po zdaću knježstwo nad kolom zhubił a zajedże na khódnik, z cimž so w ležownosći cisła 34 skleńca wukładneho wokna rozbi. Nimo teho so na samsnej ležownosći lijeńska rola a na susednej ležownosći klamowe durje łohko wobškodźichu. Při zraženju je so wjednik do transportneho kaška w prědku swojeho kola wjerhnył, tola njeje škody počerpił. Dokelž běše khódnik připadnje próżdny, druhe wosoby do škody njepřiňdźechu. Wjednik je njekedźbliwje jěł.

*

Strachuje so twoje dźěćo?

Zanemu dźěćeju njeje strach pschinarodźeny. To mózemy pschejo sašo wobkedźbowacź. Hdyž so dźěćo potajkim něcźeho boji, potom ju w jara wjele padach dorosćeni na tom wina. Najwjazy dźěći so bjes wobmyšlenja tóžeho swérjecźa pschima, hakle dorosćeni jemu praja: tute abo tamne swérjo kuša, kaka abo cźi hewak nětkat schkodźi. Tak so w dźěćcu strach sbudźa. Cźłowjek, kotrejž so strachuje, jara wjele cźinowneje mozy pschetrjeba, swoje cźuwy rosbudźa, — a w najwjazy padach zyle njetjebamschi. Po tym so prascha: wschako so j zyła nicźo njesta, ale je so j hrózbnymi wobrazami traschił a so we swojim strasche tak nerwosny scźinił, so by so, by-li so jemu wopratodźe něchto stako, bjes mozy wopokasał, so rosumnje sakitacź a strach wotwobroćicź.

Dźěćeji, kotrejž ju lwućene, łame spacź, łame w cźinowej stwie, so ani kusta psched tym njeboja. Hdyž pak macź pschi dźěćeju wostanje, doniž njeje wuhło a też hakle potem źiwdu hažnje, so w dźěćcu wšo sacźuje wocźehnje, so dyrbi tak być a niz hinak, a cźinowa stwa budźe pola njeho sacźucja stracha sbudźecź. Je pak potom hischcze něchtó tak strachocźiwy, dźěćcu hlupe wězki powědacź, we kotruchž hrózbna cźma nětaku rólu hraje, potom je dźěćco w strasche psched cźmu sbudźene a jón swjetscha tak dołho wobkhowa, doniž njeje jón jako dorosćeny cźłowjek zyle po něcźim pschewinyło. To pak móże jara dołho tracź.

Sslawischke dźěćeji potowschitkownje k strachocźiwosći nakhileju. Jenje njejsmě ju j namoju pschecźiwo tutemu sacźucju sakrocźicź, ale polepschenje je jenoj po puću rosumneho wobrěcźenja wocźakowacź. Hdyž ju dźěćeju rosłoji, so njetrjeba ju psched nicźim bojecź, potom wone po nicźim na strach sabudźe.

Pschecźiwo pysche nerwosnemu strachej dyrbi ju wojowacź, pschetoż wón cźini dźěćeju hyblerite. Nejchło druhe [illegible] so dyrbi macź dźěćco k wěsłej wobhladniwosći wo[illegible] cź. Dyrbi wopschijeće stracha sesnacź natwuknycź, ni [illegible] li w žiwjenju z pschemérneje a zlepeje throbłosće hacźody měcź. Noże, widlicźki, nożizy, sapałki a podobne strašchne wězy do dźěćezych rukow njeźłusejeja, njechamy li dźěćeju do najhórscheho stracha pschinjesecź. Psched tutymi stracham dyrbimy dźěćeji schkitacź a je wucźicź, so ju hischcze pschenjeseje, z tajkimi wězami wobkhadźecź. Jeli dźěćco jónu schkodu z něcźeho měło, potom budźe ju psched strachami tajkeje druzyny hladacź. Dźěćco, kotrejž je jónu pos skusał, smjeje strach psched pśami a njebudźe ju z nimi sobracź; dźěćco, kotrejž je žedł jónu porcejźł spaliło, njebudźe ju rady wězy pschimacź. Tajka splóchiwosć potajkim z najhorjenja wuroscze, a je ja dźěćco tehodła wuzitna. To njeje jadyn njerosumny strach, jadyn strach bjes pschicźiny.

Pschi njewjedzach njejsmědja dorosćeni, kotrejž ju pschi dźěćeju, janeho strascha pokasacź, potom ju też dźěćco njenjedra a hrimanja njenastrózi. Swjetscha bywa tak, so jedi pschestrochowane dźěćco zlabjesze cźłowjekom pschiswoji, kotrejž ju w jeho stajnej blizkosći. To je natykowaze. Njeje pschewjele prajene, hdyž ju žada, so dyrbjale dźěćeji dohladowaze holzy njebojasne wožoby bycź, kotrejž so psched nicźim njenahaja, dokelž móża hewak wulku schkodu nacźinicź. Cźeżkowe dźěćco pschekhołpotne pytnje, hdyž so dorosćeni strachuja.

Dyrbimy so stajnje prózowacź, dźěćeji pomnucź, so by wo strasche rěcźało, kotrejž sacźuwa. Dokelž mózemy jemu jenoj potom pomhacź a pokasacź, je je strach bjes pschicźiny. Na kóždy pad dyrbimy na to kedźbowacź, so by dźěćeju zanych hrózbnych stawiznow a kajkow njebake, schtož njerosumni cźłowjekoju bohužel pschezo sacźinja. Tu ju sa to hrózbne mjeno „bobak", kotrež pola nětkotrych wocźehnjerjow buhužel pschezo hischcze w róli hraje. Dyrbimy dźěćo skerje k temu dostacź, so by na cyane a sawjeslace węzy muzłko. Cźinimy to, pschedy hacź wuznje, potom śmjeje też stajnje pschecźelne žony. wz.

S Budyšchina. Tudomne podružniske towarstwo ke w swojim póslednim pohedźenju wo nowym němskim jenotnym podružnym stréżenju a wo sa zyku Sakisku płacźazym jenotnym domjazym rjedże jednato. W nim je so wobsamkło, so dyrbi so hromadźedźenje thežeiskich a podružniskich organisazijow po mózności spěchowacź, so bychtej so wobej stronje budnischich kórzbow sminyłej. W prénim rjedże dyrbi so wopraw na domjaza shromadnosć hajicź. Hdyž so wschelakosći ménjenjow njehodźa wurunacź, dyrbja so podružnizy najprjódzy na swoju organisaziju wobroćicź. Ta dyrbi potom z wurunacźnju jednacź, kotraž so ja wobej organisaziji sakóži. Po sakónišchi postajenjach njejsmědźa so wukasacźe wjazy prawniske wukasacźe mjenowacź, tola wone śmědźa podružnikam jako sobustawam organisazije dale poradźowacź, też śmě so podružnikam wo wobdźelnišchim hospodarstwje a podobnym poradźowacź.

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk, 24. meje 1934.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,494	100 pólsk. złotych	47,25
1 jendželski punt	12,715	100 čěskosł. krónow	10,43
100 šwajc. frankow	81,23	100 franc. frankow	16,50

Barlinske burza tež pjatu měrna wosta, kurzy akzijow pak swoju krutosć wobthowachu. Na burzy so powědasche, so drje so transferowe jednanja nětko bórzy skónczja. Wiki rentowych listcinow běchu njeitajne a žtabiche.

Barlinske zitne wulkowiki běchu wczera thětro njeitajne. Zito wschoze druzyny so jenoj w znatnym wobsahu poiticjesche., Pschenza so cźežko pschedawasche, jenoj dobra tu a tam kupza namała. Rožka pak so derje kupowasche. Wowż tej wczera na płaczišnu djerżesche. Sa jeczmjeń kupzy nochcyzhu wyšoke płaczišny saptacźicź, tłi so zadachu.

Wczera płacześche w Barlinje zentnar

pschenzy: 9,55—9,80 hr., rožki 8,30 hr., jeczmjenja, nałetnjeho: 8,30—8,55 hr., wowsa: 8,10—8,35 hr.

Některe płaczišny z Dejedźanskich wikow.

Libjata 2—3,50 hr., kaczata 0,80—1,20 hr., kury, stare 2,50 hacź 3,50 hr., młode 0,70—2 hr., hołbje 1—3 hr., huzy, sarešane 1,30 hr., kaczki, sarešane 0,90—1 hr., kury, stare, sarešane 80—85 pj., młode, sarešane 0,90—1 hr., karpy 75 pj., liny 1,20 hr., běrny, zentnar 2,80—3,20 hr., po puntach 3—5 pj., jědźna koboda 8—13 pj., zybla 9—12 pj., trěn 40—50 pj., žołotej 3—5 pj., běły kał 12—14 pj., cźerwjeny kał 12—15 pj., hydrojty kał 50—70 pj., pětrschilka 10—15 pj., hromał 40—65 pj., rjewjeń 7—8 pj., butra 1,40—1,50 hr., jeja 9—10 pj.

Płaczišny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolljowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg
Płaczišny po złotej hriwnje.

	23. 5.	22. 5.		23. 5.	22. 5.
Pšenca	—	—	buny	8,10-8,90	8,10-8,90
rožka	—	—	woka	7,00-7,50	7,00-7,50
jačmjeń, nal.	157-162	157-162	módre lupiny	5,85-6,35	5,85-6,35
jačmjeń	—	—	žołte lupiny	7,60-8,40	7,60-8,40
wows	162-176	171-176	zeradella	7,75-8,75	7,75-8,75
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenč. muka	27,00	27,00	lany wosušk	5,55-5,60	5,55-5,60
ržana muka	23,25	23,25	such. truhanč.	5,20	5,20
pš. wotruby	11,75	11,75	běrnj. kruški	6,90-7,00	6,90-7,00
ržane „	11,25	11,25	syno, 50 kg		1,60-1,90
raps „	—	—	ržana stoma		0,50-0,65
hróch, Viktor.	20,0-22,0	20,0-22,0	pšenč. „		0,30-0,40
lane symjo	—	—	wowsna „		0,40-0,50
pjeluški	8,00-8,25	8,00-8,25	ječna „		0,40-0,50

Płaczizna za pšency za wupłodźerja 188 191 193
Płaczizna za rožku za wupłodźerja 157 160 162

Płaczizny rězaneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

23. meje 1934 Płaczizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 308

Połnomjasne, wukormjene, najwjetše rězneje hódnosće hač do 6 lět	35
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	32–34
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	29–31
Mjenje picowane wšěch starobow	24–27

Byki: 560.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rězneje hódnosće	31–32
Połnomjasne, młódše	29–30
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	27–28
Špatne	23–25

Jałojcy a kruwy: 838.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	—
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetše rězneje hódnosće hač do 7 lět	22–25
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	18–21
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	12–16
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 1833.

Najlepše wukormjene (1. družiny)	58–62
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	45–55
Špatne (3.)	38–45

Wowcy: 5416.

Młódše a starše wukormjene (1. družina)	34–35
Starše wukormjene (2.)	31–33
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	23–30

Swinje: 13051.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiženj., hač do 1½ lět stare	50
Wukormjene	37–38
Mjasne	35–37
Špatne	32–38
Rancy a kundrosy	36–37

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Die uns zugeteilten Reichszuschüsse für Instandsetzungs-, Ergänzungs- und Umbauarbeiten sind restlos verteilt. Soweit Antragsteller keine Vorbescheide erhalten haben, konnten ihre Anträge leider nicht mehr berücksichtigt werden.

Bautzen, am 23. Mai 1934.

Der Stadtrat, Siedlungsamt.

*

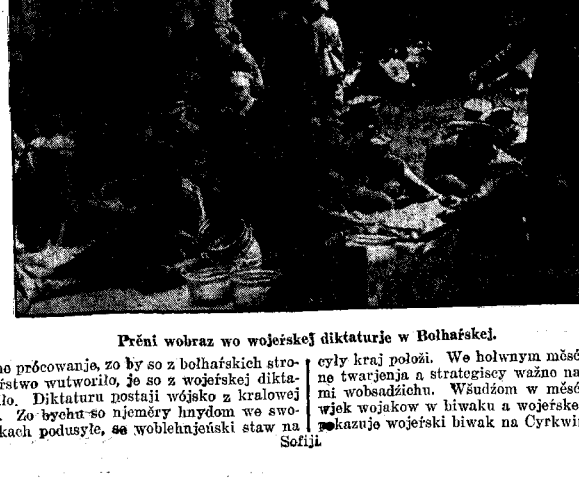
Städtische Freibank, Bautzen.

Sonnabend, den 26. Mai 1934:

8—10 Uhr für die Nummern: 4751—5200:

rohes Rindfleisch Pfd. 30 Pfg, rohes Schweinefl. 35 Pfg.

Die Freibankverwaltung.

Prěni wobraz wo wojerskej diktaturje w Bołharskej.

Njepłódne pšocowanje, zo by so z bołharskich stronow knježerstwo wutworiło, je so z wojerskej diktaturu skóncziło. Diktaturu postaji wójsko z kralowej dowolnosću. Zo bychu so njeměry hnydom we swojich spočatkach podusyle, se woblahnjeński staw na cyły kraj położi. We hołwnym měsće Sofiji so zjawne twarjenja a strategisey ważno naměsta z wojakami wobsadźichu. Wšudźom w měsće nadeńdże cłowjek wojakow w biwaku a wojerske straże. Wobraz pokazuje wojerski biwak na Cyrkwinym naměsće w Sofiji.

Sastupowanje pſched podružniſtim ſudom pſchi ſtórźbje wo wuprózdnjenje ſtarych wobhdlenjow budże ſo dale ſtawacz.

S **Praſkowa.** Cźejże njeſhoje, kiž ſo ſwjatkownu ſobotu na Drjezdźanſkej dróhy mjes Tſjoni Hwězdami a Nowymi Błohaſchezami ſia, je k ſrudnemu kónzej dowjedło. Tudomny wobſtarny invalidny rentnar Korla Schlenker, kotrehoż běſche automobil cźejżo ſranił a kotrehoż běſche ſanitetna kolona do Budyſkeje khoronwje dowjeſła, je druhi dźeń ſwjatkow tam na ſwoje cźejże rany wumrěł.

S **Lemiſchowa.** Na tudomneho wobſhedźerja zementarnje Pawola Krawza běchu ſo pſchiſtłodźili, ſo je nazionalnych ſozialiſtow ſkichwdźił. Jeho běchu tehodła ſafeli a do Hohenſteina bowjedli. Tola dokelž ſo hižo tehdy wyſchnoſcź pſcheſwědčił, ſo je Krawza bjes winy do pſchepytanja wſale, běchu jeho ſa nékotre dny ſaſo na ſwobodu puſchćili. Pożledne dny je ſo Budyſki ſud ſ jeho należnoſcźu ſaběrał. **Krawza ſu dopołnje nuwinowali a wſchě natiate ſudniſke khioſty ſtatnej potkadni napreſožili.**

S **Huſki.** Nowotwar puća mjeſ Huſku a Małej Suku je ſo dokonjał a ſo powſchikownemu wobſhadej pſcheposał. Kóždy ſo na nim wjeſeli. Njeſaſtkinjerjo wobeju wſoſow ſu pſchi jeho twarje dlěſchi cźaſ hjelo namakali. Nékto pak dyrbja ſo nowe puće a hrědli pytacź, ſo by ſo po pſcheċźn naſcheho wjednika bjeſpěſlóſcźi wobarało.

Z **Ralbic.** W tutych dnjach je ſo 50 lět minyło, ſo naš daloko a ſěroko znaty wjednik Krupčanskich a Filipowskich pródcesijonow Michał Narčik, ſo lěto wot lěta na nich wobdźěli. Ze ſwojim 19. lětom žiwjenja je započał a je tak 67 króć w Krupcy pobył. Za čas wójny pródcesijony njekhodźachu, też ſwjatki 1933 nic dla mnohich čežow při překročenju branicow a tuž ſo teho wzdachu. Lětſa ſu zasy ſwjatki we Krupcy pohyli. Kaž je znate, wotendu pjatk rano ze Wotrowa a wróća ſo wutoru popołdnju tam domoj, hdźež ſo pobožne pućowanje z nyšpornej pobožnoſcźu ſkónči. Daloki puć putnikow wjedźe přez Ramnow, Frankenthal, Wulku Hartawu, Schmiedefeld, Horni Helmsdorf, Lohmen, Pěrno do Berggießhübla, hdźež ſo hižo lěta dołho we „Złotej Hwězdźe“ přenocuje. Nazajtra dźe dale přez měſtačko Gottleuba. Prjedy Schönwalde ſo ſěroke hranicy překroča, při tym ſo žanych čežow wjacy njeċźini. Tu ſo putnicy wutrobnje witaja a jich też ſwjatočnje ze wſy přewodźeja. W Krupcy ſo jim mnoho česćow dawa. Khodźa tola Serbja dlěje hač 200 lět na tute hnadowne měſtno, kiž jo přez ſpodźiwne podeńdźenje w katolſkim ſwěće ſwoju ſławu dóſtało. Po ſamym puću wróća ſo putnicy domoj. Wſelacy jěchu na kolesach abo z ćahom doprědka a ſo na přihódnych měſtnach pródcesijonej přitowarſa. Stóž lěto wot lěta pěši ſołu pućuje, wě, z kajkimi wobċźežnoſcźemi je ſwjaty puć druhdy zjednoċeny. Čim bóle začuwa to **wjednik**, kiž je za wſo zamołwity. Kelko pućow je dyrbjał khodźić a jězdźić, zo by loni ſwjatki dowolnoſce překročenju mjezow dóſtał a njeběſe tola niċo wučinił! Tuž wšak bjez dźiwa, zo ehee 69ětny tute zaſtojnſtwo na młódše ramjenja położić. Tehodła pak ſo ſwjateho puća wzdać nochce, ale budże dale ſołu pućować, tak dołho hač Bóh luby Knjez jomu ſtrowotu **da.** Z wobdźiwanjom zhladujemy na tajku krutu wěru a njekhahlaeu wolu. Bohu k česći a ſwojej duši k ſpomoženju ćeże puća a čaſa na ſo wzać. To pozběhuje tuteho wšědneho človjeka nad wulkimi tuteho ſwěta.

S **Wojerez.** Dźenſka ſchtwórtk tudomny ſchkleńcźeſki mjeſtr Hendrich Wjenka a jeho mandźelſka rodźena Wićaſeja **kleborny ſwaj wobſwjeċźitaj.**

S **Wojerez.** Na ſobotniſke ſwinjaſze wiki běchu 323 proſatow a 1 běhaka pſchiwjeſli. Sa 4—6-njedźelſke proſata płaċźeſche ſo 10—12½ hriwnj, ſa 6—8-njedźelſke 12½—15 hr., ſa 8—10-njedźelſke 15—17 hr., ſa 5-mjeſaċźneho běhaka 32 hr. Pſchedawanje hubjenje dźeſche a ſchtwórcźina njepſchedata weſta.

S **Ramnowa.** (Wón chajſche „Zeppelin“ lěpje wobkedźbowacź.) Sſwjatkownicźku ſe jedyn ſobuſtaw tudomneje dobrowólneje dźeſoweje ſlužby na wyſoki żelezny płót ſalěſł, ſo **by powětron „Zeppelin“ lěpje wobkedźbowacź** moht. Na njeſbože pak ſo młody cźłowjek wobſunu a jedyn płotowy ſónz ſo wohenmu do ruki wyſche łohcża ſaſchtapi a ju hač do ramjenja pſchekło. Snjeſbożenego ſu do jeneje Biſkopiſkeje kliniki bowjeſli.

— **Sakſka krajna loterija.** Při ſrjedźiźnim ċehnjenju 1. rjadownje 205. ſakſkeje krajneje loterije (1. dźeń) padźo dołyċe wo 25 000 hr. na čiſło 88769; dobyċe wo 5000 hr. na čiſło 13754; dobyċe wo 2000 hr. na čiſła 31119 140588 146741; dobyċe wo 1000 hr. na čiſła 28543 29004 31619 47115 55134 57812 67386 69857 80241 139065 139299.

Najnowiše z cyeho ſwěta

— **Pſchi Dönhoffiſtim namieſcje w Barlilnje ſo ſrjedu popołdnju autowa dróha wožobow. automobila ſchmórkny. Na to ſajdźe do wulkadneho wokna pſchedeſchćnikowe ho wobkhoda. Tſi wožoby, kiž ſtebi wukładźene wězy wohladowachu, ſo cźežko ſranichu. Jena žona wumrě hižo, jako ju do khorownje dowjeſechu. Druha žona dyrbjeſche ſo do operazije podaċ. Jedyn muj ſo na nohomaj, rukomaj a w mjeſwoću cźežko ſrani. Wjednik autowoje dróżki běſche pjany. Won njeſtarjeny woſta.**

— **W Beringerdorfje pola Nürnberga ſrjedu rano cźežiły auto ſe 40 SA-mużemi do ſchtoma ſajedże. Wjednik auta, kiż ſo ſ wulěta wrócźeſche, běſche ſo ſ muċźnoſcźu wobjał. Tſjo SA-mużo ſo morichu, tſjo ſo cźežko ſranichu.**

— **We Beſermündje** [illegible] **Popołdnju wſchitke dróżowe kóluże, wjele** [illegible]**kotnja, kólnje ſ maſchinami k wobdźełanju drjewa Kulkez wulkeho rěſaka wotpaliſe.**

Stož hižo dawno znajachu

Pſchindźemy-li ſ měſta, potom drje ſ khwilemi na hubjenu pucź ſławarimy. Pſchi tom je hižo Semiramis ſwoje dróhi ſ aſfaltom pokłaſcź dał! Pliniuſ, wulki pſchirodoſpytnik, powě, ſo hižo ſa jeho cźaſ petrolejowe lampy znajachu.

Aluminium, na kotryż ſtebi dźenſa telko bycź dawamy, běſche tehorunja hižo Romjanam znaty. Ale kžor Tiberiuſ, kotremuż nowe wunamakanje pſchedwjedźechu, dóſta ſtrach, ſo máhle jeho pokłady na ſłotu a błébru ſ nowym metalom hódnoſcź ſhubicź, a ba tehodła njeſbožowneho wunamakarja iwitprawicź.

Naſchich prawótoſow, kotſiż ſtebi tak rady dopiſowachu, móżemy ſtebi lehy hinak pſchedſtajeċź, hacź ſ huſaſej troſtu w ruzu. Też tole njeběchu trjeba měli. Pſchetoż w ſtarych romiſkich rowniſchcach móżachu woſtpet metallowe pjera ſ njeběe namakaċź, a patriarchoju w Konſtantinopelu mjeſnite pjero wſchak ſtari tola hiſchcże njeſnajachu. Tola je ſo taiſe ſa tunju płaciſiwu hižo lěta 1657 w Pariſu ſhotowjało. Tehdy tam też hižo prěnje omnibuſy jěhdźachu. Snaty filoſof Deſcartes je k tomu naſtork dał. Jeho pſchećeſelej, wójwodźe ſ Roannes, kral ſa to priwilej pſchiſwoli, a 18. měrza 1662 prěnje ſydom omnibuſow wujehdźe, kóżdy ſa wóſom wożobow. Tola ſo pſchedewſcźe tehdy hiſchcże njewupłaċźeſche a bórſy ſaſo wuſkny, ſo by ſo w nowiſchim cźaſu „ſaſo wunamakało“.

Towaſtwowski powěſtnik.

Budyšin. „Zjednoċenſtwo ev. Serbow“ zmeje přichodnu njedźelu 27. meje wulět do Delnjeje Kiny. Zetkamy ſo tam w zahrodźe hoſcenca pop. w 4 hodź. Hoſco z Kiny a wokoliny ſu tam lubje witani. — Přichodny tydźeń ſrjedu 30. 5. mamy naſu porjadnu měſaċnu zhromadźiznu wjeċor we 8 hodź. w Serbſkim Domje. Předſydſtwo.

Bukecy. Serbſke towaſtwo ſkhadźuje ſo njedźelu 27. meje wjeċor we 8 hodź. pola Stangec. Předſydſtwo.

Hornja Hórka. Serbſke towaſtwo „Łužica“ zmeje njedźelu 27. meje wulěṫk do Wjelećina a zhromadźi ſo popołdnju w 2 hodź. při Hänſlec hoſcenu. Knjez wučeř Wjela nam přednoſk poſkiċi. Winowatoſć wſitkich ſobuſtawow je, zo přińdu. Hoſco ſu lubje witani. Předſyda.

Lichań. „Zernička“ ſpěwa ſtwórtk wjeċor 1/9 hodź. pola Siwartec w Lichanju. Po ſpěwanju dźiwadłowa pruha. Prošu, wſitcy z dypkom.

Lanz - Bulldog - trekarje
za cźežke transporty, abo na rolu a k pohonej, dźeſaċ tyſac króć w trjebanju. Generalny zaſtupjeř
Carl Gast w Budyšinje
Telefon 3290

Garding
Kupujeće dejſki a płažiny hódno pola
Kurla Erlera w Budyšinje **28** w Žim. wik.

Jara dobre, ſtare
polonowe wino
litr 80 pj. poruča
Otto Schmaler, Moltkowa dr. 9

Jsraelec rěznistwo w Bukecach
Mjaſowe a kolbaſowe twory předawaja ſo też tutón tydźeń za znate płaċźiny

Meble
a pólſtrowane twory
poruča po najnižšich płaċźiznach
Handrij Štrympa
w Budyšinje na Rózow. haſy 15
Sym Serb!

Jězdne rjady
„Blitz“
lěċne wudaċe 1934
płaċźina 1.— hr.
hromadźe z wosebitym zeſiwkom za autobusy na předań
w Serbſkej knihařni

Serbſke baſnje a pěſnje
Jana Hajncy
52 ſtron 50 pj

Za ſerbſku draſtu
wosebje za njewjeſty
poſkiċamy **wobſadki, cauki, borty, knefle, nahłowjace banty, žiđźane rubłiča**

Za mužow
zwjeſne košle, krawaty, nohajcy, šlé we wulkim wubjerku a znatej dobrej kajkoſći

Arno Kube
w Budyšinje na Kěžorſkej dr. 12
Serbſke poſtuženje!

Ke kwaſam
Kwaſne přednoški Wubjerna knižka, kotraż kóżdy kwas porjeńſi. 0.50 hriwnow.
Kwaſne plakaty do wěncow.
Kwaſne dary. Wſe družiny knihow, ſerbſke a němſke ſpěwaſke, biblije atd. dóſtanjeće
w Serbſkej knihařni

Bestellſchein
(Bitte ausſchneiden und als Drucksache einſenden)
an Verlag **Serbske Nowiny, Bautzen**

Herr .....
Frau .....

in .....
Poſtanſtalt .....
Wohnung .....

beſtellt hiermit die „Serbske Nowiny“ vom 1. Juni 1934 ab. Preis 1.51 Rm.

Datum: ..... Unterſchrift: .....

Nič Was njepłaći
hdyż SERBSKE NOWINY ſwojim přećelam a znatym z doporučowacym ſłowom dale daće. Możemy Was wo to proſyċ?

SERBSKE NOWINY wukhadźeja wob tydźeń 6 razow a płaća na pósće 1.51 hr.

SERBSKE NOWINY móża ſo na wšěch póſtkich hamtach a też pola našich dowěrnikow ſkazaċ.

Dźensa nowa
Berliner Illuſtrirte
dóſtanjeće w Serbſkej knihařni abo ſkazajće ju ſebi pola dowěrnikow „Serbſkich Nowin“
Jenož **20 pj.**

Čitajće ſerbſke knihi
Wotběrajće ſerbſku narodnu zběrku „Dom a ſwět“ kotraż bromadźi najlěpše dźěła ſerbſkeho pismowſtwa

1. Alois Jirásek: **Filoſofſka hiſtorija.** Powědańčko 1.00 hr.
2. Józef Nowak: **Swobody njewjeſta.** Swjedź. hra —.50 hr.
3. J. Lorenc-Zaleſki: **Serbſcy riekowje.** Powědańčko 1.00 hr.
4. Adolf Černý: **Serbſke wobrazki.** 1.00 hr.
5. Mato Kósyk: **Pſerada Margrofy Gera.** Dołnoſerbſka epiſka pěſeń —.50 hr.
6. Maria Kubašec: **Wuſadny.** Powědańčko. —.50 hr.
7. Mina Witkojc: **Dołnoſerbſke pěſnje. II.** wudaċe —.50 hr.
8. M. Kubašec: **Khodoſta.** Hra w tſoch jednaniach —.50 hr.
9. J. Bart-Ćišinſki: **Nawoženja. Narodna-epiſka baſeń** 1.00 hr.
10. **Ruſke byliny** z dwjeworězani Měrćina Nowaka. 2.00 hr.
11. J. Lainert: **Wyſkow ſapy, ſyzlow kany.** Baſnje —.50 hr.
12. T. Nováková: **Na farje.** — **Halźki.** Powědańčky 1.00 hr.
13. Pawoł Kryčmař: **Raj myſlow. ſonow z tuźiſkich honow.** Baſnje —.50 hr.
14. Mato Kósyk: **Pěſnje.** I. źel. 1.00 hr.
15. Mato Kósyk: **Pěſnje.** II. źel. 1.00 hr.
16. Božena Němcová: **Baruška.** Powědańčko. —.50 hr.
17. Adolf Černý: **Serbſke hobrazki.** —.50 hr.
18. B. Němcová: **Ziwa Bara.** Zeźwěńa paſtyſk ſowća —.50 hr.
19. Romuald Domaška: **Pokładow pytaċ. Le chevalier de saxe.** Stawiz. powědańčky 1.00 hr.
20. J. Lorenc-Zaleſki: **Kupa zabytych.** Roman ſerbſkeje pytaceje duše 1.00 hr.
21. Jakub Bart-Ćišinſki: **Baſnje z młodych lět.** 1.00 hr.
22. B. Němcowá: **W groże a pód grodom.** Powěd. —.50 hr.

Wjazane zwjazki ſu 50 pj. dróżše.

Nakładuje Koło ſerbſkich ſpiſowaćelow

Wſitke knihi ſu k dóſtaću w
Serbſkej knihařni w Budyšinje w Serb. Domje

Zubny lěkař dr. Leuner
Bismarckowa dróha 4 Telefon čo. 2682
wróćo

Přiloha k čisłu 118

SERBSKE NOWINY

Štwórtk 24. meje 1934

Dawajće wójnskim woporam dźěło!

„Njejśmy do wójny cjahnyli, so bychmy jo dostawarjo renty sčinili, ale so bychmy jako němšcy mužojo naschemu ludej swoju winowatosć cjinili“, tak pišałche němški wjednik wójnskich woporow Oberlindober we swojej brožurzy „Cźeśćą a prawo sa wójnste woporу“, kotruž na stronim sjěhdźe 1933 jako wuras wole strony a tak němškeho ludа ja moralisće sastaranje woporow wójny proklamowałsche. Wot teho cjaha je bitwa wo dźěło wuspěšne wojowanja pschětraka, a statyšazy, haj miitjony njesaškužerjow mózachu jo na městna produkzije wróćicź, ale mjes towaršchemi, kiž jo we wójnje wobschkodźichu, wosta licźba njesaškužerjow poměrnje wulka. Na tym budźa drje druhdy też wopačne nahlady wina, jako bychu wójnzy ranjeni, dokelž su cźěnje sadšěwali, swoje dźěłańske mozy połnje wupjelnicź njemohli. To jenoż na tym saleži, dokelž jo pschi iwubranju dźěła dosć na cźerpjenje wójnskeho ranjeneho njekedźbuje a so młodźi dźěłacźerjo połneje mozy na městnach kšeja, kiž bychu wobschkodźeni towaršchojo runje tak derje wupjelnicź mohli. Tu ma jo sapschimnuc a starać, so jo naschim frontikim towaršcham, kiž su w sašłužbje wobmjesowani, dźěło dawa; pschetoż je swojim woporniwym rjekowitwom, kiž w bitwach zwětoweje wójny wopokazachu, su jim prawo na dźěło dobyli.

Kak by w Němškej było, bychu-li jo we wójnje njepschecźerjo do kraja dobyli a domy, dwory, pola a fabriki sapuščźili. Jenoż zwěrnemu, smuźitemu wutracźu naschich frontikich wojowarjow, kiž je swojimi schěrymi cźěłami krutu sakitacu murju wokoło mjesow Němšcy tworjachu, mamy jo dźakowacź, so hrózne wójnske hela naš pschełutowa a jo tak někotra dźěłakarnja sdźerja. To ma jo wschitkim, kotrychž wobjebje nastupa, a zylemu němškemu ludej sašo a sašo pschedstajecź.

Hdyž je jo někto shromadnemu prózowanju wschitkich pschiškuschnych městnoscow nimale dopołnje poradźiło, nazionalnych wojowarjow do dźěła pschinjesć, ma jo pschi wobstaranju dźěła w hospodarstwje někto wobjebje sa pschistajenje cźeźko- a lohkostranjenych dźiwacź a jo to sa najwyschichu cźestnu winowatosć wobhladowacź. Městnoscje strony, dźěłowe hamty a wyschnoscje wójnskich ranjenych jo se shromadnymi mozami wo poradźenje wotpohlada postaraju; dokelž wo to dźe, so jo nězhuschim sakitarjam kraja, kotrymž jo we wohnju granatow strowotnike a duschine schkody lěta trajazeje wójny w hrjebłach, ranu a wobschkodźenja do jich cźěła a na jich cźeła sapinachu, se skutkom wědomoj słubźi, so jo dźak wótznehe kraja w nowej Němškej do skutka staja. Na městо tupeho a próžneho žiwjenja naschich we wójnje cźeźko ranjenych frontikich towaršchow dyrbi sašo radosć do jich wutrobow zacjahnyć, hdyž njedźiwaju cźełneje schkody hódnosć poraženeho dźěła sašo na zebi žamych naschonja.

Tehodła jo wschitzy pschedewsatcźelio a wjednizy dźěłaćerjow należnje namołwja:

„Dawajće dźěło wójnskim ranjenym a wojerskim wdowam!“

Po woli naschcho wulkeho wjednika wo to dźe, so by narod swój wulki dołh dźaka tym wotpłaćił, kotriž se swojimi woporami na krwi a strowoscźi wobstatk domowiny swěcźichu.

Zadyn wjednik dźěłarnje ho njeshdaluj! Dawajće wójnskim woporam dźěło a chleb!

wotrjeźny nawjednik NS-sastaranje wójnskich woporow.
Pawoł Wicke,

Radio

Pjatk, 25. meje štyschimy:

Königswusterhausen: Nimo snateho wschědneho programa: 11,30 sa marjerje. 15,15 sport sa hołzy. 15,40 pschednoschi „němški petrolej“. 19 sabawny konzert. 20,15 hodźina naroda. 21,40 lětarski alarm. 22 politiska krótkorozprawa.

Lipsk: Nimo snateho wschědneho programa: 11,25 sa wjeśne žony. 17,10 sa młodźinu. 18,20 hudźba z operetow. 20,15 hodźina naroda. 21 orchestrowy konzert.

Hischcze ważne z dnjoweho programa: Hamburg: 21 spěwy wo nalěcźu. Stuttgart: 21 žkowjanska hudźba. Win: 19,25 operetowy wjeczor.

Přilopk

* **Schtwórty žmjertny wopor železnisteho njeshoža pola Langwedela.** Wyschschi pinczńik Paluzynski z Barlina-Zehlendorfa, kotremuž běsche jo pschi železnistkim njeshožu pola Langwedela nop puknył, je wutoru w khotowni na žwoje cźeźke sranjenje wumrěł. S nim je žebi tuto železnisće njeshoże schtyri žmjertne woporу žadało.

* **W Badenskej hu wischnje ikoro srale.** Pschi wurjadnje pschihódnym wjedrje hu w połodnischej Badenskej wischnjee hižom tak daloko, so mózа jo hižom sa 8 abo 10 dnjow schcźipacź. Na městnach, hdźeź maju žłónčne pruhi dobry pschistup, hu hižom psched někotrymi dnjemi srale wischnje nadeschli.

* **W Franzotskej mlyny samkaju.** W Sommestim wokrjeżu a też w połnóznofranzowskim wokrjeżu Paž de Calais hu wjele mlynow sastajili. W poslednjischim wokrjeżu je z 85 mlynow 70 mlynow mlećź pschestało, dokelž žitowe a mukowe hospodarstwo pod njewotwiczom a njeskimi płacźišnami cźerpi.

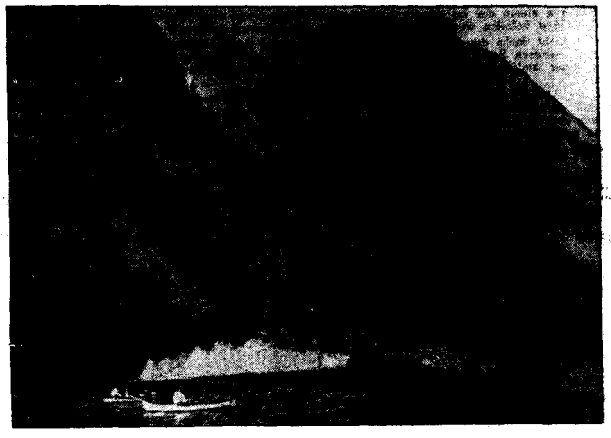
* **Cźežke njeshoże pschi sažnynjenju.** Wulki wódny kotok, kiž na kubi žydom poskhodow wyšokeho twarjenja w Chikagu šjeješche, wjerch pod žobu pschelama a padny do spódneje městnoscje. Tola na tym niz dosć. Pod cźeju kotoła a jeho wotmachom jo wschitke wjerchi hacź do delnjeje městnoscje pschelamachu. S twarjenja wucźahnychu 3 mortwych a 20 franjenych. Tola jo boja, so je žebi njeshoże hischcze wjazu woporow žadało.

Nowa wuprawa na Himalaja

Pod schtitnišnowom němškeho sportiskeho wjednika z Tschammer a Osten dyrbi jo w tutym lěcźe z němškeje strony nowy nadběh pschewjesć na 8 120 metrow wyšoki Nanga Parbat, nawjeczorny dźěl Himalaja. Wuprawu, kotraž pod wjednistwom inżenera Willija Merkla-Minchowskeho steji a na kotrejž bu tśi wědomesniši wobdźěla, jo sa wědomostny dźěl wot nusoweho sjednoczeństwa Němšcy wědomoscje a wot němšskeho a awstriskeho alpsteho towarstwa podpjera. Myšla žebi pschedewschem na pokracźowanje dźěłow, kotrež je wot nusoweho sjednoczeństwa 1928 wupóšłanu Pamirska wuprawa sapoczała. Na podkožku dźěłow 1928 zhotowjene karty su jo jako nimo měry ważne wupokajale, wobjebje schtož nastupa sjewy alpinskeje lodoweje doby. Też wot tuteje wuprawy wušmamne wusajnjenja na polu twórby lodowzow a semjepišnych swišlow wočakaju.

i.

Zamołwity za spisaćelski wobsah: A. Dučman, za nawěšiki dr. J. Cyž, wobaj w Budyšinje. D. A. IV. 1934: 2385.

„Wotwal žuchego drjewa“ do Kralowskeho jězora.

Po 11lětnej pschestawzy jo někto sašo na „žuchi wotwal drjewa“ pschi Kralowskim jězorje w bayerskich Alpach swažichu. Dokelž druheje transportneje móžnoscje njeje, jo nahromadźene hromady drjewa se 426 metrow wyšokeje Burgstallerskeje scźeny pola St. Barthomä do jězora waleja.

Hanto Suk

Po njeměrnej nozy Hanto Ssuk skónčnje wotucźi, dokelž jeho sašo zas hłowa boli. Do nalcźe kmorki hleda hižo schěry dźeń. Hanto sychuje: sašo nowy dźeń z nowej cźiwiłu. Hdy bych njetrjebał tola zas rano wjazy wotucźicź! Spacź śměcź, spacź!

Wón je schtwriadwazecźi lět. Samkaš. Nimale tśi lěta bjes dźěła. Někto je na kónzu, cźěłnje a duschownje na na kónzu. Cźuje: Nětkole dyrbi jo nješchto stacź. Hłubina na njeho sywa. Wón poprawom njewě, cźehodła a kak. Ale wczera je jo jeho tuto facźucźe dopołnje smozowało, a někto jeho zyle a krucźe wobknjeża: Stacź dyrbi jo nješchto — někak stacź!

Hdyž žiwoju hłowu pod wodolijak tyknu, jemu nadobo wobras pjechy wocźi stupi. Studjeń na dworje wuja, pola kotrehoż bě psched lětami žiwoje próžduny pschebywał. Lěta dołho njebě jo na to wjazy dopomnił. A někto nadobo tónle wobras psched nim steji. Sstyschi móhtrjej pluskot studnje. Wschi tym njeje w nim sakschik woněmił, so dyrbi jo nješchto stacź — stacź!

Hłowa jeho boli. Tłóčźi cźoło k symnemu woknu a sacźini wocźi. Wótrischo jemu studjeń bolosinu žadošcź do wutrohy schumi. By-li možno było — by-li možno było, ow Bożo, so jo nješchto stanje —! Młodej, žiwnej ruzy žo do pjaścźe sakulitej.

Pschipołdnju je rossudźeny, brěmjeschko swjasane. Kubło wuja je wjele hodźin wot městа sdalene. So móhł se železniju jěcź, k temu njedožaha. Budźe žebi pomhacź wobjecź . . .

S pjatym popołdnjom do wožy dóńdźe. Hižo jo cźmi, hdyž do domu wuja sastupi. Hižo hu pschi wjeczeri. Hacź jeho hischcze spóznaja? Ně, dźěsacź lět je jo mjes tym minyło, so tam běsche. Njespóznaty pschi durjach stejo wostanje. Schepta žwoju próšbu: cźopły połmuk a nózłeh. Sa žiwjenje njemóže jo nětkole wuznacź, schtó je.

W próšdnym kucźiku hróbje jemu wuj žam lěhwo pschiprawi a pscheje jemu dobru nóz. Je žam. Měžacźk psches niske wokniešchko žwrěči. Mérnje słót wotpocźuje. Cźišche jedyn rjeczaš schcźerczi.

Wutroba młodeho muža je połna, so mohła jo puknyć. Cźehodła njeje jo žwojemu wujej wušnał? S nim jo rěcźeć hodźi. Sa pošledniejeho wotrocźka by Hanto pola njeho sastupił. Jenoż dźěsacź, dźěsacź!

Spodźiwny žmuk jeho wubudźi. Na pol łpizy jo rosbładuje. Je jo jemu někchto džało? Postanjwschi wuschi nastaja. Ně — tu je žmuk sašo, cźejže stonanje kaž pola khoreho skočeja.

Pschikhadźa hnydom z prěnjeho žwinjazeho khlěwa. Tam je wjeczor ranzu widźał. Cźišche stupaju seńenu wobmažuje, so by žwězu sawjertnył. Jenicźke pohladnjenje jeho wo połoženju połwucźi: skočo jo wopražuje hotowasche. To je hižo ras wohladał. Psched dźěsacź lětami. Tehdy mějachu też prožatka.

Rospomina. Dyrbi wuja sawołacź? Dyrbi žam babicź?

Cźehodła z dźěłom sprózných z koža honicź. Ně, wón žam chce jo wužitny wopokazacź. Mjelcźo do khlěwa sastupi. Skočo na poł poštanje. Majka skočeju hłowu a khribjet. Směrowane jo skočo wróčo swjese . . .

Nasajtra rano dźowka do hróbje stupiwschi žrebi ruzy lama. W žwinjazym khlěwje na koriku zuły hantwojerski žedźi. K jeho nohomaj wuhlada dźěsacź cźišchich prožatkow.

Kholowy žebi hischcze dźerźo bur pschibéža. Njebě porod hižo wocźakał. Jednasche jo wo młodu ranzu. Pschi prěnich prožatach ma wéz druhdy khorta. Se starosceju bě na to cźakał. A někto pschińdże zuły hantwojerski. Bur zuseho do jeho wopokasał. Schto móža ja tebje cźinicź?“

Tu jemu zuły ruku na ranzio połoži wschi zyle jednorje rjekny: „Wujo, daj mi dźěło; daj mi jenoż dźěsacź. Wjmi žebi mje sa wotrocźa!“

Pschełapjeny stupi bur někto krocźel wokoło. „Je to možno! Ty žy Hanto? Schwižny, boroscźeny muž?“ A cźicha hjechtaj žebi ruzy.

Ale tak bješe wscheho stary do teho njeswoli, so by Hanto pola njeho dźěsał. Runje w prašchenju dźěła ke měschcźanskemu ludej žaneje praweje dowery nima. Dźěła je pschewjele a pschecźejčko a žiwjenje na wožy žamotne.

Hanto wobstejnoscje z prawym mjenom mjenuje. „Wujo, ty žy moja pošledna nadźija. Wjazy njepraju. Njepschiňdu-li sašo do kruteho dźěła a wjeczor sašo njewěm, sa cźo běch dźeń dołho žiwy, njemóžu wjazy dale sobucźinicź. Nimale tśi lěta žym nětko na žwěcźe njewuschny, nimale tśi lěta. Wujo, ty njemješch, ichto to rěka. Spytaj jóm te mnu! Midy žebi žaneje njesadam. Jenoż dźěło mi daj, dźěso, so móžu sašo žam psched žobu wobstacź.“

Stary rospomina. Potom wobmyšlnjo rjekny: „Derje, hdyž je tebi wěz khutna — dźěło dyrbiš pola mje namakacź. Wscho dalsche jo hižom namaka.“

A potom Hanto sašo psched studnju na dworje steji. Spodźiwnje: tute pluskotate žório w pošlednjej hodźinje dopomnjecźe na dwór w nim słubdźi. Ssylnej ruzy žo le dźěku wusłinatej! K dźěłu! K žiwjenju! uš.

Nürnberger Lebensversicherungs-Bank

Gegründet 1884

Allgemeine Bedingungen für Abonnenten-Unfall-Versicherung.

§ 1.

Die Nürnberger Lebensversicherungs-Bank in Nürnberg gewährt den in Deutschland ansässigen Abonnenten der Zeitung „Serbske Nowiny" gegen körperliche Unfälle, sofern deren Folgen nachgewiesenermaßen innerhalb dreier Monate nach dem Unfallereignis eingetreten sind, unter den nachstehenden Bedingungen Versicherung und zwar in Höhe von

a) 1000 RM. für den Fall des Todes,

b) 1000 RM. für den Fall der dauernden gänzlichen Aufhebung der Erwerbsfähigkeit (Ganzinvalidität).

§ 2.

Die Ausübung der Rechte aus dieser Versicherung steht dem Anspruchsberechtigten (vgl. § 9 Abs. 3) zu; auch ist dieser für die Erfüllung der Obliegenheiten verantwortlich.

§ 3.

Voraussetzung für jeden Anspruch aus der Versicherung ist, daß der Verunglückte zur Zeit des Unfalls wenigstens achtzehn Jahre alt ist und das 70. Lebensjahr noch nicht überschritten hat, sich innerhalb der Grenzen Europas aufhält und daß ferner das Abonnement auf das Blatt mit Versicherung mindestens seit einem Monat ununterbrochen bestanden hat und das Abonnementsgeld vom Abonnenten regelmäßig bezahlt wurde. Der Verlag läßt jedem Abonnenten auf Ersuchen sofort ein Exemplar dieser Bedingungen zugehen.

Von der Versicherung ausgeschlossen sind Personen, welche zu der Zeit, zu welcher die Versicherung für sie beginnen soll, an Geisteskrankheit, Syphilis, Epilepsie, Delirium tremens, Schlag-, Ohnmachts-, Krampf- oder Schwindelanfällen leiden, siech, blind, taub oder schwer nervenleidend sind oder Gliedmassen entbehren, deren Verlust ärztlicherseits mit einer Invalidität von 40 Prozent oder darüber eingeschätzt würde. Dasselbe gilt für Personen, welche in den vorangegangenen fünf Jahren an Geisteskrankheit, Syphilis, Epilepsie oder schwerem Nervenleiden oder an Schlag-, Ohnmachts-, Krampf- oder Schwindelanfällen gelitten haben. Mit sonstigen erheblichen körperlichen oder geistigen Krankheiten oder Gebrechen behaftete Personen sind dann nicht versichert, wenn sie die Krankheiten oder Gebrechen zur Zeit des Versicherungsbeginns gekannt haben oder hätten kennen müssen.

Ausgeschlossen von der Versicherung sind ferner solche Abonnenten, die ständig ihren Wohnsitz im Auslande haben.

Unfälle, die der Versicherte erleidet, nachdem er während der Dauer der Versicherung von einem der im Absatz 2 als Ausschließungsgrund angeführten Leiden oder Gebrechen befallen worden ist, sind von der Versicherung ausgeschlossen.

Es ist nicht Sache des Verlags, für pünktliche Zahlung des Abonnementsbetrags zu sorgen, sondern Sache der Abonnenten. Soweit nicht das Abonnement auf den Namen einer anderen Person genommen ist, gilt der Haushaltungsvorstand als Abonnent.

Ist der Abonnent nicht eine einzelne Person, sondern eine Personen-Vereinigung oder eine juristische Person, z. B. eine Aktien-Gesellschaft, so beginnt die Versicherung erst mit dem Tage der schriftlichen Angabe der Person, welche als versicherte gelten soll; stirbt der Benannte, so tritt die Versicherung bis zur Neubenennung eines Begünstigten außer Kraft. Unterläßt der Abonnent diese Angabe, so hat er keinen Anteil an der Versicherung.

Für einen und denselben Unfall wird die versicherte Summe nur einmal gewährt, gleichviel ob der Abonnent zwei oder mehrere Abonnements auf das Blatt hat. Ebenso wird für einen Unfall stets nur eine der versicherten Entschädigungssummen gewährt, entweder nur für Tod oder nur für Ganz-Invalidität.

§ 4.

Unfall im Sinne dieser Versicherung ist jede ärztlicherseits sicher erkennbare Körperbeschädigung, von welcher der Versicherte unfreiwillig durch ein plötzliches, von außen mechanisch auf seinen Körper wirkendes Ereignis betroffen wird.

Als solche Ereignisse gelten auch Blitz und elektrischer Schlag. Als Unfälle gelten auch Verbrennungen, Verätzungen und Blutvergiftungen, die der Versicherte durch ein plötzliches Ereignis unfreiwillig erleidet.

Als Unfälle gelten nicht:

a) alle gewöhnlichen Erkrankungen und Krankheitszustände, insbesondere Infektions- und Invasions-Krankheiten, sowie innere Vergiftungen.

b) Erkrankungen infolge psychischer Einwirkungen;

c) die Folgen von Temperatureinflüssen, insbesondere Erkältungen, Erfrieren, Sonnenstich, Hitzschlag;

d) Körperbeschädigungen, die der Versicherte beim Zweikampfe, sowie bei Beteiligung an einer Schlägerei oder einem Raufhandel erleidet;

e) Köperbeschädigungen infolge fortgesetzter oder wiederholter Anstrengungen und Kraftleistungen.

Gänzliche Invalidität im Sinne dieser Versicherung ist beispielsweise Verlust der Sehkraft beider Augen, Verlust oder dauernde völlige Lähmung beider Hände oder beider Füße, oder einer Hand und eines Fußes.

§ 5.

I. Unter dem Vorbehalte, daß im übrigen die Merkmale des Unfallbegriffes (§ 4, Abs. 1) vorliegen, sind in die Versicherung eingeschlossen:

a) Körperbeschädigungen, die der Versicherte bei rechtmäßiger Verteidigung oder bei Bemühung zur Rettung von Menschenleben erleidet;

b) Verrenkungen, sowie Zerrungen und Zerreißungen von Muskeln infolge eigener plötzlicher Kraftanstrengung;

c) Erstickung durch ausströmende Dämpfe oder Gase.

II. Ausgeschlossen von der Versicherung sind:

a) folgende Erkrankungen und krankhafte Zustände, auch wenn sie durch einen Unfall herbeigeführt sind, sowie deren Folgen; Krampfadern, Bauch- und Unterleibsbrüche aller Art, Darmverschließungen, Entzündungen des Blinddarms und seiner Anhänge, Schlag-, Krampf- und Epilepsieanfälle;

b) Unfälle infolge Geistes- oder Bewußtseinsstörung irgend welchen Grades (auch infolge von Ohnmachts- und Schwindelanfällen), es sei denn, daß diese Störung selbst durch einen Unfall hervorgerufen war, ferner Unfälle infolge offenbarer Trunkenheit;

c) ohne erkennbare äußere Verletzungen eintretende Blutungen aus inneren Organen, wenn sie nicht lediglich durch einen Unfall unter Ausschluß der Mitwirkung irgend welcher innerer Erkrankungen verursacht sind;

d) Beschädigungen infolge von Eingriffen, die der Versicherte an seinem Körper vornimmt (wie Schneiden von Nägeln, Hühneraugen, sowie Kratzen) und bei Operationen, soweit diese nicht durch einen Unfall bedingt sind;

e) Unfälle, die der Versicherte durch grobe Fahrlässigkeit oder durch vorsätzliches oder grobfahrlässiges Nichtbeachten der für den Schutz von Leben und Gesundheit bestehenden polizeilichen und gesetzlichen Vorschriften erleidet;

f) Unfälle, die der Versicherte erleidet bei der Ausführung oder dem Versuche von Verbrechen oder Vergehen, durch bürgerliche Unruhen, es sei denn, daß der Versicherte unwissentlich und nicht fahrlässigerweise in den Gefahrenbereich der Unruhen gekommen ist, sowie durch Kriegsereignisse im mobilen Militär- oder Sanitätsdienste, durch Erdbeben, bei der Benützung von Flugapparaten oder sonstigen ungewöhnlichen Beförderungsmitteln;

g) Unfälle, die der Versicherte erleidet beim Lenken und bei Benutzung von Motorrädern mit und ohne Beiwagen.

Ausgeschlossen von der Versicherung sind ferner Berufsunfälle von Personen, welche in Sprengstoff-, Pulver-, Patronen-, Sprenggeschoß-, Zündhütchen-, Zündspiegel- und Zündstoff-Fabriken oder auf solchen Arbeitsstätten beschäftigt sind.

Für Unfälle durch Ertrinken und für Unfälle mit nachfolgendem Tode, welche Bergleute unter Tag erleiden, wird nur ein Viertel der Versicherungssumme pro Person entschädigt.

§ 6.

Jeder Unfall ist unverzüglich nach dem Eintritte der Direktion der Bank in Nürnberg schriftlich anzuzeigen, und es sind alle weiteren, auf den Unfall und dessen Folgen bezughabenden sachdienlichen Auskünfte und Atteste, welche von der Bank für erforderlich erachtet werden, spätestens innerhalb einer Woche nach geschehener Aufforderung dazu an diese abzusenden.

Ist durch den Unfall der Tod des Versicherten herbeigeführt worden, so hat die Anzeige binnen 48 Stunden an die Direktion der Bank in Nürnberg schriftlich zu erfolgen, und zwar auch dann, wenn der Unfall bereits angemeldet ist.

Meldungen an die Vertreter des Verlags des Blattes oder deren Angestellte (Reisende, Boten usw.) werden nicht berücksichtigt.

Unverzüglich, spätestens am zweiten Tage nach dem Unfall und demnächst dauernd bis zum Abschlusse des Heilverfahrens ist ein approbierter Arzt zuzuziehen und für angemessene Krankenpflege, sowie für Abwendung und Minderung der Folgen des Unfalls nach Möglichkeit zu sorgen.

Den von der Bank beauftragten Aerzten ist jederzeit Zutritt und die Untersuchung zu gestatten.

Alle durch den Schadenfall erwachsenden Regulierungskosten, wie insbesondere auch die Kosten einer von der Bank angeordneten Sektion und die Kosten aller von der Bank geforderten ärztlichen Zeugnisse werden von der Bank getragen.

Die Bank wird alsbald nach Erhalt einer Unfallanzeige dem Versicherten bezw. den Anspruchserhebenden ein Exemplar dieser Bedingungen zugehen lassen.

§ 7.

Wenn zur Herbeiführung des Todes oder der Ganzinvalidität überwiegend solche Krankheiten oder Gebrechen mitgewirkt haben, welche für sich allein, d. h. ohne Hinzutreten des Unfalls in absehbarer Zeit den Tod oder Ganzinvalidität herbeigeführt haben würden, so wird für den Todesfall eine Entschädigung nicht geleistet, während die Entschädigung für den Invaliditätsfall nach Verhältnis des nach Billigkeit abzuschätzenden prozentualen Anteils der Krankheit oder des Gebrechens gekürzt wird.

§ 8.

Werden von einem und demselben unter die Versicherung fallenden Ereignisse mehrere Personen getroffen, so ist höchstens eine auf die betroffenen Versicherten gleichmäßig zu verteilende Gesamtsumme von 4000 RM. zu zahlen.

§ 9.

Die Bank ist verpflichtet, sich über ihre Entschädigungspflicht zu erklären, und zwar, soweit Ansprüche auf Entschädigung für den Todesfall erhoben werden, binnen 3 Monaten, nachdem ihr der Eintritt des Todes angezeigt und ihr die erforderlichen Unterlagen (siehe § 6, Absatz 1) zugegangen sind. Soweit Ansprüche auf Entschädigung für Ganzinvalidität erhoben werden, ist die Bank verpflichtet, sich spätestens drei Monate nach Abschluß des Heilverfahrens über ihre Entschädigungspflicht zu erklären, sofern ihr die zur Prüfung der Invaliditätsfrage erforderlichen Unterlagen zugegangen sind.

Die Zahlung der Entschädigung erfolgt binnen zwei Wochen nach Festsetzung der Entschädigung gegen Quittung bei der Hauptkasse der Bank. Es steht jedem Anspruchsberechtigten frei, nach vorheriger Einsendung der Quittung Zahlung durch die Post oder in anderer Weise auf seine Kosten zu verlangen.

Anspruchsberechtigt sind: Im Invaliditätsfalle der Verletzte selbst, im Todesfalle in erster Linie der Ehegatte, für den Fall, daß dieser nicht mehr am Leben ist, die ehelichen Kinder, und für den Fall, daß weder ein Ehegatte noch Kinder vorhanden sind, die Eltern und, falls auch diese nicht mehr am Leben sind, die Geschwister des Verletzten. Die unehelichen Kinder stehen in ihrer Beziehung zur Mutter den ehelichen Kindern gleich.

Personen, welche den Tod oder die Ganzinvalidität des Verletzten in vorsätzlicher oder grobfahrlässiger Weise verschuldet haben, verlieren dadurch ihre sämtlichen etwaigen Ansprüche.

Desgleichen schließen absichtlich falsche Angaben und Auskünfte, sowie die wissentliche Einreichung von gefälschten Urkunden und Schriftstücken jeden Anspruch auf Entschädigung aus.

§ 10.

Wird eine Obliegenheit verletzt, die nach dem Eintritte des Versicherungsfalls der Bank gegenüber zu erfüllen ist, so ist die Bank von der Verpflichtung zur Leistung frei, es sei denn, daß die Verletzung weder auf Vorsatz noch auf grober Fahrlässigkeit beruht.

§ 11.

Für den Fall, daß die Bank die Anerkennung eines Entschädigungsanspruchs auf Grund dieser Versicherung verweigern sollte, ist der Anspruchsberechtigte bei Verlust seiner Rechtsansprüche verpflichtet, innerhalb sechs Monaten nach erhaltener Kenntnis von der Ablehnung die Bank vermittels ordentlicher Klage zu verklagen. Die Frist beginnt mit dem Tage, an dem die Bank den erhobenen Anspruch unter Angabe der mit dem Ablauf der Frist verbundenen Rechtsfolge dem Anspruchsberechtigten gegenüber schriftlich abgelehnt hat.

Für alle Streitigkeiten aus dieser Versicherung nimmt die Bank Recht vor jedem ordentlichen Gerichte des Deutschen Reichs.

§ 12.

Auf die den Abonnenten gewährte Unfallversicherung wird am Kopfe des Blattes in deutlich sichtbarer Schrift hingewiesen. Mit dem Erlöschen des Abonnements erlischt auch jeder Anspruch auf Grund dieser Versicherung hinsichtlich später eingetretener Unfälle. Wird der zwischen der Bank und dem Verlag abgeschlossene Vertrag gekündigt, so hat dies der Verlag einen Monat vor Ablauf des Vertrags oder, wenn er erst später Kenntnis von der Kündigung erhält, unverzüglich nach erlangter Kenntnis und dann in Zwischenräumen von je einer Woche bis zum Erlöschen des Vertrags, mindestens aber viermal, an augenfälliger Stelle im Blatte unter Angabe des Zeitpunktes des Erlöschens bekanntzugeben. Die Bekanntgabe kann auch durch die Bank im Reichsanzeiger oder in einem anderen von ihr zu bestimmenden Blatte erfolgen. Das Erlöschen der Versicherung wird gegenüber den Abonnenten frühestens wirksam mit der Veröffentlichung im Blatte oder, wenn eine Veröffentlichung nicht erfolgt, mit dem Fortfalle des Vordrucks am Kopfe des Blattes oder zwei Wochen nach der Bekanntgabe in dem von der Bank bestimmten Blatte, sofern eine solche erfolgt. Die Ansprüche aus den vor dem Erlöschen der Versicherung eingetretenen Unfällen bleiben unberührt.

Wird der Vertrag zwischen der Bank und dem Verlage gekündigt, so steht den bisher versicherten Abonnenten das Recht zu, vom Tage des Erlöschens der Versicherung an das Abonnement aufzugeben und den etwa über diesen Tag hinausgezahlten Abonnementsbetrag zurückzuverlangen. Der Verlag ist verpflichtet, diesem Ersuchen zu entsprechen.

Neu hinzutretende Abonnenten erlangen nach der Veröffentlichung des Erlöschens der Versicherung keinen Anspruch aus der Versicherung.

§ 13.

Eine Abänderung dieser Bedingungen ist gegenüber den versicherten Abonnenten nur dann von rechtlicher Bedeutung, wenn der genaue Wortlaut der Aenderung vorher einen Monat lang in Zwischenräumen von je einer Woche an augenfälliger Stelle in dem Blatte unter bestimmter Angabe des Zeitpunktes, von welchem ab die Aenderung in Kraft tritt, bekanntgegeben wird.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskeje žiwjenje zawěsćaceje banki w Nürnbergu zawěsćeny přećiwo sćěhwkam čłoweho znjezbožerija z 1000 hr. – hdyž wumrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bjedny. Kóžde znjezbožerije dyrbi abonent hnydom (štej zawěsćaceje banki wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbožerja dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowědźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumołnjenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewia.

Čisło (Nr.) 119 — **Budyšin — Pjatk 25. meje 1934 — Bautzen** — **Lětnik 93**

Sakski ministerksi president z Killinger poby w Kielu

Swjatki pśehebiwaśe ministerski president j Killinger w Kielu. Tam skhadźowachu so towaršojo schulskeje łódźe, z kotrymiž běśe swój běły morjaka pśeco 30 létami sapoczał.

Ličba dźěłacych je sylnje rostła

Po nowišchim wobličenju statistiki zhorobnych kassow, kotruž statny wustaw za wobstaranje dźěła a sawěsćenje pśiche bjezdźěłosći wobdźěła, je ličba dźěłazych w haprleju wo nětkuždy 640 000 postupiła. S tym je so mózna ličba 15 326 000 dźěłazych dozpěła, kotraž je wo 2 628 006 wjetšcha hač ličba žanjźneho dnja lońšcheho léta a wo 3 839 000 wjetšch hač najnižšcha ličba dźěłazych w januarje 1933.

Jaśnišcho pak hač we wuwicju ličby njesaźłužerjow pokazuje so wulki wuspěch bitwy wo dźěło w ličbach dźěłazych.

Ličba njesaźłužerjow je wot spočatka tuteje léta hač do měźaza haprleje wo 1 450 000 spadnyła, ličba dźěłazych je pak wo 2 039 000 postupiła. **W žanym lěcže, teź w lěcže z najlěpšej konjunkturu 1929, njeje ličba dźěłazych w prěnich schtyrjoch měźazach léta tak postupowała, kaž létša.**

Ličba dźěłazych pśichěrjacheje wozbeje sylnje w měrcu (720 000) a w haprleju (639 000), ličba njesaźłužerjow pak je wo 574 000 a 190 000 spadnyła. Dozpěła je so ličba dźěłazych w tuchmaj měźazomaj wo 595 000 wjazy powjetšchila hač je ličba njesaźłužerjow spadnyła.

Belgiska wosebita kommisija přiźedźe do Barlina

Dźenja pjatk wječor w 10 hodź. pśichźedźe pósłanj we wosebitej mišiji baron Holvoet se swójim pśehewedom do Barlina. Krałowska belgiska wosebita kommišija dyrbi knjesej němskemu presidentej wojsejej, so je belgiski kral Albert wumrěł a kral Leopold na tron stupił. K jemu němski president wosebitu kommišiju kotoru pśichyjima. Pósłanj we wosebitej mišiji baron Holvoet pśichpołdnju 12,55 hodź. k cześtnemu pomnikej wěnz połoži. S tuteje pśichčiny so pśichi cześtnym pomniku cześtna kompagnija němskostatneje wobory sćupa.

Wojowanje miez belgiskej policiju a němskimi kommunistami

S belgiskeho města Antwerpena so powě, so je policija we lěśach mjes Haelertom a Aalstom wulku razziju za němskimi kommunistami wotměła. Kommunistojo běchu žedi tam lěhwo se stanow pśipiwawili. Tuzi kommunistojo běchu njedawno slamiśich nazionalistow w Aalstu nadpadowali.

Policiji so poradźi, skradu stany wobstupiś. S rewolwrami hrožo dobu so do lěhwa. Kommunistojo spytachu z bijazymi a kałazymi bróńjenej policistow pśechmóz. Tehodla dyrbjachu zastojniscy tśeśerja. Jeneho kommunista tranichu. Sajatych do Aalsta wotwjedźechu. Wosoni belgiśtu wyschnosćej proschachu, so jich njebychu do Němskeje pósłali.

Francowska saarske m'ezy wobtwerdźa

Finanzny wubjerk francowskeje komory běśe žedi pśechaś, so by měnjenje wubjerkow za krajne zakitanje zhonił. S teho chcyše podłoh za kredity dostaś, so by wódźał, kelko pjenjes měł za wěśe dźěła ke krajnemu zakitanju nałožiś. Wójskowy wubjerk je so schwórił dopołdnja zhromadźił, so by wuradźował. Wubjerkowym pśechadźowanjom do „wójnskeje krajiny", hdźež ma so pjecza zakitańska czara wutwariś, so bychu so dźěła wudopołnili a **so wosebje próżdne městno pola Montmedy** zamkło a so z tym **francowsko-saarske mjezy do zakitańskeho stawa stajiło.**

Wubjerk khyšcheśe hischcze wo planach za pśichiprawjenje kasemtaow a wo wulkich dźěłach wjes Longuyon a Margutom pśichi ardenniskich lěšach a pśichi saarskich mjezach. **Za tute dźěła izjeha so 1 175 000 frankow kredita. Wójskowy wubjerk je knjezeršćiwym namjetam jenohłósnje pśichilošowak.**

Italska Francowsku warnuje

Direktor italiskich nowin „Tribuna", senator Davanzati, rěčeśe w Brusselu pśeco wukrajnym diplomatam a belgiskim politikarjam, mjes nimi zwonkowným ministrom Hymansom, wo Mussolinijowej zwonkownej politiki. Italijan saberaśe so wosebje z **italskim stejišćom k praschenju wotbrónjenja.**

Senator Davanzati Genfske methody pschimaśe a Swjatej ludowi porokowaśe, so je skoro jeniczny z Versailleskim najtrojom był. **Dohrjećerske staty ani na kraju ani na wodje ani w powětšie njewotbrónichu. Tehodla je Mussolini wojsewi, so ma so Němskej wěste brónjenje** dowoliś. Sdyž so staty nětk na tutym podłožu njedojednaju, budźe so Němska pjecza wšeźich winowatosćow zwobodnua wobhładowaś a zwoje puta pśiecź cźitaśeju. Francowske bjesstrachowe zadanja mohłe so jenož potom dopjelniś, hdyž k njesjnaredneniu brónjeńskemu śrjezanju dóńdźe.

Masaryk so z wulkej wjetšinu wuzwolił

Schtwórk je cźeskosłowalska narodna shromadźizna na Prajskim hrodźe tśeśi króć dra. Domaśca Garrigua Masaryka za presidenta cźeskosłowalskeje republiki wuswolita.

Pśichitomnych běśe 420 zobustawow narodneje shromadźizny, 281 sapósłankow a 139 senatorow.

Hižom pśichi prěnjej wólbje so 418 płaćiwych hłosow wotedа. 327 hłosow padźe na Masaryka, 38 hłosow na kommunistiskeho kandidata, sapósłanza Klimanta Gottwalda.

Tak so D. G. Masaryk z pśichemóžazej wjetšinu hłosow znowa za presidenta cźeskosłowalskeje republiki wuzwoli.

Po wólbach so pśepodźenje narodneje shromadźizny ze zwjatočnym pśichwjeźenjom presidenta pśichetorhny. Jako běśe so pśepodźenje sapo wotewrił, pśichiźe president z pśewodom knježerstwowego pśichedźidły do Władisławskeje sale. Pśichedźeła narodneje shromadźizny dr. Stanek sajźowoleneho presidenta w mjenje wobydlerstwa powita a pśejeśe jemu, so by teź pśichodnje pśichi dobrej strowosći zwoje wyšoke zastojnistwo z lěpšenu luda a stata sajaca mógł.

President sapósłanskeho domu na to presidenta Masaryka proschesche, so by pśichijah stojił, kotruž wusłowa žada. **President połoži ruku na wustawinu liśtinu a pśichijahaśe.** Schmimjazy pśichitkeś shromadźizny cźeskosłowalskeje. Pśichi tutym druhim dźeli pśepodźenja kommunistojo a zobustawy narodneje ligi njeběchu pśichitomni.

Arcywódoa Eugen we Winje

Pśiches 70 lět stary arcywójwoda Eugen, bratrowc kěžora Franza Josefa, je so po 15-tśinym pśebywanju we Baselu schtwórtk pśichpołdnju do Wina wrośił. Po wośebitym pśecźu awstrijskeho knježerstwa njewobchadźeny so prawiske wujtupy w městach, pśiches kotrež arcywójwoda pśijźeje. Powěźi wo arcywójwodowym pśichitadźe so hižom wjeśe po Winje rozsěje. Na wjeśernym dwórnišcu je běśe schtwórtk dopołdnja wójskowy minister wjerch Schönburg-Hartenstein z někotrymi wyschimi ofiźěrami wójwodu powitaś pśischioł. Tón legitimistowje běchu swójich pśichipóžarjow k powitanju pósłali. Po wjazydnjowym pśebywanju we Winje budźe arcywójwoda w rjadowym domje němskeho rjada w Gumpoldskirchenje we wokolinje Wina bydliś.

Nowy dniowy poriad za Genf

Sśrjedu 30. meje sapoźnje so w Genfje wurjadne zhadźowanje rady Swjatka ludow. Dnjowy porjad za tute zhadźowanje je so schtwórtk wosjewił. Wón wopschija tuchwilu sćežowoze tři dypki:

1. Swadu mjez Boliwiju a Paraguayskej;
2. Pśichitowanje naprawy dla ludoweho wothłosowanja w Saarskej,
3. pschipady na wuherśko-juhosłowjanskich mjesach.

Pschi pozlednimi dypku jedna so wo wuherśku notu, kotraž je so 2. meje, potajźim krótko do pozledniego radźenja zhadźowanja sapodała. Wuradźowanje wo tutej nocy je tehdy z formalnych pschicźinow wobstorożi.

Ruski zwjazk z Francowskej a Małej ententu?

Dotal wschitke francowske nowiny pśejachu, so je sekanje francoskeho zwonkownego ministra Barthoua je zwjetšinu zwonkownym komisarom Litwinowom w Genfje z pschihotowanju swjatka mjes wobemaj krajonaj k'ujźiło. Nětk pak Pariske nowiny „Ere Nouvelle" zyle zjawnje pišaju, so za nikoho njeje zane potajstwo, so chce Ruska z Francowskej a Małej ententu do swjatka zjupiś, z kotrymiž na to zarjećuje, so jedyn kraj druheho w nuzy pomha. So pak by so tajke sśrjeźenje, kiž by po zkowach njenjewonanych francoskich nowin mjesynarodny bjesstrach jeschtnik'o, dospełe, so pschesche, so by Swjatk ludow, kiž ma pravo nade wschitke tajke sśrjeźenja dohladowaś, najpjerjedy Sowjetskeje unizju jako zobustawu do Swjatka pschijak.

Amerika a zastup Ruskeje do Zwjazka ludow

S Moskwy je powě, so je francoske knježerstwo njedawno we Washingtonje wopraschało, kak bychu so Sjednoćene staty zadjerzale, by-li Ruska Swjatkej ludow pschistupiła. Amerikanski pósłaniz w Moskwje, Bullitt, je nětko ruskemu zwonkownemu komisariatej powěź, so so amerikanske knježerstwo derje za tutu wěc zajimuje, ale nochze wustupiś za zastup abo teź pschezěwe zastupej Ruskeje do Swjatka ludow.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 0,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskeje žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přećiwo sćěhowkam čělneho znjezbožењa z 1000 hr. – hdyž wumrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje běduy. Kóžde znjezbožењe dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbožењa dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumjenjenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 120 — **Budyšin — Sobotu 26. mele 1934 — Bautzen** — **Lětnik 93**

Politiski tydźeń

Politiski tydźeń. W Němskej je žo tutón tydźeń sašo nowy swježelazy wuspěch bitwy wo dźěło wojewił. W měšazu haprleja je 640 000 ludźi sašo dźěło dostało. S přichódźenjom dźěłazych tež kupna móz we wobwdźerstwje přichódźa a je kruta podłoha sa hospodarstwo twori.

Wóczi zpleje Europy a tež statow swjeta Europy hlužuja je někto do Genfa. Kardinalne prašenje wschitkich wuradźowanjow w radźe Swjazka ludow wostaje prašenje wotbrónjenja. Wot rozrisanja tuteho prašenja wotwisuje zbožo a njezbožo europiskich statow a zułeho zwěta. Njemóza-li je staty někto dojednać abo snajmjenscha někajki dobry puć k wuspěšnemu jednanju wotewrić, potom dyrbi móže je nadźija spuščezeć, je je w dowidźomnym czasu wotbróni. Franzowska sa zwojim spjerčowanjom zwětowej politiju nowe, tola straschne puče sa přichod wotewri.

Też w saarskim prašenju franzowske knježerstwo jednanja jara porjeźuje. S pohladnich powěrčow i Parisa zhonimy, je chze Franzowska zamo zwoje krajiny přichi saarskich nusacych žiwnischo wobtwjerdźeć. To dopokasuje, je je wona sapjera, Saarsku puščeczeć. Přichi jednomach je wo saarskim wotbłosowanju je hischcze njenóžcze zadyn wěsty dźeń sa to postajeć. To ma je sašo jako wunoschk franzowskeho napschećiwneho wuntimpowanja wobhladowacz.

W Czěskošlowakskej je narodna zhromadźizna sandženy schwórk presidenta Maśaryka znowa sa presidenta czěskošlowakskeje republiki wuzwolika. Wólba wotime je na Prazskim zlawnym hrodźe Hradczanach. Wulka wjetschina hłosow padże na Maśaryka. Też nimy sapósłanzy su Maśarykej swój hłós dali. Czěski lud je zwojemu czěsczenemu wjednikej znowa zyłnje wotdewał.

Awstrika je hischcze njeje smjerowała. Dollfußowe wotschinjenje nětko sašo zyłnje psheczíwo nazionalsozialistam postupuja. Wone jich tež winuja, je su njedawno nadpady na żelesnizy skuczili. To pak dotal hischcze nichtó njeje dopokasacz mohł. Sa to pak je tukanje dźeń a bóle psheczíwo markisistam jako skuczerjam nadpadow sepołnja, każ je je to w Awstriskej zamo hamtsy wosjewiło. Sa Awstrisku běsche schwórk ważny podawk, je je arzywójwoda Eugen po 15 lětnym psheběwanju w schwizarskim měsče Baselu do Wina wrócił.

Wo hospodarskich wobczežnjosćach sjednoczenych statow zwědża tamniske czěžke strajkowe njemiery. President Roosevelt na wschu móżne waschnje posnytnje, amerikanskemu hospodarstwu pomhacz. W psichichodże dyrbi je měna Sjednoczenych statow nimo stota tež je złébrem sepjerace. K temu je sakoń hižo w psichihotowanju.

Tukhwilu je sajimawe, kak Ruska w swojej politizy postupuje. Dokelż swojemu zołtemu žuzbodej Japanzej na Dalokim ranju tak prawje njewéri a ma jeneho dnja konflikt s nim sa możny, chze swoje wjeczorne nijezy je sreczenjemi swěsćicz, so by w psichipadże wójny s Japanskej swoje wójsko do Dalokeho ranja pohlacz mohła. Tehodła je Ruska też na wabjenje Franzowskeje pokłuchała, so by s nej wo swjazku jednała. Psichi tutej składnosći móże je stacz, so Ruska do Swjazka ludow sastupi a je bolschewiki i kapitalistami sa jene blido zhybnje.

Japanska pak je Swjazka ludow zdaluje. Tak njemóże nichtó jeje politizy psheczíwo žuzbodam sadźewacz. Tehodła wschak je też bjes dźiwa, je Ruska a Khina Japanskej dale njewótritej hacz widźitej. So je japanske žedzenje na wjeczorne kraje měri a je chze swona jich industriju wobczežowacz, swólnjamy też s tehu, je wona w Turkowskej swoje tekniske twory dźełacz dawa, je by je jako turkowske wudźełki na europske wiki złała.

Göringowy wopyt w Budapesće

Hižom schwórk wjeczor rozprawjachu Budapešćanie nowiny wo njewočakanym psichichodże a wo psichebywanju pruskeho ministerskeho presidenta Göringa w Budapesće. Nowiny pisaju wo spokojnym nad tym, je je pruski ministerski president też hłowne město Madźarskeje wopytał. Schwórk ministerski president Göring poła ministerskeho presidenta Gömbösa a swonkowneho ministra s Kanje swoju kharitu woteda. Styk dnja psheho wón w towarschwosći uczinkeho wupósłanza s Makensena.

Wupady francowskeho znutřkowneho ministra wo Němskej

Pjatk popołdnju sapoča je w franzowskej komorje rozrěčowanje wo swnkownej politizy. Radikalny lčiwjar Chiapedelaire rěčeše dołho wo jenotliwych prašenjach swonkownje politi. Wón je wołoženje s Němskej saběrasche. Wón wupraji je tež sa njewotwisnosć Awstrisće a sa pokrocowanje franzowskeje swjatkoweje politiki. Tola pak dwěłowasche, je budże je Franzowska hischcze na wschitkich swojich swjatkarjow spuščezeć muż.

Swonkowny minister Barthou rěčeše najprjedy tehorunja wo njewotwisnosći Awstrisće, kotruż chze s pomozu Jendželskeje a Italskeje wukhowacz. Schtož swonkownu politiku Franzowskeje nastupa, njesnaje wón žane je lčiwjeje ani prawiczneje politiki, ale snaje jenoż **franzowsku politiku.**

Sastup Rusłeje do Swjazka Ludow by był podawk, kiž mohł je psheczeć, Barthou rjekny. **Wón je w tutym smyle jednak a je s Litwinowom wo wumjenjenjach sastupa Rusłeje do Swjazka ludow rěčał.** Nadrobnischeho k temu pak njesdźeli.

Jako běsche Barthou na Turkowsku pokasajo wosjewił, so Franzowska njeje wožamocena, psichiwobroćeć je k prašenju wotbrónjenja. Někotre franzowske knježerstwo pokrocuje s politiku swojich pschedchadnikow. **Franzowska politika wostaje psheco samsna w tym, je je bronjenje wobmjesuje a runoprawosć postaji, ale w bjesstrasche a se skutkowazym rukowanjom.** Franzowske knježerstwo je Jendželskej wosjewiło, je jendželski memorandum njemóże sa zakład jednanjow psichipósnacz. Psichi dźensnischim połoženju maju je nowe wumjenjenja postajeć.

Barthou je wopraschał, hacz franzowske knježerstwo psichi tajkich zadanjach myslí, je je wschitko nimo a je je wschitke durje samkle, tež durje konferenzy sa wotbrónjenje a Swjazka ludow. To pak rjeka na zadyn pad temu tak njeje. Franzowska wostanje po ministrowym wuprajenju zasadam konferenzy sa wotbrónjenje a Swjazka luda zwerna. Sa Franzowsku wostanje Swjazk ludow wěstoje sa měr na zwěrze.

Potom je Barthou wótrje psheczíwo tym wobroćił, kotryż politiku Swjazka ludow kritisuja. Sa psichichod swostanje dwoja możnosć: Pokrocuje konferenza sa wotbrónjenje se zwojim dźełom abo wróći wona swój mandat Swjazkej ludow? Stejischcze franzowskeho knježerstwa njeje snate.

Słónčnje rěčeše franzowski swonkowny minister wo **saarskim prašenju.** Po 15 lětach ma je saarske wobydlerstwo nětko wuprajić, hacz chze psichi dotalnym zarjadowanju wostacz abo hacz chze je k Němskej wrócić. S franzowskeje strony je je namjetowało, so bychu franzowske a němske knježerstwo k temu wosjewjenje wudałej. Wón psichipósnawa, **so je Němska prawo měła,** hdyž je wosjewjenje wotpokałała.

Wothłosowanje mjenowasche Barthou jenož potom prawne, hdyž je **zwobodnje stanje a** hdyž tajne wostanje. Wón pak dodoma sa **wěste schkitacze** naprawy sa wobydlerstwo wustupowasche, **prjedy hacz je** chze wothłosowanja postaji. **Jemu jednore psichilubjenje** Němskeje njedohaha a wón hebi myšli, **so je po myšli komory jednak.** Słónčnje Barthou rjekny, so Franzowska na bórsownym rjadowanju saarskeho praschenja saleži, dokelż tuto praschenje klócži niż jenoż na pocjahi mjes Němskej a Franzowskej, ale na zyły zwět. Minister pak wospjetowasche, so njemóże postajenju wothłosowanskeho czasa psichiłosować, dołhoż je jemu doßahajcych rukowanjow njeda.

Barbni dźěłaćerjo za Francowsku

Warschawske nowiny „Expreß Poranny", kiž polskemu knježerstwu blisko steja, pišaju s Lille w połnocnej Francowskej, so je mjes polskimi podkopkowymi dźěłaćerjemi a francowskej policiju k czěžkim hrožanjam dóschło. Dźěłaćerjo su rozhorichu, dokelż francowske jamowe zarjadnistwa polskich dźěłaćerjow s dźěła puschczichu, so bychu jich s khinskimi a marokowskimi dźěłaćerjemi narunali.

Krótkedźěło khětro woteběrało

W jenajkej měrje s bjesdźěłosću też krótke dźěło we Němskej woteběra. W pohlednim tydźenju měrza haprleje 1934 naliczichu jenož hischcze 61 800 krótkodźěłazych, kotryż podpjeru dostawaju. Kónc měrza 1934 běsche tutych hischcze nimale 72 000 a kónc haprleje 1933 hischcze nimale 190 000. Licba dźěłacarjow s krótkim dźěłom je je wot měrza hacz do haprleje t. l. wot 3600 na 3200 smježła.

Hollandska njetyka so do saarskeje należnosće

Po powěsći hollandskich nowin „Het Vaderland" je je podobnje każ na Schwizu a Schwedsku też na Hollandsku prašenje stajiło, hacz by, je-li tryeba, sa psichichodne wothłosowanje w Saarsku je na sestajenjin mjezynarodneje policije wobdźerżiła. Nowiny tomu pišajn, so je też Hollandska tuto zadanje wotpokałała.

Před krizu w rumunskim knježerstwje?

Pjatk w rumunskim knježerstwje zyłna napjatosć nasta. Popołdnju knježerstwo saprěwaje wosjewjenje wundu. S tym je wunoschowanja wo wočakowanym knježerstwowym wróćofupjenju sastaji a je strach krisy wotstroni. Wunoschowanja běchu nastałe, dokelż krał marschalej Averescej nowu audienzu dowolił. Dokelż wójnski minister, roswjezowanski minister a ministerski president Tatarescu krótko sa sobu krała wopytachu, nasta podsadże, jako by knježerstwo pjatk swoje sastupnistwo slježcz chyło.

Napjatosć sdźi drje je też sa jadanjemi sa knježerstwo, kiž je marschal Averescu psichi swojej pušczonje; audienzy krałej psichednješe. Wón je też s ličenjemi nimjencami 1600 offizjerow psichedpołożił, na kotrychž je psichi posledním powjschenju njeběsche dźiwało.

Salzburgski mjetaŕ bomby so zalał

Minjske nowiny „Reichspost" rosprawjeja, je su cżłowjeka, kiž je do Salzburgskeho zwjedženskeho dźiwadła bombu cżiśnył, sajeli. Wón je prjedy pola města Salzburga dźełał. Dokelż je wón jako zobustawo cżerwjeneho schkitazeho zwjazka psichi zebrowarskich njemčerach wobdźěli, jeho i měscheczanske służby puschczichu.

Khina Mongolsku niespuści

Prjedawschi khinski swonkowny minister dr. Wank je nowinarjam rjekny, so Khina pod žanymi wobstejnoscemi suwerenitu Mongolsku njepuschczi. Smutkowna Mongolska twori njewotdźelownu dźěl khinskeje republiki. Dyrbjała-li Japanska spytacz suwerenitu Mogolsku wot Khiny wotdźělicz, nowe cżežke schmjatanjzy na Dalokim ranju nastanu.

Wo strajku w Zjednoćenych statach

Knježerstwowe wołoby we Washingtonje salčrachu je schtwórk nadrobnje je strajkom w Sjednoczenych Statach. Połoženje ma je psheco hischcze je jara khutne wobhladowacz. S wótrym strajkowym wojowanjom w Minneapolisu a Toledu psichidruża je hischcze, so też we wotsta-

wej industriji wulki strajk hrosy. Swjazk metalowych dźěłacerjow je so dźeń 16. junija powschitkowny strajk přeczerpnyłł, njedyrbjałe-li so jeho žadanja hač do 10. junija dopjelnicź.

Strajk přisłuschałowych dźěłacerjow w městach přichi hrjoły Cźichego oceana nětko hižom tři njedźele traje. Lódźny wobkhad je so we wschěch přisłuschałach wot San Diega hač do Seattle nimale zoje sastajił.

S **Toleda w ohiostkim starje hu powe, so je so 6000 strajkowazych wjeczor přichi cźmě znowa přicherziwo narodnej gardje spjeczowało.** Wojazy dyrbjachu sabo do strajkowazych tśełcz. Dwoju strajkowazeju morichu a nětkotrych ranichu. Wjele wosobow so zaja, mjes nimi běiche 22 kommunistiskich agitatorow. Nowe krwawne nazyłnosce so wocakuja, dokelż hu strajkowazy ł Detroita ł maschinskimi tśełbami wobrońeni. Też nadapły ł dynamitom so wocakuja. **Wojazy hu wschitke fabriki wobsadźili.** Woni tam hischcze khwilu wostanu, też hdyž strajk popuschczi.

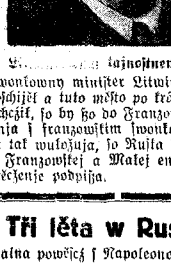
Krótke politiske powěsće

— Wjeza so w dwarjenju nemskeje dźełoweje fronty organisazijow wokrjesnu nawjednizy a organisazijow župnu nawjednizy nemskeje dźełoweje fronty schadźowachu. Wjednik organisazije nemskeje dźełoweje fronty Selzner mjeszesche dźesći referat wo pscheworjenju nemskeje dźełoweje fronty.

— Konzentrazijske łahwo w Colditzy w Sakskej so rozpuschczi. Sdźerżowazych 70 jatych so Sachsenburgskemu łahwu pschepokała. Sastojnizy so k 1. junijej ł wschelakim druzym krajnym wustawam pschesadza.

—Přched awstriskej krejnowniju we Wirje pjatk wjeczor papjerjana kula se fyzikuma wyrjeskom rozbuchny. Ludźo so ale wustrózachu. Schkoda njenasła.

— Rušti ludowy kommizar za ſwonkowne naležnosce Litwinow a rumunski ſwonkowny minister Titulesku ſo na Riwjerje ſekatej, so bychtaj ſo wo ſbliženju Ruſkeje a Rumunije a wo ſaſupje Ruſkeje do Swjatſka ludow rozmjerjowatej.

K 75. narodninam ministra zajnoſnemu dźěłu.

Rušti ſwonkowny minister Litwinow je njenadźijcy do Genfa přichijeł a tuto město po krótkim přichebnywanju zaſo wopuſchcził, ſo by ſo do Franzowſkeje podał. Jeho rozmjerjowanja ſ franzowſkim ſwonkownym ministrom Barthoum tak wuložuja, ſo Rušla do Swjatſka ludow ſ. upi a ſ Franzowſkej a Małej entenu europſke ruſke ſrjeczenje podpiſa.

Zc Serbow

■ W Budyschinje, 26. meje 1934.

— **Wo wjedrje.** Wjeza wjeczor we 7 hodź. barometer 745, hygrometer +2, thermometer wo dnjo +17. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 744, hygrometer +4, thermometer wo nozy +8. Wuhladny na dalſche dźeschczowanje. — Nam ſo ſ dołheho wjeczora nijna přichibliżuje a drje bórzy wujchinu wutłóczi, kotraž tukhwilu nad Němſku leži. Wujchina je, mózemy rjec, kolomokło ſ mżinami wobdate. Tute drje ju też bórzy ſeſrjeđaju. Tak drje ſo nětko bórzy do ſylnitſcheho deſchczowanja da. Jutſje, ſrjed. Trojizu, ſłónčko 3,56 hodź. ſtudża a ſo 7,58 hodź. khowa. Mjerjacź ſtudża jutſje wjeczor 6,50 hodź. a khowa ſo rano 2,23 hodź.

— **Wuhlady na wjedro za jutſiſchi njedźelu: Trochu cźopliſcho a ſylniſche pokhilenje k deſchczam.**

*

— **Djenjmſke wiki.** Butra 75 pj., jeja 6—7 pj. a twaroh 20—25 pj., kury 1,50—1,70 hr., cźeſwjeny kał 15 pj., bóły 15 pj., ſydrowity 30—90 pj., ſołotej, 3 kerćzi 10 pj., rhabarber 8 pj., kołrabi 10 pj., jedźna koboda 10 pj., morchej 20 pj., cźerwjena rěpa 10 pj., radiſki 5 pj. a ſłjały kał 15 pj., tomaty 50 pj., kórki 50 pj., khromaſ 80 pj., truſkalzy 60 pj., wiſchnje 30 pj., jabłuka 10—25 pj., nowe bérny 15 pj., méd w ſchkleńzy 1,60 hr., bjes njeje 1,40 hr.

— **Budyſke haptyki ſu wichedne dny hač do 7 hodź. wjeczor wotewrjene, njedźelu pak ſamknjene.** Nóznu ſłužbu a njedźelu wotewrjene ma jenoź jena haptyka ſ měſaczným wotmēnjenjom. W mēſi je to Dwórniſchczowa haptyka na Bismarckſiej dróhy a w junija Hrodowſka haptyka na Hoſchći haſy.

— **Sakſka krajna loterija.** Přichi pjatkownym cźehnjenju 1. tjadownje 2.5. ſakſkeje krajneje loterije (3. bjeſ) ſu dóſtali wuhrawſke lisćiki: dwójce hr. na cźiſło 5833, 61038, 102610, 153449; dwójce we 2000 hr. na cźiſło 14515, 140241; dwójce we 1000 hr. na cźiſle 110583, 157271.

S **Dobrunſche.** Po nětcźiſchej dołhej ſuchoſce ſórła naſcheho wodowoda dźeń a njenje wody podawaju. Tehodła ſu ſo wobydlerjo napominali, ſo bychu ſ pſchetrjebanjom wody pomóznoſcź ſtrowali.

S **Hornjeje Hórki.** Walporu w nozu bě ſo w naſchej wſy mała ſtajita. Pſchichodnu njedźelu dyrbjeſche ſo wona cźiſtnyć. K tomu pak njeje dóſchło. W nozy k ſrjedźe ſu njeſnaćzi ſamopaſchnizy meju wotrēſali. Strażowazym hólzam bě najſerje pſcheſnyma było a běchu tohodla pſcheſahe domoj do cźopleho loża lehnyć woteſchli. Scherjenje, kotreż běchu k meji jako ſtražnika ſtajili, njebě zuſuch hólzow wot jich pryſła wottraſchiło. Tola tohodla mjeja bjes „krała“ njewoſta. Pachoł, kotryż bě ſo ſ wrjeſekotom padazeje meje ſe ſpanja wubudźił a ſkoku ſ khěže k padnjenej meji pſchihnawſchi jeje wjeſelſch hrabnył, běſche ſrjebi tak cźeſcź mejineho krała dobył.

Z **Rašowa.** Jena z najſtarſich tudomnych wobydlerkow Hana Rychtarjowa ſwjeći dźeńſa ſobotu ſwoje 75. narodniny. Wona ſmě ſo hiſće duchownje čerſtwoſce a cźelneje ſtrowoſce wjeſelić. Też je powſitkownje wobluhbena a česćena. Njech ſo ji žohnowany wjeczor žiwjenja ſpožći.

S **Budeſtez.** Na tudomnym ſtawniſtwje ſtupichu do mandjeſtwa Franz Bjarnat Tróger, kłampnaŕ ſ Horjeje Hórki a Klara Marhata Kreſchkez, ſchwalcja ſe Wulkich Dębſez; Ewald Rudi Neumann, rataſkiſt dźełacźeŕ ſ Cźornych Nošlic ſ Friedu Gertrudu Duczkez, domjazej dźiwku ſ Kóſtow. — Wumrěła ſe tentnarta Jana Augusta Bohołowa rodź. Schołcźija ſ Matkowych Dębſez.

S **Wulkeje Dubrawy.** Tudomne makołalibrowe tśełzowſke towaŕſtwo je ſwjatkownu pónđelu ſwoje tśełne ſwjeczowanje wotewrjło. Na nje bě ſo thětro liebja hoſtjłanow a hoſći ſeſchła. Sa tśełenje ſu ſo ſi tśełniſchcźa pſchiprawili. Se ſchubodnymi makołalibrowymi tśełzowſkimi towaŕſtwami je ſo dojednało, ſo budźe Wulkodubrawſki tśełniſt ſobu wujiwaćź.

S **Bukez.** Druhi dźeń ſwjatkow wujeſke towaŕſtwo na ſwojim makołalibrowym tśełniku tśełenje wotmě. Pſchi nim ſo nětkoſi tśełzy ł dobrym wuſpěchom wuſtajnicźnje. Cźeſtnej tarcźi towaŕſchej Ernſt Běrka ł Koporz a Her. mann Rjenecź ł Bukez dobuſchtaj.

Se **Suborniza.** (Nahła ſmjerjecź.) Tudomny 30-ſetny Zugfeld bě ſwój ſtary dodjerjany domcźſt hač na delnje murje wotorhał, ſo by ſebi jón ſam ſaſo natwarił. W murje wotorhał, ſo by ſebi jón ſam ſaſo natwarił. W murje bě ſo wón hižo rano w 4 hodźinach do dźěła dał, ſo by w pinzy nješchto ſentje wurył. Pſchi tym je ſo po ſdaću wjetſchi kruch murje nad nim puſchcźił a na wjeho padnywſchi, jemu hłowu roſbił. Hdyž wón ½6 hodź. ł ſnjedanju njeſpěchnidźe a jeho žona po njeho do pinzy pſchindźe, jeho morweho na ſemi leżazeho nadeńdźe. Wo njeho žona ł ſjomi małymi dźěćzimi žaruje.

S **Lubija.** Sſrjedu rano je ſo blisko Lubija jedyn dobrowólnik dźełoweje ſłužby cźaſej pſcheźeć dał. Mjedy cźłowjek je ſo hnydom morił, jeho cźeło je ſo ja-kołnje rozmjatło.

Z **Kukowa.** (Koča luboſć.) W jenym ſtatoku mjeſche njedaleko lět ſtara kócka ſtyri młode. Dwě ſej ſwójba ſkhowa. Z tuteju pak koča mać jene zatłóči. Tak mějeſe jenoź jenu młodu, ſtoź wona teź začnjeſe. Tu ſo w jejo njemērnym zadźerżenju pokazowaſe. Tuž ji młodu w ſamej wulkoſći a ſtarobje wot druheje kócki podtykny chu. Tuta pſija koča mać w ſamej luboſći kaž ſwoju a ju ſpokojena pjenje, hdyž ma zaſy ſwojej dwě młodej. Sto chce hiſće rjec, ze ſtaŕ wěſtcho zrozumjenja za lidby nima a kócka njemóže hač do dwaj „lićić“?!

S **Wulkich Sdźarow.** Wjednik Wojerowſkeje měſtneje ſtupiny ſwjaſka wjeledźěcźnych Kampe je wuloŕu w Sſykoriz hoſcźenzu pſchednoſchi wo ſwjaſkownym ſamyſłu a ſamérje wotměł. K Wulkodźarowſkej ſtupinje je ſo 20 wosobow ſamolwiło. Bónkowy wjednik NS-ludoweho ſpomozeŕſtwa Pawlik we Wulkich Sdźarach wjazy ſamolwjenjow pſchijimuje, ſo by ſo organiſazija wjeledźěcźnych tu roſcźerła.

S **Wojerez.** W burſkej ihromadźiznje w „Stołym ławje“ direktor tudomneje tataŕſkeje ſchule poruczeńſe, ſo by ſo falkathudym polam a łukam trěbny kał wospjet dawał. Mokre łuki dyrbja ſo ſ dušnokom hnójicź. Potom ſo roſprawa wo połkadni cźitałche, kotraž bě ſo pruhowała. Dokhody 8723 hr., wuthody 7929 hriwnow wuczińichu. Potom ſaſtupjer jamy „Jiſy“ wo ſtórźbach dla wotcźehnjenja wody rěcźeſche. Wón napomináſche, ſo by ſóźdy, kotryż ſ tym ſchłodźe, ſwoju ſchłodu bórz pſchipowědźił a ju dopołkałał, na cźoż Jiſa polne wotſchłodźenje ſaptaćzi. W naſtupanju leżomnoſcźow by Jiſa, hdyž niż ſ njenjeſami, ſ druhimi leżomnoſcźemi wotſchłodźiła. Potom ſo wobjamkny, wjeſche ratařſtwo we wokolnoſcźi Shorjelza wopytaćź. Wobdźelnizy 30. meje rano w 5 hodź. wotjědu.

Tři lěta w Ruskej

Originalna powěſcź ſ Napoleonowych wójnow.

Spiſał M. A. Kral.

Pſcheczišchcź ſ „Łužiczana“ 1866.

(Pokračowanje.)

Měſchczańſka rada bě nětko njemóznje ſaſtróżena, pſchetoż ſchto chžnjeſe cźinicź? Wona dyrbjeſche nětko Napoleona witaćź a cźinjeſche, jako by žiđanym ſtan ſa njeho pſchihotowany był. Měſchczańoſta powita Napoleona, kiż na khwilu pſched měſtom wodyhny, a pokaſa jemu drohi ſtan. Napoleon pak każ jiny duch do měſta jěchaſche, njepohladawſchi na dobre kulſti. Sdobom pſchikaſa krute poſtupowanje pſchecźiwo Ruſam a kanony poczachu hrimotaćź. Bitwiſchczo bu hnydom ſ ćurom pokryte, jako by widźeć dacź nochzyło roſtorhane cźłowiſke cźěła. Adjutantoſo każ ſli duchoſo po bitwiſchczu jěchachu. Kóždy wokomik doſtawachu pſchikaſnje, kak a hdźe dyrbja tśełeć. Też Napoleon po krwawnym polu hanjeſche, tu a tam pohanjawſchi. Bórzy wokoło naż ſzepje mornych ležachu; to pak naż njemyſleſche, ale cźim njemdrišcho Ruſam kule pożyłachmy. Naſcha ſchelta batterija woheń a kule tak ſylnje pluwaſche, ſo blikſa ruſka ſkoro ſaſta. My běchmy jara ſprózni, ale dobreje nadźije, dokelż jenoź mało blišſchich towaŕſchow ſpada. My pak teź ſa nimi khwile hladaćź njemējachmy, woſtajichmy jich w Božim mjenje ležo, dokelż ruſke wójſko zoſaſche.

Tak hnjachmy ſo bjes pſchestacźa ſkoro tydźeń poſpochi ſa Ruſami, ale jenoź ſtopu ſa ſtopu měſaczným poſtupowaćź. Dokelż nam woni wſchitke ſydliſchcźa pſched noſom ſpalichu, bě nětko hižo wulke hubjenſtwo mjes wójſkom. Wožebje bě nam pſchesažna ſyma jara wobcźežna. Dźeń 7. ſeptembra pſchekrocźichmy rěku Moſkwu a wuhladachmy pſched ſobu znowa ruſke wójſko. Kanony hnydom ſaſo k powitanju wujachu. Satrańſke rěnje ſo ſapocźa. Semja rjeſche wot ſałoženeho tśełenja, kotreż ſi dny pospochi trajeſche.

Poprawom njehodźi ſo dopołkaćź, ſchto pola Moſkwy doły, ale dokelż Ruſkoſo ſo btcź pſchestachu, jako ſpósnachu, ſo budźe to bźdźenje bjeſe wſcheho wuzitka, ſebi Napoleon dobrocze pſchipiſa. Wožebje roſhladny wopokaſa ſo franzowſki marſchall Ney a tohodła jeho Napoleon na „wjerſcha Moſkowſkeho“ powyſchi. Nětko bě naſch pucź hač do města Moſkwy jene bźdźenje po druhim, pſchetoż wſchędnje naſ ruſke wójſko napadowaſche. Jeno krocźeł po krocźeli mózachmy ſa nim ſo ſnowaćź. Napoleon naſ pyches njemaſo dobre połubjenja wjeſelych ſdźerżeć pytaſche, łubjeſche nam Bóh wſchto, kak derje ſo w ruſkej ſtoliźy ſmějemy! Wón ſłubi nam dobru hoſpodu pſches ſymu. S Moſkwy cźyſche wón Ruſam měr pſchiſłolićź. My wſchitcźy ſhebi myſlachmy, ſo budźe po dobrjcźu hłowneho města wopraważe měr, ale tak ſo myſlachmy! Na dniju 14. ſeptembra wuhladachmy Moſkwu, ſwjatu ſtolicu zuſeje Ruſkeje, naſchu nadźiju. Tu ſtejeſche pſched nami naſch pſcheſtymſti ſtatok — jenoź krótke hodźiny a ſnano bźchmy na kónzu naſcheho puczowanja. Cźiſchina knjeſeſche wſchudźom a wot njepſcheczełowh ſadyn widźeć njebě. Kraſnje ſyholachu ſo wěſe hroda Krjemla w poſłodnišchim ſłónčzku, hewak bě wſchudźom cźiſchina. S města ſadyn kut k njebju njeſtupaſche, haczrunje ſnjeh pod nohomaj ſchipjeſche. To bě nam jara ſpodźiwnje. Napoleon ſhebi mnano myſleſche, ſo měſchczenjo ſ próſtwu k njemu pſchińdu a jeho powitaju, tohodła ſaſta ſe ſwojej gardu pſchi pſcheńch twarjenjach pſchedmēſta. Ale ſadyn cźłowiek ſo njepokaſa, ſadyn ſwón k powitanju njeſaſwoni, wſchitcźy woſta w ſmjertnej cźiſchinje. Jako bě khwilu podarmo na pſchikhad wotpóſłanjow cźakał, pſchikaſa ſpěſchne ſaczehnjenje do města. Na měſcze poſtupichu wſchitke kolonny do rjadow a ſaczah ſo ſpoczaćź. Też w měſcze njebě powitanja, ſnano wokno ſo njewotewri, ſana khorhoj wuhladacź njebě. To bě ſrudny napohlad. Nichtó ſo na hażach njepokaſa. Měnjachmy, ſo ſu ſo wobydlerjo h:ubokło do ſwojich domow ſawrjeli, ale ſo myſlachmy. Měſto bě wopuſchczene! Měſchczenjo běchu roſcźekali. Jeno tu a tam wuhladaſchmy nekajku ſtaru macjerku, kiż njebě cźeknyć mohła; hewak bě wſchitko próżne. Jako běchmy nješchto hodźinow na torhoſchczu ſtali, doſtachmy pſchikaſanju, ſo dyrbimy ſo do domow podacź. Kóždy dźeł wójſka doſta wěſtu haſu pſchipokaſanu. Napoleon rosnjemdrjeny po torhoſchczu jěchaſche; jeho wſko njemako cźimowje hladaſche, każ by wón nekajki njeſbożowny pſchihod cźuł. Wón roſrěcźowaſche ſo tkwataźajo ſe ſwojimi generaleſmi, potom poda ſo na hród Krjeml. Też tu jeho žana duſcha njewitaſche. My pak hwatachmy do khěžow, ſo bychmy ſo ja ſebje ſamych ſtarali, pſchetoż jyma naſ krucze tśchaſeſche, a hižo ſi dny ſaſobu niczo hódneho jědli njeběchmy. Domy běchu wſchitke wopuſchczene, ale domjaza nadoba, jako błido, ſtółzy, kamory, ławki atd., tu wſchitka hiſchcze ſtejeſche a leżeſche. To bě drje duſchnje doſcź ſa ſpróżnych wołakow, ale lépje by hiſchcze było, bychmy-li jenoź dórtk thěbe namakali. My njemałko ſa zyrobu ſlědźachmy, ale naſcha próża bě podarmo. Hłód naſ ſatoźnje cźwtlowſche. Naſchi nawjedowarjo běchu ſhebi myſlili, ſo budźa w Ruſkej runje takſe kontribuzije wupiſowaćź, każ běchu to we duhich krajach cźinili, tuž běchu ſo jenoź ſtabje ſ zyrobu ſaſtarali, a to bě naſche njeſbożo. Schto pomhajche nam nětko ſymſke bydło, hdyž tola niczo pod ſubami njemějachmy? Jenoź małku horſtku muki wſchędnje doſtawachmy. Pólvra a kulow měſachmy nadoſcź, ale niż thlěba a mjaſa. Njeſpokojnoſcź mjes wójſkom wſchędnje pſchibjeraſche. So by ſo ta trochu lehnyła, pſchijiwoli Napoleon, ſo ſmě wójſko zyke město pſcheńpytaćź a wurubići. To ſhebi my dwójzu kaſaćź njedachmy, ale roſpreſchichmy ſo hnydom po wſchém měſcze. Najprjódzy bě nam jenoź wo zyrobu cźinicź, tola jako zanu njenamakachmy, bjerjechmy, ſchtoź ſo nam hódne ſdaſche. Wožebje poczachmy po twarjenjach ſlědźicź, jako pytnychmy, ſo ſu měſchczenjo tu a tam teź ſwoje ſamóženje ſahrjebali. Wurubjenje ſo po poſtajenym rjedźe wuwjedźe. Najprjódzy ſmědźeſche garda rubicź, potom hakle druhe djěle wójſka. Gardiſcźa ſo teź tohodła najbóle wobohacźichu. My Saſkſojo doſtachmy poruczńoſcź k rubjenju napoſledźu; dyrbjachmy bracź, ſchtoź běchu druſy ſawoſtajili. Tola běchmy hiſchcze ſbožowni doſcź; ſabychmy na krótki cźaſ naſch hłód, dokelż měſachmy pjenjes na doſcź. Se hólzami a blidami wutepjachmy ſhebi ſiwy, a ſe ſapalenymi ſdźeſłami łažachmy po łubjach, do komorow, wſelkow a pinzow. Wójſko ſhebi ſa někotre dny wjele miliſonow ſamożenja nahromadźi, a to w pjenjeſach, parlach a druhich drohotnoſcźach. Wobydlerjo běchu drje ſwoje ſamożenje khowali, ale to bě ſo ſ wulkim thwatkom ſtało, tuž nam do rukow padże. Naſchi wyſchcźo drje ſjawnje njerubjachu, ale tym, kotiż pola wojakow derje ſtejachu, bu nadoſcź drohich wězow nanoſchenych. Někotſi mjes nami měſachu wjele tyſaz rublow we ſwojich dybſakach.

(Pokračowanje ſcźěhnje.)

S **Wosjerej.** So hy so rośćerjenju śhnitza mjes pčołkazym cźerjwjom wobarało, dyrbi po wośjewjenju krajneho radśelća hišće wobšěrdźeć kołejow tajke kołeje, kotrejž hu so je śhnitzom cźerjwja napadłe, hnydom wokrejźnej policajskej wyšhnosći wośjewić. Próśdne trjebane kołeje śmědźa so jenoż potom do pčołnizy abo pod hole njebo stajić, hdyž je so stara twar wostśronika a hdyž hu so dokładnje wot khorośeje wuczišćiśe abo so pčołam sawjela.

S **Wojerej.** 4. junija 1934 budźa so w tudomnym wokrjesu źwinje licźić. Sapišy wo nich hu hamtskemu potajstwu podćišnjene a njeśmědźa so sa wobliczenje dawkow a druhe samsnjty wuźić. S *jastwom* hač do 6 měsacow abo s pjenježnym khłostanjom hač do 10 000 hriwnow so tón poćśoła, kotryž je samyślom wopaczny sapiš abo wobšmědźenje woteda.

S **Wojerej.** Kowarśkeho uńichtra Hermanna Hajnu s Drěwje běchu wobstorźił, dokelž sa wudźerjenje źwojeho njemandźelskeho dźěśa postajeny pjenjes njeptaćeśe. Pśiched śudom wudawaśe, so jemu to njeje móžno, dokelž jenoż wob tydźeń 12 hač 15 hriwnow sahrjuje. Se śwědkami pak so dopokasa, so husto pjenjesy w korcźmje a druhdźe wudawa. Stakny rěcźnik namjetny, jeho i tydźenjom jastwa pokhośtaś. Wobstorźeny pak i 30 hr. pjenježneho khłostanja wotendźe. — Dźěłaćeŕ Rothe, kiž w Schćejućanskim industrijowym łćiwje dźěła, bě śpytał s 500 hr. cźerjwjow, kotrejž běchu so jemu dowěrile. Jeho k jastwu na jene lěto sahudźichu.

S **Mikowa.** Rańcha njedawno saložena dobrowólna wohnjowa wobora nětkole hižo 25 śobuśtawow licźi. Mikowšći haśeherjo cźah k Woleśnicańskej woborje pśihłuśnu, s jeho wjednikom je towaśš Otca Měto.

S **Trjebina.** W nozy k śwjatkownej póndźeli je so s dwora tudomneho hoścerza jědne koło śmamki „Herkules", hórnikej K. śłuśhaze, kradło. Město njeho je śmě pódnych i nowym kołom sameńił.

Se **Sślepeho.** Do naśheje wśy je so sadujśhnitza sanjeśła. Se śtrašhnej khorośću je so wjele dźěći wo wśy natyłko.

S **Djéwinka.** Sswjatkownu *wutoru* je jedyn SSmuj, jyn jeneho tudomneho kubjerja, rubjeźnych hońtwarjow pśheśtapił, hdyž běchu runje *gornu* popadnyli. Hdyž na pśhetkwapjenych sawoła, so tuźił wośtajiwšći śudneho leśa, śtuku do cźekanja dachu. SSmuj hnydom żandarmej powěźeć da. Tutón je hórcy tśoch pachołow ... ja so pśhed śudom samołwiźeć.

S **Wujkowo.** Sswjatkownu póndźelu so na nawjśe pśhed śtekarnju wjele ludu śeźa. Tam chźychu wottećenju horzopowětrowego ballona a wottkoćenju s njeho pśihładowaś. Sa tepjenje běchu tśi zentnarje śtomy pśihiwjeśli. SS-wotbźelenje a dźěłowa śłužba běśtej porjadowu śłužbu pśhewześoj. Teź sanitetna kolonna bě pśihśła. 1926 hodź. so *wutepjeny* balkon s pilotom W. Conradom do powětra puśchźi. S wětśłom so ballon k parkej cźerjeśche. Hdyž bě do wěśteje wyśokośće doteźał, pilot i padakom s ballona wottkoćił. K śmérowanju wichtitkich pśihładowarjow wón bjes śkhody k śemi dopśi.

*

S **Budestej.** Schtwórtk so w tudomnej „Hajnkowni" film „Stoßtrupp 1917" pśhedwjedźe. To běśche wulke zaśahowanje sa wopytowarjow. Hłjom popodnišće pśeźeźitajenje sa śchułsku młodźinu měśeśhe dobry wuśpěch. Wječor so ludźo i zyśeje wokoliny se źykami śeńdźechu. Sala, kiž nětkuźe 500 wobzobow wopśhija, běśche pśhepjelnjena. Film sawośtaji hłuboki saćišćhcź na wićhitkich pśihładowarjow. Bóh swarnuj naź pśhed wójnu.

Se **Rakez.** Jedyn śastojnik tudomneho póśtśkeho śarjadnistwa bě śchtwórtk s dwěmaj nowymaj póśtśkimaj automobilomaj po Budyśko-Rakezańskej dróży wujěł, so by jej na jeju hódnosć wupruhował. Mośaj jedyn sa drubim jědźeśhtaj. Pśhed Schećhowom pśedkowm wós śaśta. Wujaźujene hiśhcźe njeje, kak je móžno było, so je śledowaźy wós na njón wot sadu s polnym wotmachom traśnł. S tom ko druhi wós na bok wjerchny a so do dróżoweho pśiśkrowa wali. Jeho wjednik śebi trwawu ranu na cźole wuraźi. W Rakezach pśihpadnje nichitumny lěkaŕ dr. Fischer s Kamjeńca śnjeśbożeneho śwokała a jeho do Kulowśkeje khorownje dowjeźeś da.

S **Tradowa.** Gnejnjski pucź s Tradowa do Nowego Tradowa a Śeńśkeje je wot 24. meje hač do 12. junija 1934 dla wośpjawanja s kamjenjami sa wyšhon wobkhad zawrjeny. Wobkhad je na pódlańśke puśće pśekazany.

S **Błunjej.** Njedźelu 27. meje Błunjańśke wojeśke towaŕstwo swoje 50-lětne wobstaśe wośwjeśći. W Błunju so tehdla puć wo wśy wot śchule hač k hoścejśej 27. meje wot 10 hodź. dopołudnja hač do 8 hodźin wječor sa wobkhad wośwo zawrje. Wón so pśhi Błunjańskej śchuli a pśhi kilometrikim kamjenju 7, 9 wokrjeźneje dróhi wokoło powjedźe.

Wopory Góacskeho jězora

Na Góajańkim jśeoru w Delnjej Łužicy je śtebi wuworu pśihpołdnju njeśhoło 2 cźołmow źiwjenje dwoju pachołow jako wopor žadało. Pśecjo Hitlerizy hólzy s Pirny, kótrejž sa cźaś śwjatkownych próśdninow w Gojazu wopładchu, běchu 2 cźołmoma na mały jśeor wuśeli. Ssylny derkezy wětr śaduwaśhe a jenoż mało cźołmow bě tohodla na wodźe. Na jśeorje pachołjo stanowu ptachtu sa stajene wješko pśhiwjazachu, so bychu dali wětrej cźołm honiś. Hdyž na to jedyn z hólzow sa ptachtu śćeże, so wješko powali, a pochłan je śylnym śaćumnjenjom woda do cźołma kłuźny. S tym so hólzy w cźołmje do njemóra dachu, so jim cźołm powrótźi, kotryž bě nětkuźe 500 metrow wot brjoha śdaleny. Jedyn z pachołow móžeśhe k brjohej dopłuwaś a mały cźołmik nadeść, kotrehož wobjedwaj z nim na jśeor wujědźe. Na pomoź pak pśhepośdźe pśihińdźeśhtaj. Dwaj hólzaj běśhtaj so hnydom podnórikoj a njepśihińdźeśhtaj wjazy na śwjerch wody. Dwaj druhaj hólzaj so powróćeneho cźołma dźerźeśhtaj. — Knihowy revizor Schlega s Khocźebuża bě z brjoha widźał, kak so njeśhoło na jśeorje śta. Wón hnydom śwojeho śuśoda, Hródkowśkeho fabrikśkeho wobjedźerja Schmidta, sawoła. Se Schmidtowym *motorśkim* cźołmom hromadźe k měśnu njeśhoła dojědźeśhtaj. Pomoź w pośledńim wokomitu pśhińdźe; pśheśoj sa cźołmom wiśazaj hólzaj njebyśhtaj so mohkoŕ tak dołho dźerźeć, hač by mały cźołmik z jich towaśśhom pśhćijeł.

Do serbskeho domu
Serbske Nowiny

su lunje a přinjesu wšě zajmowsće z blizka a daloka

Pšichjěd arzywójwody Eugena do Wina.

24. meje arzywójwoda Eugen Habsburgski njenadźiwy do Wina pšichjědźe. Hinak hač žebi legitimistojo myślachu, běšče jeho pšichjěd žyle cźichi. Na dwórnišću běchu so jenoż někotre sta wobzynkowych šešćhe. Na wobrazu: Arzywójwoda Eugen (lěwy) pšched wjeczornym dwórnišćom w Barlinje. Žyle na prawo: Arzywójwoda Anton Habsburgski, pšchi nim jeho mandželska arzywójwodka Ileana, rodźena rumunska prynzowna.

Holćka w trawcy

Što radosć móže wjetša być,
Hač z karku won do pola jěć,
Haj, won do pola jěć.

Tam naźnéju sej bromadku
Ze serpom trawku zelenu,
Haj, trawku zelenu.

Dam myslam khodźić tu a tam,
Kak lubo swojoh' „Janka" mam,
Haj, swojoh' „Janka" mam.

A ma dha Jank teź jenoż mje?
Hač mi teź stajnje swérny je?
Haj swérny je?

Ptačk w blizkim hajku zaspěwa,
Kak błazni hwoja myślička,
Haj, twoja myślička.

Twój luby čaka z žadosću,
Hač wróćiš dom so z trawiéku,
Haj, dom so z trawiéku. M. Krj.

Poliwka w kulturnych stawiznach

Sšławna cźorna poliwka Spartanow w stawej Grekiskej se *świnjazeho mjasa* wobstejeśhe, kotrejž běśhe w kreji warjene a s ličakom a śelu saćišnjene. Wo połinzy starych Germanow nam město w knihy Edda powě, hdyž je wo cźełazym mjasu rěźi, „kotrejž w juśchy śteji."

W lěcźe 1581 w cźišćerni Sćegmunda Feyerabenda w Mainzu kuchinśka kniha wuńdźe, śpitzana wot kurwjerchowśkeho Mainzśkeho dwórišćeho kuchaŕja, kotraž rezepty sa 63 wośhelałich połinkow wopśhija, kotrejž „wśhitke we śchłach źrenjeje wulkośće na błido pśihińdźechu a so je hłubokich małych nopaśchkow jědźachu."

Mjes tym so tak *nijenowana* Nürnbergśka kuchińska knihа z lěta 1691 hižo 117 połinkow naliči, je we Sulzburgśkej kuchińskej knihi z lěta 1717 281 mjaźołwych a 136 póśnych połinkow namałaći. Kuchińśki jenij prěnjeho rjadu běśhe Marhata s Valois, kralowna Novarrańśke, po kotrejž je pomjenowana połinka à la reine. Teź rodna jěź Franzowśkow, „Pot au feu", połinka s howjaśeho mjaźa, i wśchelałej śelenin. Swarjena, běśhe jeje rezept. — Djedrich Wulki njejědźeśhe rady a wjele połinki, ale wón žebi ju hišće z najźylnišćimi pśihdawkami korjenjeśhe a worśeśchkowaśhe. Jeho naśledni kśor Wilhelm I. žebi najbóle źylnu połinku ważeśhe kotraž bě po pśhedpśimje jeho wożobinśkeho lěkarja pśihpravjena a drje je k śtrowośći wjećha wjele pśhinośhowała.

j.

Najnowiše z cyłeho swěta

— **We Wesermünźe je so z pśhekhładowanjom knihi, kiž finanzny hamt śarjadowa, dwěźeńśe, so je wěźty Werner w lětach 1931—1933 237 000 hriwnow pśheśkiźnił, jako we wulkowikowarni mórśkich rybow dźěłaśhe.**

— **Pśihi wotpalenju garaźe w Parišu so wobžedźer garaźe žobu śpali. Wón běśhe w pjanośći błišćo benzinoweho tanka kuril. Wobeń wupśheśtrě so na śtužednu garaźu, kotraž so tehorunja wotpali, a na pśowjeźu, w kotrymž so 56 pśowow śpali.**

— **Perśiśka je śchtwórtk źylny pješkowy wětr potrjechił, kiśiž hižom 16 dźeśaśatki wjazy njepomnja. Wětr śpowala śchtormy a telegrafowe śchćejory a pśheśtorhnu telefonisku wobkhad.**

— **W Richmondu we Virginiaśkim staće w Połnoźnej Ameriji połnje wobžadźenu omnibuź do cźahanja z maśchiny ćišny. Pśihi źylnym śrażenju so pśedk cźahaśeje maśchiny do omnibuźa śaćišnu. Omnibuź a maśchina so hnydom śapadlichtej. 8 wožebow so śpali, śnajmjeńścho 40 wožebow so śrani.**

— **W La Seninje w Alžérśtej je so w nozy k śchtwórtku najwjetścha taunińca létadłowa hólnja wotpalila. W niej so wjele automobilow khowaśhe. Schkoda nětkotre milijony wuźinja a by hišćeze wjetścha była, njebychu dźeń létadłow a automobilow w manevrach śtejał.**

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Herr Stadtarzt Dr. med. **Werner Richter** ist als öffentlicher Impfarzt für den Stadtbezirk Bautzen verpflichtet worden.

Stadtrat Bautzen, Wohlfahrtspolizeiamt,
am 25. Mai 1934.

*

Das Ministerium des Innern hat genehmigt, daß sich die Gemeinden **Großpostwitz, Hainitz und Rascha** vom 1. Juni 1934 ab zu einer Gemeinde mit dem Namen

Großpostwitz

vereinigen.

Bautzen, am 23. Mai 1934.

Die Amtshauptmannschaft.

*

Die Bautzen—Puršchwitz—Barnther Straße wird wegen Pflasterung in Flur Puršchwitz Ortsteil Litten vom 28. ds. Mts. ab während der Dauer der Arbeiten gesperrt. Der Fahrverkehr wird über Kreckwitz gewiesen.

Bautzen, am 24. Mai 1934.

Die Amtshauptmannschaft.

Towaŕstwowski powěźtnik.

Budyšin. „Zjednoćenstwo ev. Serbow" směje příchodnu njedźelu 27. meje wulět do Delnjeje Kiny. Zetkamy so tam w zahrodźe hosćenca pop. w 4 hodź Hosćo z Kiny a wokoliny su tam lubje witani. — Příchodny tydźeń swjećimy 30. 5. mamy naš porjadny měsačnu zhromadźiznu wječer we 8 hodź. w Serbskim Domje. Předsydstwo.

Bukecy. Serbske towaŕstwo skhadźuje so njedźelu 27 meje wječor we 8 hodź. pola Stangee. Předsydstwo

Do Serbow. Štóž chce so na jězbje k pasionskim hram w Hornim Oberammergawje a k bayerskim jězeram wot 9. do 14. julija wobdźělić, njech so w Smolerjec knihařni abo pola k wyššeho wučerja Schodeńka w Pančicach hórzy zamołwi, hdyž wšo na drobniše zhoni. Prospekty so teź w Serbskej knihařni za zajimcow wotedawaju.

Hornja Hórka. Serbske towaŕstwo „Łužica" směje njedźelu 27. meje wulětk do Wjelećina a zhromadźi so popołdnju w 2 hodź. při Hańšec hosćencu. Knjez wučeŕ Wjela nam přednošk poskići. Wino wałosć wšitkich sobustawow je. Do přijća. Hosće su lubje witani. Předsyda.

Lichań. „Zernička" woswjeći njedźelu 3. junija swój dźeń swojeho 10létneho wobstaća. Popołdnju w 4 hodź. je swjedźeńska ludowa zhromadźizna, na kotruž su wšitcy přeprošeni. Wječor poskića so dźiwadło: „Dźiwja Hilža", někotre spěwne khory a solo-spěwami a žertny wustup. Do programa a k programje su rejo za mlodych a starych. Serbske towaŕstwa a serbski lud přeprošuje z tutym towaŕstwom „Zernička".

Rakecy. Serbske tow. „Lipa" ma příchodnu njedźelu 27. meje popołdnju w 4 hodź. pola Hönčec swój měsačnu zhromadźiznu. Dla wažnych wuradźenjow so bohaty wopyt wočakuje. Předsydstwo.

Zamołwity za spisnćelski wobsah: A. Dučman, za nawěšk dr. J. Cyž, wobaj w Budyšinje. D. A. IV 1934: 2385.

Empfindliche Füsse?

BALLEN · SCHWIELEN · SCHMERZ · SOHLENBRENNEN usw.

dann Gesundheitsschuhe

In modernen Formen alle orthopäd. Vorzüge: Gelenkstütze, verlängerte Hinterkappe, volle bequeme Formen a. weichem Leder.

poč. z **7.25**

we wšitkich płaćiznach

Fähle

Inh.: Schuhwarenhaus Baulsen äussere Lauenstr. 3.

Wopisma na kryće potrjeby so přijimaja

K płokanju a čišćenju — jenož dobre Henkelske wudźělki

Persil - Henko - Sil - imi - Ata

Gardiny

kupuješe derje a płaćizny hódne pola

Kurta Erlera w Budyšinje na Žitn. wik. 28

Geldsorgen

hörog auf durch Darlehen gegen niedrige Raten. **Paul Opitz,** Rechtsschutzsekretär in Rentenansehen, Bautzen, Postfach

Wupjerki

z rukowanjom, zo njewotbarbja a pjerjo njepřepuščeja, ma

O. Heber Łožowy dom Serb. hasa 9

Stepowane moškowe wołmjane wjelbłud. blidowe **přikrywy**

wulki wubjerk, jara tunjo

Paul Korn

na Hošic hasy 21

Specialny dom

Mały nawěstk

w našich NOWINACH je tuni a so přecy wuplaći

Pytam spuščomneho, 15—17 lětn

wotročka

do ratarstwa w Krónicy čo. 11 pola Nieswačidła

Holca,

15—17 lětna, so pyta

w Khróšćicach čo. 63

Cehniwy wot

11—12 centn. čežki, je na předań we Łomsku čo. 1 p. Njeswačidła

Wysokosućelna

kruwa

z druhim čelom je na předań

w Jasenicy čo. 14

Wysokosuprolna

farcu

je na předań w Ralbicach čo. 3

Sousle-jowe tepichi

łožowe předłožki reform. łoža

za jara tunje płaćizny

Paul Korn

na Hošic hasy 21

specialny wobkhod

Jara dobre, stare

połonowe wino

litr 80 pj. poruča

Otto Schmaler, Mollkowa dr. 9

Zadajće sebi

we wšěch korčmach

naše nowiny

Kolesa

Telefon 3738 — Telefon 3738

narunace dźele a přisluški — reparatury spěšnje a tunjo

Wolig. Frohs w Małum Wielkowic

Suknowy skład a krawcownja

Großmann

Bohata dróha 29, II

w domje firmy Kristeller. — Žane klamy!

Wulki skład nowočasn. suknow a podšićow

Płaćizna za zhotowjenje wobleko a mantlow ze wšěm přisłuškom na čistym lenu a konjacych wosankach dźěłanych Tež ze sobupřinjesenych suknow. Pěkna forma. — Wuporjedźam a žehlu!

wot **hr. 25** počinajo

K swjedźenjam

našich serbskich towarstwow

znamješka, khorhojčki, zastupne lisćiki programy, plakaty do pletwow a wěncow

atd.

w Serbskej knihaŕni

Jeli Was

hłowa boli,

je-li so Wam **čoło zmoršći** abo **dostanjeće-li fałdki,** tak zaleži to často na tym, zo sće zakomdźili, sebi w prawym času derje sedźace nawoči wobstarać wot

Ericha Lenza, wosebit. optikarja

w Budyšinje na Hošic hasy čo. 21 / Telefon 2134

Drasty

w najwjetšim wubjerku a krasnych mustrach

kaž tež **mantle** jara tunje

kupujeće pola firmy

Otto **Hartmann**

w firmje W. Häcker na Žitnej hasy čo. 7

Čišćerske wěcy

serbske a němske, kaž zličbowanja, listowe hłowy, kwitowanja, načišće na listowe wobalki, kwasne spisy, slubowe khartki, wěrowańske khartki, smjertne khartki, visitne khartki, přeprošenja, džakne khartki atd.

zhotowja spěšnje a płaćizny hódne

Čišćerńja Serbskich Nowin

w Serbskim Domje w Budyšinje

Přenajeće luki

dnja 27. meje

Wiednik zarjadnistwa Meißner w Radworju

Es schmeckt wirklich besser mit **MAGGI Würze**

Schon wenige Tropfen genügen

Serbske Nowiny

do kóždeho serbskeho domu słušeja, wone dyrbja tež do njezamóžitych we wsy **powučenje a zabawu** nosyć a to je možno, hdyž sebi **někotři susodźa** poměrnje hižo dosć tunje „Serbske Nowiny" **hromadźe** skazaja.

Najlěpša kwalita

kotruž přez 200 lět stara twornja na KOSY zhotowja, je znamka ELEKTRA z razydkom

Joh. Miessner

Fotowe . . . . . projekcijowe . . powjetšeńske . . domjace kinowe } **aparaty**

a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje

FOTOWY DOM

Richarda Hutha

mějićel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy 18

Wuwiwanje filmow a platow kaž tež wotćahi wěcywustojnje a najspěšnišo

NSDAP. naměstna skupina w Khróšćicach

Filmowe předwjedźenje

pónđźelu dnja 28. meje 1934 wječor 8.30 hodź. w Khróšćicach w Herbskej gryčhe. Zastup 35 p.

Meble

dostanjeće rjane a płaćizny hódne pola

Kurt Nicolaus

sedłaŕnja, polstrowaŕnja a wobkhod z meblami

w Kamjencu

Budyšinska dróha 69, telefon 517

Mandźelske požčonki so přijimuja

Rudolf Wilhelm

Serbska hasa 16 :: Telefon 2197

Skleńčerstwo w Budyšinje

płona skleńca, porcelinowa kamjenina, duta skleńca, prasowana skleńca, nabožne dary, hospodarske twory, kit, skleńca do woknow tuniso

křiže sweńčniki statuwe

wołojowe, twarske, awtowe zaskleńcowanje, porjedźenje, woliwe wobrazy, owalowe ramy, najwjetši marmorowy, špihelowy a wobrazowy skład

Zaramowanja

Mužske črije „**Lingel**"

strowotne črije „**Medicus**"

dźěćace črije „**Trommler**"

Crijowy dom **Mann** w Kamjencu

na Walskej drózy 25-27

Połonowe wino . . . . . litr ze suda **0.78**

Wino z janskich jahodow litr ze suda **0.65**

Wšě spirituozy, wina a likéry

poruča

Friedrich Grimm

wobkhod z winom a spirituosami

w Kamjencu, Budyšinska dróha 34

Wićne płaćizny w Budyšinje.

26. meje 1934.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnie zrozymja. Najlěpše twory so hišće wyše płaćn.

Předmjet		najniža płaćizna hr.	najwyša płaćizna hr.
Pšenica, 76 kruta płaćizna	50 kg	—	9,55
Rožka, 72 kruta płaćizna	50 kg	—	8,10
Ječmjeń, łěčny	50 kg	8,25	8,50
Ječmjeń, nazymski, 2rjadkaty	50 kg	—	—
Ječmjeń, nazymski, 4rjadkaty	50 kg	7,75	8,00
Wows	50 kg	7,75	8,00
Wows	50 kg	—	—
Běrny (we wulkowikowanju)	50 kg	1,75	2,00
Syno	50 kg	2,75	3,00
Stoma z mašinu młóć., pras.	50 kg	—	0,70
Stoma z mašinu młóć., k zasł.	50 kg	1,00	1,20
Stoma z cypami młóćena	50 kg	—	—
Butra	1 kg	—	3,00
Jeja	1 štk.	—	—
Pšeńč. muka 0-65% Type 502	50 kg	—	17,00
Ržana muka 0—60% Type 610	50 kg	—	13,25
Pšeńčne wotruby	50 kg	—	6,50
Ržane wotruby	50 kg	—	6,50
Běrny (w małowikowanju)	50 kg	2,00	2,50
Husy	1 štk.	1,80	4,00
Prosata 984 štuk	1 štk.	8,-0	17,00

(Swiniace wiki běchu srěnje.)

Přiloha k čisłu 120

SERBSKE NOWINY

Sobotu 26. me'e 1934

Ty a ja! Cyły serbski lud

zeńdźe so 15. julija

na Domowinskim zlěće w Radworju

Lutki wopytaju Radwoŕ

Lutki přińdu do Radworja? Haj, zawěrnje, woprawdźite lutki!

W poslednich dnjach dóńdźeštaj do kenelije Domowiny dźiwnaj listaj. Z wulkej nuzu a po dołhim prócowanju jej wučitachmy. To pak ći běše pismo, kajkeż njeběchmy swoje žiwe dny hišće wuhladali, a tajka serbšćna, praju wam, človjek skoro wjacy njewidźeše, na čim je. Haj tak, zwotkel běštaj? Jedyn z rańšich stron, druhi z dalokeje hole. Wobaj pak pisanaj wot serbskich lutkow. Njecha so Wam wěrić? Listaj Wam w přichodnych Serbskich Nowinach wozjewimy, potom móžeće so přeswědčić. Hižo wotpisanje nam mjenujcy khěrno wjele hary čini. Dźensa Wam hižo tole zdźělimy.

Lutki běchu słyšeli, **zo so na dnju 15. julija cyły serbski lud w Radworju skhadźuje**, a dokelž so tež do Serbow liča, so z tym na Domowinski zlět přizjewjeja. Mějachu pak wěsty strach, zo so serbski lud jich naboji a snadź potom njepřińdźe. Tohodla praša Domowinske wjednistwo, Serbam zdźělić, zo docyła strašni njejsu, haj zo su pěkni a dušni ludźo a zo su tola stajnje Serbam dobri byli. Njechadźa tam tež nikoho dale hněwać a wosebje k norjo měć. Chcedźa jenož pokazać, kak su prjedy ludźi k norje měli a čehodla su skúnčnje ze Serbow čeknyć dyrbjeli. Boja so mjeztym jara wěstych „brumbakow". — Kaž nam znaty ludowy rěčnik wobkruči, měnja lutki z tym zwony. — Naležnje so tež w lisće naprašowachu, hač maja tam w Radworju tajkich brumbakow. Wšo dalše potom zhoniće z listow.

Smy nětko pytali a sledźili, zo bychmy wam něšto wo lutkach powědać móhli, wosebje pak wo tych, kiž chcedźa do Radworja přińć.

Su to pječa mali khadlojo, *nic wjetše hač dźěći*, w rjanych běłych drastach z wulkimi šerokimi čapkami. Stajnje wjeseli, maja pryzle we hłowje, strašni pak njejsu, khiba potom, hdyž so rozhněwaju. Bydlachu prjedy pola nas w serbskich horach a hrodźišćach, mějachu tam dołhe khódby do srjedź hór, hdźež běchu złote pokłady skhowane, nad kotrymž stražowachu. Někotryžkuli človjek je z nimi a pola nich jara spodźiwne wěcy nazhonił. W susodnych wsach běchu jara znaći a wobłubowani. Přińdźechu sebi často po někajki grat, wosebje pak po dźěže, hdyž chcychu sebi tykancy za swoje swjedźenje napjec. Tykanc pječa jara lubowachu. Za to potom tež ludźom pomhachu dźěłać.

Prěni list, kiž dóstachmy, bě wot lutkow, kotrež w prjedawšich časach pola Čělneho bydlachu. Wo nich serbski lud tole powěda:

Lutki bydlachu při rěcy „na starych kutach". Jako tam raz Janec hospodaŕ woraše, čuješe wón lubozne wonjenje. Wón rjekny tehodla khětře: „To drje maju lutki někajki swjedźeń, to móhli mi też tykanca přinjesć!" A *hlej*, po khwili — běše wokoło jědnaćich dopołdnja — přińdźe jedyn wot lutkow, njesešе tykanc a karan piwa, staji woboje na trawnik a rjekny: „Zjěsć možeš, ale načeć njesměš, wupić možeš, ale karan njewzmi k hubje, hewak so ći derje njepóńdźe!" Janec hospodarjej při tajkich słowach derje njeběše, wón drapaše so we hłowje a woraše pomału dale. Jako běše hišće raz wobjeł a zaso na kóne přijeł, syny so na trawnik, wućeře nóž, wukra tykanc tak, zo kroma cyła wosta, wukrate pak je zjědł. Pić so jemu też chcyše, tuž wza stwjelco słomy, tykny jo do karana a bórzy běše wšitko wupił. Lědma běše hotowy, přińdźe tamny mužik, hrabny kromu a karan a rjekny: „To je ći čert sam radźił!" a wotsali so.

Lutki w pozdźišich časach našu dominu wopuščichu, dla zwonow. Na zwony so potajkim jara hněwachu. Też wo tym něšto:

Lutki chcedźa zwón skazyć.

Jako so naši wótcojo na křesćijansku wěru wobroćichu, počachu cyrkwje twarić a na jich wěži zwony powěšeć. Lutki pak njemóžachu zynki zwonow a zwonjenje znjesć. Jena najrjeńšich wsow, kotraž zwony měješe, běše Delnja Bukojna w Delnjej Łužicy pola Hródka. A runje tam bě wjele lutkow. Lědma běchu Bukowjenjo někotre razy pozwonili, zhromadźichu so lutki, zo bychu zwony rozbili. Woni wurychu sebi wulki kulojty kamjeń a chcychu z nim na zwóńcu. Dokelž pak běchu jara małe stworjeńka, njemóžachu tajke ćežke břemjo pozběhnyć; při tym pak swoje mocy tak jara přez měru přepinachu, zo wosłabnychu a skoro wotemrěchu, tak zo nětko nihdźe wjacy njejsu. Wuryty kamjeń pak hišće dołhe časy pod Bukowskich Retkec wokhami leżeše a bu hakle před dwaceći lětami, hač tam pincu ryjachu, do zemje puščeny.

Tohodla potajkim lutki wućahnychu. Kak so to sta, chcedźa nam pječa lutki pokazać, kotrež prjedy na Wusmužowej horje bydlachu a też na Domowinu pisachu.

Jónu rano dóstachu Krapawćenjo a Ketličenjo wot lutkow přikazane, přichódnu nóc psy na rjećazy zwjazać a so změrom w domach zadźeržeć. Jena holčka pak tu nóc runje z piwa dźěše a duž wot Wósporka ropot wozow a stupy koni wusłyša. Wćipna stupi pod jene wrota a widźeše, kak najprjedy syła małych duchow w dobrym rjedźe nimo dźěše. Na to přijěchachu jězdni w starych płesniwych khabatach, za kotrymiž dwanaće rjanych ćelcow wulki wóz za sameho železa a ze sléborným wobručemi ćehnješe. Na wozu steješe wulki jwmy kotoł, kopaty polny złotakow. Za wozom jěchachu zaso jězdni. Hdźe su ćahnyli, njeje cyle zwěsćene, předaloko pak nic, hewak njebychu móhli do Radworja přijeć.

Tuž Serbja! Stóž chce so z lutkami bliže zeznać abo samo nasadźować, njech přińdźe na Domowinski zlět do Radworja!

P. N.

Radwoŕ je přihotowany!

Wčera wječor jednaštaj Domowinski předsyda a organizator zlěta w Radworju we wšitkich trěbnych přihotach za wulki zlět. Městnosć za wotmćće zlěta je so zwěsćiła. Najeńk tudomneho kašeżeho dwora je přećelnje rjann wulku łuku přewostajił, kotraž je hižom jako městno serbskich zlětow znata. Serbja su jemu za to nutrnje dźakowni. Też ze wšěmi wjesnjanami, kiž připrawy za wulki zlět přewozmu, je so dojednało. Wšudźom pokazuje so wulki zajim za zlět a wulka lubosć k narodnemu skutkej. Radwoŕćenjo so wjesela, zo so tutón najwjetši zlět serbskeho ludu pola nich wotmeje. Lokalni dźěłaćerjo za připrawjenje městnosće, wupyšenje wsy atd. so tehorunja postajichu a rad swoje zastojnstwa přijachu.

Kaž zhonimy, je wjednistwo Domowiny postaralo, zo budźe sobuskutkowanje sakskeje a pruskeje Łužicy jara žiwe. Ze wšeho spóznajemy, zo so wšitko trěbne najlěpje přihotuje a zo so lětuši wulki zlět Domowiny a cyleho serbskeho ludu najlěpje poradźi.

Kaktus

To je pokojaca stawizna ša tołstych ludźi. Kaktuš běše tołsty byk, dołhoš bě žiwy. To běše jemu pśchinarodźene, potajkim njebě niczo pścheczišwo temu cźinicź. Ale ša to měješe kharakter. Hdyž jón na wokńaju desku stajichu, běchu tam hižo wšchelake druhe kwětki. Wone ho błónčachu a hladachu na dróhu dele, po kotrejž ludźo horje a dele běhachu, jako njebychu zyły luby dołhi dźeń niczo druheho ša dźěło měli.

Kaktuš běše jenicźki muž mjes kwětkami. Někotryžkuli bě žebi na to něšchto hycź dał. Kaktuš žebi na to ani njepomyślił. Kwětki trochu wuńmělchujo na makeho tołsteho śhladowachu. Tam steješe wyšoka jitwinska lipa, kotsejowz. To jenicźke rjane na njej běchu jeje židźane lopjena. Pódla njeje fukśija. Sa cźaš lećа měješe wona cźerwjene wiśaśe kćenja a poćkicźeše nětkaŕ sajimawy napohlad. Hyndom pśchi njej, kaktuśej najbliže běše hiazynta. Tuta bě po prawom najrjeńšcha. Wobeběje we nałećу, hdyž ćwoju cźecź kćenjom roswali, móješe ńodeho ŕ wónju wopoźicź. Ale to sły kaktuš běše karakter a njeda ho samylicź. Tajki wón na wokńajeź dešy steješe a dźerješe ho śnuźity wobŕjedź wšeho tuteho žónśkeho spytowanja. W druhim lećе palmu ŕ wokńu pśchistajichu. Wona ho jara wobožnje sadźerźeše, měješe ćwoje šamźne błidko. Jitwinska lipa, hiazynta a fukśija ho wo jeje pśchecześtwo torhachu, dyžchu ŕ njej wobkhadźecź, ale palma žebi dozyła na to njepomyślichi. Běše wukrajanka a ninto měry horda. Poprawom dyrbješe makeho kaktuśa jako ćwojeho krajana wobkhladowacź, ale hańbowaše ho tuteho njewuśnamneho tołstaka.

Kaktuš ho tehodła njehněwaše. Wjeźeleše ho ćwojeho žiwjenja a pożnjerźkowaše ho spokojom. Měješe wiazy, hacź trjebaše. Sćónzo, wadu a powětr. Takle běješe kaktuš žiwy a bywaše pśchezo tołsći. Pola njeho wšchitko do śćerkotośće dźěše. Jitwinska lipa do wyšokośće roscźeše a bywaše hišće ćuśichša. Śhladowaše na kaktuš dele a by raby něšchto wot ćwojeje dołkośće wotedała a wot jeho tołstoty wśała, ale to ho njehodźeše, a tak ho wona hněwaše. Schwižnośćej je moderna, ale pśchejara schwižny njeje rjane. Po něcźim ho wšchitke kwětki na makeho tołsteho kaktuśa śwucźiwšchi je rim žortowachu. Nětkaŕu jemu tołstobrjuchacź a mjenjachu, so dyrbi ho raś wotruhacź dacź, so bychu ho kaćeje śhubite; pśchetoż tajke pśchi hubkowanju myła. Tołsty kaktuš ho pśchehładowaše a filośofiśy poźmjerkowaše. Bjerješe žiwjenje, kaž pśchiźe. Mnoho ludźi je teź sa to. To je najpśchihódniśe.

W tódym žiwjenju ju pak tućne a śuche cźaśy. Tule mudrośćej dyrbješe teź tołsty kaktuš ŕ zyłym ćwojim kwětkowy mtowaŕśtwom nawdźicź. Knjeźiwo jeho wokńajeźe deśki sapućowa. Bě wšchitke wokna še sawěšchkami sapowěšchalo, so bychu wšchitcy ludźo widźeli, knjeźiwo je sapućowało. Pśchede wšchěm pak je to wažne ša sadobywarjow, so ju wobhonjeni. Kwětki a kaktuš běchu śtwinśtej dowěrili. Tuta holza dyrbješe wšchědnje kwětkam pśchilivacź a je dohladowacź. Ale śchto tuta cźinješe? Dźeśche a salubowa ho a śhubi rośumcźk, kaž wšchitcy salubowani. Sapomni na ćwoje kwětki, na ćwoju winowatośćej, jenož hdyž a hdyž ho hišćeje na to dopomni. Hdyž pak ho jeje lubośćk ŕ śbóžnośći stopnjowaše, njeběchu kwětki sa nju dozyła wiazy na ćwécźe, ale jenoź hišćeje „wón". Tołsty kaktuš wšcho še źelešnym měrom a wulkośću śnjeźe, teź lacźność. Njeśkiwleśche runje lipje, kotraž hižo ćwoje źidźane łopjena sakuleśche. Njeźwarjeśche runje śathadźajej fukśij, kotraž ćwoje rjane cźerwjene wiśaśe kćenja śhubjowaše a bywaśe pśchezo śtabścha, doniž žebi dozyła wiazy hubu torhacź njemóžeśche. Nimo měry śtraśchne pośtajenje. Njepśakaśche teź runja hiazynće, kotraž wěrješe, so króśko pśched śahubu śtejeśe. Wšchitko ho rośpuśchcźejśche wokoło tołsteho, a běśche pyniwcź, so běśche jeho wokolina źónkeho śplaha. Jenicźki wón šam ho śnuźity a njepowołny dźerješe, běśche kharakter, a tharaktery hakle ho w nuźy wupruhuja. Měješe śrośumjenje ša ma'u śalubowanu połzu, njecźinjeśche ji źanych porokow. Njepotrjebwaśche jeje teź. Měješe pśchijźadźicź. Tu ho pśchewużnośćej tołstych pokała. Woni wutraja. Nichtó njeśamóže jich hnydom ŕ měra pśchinjeścź. Woni žebi praja: Lutuj, hdyž maśch, a śmjeśch.

Hdyž knjeźiwo śe ćwojeho pućźewanja ho wróćźiwšchi žebi śchkodu wobhlada, dyrbjeśche wobom śalubowanu trochu kruće i jeje lubośćiśkeho parabźa wustworćicź a ju na woprawdźitośćej dopomnicź. Ale ŕ tym njebě śchkoda wjazy narunacź. Dołha jśtwinska lipa a śafkadźaca fukśija wjazy njeběchćej. Hiazynta a palma běśchtej do womory śapadłoj. Jenoź tołsty kaktuš tu w njepowałnej žóśnośći śtejeśche a poźmėwkowaśche ho ŕ powśchitkownej śmėśchenźy.

Po tutym podawšik kaktuš wośebitu nahladnośćej pola knjeźiwa wuźiwaśche. Wjele małych kaktejow w tutym cźaśu na wokńaju deśku pśchińdźe. Stary kaktuš śapocźinaśche ho po něcźim jako prawóśtz cźuśi; pśchetoż běchu teź wotśchcźépki wot njeho pódła. Wśchelake druźiny ho tu we śtónzu śtónźachu. Tołśty kaktuš dozyła njewědźeśche, so bě jeho śpiah tak mnohostronniśi a sajimawy. Jeneho dnja šamo wo śwjatku kaktejow śhoni. Śawėt wuśchi naśtajeśche. Kakteje na ważnośći nabywachu. Bě człowjek hižo hdy něšchto wo śwjatku fukźijow śłyśchał? Abo wo śwjatku jśtwinśkich lipow? Nikdy. Ale śwjatk kaktejow něšto wobśtejeśche. Śawėśće běchu wušnam kaktejow śpóśnali, jich lėpśchiny, jich cźaśej pśchimėrjene wobśtejeśće, jich wutrajnu móc źiwjenja, jich tołstu kóžu, jich śaśaktośćej, jich źiwjeńśku śnuźitośćej, šamo njedośta-

Swieć njedźelu . . . !

Dźiwj je Bóh luby Knjes njedźelku wobradźił, wotpokoj žiwoje wschudne starosće, žiwoju wschudnu drastu, swój dźakanki grat, pschetoj je dźeń Knjesa, dźeń měra a pokoja. Derje to spóšnajesch, dźesch-li na lubosnym a kustapolnym njedźelskim ranju, kaž je runje nalěcźa tak haste pschinjeźe, won do Božeje swórby. Ale, luby cźitarjo, njekhódy won kaž tamni, kotříž wobhladuja njedźelu jako dźeń harawanja a wužiwanja. Wjeczer podsče hakle žo wrócźa hubjeńschi a sprógnischi dyšli prjedy.

Nó, dźi won jako jedyn, kiž chze wěrnje a woprawdźe njedźelu žiwjecźicz jako žiwjaty dźeń. Dźi won jako cźłowjek kiž wě, žo Bóh njerecźi k cźłowjeskim dźěcźom jenož we žiwojim wosjewjenym słowje, kaž je won njedźelu w zyrkwi pschipowědnaj dawa, ale też we žiwojich tak wschelakich a kražnych skutkach stwórby. Dźi won žnadź ſ podobnje smyslenym pschecźelom abo lěpje hischcze zyle ſam w nabobnym smyslenju, žo wjeselicz a radowacz w Bohu.

Budźcz cźucz, žo Bóh cźe popstrowja, hdyž njedźelske ſtóncźko tak ſažnje a pschecźelnje na cźicze hona žwjecźi a rožu na trawicźkach koschi a na polach, kiž žnadź žu we nozy žo ſ milym deschcźikom wokschewile, tam parje wustupowacź dawa, kotraž je podobna wonjatemu pschikrywei, kiž je ruka wěcznje luboscze schikuja a žohnuje na hona wupschestrěła, žo by je potom sa žiwjaty dźeń prawje dostojnje pschihotowane měła. Tuta para stuja někto k njebjeſam jako ſapalny wopor, kiž dźakna semja žiwojemu skopitarjej a dobrocźerjej sejcźe.

Budźcz cźucz, žo Bóh cźe postrowja, hdyž ſ'yschich, kaž ptaczata dźenja, hdyž je dźełazy cźłowjek njemyli wjele jeſmiſcho a wjeſelſcho žiwój rauſchi ſpě wſanjeżu. A to ſ cźeſcźi toho, kiž je tak žnźrenje ſaſtara, bacźenuje njeżyja a njeżnźeja a do bróžnjow njehromadza. Kaž zuni wětſik pisches ſchtomy lěka ſchumi podobne pischcźelam, kiž pschewodźeja chwalbny ſpěw wschěch ſtworjenjow!

Budźcz cźucz, žo Bóh cźe postrowja, hdyž pak tu pak tam ſ wěże zyrkwje ſwón ſaſwoni, wosjewjejo žiwjaty dźeń, a kaž ſ luboſnym hłoſom ſ wſchitkim cźłowjeka pschepo-chuje: Wój, pój! Haj „Bohu k cźeſcźi“ tak klinczi wſchudźe cźi do wutroby. Hdyž jenož masch woczi, ſo by žiwy-chał; potom wosjewjeja cźi wſchitke hona wschehomóz, mudrosć a luboſcź njebjeſkeho Wótza. Tak žebi ſtoro ſwětſich prajicź: Knjeże kak ſu twoje ſkutki tak wulke a kak je ſich tak wjele, w žu je tak mudrje wuſtajił a ſemja je polna twojeho bohatſtwa! A žnadź potom ſ ponižnej wutrobu wuſnajeſch: Schto je cźłowjek, ſo ty, o Knjeże, na njeho ſpominaſch?

A hdyž potom ſacźuwaſch žiwoju niſkoſcź, ſacźuwaſch žiwoju njedobrotniwoſć a hrěſchnoſcź napſchećžo žiwojemu žiwjatemu a ſprawnemu Bohu a njenamakaſch měra a pokoja pſchi wſchém rjanym, ſchtož twoje woko widźi a twoje wucho žihyſchi a cźeſcźe praſchenjo chże žo ſ twojeje wutroby wumóriſcź: Sšměm tuteho žiwjateho Boha, kotreho luboſcź na tak wſchelake waſchnjo wokoło žo widźu a wužiwam, też žiwojeho Wótza mjenowacź a žo joho wótzowſkeje žiwěry tvoichtwacź? Haj hladaj, luby pschecźelo, na tuto praſchnje njeſamóje tebi ſtwórba tam wonka wotmołwicź To dyrbiſch hižo, ſo by měr a pokoj namakał, ſa kotrymž twoja duſcha žada, ſ kſowu Bożemu wuczeł pytacź. To dyrbiſch hižo domoj khwatacź, hdyž ſwony ſapocźinaju wołacź a žo w domje Božim ſ wožadu ſjednacźicź. Tam potom žiwjtſich ſ'owo Boże a wjeſołu powěźcź wo wumożniku.

Potom budźe też tebi njedźela, ſchtož wona bycź dyrbi po Bożej wolli: Dźeń wotpocźinka a prawje wjeſołoſcźe ſa ſwonkowneho cźłowjeka a też dźeń žohnowanja a měra ſa ſmutkowneho cźłowjeka, ſa twoju duſchu. Dźeń, wot kotreho běža rěki žohnowanja, ſpomożne k tammenu žiwjenju, kiž kiwa cźi we wěcznoſcźi! Bóh dak!

---

waju-li žaneje žyrobu. Haj, to běchu wołjebitoſcźe, kotrež žo do cźaſa hodźachu, dale žiwe wostacź, też hdyž jim khłóp karjekneje.

Wſchi wſchém pak je wjele wobkedźowanja wěcznoſcź, je nad kóždej mjeru hiſchcze ſwo wjele žylniſcha nuž ſteji. To je ſakoń pschirody a pschecźiwo njemu žaneho ſela njeje-noſcze. To dyrbieſche naſch ſchwarny kaſtuſ hiſchcze naſhonicź. Sšwoju wołnazu dejku hižo dźaſacź két do'ho ſmajeſche. Wokwjaze wołſchibka běchu njepſechi, to bě jemu teſ hižo dźeſacź két dolho ſtate. Ale bě žo temu pſchiwucził. Hdyž nechto tak blisko pſchi žebi bydli abo bydlicź dyrbi, je poſmětwok to najnudrišche. Ale tónkrócź ſta žo kataſtroſa. Kaktuſ bě ſukſije a ſtwinſke lipy a žo hordźaze palmy pſchetrał a hłód a ſalubowane halžu a druhe porazki wožuda ſnjeſć, ale na tutym wokwjazym wołſchibke dyrbieſche ſahinycź.

S chłódnim naſymſlim ranom běchu wſchitke wokna ſcheroko ſwoczinjeli. Jſtwinſta hołża kakieje na ſwonkowu kromu wokna ſeſtaja a też ſtary kaktuſ. Sšnadź běſche te ſmukł holzy, ale ſtary kaktuſ žo temu njewobaraſche, běſche filoſofa. Schto dyrbjał też pſchecźiwo holžu cźinicź, na wſchém kónzu hiſchcze pſchecźiwo ſalubowanej? Hdyž žo durje woczinichu, ſakoſtnje cźehnjeſche. Jene wokwjaze wołſchidło praſkajo někotre ſ małych njewinowatych kaktejow dele ſunjeta. Teſſny kaktuſ cźuſche žo ſurowje napſchecźiwo walicź, ale tón ſo hiſchcze jónu ſabehny, praſny ſ wotnachom do ſtareho, ſo žo tutón naſtróſany nad telko niehaubicźjowoſcźu pſches błowu kulivſchi na dróhu dele padny a tam roſraženy leżo woſta. Mimale hiſchcze bě cźłowjeka ſabił. Pótźaj pſchikwatawſchi roſraženeho ſ nohu na ſtromu itoreźi a hrožeſche k wocźinjenemu wokna horje. Sšónczinje žebi žiwoju knjižku ſ kaſby wucźahnywſchi podawk ſapiſa. „Wobroženje ſjawneho wobkhada, ſarjeſchwarnjenje dróhi“. Tajkich njeſtuſkow bě žo ſprawny kaktuſ na ſtare dny hiſchcze winowatu ſcźini. Sakoń by jcho njeſmilnje pócźeſć, njeby-li ſo zoſbił. Stary kaktuſ běſche pak w prawym cźaſu wudychał. S tym běſche ſwojej mudroſcźi krónu ſtajił, pſchetoż w prawym cźaſu wumrěcź je wulke, jara wulke wumneſtwo. jkž.

Swiedźeń swjateje Trojicy

W Budyšchinje, 26. meje 1934.

„Kſchcźicźe zyły ſwět w mjenje Wótza, Syna a Ducha ſwjateho.“

Hlejcźe, mózność Božeje poručnoſcźe, kotruž jednacźe khudych rybakow pſched 1900 létami w lěſnej ſwjatnizy jeneje galileiſſeje hórki prajachu. Tehdom njebě žanych nowinow, kotrež mohłe to ſtowo roſſchěrjecź, žadyn grót, kiž mohł je wokoło jemje honicź, žadyn ſcźelak, kiž mohł je jako wérne pożelſtwo do wſchich wuſchow a wutrobow donjeſcź. A tola ſmy — po 1900 létach — na tuto ſtowo kſchcźeni. Potajkim njedźiwa žo na móz a wuſchitnoſcź, kiž móżeſch pſched ſtowo ſapſchahnycź, ale na mózność a móz, kiž ſa nim ſteji. Jeſli ta wulka doścź, potom njetrjebamy pyſchnych rěcźow, žanych wulkich ſpocźinanjow, kotrež žu jenož ſtabym nětajke błyſchcźana wupomoz. Kajkiž cźłowjek je, tajki je wuſtutk a móz jeho ſtowom.

Kak ſteji dha ſ twojim ſtowom? Kajkeje mózności a ſtutkownoſcźe móżeſch jemu žobu dacź? Hladaj wokoło žo! Cźehodła ptacźi a wuſtutkuje ſtowo tſchcźeſcźana dźeńſnjſcheho dnja tak mało? Cźehodła žo ani na njo njepoſtłucha? Cźehodła ſtejimy wſchudźe a pſcheſo pódła wſcheho, ſchtož ſo ſtawa? Mina je ſwonkowna. Dokelž ſmy pſchemało to, ſchtož ſo bycź ſdamy.

Hacź mamy doścź cźuczja a porohumjenja, kak hłuboko ponižaze to je? Tola tak ſo nam ſtawa, kaž ſtej hinak njeſaſtłužimy. Hdyž ſmy na mjeno ſwjateje Trojizy tſchcźeſcźani dźeńſnjſcheho dnja tak mało? Cźehodła ſtejimy wſchudźe a pſcheſo pódła wſcheho, ſchtož ſo ſtawa? Mina je ſwonkowna. Dokelž ſmy pſchemało to, ſchtož ſo bycź ſdamy.

Hacź mamy doścź cźuczja a porohumjenja, kak hłuboko ponižaze to je? Tola tak ſo nam ſtawa, kaž ſtej hinak njeſaſtłužimy. Hdyž ſmy na mjeno ſwjateje Trojizy tſchcźeſcźana

...mje, ſ Johannu Ernu Lehmannez, ſotru w Małym ...ſikowje. — Jurij Oskar Scholz, ſedkarſki mischtr we ...eczezach, ſ Hańžu Martu Stormez, ſtužobnej w Budyſchinje. — Max Leinert, ſchewſki mischtr, ſ Hanu Sezenu Hildegardu Weigelez, kontoriſtku, wobaj w Budyſchinje. — Max Marczin May, dźěłaczeř w Nowym Měſcje, ſ Martu Margaretu Weißerez, dźěłaczeřku w Budyſchinje. — Franz Bösgen, technikar w Dormagenje n. Rheinom, ſ Margaretu Toni Nowotnez, wobthodnej pomocnizu w Budyſchinje. — Wilh. Ota Maktaf Clauß, ſchefkupſki pichſitajenz, ſ Emmu Hanu Kunzez, thorobnej ſotru, wobaj w Drježdźanach. — Max Bjedrich Hanß Volkert, mlokarſki dźěłaczeř, ſ Klaru Friedu Maaßez, ſtalcju, wobaj w Budyſchinje. — Kurt Rudolf Lowka, wuczeř we Wjeleczinje, ſ Hilšbjetu Hildegardu Maukschez, bjes powołanja, w Budyſchinje. — Korla Arnoſcht Schokta, pſchekupſki pomocnik, ſ Hanu Pawlinu Alterez, fabr. dźěłaczeřku, wobaj w Budyſchinje. — Max Eugen Beyer, cžaſnikar, ſ Mariannu Charlottu Nebelez, domjacej dźowku, wobaj w Budyſchinje.

Narodźili ſu ſo: Božidarej Pawołej Horſtej Frankej, pſchekupſkemu pomocnikej, ſynk. — Arnoſchtej Marcžinej Nejdowej, krajinikemu ſahrodnikej, dowczicžka. — Janej Woldemarej Voigtej, trawſkemu pomocnikej, ſynk. — Jurjej Bjedrichej Kruſchwizy, měſchczańſkemu pichſitajenzej, ſ. — Albertej Erichej Sonnenburgej, kopornikarjej, dź. — Hańžej Reimannej, pſchedawarjej a dekoratérej, ſ. — Matšej Kurtej Lehmanej, ſamkarjej, dź. — Korli Josefej Holfeldej, maſchinſkemu ſamkarjej, dź. — Marej Bjarnatej Hauptmannej, rěſarjej w rěſarni, dź. — Njemandźelſki ſynk. — Hańžej Reinhardej Schröderej, kenzliſkemu pſchiſitajenzej, ſ. — Njemandźelſka dźowczička.

Semrěli: Bjedrich August Bjarnat Krjeczmař, privatnik, 77 l. — Hana Augusta Kießlingowa rodź. Sperlingez, mandźelſka ſchewſkeho miſchtra, 60 l. — Korla Franz Guſtav Kämmerer, inſtalatěr, 69 l. — Handrij Hajnza, wobydlež domu ſa hraſchnych, 73 l. — Korla August Pětka, makorentnař we Wjeleczinje, 75 l. — Bjedrich Studnizny, kowař, 64 l. — Marja Berta Johnowa rodź. Ehrichez, wudowa po montéru, 96 l. — Emilia Marta Zillerowa rodź. Kinikez, wudowa po klampnařſkim miſchtru, 67 l. — Maria Luiſa Reuhahnowa rodź. Stöffgenez, mandźelika pſchekupza, 65 l. — Ida Helena Freylez, wobydlerka domu ſa hraſchnych, 32 l. — Klara Augusta Ruštandowa rodź. Trittſchlez, wudowa po inſpektoru arreſtownje, 82 l. — Korla Arnoſcht Ullrich, krawſki miſchtr, 78 l. — Korla August Schlenker, zentnař ſ Praſkowa, 76 l. — Korla Emil Freund, fabrikſki dźěłaczeř ſe Ssokolja, 66 l. — Willy Max Nowak, dujeř pětkowych pruhow, 28 l. — Max Hellmut Hänſch, drjewarnik ſe Salomja nad Spr., 21 l.

Cyrkwinske powěſće

Njedźela ſwjateje Trojizy, 27. rožownika 1934.

S Budyſchina.

Tekſt ſa pſchedowanje: Rom. 11, 33—36.

W Pětrowſkej zyrkwi ma rano ½7 hodźin ſup. Berg ſpowědź a Boże wothkałanje, ½8 hodź. farař Große pſcheduje (zyrkw. hudźba). Dop. ½12 hodź. kemſchenka ſwjatoczneje ſo wobdźělenkow domſkeje jěſby ſ Pirnaſkeje weſadby. Narěčz ma farař Große. Pop. w 3 hodź. ma farař lic. Ludwig Fiſchzjenja.

W Marijnej-Marcžinej zyrkwi dop. w 9 hodź. farař lic. Ludwig pſchduje.

W Tuchořſkej zyrkwi ma wjeczor w 6 hodź. farař lic. Ludwig nutrnoſcź.

Sběrka ſa wobſtaranje wěrowanſkich a ſchulſkich biblijow.

Bibliſke koło ſa žony nieſeńdże ſo póndjelu 28. meje 1934, ale hakle tydźeń podźiſcho, 4. junija wjeczor ½9 hodź. w evangelſkej mlodźinowni na Hrodowſkej haſy 6. — Wutoru pop. ¾3 hodź. je w Pětrowſkej zyrkwi nutrnoſcź ſa njedźelniſke. — Wutoru pop. w 3 hodź. je we Radnej pinzy konferenza duchownych. — Wutoru pop. w 5 hodź. ma farař Schneider bibliſku hodźinu w jědźerni nadſchule. — Wutoru wjeczor we 8 hodź. ma farař Siegemund w evang. towařſchowni na Hornjcžerſkej haſy 23 rěčzny wjeczor ſa mužow. — Sſrjedu wjeczor we 8 hodź. ma farař Siegemund bibliſki wjeczor ſa mlodźinu w evang. mlodźinowni na Hornjcžerſkej haſy 23. — Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. ma farař lic. Ludwig evangelſki wošadny mlodźinſki wjeczor ſa holaſ pſches 14 l. we evang. towařſchowni na Hornjcžerſkej haſy 23. — Sobotu wjeczor we 8 hodź. je ſchromadźizna Mórſeho ſchija we evang. mlodźinowni na Hrodowſkej haſy 6. — Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. ma farař Große we evang. mlodźinowni na Hrodowſkej haſy 6 pſchihotowanje na dźěćaſkemſchenje, farař Siegemund pak we evang. towařſchowni na Hornjcžerſkej haſy 23.

S Hušti.

Dop ½9 hodź. němſke predowanje, we 10 hodź. dźěćaſkemſchenje.

S Wjeleczina.

Rano we 8 hodź. němſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. němſke kemſchenje, ½11 hodź. dźěćaſkemſchenje.

S Mułkich Sdžarow.

Rano ½8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. ½9 hodź. ſerbſke a ¾10 hodźin němſke kemſchenje.

S Wujerez.

Rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, duchowny Nowak; dop. w 9 hodź. němſke kemſchenje, farſki vikar Hamann; ½11 hodź. ſerbſke kemſchenje ſe ſpowědźu, duchowny Nowak; pſchip. w 12 hodź. ſerbſke ſchćenja, duchowny Nowak; pop. w 2 hodź. němſke ſchćenja, ſup. Köhler.

Katolske cyrkwinske powěſće

1. njedźela po ſwjatkach.

Tachantſka cyrkej: Rano w 5,45 hodź. raňša Boża mša, dop. w 9 hodź. wulka Boża mša z prědowanjom, pop. w 2 hodź. nyšporna pobožnoſć z požohnowanjom, w 7 hodź. mejski nyšpor z prědowanjom.

Přileżnoſć k ſpowědźi: Sobotu wječor wot 7—9 hodź., ½8—½9 hodź., njedźelu rano 5,30 hač 6,30 hodź. a dop. w 9 hodź.

Kónc jutrowneho časa!

Štwórtk, Bože cžło, přikazany ſwjaty dźeń a 13 hodź, modlenje: rano 5,45 hodź. wustajenje a Boża ſłužba, dop. w 9 hodź. wulka Boża mša z procesiju we cyrkwi, pop. w 2 hodź. procesija w cyrkwi a nyšpor, wječor ½8 hodź. dokónčna modlitwa z prědowanjom.

Přileżnoſć k ſpowědźi: W předwječor wot 6—7 hodź. a na Bože cžło kaž njedźelu.

Pobožnoſće wšědny dźeń: Wutoru wječor ½8 hodź. mejski nyšpor, pjatk wječor ½8 hodź. ſakramentalna pobožnoſć, ſobotu wječor ½8 hodź. ſakramentalna pobožnoſć.

W ſerbſkej cyrkwi: Sobotu pop. w 3 hodź. za dźěći ſpowědź, wječor wot 6—8 hodź. za doroſcenych.

Njedźelu ſwj. Trojicy rano ½8 hodź. Boża mša ze prědowanjom, dop. w 9 hodź. wulka Boża mša ze ſerbſkim prědowanjom, w 11 hodź. ſulska Boża mša z prědowanjom, pop. w 1 hodź. ſerbſki nyšpor, wječor we 7 hodź. ſerbſki mejski nyšpor.

Bože mše na wšědnych dnjach wot 6—7 hodź., wot póndźele hač do štwórtka wječor ½8 hodź. mejski nyšpor, jónu ſerbſki, jónu němſki.

Štwórtk, Bože cžło rano ½8 hodź. wulka Boża mša z prědowanjom, dopołdnja w 9 hodź. levitowy hamt z procesiju, w 11 hodź. ſulska Boża mša z prědowanjom, pop. w 1 hodź. ſerbſki nyšpor, wječor ½8 hodź. doſkónčny ſerbſki mejski nyšpor, wot 9 hač do 10 hodź. ſwjata hodźina.

Pjatk (Jězuſoweje wutroby): w 6—¾7 hodź. Boża mša k Jězuſowej wutrobje a woprowanjom, pjatk wječor ¼9 zeńdźenje dowěrnikow.

Wohnjowobornistwo

5. ſchromadne ſwuczowanje Budyſkeje dobrowólneje wohnjoweje wobory. K 5. ſwuczowanju naſtupichu jenož tři kompanije a autowej haſcherſkej wotrjadaj na Žitnych wikach. 4. kompanija ſwuczowaſche na ſwojim ſwuczowanišcžu na Židowje. Pod wjednistwom kommanданta wonalneho miſchtra Eckhardta cžehnjeſche wobera ⅛8 hodźin ſ hudźbu na Tſchiſk. Tam ſo ſady zyrkluše k ſwuczowanju ſeſtupachu. W dźeſchim roſrěčzowanju wjednikow ſo pjecź wotpołžanow ſa ſwjatkowy ſtejp wokrjeſneho ſwjaſka wohnjowych woborow Budyſkeho hamtſkeho hejtmanſta 23. a 24. junija w Radworju poſtaji. Wot 29. hač do 31. meje ſtatny ſwjaſk ſa powětrowy ſchkit ſažo cžiſcženje ľubjow ſarjaduje, k cžemuž ſo 28 wobornikow porucži. Pſchi wultim ſtejpe dźěkowneje ſłužby 3. junija ſo 12 muži ſa pſchewodnikow ſmólniſkoweho cžaſa poſtaji. Wobora ſwuczowaſche pothod a pſchi narjadach. Pſchichodne ſwuczowanje budže ſtrjedu 30. meje.

Radio

Njedźelu 27. meje ſłyſchimy.

Königswuſterhauſen. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6.15 konzert ſ Hamburgſkeho pſchiſtawa. 8.55 raňſcha nutrnoſcź. 12.10 konzert. 15.30 rozprawy wo mjejnarodnym wujeńdźowanju automobilow w Barlinje, mjes tym konzert. 10 motewrjenje němſkeho tydźenja ſa dźiwadło w Drježdźanach. 21 ludowe ſpěwy a ludowe reje. 22 rozprawa wo kopańzy wo ſwětowe miſchtrſtwo mjes Němſkej a Belgiſkej w Florenzu.

Lipſk. Nimo ſnateho njedźelſkeho programma: 6.15 konzert ſ Hamburgſkeho pſchiſtawa. 8.35 mužſke chóry. 10.30 rěč němſkeho lětarſkeho wjednika wo wuwiću ſtrowotniſtwa w nazionalſozialiſtiſkej Němſkej. 12 konzert. 21 mandolinowy konzert.

Hiſchcže ważne ſ njedźelſkeho programma. Barlin: 21.10 konzert. Königsberg: 21 konzert němſkoſtatneje woboty. Win: 20.20 „Rjana je młodoſcź".

Póndźelu 28. meje 1934 ſłyſchimy.

Königswuſterhauſen. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6.20 raňſchi konzert ſ Hamburga. 10.50 turnowanje w elementarnej ſchuli. 11.30 narodny dźeń němſkeje koloniałneje politiki. 12.10 tačzele, na to konzert ſ Kölna. 16 konzert. 19 ſe 700lětneho Stralſunda. 20.10 „Cžłowjecže, njeńděwaj ſo!"

Lipſk. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6.20 raňſchi konzert. 12 pſchipołdnjiſchi konzert. 16 ſahrodny konzert. 17.20 ſpěwy ſ Wachawy. 18.20 ſabawny konzert. 19.50 wo prěnjej muſtajerju němſkeho ſejwjerſkeho ſtawa w Erfurcze. 21.15 Haydnowy konzert. 22.40 Awſtriſka.

Hiſchcže ważne ſ dnjeſneho programma. Barlin: 20.45 hudźba ſ cžaſa Bjedricha Mulkeho. Mrótſtaw: 19 nalětnje ſpěwy. Köln: 21.10 ſabawny konzert. Mnichow: 20.10 wjeczorny konzert. Win: 19.15 cžaſ wokoło Offenbacha. Saarbrjeh: 20 opera ſ narodnoho pjenadźa.

Hospodarſki rozhlad

Ssobotu, 26. meje 1934.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,469	100 pólsk. złotych	47,25
1 jendzelski punt	12,72	100 čeſkoſ. krónow	10,43
100 ſwajc. frankow	81,30	100 franc. frankow	16,50

Barlinſka burſa měješe drje jara ſłabu wobſtejnoſć, tola běſche dobra a pſchijećelna. Kurſy akcijow woſtachu krute, ſchtož na nowych wuſpěchach bitwy wo dźěło a lěpſchim dźěle w tžuſtrji ſaleželi. Witi rentowych liſcžinow běchu tžěſko njeſtajne.

Barlinſke žitne wulkowiki běchu wčera měrne a mějachu ſłabu wobrotſ. Noška po wagonach ſo lóžo pſchedawaſche hacž pſcheńca. Muka ſo jenož po małych dźěłach kupowaſche. Mowſka ſo mało poſtiſcžeſche, tola to kupzam doſahaſche, płacžiny běchu ſažo krucžiſče hacž poſlednje dny. Jecžmjenja ſo mało poſtiſcžeſche, tola wón ſo derje pſchedawaſche.

Wčera płacžeſche w Barlinje zentnař

pſcheńcy: 9,55—9,80 hr., rožk: 8.30 hr., jecžmjenja, nalětnjeho 8,30—8,55 hr., mowſa: 8,10—8,35 hr.

Drobnowlkowńſke płačiny w Budyšinje

26. meje 1934 po hamtſkim poſtajenju.

Wše płačiny ſo po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniše płačiny hr.	najwyše płačiny hr.
Howjaze mjaſo z koſcemi	1 kg	1,40	1,60
Čelace mjaſo	1 kg	1,40	1,80
Skopjace mjaſo	1 kg	1,80	2,00
Swinjace mjaſo	1 kg	1,40	1,70
Tukrajny swinjacy ſmalc	1 kg	1,80	2,00
Pšeńčna muka	1 kg	0,38	0,56
Ržana muka	1 kg	0,36	0,38
Khlěb	1 kg	0,25	0,27½
Jědźne běrny, nowe	1 kg	0,06	0,07
Rajs	1 kg	0,28	0,80
Hróch	1 kg	0,40	0,80
Soki	1 kg	0,40	1,00
Amerikanſki swinjacy ſmalc	1 kg	1,68	1,76
Sušeny poło	1 kg	1,80	2,00
Dobre mloko	1 ltr.	0,22	0,24
Jědźna butra	1 kg	2,80	3,10
Jeja	štuka	—	—
Jědźne buny	1 kg	0,28	0,40
Cokor, drobny	1 kg	—	0,76
Petrolej	1 kg	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr.	—	1,75
Brunicowe briketty	1 ctr.	—	1,15

(Dalſche wježne płačiny w złotownym liſtiku.)

Płačizny rěznoho ſkotu na Barlinſkich ſkótnych wikach.

25. meje 1934 — Płačizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 671.

Połnomjaſne, wukormjene, najwjetſeje rězneje hódnoſce hač do 6 lět	35—36
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarſe wukormjene	33—34
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarſe	29—32
Mjenje picowane wšěch ſtarobow	25—28

Byki: 698.

Połnomjaſne, wuroſcene, najwjetſeje rězneje hódnoſce	32—33
Połnomjaſne, młódſe	30—31
Mjenje wukormjene młódſe a derje picowane ſtarſe	27—29
Špatne	24—26

Jałowicy a kruwy: 1128.

Połnomjaſne, wukormjene kruwy najwjetſeje rězneje hódnoſce	28—30
Połnomjaſne, wukormjene jałowicy najwjetſeje rězneje hódnoſce hač do 7 lět	24—27
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódſe kruwy a jałowicy	19—23
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowicy	13—16
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 1289.

Najlěpše wukormjene (1. družiny)	58—63
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	50—57
Špatne (3.)	40—46

Wowcy: 6105.

Młódše a ſtarše wukormjene (1. družina)	35
Starše wukormjene (2.)	33—34
Mjenje wukormjene (Märzſchafe) (3.)	27—32

Swinje: 10814.

Połnomjaſne, wos. raſow a ich křiženj., hač do 1½ lět ſtare	59
Wukormjene	39—41
Mjaſne	37—40
Špatne	35—37
Rancy a kundrosy	38—39

Płačizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg Płačizny po złotej hriwnje.

	25. 5.	24. 5.		25. 5.	24. 5.
Pšeńca	—	—	ſymy	8,10-8,90	8,10-8,90
rožka	—	—	wicka	7,00-7,50	7,00-7,50
jećmień nal.	157-162	157-162	módre lupiny	5,85-6,35	5,85-6,35
jećmień wowſ	162-176	162-176	žolte lupiny	7,90-8,50	7,8-8,40
kukurica	—	—	jeradella	7,75-8,75	7,75-8,75
pšeńč. muka	27,00	27,00	raps, wosuſk	—	—
ržana muka	23,25	23,25	lany wosuſk	5,70	5,60
pš. wotruby	11,75	11,75	ſuch. truhanč.	5,20	5,20
ržane „	11,25	11,25	běrni, kruſki	7,00	6,90
raps	—	—	ržana ſłoma		
hróch, Viktor.	20,0-22,0	20,0-22,0	pšeńč. „		
lane ſymjo			wowſna „		
pjeluški	8,00-8,25	8,00-8,25	rěpa „		

Płačizna za pšeńcy za wuplodźerja 188 191 193
Płačizna za rožku za wuplodźerja 157 160 162

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,5i hr. z winoskowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskeje žiwjenje zawěsčaceje banki w Nürnbergu zawěsćeny přećiwo sćěhowkam čěłneho znjezboženja z 1000 hr. — hdyž wumrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezboženje dyrbi abonent hnydom tutej zawěsćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezboženja dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowědźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumjenjenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 121 | Budyšin — Póndźelu 28. meje 1934 — Bautzen | Lětnik 93

Adolf Hitler w Drježdźanach

Hdyž so w běhu sobotnišćeho dnja poćza powěsć rozsćerjeć, so njedźelu němski wjednik Adolf Hitler na wopyt pschińdźe, nochcychu wobydlerjo to najprjedy tak prawje wěrić. Dołho žu so na tajki žadny wokomik wjeselili a tola stajnje podarmo. Skónčnje so telefonizyły tu a tam wobšonjachu, ale wěsteje wotmołwy njedostachu. Pschipołdnju bu znate, so žu so SA,SS a dźel hamtarjow k zawěranju dróhow a hajow alarmowali. Něšto je tola wěrno, so pschińdźe, žebi wobydlerstwo prajesche a we njeczasnischich hodźinach móžachu wulke napschećwodźenje twaceju wobkedźbować. hdyž so něhdy wóz z hrěšanu pokaza, so na njón walichu a so krótke wokomiki bě wupschestoały. Na twarjenjach wupowěschachu khorhoj po khorhoji a schtóž njedźelu dopołdnja po měsće khodźesche, je město nimo měry bohace wupyschene wuhladał.

Wjednik njeběsće žebi někajke žwjatočnosće a wulkeho powitańskeho žiwjedźenja pschał a tohodla so jeho wopyt tež oficielnje njewozjewi, wón tola na prěnim městnje **wotewrjenju němskich žiwjedźenskich hrow** w Drježdźanskej operje placzesche. Tola lud žebi wyšoku cjesć, žiwjenju wjednikej heldowacz, njeda wsać. Tak stejachu najwutrajnischi hižo wot ranja žem pschi dróhach, kiž na letanischcžo wjedu, a pschi płoczje letanischcza, so bychu jeho najlěpje widźeć mohli. Popołdnju so we njebě wjazy mózno, někajkeho dobreho měsina namakacz, thibali so by měł někajkeho znateho, kiž na tajkej haźy bydli, a na kotrehož so rucze dopomni, so by hischcze někajke žiwobdne wokno lepił. Nowinarjo majn so we pschijitup k letanischcžo a tu někto cjakach, so bychmy jeho jako někotsi z najprěnischich w Drježdźanach strowiecz a witacz mohli.

Cjakachmy a cjakachmy, a pschesco wjaz luda so na letanischcžo walesche. Někotsi hižo w kóždej kastjejcźy, kotraž w powěsće leczesche, khtadło widźachu a poczachu hižo liwacz. Skónčnje so powěsć rozschěrjesche, so dozyła njepschińdźe, schtož so we, nichtó wěricz nochcyschce. Potom rěkasche, so ja autom z Barlina pschijedźe. Haj, to wschak je wěrje podobne, ale — autowa dróha z Barlina njewjedźe tola pschez letanischcžo. Hižo poczа so lud wotžaleć, so by na něšajke waschnje Wulkohajnifku dróhu dospěł, pschetož po tutej dyrbjesche wón někto na kóždy pad pschijěcz. Kotryž žebł myhlachu, so chzedźa z tutej powěsću jenož lud scherić, wostachu dale na letanischcžu, tola jako też sanitezny poczachu žiwoje naftroje hromadźicz, bě też sa nich wěste, so wjednik snajmjenischcza z khtadom njepschilecz, a tuž hladachu, so na někajke waschnje sažo do města nuts **pschindźechu.**

Na Adolf Hitlerskim naměsće.

Podachmy so potom hnydom na Adolf Hitlerowe naměsto, psched hotel Bellevue, hdyž budźe wjednik bydlicz, a hlej, tu mějachmy sbožo, kajkehož so njezbymy nadjeli. Mózachmy so runje pschi portalu sektupacz, psched kotryž wjednik pschijedźe. Hewak bě zyle naměsto prózdne, lud bě schcze so jenoż hacz ke kromam puschezić. Njetrjebachmy pschedołho cjakacz na znano jedyn z najwažnischich wokomikow dźiwjenja. Se zdala klinczi jusikanje luda, pschińdźe blize a blize a wurosce so skónčnje do hrimota. Někto pschijeđeschtaj autaj a sawinjetaj so na naschu stronu, ale wjednik njebě widźeć, město njeho pak druhi znaty muž, za nim znano najznaczischi němske muž naschcje doby, knjes minister dr. Goebbels, a w druhim woboru minister ſ Blomberg. Ministerski president ſ Killinger jeju wutrobnje powita a do hotela pschewodźesche.

Sažo napinaze cjakanje a praschenje: Pschińdźe hischcze abo njepschińdźe? Hižo so poczа cznicz cjakacz, ale lud je wutrajny a njeběha so ſ městna. A hlej, wón so rjenje mytowaschce sa žiwoju wutrajnosć: Skónčnje tola žiwjeho wjednika prěni raz po dobyczu narodnjeje revolucije wuhlada. Psches Lobjo klinczesche kaž schumiazy wichor juskanje a kiawjenje. Do luda pschińdźe hibanje, tyšazy rukow so pozběhaju, SA-dostanje poslědni komando, standarty so pozběhnychu a hudźba sahra presentěrski pochod. Pomału bliżesche so kolona autow. W druhim, wotewrjenym, sjezu, kaž pschezo, wjednik. Muž jednory, kaž kóždy druhi, nic, hischcze jednorischi, bjez klobuka, w dołhich schórnjach a brunej koschli a schérym khabacze, kaž jeho ſ wobrazow hižo znajemy. Wón dźakowaschce so ſ pozběnjenej rukt sa holdowanje a wustkoži ſ wosa. Jeho ministerski president a wyschischi měschczanosta witaschtaj, potom so wón k cjelnej SA-standarce pchiwobroczi a ju wotkroczi. Wóczko tóždeho so ſ radoscju lyholjesche, hdyž mózesche, znano prěni raz, žiwjenu wjednikej do wóczow pohladacz. Hischcze witasche so ſ někotrymi wjednikami, znano starymi zobnawozwarjemi a zobubédzerjemi. Potom saſtupi do hotela, so by so w opern pschewobleklak. Lud pak slezesche kaž murja a cjakasche, dónlž jeho sajo njewuhlada, jako krótko do 8 hodź. do opery jědzesche. Někotsi běchu žebi nowy patent wumyšlili, dra. Goebbelsa wuhladacz: psched jeho wokmom tak dołho zkawa wokachu, dónlž so skónczne tola minister nad nimi žmili a so pokasa. Potom žu lud na dompucz hotowasche. Běchu hodźiny dołho wutrali, tola maju jedyn troschi, so žu krapny wokomik doczakali. Hižom pschihwatachu nowe žyły luda, kotryž jeho popołdnju njemóžachu wuhladacz, a kotryž žebi myhlachu, so jeho znano pschi wopuschczenju opery hischcze wuhladaju. Dołho mózachu hischcze cjakacz, opera „Tristan a Isolda" traje znajmjenischa hacz do 1 hodź. w nozy, a jeli so žebi wjednik ju zyły wobhlada, je to **hižo** wulki wobor a napinaza wěz, wožebje, dokeli so poczа deschczowacz.

Pschejemy jim wschěm ſ zyleje wutroby, so by so pschestało deschczowacz, tak nuzne kaž też deschczik trjebamy, so bychu też woni swoju mělí, žiwjeho wjednika wuhladacz. Myhlimy pak žebi też, so je so wjednik nad tajkim witanjom wjeselił a so znano hórzy sažo do sakskeje metropole pschińdźe. My pak wobhladachmy žebi hischcze wobžiwělenje znatych twarjenjow, pryedy hacz so wotbalichmy, wo wažny wokomik žiwjenja bohatschi.

Dr. Goebbels wotewri tydźeń němskeho dźiwadła

Wječera njedźelu wječor wotewri so w statnej operje w Drježdźanach w pschitomnosći wjednika Adolfa Hitlera tydźeń **n ě m s k e h o d ź i w a d ł a.** Wotewrjenisku rěcz mě-sche němski minister sa propagandu a ludowe powuczenje dr. Goebbels. Potom pschedstajesche so Wagnerowa opera „Tristan a Isolda".

Dr. Goebbels mjenowasche revolucziju duchowne wojowanje, kiž też wumělstwo njepschelutuje. To pak njewozmanjenja, so by wumělstwo pod roskas stromy so stajilo. Pschetož zakonje wumělstwa su wěcne a žana revolucija njemóże je pscheměrnicz. We liberalistiskim czasu běsche wumělstwo jenož zabawa abo žnadź pospytnistwo.

Nazionalsozializmuš znaje jenož němske wumělstwo, kiž so ſ městnami a krajemi njewobmjerjuje. Jeho starosć pschiwoborcza so **němskemu** dźiwadłu. Tuž też njeje jenož pschipad, so so tydźeń **němskeho** dźiwadła runje w Drježdźanach wotewrja, kotrež město je žiwojorasne město wu-**měłeho** tkutkowanja w Němskej. Minister dr. Goebbels wusłědowasche wožebje ženiałneho wumělza Richarda Wagnera, kiž so nad kritiku wschitkich mudraczkow posněhuje.

Nowy turkowski pósłanc pola Hindenburga

Němski president ſ Hindenburg pschija sobotu nowego turkowskeho pósłanza Hamdia Beia. Nimo knjesow ſ wobkolinu němskeho presidenta běsche też němski swonkowny minister žwobodnu kjes ſ Neurath pschitomny. Nowy pósłanz zpominasche we žwojej rěcži na cjesć, kiž je němske knjezerstwo jeho pschedchadnikej, zemrětemu turkowskemu pósłanzej Kemalej Eddinej Sami paschi wopokasało. **S nim je so pschecjelstwo mjez woběmaj statomaj hischcze bóle skrjeczilo.** Tuto pschecjelstwo so po wupraženju turkowskeho pósłanza w pschiběrazych hospodarskich poczahach mjez Němskej a Turkowskej pokakuje.

Němski president ſ Hindenburg **rjekny**, so Němska je nje **njesapomni**, schto je tuton wusnamny offizer a dyloмat sa skrjeczenje a wutwarjenje němsko-turkowskeho pschecjelstwa cjinił. **Pschecjelstwo mjez woběmaj narodomaj je stare a wupruhowane.**

Po žwojim wopyće pola němskeho presidenta poda so nowy turkowski pósłanz k pomnikej Pod lipami, so by tam wěnz położił.

Transferowa konferenca w Barlinje

Němskostatna banka wojsewja: Konferenza mjez saſtupjerjemi wěricelow dołhu a žrěnjokhwilneho němskeho wukrajneho dołha a saſtupjerjemi němskostatneje banki je sobotu wjecžor w 6 hodź. polne połoženje wotmě'a. We sanježnych dnjach běchu so mjez wschelakimi wotpósłanzami stajne rozrěczowanja wotměle. S dźěłami konferenzy je so wažnje postupowało a je so wobsamkło, so je pschichodne polne połoženje **pondźelu popołdnju w** 4 hodź. wotměje.

Wjednik němskeho studentstwa wróćostupił

Němski minister sa wědomosće, wjecžernjenje a ludowe wukubłanje Rust je sobotu dopołdnja wjednika němskich studentwajcych dra. Stöbela pschijał, kiž jemu pschecze wuprají, so by so wot wjednistwa studentstwa wuſwobodźił. Němski minister Rust je tuto pschecze dopjelnił. Dr. Stäbel je dźiwkownemu inżenéra Zaeringera za kommiſarskeho wjednika němskeho studentstwa pomjenował.

Nahły sud w Awstriskej

Awstriske knjezerstwo žwjatocznje wosjewja, so je na žylu Awstriſu nahły žud postaji. Pschicinja k temu je słótnistwa po rozbuchadłowym sakonju a słótnistwa sjawneje namocy a słowólne wobschkodźenje ako mylenje statneho telegrafa.

We wosjewjenju rěka, so je nahły žud w tutych padach nałožnje, k czemuž so pschihromnja, so ma so kóždy tutych słótnistwow, naschczinwanja k nim a kóždeho wobdźelenja hladacz. Je-li na to njedźiwa, po tutym wosjewjenju so jeneho ſ mjenowanych słótnistwow winowaty sčini, so nahle žudźi a se smjerczu potkłosta.

Po žylej Awstriskej žwjecżesche so njedźelu „dźeń młodźiny". We Winje so dopołdnja w hrodowskim dworze pschipad sta. W kerčku pschi wulkej žhromadźiznje młodźiny rozbuchadło namakachu, kiž njeběsće wosbuchto a schkodu njenacziniło. Kładźeć bomby, student, so jaja. Popołdnju psched burskowym twarjenjom tekworunja bombu namakachu, kotruž mózachu ſ cźołom njeschłódnu sčinicz.

Prěni wotpósłanc w Genfie

Najwjeschi sajim wobsteji w Genfie sa konferenzu wo wotbrónjenju. Nowe kłhadźowanje rady Swjasa ludow so wczera hischcze njenje wobkedźbowasche, runjeż ma wona něšto skónczne wothłosowanje sa Saarsku pschihotowacz a dźeń wothłosowanja postajicz.

Tele dny so wurjadnje wjele statnikow w Genfie wočakuje. Njedźelu so hižom amerikanski wotpósłanz sa wotbrónjenje Norman Davis, ruski swonkowny minister Litwinow a jendźelski lord Eden do Genfa dojěli. Henderson mějesche hižom njedźelu rozrěczowanja se wschelakimi wosobami. Něšto chzedźa pjeza hischcze tas posypytacz, konferenzu někak wožiwicz, runjeż by jeje sameŕ trochu wobmjesowany był.

Před wojerskim zrěčenjom miez Moskwu a Parisom

Parižski dopisowaŕ němskich nowin „Deutsche Allgemeine Zeitung" wobkrućza, so so w blizšichim czasu francozowsko-ruske wojerske zrěczenje sesłaja. Po tutym zrěczenju jedna so najprjedy wo zhromadnym dźele wójsko-wobeju krajow. Tuto dźeło budźe so swonkownje se sa-

wěsnjowanjom inspekzijnowych oficěrow pokasowaś. Tuta forma je ju wuswóliła, so by ju podpład wotpokazał, so by wo wopraudźiły wojerski ponosny fwjazk jedna. Wažne pak je, so je franzowski general Gamelin za fiwoje pucowanje do Mosfwy politowuju zoftał, i kotreż może pischi jednanjach fam rozsudźeć, kak ma ju nětcjiske zrěczenje fischcze wutworiś.

Parižske nowiny z Barthouom spokojom

Parižske zjobotnische nowiny fwonkowno-politiski rěcź franzowskeho fwonkowneho ministra khwała. Też parlament fam je khwalbu dostał, dokeľ je jednotu w fwonkowno-politiskim nastupanju pokazał. Na ministrowej rěcźi je napadne, so je ju na politiku fwojich fpchedkhadnikow pocžahował.

Nowiny pischihłosuja ministrej też w tym, schoź je wo Saarskej prajił. Chauvinistiske nowiny „Petit Bleu“ pisaju, so je Franzowska pischi jednanju wo Saarskej pischinoženosć stowdźiła, kotraż ju nětko wjazy njesłodźi narunaś. Skoro famotna fzeji nowina „Victoire“, kotraż ſ rěcźu fwonkowneho ministra njeje spokojom.

Překažena francowsko-italska wopomnjeńska swjatočnosć

Na wulkim Parižskim pohrjebnischcu Père la Chaise ju njedźelu pomnik ja italskich wójsk. wobdźělnikow wotkry, kotryż běchu pod franzowskim khorhojemi padnyli. Pischi fwjatočnosći wobdźělichu ju ninto saſtupjerja presidenta franzowskeje republiki italski połstaniz, franzowski penſionowy minister, ja namórske wójsko a wotdźelenje Garibaldiowych pischiwižowarjow, kotreż bě pod wjedźenjom generała Garabíldia je fwojich tradizionelnych czerwjenych koſchlach do Parija pischišoł.

Krótko pschedy hač ſo fwjatočnosć fapoča, nětkore metry wot nowego pomnika patrona rosbuchny, kotruż běchu do kaschczika połožili. Straſnikaj ſo franziſchtaj, jeneho dyrbjachu do blischeje khorownje dowjesć. Wo pischinje nadpada hischcze njeje nicžo fnate. Italiſcheho monitéra ſ mjenom Frascaia, kiž ſo po rosbuchnjenju napadnje rucže wotſoli, zajachu. Wón pak widawa, so ſ nadpadom nicžo cžinicź nima. Njedźiwajo teho pak jeho policija wotwjedże.

Wiele dźěła w jendźelskej brónjowej industriji

Londonſke fozialiſtiske nowiny „Daily Herald“ rosprawjeja, so jendźelſke brónjowe firmy tukhwilu bróńje wſcheje druhjmy dźěłaju. W Sheffieldu wo dnjo a w nozy bjezbitu druźinu worzła ſa letadła dźěłaju. W nětkotrych padach je ſo wobrót w pohledowim czaſu podwojił. Mnohe firmy ſu ſta nowych dźěłacžerjow pischiſajile. Najwjazy dźe a maju firmy, kiž wójniſke letadła twarja. Tſi ſ najwažnischich jendźelſkich fabrikow maju tukhwilu ſa miljonowe wojwaſſtich a bombowych letadłow ſa wſchelake kraje twarjeć. To dopołanje poſtupowanje akziſow jendźelſkich letadłowych firmow.

Kommunistiske n'emëry w Newyorku

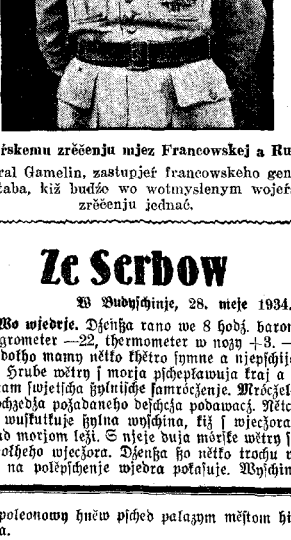
Sobotu pſched wječerom 600 kommunistow pſched wjeſchcžanſkim ſpomjeńſkim hantom w Newyorku demonſtrazju wotmě. Jako ſpytachu ſo do twarjenja dobyć, poliżija pſcheczíwo nim fakwoczi, pſchi czimž ſo 8 ſaſtojnikow, 4 kommunistojo a 3 njewobdźěleni pſchihladowarjo franichu. Jako chzychu njedźelu 13. ſajatych kommunistow pſched ſpěchnego ſudnika ſtajicź a tutón ja jich puſchczenje 1500 dollarow žadaſche, pſchitomni kommunistojo na ſudnitſwje wótrje proteſtowachu, ſo dyrbjeſche poliżija ſalu wuprózdnicź. Pſchi tym jeneho muża ſbidu, ſo wědomje ſhubi, też jeho žonu a nětkotrych nowinarjow a druhich pſchihladowarjow pſchebichu.

Krótke politiske powěsće

— Pſchi Schlageterowym rowje je ſo ſobotu w nozy wopomnjeńſka ſwjatočnoſć wotměła. Pſched 11 letami Schlageter ſwoje žiwjenje ſa ſwobodu wótcziny wopruwaſche.

— Sarjadowař Wuherſkeje admiral Horthy je pruſkemu miniſterſkemu preſidentej Göringej pſchi jeho wopytſe w Budapeſcze wulki khžij wuherſkeho ſaſtužbneho khžija ſpožcži.

— Finiſki miniſterſki preſident Kiwimäki a finiſki miniſter finanzow Relander ſtaj pjatk do Budapeſta pſchijeſłoj.

K wojerſkemu zrěčenju mjez Francowskej a Ruskej.

General Gamelin, zaſtupjer francowskeho generalneho ſtaba, kiž budźe wo wotmyſlenym wojerſkim zrěčenju jednać.

Ze Serbow

W Budyſchinje, 28. meje 1934.

— **Wo wjedrje.** Dźeńſa rano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer —22, thermometer w nozy +3. — Hižo dny dołho mamy nětko khěrno ſymne a njepſchijomne wjedro. Hrube wětry ſ morja pſchepłakuja kraj a pſchinjeſu nam ſwjeſcha ſnjeżnje ſamróżenje. Mróżcze pak nam nochzeja pożadaneho deſcha pożadowacź. Nětcžiſche wjedro wuſkutkuje ſnjeżna wyſchina, kiž ſ wjeczora Europy nad morjom leži. S njeje duja mórſke wětry ſwjeſcha ſ dołheho wjeczora. Dźeńſa ſo nětko trochu wjazy nadźije na połěpſchenje wjedra pokaſuje. Wyſchina ſo poczina na Franzowſku wupſcheſtrěwacź a ſ tym ſo wětry te krótkemu wjeczoru wobroczа a budźa trochu cžopliſche. Deſchcža pak ſo hiſchcze wjele njedocžakamy. — Dźeńſa mamy połny měſacž. Pſchedźenjak nam rjane wjedro wješchcži. Sſtónczko jutſje 3.54 hodźin ſtawdźa a ſo 8.01 hodźin khowa. Měſacž ſtawdźa jutſje wjeczor 9.31 hodźin a khowa ſo rano 3.34 hodźin.

— **Wuhladny na wjedro ja jutſkuju wutoru: Trochu cžopliſcho, tola hiſchcze mało nadźije na deſchcz.**

*

— **Swjedźeń ſaſnowidźenja 28. połnych artilleriſtow.** Lětſa 2. a 3. junija ſměje ſo w Budyſchinje ſwjedźeć ſaſnowidźenja wſchitkich nětkuſchich 28. połnych artilleriſtow. K ſawodej tutoho ſwjedźenja budźe ſobotu wječor wot 5 do 7 hodźi trompetariſki korps 11. wotdźelenja artilleriſkeho regimenta cžo. 4 na Jtnych wikach ſwjedźeriſku hudźbu pſikacź. Njedźelu ſo wěnz pſchi regimentowym pomniku połoži. Po tym budźe ſwjedźenſka Boża ſłužba atd.

— **Matorenmarjam** wupłacžuje ſo podpjera na měſaz junij ſchtwórtk 31. meje popołdnju wot 4 do 1/26 hodźin w Sejfmowni na Hrodowſkej haſy 10 delekach we wupłacžeńi.

— **Wupłacženje rentow.** S pósty ſo nam wojeſwja: Wojeriſte renty: wupłacžuja ſo ſa Budyſchin a Budyſchinje podrjadowane pósitke wotnoſći, pósitke agentury a pósitſe měſtna wutoru 29. meje. W Budyſchinje wupłacžuje ſo na pósce cžiſło 3 (Pſched ſchulerſkimi wrotami). — Pjatk 1. junija ſo podpjery ſe ſnjeſbożańſkeje a invalidneje renty wupłacžuja, a to w Budyſchinje invalidne renty w evangeliſkej towarſchowni na Hornjerſkej haſy 23, wſchitke druhe renty na pósce cžiſło 2 (Pſched ſchulerſkimi wrotami).

S **Delnieje Kiny.** W tudomnej gmejnſkej pokładni je ſo pſchekſchiwjenje wupokaſało. Pokładnju pruhujo, ſu njedoſtał 3000 hriwnow wuſtłedźili. Prjedawſki wjeſnjanoſta je njedawno ſ Božej ruczu ſajaty wumrěł.

S **Nadworja.** W naſchej wſy hdeźa 24. junija ſwjatowy ſjěd wohnjowych woborow wotměrz. Naſcha dobrowólna wohnjowa wobora wulke pſchihoty ſa to cžini. Wob tydźeń ſo ſnajmjeńſcha dwójzy pilnje ſwuczuje. Też powinoſtna wohnjowa wobora dže pokaſacź, ſo może wſchě žadanja nowſcheho cžaſa dopjelnicź. Pſchi ſjěd dže ſo jej nadawk pſchidźělí, palazu khěžu ſ nadběhom wuthowacź. Zyła tudomna wohnjowa wobora pod wjedźenſtwom wjeſnjanoſty Brankacžka ſteji. Pinjes Pjetaſch ſ Měrkowa budźe herzow nawjedowacź, ſchtož wón hižo nětkotre léta cžini.

S **Nježwacžidła.** (96létny veteran.) W Nowej Wſy pola Nježwacžidła ſe ſchtwórtk pſredawſchi hólnik Gnauck ſwoje 96. narodniny woſwjeczíł. Wón je ho jako wojak pſchi ſchtyrjoch wójnach wobdźělił. Hižo we lěcže 1858 jeho do wójſka wubrachu a jeho jako ſaſkeho wojaka na awſtriſke wojowaniſchcžo k italſkej mjeſy pósłachu. Potom wón 1864 w Danſkej, 1866 w Cžěſkach a 1870/71 w Franzowſkej ſobu wojowaſche. Staržowe narodniny 13 wnukow a 12 dźěcži wunkow ſobu ſwjeczeſche.

Z **Kukowa.** (Woheń.) Dźeńſa póndźelu zaſlyſachmy rano 1/27 hodźin ſirenu, kotraż nam woheń wozjewješe. Bórzy na to jědžeše klóſtrſka motorſka ſykawa dele do Kukowa, běžeż pola Cózkec pozaſta. Tam běše w prizemi wó jſtwje woheń wudyril, kotryż namaka tam bórzy cyrobu k dalſemu rozwiću. Tola energiſko a ſpěſne zaprimnjenje klóſtrſkeje wobory wjeſemu njezbożu zadźěwa. Hiſće ſamſnu hodźinu móżeše ſo wona domoj wróćić. Khěžka je khěrno ſtara a

Tři léta w Ruskej

Originalna powěſć ſ Napoleonowych wójnow.

Spiſał M. A. Kral.

Pſchełožiłčki ſ „Łužiczana“ 1866.

3] (Pokračowanje.)

Druſy wobkedźachu ſtote tynki, rjeczaſy a drohe kamjenje. Też ja běch ſebi tójſchto ſlěborniych a ſkotych pjenjez nahromadźił, a woſebje běch ſbožowny, jako w jenym woſebnym domje někajki kamjeń pſched ſtwinymi durjemi wuſběžech. Tu bě na maſku ſtotych rublow ſkhowanych, kotreż ſebi nětko do wacžota ſtykach. Tola njebě rubjenje bjes ſtracha, woſebje niż po někotrych dnjach, pſchetož měſto ſo poczа na wſchelakich kónzach paliczź, a kotryż wojak ſo potom ſnano w palazym domje ſakomdźi, tón bě ſhubjeny. Swopředa my wohnja jara kedźbu njemějachmy, dokeľ ſo pſchezo ſaſo palesche. Zadnym dźiw pak to też njebě, pſchetož naſchi wojazy běchu pſches měru njerodni a ſwjeſcha drje ſu woni ſami woheń ſawinowali. Woheń pak bywaſche pſchezo ſtraſchniſchi — hač napoſledku jedyn dźeń zyłe měſto w płomjenjach ſtejeſche! Nuſožo běchu měſto na wſchěch rózkach ſapalili, — ſo bychu nam ſymſke bydło ſkaſnyli. Na to pſchikaſanja wuſdźe, ſo dyrbimy woheń po możnoſći haſchcež pytacź, ale bórzy ſo pokaſa, ſo je tu wſchitka cžłowjeſka pomoz podarmo a ſłaba. Wulki wětr ſo ſběże a haſzy ſo ſapalachu kaž ſłomiſchcža. Tuž też dołho njertajeſche, a měſto runaſche ſo płomjenjowemu morju. Woheń wožebje tohodła tak ſatraſchnje pſchiběraſche, dokeľ běchu twarjenja wiele drjewjane a ſwjeſcha ſe ſchindźelom kryte. My cžekachmy ſ domow na torhoſchcža.

Napoleon ſedźeſche njemdry w Krjemlu, pſched ſobu widźo palaze měſto. Stužene a błędne bě jeho wobliczo, jako na płomjenja hladaſche. Wón ſpóſna, ſo je to mudry ſtutk Ruſzow, a to jeho mjerſaſche. Zarječ Alexandrej bě pišał, ale wot njeho ſaneho wotmolwjenja njedoſtał; te da jemu palaze měſto. Bychmy-li ſo tehdy na dompucź podali, by to ſnano ſa naſ wulke ſožo było; ale Napoleonowy hněw pſched palazym měſtom hiſchcže njerosta.

Jako ſo też Krjeml paliczź počza, jón Napoleon wopuſchcži a jěchaſche na ſwojim běłym konju ſ měſta. Napoleonowa hwězda ſhlédny w płomjenjach „ſwjateje Moſkwy“!

Pjecź dnjow pospochi paleſche ſo měſto, potom pſchińdże ſnjeżny deſchcz a woheń ſu ſaſtajeny. Mjes tym bydleſche Napoleon na hrodże Petrowſk, my pak pſched měſtom w hubjenych ſtanach leżachmy. Na ſcheſcź tyſaz twarjenjow leżeſche w roſpadankach, tola wośta jich hiſchcže dołoż, ſo bychmy pſches ſymu w nich bydlicź móhli, kdy bychmy jenoż nějchto k jědži měli, ale magaziny běchu wſchitke ſpalene. Hdy budźichmy ſo tehdy woſtajiwſchi wjeſcheho dom na pucź podali, by to wulke ſožo było, dokeľ ſymа hiſchcže tak ſatraſchna njebě; ale Napoleon a wſchitcy generalojo ſ nim běchu preniſchi cžaſ po njeſbożu kaž ſaſlepjeni. Woni widźachu hrožaje njeſbożo pſched ſobu, a tola pſched nim njecžekachu; a jako bu ſkónczńje tola ſawrót pſchikaſany, bě to runje ſchtyri njedźele pſchepodźe. Też to ſo njeſta, ſo bychmy ſa njepſchecželom honili a jeho k bitwje nuſowali. Ssnano bojeſche ſo Napoleon, ſo moht hiſchcže do hłubſcheho ſtracha ſapadnyc, hdy by ſo ſa Ruſzami podał, pſchetož cži dżiwchu ſo kóżde bitwy ſminyc, to pokaſowachu jich dotalne ſkutki. Hewak roſbladniwy, bě tola tudy do załoſnje wujſkoſcze ſaſeł. Cžekacź ſo jemu njeſhaſche, pſchetož to wón hižo wot Syrije a Egipiowſkeje ſem wjazy cžinił njebě. Tuž jemu niczo dale njeſwoſta, hacž wocžakacź, ſchto budźe jemu zat Alexander pſhacź, ke kotremuż bě wón jeneho generała pósłał, ſo by měr wujednał. Ale ruſki marſchall Kutuſow njewotpuſchcži Napoleonowemu póſłancžej, ſo by ju do Pétrohroda podał. Napoleon hdyžeſche mjes tym ſaſo w Krjemlu, wjeſchi dźeľ wójſta pak we njeſpalenych twarjenjach. Druhi dźeľ, mjes nimi też ja, měſachmy twjerde lěhwo někotre hodźiny ſady Moſkwy. Lěhwo bě nimale ſchtyrizókate a bě ſ hrjebjemi a ſ wſchokimi naſypami koło wokoło wobdate. Na hrjebjach ſtejachu naſche kanony. Njepſchecželi pak ſo widżecź njeda. W małych ſtadłach cžłowachmy po wokolnym kraju, ſo bychmy ſebi někchto k jědži nahromadźili, ale jenoż ſnadninku zyrobу kóżdy ras domoj pſchinjeſechmy. Hdyž naſ burjo naidała jěchacź widżachu, hnydom dom a dwór ſapalichu a do hole ſcžěkachu. Pſched wocžomaj nam wſzy a měſtacžła ſpalichu. To bě dźiwna wójna. Běchmy ras ſtładźicha cžrijoda, nž trucži burjo wuſnje ſe wſzy wuhnachu. Tak cžakachmy na ſydom njedźel na wotmolwjenje Ruſzow. Cži pak ſebi tu wěſ njemałe dołho pſchemyſlowachu, a my dyrbjachmy ſo mjes tym ſ konjazym mjaſom žiwicź. Skónczńje ihonichmy, ſo hiſchcže mér njebudże. Też najkhrobliſchemu nadźija ſpadże. Ruſožo běchu Napoleonowe žadanja ſaczíſłi a Kutuſow ſo hotowaſche, naſche lěhwo roſehnacź. Ale njeſbożo hiſchcže prjedy pſchińdże, hacž ſnano běſi ſchtó na to myſlesche. Wěź ſo poda, kotraż woſebje naſtork k ſhromadnemu cžekanju dawaſche a zyłe wójſko roſproſchi. Měſeſche ſo pak ta wěź takle:

Mjes naſchim wójſkom běchu też někotre tuſaz pruſkich wojakow, kotříż hižo wulku njeſpokojnoſcź pokaſowachu, jako do Moſkwy cžehnjechmy. Wſchěbnje woni na nětkaſi ſamſki wocžakowachu, ſo bychu wot Franzowſow wotpadnyc móhli. K nim bě ſo ruſki general wobrocził a ſ jich ſtrażu napominał, ſo bychu ſterje a lěpje wotpadli. A to ſo też nětko ſta. Jako mjenujzy ſhonichu, ſo hiſchcže mér njebudże a ſo je Kutuſow bliſko, ſwoju broń na naſ ſłożichu a pocžachu do naſ ſſelecź. My ſwopředa njewědżachmy, na cžim ſmy, měnjachmy, ſo je naſ Kutuſow nadpadnył, a tuž thwatachmy tohodła k ſwojim kanonam. Jako pak pytnychmy, ſo ſu ſebi Pruſzoſo wotcžaſ wubodyli, bychmy radu ſ nimi cžałnyli, hdy by ſo to jenoż nětkaſ wuwjeſcź hodźało.

Napoleon bě wſchón ſaſtrózany, jako wotpad pruſkeho wójſka ſhoni. Wón ſpóſna na měſeže, kak je na cžaſu, a nadobnowaſche ſaſo ſwoju ſnatu ſtrutoſcź. Hacž dotal bě ſo někotry tydźeń kaž bludny ſadźerżał, dokeľ njebě haniby dla cžěkacź chcył. Naměſcže bu nawrót pſchikaſany, a wójſko jón też hnydom naſkupi.

(Pokračowanje ſeſčuje.)

tak wjele njepobrachowaše, zo by so wotpalila. Kak je wohoń nastał, dotal njeje znate.

Z Njebjelčic. Naša wjesna wohnjowa wobora wuhotowa zańdźeny štwórtk mały swójbny wječor we wjesnej korčmje. Też sobuskutkowarjo při póstnym swjedźenju so přeprosychu. Knjez hejtman powita wšitkich najwutrobnišo, wuprajo swoje wjeselo nad tak bohatym wopytom. Na to dachu sebi wšitcy krasnu poliwku a mjaso z krěnom derje słodźeć. Při tym heroy rjane stučki hudźachu. Knjez kantor Renać dźakowjo so za přeprošenju wuzběhny, zo wohnjowa wobora swoje dźěło na křesćanskich zasadach wzajomneje *hórmy* twari. Wohnjowy wobornik dyrbi, je-li nuzne, swoje žiwjenje wažić, zo by wukhował při wohnjowym straše čłowjeske žiwjenje. Dźensniše heslo „wšitcy za jeneho a jedyn za wšěch" ma za njeho potom płaćiwosć. Hdyž běchu so wšitcy najědli a napili, mózachu so hišće do syteje wole narejwać. — Naš wjesnjan bur Franc Cyž woswjeći zańdźeny pjatk swój 25lětny mandźelski jubilej. Přejemy jubilarej też na tutym městnje wjele zboža.

*

Wosta'eli so Wojerecy pola Slezyskeje abo přidźěla so Braniborskej?

Sportniše towarstwa nawjezernicheho dźěla Schleziskeje so wo to prózuja, ić by so wjeczorny tónz Schleziskeje Branborskej přichrjeźił. Přichi dalšich přichšłuchowanja k Schleziskej dyrbja wone přichewulke finanzne cźeże přeje.

Wokrjesny spěwny swjedźeń w Kamjencu

Mužiske spěwne towarstwa jatkeje Hornjeje Łužicy — Budyski wokrjeź — jeidźechu so sobotu a njedźelu w Kamjenzu k wošwjeczenju wokrjesneho žwjedźenja. Dyrbjesche so hižo wot 30. do 31. meje 1931 wotmeć, tola dla cźežkeho hospodarskeho połoženja so hacź na dalsche wotstorcźi.

Wczerawschi žwjedźeń běsche drje na 2000 spěwarjow na noh stajił. Se wšěch kónc̆in Hornjeje Łužicy přichithwatachu autobuhy se spěwarjemi a holcźemi. Kamjenz bě so žwjedźenskku drastu wobleki, z thorhojemi, girlandami a z tyhazami meikami bě wupyšheny. Skoro kaž by so lěs do města přeheadźił, tak jelenjachu so dróhi a statoki. Namesnje towarstwa mějachu połnej ruzy dźěła, so by so žwjedźeń derje přichihotował a přewjedł a spěwni hoicźo so snajmjeńscha na jenu nóz samesćili.

Ssobotu popołdnju přichjachu so přichithadźaze towarstwa přched dwórnischcźom a cźehnjechu potom shromadnje na torhoschcźo, hdźež so powschitkownje powitachu. W 5 hodźinach bě hłowna pruha sa te skupiny, kotrež mějachu wjeczor přichi přenim žwjedźenskim konzercze wustupicź, kiž so wjeczor we 8 hodź. w žwjedźenskej hali — přjedy žwuczowanska měšnosć za wojakow — zapoczała. Programm wopschijesche ći dźěła ludowe, wumětše a nabožne shromadne chóry, w kotrychž so nehdźe 1000 spěwarjow wobdźeli a kotrež wokrjesny dirigent, kantor Nychtaŕ z Pózkowow, nawjedowasche. Tomu přichsamknu so powitanski wječor pod nawjedowanjom přichedźiteho hłowneho žwjedźenskeho wubjerka Petzolda w Kamjenzu. Orchestralne přchednoschki, spěwy a wócheske narěcze wupjelnichu tutón wotmělnjazy programm.

Nasajtra cźahasche hudźba wot rano 6—7 hodźin a budźesche spěwarjow k rańschemu nabožnemu žwjedźenjej a wošwjeczenju skupinowych thorhojow. Wot 10 hodźin bě shromadna pruha sa skupiny, kotrež mějachu wjeczor w druhim žwjedźenskim konzercze wustupicź. We přichipołdnischich hodźinach wobhladachu žej hosćzo město a Paśtwinu horu (Hutberg).

Popołdnju wotměwachu so wožebite konzerty we Serbskej zrkwi — mjenuje so tak, dokelž je so tam nchdy žerbšći předowało, ale přched létami hižo přcheskało —, w měšnczanskim dźiwadle a kinowje na Budyskej dróhy. Tuta žurla bě hižo wjele do cźaja wupschedata a tak dalschi přchistup dla přchepjelnjenja połicajow saka'any. Tu posćikachu so spěwy wuwjacźnje ludoweho rasu, hdźež w hornjołusiskim dialekcźe, přchi cźimž žónsće. Tóžka žamo też mužizy, w sastarskich drastach wustupichu. Wieczor wustupichu potom wschitke přchitomne měšchane chóry zyleho wokrjeża, wčło też mužne chóry a wótdcźanska kapała. Po konzercze wotmě so wulkotna nifestazija na žwuczowanskim dworje. Wot tam to stwa se žwojimi thorhojemi na torhoschcźo cźehnuchu, hdźež so žwjedźeń skónczi. Wón wčcźe wschitkim hdźelnikam w dobrym powiatku wožanje.

Z Łužicy

* S **Wulkeje Hatawy.** Pola nekotrych tudomnych ći bjow so padu'chi sadobnychu. Wont kradnychu zyrobu, drastu atd. Dotal za paduchami hischcźe nimaju hlěda.

* S **Bistopiz.** Na dróży w Delnich Pózlowach kolo dna, kiž měšesche nowy rěblinowy wozyczk přchipowěš ny, cźežke njeboho sawinowa. Wona dźesche dróhu cźežeć, jako hnydom sa njej auto z tśjomi wozobami jědźeše. So kolesarku njeby přchejeł, wjedźesche wjedsit wós na lewu stronu dróhi, storcźi do schioma a saiče do přcherowa. Wjednik, jeho mandźelka a 4letne dźecźo so thetro srěžachu. Też auto so šłe wobškodźi. Kolejcźna měšesche so we žwojich přenich štróžkach i procha, a halle podźiwjeche ju jako mandźelsku wobthodnika w Baldrijanezach nadewšědnychu.

Wusudźenja

S 65lětny Ewald Moritz Geyer w Sebnizach je hižo wospjet khtołtany, teź w jichtitasej jatbje w Hohnsteinje pebył. So by pjecźa žwojeho khoreho wuja wopytał, bě bics wuwósała krajne mjesto přchekrocźił. Hamtski sud w Sebnizach bě jeho tchodźa k jastwu na tři njedźele sasudźił. Budyska powolanska komora jeho powolanje sacźisnyła, dokelž bě prajił, so saso mjesu přchekrocźi, byrnjež puczowanskeho paša njedostał.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

S **Pirny.** W letuschej žuchocźe je woda we Łobju jara nitko spadła. Hrajłaje dźecźi žu w njej brodźjo, wschetake wěcy, mjez nimi teżaki, kalacźe, pistole a munizyju namakałe. Bróńje, kiž běchu tak derje z tukom namasane, so mója žo hischcźe trjebacź. Wone žu žo wyschnoscźi přchepodałe.

S **Drježdźan.** (Wopominanje pošledźnjeho krała.) Saudźeny pjatk, na narodnym dnju nehdyscheho sakskeho krała Wjedricha Awgusta, žo cźicha žwjatkowanych přchi kralowym rownischcźu wotmě. Přchi njej žo nekotre žobustawy přjedawscheho kralowskeho doma, mjes nimi prynz Ernst Hendrich a prynz Jan Jurij, wobdźelichu. Sastupjerjo němskeho offizjerskeho žwjazka, Kyffhäuserskeho žwjazka, Stahlhelma a přjedawscheho regimenta gardźinych jěznych wěnzy složichu.

Niekupuje płoty

prjedy hač njejsće sebi naše nowosće wobhladali nowe zak. škit. w kusu cynkowane

smuhate plećiwo

hotjeka šěroko a deleka wuzko wóckate plećiwo za kurjatka

Předawa so jenož pola firmy **Miessner**

Přilopk

* **Na Wórbiskej horje žnješkožile.** S prósdninow pola Noweho Sałza žo domoj wrócźeja, žu j Wórbiskeje hory jědźo tři hołzy j Drježdźan žnješkožile. Dwěmaj žo mosny štichażechu a tśeźa žebi ruzyny łokcź žrani. Žich do jeweje Drježdźanskeje thorownje dowjeschu.

* **Želesniški cźah do stadła krumow sajěł.** Pola Ernstrody njedaloko Gothy Ernstrodskí pasyž žwoje krumy pisches želesniju cźerjesche. Wjetschi dźěł stadła bě hižo želesniški pschekhód pischeschot, jenož nekotre skocźata běchu hischcźe na kolijach. W tutym wokomiku želesniški cźah pichitna. Wón žo njemóžesche sadżerjeć. Dwě krumje žo sajědźechtej, mjes tym so žo dwě druhej tak sraznischtej, so dyrbjeschtej žo dołkócź. Cźah móžesche sa krótki cźaj dale jećź. Po nowym jědnym planje cźah nješchto poldźischo jědźi. To njebě pastyrjej znate. Tohodla bě žebi myślił, so je cźah hižo nimo, a bě stadłu pisches želesniju hicź bał.

* **Kokoschazy mór w połnoźnych Cźechach.** Kokoschazy mór je w nekotrych wsach połnoźnych Cźech šłe sakhadźał. We Warnsdorfje žamym je na pschikład 2200 kur na mrětwu žwitko. Wyschnoscź je sakałała, kury j Cźech pisches šakke abo pruske mjesu wosyčł.

* **Nakaženje j cźelokocźu.** W połodnischich a rańschich stronach Lotyschskeje žu škażene (sejčke) pły a kócźi nehdźe 300 ludźi skušałe. Tutych žu do Pasteurskeho wustawa do Dorpata dowjeśli. Hacź dotal žu uehdźe 7000 pšow a kócźkow morili. Sćekkosć je žo pjecźa j Rušeje sawjeźała.

Sport

Haj, Radwořcźenjo, to běchu hrajerjo! Tak ruče so *napřećo tym nicho njechudže!* Ći, Budyscy, wam też raz pokazachu, kak móża woni do klětki sypać. Hdyž sće w 5 hodź. započeli, tak to hišće tak złe njeběše, ale po času ječaše jedyn bul po druhim do waših wrotow, zo hižo wšě połečcy 5 : 0 za Budissa III. steješe.

— Ale potom hišće so Radworske I. też njedomaaše, zo by znajmjeńša nětko z wětřikom „por" zćišćało. Budyscy nětko hišće tola dale do klětki synachu. Skoro na kónc̆u hry sta so nješto njesportske: dwojo so počeštaj přimać, to je jara zrudnje, zo wjacy rozuma nimaja! Sudnik wobeju won tykny. Krótko před kóncom hišće Radworscy dwoje wrota tšělichu, tak zo na kónc̆u hra za Budissa III. z 9 : 2 steješe. Haj, Radwoř přeco njedobudźe! To mějće před sobu! Tola nic nětko hłowu powěšeć!

Krajne mištrstwo w bulkopanju mjez Němskej a Belgiskej, kiž so njedźelu w Florencu w Italskej wubědźowaše, dobuchu Němcy z 5 : 2 přećiwo Belgićanam.

Při Avuskim wujězdźowanju w Barlinje dobu při cźežkich wozach Francowza Guy Moll z 225 kilometrowskej hodźinskej spěšnosću. Druhi bě Italčan Varzi a třeći Němc Momberger. Hans Stuck, kiž měješe najlěpše wuhlady na dobyće a hač do 10. kola prěni jědźeše, dyrbješe jězdźenje spušćić, dokelž na jeho wozu njeběše wšitko w porjadku. Při zwućowanju běše Stuck 243 kilometrow za hodźinu jěł.

Radio

Wutoru 29. meje słyschimy.

Königswusterhausen: Nimo šnateho wschednetho programma: 10.10 j němskich stawiznow. 11.30 tacźele. 15.15 sa žony. 20.15 hodźina naroda (wjeseła kra'ska).

Lipsk. Nimo šnateho wschednetho programma: 5.35 sa burow. 9 sa žony. 18.20 wschedne dźeło bura. 20.15 hodźina naroda.

Hischcźe wažne j dnjowsho programma. Barlin 18.30 komorna hudźba. Königsberg: 21.15 wjeczorny konzert. Hamburg: 21 pišana hudźba. Frankfurt: 21 wjesely Win. Stuttgart: 21.35 symfoniski konzert. Praha: 19.10 pišana hudźba.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Veranstaltungen

zu dem in der Zeit vom 23. Juni bis 1. Juli 1934 stattfindenden großen Bürgerschießen betr.

Musikdarbietungen, Gesangsvorträge, Schaustellungen, Tanzvergnügen und sonstige Lustbarkeiten, Ausspielungen usw. auf dem Schützenplatze dürfen nur dann veranstaltet werden, wenn der Veranstalter zuvor die erforderliche **polizeiliche Erlaubnis** eingeholt hat. Desgleichen ist die Ausübung des Schankbetriebes sowie der Kleinhandel mit Branntwein auf dem Schützenplatze nur denjenigen gestattet, welche hierzu mit besonderer Erlaubnis versehen sind.

Gesuche um Erlaubniserteilungen sind bis spätestens Sonnabend, den 16. Juni 1934 beim Stadtrate, Polizeiamt, Rathaus II. Stock, Zimmer Nr. 16 unter Vorlegung der nötigen Ausweispapiere anzubringen.

Bei der gleichen Dienststelle liegen die **Allgemeinen polizeilichen Bestimmungen** über die Zulässigkeit von Veranstaltungen zum großen Bürgerschießen, über die Aufstellung, Beleuchtung, Ausschmückung der Zelte, Buden usw. auf dem Schützenplatze vom 22. September 1914 zur Einsichtnahme aus, auf deren Inhalt hiermit verwiesen wird.

Zuwiderhandlungen gegen diese Bestimmungen werden, soweit nicht allgemeine Strafbestimmungen Platz zu greifen haben, mit Geldstrafe bis zu 150 Mk. oder mit Haft bis zu 14 Tagen bestraft; außerdem haben Zuwiderhandelnde die sofortige Einstellung ihres Betriebes bzw. Schließung ihrer Geschäftsräumlichkeiten zu gewärtigen.

Bautzen, am 26. Mai 1934.

Der Stadtrat, Polizeiamt.

*

Der Kommunikationsweg Baruth-Buchwalde wird wegen Straßenbauarbeiten in Flur Baruth vom 28. d. M. während der Dauer der Arbeiten gesperrt. Der Fahrverkehr wird über den Weg Baruth-Klein'auernitz gewiesen.

Bautzen, am 25. Mai 1934

Die Amtshauptmannschaft.

*

Das Ministerium des Innern hat genehmigt, daß sich die Gemeinden **Crostau, Callenberg, Carlsberg** und

Hospodarski rozhlad

Pjendźelu 28. meje 1934.

Barlinska burza žwoje wikowanje sobotu pschecźelenje słónczi. Kurizy akcjow pak njedźiwajcy sławeho wobrota pomérnje dobre wošłachu. To wotwisowaschе swjetscha wot pschipadnych sławankow. Wiki rentowych liščinow běchu tohorunja mérne.

Barlinke žitne wulkowiki njewotžiwichu so też na lónzu tydźenja. Młynu pomérnje derje rožu kupowachu. Picheńza pak jenož w lépichich družinach kupzow namaka, a to hischcźe cźežko. Wowsa njevotstejcźe so wjazy hacź dny přjedy, placźiny wotstachu krute. Jecźmjeń so pschi mérnych wikach derje přchedawaschе.

Ssobotu placźeschе w Barlinje zentnaŕ

pschecźizy: 9.55—9.80 hr., — rožki: 8.30 hr., — jecźmjenja, nal.: 8.30—8,55 hr., — wowsa: 8,10—8,55 hriwe.

Placźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Placźizny po złoty hriwne.

	26 5	24 5		26 5	25.5
Pšenca	—	—	sunv	8.10-8.90	8.10-8.90
rožka	—	—	wyka	7.00-7.50	7.00-7.50
jecźmjeń, nal.	157-162	157-162	módre lupiny	5.85-6.35	5.85-6.35
cźemjeń	—	—	žolte lupiny	7.90-8.50	7.90-8.50
wows	162-176	162-176	zeralelli	7.75-8.75	7.75-8.75
kukurica	—	—	raps, wosusk	—	—
pšenc. muka	27,00	27,00	sany wosusk	5.7.	5,70
rżana muka	23.25	23 25	such. truhane	5.25	5.25
pš. wotruby	11.75	11.75	běrnc. kruški	7.0	7,00
rżane „	11.25	11.25	syno, 50 kg		
raps	—	—	rżane sloma		
hróch, Viktor.	20,0-22.0	20,0-22,0	pšenc. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluski	8,00-8,25	8,00-8,25	cena „		

Placźizna za přeńey za wupłodźerja 188 191 193

Placźizna za rožku za wupłodźerja 157 160 162

Murbis vom 1. Juni 1934 ab zu einer Gemeinde mit dem Namen **Crostau** vereinigen.

Bautzen, am 25. Mai 1934.

Die Amtshauptmannschaft.

*

Der Kommunikationsweg Baruth-Kleinsaubernitz wird wegen Beschüttung in Flur Buchwalde vom 26. bis mit 2. Juni d. J. gesperrt. Der Fahrverkehr wird über Dubrauke gewiesen.

Bautzen, am 25. Mai 1934.

Die Amtshauptmannschaft.

*

Das am 7. Januar 1932 für den Betriebsinhaber Bruno Richter in Kleinförstchen eröffnete Sicherungsverfahren wird aufgehoben.

Dresden, am 18. Mai 1934.

Die Landespolizei.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Die Kreishauptmannschaft Dresden-Bautzen hat in Ermächtigung des Kreisausschusses als Beschlußbehörde den **I. Nachtrag zur Jagdsteuerordnung** für den Bezirksverband der Amtshauptmannschaft Kamenz genehmigt. Der Nachtrag tritt am 1. September 1934 in Kraft. Er kann bei dem Bezirksverbande der Amtshauptmannschaft sowie bei den Gemeindebehörden eingesehen werden und gilt hiermit als veröffentlicht.

Kamenz, am 25. Mai 1934.

Bezirksverband der Amtshauptmannschaft Kamenz.

*

Der **Eiereinkauf** innerhalb der gesamten Kreisbauernschaft Kamenz wird ab **Donnerstag, den 31. Mai** durch die **Eierverwertungsgenossenschaft Bautzen, Zweigstelle Kamenz,** restlos durchgeführt. Die Namen der Abholer sowie alle sonstigen Einzelheiten werden jedem Ortsbauernführer am Dienstag, den 29. Mai 1934, durch Rundschreiben bekanntgegeben.

Opitz, Sieber, Böhme.
Kreisbauernführer. Kreisobmann. Hauptabtgsleiter.

Najnowiše z cyłeho swěta

— **Pschi nětčišchim symnym počasu je so na Sněžy w Krkonošach noweho žnčha naschło. W nozy k njedjeli naměri so na Sněžy 2 stopjeńkaj symy.**

— **Autobuž je 17 wožobami z Madrida do Parija jězdžo pola Landeja w Franzowskej do tlegrafowskeho schcežozora storezi, so swrószi a so sapali. 13 wožobow so spali, wjednik so stani, jenoj tři wožoby se stróżelmi wotcendżechu. Pola wosa je so wobruczł puknyła.**

— **W Kaschmirskej w Indiskej so móst sapuny, kiž so pisches rěku Czenab twari. Nětčže 100 cłowjekow so do hłubiny storhny. Wjele z nich so zatepi. Dotal su 13 cźełow z wody wucjahnyli.**

— **Sadownjcze do wobtheda.** W nozy wot 25. do 26. meje je so nětko do wobthoda na Dźiwadłowej haźy dobył. Skutcež je z wołhežu do twarjenja pschischot a pola tłamownych duri samkowu błach wotschrubował. Wón kradny pjenjezy, 4 pakcżiki kocżich sapcżkow a pakcżik palenzowych bunow. Schtóž je nješchto wobkedźbował, so prošu, so by to kriminalnemu wotdźelenju w Budyschinje, telefon 2209 wozjewił.

Poměry w dźěłarnjach Budyskeho wokrjesa

Pschi žiwoj pjatkownje jěchje po Budyskim wokrjeżu je žebi jakiki hospodarski minister Lenk wschelake dźěłarnje w nuězcze a na wsach wobkładował. Jěchu sapocza so dopołdnja w 9 hodź. we Wulkej Hartawje, hdźež wokrjesny wjednik Martin, hamtski hejtman Sievert, direktor dźěłoweho hanta f Boxberg a druhi kujeża ministra powitachu.

Najprjedy wopyta minister wobuczowu fabriku we Wulkej Hartawje, hdźež do bitwy wo dźěło 505 a dźenża hižom 618 ludźi dźěła. Dźěłacźerjo njepotkadżeja jenož je wžy, ale f zyleje wokolinu.

W Bjitkopizach wobhlada žebi minister fabriku armaturow Buschbecka a Hebenstredta, hdźež so wožeje honacże atd. ja parne kotoły, wodowody atd. shotowja. Dźěłarnja je najwjetscha njedźołiserńja swojeje druzimy w Saksej. W dźěłarni do bitwy wo dźěło 240 ludźi dźełasche, dźenża sajo 528.

We Ssmilnej hischcze sće steji. Tamnischa schkleńcźerńja je so wotpalła a njeje so wjazy wotewrita. W njej je 120 ludźi dźěła mało. Dźeł dźěłacźerjow je w skakach sajužon namakał.

Schónez tkajerńja we Wjernarjecźach je nětdy 300 dźěłacźerjow měła. Tehdy žiwoje wndźěłki f wulkeho dźěła do wukraja pschedawasche. Dźenża tam sajo f 45 ludźimi dźěłacź spytaju. Wot tam poda so hospodarski minister do Hajniz.

Hajnicźanska tkajerńja je so psches cźežki cźaš wudżerżała. Statne žrědki so tu njejżu podarmo nałożile. Najnižischa liczba dźěłacźerjow běsche 265, loni w januaru powjetschi pak so hižom na 340 a nětko na 430 dźěłacźerjow.

Budesterzanska wulka zyhelnicza pak je dyrbjała dźěłacź pschestacź. Tam běsche prjedy też 40 hacź 60 dźěłacźerjow dźěłało.

Po wobjedźe je w „Skotym Hodlerju“ w Budyschinje, so wo wotewrjenju Budyskeje žiwelnje rěcźesche. Tu je mjez wschěmi drohimi jako wažnymi dźěłarńemi najwjazy mjenujcźowe k sajužowotewrjenju. K wotewrjenju hischcze nětdże 100 000 hriwnow pobraduje, so dyrbjałej nimo mjesta też wokrjeż a kujeżerstwo sapschinnyeź. Pschi spocźatku su 70 ludźi dźěło namakało, posdźischo 100 a žnadź by so liczba hacź na 170 powyschicź hodźała.

Po wobjedźe wopyta hospodarski minister Lenk Budyski waggonowu fabriku, hdźež w najlepschich cźasach psches 2000 dźěłacźerjow dźěłasche, dźenża pak f pschisłuzejnjemi jenoj 600.

Pschi wopryczje pola Weigangez shoni minister, so je tam prjedy 1200 ludźi dźěło namakało, nětko pak jenoj 250. Wuwos firmy je jara wotebrał.

W Johnez dźěłarni, kotruż minister na to wopyta, dźěłasche do bitwy wo dźěło 228 dźěłacźerjow, dźenża 336. Nětdy je tam dźěłacźerstwo nětdże 600 muži hyšte było.

W mechanifkej pschadowni je w pschereńku 700 hacź 800 ludźi sapłużbu namakało, druhdy žamo 1000. S konzernowymi naprawami je so dźěłarńa sastajiła. W fabriży steji tuhkwilu hiže 260 kroßnow, 33 kroßnow je so wotwarilo.

Stónczńje dojdże žebi minister do schamotownje we Adolfskej Hěcze, hdźež je nětdy 800 ludźi dźěłało. Dźěłarńa je so twottorhała a jamje stej so tepiłej.

W Budyschinje wopyta minister hischcze Schaafej kupny dom na Bohatej haźy.

Pokazowar za čitanje łačanskeho pisma

Sserbski prawopiš f łacźanskim pišmom so lózo cźita dyžli serbski prawopiš f němskimi pišmikami. Cźežcźeni cźitarjo a cźitatki to se scźěhowazych pschikładow spósnaju.

We łacźanskim prawopišu cźita so:

č łaž cź, na pschikład črjop łaž cźrjop, cłowjek łaž cźłowjek, čoło łaž cźoło;

ć cźita so łaž cź, na pschikład čelo łaž cźelo, četa łaž cźeta, čémnosć łaž cźémnosć;

š cźita so łaž sch, na pschikład stučka łaž schtucźka, štwórtk łaž schtwórtk, šmrěch łaž schmrěch, šcuka łaž schcźuka;

kř cźita so łaž tsch, na pschikład křiž łaž tschiž, křidło łaž tschidło, křida łaž tschida;

s cźita so łaž ß, na pschikład sowa łaž ßowa, sanki łaž ßanki, słoma łaž ßłoma:

z cźita so łaž ſ, na pschikład zorno łaž ſorno, zuwak łaž ſuwak, zapis łaž ſapiß.

tř cźita so łaž tsch abo tſ, na pschikład třeskańca łaž tschěſkańza, třešeń łaž tschěſcheń, třeska łaž tschěſka třihać łaž tſihacź, třo možoju łaž tſjo muzoju, tři žony łaž tſi žony.

Najnowše z cyłeho swěta

— **Sadownjcze do wobtheda.** W nozy wot 25. do 26. meje je so nětko do wobthoda na Dźiwadłowej haźy dobył. Skutcež je f wołhežu do twarjenja pschischot a pola tłamownych durí samkowu błach wotschrubował. Wón kradny pjenjezy, 4 pakcżiki kocżich sapcżkow a pakcżik palenzowych bunow. Schtóž je nješchto wobkedźbował, so prošu, so by to kriminalnemu wotdźelenju w Budyschinje, telefon 2209 wozjewił.

Krótka spodźiwnosć

Njeskałane rukopišy.

Też chinske nowiny njemóža wschitko cźischcźeć, schtož so jim pschipósćele. Sdyž běsche China hischcze Kjorsthon, so spitzacźelej rukopišy f pschewodnym pišmom wrócźo pósła, w kotrymž, dźiwajo na dźiwórliwosć kraja, talle rěcźasche: „S radosćzu cźitachmy Waše rukopišy. W najwjetschim kusczu naschich prjedowanjkow pschiznahamy, so hischcze ženje tajkeho mischtrskeho dźěła njeczitachmy. Wocźišcźimy-la pak je, kěz pschipruczi, je jako komdu na spytowanje wobtholowacz a ženje sajo nětčko njewocźišchcźecź, schtož by mjenje hódne by'o. Dokelž njebudże pak nam tole mózno, prjedy hacź je so 10 000 lět minyło, Wam f tschehowatymaj rukomaj Waših rukopišy wróczamy a prožymy, so najhlubschej ponižnoscu dźěsacź tydźaj krócź, wo wodacźe.“

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Zjenoćenstwo evang. Serbow“ zmjeje srjedu 30. meje porjadnu měsačnu zhromadźiznu wječor wo 8 hodź. w Serbskim Domje. Předsydstwo.

Do Serbow. Stóž chce so na jězbju k pasionskim hram w Hornim Oberammergawje a k bayerskim jězoram wot 9. do 14. julija wobdźělić, njech so w Smolerjec kniharni abo pola k. wyššeho wučerja Stodeńka w Panćicach bórzy zamołwi, hdźež wšo nadrobniše zhoni. Prospekty so też w Serbskej kniharni za zajimcow wotedawaju.

Zamołwity za spisačelski wobsah: A. Dučman, za nawěšćki dr. J. Cyž, wobaj w Budyšinje. D. A. IV. 1934: 2385.

Gardiny
w najnowšej serji a tkaninach hódnu pola
Kurta Erlera w Budyšinje na Žitn. wik. **28**

Wysokosućelna
jałoʼca
(8 dnjow před čelenj) je na před.
w Bělej Horje čo. 11

Hana
(H. Sienkiewič. Přeł. B. Cyž.)
Novelka 164 str. 50 nj.
Jězdne rjady
„Blitz“
lěćne wudaće 1934
płaćizna 1.— hr.
hromadźe z wosebitym zešiwkom za autobusy
na předań
w Serbskej knihańi

Jara dobre, stare
połonowe wino
litr 80 nj. poruča
Otto Schmaler, Mollkowa dr. 9

Zawołajće telefoniscy
Budyšin čo. 2687, maće-li mały nawěšćk abo wažny podawk we Wašej wsy abo wokolnosći wozjewić. Hdyž do Budyšina přińdźeće, móžeće w Serbskej knihańi nawěšćk zapłaćić abo wudawki sebi dać zarunać. Serbska knihańa to rad čini, dokelž chce přeco to »najnowiše« swojim česćenym čitarjam poskićeć.

Ke kwasam

Kwasne přednoški Wubjerna knižka, kotraž kóždy kwas porjeńši. 0.50 hriwnow.

Kwasne plakaty do wěncow.

Kwasne dary. Wše družiny knihow, serbske a němske spěwańske, biblije atd. dóstanjeće

w Serbskej knihańi

Čitajće serbske knihi

Z čitanjom nabudźeće zdźěławosće a rozhlada;
dobra kniha je najlepši přećel w ćežkich khwilach

W zběrcy „Dom a swět“, kotrež hromadźi najlepše dźěła serbskeho pismowstwa, namakaće za sebje a za swojich lubych k darej přecy něšto přihódneho.

1. Alois Jirásek: **Filosofska historija.** Powědańčko 0.80 hr.
2. Józef Nowak: **Swobody njewjesta.** Swjedź. hra —.40 hr.
3. J. Lorenc-Zaleški: **Serbscy rjekowje.** Powědańčko 0.80 hr.
4. Adolf Černý: **Serbske wobrazki.** 0.80 hr.
5. Mato Kósyk: **Pšerada Margrofy Gera. Dolnoserbska episka pěseń** —.40 hr.
6. Marja Kubašec: **Wusasny.** Powědańčko. —.40 hr.
7. Mina Witkojc: **Dolnoserbske pěsńe. II. wudaće** —.40 hr.
8. M. Kubašec: **Khodojta.** Hra w tšoch jednaniach —.40 hr.
9. J. Bart-Ćišinski: **Nawoženka.** Narodna-episka baseń 0.50 hr.
10. **Ruske byliny** z drieworežami Měrćina Nowaka. 1.60 hr.
11. J. Lainert: **Wyskow sapy, sylzow kapy.** Basnje —.40 hr.
12. T. Nováková: **Na farje. — Hałžki.** Powědańčcy 0.80 hr.
13. Pawoł Krječmař: **Rai myslow, sonow z łužiskich honow.** Basnje —.40 hr.
14. Mato Kósyk: **Pěsńe. I. žel.** 0.80 hr.
15. Mato Kósyk: **Pěsńe. II. žel.** 0.80 hr.
16. Božena Němcowá: **Baruška.** Powědańčko. —.40 hr.
17. Adolf Černý: **Serbske wobrazki.** —.40 hr.
18. B.Němcowá: **Ziwa Bara. Ze žyweńa pastyřsk žowča** —.40 hr.
19. Romuald Domaška: **Pokładow pytař. Le chevalier de saxe.** Stawiz. powědańčcy 0.80 hr.
20. J. Lorenc-Zaleški: **Kupa zabytych. Roman serbskeje pytaceje duše** 0.80 hr.
21. Jakub Bart-Ćišinski: **Basnje z młodych lět.** 0.80 hr.
22. B. Němcowá: **W groze a pód grodom.** Powěd. —.40 hr.

Wjazane zwjazki su 40 pj. dróže.

Nakładuje Koło serbskich spisowaćelow

Wše knihi předawa:

Serbska kniharnja w Budyšinje

NSDAP. naměstna skupina w Khrósćicach

Filmowe předwjedźenje

pónđźelu dnja 28. meje 1934 wječor 8.30 hodźin w Khrósćicach w Herbskej grychée. Zastup 35 pj.

Harfa

za dźěćikemšenja

je zaso dostać

w Serbskej knihańi w Budyšinje

Wo radostnych a zrudnych

swójbnych podawkach

dajće **nawěštk do Serbsk. Nowin.**

Waši přećelja a přiwuzni tak najspěšnišo wo tym zhonja.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskeje žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přeciwo sćěhowkam čělneho znjezbožeńza z 1000 hr. – hdyž wumrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezbožeńe dyrbi abonent hnydom tutej zawěšacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbožeńa dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wuměnjenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hódy a hódy wozjewja.

Čisło (Nr.) 122 — Budyšin — Wutoru 29. meje 1934 — Bautzen — Lětnik 93

Kommunistiska strona w Gdanskej so zakazała

Gdański policajski president je póndźelu dopołdnja organisaziju kommunistiskeje strony w žwobodnym měsće Gdańsku zakasał. Strona zakasa je na podstawku towarstwowskeho zakonja, po kotrymž je je wscheličimi žudnikami wušudami w poślednim času jasnje dopokazało, so je kommunistiska strona w Gdańsku je pschećiwo khłostańskim zakonjam pschestupiła. Kommunistiskej stronje je je wobejbe dopokazało, so je wona porjadnje wobrónjene wotdźelenja tworiła.

Tutón wukas je je wschitkim kommunistiskim sapósłanam gdańskeho ludoweho sejma a wjednikam potrjechenych organisazijow pschepósłał.

Gdańscy policajscy president póndźelu dopołdnja pschi rozkčežowanju z nowinarjemi wuswědči, so je naprawny gdańskich wyschnoszow pschećiwo kommunistiskej stronje kruce w mjesach gdańskeje wustawy dźerža. Tuta akzija ninja z powschitkownym postupowanjom pschećiwo stronam niče shromadneho.

S wojjewjenjom policajskeho presidenta je wulkha dźesche, so žmjedźa kommunistiscy sapósłanźy gdańskeho ludoweho sejma po poltajenjach wustawy, so je kotruž Swjatk ludow cuknje, njedźiwajcy rozpuschćenja kommunistiskich organisazijow swoje mandaty je w pschichodźe wukonjeć. Wšo njebudźe je bowolicej, so je někajke kommunistiske narunanske organisazij wutworja.

Nowe nadoady w Awstriskej

S **Wina** je je powě, so je awstriskich swjatkowych krajow powěsće wo nowych bombowych nadpadach dóšłogechu. W Linzu pschi khadźowanju mšednjny dwě bombje rozbuchnyschtej, jena psched jenej schulu a druha w bydlenju prezjedora. Bydlenje je zyle sapuschi. Tež w **Braunawje** nad Innom je je tsećej nadpad na wodarinju złučił. Wodarja njebudźe někotre měsaju mój dźěłacy. Wuschkodźenje sm je je sa wojerske napschećiwne naprawy postarale. W **Bischofshofenje** je kommunistojo pomnik kězora Franza Jozefa cźerwjeny wobarbili a na njón napisnje „Nihdy wjazy wójna" napisali.

Nadpady pschedbnich njedźel a połnyty na to pokazuja, so rozpuschćeny republikanski schikłazy swjatk shromadnje z kommunistiskimi elementami postupnje. Wobydlerstwo na husto wěsty sacźišćej, jo je zyłym kraju derje wuwuzene terroriske cźinjodki dźěłaju, a z bombowymi nadpadami a rozbuchunjenjemi wobydlerstwo traschi. Wo wunoschkach polizajskeho pschepytowanja wschelakich bombowych nadpadow poślednjeho cźasa je dotal ničo hamtizy njewosjewi. W někotrych padach pak, hdyž złučerjow swědźichu, jedna je jenicźky wo kommunistow.

W Feldkirchenje w nozy k póndźeli na farstnim twarjenju znapschećeja biskopskeho hrodu rozbuchadło rozbuchny. S rozbuchunjenjom je do tšěch sarv wulka dźera wudrě. W biskopskim hrodźe je 56 wokniowych schkleńzow pukny, w farstnim domje 13 schkleńzow.

Adolf Hitler wopyta šulu pěškowstwa w Drježdźanach

Póndźelu popołdnju němski kanzler Adolf Hitler z pschewodom němskeho wobornego ministra generalneho wyschka z Blomberga a schefa wójskoweho wjednistwa generala artilerije žwobaknego kujsła z Fritschа schulu sa pěšckowstwo w Drježdźanach wopyta. Jako běsche kanzler se sajimom službje pschihladował, won k tamnischim schulerjam pscheńdźe. Potom pschebywaschе hischeze dlišchi cźas mjes wučerjami a schulerjemi pěschkowskeje schule.

Noworjadowanje němskeho hospodarstwa

Na žwjedźenišćim pohedźenju industrijowje a wikowanskeje kontory w Frankfurcźe n. M., kotraj žiwi 125-letny jubilej žwjeczeschе, rěčeschе komorny president dr. Luer wo noworjadowanju němskeho hospodarstwa. Won wuswětli, so dyrbi so strowa organisazija na sajdate wokoło a samolubitosće natwarjeć. Sa wobstatce organisazije je potom hischcze wažne, so dyrbi je hospodarjy wutworić, to rěka, so wjazy njewudawa, hač wunjese. Tež dowós tworow dyrbi je priedy abo połdźišćo rjadowacj.

Hospodarstwo hodźi so jenoż špěchowacź z powyschenjom wuwosa, a tutón wuwós je dźenża nusnje žada.

Te žnjenišći hospodarski minister dr. Schnitt na žwjedźenišćim pohedźenju rěčeschе. Won rjekny, so możemy jenoż jenicźku hopodarsku politiku cźinić, a tutu nětnje knježerstwo postaja. Stat dyrbi je sluniwnym šmutskownym sajadnistwom wschitkim wojowanje wo efektivnju wołóšćej, tola njemóže je jim wotewjacź. Tak njeje mněmy je pschećiwo wožebitym formam dźelarnjow wobroćicź. Knježerstwo budźe wschitko cźinić, so by make dźěłarnje, wožebje rjemjeślnische pschedewsdźaca špěchowało. Wono pak tež wě, **je bjes** wulkich pschedewsdźacow njeje.

Posedźenje předsydstwa konferency za wotbrónjenje

Pschedbydlowo konferency za wotbrónjenje w Genfje seschе je póndźelu popołdnju 3/4 hodź. k pohedźenju, kotrejž jenoż dobre pół hodźiny trajeschе. Najdlešći cźas wupjelni Henderson je swojej rozprawu wo poślednich mjezynarodnych jednanjach a wo położenju pod tym, so Francozowska swoju notu je 17. haprcle wojewi. Won w swojej rěči za pokračowanje konferenzneho dźela wustupowaschе.

Po Hendersonje rěčeschе franzowski žwonkowny minister Barthou; tež won mějeschе pokračowanje dźelow za trěbne a pokaja na dobru wolu Franzowskeje k žohudźenju. Po tutymaj rěčnikomaj je nichtó wjazy k słowu njesamołwi.

S wulkim sajimom wočakuje je Hendersonowe wosjewjenje wutoru popołdnju w hłownym wubjerku. Tež amerikanski wotpósłanc Norman Davis a ruski žwonkowny kommisar Litwinow chcetaj dźensa rěčeć.

Wo rěči franzowskeho žwonkowneho ministra w pohedźenju pschedbydliwa konferenzu za wotbrónjenje je we hamtiskim wosjewjenju hischcze praji, je je ministrej wjele na tym saležało, so je franzowske stejischćeo wot pschetorhnjenja politiskeje dźelawosće konferenzy, haj žanto wot spočatka konferenzy njepschemjenjene wostało. Runjež je dźensnišne położenje wobcežne, njejmě je konferenza sa wotbrónjenje jako wotbyta należnosć wobhladowacź. Sa jeje wuspěch dyrbjeli wschitcy dźěłacź.

Stónčnje Henderson mjelčenje druhich wotpósłanzow tak wuloži, jako bychu je wuprajenjam presidenta a franzowskeho žwonkowneho ministra pschisamkli. Pschi tajkich wobstejnosćach je najlepsche, so je wočakanu wosjewjenja, kotrejž je we hłownym wubjerku wotedadźa. Potom budźe možno, so pschedbydliwo abo druhi organ wo dalschim jednanju wobsamknje.

Póndźelu popołdnju sejdźe je w Genfje tež skupina 6 neutralnych statow, kotrejž je na konferenzy za wotbrónjenje hižom wosjpjet je swojimi namjetami wustupowale.

Do tutych statow žłuscheja Schwedska, Norwegska, Danska, Schwajzarska, Hollandska a Spanska. W Genfje wočakuja, so tute staty, kotrymž tež Belgiska we wschelakich dyłkach blizko steji, swój wobejbity namjet sapodadźa. Pschi tym pak dyrbi je wołkedźowacź, **so do tuteje skupiny tež staty žłuscheja, kotrejž je je stajnje pschipósłaczu žowjetskeje Rusketje a sajtupa Rusketje do Swjatka ludow pschećiwjate.**

Tež žwonkowni ministrojo Makeje Ententy je je hižo póndźelu zhadźowali, so bychu swoje smyslenje wo wotbrónjenju nadrobnje rospominali. Wočakuje je, so je Mała ententa sa pokračowanje konferenzy wuprajі. Sajtupjerjo Makeje ententy je póndźelu tež zwiśli z turkowskim a grichiskim žwonkownym ministrom pytali.

Francowzam njepřećelne wustupy w Syriskej

Syriscy nazionalistojo wotmětchu psched mošcheju w Alepyo wulke wustupjenje pschećiwo nětcźischemu knježerstwu a pschećiwo francowsk. nadknježitwu nad Syriskej. Wopyt syriskeho presidenta a ministerskeho presidenta w Alepyo bě wustupjenje wuwabił. Wjednik nazionalistow Ibrahim bei Hanono rěčeschе saporjaje k'owa k demonstrantam. Někotre dny do tuteho wustupjenja běchtaj je bombowaj nadpadaj złoj, kiž je pschećiwo presidentej měrjejchtaj. S nadpadomaj pak je žaneje schkody njenacźini.

Važne znutŕkowno-politiske podawki w Bołharskej

Se Sofije je powě, so je Sweno-skupina póndźelu wječor jcschowace wojewjenje zjawnosći pschepodała: Dokelž budźe nowa knježerska móz podparu wschitkich mozow naroda trjebacź, ma Sweno-skupina za trěbne, so je jako politiska organisazija rospuschći a tak swojimi zhromadnymi móžni, so bychu žiwoje mozy sjednoćili a z narodnej jednotu nowy stat podpjerali. Sweno-skupina je je tež rozhudźiła, so žiwi cźasopiš „Zgarej" sastaji.

Dobrowólne rospuschćenje Sweno-skupiny, z kotrejž je nowe knježerstwo wuschło, je w politiskich worschtach wulke spodźiwanje sbudźiło. W Bołharskej žebi powschitkownje myšla, **so tuta krocźej spočatk rospuschćenja tež wschitkich druhich politiskich stronow a organisazijow tuteho kraja wosnamjenja. Nahladny zrobustaw rospuschćenje Sweno-skupiny wokrucźa, so běsche knježerstwo wocźakowało, so je z najmjenscha někotre z mnohich stronow w Bołharskej pschi nětcźischim thutnym położenju dobrowólnje rospuschćeja, kaj je je to tež w Němskej stało, jako běsche nazionalsozialistiska strona móc pschewzała. Dokelž pak strony žane wot so to njecźinjachu, knježerstwo w sajimje wutworjenja narodneje jednoteje fronty druheho njesbywa, hač wschitke politiske organizacije rospuschćeja.** K temu je Sofije hischcze powě, so pschi rospuschćenju tež Cankolowe narodnosozialne hibanje njepschełutuje; wot wjeschinu tuteho hibanja je wočakuje, so je do službny noweho knježerstwa staji.

Gmejnske rady w Bołharskej so rozpuščile

S wukazom bołharskeho krala je je we wschěch bołharskich městach a wjach gmejnske rady rospuschćiło. Hač k pomjenowanju nowych měschćanostow a jich namjesnikow maju dotalni měschćanostojo sarjadnistwowe dźěła hischcze wobstarać.

Rumunske knježerstwo wostanje

Rumunscy politikarjo žebi myšla, **so je je** knježerstwowa kriša po sdaću sašła pschewinyła. Położenje je spěchnje wujasni, dokelž je audienza ministerskeho presidenta pola krala, kiž běsche je swopředka na wutoru postajiła, hižo po pschihotowanym pschijeću šmutskownego ministra a wobkhadneho ministra póndźelu wotmě. Jako je ministerski president z hrodu wróći, rjekny wón, so knježerstwo wróćo njestupi. Rumunscy ljejm je je hnydom k wurjadnemu pohedźenju swolał, so by wo statnym rozšěrjenju wothłosował. S Bukarešta je powě, **so je**

najšferje pšchemčnjuje we wójnšim ministerjawje wóczakuje. Ministerški prešident je po šamšnej powešči nanjetowat, šo wón šam wójšfowe minijerstwo pšchewośmje. S wšchešho pak je špóšnacź, šo knježevstwo Tatarekeho wostanje a šo je šwešćene, šo Rumunška po Tituleškowej politiczy ſ Malej ententu a Franzowškej šhromadnje dźela.

Turkowska zesylnja swoje brónje

Londonska Reuterez telegrafowańuja ſ Konstantinopla powź, šo je turkowške knježevstwo wobšamkło, šo swoje brónje, mjes nimi wobšebje lećarštwo, powjetšchi. Mózno je, šo Turkowška lećadła we wukrauju šfaša a wukrajnych lećarškich wuczerjow pšchišłaji. Turkowška dhe teź nekotre nowe wójnše łódje wuvarićź dacź. Nakrajne wójšfo pak ma šo ſ kanonami, takami a druhimi brónjemi šulnišhe wobrónićź. Trébne wudawki dhe finanzne ministerštwo ſ nowych zlow a dawkow ſwješeź.

Japanske dobyće nad khinskimi zbéžkarjemi

Sylne wotdźelenja mandżušhich a japanšhich wojakow postupowachu pšcheczíwo šbéžkarjam w Kirinškej provinzy. Woni šu železnizu ſ Kirina do Kešchana zyle wuczišćili. Japanško-mandżušhim wojakam wjele jatych a wulke šfaky brónjowo do rukow padźechu. Na wobémaj šhromadnje je bozyka nehdże 230 muži padło. Poštnowanje pšcheczíwo šbéžkarjam šo ſ tym hišhče nještónći.

Krótke politiske powěsće

— Nenušli bohot sa Sakšku Marczin Mutšhmann je w Drježdžanškej radniznje wuštajenju lndowebo zwjaška sa wotbladanje wójnšhich rowow wotewrił.

— Holłandške knježevstwo je žydom emigrantow ſ Holłandšeje wupokasało. Mjes nimi šu nekotši direktorojo šle wuwo'anych jebanšhich bankow.

— Grichiše knježevstwo dźela na nowym programuje k twarjenju wójnšhich łódjow. Program wopšchija jedyn tšchišak a 16 torpedowych czołnikow.

— Jendżelšhej nowinje „Daily Mail" a „Daily Expreš" žadatej snowa, šo by president šaarškeho knježevstwa Jendżelczan Knox, hnydom wróczoštupił, dokelż Jendżelška zaneho sajima sa šaaršku naležnoſcź nima.

Ze Serbow

W Budyšchinje, 29. meje 1934.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 745, hygrometer +1, thermometer wo dnjo +14. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer 0, thermometer w nozy +8. — Dokelż šmy khętro pod tromu mjes wpšchinu a nizinu pšichiłi, hešče šo wczera šulnišho pomróczilo a šo ſ khwilemi teź podeschczowało. Powětr pak pšchez hišhcze dosch khłódny wosta. Wyšhina mózeše šo jenoż hacź do pokodnišhcje Němkeje wuskutkowacź. Nizina nad baltišhimi krajemi pšchez hišhcze wětry ſ morja šrébu. Wone budźa pak pšichidnonje šuschiše, dokelż šo ſ Lodoweho morja wšchina ſ Norwegškej blizi. Pola nas budźe wjedro hišhcze wětrojte, mróczelate a pomérnje khłódne. — Jutšje šrjedu šłónczko 3.53 hodź. šthadźa a šo 8.02 hodź. khowa. Mežacźk šthadźa jutšje wjeczor 10.29 hodźin a khowa šo rano 4.32 hodźin.

Wuhlady na wjedro sa jutšišhu šrjedu: Pšchi wjecznje wětrach mróczelate a khętro khłódne wjedro.

— **Kedżbu! Sawrjenje Kamjentneje haźy!** Pokasuje šo na to, šo maju teź kokojeżnu pobocznu dróhi towjšiwacź. Kola šo teź njejmédźa cźišhcejeź na šawrjenych drohach a na khónikach. To njepłaczi jenicźzy ja tych, kotšij pšchi Kamjentnej haźy bydła. Schtóż poštajenje njewobkedźbuje, šo thkoła.

— **Sašudźeni štradźni šłyšherjo radia.** W schtwórešenje wot šamtara hacź do měrza 1934 je šo 176 wošobow (213 w šamźnym cźašu loišhcho léta) sašudźiło dla pšchinpravjenja a tšebanja njedowolenych radiowych pšchibrawow. W 171 padach napokoji šo pjenjezne thkoštanje (hacź do 150 hriwnow) a w 5 padach jaštwowe thkoštanje (hacź do 3 njedźel). Pšchipomozy a wobdźelenja dla šo 8 wowošobow sašudźi.

— **Srjadowanje wobthada ſ butru.** Po nowym šrjadowanju wobthada ſ butru jenoż hišhcze šlédowaze poznamjenjenja płacza: Němška poznamkowa butra, němška dobra poznamkowa mlokarška butra, němška mlokarška butra, němška wjeršna butra a němška warjenška butra.

— **Khde je macź dźešcja?** 25. meje popołdnju wokoło 4 hodź. je wukhodźował w šlalkym hacze pšchi Grenadérškim hrodže na Sebnicźanškich štronach cźeło nowonarodżeneho hólcźka namakał. Cźełko tešeše we 40×60 zentimtr. wulkim jutowym mešche, kiž bešhe še wšchelakej bornizu šawjašany a šaßukany. W réju bešhe teź hišhcze rép. Cźełko je wešče hižo někotre dny we wodze leżało. Njedaloko leżeše we wodje béła płatowa zyha, kotraž je po wupražnju šwédła tam hižom 10 hacź 12 dnjow dołho leżała. Wyšhe nahleze ikalneje šcźeny pšchi ikalnym hacze thorounja 25. meje šchaty a módru šnutškach béłu emaſowanu bónzu namakachu. Tute wéže je ſ namakanjom cźeła šwišuża. Schaty wobšteżachu ſ małeho béłeho dźéćanškeho tikła, šhareho šcherého šmuhateho dźéćazeho łožowego pocźehnjenja, płatoweje łožoweje płachty, 2 béleju mužazeju koschłow a šeleneje šchtrykowaneje dźéćazeje jeczki. Wobkedźbowanja kajkehožkuli waschnja, kiž mohłe k wuštéżenju dźéćczoweje maczerje dowjesćź, njech šo bliišhej policiji ako kriminalnemu wotdźelenju w Budyšchinje, telefon 2802, wošjewja.

S **Hajniz.** Najštarschi tudomny wjeršnjan knjes Wjaclaw Sšwobodа šwjeczeše njedźelu šwoje 92. narodninу w šrjedźišnje šwojich pšchiwušnych pšchi połnej duchownej cźešwosczi a pomérnej cźilnej trowoſczi. Knjes Sšwobodа da narodźi šo w Mnišchim Hradźu w Cźéšhej a nawukny powjašaršhwo. Wón hižom 48 lét w Hajnjach bydli a mužiwa nahladnoſcź pola wšchitkich. To dopokašachu teź šwobodnišhcza a dary, kiž šo jemu k jeho narodninam wot wobydlešhiwa dostachu. Nimo šwojeho dźéła pola štrelnje Grütznez a Faltiš wobšlara wón teź wot šwojeho 50. hacź 80. léta šlužbu šwónika w tudomnej katoliſkej zyrkwi. Pola šwojeho pšchichodneho šyna Korle Storma, kiž je wot tehu cźaša šlužbu šwónika pšchewšat, je jubilar še šwojej mandżelšej cźšchi wjeczor šiwjenja žiwy. Se 6 dźéći, kiž šo mandżelšfimaj narodźichu, šej hišhcze 2 bżowzy žiwej, jedyn šyn padże we šwétowej wójnše. Hižom ſ 90. narodninam jemu wyšhnoſcź a gmejna šbożo pšcheješe, tak teź tón kuós saño Budyšhe hamtiše hejtmanšwo. Njech šo jemu hišhcze khłónczny wjeczor žiwjenja šposći.

S **Bukez.** Natalčke wudołženje je šo wo hšpodarštwje Marje Theresije šwud. Kochoweje rodź. Jenczej w Bukezach cźo. 9 a wo wobkedźenštwje herbow šemrećeho ratarja B. W. Jakuba we Moleschnizy wotewrito.

S **Bukez.** Hšpodarški plan, kotryž je wjeršnjanoša Fiebiger w połednim połedźenju gmejnšhich pšchedstejiczerjow pšchedenješi, maly šhyt pokasuje. S wuwottaczom šmo pomożeštwa ſa njeſaßtkujerjow šu šo gmejnše finanzy połépšhile. Létša je ſa nułowe dźéła wéša šuma doprédka postajena. So by šo bjesdźélošcźi wobaratо, je šo do nuſoweho dźéła 19 muži wšako, kotšij w Bukezach a wokolnych wšach bydła. Pšchede wšchém šo pucze porjedźeja. Bukezanško-Wuještowški pucź šo w dałokoſcźi 650 metrow, pucź mjes Koporzami a Pomorzami na 150 metrow a wjeršna dróha ſa wšy na ſportniſcźu w dałokoſcźi 80 metrow porieđza. Zelenšilenu ſaitoniker Wünſch w Bukezach je gmejna 60 tónnych metrow traja pšchewoštajiła. Kšheſcźijanſkej žónſkej šlužbje w Bukezach je šo ſa hladanje thorych w gmejnje 50 hr. jako podpjera pšchipokašała.

S **Wjelecźina.** W nozy k pjatkej je šo njeſnatny padnik do wobkhodnych mešnjošcźow firmy C. G. Thomoša dobył. Sa pjenjeſanki šlédżo, je želeſny kaſchcź rospacził, tola w nim jenoż mało pjenjes namakał. Do pjenjeſneho kamora šo dobył, je šo podarmo próżował. Nózny štrażnik a jahrodnik firmy ſtaj šo posdźiżo padnika dohladałoj, hdyž po šćekach cźekaše a ſa ſa nim puschkiłoj. Sabrodnik je teź ſa nim tšélił, tola jeho po cźmje mihnył. Swaſšiwcam padnjeł je šo poradźiło, pšches tšéchi cźekнyć.

S **Lichanja.** Hdyž njedźelu wjeczor šo takle pšchi rěczu wuthołdźowacź, kaž to tajši „frejnu młodźenz" ſaja, rad cźini, ſaßtnjschach nadobo cźłowjeske błoży. Zyle mjeleczo dźéch kuſt dale a žydźech šo pod wišatej wjerbu na ſelenu brjózi. We błukim šwétle mężaczka mózach widźecź dweju cźłowjekow na tawzy pod bošowym kerkom. Schto, jedyn hólz a jena holza? To dyrbi bjes dwéla „porit" bycź. Ach, jej tak, to dźe ſtaj Marko a Maruschka. Taj rawźaj ſej wěrikaj. Ja ſtoro ſabych dyhacz, tak posthach, ſchto jej tutaj powdawaj. Mobaj pak mjelczitaj. Nadobo — Marko rěcźi: „Lubšcha, wěſch, pšchichodnu njedźelu je pola Schiwartez žerbšti žwjedżen, dóſtach dźenża pšcheproſchenje na njon. „Sernicźka" žwjeczi 101étnu jubilej a to tam tola tej pódźedżemoj, njewérno Maruschka!" „Móże bycź", wotmolwi na to Maruschka, „to dyrbju ſo najprjedy naſcheho nana wopraſchecź, muſłu pak, ſo dowoli." Sašo mjelczeſnje. Mysłach žebi, ſo ſtaj wo tym themje hižo dorěczałoj. Tola nź, nź! Marka tam cźehnje a tuž rěci dale: „Rjenje tam budże, Maruschka, dóſtach teź hnydom program. „Djiwju Hiłzu" chodża pšchedstajicź a to widżecź hy namaj teź jara wužitne było, mój žo tola teź ſtajnje łuſamoj. A nékajši Wjeßelig Jurij je runje na kwaßnym puczowanju ſe ſwojej młodej mandżelšej a to je hišhcze wužitniſche ſa naju". „Baj wſchat baj, Marko!" „A ſherbſke ſpéwy tam ſaklincza a do programa a po tym ſu reje", rěcźi Marko dale. „Wěſch luby", padnje jemu Maruschka do rěcze", hdyž budże tam tak rjenje a tak wjele wužitneho widźecź a ſłyſchecź, chu naſcheho nana proſyć, ſo hy tam hicź ſmělа, a ſo by wón ſ maczeſku teź dóſchoł. Pšchichodny ſchtwórtk cźe tu, luby Marko, ſaßo wocźakuju pod tutym bošowym kerkom a cźi potom žołcźu, ſchto nan a maczeſka měnitaj. Nékto pak póndu domoj!" Najšterje ſo nékto koſcheſchtaj, tajte to ſtoro bé. Ja wſchat we ſwojej „neutralnoſcźi" wjele wo tym njerozumju. Derje, wonaj bęſchtaj wotteſchtoj. Ja nij thromy, dóidźech k ławzu a ſydnuch ſo na nju. Schto nétko cźinicź? Ja póndu zyle jednorje pšchichodny ſchtwórtk wjeczor ſaßu k rězy pod moju wjeſbu a to kuſt prjedy, ſo tam hižo ſym. Hdyž pšchidźetaj. Tak najšterje ſhonju, ſchto ſtaj wuczinikoj. Je-li na ſwjedżeri póndźetaj je derje, jeli tam njepódźetaj, tam bjes njeju teź póndu. Jeli pak woprawdże póndźetaj, potom — mój luby Marko — potom. Tak wam wſchitko w prawym cźaſu dźélkuju, ſchto ſtaj žebi rjaneho powódałoj.

Se **Sejiz.** Tudomna Schpitankez žwójba w Sejizach hižo léſtotki žydli. Jeje prjedowniz y ſapiſkach Khróſcźanikeje zyrkwje ſo hacź do léta 1603 dopokaſacź hodża. Po liſcźinach ſaſtkeho ſtatneho archiwa Schpitankez žwójba ſe ſtareho žerbſkeho roda potjadża, kotryž je hižo ſa cźaſ Korle Wulkeho pšchi Labju žydliſ. Schpitankez žwójba ma ſwój ſamžny wopon, kotryž je ſo do woponweje ſbérki wuſtawa ſa rodopiſ a woponſtwa pšchijaſ.

Tři léta w Ruskej

Originalna powěsć ſ Napoleonowych wójnow.

Spiſaſ M. A. Kral.
Pšchecźišchcźi ſ „Luźiczana" 1866.

4] (Pokračowanje.)

Duzy na pucźu hišhcze jónu Moſtwu pšcheprtachmy. Pšchi tym šo wot hrubych wojakow wjele hrošnoſczowšia, a šhytni wobydlerjo buchu njemóžnje cźiwilowani, šo bychu šwoje poštledne šamożenje wotedali. Hród Krjemi da Napoleon rostšelecź a praji pšchi tym: „Hdyž je ſaſ šwojim poddanam šich wobydlerja wiał, wón šam teź žaneho wjazy njetrjeba." A šo by tola pšched šwétom nékak łako dobrjeſ Mokwu ptacził, da wón nekotre wězy, wšchitkim Ruſam šara šwjate, šebracź, kaž na pšch. jene šwjeczo šwjateje Marije a wošebny tichiš ſ zyrkwje Iwana Wulkeho.

Nétko mohł žebi nichtóſkuli myšlicź, šo nam wutroba wěſče prawje wješełe bješche, dokelż tola ſaßo domoj cźehnjechmy. Haj domoj drje cźehnjechmy, ale po kajtim pucźu!

*

Jako Ruſozo pytnychu, šo šmy šo jawróczili, jim throbkoſcź roſcześeče a woni nam poczachu tohodła blize na ſchiju ſtupacź, wošebje kokakojo. To najhórſch pak bé, šo naſ zulke wójšło še ſwojim poštajenjom ſtajnje nuſowaſche, po ſtarej wupalenej dróhy cźahnyć.

Hacź k méſtaczku Mozajiſkej bęſche naſch cźah hišhcze w duſchnym rjedże, pšcheto ſmy hišhcze tak wulka njebé; jeno konje padachu, dokelż ſoro nicźo žracź njedoſtawachu. Wošebje bęchu jim šymne nozy jara ſchtóbne, tuž jich na nékotrym dnju wjele tyšazow ſpada, tak šo dyrbjachu ſkoro wšchitcy jéſdni pšchi hicź. Wulke hubjenſtwo je wošebje hakle po pucźu ſ Mojaſiſka hacź do Ssmoleńſka ſapocza, pšcheto nékto hakle ſakoženje khruta ſmy ſaſtupi, a hłód naſ w cźrjewach drjeſeſche. Tu a tam drje my druhdy kuſt zyroby wuſłedźichmy, ale kokajo nam ju ſtoro łódzy kročej wotehnachu. Pucze bęchu jara hrošne a pokne bahniſchkowe, do kotrychž łudźo a ſtót ſapadowachu. Wokoło 6. nowembra ſo ſałożeny šnehowy mjeczeſ ſapocza, kotryž nam 48 hodźin pospochi wocźi pšchikrywaſche. Dźeń wote dnja bywaſche ſymna krucźiſcha; ſo ſdaſche, jako dyrbjeli wšchitcy ſmjerſnyć. Wojazy mjetachu nétko ſwoju bróń precź, ſo bychu ipéſchniſchu poſtupowacź móhli, ale wšchitko bé podarmo, ſmjerć khruta, łodojta ſyma ſo ſa nami wlecźeſche. Wo poſłuſchnoſcźi žaneje rěcze wjazy njebé; łódzy na ſwoju ruku dźékaſche, ſo by žebi tola nahe žiwjenje ſdżerjak. Wójſko ſo pšchezo bóle do małych ſtadleſchkow dźéleſche, kotrejž jenoż hacź do Ssmoleńſka hišhcze nékak hromadże dżerjachu. A kajſi ſrudny napohlad mężeſche wulka armeja! Wojazy mężachu noſy do ſtarych kojuchow ſawite a běchu ſwiešhcza do konjazych wodżewow ſawaleni, haj nékotři běchu jónuku draſtu wobleczeni. — Swjeſiſcha dżerjachu ludy jeneje rěcze hromadu, poddźiſcho ſo pak dźélachmy do ſtadleſchtowu, nehdże 10 muzow ſyłnych. Konjaze mjaſo bé pšcheſo hišhcze naſcha najwoſebniſcha žiwnoſcź, ale do ſyteje wole ſo teź toho ženeje najšcź njemóſachmy. Tak rucze hacź hdże tón padny, ſo wjele ſtow hłódnych cźłowjekow wo jeho mjaſo torhaſche. Hdyž na nóz nékajku kólnju abo druhe twarjenja nadeidżechmy, hnydom bu woheń ſadżełany a my žebi ſe ſnéhowej wodu horiłku ſita warjachmy abo žebi konjaze mjaſo pjeczachmy. Taſke nózne wotpoczinki běchu jara wulka dobrota ja naſ, pšcheto my pšchezo ſulicki dżeń pospochi pucźowachmy, a ſnéh bęſche jara hluboki.

Ale hdyž rano ſtawachmy, bé naſ kóždy ras tójſcho mjenje — jedyn po druhim ſaby ſtanyć —, dokelż bé w nozy ſmjerſnył. My paſ dyrbjachmy jich w Božim mjenje leżo woſtajicź. Tak ſhubi šo mi pšcheczeſ ſa pšchezelom.

W Ssmoleńſku ſtej žaneho kondżenja njemějachmy, pšchetož město leżeſche hišhcze w rospadankach. Syma pšchezo bóle pšchiběrałoſche a naſche wójſko bé nétko łédom 70 000 muži žyſne, ale tak nékak wobronjene bé jeno nehdże pokojza. Tak njemóſachmy žo ani ruſowſkeho wójſka, ani hłodu a ſatraſchneje ſymy wobrócź. Wójſło žo pšchezo bóle roſdźéleſche, kóždy chaſyche preni ſtraſchnemu hubjeńſtwu wucźekнyć.

Napoleon bęſche bóle prédku, ale nuſy doſcź dyrbjeſche tu teź ſpytacź. Cźaſto wuléże ſe žanjow a dźéſche pěſchi po dróſy abo wjele bóle w žnéſy. Pšchi tym roſrěczowaſche ſo wón ſe ſpróżnymi wojakami a chaſyche nam pšches to naſche hubjeńſtwo połóžicź, hdyž nam widźecź da, ſo jo jemu teź lépje njeńdże.

Naſcha batrija méſeſche pod wjedżenjom majora Hillera hišhcze ſchéſći kanónow a dwé haubizy. Połnera a kułow njeſamymy nadoſcź, ale nicźo k jédźi! Sſ Ssmoleńſkom běchmy hišhcze na połſta muži w hromadże a njebojachmy ſo tehodła kóždeho połka kokałow, pšcheto cźi ſo njemóžnje wótreho wohnja ſ kanonow bojachu, tola paſ nałe ſtajnje naidala pšchewodżachu, ſo hdyž hdyž a hdyž jeneho ſapoſdźeneho ſłapli. Hdyž tehodła jedyn abo druhi wot naſ muczńoſcze a ſymy da ſo nékak łakomdźi, ſo kóždy kas kokałoſo na njeho wałlichu łaj kraholzy na holbja. Pomoz bé potom pšchezo podarmo.

Nam bé ſo kuſt na bok ſaczahnyć radźiło, tak ſo hišhcze hdyž a hdyž nékajku wjeſ nadeidżechmy, we kotrejž mózachmy pšchenozowacź. Jedyn dżeń pšched wjeczorom pšchindżechmy do nékajkeje wjeſ a dołoſ. běchmy zyle pšchemjerſli a hłódni, wobſamknychmy ſi pšches noz woſtacź. Kanony ſeſtajachmy na knježi dwór cunje pšched wotna wjeſneho pana. Krucze žadachmy jédź a wódku (paletź). So njebychu néhdże wobydlerje khrobłoſcze nadobyli, dachmy žebi po możnoſći po ſłužeczi. Knjes nam teź namélże naſchu żadoſcź dopjelni; wón drje ſo ſtraſchnych kanonow bojeſche.

(Pokračowanje ſeſchnje.)

S **Wulkeho Cjista.** Njadowař němskeje železnizny św. Hłužby Jan Cjerczik je dźenja wutoru je swojej mandželskej hłuboronu twaj wošwjeczik. Sa pschichod žo jimaj wjele šboża pscheje.

S **Wojerez.** Na šobotnišche wiki bě žo 270 proštatow na pschedań pschiwjesło. Placžiny běchu hłedowage: ja 4—6 njedželske 10—13 hr., 6—8 njedželske 12—14 hr., 8—10 njedželske 14—15 hr. Mało proštatow njepschedatych wosta.

S **Běleje Wody.** Hač do dalokosče 40 kilometrow žu tudomny prjedawschi rěsnik a nětčišch. njesaslužerjej Walter Rausch a Ota Heinze a jeju žony dźěchi cžaj na kradnjenje cžahali. 18. meje běschtaj Rausch a Heinza žo šnowa na pucź nastajikoj, so byschtaj jako něschto nakradłoj. Po puczu pak jeju w Jabłońzu pola Khodźebuša sajachu. Jeju pschepytachu, pola njeju šadobywanšti grat a potrjebu k wotnježenju namakachu. Dowjerjenje byndle pschepytachu, hakle njedawno kradnjene wězy, tola też taškej prjedawšnich paduchšitwow, wuzłudźichu. Mjes druhim je žo jimaj dopokasało, so žu schtyri kury ſ hródźe schlenčerja Balatka w Bělej Wodźe w nozy k jutrowiczy, dale kury w Zimrojach pola Barschcža, kanikle w Pěchču, kury we Wochošach a žo pola hoschenzarja Hajny w Cžornowje šadobyli. Heinza a Rausch běschtaj w měrzu poczałoj hromadźe kradnyć, prjedy to- pak bě Heinza ſ druhimi hišcže njesnatymi kumpanami žo na wjele městnach do domow dobywał. Pschi tym je mjes druhim w Kobjelinje jenemu hoschenzarjej piezo a kołbašu, pola jeneho ratarja w Dźěwinje, we Nowej Wěsy truwu, jenemu korczmarjej w Tschebulach alkohol atd. kradnył. We Nowej Wěsy, hdźež běchu truwu kradnyli, bě jedyn sej chšesć paduchow dwórišcha pša ſ tłumpachom šarašył. Kruwu běchu w błišim lěsu šarěšali a do schěsć dźělow rosrěšali.

Wusudźenja

§ Jako duudaka bě žandarm 43lětneho hižo wospjet khłostaneho prošcherja Richarda Pawoła Thielu ſ Mulkeje Okrille w Porchowje šajał. Thiela bě njehańbicžiwje wušupował. Talěř žwinjazeje pjerženje, kala a běrnow bě wotpokałał, dokelž bě jemu jeđž pschejemna była. Biskopski hamišti žud bě jemu dla po proschenju khodźenja 4 njedžele jatby napołožił a jeho dźěłowemu domej pschepokałał. Pschecžiwo pschepokałanju bě žo Thiela powołał. Mała khłostaza komora šwětči, so žu jeho jenoš jedyn króć dla dunbanja khłostali. Wona njeměješche ša njemóžne, so mohł žo Thiela też bjes dźěłoweho doma połepschicź, dźěło pytacź a namakacź. Teho dla postajenje powali, po kotrymž dyrbješe žo Thiela w dźěłowym domje šaměcžicź.

§ Prěnja wulka khłostaza komora Budyšteho krajneho žuda žo ſ powołanjom Ernsta R a u y w Budyšchinje šaběrache, kotrehož bě Budyšti kawništ žud lětša 27. februara dla jebanstwa na šchodu wyschicheho inzeněra Zwickera tam k jastwu na dwě njedželi a k 300 hriwnam pjenježneho khłostanja šaſudžił. Sa jastwowe khłostanje bě žo Rauje wupruhowanšik cžaj pschiswolił. Zwicker bě Rauje hypothiftšti list wo 11 000 hriwnach, na leżnownoscź jeneho ratarja w Suborničzy šapisany, ša 7500 hr. wotkupił. Wo dojednanju bě Raue ſ toho 2000 hr. ša žebje wobchował a je ratarjej, kotryž bě 5000 hr. na hypothetku pytał, tule šummu wupłacził. Zwicker bě poidźišcho picžerźiwo Rauje šłorźbu dla jebanstwa šapodał, žo na to powołało, so je jeho Raue w natuwanju wulkoscže leżnowoscže, jeje hódnoscže a kajkoscže ſ nim njewěrnym wudawanjom pohnuł, so by hypothetšti list kupił. Poldźišcho je žo pokasało, so je hódnoscź no tenoscžach wjele mjenscha a so je leżownoscź ſ wjeschenho dźěła lado, kotreż žo njehodźi ša ratarstwo wuwuzicź. S Rauowej winu je won ſ tym šchkodował, so je dla kupjenja hypothekiteho lista šwoje šastawne listy ſ kurſowej šchkodowanku pschedał a Rauje 2000 hriwnow hotowych pjenjes wupłacził. Raue kóžde jebawe wotmyšlenje a jednanje ſ rałnoscžu prjejesche. Prajſ, so je Zwicker, prjedy hač je hypothekšti list kupił, jón cžitał, žebi leżownoscź wobhładał a žo wo hospodatšticžich wobstejnoscžach a wo kajkoscži kraja pschejšwědcził. Po Rauowym powołanju wulka khłostaza komora wěz dokładnje pruhowaschе. Wunoscht ſ toho bě, so je prjedawschi wuzud powali a so Raue wuwinowachu. Wšcže khošty žo statnej pokładni napołožichu.

Z Łužicy

* S **Wołbramez.** Tele dny je mandželska schewšteho mišchtra Pawoła Jačkela trójniki porodźika. Ssu to dwaj hólcžkaj a jena holcžka.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* S **Mišnja.** (Nowy Mišchnjanski móšt pšches Łobjo.) Nowy móšt pšches Łobjo w Mišchnju žo 5. a 6. junija 1934 k jěsdźenju wobkhadej pschepoda. Też podobn ijcha schcžeżka ja pšchich budźe žo wot teho dnja hižo wužiwacź šmócź. Wotewrjeńše žwjatočnoscže wotmója žo hakle potom, hdyž budźe móšt zyle hotowy. Stary móšt žo hakle šwotnoscy, hdyž budźe nowy natwarjeny. Dotal je žo jenoš šmadny dźěl stareho mosta šwotkorhał.

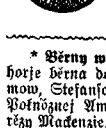
* S **Wulkeho Hajna.** K 200lětnemu regimentowemu jubilejej Wulkohajnšticžich husarow bě žo šobotu a njedźelu wjele starych towaršchow, mjes nimi wjele prjedawschich offizěrow, jeschko.

* S **Waldheima.** Jedyn tuhomny hońtwjeř je ſ jeneje lischcžeje jamy 7 młodych lichkow wuhrjebał. Sajtmawe bě, so w jamje powołtanti młodych sajazow, kanillow, bažantow a druhich mjeńšich šwěrjatow namakachu, kotreż běchu młode lišchti jeźrale.

* S **Weißenfelsa.** (Železniste njeschoże.) Pondźelu rano 7,25 hodź. šta žo na dwórnischcžu we Weißenfelsu železniške njeschoże. Pschi jajeschże do dwórnischcža lokomotiva pospěšcheneho wožoboweho cžaha 869, kiž je Frankfurta n. M. do Barlina jěsdźi, ſ koltjow wuskocži a žo šwórcži. Wacžokowy a jedyn wožobowy wós wujědżeschtaj ſ kolijow a žo na stronu lehnyschtaj. Lokomotiwnik Fritšch a tepłer Herbst, wobaj ſ Halle, žo morischtaj. Cžahowy wjednik žo cžeško šrani. Mimo teho je žo 10 pucžowacych lohko šranilo. Jako běchu jich wobaleli, mózachu dale pucžowacź. Pschicžina njeschoża hišcžcže nješe šnata.

Přilopk

* **Hobrške roje hobowych konikow (libellow) w Schlesyšku.** Do wjele štron Schlesyšteje žu poślednje dny hobrške roje hobowych konikow pschileczałe. Koleżarjo a pěchžu w Kladšim hrabinštwje, Hirschbergu, Friedebergu, Flinsbergu w Jizerskich horach a w Bregšktim wokrjeżu žo ſ tajkimi rojemi hobowych konikow wobšetowachu, so mózachu ledma pšches nje widźecź. Tajke pschecžahanja pschekazanzow žo jara porědko šlawaju. Napośled žu je wone w lěcže 1852 pokasałe.

Hdyž so nad radiom wjeselicże pisajce nam, hdyž so na njón hněwaće — pisajce nam też.

Statny zwjazk němsk. wobdźěłnikow radia (RDR), wokrjesna skup. w Budyšinje na Hošic hasy 21

* **Běrny w polarišej krajinje.** Kak daloko ſ połnozy horje běrna dožaha, rosprawa šnateho šlědżerja Eskimow, Stefansona, pokaże, kotryž hišcže w najdalschej Połnoźnej Amerizy, a to w krajinje Good Hope pschi rězy Mackenzie, běrnischcža nadeúdże, kotreż tam bydlaze Eskimozy ſ wulkej prózu wobdźěkaja. Tute běrny, kotreż bliško połnozneho wobcžopnika rostu, su najpołnoźnische wšcžech běrnjazych druźin šenje, pschetoż hišcžcže dale k połnozy šadjane, běrny wjazy njedostrawja. J.

* **Semjerzenje w Grichišłej.** W Pyrgosu w Grichišłej je žyline semjerzenje thětro wulku schkodu nacžiniło. Wjele twarjenjow je žo rospukało. W nětkotrych šo njehodźi wjazy bydlicź. We wokolnych wšach žo tu a tam twarjenja šaſuzpnychu. Wobydlerstwo nozowasche pod holym njebjom, dokelž žo bojeschе, so žo šemja šazo šaſschaže.

* **Japanizy žo w Mandžuſkej šaſydluja.** So by Japanska Mandžuſku pschezo šyłnischo pod žwój wliw šcžitła, je japanške knježeństwo wobſamkło, 1 milijon japanšich žwójbow w Mandžuſkej šaſydliczź. Sa tole wotmyšlenje chcžeja Japanzy šaſydlerske towarstwo še 20 milijonami yenow šałožicź. Wulki kruch mandžuſkeho kraja pscht železnizy, kotraž hłowne město Cžangczun ſ Tungnom sjednocža, žu hižo Japanzy pokupili. Wjele kraja k połnoźnej a dołhoraſischej Mandžuſkej dyrbi žo japanſtim žydlerjam pschewostajicź. Japanske šarjadnistwo mandžuſke połobnische železnizy je ſ 5 milijonow yenow ša japanſtich žydlerjow wuſtajiło. Stabowi offizěrozo japanskeho wójska, w kwantungskej provinzy lezażeho, pjecża plany ša šaſydlenje Japanzow w Mandžuſkej wudźěkuja. Ruske knježeństwo plan, po kotrymž maja žo Japanzy pschi mjeſy rańšeje Ssibirſkeje šaſydlicź, jako njepschecželiste spoczinanje pschecžiwo Ruskej wobhładuje.

* **Wichor w Chilejſkej.** Se Santiago de Chile žo powě, so je žo chilejſke město Conception ſ wichorom šlě potrjechiło. Nětkotre dźěła města žu žo šrašchnje šapuščiłe. Po dotalnej powěšći žu žo tři wozoby morike a nětkotre tyšaty ludźi žo franike.

Hans Thoma a wjerch

Moleř Hanſ Thoma, kotryž je psched dźešaco létami wumrěł, běschе ša cžaš šwojeho Mnichowskeho pschebywanja 1870 hač 1873 ſ khwilemi w jara hudźenych, wobstejnoscžach žiwy. Jeho wobraſy žo šjawnje wuſtajichu, też mjeješche wumělcy „klinczage“ mjeno, tola na ſ pjenjesami žohnowanych kupzach pobrachowasche. Thoma tak nětkotry dźeń we šwojej komorzy pod tšchu hodźeschе a rospominasche, tak mohł k nětkotrym dobrym pjenjesam pschińcź. Ras wětko wyschichi dohladowaŕ wuſtajenjow bjes dycha pschihnawschi šawołał: „Pschihódźcže, knjes Thoma, pschińdźcže hnydom! Kuſki wjerch chze Waš widźecź. Je žo hižo dwójzy ša Waschim mjenom a bydlenjom praschał!“

Ruſki wjerch běschе w žydomdźešatych létach šaſudźeneho lékſtoſta šnaty ſjew Mnichowskeho towarſtwowskeho žiwjenja. Běschе runje tak bohaty kaž waschnicžkolwiek, trochu dźiwnuschka duscha, kotrež młodych wumělcow pschi kóždej pschihódnej a njepschihódnej ſkładnoſci druhim pšy ša wopuſch šwjatacź šnyła.

Thoma potajkim thětſje pschewobleł a klobuk wšawschi žo ša dohladowarjom puschcži. We wuſtajenſtich měſtnoſcžach wjercha do hrašneho, drohotneho kožucha šabjeneho nadeúdże, kotryž psched jeho hrašnym wobrašom „Cžeſwjena knjeni“ ſtejeschе. Mišchtr žwój šcheroki cžorny klobuk šmahujo ponižnje rjekny: „Rěkam Thoma, Waſcha jašnoſcź, ſym moleř tutoho wobraſa!“

„To dźe je wulkotnje“, wjerch rjekny, „wulkeho wobdźiwanja hódna je tuta pycha barbow. Prajcže, mišchtrje, možeecže drje mi też wobras ſ tajkimi barbami namolowacź?“

„Ale radlubje, jeli žebi Waſcha jašnoſcź to pscheje!“ Jeho jašnoſcź, kaž žo w běhu dalšcheje rosmolwy wupokaſa, žebi wobraſnu podobiſnu wožebiteho raſu pschejeschе. Wjerch na pokaſowaru lěweje ruki pjeczatny pjerſchcžeń ſ rubinow žyheločerwjeneje barby noſcheschе. Někto pak žebi pschejeschе, so by tónle rubin na wobraju krejcžerwjenu barbu pokaſował, runje kaž barba „Cžerwjeneje knjenje“. Jako mjdu dyrbjeschе Thoma pjeczatny pjerſchcžeń dostacź, kotryž na kóždy pad tak wulku hódnoſcź pschedstajeschе, so mózeschе žo wo wopraſwdže wjerchowskej mjdje rěcžecź. Thoma potajkim wjercha ſe wjchej ſpróżniwoſcžu wumělca molowascheе. Kaž žo pschejeschе, wón pschi molowanju cžerwjeneho wulkeho rubina wožebitu prózu nałožowaschе. Hdyž běschе wobrašna podobiſna hotowa, ju wón ſtašacžeřej do jeho bydlenja pósła, wjerchowſku mjdu wočakajo. Naſajtra dźe też woprawdźe ſłužobnik pschińdźe, kotryž pakcžit woteda, drohotny rubin, kaž žebi Thoma myšleſche. Kak pak žo dźiwaſche, hdyž město drohotneho kamjenja jenoš leżny worjeſchk namaka, a list, w kotrymž rěkaſche, so wobras bohužel wocžakowanja wjercha njedopjeiņa; pschetoż rubin na wobrašu žo ſterje leżnemu worjeſchkej runa, hač rubinej krejcžerwjeneje barby, kaž bě žebi jón pschał. Jako mjdu móże wumělcej, mohłrjej jako narunanje jeho wumělſtwa, jenoš leżny worjeſchk dacź, kotryž je tu pschipokłeny.

Hanž Thoma, kaž mózemy žebi myšlicź, žo wěšo njemało roshněwa. Njedźiwajo ani na wuſmělſchowanje jeho wumělſtwa běſche wón rubin hižo někomu ſaſtaji' a na to dobre napałcženje doſtał. Na šboże mějeſche hiſchcže kožuch wjercha we šwojim ateljeju ſkhowany, dro-

Dźensniše skótne wiki w Drježdźanach

Na ſtótne wiki w Drježdźanach žo pschihnachu: 769 howjadłow, mjes nimi 99 wołow, 346 bykow, 235 krušow, 30 jałowzow a 59 jałowcžkow. Nimo toho 1413 cžełatow, 624 wowzow a 3966 šwini. Howjaše wiki maja šrěni wobkhod, placžiny žu we wšcžech druzinach 1—2 pjenježko wyšcžše hacž w ſaſchłym tydźenju. Cžełeze wiki maja šrěni wobkhod. Placžiny žu šame kaž w ſaſchłym tydźenju. W niſſchich rjadowniach pschebabjuja žo małe powyschenja. Wobkhod na witach ſ wowzami je dobry, placžiny žu wo 3 pj. a wjazy wyšche, hacž na poſlednich witach. Šwinjaze wiki žu wobſtejet jara hohacže wobełkane, wobkhod je hubjeny a placžiny žu wo 1—2 pj. niſſche, hacž poſlednje wiki.

Antonow wuješdżowanje na Avus w Barlinje.

Widźimy wosy pschi wuješdżenju na rumej dróży. Horjeka w lewym rózku Franzowſa Pětr Beyron, kiž w małej rjadowni doły. Delekach w prawym rózku Franzowſa Guy Moll, kiž ſ kulkim wosom doły.

hotny kožuch, kotryž bě na konzu drohotnischi dyžli rubin. Thoma je srosumliwyh pschicžin swólninwy njebě, jón ſ rukow dacź. Ale wjerch wo kožuch pišaschе. Thoma njewotmolwi. Jeneho dnja wjerch nětko ham pschitidže. Thoma jeho runje hischcže wuhlada, jako wón wokolo rózka pschiježdže. Khěžiže do kožucha ſo zawaliwschi ſo potom do wulkeje lěnjoschki zyndny, kotraž blisko pschi kachlach stejeschе. Běschе w oktobru a ludjo sapoczadnu hižo topicź. Wjerch wěſo kožucha dla pschitidže. So by Thomu zaſo sjednaſ, runu měrnu k blidu stupi, kotreż ſrjedź atelijea stejeschе a rozsoſi na nim najrjedny wulku horichcź bankowkow, k czemuż ſo Thoma, kotryż to wobkedžowaschе, pschcželnje poſmewkowaschе.

„Sa Waſch kraſny wobras", wjerch rjekny, „to ſ lěſnym worjeſchkom běschе wěſo jenoż zort." Ale kak dźiwaschе ſo, hdyž Thomu stonajo a wotſchahujo ſo we hłubokim stole ſrjedźcź widzeschе.

„Haj, ichto pak macze, mischtrje?"

„Ah," Thoma stonaſche, „njewěm, je mi tak slě a ſym zlaby a hubjeny a ſyma mje tójſ... mój Bože, psched dwěmaj dnjomaj mje staryj pschcžeſeł wopyta a runje ſhonich, ſo je wczera na czorne jětra wumrěł... Boju ſo, ſo dostanu je też ja. Ale Waſcha Jaſnoſcź chze sawěcze ſwój kožuch? Proſchu wo wodacze... Ale bě ſche mi tak ſyma, tu ſo jón jenoż na pok hodźinki wobleczeſ..."

„Schł-o-o-o?" wjerch ſe ſtróżelemi sawołajo wobléduy. „Czorne jě — — — mój drohotny kožuch — — — ow ně, wobkhowajcze ſrěbi jón jenoż! K dopomnjecźu! — — — Božemje!" A thwatnje ſo poruczi.

Hdyž běschе ſaſo lěczo, Hans Thoma wjerchej list napiſa, ſo może kožuch ſaſo dostacź. Jenu, Thomje, je wón w krutej ſymje wulku ſłužbu wopokasał a czorne jětra běchu jenoż ja rubin hyże!

*

Wjerch, to njech je jenoż hischcze pschispomnjene, ſo k temu, ſo bě też jónu ſa nóż powodżeny, tak ſmějeschе, ſo Thomje rubin wot Mandaże w Birma, kotryż hódnoſcź nětkotrych tyſaz hriwnow pschedstajeschе, ſ wjeſelom dari! nk.

Čežke rozbuchnjenie w Španiskej

7 mertwych, 32 ſranjenych.

W Alicante ſ njesnateje pschicžiny ſtkad 500 tilogramow rosbuchadłow do powětra buchny. Stkad ſłuſchesche laboratorilej ſa wohnjoſtrojidła. S rosbuchnjenjom ſo ſkładownja a pjecź ſłużodnych twarjenjow ſaſypnychu. Nětkotre ſtchi ſo kilometer daloko wjerhnychu. Dotal powě ſo 7 morjenych, mjes kotrymiż je wohnjoſtrojnik a 32 czežkoſranjenych.

Zabawne stawizny wo tobaku

Jónu dżyſche Bjedrich Wulki też rady ſhódacź, kotre wužiwanje tobaka je po prawom najſtrowiſche. Wupyta ſrěbi ſ wójſka ſwojch wojakow, jedyn dyrbjeſche tobak kurićź, druhi ſrěbi ſchcžipku wſacź a tſeći tobak ſwankacź. Tutych ſwojch nětko ſ wótrym wóczkom wobtedžowachu. Tutych ſwojch nětko ſ wótrym wóczkom wobtedžowachu. Resultat: najrjedny wumrě kurjeř, potom tón, kotryż bě ſchcžipkował a jako tſeći ſwankař, ale wſchitzy tſjo dozpěchu wyſoku ſtarobu.

*

Leſſing.

Bohumił Ephraim Leſſing běſche żyłny kurjeř. Jeho hoſpoſa we Wolfenbüttlu wo nim rjekny: „Wón niczo nima, wón niczo njemóże a wuſchny też niczo njeje, ale kurićź dyrbi zniczki dżeń."

Rothnagel.

Hdyž ſo profeſora Rothnagela, ſnateho lěkarja, ras prajschachu, hdy ſmě muſſti kurićź ſapoczecź, jeli ſo jemu njeſmě ſchkodźićź, wón wotmolwi: „Hdyž może ſrěbi pjenjeſy ſa tobak ſaſtużićź."

*

Roſegger.

Pětr Roſegerg w jenej ſe ſwojich knihow ſcžěhowazy podawk wopiſuje: Nas na luzy ležach, kotryż běchu runje wobſikli, kurjach zigaru a ſonjach do czicheje krajiny. Tu ſo ſ blišcheho dwora ſtary wotrocžt blížeſche: „Wy!" wón ſaſtorkujo kluſkotaſche, „tu na luzu ſaneho měſtna k wuſpanju njeje." — „Ach", prajach, „tu je tak rjenje, bajcze mi trochu wotpoczinuc, njenaczinju wſchak ſaneje ſchkody." — „Nó Wy, mój dur prajeſche, ſo dyrbju Waż ſ luki wuhnacź!" — „Pſchiſtupdnicze ſo radſcho ke mni", wotmolwiwſchi ſwoju kožanu toſchku ſ nathribjetnika wucżeżch, „wſmicze ſrěbi zigaru!" — „Ow haj, zigaru, tu hižo wotpokaſacź njechcham!" wón rjekny, wſa ſrěbi jenu a tyknu ju pod klobuk. „Saptacź Bóh! Ale nětko hladajcze, ſo dale pschiſtupdżecze, hewak dyrbju po zopy hicź!"

Nakład „Serbsk. Nowin"

je Wam dźakowny, hdyž, lubi čitarjo a čitarki, při nakupowanju we wobkhodach prajče, zo sće nawěſtk w „Serbskich Nowinach" čitali. **Cesčiče z tym sebje,** hdyž **jako Serb** prajče, zo woteběrače „Serbske Nowiny"

Pentecoſt.

Dr. Pentecoſt, jedyn ſ najſławniſchich prědarjow Ameriki, we wſchitkich ſwojich předowanjach rajnje pschecźiwo kurjenju wuſtupujo tobak tak krucze ſaſtużdowaſche, ſo jedyn pſchipoſtuchaſ kurićź pſchesta. Pjecź lět poſdźiſcho tutón pſchipadnje dr. Pentecoſta ſetka, kotryż měſeſche tołſtu zigaru w ſubje. „Wy kuricze?" ſo nakałany je ſadźiwanjom woprascha. „Sawěſcze", ſo prědar ſoſmja, „a czehodła kurićź njedyrbiſ?" „Dokelż bě ſcze najpilniſchi pſchecźiwnik kurjenja a dokelż ſo ja pſched pjecź lětami, pohnuty ſ Waſchim předowanjom, kurjenja woſtajich." „Ach haj, pjecź lět je dotha doba", dr. Pentecoſt ſo poſměwſujo měnjeſche, „a wot toho czaſa ſo też ſ rozumniſchim człowjekom ſtach."

*

Brinsley.

Brinsley, ſnaty jendżelſki ſapóſłanz, kotryż namjet k ſakonjej ſapoda, ſo dyrbja kurjerjo na wſchitkich żelezniżach wožebite wozy dostacź, wot dżakownych pſchecźiwnikow tobaka pſches 5000 trublow jako dar dosta.

*

Pětr Altenberg.

Pětr Altenberg, awſtrijſki ſpiſaczel, ſo ſaſo ras chorowaty czuſeſche, a tohodła lěkarja wopyta. „Schto pijeſcze?" ſo lěkař wopraſcha. — „Czerwjene wino." — „Kelko?" — „Wſchednje bleſchu." — „Kuricze?" — „Haj." — „Nó potajſim, dyrbicze ſo kurjenja woſtajicź." — Altenberg ſwój ſeleny kłobuk wſawſchi bjes ſłowka wotedże. Pſchepražajcny lěkař ſo ſa nim puſchći: „Sſtuſchcze, dostanu pjecź ſchcžinkow ſa moju radu." — „Ja dże dozyła wo Waſchu radu njerodźu", Altenberg prajiwſchi po ſthodże dele ſtupaſche.

Wšě čišćerske dźěła

tunjo a w dobrym wuwjedźenju w čišćerni Serbskich Nowin

NS-ludowe spomoženſtwo w Kamjencu

Kedźbu! Pomozy potrěbnym!

1. Po ſkónczenju ſymſkeje pomozy na tym ſalezi, ſo ſo organiſazija NS-ludowego ſpomożeſtwa tak wutwori, ſo ſo ſa ſtaroſczowe rozdźelenje ſrědkow też ſo pſchichod rune je. Kóżdy pomozy potrěbny, kiž wot ſymſkeje pomozy pod pjeru dóſtawaſche, może ſo wſchudże wo to ſtarazź, ſo ſo ſroſumnjenje ſa ludowe ſpomożeſtwo do najdalſchich kruhow pſchehrěje, a ſo liczba ſobuſtawow wſchěnje pſchiſtawa. Kóżdy dżakowny pomozy potrěbny dyrbi ſo prózdnin ſnajmjeńſcha jeneho ſobuſtawa ſa NS-ludowe ſpomożeſtwo dobyć.

2. Dokelż je najwjetſy nuſne, ſo ſo w kóżdej wobſchěrne organiſatoriſke dźěła w leżnych měſtach a wjeſach wjedu, ſo poſtaja, ſo wſchitke próſtwy wo podpjeru towarſtwa. Nuſne pady nuſy, thorofcze dla atd. ſo ſ tym njepotrjechja.

Hamt ſa ludowe ſpomożeſtwo pola wokrjeżneho wjednistwa nazionalſozialiſtiſkeje ſtrony w Kamjencu.

Najnowiše z cyłeho swěta

— **Njedźelu popołdnju 1/6 hodź. Mannheimſki lětor ſ płachtatym lětadłom Ludwig Hofſmann pola Belforta w Franzowſkej pſchiſtaji, jako běſche ſ Czerneho lěża hacź tam pjecź hodźin leczał. To je 180 kilometrow w powětſe.**

— **Franzowſkaj lětarjej Codos a Roſſi ſtaj Atlantiſki ozean pſchelecźałoj. Wonaj telegraſowaſchtaj, jo mjeſchtaj ſchkodu na motorje. Chžyſchtaj ſpytacź, jón w powětſe ſwoporjecźecź, njeradźiłi pak ſo, dźetaj ſo w Newyorku na ſemju puſchcźicź. To też cżiniſchtaj. Wonaj ſtaj ſ Franzowſkeje do Ameriki ſa 38 hodźin 28 mjeńſchim delecźałoj a ſ tym ſwój ſwětowy rekord poběſchiłoj. Wuſchtaj ſrěbi wotmyſlikloj, hnydom hacź do Kaliforniſkeje lecźecź, to pak jimaj motor njedobrowoli.**

— **W Cannesu w połodnjeſkej Franzowſkej wumrě ſo botu hrabja ſ Cajerta 94 lět ſtary. Hrabja bě pſchichodny nan ſakſkeho prynza Jana Jurja.**

— **W jendżelſkim Surrayſkim hrabſtwje ſo wot njedźele ſěŋ pali. 500 wojakow ſ Aldershota ſo k haſcheniu wupóſła. Wojeſke lětadła pſchi haſcheniſkich dźełach ſo buſtſtukuja.**

Směški

„Setſam-li na drózy wěricżeła, potom ſo ſtajnje za ſdrubu ſtronu dróhi podam!" — „Njeczini Maſt to ſpróżneho, ſtajnje ſ jeneje ſtrony dróhi na druhu běhacź?"

Hamtske wozjewjenje z Budyſina.

Der Kommunikationsweg von Teichnitz nach Dahlowitz und Kronförſchen wird wegen Beſchüttung in Flur Maliſitz vom 29. Mai bis mit 2. Juni d. J. geſperrt. Der Fahrverkehr wird über Nimſchütz gewieſen.

Bautzen, am 28. Mai 1934.

Die Amtshauptmannſchaft.

Towarſtwowski powěſtnik.

Do Serbow. Stóż chce ſo na jězbje k pasionskim hram w Hornim Wjerammergawje a k bayerskim jězram wot 9. do 14. julija wobdźělić, njech ſo w Smolerjec knihařni abo pola k. wyššcho wučerja Sſodeńka w Pančicach bórzy zamołwi, hdźež wšo nadrobniše zhoni. Prospekty ſo też w Serbskej knihařni za zajimcow wotedawaju.

Stepowane mołkowe wolmjane wjelbłud. blidowe **přikrywy**

wulki wubjerk, jara tunjo

Paul Korn

na Hošic hasy 21

Specialny dom

Štóž

swoje twory w nowinach n epoſkica, nima kupcow. Tohodła n'emóże ſchtó, kiž ma nášto na předań, to bjez nawěſtka činiſ!

Holca do domu

kiž ma dźěči rady a może warić a ma lubość k wšemu domjacemu a zahrodniſkemu dźěłu ſo hnydom pyta.

Poſkićenja pod J 14 na wudawarńju Serbskich Nowin.

Jara dobre, ſtare

polonowe wino

litr 80 pj. poruča

Otto Schmaler, Moltkowa dr. 9

Wupjerki

z rukowanjom, zo njewotbarbja a pjerjo njepſepuſcheja, ma

O. Heber Łožowy dom Serb. hasa 9

Wysokosuċelna

jałowica

(8 dnjow před čelenj) je na před. w Běłej Horje čo. 11

Polstrowane meble

ſofy k lěhanju, ſtólčki couches, matracy

wot wotrjadnika

Předźěłanje najtuńšo.

Připowěſcenje gardinow.

Richard Büttner

Jězdne rjady

„Blitz"

lěcne wudaće 1934

płaćizna 1.— hr.

hromadże z wosebitym zešiwkom za autobusy na předań

w Serbskej knihařni

Garciny

kupujeće derje a płaćizny hódno pola

Kurta Erlera w Budyšinje na Žitz. wik. 28

W znatych dobrych kajkoſcžach

„Fortuna" worclowe łoża (jenička předawarńja), reformske ſpódnje łoża, couche, ſofy, ſydadła, matracy, kuchinje, lěharnje

molowane a woprawdźite

za najniše płaćizny

C. Bartſch a P. Krahl

Serbske hrjebje čo. 28

Polonowe wino . . . . . litr ze ſuda **0.78**

Wino z janſkich jahodow litr ze ſuda **0.65**

Wše ſpirituozy, wina a likěry

poruča

Friedrich Grimm

wobkhod z winom a ſpirituosami

w Kamjencu, Budyšinska dróha 34

KOSY

znamka „Klaue" a druhe w najlěpšej kwaliće

brusy, narjadły ke klepanju, serpy, motyčki k wobkopanju rěpy a druhi ratarſki grat

poruča při najtuńšich płaćiznach

Paul Seidler

wobkhod ze żelezom Zwonk. Lawska hasa 16

460 kolesow

rozpředatych w łokſim łěcu. To je z dopomnjenim, zo dobre twory płaćizny hódno předawaju. Najnowiši wobjerk znamkowych kolesow. Wokoło 300 kolesow w ſkładze. Na přeče płaćenje w dźělbach

Jan Schieback na Mužakowskej dróžy 4

Přijimam trjebane kolesa jako nastaćenje.

Dospołne wupředaće

dla přestaća wobkhodowanja

we wšěch tworach

K. R. LORY

wobkhod z rukajcami a bandażemi :: Sulerska hasa 9

K swjedźenjam

našich serbskich towarſtwow

znamješka, khorhojčki, zastupne liſčiki programy, plakaty do pletwow a wěncow atd.

w Serbskej knihařni

Kolesa

Kedźbu Kedźbu

narunace dźěłe a přiſluſki — reparatury ſpěšnje a tunjo

Pawoł Koreng w Niebjelčicach

Přiloha k čisłu 122

SERBSKE NOWINY

Wutoru 29. me'e 1934

Kak je so stało, zo sym serbscy nawuknył

Běše wječor. Cźišchina wichudźom wokolo mje, wonka na hażach a w mojej jitwiczy, hdźež žedźo we knihach a nowinach cźitach. Na pożłědku hišćeze knihi do rukow wsach, w kotrychž so wo tym a tamnym a też wo starych Serbach, jich rěcźi, waschnjach, skutkach atd. powědaješe. Na kónzu swojeje rosprawy spitacźeł praji: Haj wschak, tutón serbski lud, mały łbyłk wulkeho serbskeho naroda, je něschto prawje zajimawe, — kak romantiscy klincza na pischikad serbske narodne spěwy na kcejatych bryohach źlěborneje Sprewje, ale to je było; nimo! nimo! — pok sta lět so wjazy minyncź njemóże, so je pożłedne serbske předowanje i tkětli wjeźnese gyrkwiczki, pożledni nutrny serbski kěkusch. Pożledna wuta wot starcje wowki powědana bajka, pożłednje serbsce słowo doklincźało! Nimo! Nimo! —

Cźitach tute słowa, a cźitach sajzo, — a ja sacźuch něschto w swojej wutrobje kaž wichor, kaž zwjaty gněw! Sawěrno, zyły ronjachu so mi po licźomaj, horze zyły. — W tamnym wokomiku Knjesowu blikotcź sacźuch. W mojej wutrobje hłóš Boži wokasche: Knjes je telko sa mnje cźinił, njechasch też ty ras něschto sa njeho cźinicź?

Swjatki běchu blisko: na prěnich zwjatkach běsche Knjes sam wschitke rěcźe tuteje semje pożwjecźił, tak so pódes předowanje Bożeho słowa wschitke narody we swojej macźernej rěcźi jeho wulke skutki złyschachu. Kóžda narodnosć, kóžda macźerna rěcź je woł Boha poitajena, wot Boha data, ta dyrbi so zdźerzecź a wostacź, dołhoż so kralej wschitkich narodow lubi. A spodźiwnje, nalajtra dostach brožurku, w kotrejž farar Imisch z wutrobu hnujazymi słowami wo duchownej nuzy mjes Serbami pisaschе, w kotrejž nutrnje prosche, so bychu pomognuli, dźěkacźerjo do Knjesoweje winicy psichsłali k nałożenju hłódnych a lacźnych po wérnosći, po Bożim słowje, kotrychž je wjele w serbskim kraju. — Sajzo tamny hłóš w żebi złyschach, sajzo so praschach: Njemóżesch ty sam pomhacź, njepřacźi Knjesowe powołanje k mišionstwu a pschedewschěm we samsnym wótznym kraju tej mi? Ale ach, kak móżach ja pomhacź, ja rodźeny Němc, tiž sym zyłe źiwjenje mjes Němcami był; kak móżach tak daloko dóńcź, so móht serbski duchowny wyncź, serbski předowacź!

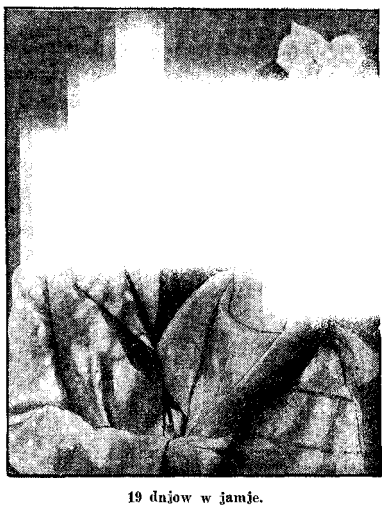
A tola! Boża móc je w słabym mózgu, tak jebi praja; japecźi w Božim mjenje, a wschо so derje poradźi. Mobrocźich so na fararja Imischa a proschach jeho, so by mi na moje praschenje wotmołwił, hacź je możno, so rodźeny Němc, tiž hewak dobre dary wot Boha, dobru wolu a doscź wutrajnoscźe ma, serbsku rěcź tak dospołnje nawuknje, so mohł posdźišcho jako duchowny we Serbach słutkowacź. Sa někotre dny dóstach luby, pschecźelniwy liscźik, toho wopschijejcza: „Haj, sapocźińcźe w Božim mjenje a Bóh Knjes žohnuj Wasche słutkowanje; we wulkich próżdninach pak pschińdźcźe ke mni, do serbskeho seminara". Tuto wotmołwjenje dóstach tónzu mějaza julija, do serbskeho seminara buch na 24. dźeń mějaza augusta pschesproscheny, luž mosta mi krótti cźaj jednoho mějaza sa nawuknjenje sapocźatkow serbskeje rěcźnizy. Tutón cźaj pak sym dźěkał dźeń wote dnja, haj hišćeze dołho w nozy; nawuknych serbske słowa, kaž małe dźěcźo, łtkonjowanja a cźažowanja, a spytowach w Hórnikowej wubjernej cźitanzy cźitacź a pschełožecź.

24. žnjenźa do serbskeho seminara, do Hodźijskeje fary sastupich; w sahrodźe dźowka dźěkasche, mje witasche a na moje němske praschenja němski wotmołwjeschе, sdobom pak stejo wosta a so mje tkětro njeschćerpliwje praschеschе: „Nó, könn'se denn gar nichts wend'sch?" Ja wotmołwich: „Nó haj, něschto hižo móju, ale mało." Ale něsto, luby cźitarjo, hdy by ty ju złyschecź mohł, to dźěsche kaž minyte koło; schtó wě, kajše rjane a kražne powědancźka je mi powědała, rjane žu sawěsće byłe, schłoda jenož, so niczo łrosumicź njemóżach. Kak nutrnje, i kajšeju woprawdźe wótzowskej luboscźu a dobrotu knjes farat a knjeni mje powitaschtaj — to wopisacź njemóżu, ale wot prěnjeho wokomika sacźuch: tu namakam luboscź, kaž hewak jenoż hischcźe w starschiskim domje, a ženje njesapomnju, wschitke swoje źiwe dny niz, na tamne wutrobne serbske powitanje w Jésušowym mjenje, tam w vózowej sahrodźe Hodźijskeje fary. — Kak bohacze žym Boże žohnowanje sbonik w tamnych dnjach prěnjeho pschebywanja w serbskim seminaru, kajši kražny cźaj, kajši wjeselu studium! Hižo sa krótti cźaj mójach žobu powědacź a so rosrěcźowacź, tjecźu niedźelu pschi žwjatym wołtarju liturgisku Božu służbu a na pożledku serbsku katechesu měcź. To bě wjazy, wjele wjazy, dyžli běch so nadźijał. A Bóh Knjes, tiž je tutón dobry słutk we mni sapocźał, tón je jón też dale wjedł. W cźażu swojich próżdninow, na univerzicźe a wschudźom, hdźežkuli, hdyžkuli a kažkuli mózach, dale serbski studowach, a hdyž sa léto druhi ras do lubeje módrohorateje Lužizy a do hospodliweje Hodźijskeje fary pschińdźech, bu mi z Božej hnadu spožcźene, lubym Serbam Boże słowo w macźernej rěcźi předowacź. Schto žym tutón kražny dźeń swojeho prěnjeho serbskeho předowanja sacźuł, so wuprajicź njeda, ale złyszy žym sajo ronił, druhe, hacź tamny wječor, tiž je sa wschón kłób mojeho źiwjenja tak ważny był, — horze dźakne złyszy. —

Hišćeze njejsći so dwě lěcźe minyłej, so žym swoje serbske studije sapoczął; hdyž dźenża wrócźo hladam, dyrbju so sam prascheć, kak je to wschitko tak dźiwnje pschijschło, kak je to możno było?! To pak wźm: Bóh lubi Knjes je mje sam k tomu powołał. Ja sam nicźo cźinił njejsym, chiba mały dźěl swojeje swiateje pschitkuschnoscźe, a kajše słoże, kajšu spokojnosć a radosć žym w tom namakał a kóždy dźeń namakam, — niech druzy praja, schtoż so jim lubi, — sa zyły žwět a jeho krasnosć ta njedam.

Ssym na kónzu swojeje małeje rosprawki; kaž je so stało, tak žym powědał. S jenym słowcźkom pak cźu pischcźe na tutym mjescźe swojemu wyšokoscźenemu, nutrnje lubowannemu rosmuczowarjej w lubej rjanej serbscźinje wutrobny horzy dźak wupraiicź. Cźesći a chwalba pak temu, tiž w słabym mózgu je! Cźesći Bohu Knjesej dajcze! —

Jan Wałtar.

19 dnjow w jamje.

Sześćetna Juna Robles na rukomaj swojeho dźěda. Złóstnicy, kotříž chcychu sebi wukupny pjenjez wuždać, tutu holcku w Tuesonje w Kalifórniskej rubichu a 19 dnjow dołho w podzeńskej jamje jatu dźeržachu. Jako rubjeżniccy strach dostachu, zo mohła so khowanka wuslědźić, woni z listom přebywaniščo dźěsća přeradźichu. Na to holcku dospolnje zanjerodźenu namakachu, wona pak so při lubosćiwym wothladanju swojeju staršeju a dźěda a wowki bórzy zaso zhraba.

Riekowska knježna přećiwo Japanskej wo'u'e

K radostnemu pschełwapjenju khinskich wojowarjow wo žwobodu je so wona nadobo sajšo pokasała: Jan-Zai-Fau, khinska Jeanne d'Arc. „Swjata knjezna" je wopisjet na cźoło tamnych khinskich wojatow stupiła, kotříž z Japanzami wo Mandźchuko wojuja. S wulkej hidu pschećiwo japanskim nawalnikam napjelnjena, namotwia wona khinske wobydlerstwo, so by so wobaralo. A khinscy dobrowólni maju k rjekowskej knježnje wultu dowěru.

Psched tsjomi létami hišćeze běsche Yao-Zai-Fau njesnata studenka, kotraž jenoż z małej wutrobu na žwojej khinskej dominje wišaschе. Hdyž posdźišcho wójna mjes Khinskej a Japanskej wudyri, wona bjes dołheho responominanja do wójska wótcźinu sakitowacych sastupi. Pod wichelakimi khinskimi generalami z wotměnjanym žobom wojowaschе. Wójnske riemjeslo je lohko wot ruki dźěsche. Sa zunje nathilnoscźe po dacźu žaneho žrosumjenja njemějeschе. Wocźuja žwědkojo powěchu, kak je tuta holza je žamźnej ruku w krwawnej bitwje sa žobu pjecź Japanzow ličźonowała. S mocu a wutrajnoscźu muża žurowe napinanja dołheje wójny snjese.

Skónczinje — też tu je wésta podobnosć z wopisanym kłamneje Orleanskeje knježny — khinska Jeanne d'Arc do japanskeho sajeca pschińdźe. Khinske powěcźe wo jeje wošudźe w jatbje njejsu wšak pschesiene. Chcedźa

Korla Gustav Wowčerk,

zasłużbny a płódny prócowar na polu serbskeje hudźby.

Stóž so njezabéra wosebje ze studijom wuwića a wosebitosce serbskeje hudźby, wě a słyši husto jara mało wo prócowanju a wo wosebitości wšelakich našich serbskich hudźbnikow a składbnikow. Kocora a Krawca znaje kóždy serbski spěwar, haj samo kóždе serbske dźěćo! Je to bjez dźiwa, je dźe genialny duch tuteju dwoju wumělcow serbskej hudźbje spožcźił hakle swój woprawdźity serbski raz, serbskej wumělskej hudźbje pak docyła hakle žiwjenje. Tohodla je z tutymaj mjenomaj woprawdźe też zwjazane serbske hudźbne žiwjenje. Sylna sweca mjeta cźim sylniši scéni! Tak je to też w našim hudźbnym žiwjenju. Powšitkownje widźimy w serbskej hudźbje jenoż našeju „hobrow" hudźby a zabudźenuy na někotru ponižnu kwětku, kotraž w scénu přewulkeho swětła so njecha zwěrić prawje do zjawnosće! Za wuwiće čerstweho hudźbneho narodneho žiwjenja pak je nuzne, zo wužije kóžda wobdarjena móc prawje swój wot Boha přinarodźeny talent! Kóždy ma kopać ze swojej motyku! Jenoż tón móże před swojej samsnej kritiku wobstać, kiž wužije dospolnje a dokónčnje swój talent we słužbje naroda! Kóžda, też najsnadniša móc ma swój wosebity wuznam za narod. Tohodla pak ma so też kóžda móc wosebje wužicź!

Znaju pilnelo a jara wobdarjenecho hudźbnika, kotrehož šěršu serbsku zjawnosć lódma jeho pře jara wulkeje ponižnosce dla znaje, a tola je hižo přez 70 lět stary a dźěła hižo wo wšej čišinje lětdźesatki na polu serbskeje hudźby. Je to Korla Gustav Wowčerk, ponižny, přećelny, čichi a dobroćiwy ryzy serbski człowjek. Zajimawa kaž jeho žiwjenje, je też jeho rjana melodiozna ryzy hudźba, kotruž chcemy dale deleka kharakterizować. Z jeho žiwjenja jenoż něchowace podawki:

Korla Gustav Wowčerk narodźi so w małej serbskej wjescy, w Janecach pola Hodźija 26. aug. 1863. Slawny serbski wótčinc farař Imiš je jeho křćił a konfirměrował. Swoje 8 lět je wukhodźił do tehdom (1870—77) hišće serbskeje šule w Bolborcach pod zatym wučerjom Janom Kubicu, kiž bě pozdźišo z kantorom w Hornim Wujezdźe. Hižo w šuli měješe mały Wowčerk wulki zajim za spěw, kiž wučeř na huslach wučeše. Wjele luboznišo hač spěw samón klinčachu jemu cunje zynki huslow. Mócne akkordy piščelow, kiž w Hodźijskej cyrkwi zasłyša, běchu hólcecej njesměrna radosć a wokřewjenje. Bjez dźiwa, zo je potom sam doma spytał, sebi wšelakore jednore hudźbne nastroje twarić. Samo „wunamaka" jednory zasady akkustiki, hdyž sebi štyrćki přez wšelakore spinanje wšelako hłosowaše. Hdyž bě 10 lět, dosta wot lubeju staršeju mału harmoniku, do kotrejež móżeše sam z radosću duć. To bě njesměrne wjesele! Nětko bě jemu skerje móżno, swoju hudźbnu wustojnosć dopokazać, haj samo Rumpodichej dyrbješe zahrać — a jcho tak přeswědći, zo dosta k hodam rjanu wulku cahacu harmoniku. Nětko je mały Wowčerk studował wot ranja zahe hač do wječora pozdźe a mały Gustav dyrbješe wjesnym holcam a hólcam k rejcy zapiskać. Samo wjesnym holcam na přazy hraješe njesprócniwje serbske „kuski" a „štućki". Je to woprawdźe krasny započatk za ludoweho hudźbnika!

Wukhodźiwši šulu přinđźe Wowčerk do Budyšina do Smolerjee knihićišćerinje do wučby, a to k slawnemu serbskemu wótčincej Janej Arnoštej Smolerjej. Pola njeho je Wowčerk přenju wučbu wo notach dostał! Potajkim měješe slawneho hromadźerja serbskich narodnych pěsničkow za swojeho prěnjeho hudźbneho wučerja. Tu w Budyšinje započa Wowčerk też ze klavěrnymi studijemi. Hdyž bě z wučbu we swojim powołanju jako knihićišćer hotowy, cheyše sebi swět też dale Budyšina wobhladać a dźiwo do swěta. Hdyž bě po pollětnej bjezdźěłosći zaso domoj přišoł, dosta připadnje w tehdom hišće serbskich Wojerecach dźěło. Bórzy tu założi z někotrymi zahoritymi Serbami, z Jurjom Valtinom a Aug. Lapstichom „Serbske burske towarstwo". Wowčerk tu nětko wšelake serbske spěwy wučeše a je při přenim towarstwowym swjedźenju dwojohłósnje z njeboh Lapstichom spěwał a dźiwadło hrał.

Bórzy so zaso z Wojerec poda do cuzby. Přeco so autodidaktiscy w hudźbje a spěwje dale rozwućowaše, doniž móżeše w lěce 1890 w městačku Köthenje w Anhaltskej swój prěni mužski khór, z mjenom „Hoffnung" założić. Je jón z dobrym wuspěchom nawjedował wjele lět. 1898 přesydli so Wowčerk do Halle nad Sólawu. Tu měješe nětko wězo wjele składnosće, so w hudźbje dale wudospołnić, też z wopytom wulkich symfoniskich koncertow. A bórzy zaso nawjedowaše dwaj mužskaj khóraj a jedyn wubjerny solokwartett „Gebrüder Seydewitz".

Dołhe lěta swojeho žiwjenja je tak Wowčerk we cuzbje přebywał. Tola žadosć za lubowanej domiznu čehnješe jeho ze wšěmi mocami zaso wróćo do serbskeje Łužicy. Tak so w lěce 1920 do Budyšina přesydli. Tu čakaše na ujeho hižo dźěło. Hnydom přewza hudźbne wjednistwo „Nadźije", kotrež je na wšě 12 lět w rukomaj měł. Też w serbskim spěwnym zwjazku je lěto dołho aktivnje sobudźěłał. Zastawaše z wosebitej wustojnosću ważne zastojnstwo pokładnika a knihownika. Tu w Budyšinje dosta nětko Wowčerk woprawdźe žiwe zwiski z wjednikami serbsk. hudźbneho žiwjenja, tak z Bjarn. Krawcoem a Jurjom Słodeńkom a wšelakimi druhimi prócowarjemi. Z hudźbnym direktorom Krawcom je so w tutych létach jara husto zetkował a so z nim spřećelił. Mištr Krawc sam bě, kotryž jeho stajnje ke komposiciji ponjonowaše a do krutcheho dźěła zapřahowaše. Wjele hódnych a ważnych pokiwow a podpjerow w kompo-

wšo wěz tak pschedstajecź, jako by khinska rjekowna knjeźna w tutym cźasu mócharjej nadcźłowjeske mozy roswiwała. Dokelź ju Japanzy spionaže winowachu, ji hórki wozud hrožesche. Ale hdyž franzowska Jeanne d'Arc struchły tónz w jatbje namaka, so khinskej Jeanne d'Arc poradźi, ł jastwa so wuswobodźicź. Wona japanskich strażnikow pschelesczjiwschi na tole waschnje putam jatby wucziekny.

Nětko je Pao-Jai-Tau potajkim sako mjes khinskim wójnskim ludom pokasała a jeje khinizy krajenju ju je saharjenjom postrowichu. Nawrót knjeźny je nowu wjeselosć na wojowanju do rjadow Khinjanow pschinjeschł. Mnohy w jeje nawrócze bójschte znamjo a pokaiku na to widźa, so so khinski lud tola hischcze japanskich nawalnikow dowohara. Wschá sbitosć je so ł wokomikom pominyła, hdyž shonichu, so khinska Jeanne d'Arc sama w lehwje pschebywa a sa swobodu Khinskeje wojuje. Njeliczomne legendy so hižo wokoło jeje bławy pletu. Je cźežko rjec, schto je wérno a schto wunyslene. Ale so tuta smužita knjeźna znjemoj ludej sbožo pschipowéda, wo tym su wschitzy Khinjenjo krucze pschejswědczeni. ja.

Sport

Cyły sportski swět zhladuje z wulkim zajimom a wótpnosću na Italsku, hdźež so lětuse kopańcy wo swětowe mistrstwo wotměwaju. Zańdźenu njedźelu 27. meje započachu so boje mjez šesnaćemi krajemi. Před tym wšješe so najprjedy Mexiko přeciwo Zjednoćenym statam, USA, bić wo mistrstwo-możnotu swojeje župy do zastupa k doskónčnym bojam. We Romje přěhra Mexiko nješto dnjow před započatkom wulkich wubědźowanjow přeciwo USA z 2 : 4. — USA dosta tak Italsku za přeciwnika. Kopańcy zwěsćichu tute wunoški:

w Bologni: **Swedska** přeciwo Argentinskej 3 : 2 (1:1)
w Florenu: **Němska** přeciwo Belgiskej 5 : 2 (1:2)
w Genua: **Spaniska** přeciwo Brazilskej 3 : 1 (3:0)
w Milanje: **Swica** přeciwo Hollandskej 3 : 2 (1:2)
w Neaplu: **Madzarska** přeciwo Egiptowskej 4 : 2 (2:2)
w Romje: **Italska** přeciwo USA 7 : 1 (3:0)
w Triesce: **Česka** přeciwo Rumunskej 2 : 1 (0:1)
w Turinje: **Awstriska** přeć. Francowskej* 3 : 2 (1:1)

* Tuta hra dyrbješe so podlěšić, dokelž na kónceu měještaj wobaj peciwnikaj jenak wjele wrotow.

Ke kopańcy mjez Němskej a Belgiskej bě so jenož mało přihladowarjow zešło — jene nowiny píšu, zo je tam 3000 było, druhe zo su snadne wokoło 8000 přihladowali. Hra steješe při połčasu 2 : 1 za belgiskich kopanjow — po přestawcy pak so łopjeńko trochu zwjerća. Němcy dobrychu skónčuje z 5 : 2. Sudnik bě Italčan Mattica. Nastup Němcow bě tutón:

Kreß
Haringer Schwariz
Janes Szepan Cielinski
Lehner Hohmann Conen Siffling Kobierski

Za Němcow třěličhu dobyćerske wrota: Kobierski 1, Siffling 1, Conen 3. Z Němcow najlepši běchu Hohmann, Kobierski, Conen, Kreß. Za Belgisku třěli wobej wrota Voorhoof, nimo skitarja Joacima najlepši belgiski kopař.

Za štwórtk 31. meje je druhe kolo za boje postajene. Kopné budźeja dobyćerjo njedźelskich kopańcow w Bolognji: Madźarska — Awstriska,
w Mlanje: Němska — Swedska,
w Neaplu: Italska — Spaniska,
w Turinje: Česka — Swica.
W Stockholmje dobuchu w zańdźenym tydźenju **Swedojo** nad **Polakami** w kopanju z 4 : 22.

Hospodarski rozhlad

Wutoru 29. meje 1934.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,505	100 pólsk. złotych	47,25
1 jendźelski punt	12,13	100 českosk. krónow	10,43
100 šwajc. frankow	81,32	100 franc. frankow	16,50

Barlinska bursa měješe wčera pomérnje pschecźelne wiki. Wojjewjenje wo transferow. jednanjach je dobry facźischcź sawoštajiło. Kursy akzijow běchu pak thětro njestajne. Wiki rentowych liščinow njeběchu doscź jenotlive.

Barlinske žitne wulkowiki pichi spocźatku tydźenja jenoź pomału žiwjenja nabychu. Pschenicźny běsche doscź na pschedań, rožki pak mjenje. Sa pschihodne dny so wocźakuje, so budźe so mała lepje pschedawacź. Mowja njeběsche wjele na wikach a wón wobthowa swoje dobre witi. Jecźmjeń mějeschе sašo měrne ale stajne wiki.

Wčera płacźeschе w Barlinje zentnar
pschenicy: 9,40—9,65 hr., — rožki: 7,85—8,10 hr., — jecźmjenja, nal.: 7,85—9,10 hr., — wowsa: 8,10 hacź 8,80 hriwnow.

Skótne wiki w Saksku so přepołoža

Sapoczejo ſ pónd̄elu 4. junija 1934 wotměja so na wschitkich šalkich wikach rěsneho skotu pónd̄elnische a ſchtwórttowne witi.

Cźaszy pschiwoza skotu rjaduja so takle: Sa pónd̄elnische witi su ſobotnischi sawěranski cźaſ ſa pschiwos ſe kraja a ſkónczenje pschekładzenja na želeſnizy jenat we lěcźu (wot 1. hapreje hacź do 30. septembra) na 21 hodź., w symje (wot 1. oktobra hacź do 31. měrca) na 20 hodź. postajiło.

Sa schtwórttowne witi so ſamsne sawěranske cźaſy sa dźěławy dźeń psched ſchtwórttkom, w lěcźu na 19 hodź., w symje na 18 hodź., postajichu.

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg
Płacźizny po złotej hriwnje.

	28 5.	26. 5.		28 5.	26. 5
Pšeńca	—	—	bunv	8,10-8,90	8,10-8,90
rožka	—	—	woka	7,00-7,50	7,00-7,50
jecźmjeń, nal.	157-162	157-162	módre lupiny	5,85-6,40	5,85-6,25
jecźmjeń	—	—	žołte lupiny	7,90-8,60	7,90-8,50
wows	162-176	162-176	zeradella	7,75-8,75	7,75-8,75
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńč. muka	27,00	27,00	lany wosušk	5,80	5,70
ržana muka	23,25	23,25	such. truhanč.	5,25	5,25
pš. wotruby	11,75	11,75	běrnj. kruški	7,00	7,00
ržane „	11,25	11,25	syno, 50 kg		
rapa	—	—	ržana sloma		
hróch, Viktor.	20,0-22,0	20,0-22,0	pšenč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluski	8,00-8,25	8,00-8,25	ječna „		

Płacźizna za pšenicy za wupłodźerja 183 191 195
Płacźizna za rožku za wupłodźerja 157 160 162

Zamołwity za spisańcki wobsah: A. Dučman, za nawěstki dr. J. Cyž, wobaj w Budyšinje. D. A. IV. 1934: 2385.

Wujězdźowanja na Avus w Barlinje
njedźelu 27. meje 1934.

Dźensa so ludźo woprawdźe waleja won k wulkotnemu wujězdźowaniješ Avus, snano wokoło 200 000. Mjez nimi wjele wosobow z knjeźerstwa, na př. městokancler z Papen. Też druzy prěni mužojo přińdźechu: v. Tschammer und Osten, dr. Todt, wjednik

Atlantiski ozean pschelećejaoj.

Franzowjaj lětarjej je šwětowym rekordom Maurice Rajji a Pawoł Codos (prawy), kotrajj so 27. meje rano ł Parižskeho lětanischcza Le Bourget na lećenje pschez Atlantiski ozean do Kalifornijeje do powětra puschczischtaj. Wonaj zebi 7800 litrow benzina ſobuwsatchtaj, kiž dyrbjeschče jimaj dośahacź, ſwój šwětowy rekord w dołhim lećenju wot 9150 km na wjacy hacź 10 000 km połepschicź. To pak so jimaj njeporadźi, dokelž dyrbjeschtaj so dla wobschkodźenja na motorje w Newyorku na jenju puschczicź. Jimaj nětko je 4000 filometrow pohrachuje ł bospěcźu sa- měra.

a inspektěr twara dróhow. — Wšitko słucha a hlada, hlada, so huza — a njemóže dochacź, a dostanje k powěsć, zo so wóz znateje firmy Mercedes-Benz při wujězdźowanju njewobdźěli. Nješto wokoło motora njeběše w porjadku a tak so krasnych wuhladow na dobyće wzdachu. Započina so wujězdźowanje małych awtow (hač do 1,5 litrow) na 10 kolow (196,561 km). 16 wozow je widźeć, započnu wuć a dźěłać — a kaž djabliske byki wujědu: na čole šwity Francowza Veyron (pozdźiši dobyćer) w awće z firmy Bugatti, za nim Němc Burggaller (też Bugatti) a jako třeći Čech Sojka, kotryž pak po snano 110 km zasta — mješe njezbožo, na motorje je nješto skóncowane. Najlepši čas: Veyron (182,7 km za hodźinu). — Potom start 11 wulkich automobilow sćěhuje. Wotjězd so trochu wotstorči, dokelž so khětro započnje dešćować, při dešću pak tola wšitcy skónčnje wuleća na jězbu přez 15 kolow (294,426 km.) Hans zo Stuck hnydom na předk wujědźe a z imposantnej spěšnosću wosta přez 10 kolow (196 km) prěni — daloko před wšěmi druhimi. Tola tu so nješto sta! Stuck započina w reparaturje kola změnić a maličkosće wuporjedźeć. Francowza Moll za wozom italskeje firmy Alfa-Romeo jeho přeścěhnje a potom też prěni dojdźe cyl, dokelž dyrbješe Stuck po 12. kole so někajkeho defekta dla jězdźenja wzdać. Najlepši čas: Stuck (210,3 km za hodźinu. Dobyćer Guy Moll přejźe tute 294,4 km za 1:26,03 hodźin, druhi Varzi połdra minuty wjacy, třeći Němc Momberger 18 sekundow wjacy kaž Varzy

Radio

Sseredu 30. meje ſtyſchimy.

Königswusterhausen. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 10.10 němska ludowa hudźba. 12.10 tacźele 13 pschipołdnischi konzert. 20.30 orchesterski konzert 23 rejwanska hudźba.

Lipsk. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 5.55 ſa burow. 15 konzertna hodźina. 18.20 konzert W. Linča.

Hišcźe wažne i dnjowehe programmy. Barlin: 16.20 dźenſnischa wuherska hudźba. 20.30 rejwanska hudźba. Wróćtwaj: 19 rejwanska hudźba. 20.30 burs. ſtyſchi. Köln: 19 wječorny konzert. Stuttgart: 20.30 operetowy konzert. Win: 19.25 wojeſći konzert. Warſchawa: 20.40 opera „Turandot" wot Pucini. Praha: 16 ſlowjanska hudźba. Budapeſt: 21.30 ſ operettow.

Přilopk

* **Spopjelenje cźełow pschiběra.** Nowy němski ſakoń wo palenju cźełow je wuſchoł. S nim ſo palenje cźełow runja pohrjebanju cźełow ſtaji. W lěcźe 1913 bě we Němſej 40 palerniow cźełow. Mjes tym je ſo jich licźba na 110 powješchiła. W lěcźe 1913 je ſo 10 174 cźełow ſpaliło, w lěcźe 1933 pak hižo 64 392.

* **(Licźenje ſwini a žitnych ſahonow.)** 4. junija budźa ſo w ſyrej Němſej ſwinje a wobhladaniu niepodcźišnje domjace rěsanje proſatow licźicź. S tym ſo też wocźełenišce termije ſapiſchu. Tak dyrbja ſo podobni wo njeſtajnoſći w dawanju mloka a wo roſdźělenju porodow cźelatow dostacź. Sdobom ſo wulkoſcź žitnych ſahonow ſapiſche. Do toho ſłuſcheja ſahony rožki, pschenicy a jecźmjenja naſymiſkeho a naletnjeho wuſywa.

* **99letna pschecźaka ſwoju 75letnu dźowku.** We Leiſnigu je wobydlerka Emilia Neumeiſterowa, kotraj w 100. lěcźe žiwjenja ſteji, ſwoju 75letnu dźowku ſe ſmjerću ſhubiła. Dźowka běſche ſa ſamotnu macźerku ſwérnu wothladała a ſepjera.

* **Sašo njeſbože w belgiſkich podkopach.** W podkopach kamjentneho wuhla pola Péromes pschi ſapadnjenju ſchtyrjo hórnjay žiwjenje ſhubichu. Nadrobnoſcźe wo pschicźinach kataſtrofy hiſchcźe njeje ſnate.

Sportowe wuslědki.

Nohejbal. Wčera wječor wotměchu so w Budyšinje dwaj nohejbalowaj boja. Prěni mjez Budyšinom a Wotrowom skónči so z 2:0 (15:11, 15:13) za Budyšin. Druhi mjez Budyšinom a Hórkami skónči so z 2:0 (15:13, 15:13) za Budyšin.

Wuběrk Budyšina. Wuběrk Budyšina wotměwaše wčera wječor swój prěni trening. Wobsadźichu: Hrjehor — Hrjehor, Hrjehor, Hrjehor, Hrjehor, Hrjehor, Hrjehor, Hrjehor, Hrjehor, Hrjehor, Hrjehor, Hrjehor

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1.51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćenčarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskeje žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přeciwo scěhwkam čělneho znjezboženja z 1000 hr. – hdyž wumrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezboženje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezboženja dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowědźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumjenjenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 123 — Budyšin — Sriedu 30. meie 1934 — Bautzen — Lětnik 93

Drježdźany hołdowachu Adolfej Hitlerej

Wutorn pschitomnosćej wjednika Drježdźanske wobydlerstwo sašo dospołnje wobknjeješche. Dopołdnja hižom bu mnohim žedźenje dopjelni, so móžachu wjednika wohladacź. Woseb̆je nusne mějachu schnjese dźeći, kiž běchu bu psched hotelom sešche, hdyž wjednik bydleše. Jako wjednik je swojim pschewodom z hotela stupi, dźeći sawjery podleščachu a se zbytkami k njemu khwatachu.

Pschipołdnju wopyta wjednik se swojim stabom Drježdźanšku radnizu. Wyschschi měšćanosta Zörner jeho powita. Też tu jemu lud pschiwyjkasche. Kanzler wopyta z pschewodom fakst. bohata Muschmanna wustajenizu fotjasta za wothladanje wojeriskich rowow, kotraž je bu w radnizy sarjadowala. Wó jitwje wyschschicheho měšćanosty bu wjednik do stoleje knihi nětta Drježdźan sapiša. Jako na balkon stupi, znowa wyik luda zjesche.

Krótko po 1 hodź. sapoča bu pokhod nimo wjednika na Adolfa Hitlerstim naměsće. Jena standarta po druhej khodźeše w jenajkej efaktiwnosći nimo wjednika. Nimokhód bdźeše za kóždeho nashonjenje khłuboko zaćišćicheca.

Po nimokhodźe bu wjednikej w hotelu Bellevue jenitki sakizy SA-wjednizy pschedstajichu. Popołdnju wokoło 3 hodź. poda bu wjednik z němsk. ministromaj dr. Goebbelsom a Rustom k ministerstwu presidentej z Killingerej na wobjed. Wokoło ½6 hodź. wopyta wjednik se swojim stabom Zwinger a wobrazowu galeriju.

S pschiležnosću tydženja němskeho dźiwadła w Drježdźanach dosta wjednik wot ministerskeho presidenta z Killingera w mjenje sakiskeho kluba 45 cm dołu z Miśnjanskeho porzlina.

Pschi swojim pschebywanju w Drježdźanach je wjednik wschitkich sakiskich ministrow pschijał a žebi wot kóždeho wo jeho dźele rosprawjecz dał. Wječor wopyta wjednik we dźiwadle sa ezinohry Ibsenowy kruch „Peer Gynt".

Zakaz privatnych rjadow

Němske znutkowne ministerstwo je nětko k sakonjej wo rjadach z 15. meje t. l. hamtske wusahnjenje wojerstwo. We wosjewjenju bu wusdźěhuje, so ma bu snjewužiću rjadow w powójnskich létach nětko mjesa stajicź. Njepocźinik spožćowanja a noschenja privatnych rjadow je po wosjewjenju w dźěu czasa tak pschibéralo, so bu w sjawnosći z poknym prawom na to skorźi, dokelž bu se spožćowanjom tajkich rjadow husto wotpohlad wikowarskeje sahžuby thowa. So bychu bu też czi trjechili, kiž z rjadowego njepocźinka sahžujicź spytaju, je bu hižom dźełanje tajkich rjadow pod khłostanje stajiło.

We wujahnjenju bu hišće wusdźěhuje, so žebi tón, kiž z njeprawom prawy rjad noży abo žebi z njeprawom cźestny abo powołanski titul pschižiwoji, runje tak kh'ostanje sahžuži, kaž tón, kiž bu z privatnym rjadom pyschi. Sakoń pak bu njepocźahuje na znamjeschka, kiž bu po wasnjun jich noschenja, znadź jako jehła abo na bancze abo wokoło schije, njemóża z rjadanni pschemjenicź. Tu słuscheja znamjeschka, znamjeschka słětow, znamjeschka tśělzow atd.

Wołóženje za pućowanja do Juhosłowjanskeje

W swisku z němsko-juhosłowjanskim wikowanskim sréczenjom stej bu němske a juhosłowjanske knježerstwo też wo wołóžnju puczowanja do wobeju krajow dojednałej. Na to je němska měnitosć sa devisowe hospodarstwo z płaczowosću wot 1. junija 1934 postajiła, so žnjedźa wobohy, kiž jenoż w Němsku bydla, bjes dowolnosće devisoweje měnitosće hač do hódnosće 500 hr. na wožobu a měsaz pśches mjezy zobrowsacź. Mimo tuthych pjenjes žnjedźa bu zwobodne žadźby sa puczowanja do wukraja a powschitkowne wołóženja wužiwacź.

Jednanja w Genfje

Prěnje jednanja w Genfje njeběchu pschihódne za Franzowsku. Wschelazy tudźo franzowskeho zwonkowneho ministra symnje spytowachu. To žamo Parižske nowiny njesamjelcza. Franzowske nowiny bu na jendźelskeho zwonkowneho ministra Simona a pschedbydu konferenzu za wotbrónjenje Hendersona słobja. Wone rasnje wotpokasuja posdace, jako by Franzowska žana winowata była na njeporadzenju konferenzy. Hendersonowe pondźelniske wosjewjenje je Franzowsow rosmjerjało, dokelž je wón prajił, so je Franzowska z notu 17. haprile zwoju politiku pschemeńiła. Franzowski zwonkowny minister Barthou je potom za trěbne měł, Hendersonej wotmołwicź, so by je-najkoseź franzowskeje politiki wot Brianda žem sakitowak. Franzowske nowiny też nochzedźa pschipósnacź, so je franzowske knježerstwo swoju frontu pschemeniło, runjeź bu pschi skladnosći franzowskeje noty se 17. haprile wusdźełnyli, so je Franzowska pod Barthouom wopraudźe nowy politikli pucź nastupiła.

Wutornjske rańske franzowske nowiny pokasuja wosebje na rosréczenje njes Barthouom a Simonom. Tuto je z khwalenci jara wótre było. Jendźelski zwonkowny minister je Barthoua na samolwjenje Franzowskeje dopomnił, kiž je swojim zadźerženjom na go bjerje. Barthou je Simonej wotmołwił, so chze jemu wotmołwicź, je-li tuto swoje słowo w sławnym posdźenju wospjetuje a chze jemu dopokazacź spytacź, so njeje Franzowska za njeporadzenje dotalnych rózowanjow samolwita, ale pjecza Němska. Franzowsojo w Genfje bu drje dopósnali, so maju cźejże stejiščicźo.

Wczera popołdnju ¼4 hodź. hłowny wubjerk konferenzy za wotbrónjenje swoje sthadźowanje wotewri. Henderson hnydom pschi spocźatku wosjewi, **so je cźaš pschischoł, hdyž dyrbi hłowny wubjerk rosćuhnicź, hacź chze dale dźełacź.** Jednanja wot oktobra hacź žem njesu wobcźežnosće wotstronike, a nětcźiske połoženje je kritiske. Henderson dopominaschе, so je konferenza wschelake ważne wěcy wobsamkła. Henderson naspomni wosjewjenje z 11. dezembra 1932 wo runym prawje za Němsku, jendźelski konwenziowy nacźisk, kiž bu 27. měrza 1933 jako zakład pschichodneho sréczenja pschija. 16. oktobra lońskeho léta je hłowny wubjerk nowe połoženje nadeschoł, dokelž je Němska swój wustup z konferenzy wosjewiła.

Dźiwajo na nětcźischi cźaš a pschichod žadasche Henderson, so ma bu praschenje narodneho bjesstracha rosrěšacź, kiž je zakład zyleho wotbrónjenskeho praschenja; napischemóbrónjenju w powětrju ma bu mjesa stajicź a zhotowjenje a wikowanje brónjow na bu pod mjesynarodnu kontrollu stajicź. Wschitko na tym zaleži, so bu powschitkowne dowěrjenje do mjesynarodneje akzije pschećiwo nadźěwej wutwori. Jenoż potom móże bu wot krajow wocźakacź, so do sniženja wobrónjenja zwola. Po Hendersonje rěcźeše połnomóznik Sjednoćenych statow Norman Davis. Jeho rěcź z wobsebje wulkej napjatosćeju wocźakachu. Amerićan dopominaschе, so bu wulke nadźije na wotbrónjenje khětro spadnyle. Dźensnišnji dźeń wěste mozy wo ponjenjschenju wobrónjenja wjazy njerěcźa, šedma hischcźe wo wobmjeśowanju. Njedźiwajo teho ma Norman Davis **wotbrónjenje za możne,** hdyž wschitke narody w prawym duchu žohnadźelaju. Amerikanski wotpósłanz pokasa dwaj puczej:

1. Sylne wobrónjenje a wojeršle swjaski. Ale tutón system je nětdy k wójnje dowjedł a njeńměł bu wospjetowacź.

2. Druhi pucź je, so bu sakitanske mozy sešylnja a bu nadběharšku mózy sešlabi, to z druhimi słowami rěka, so maju bu wuhladu na wulpešchnu nadběhowu wójnu wotstronicź, kaž k cźežka artillerija, tanki, płunowe bróńje, bombowe létadła. To by była wopraudźita pomoj za sahkowanje měra. Amerikanske knježerstwo je pschećiwdźeńcze, so bu **jenoż po tuthym puczu hodźi měr zwěsta sahkowacź.** Bohužel pak je Europa swjetscha hinak smyślena. Pokaczowanje po nětcźischim puczu dowjedźe k wobsitejnoscźam, kaž kóžde bu zwětowe wójnu mějachny. **Schtóž tutu politiku sastupuje, cźežke samolwjenje za pschichod na se wzmje.**

Preśiden Roosevelt je Davižej porucźił so wobsejichcźo a politiku Sjednoćenych statow takle wyswětlił:

Semy swólniwi kóždy praktiski pucź nastupacź, kiž k powschitkownemu wotbrónjenju wjedźe a tak powschitkownu měrej a postupej zwěta słuži. Semy też swólniwi zhromadnje z powschitkownej wotbrónjenskej konwenziju wo powschitkownym sréczenju njenadpada jednacź a z druhimi narodami wo wschitkich praschenjach réczej, kiž mohłe se sréczenjow wurosći, na kotrychž bu wobdźělimy. Sjednoćene staty pak nimaju wotpohlad, bu na politiskich jednanjach a twucźinjenjach europskich mozow wobdźělicź, a njepschitupja k zanemu doréczenju, kiž mohłe bu na to měricź, so bychu bu wobrónjene mozy k rjadowanju nékajkeho swadneho podawka trjebałe. Politika sjednoćenych statow dźěła za samér, bu swonka wójny dźerżejcź, ale na kóžde waschnje pomhacź, hdyž réka, wójnje sadźěwacź.

Rušti zwonkowny kommisar Litwinow zyła zwrešćenje konferenzy wusdźěhnyc. Wón khwalesche prjedawsche ruske prózowanje wo wotbrónjenje. Litwinow wutrjaji bu też wo runoprawnosći a rjadu, bu wjele na tym saleži, hacź bu tuta runoprawnosć měrnemu statej dawa abo statej, kiž programm dobywanja sastupuje. Skónčnje porěcza wón wo zwjetšich namjetach. Wón pokasa na system frěcźenjow mjes krajemi, po pschikładze Franzowskeje. Jako najwuznischi ruski namjet mjenowasche Litwinow pschemjenjenje konferenzy wo wotbrónjenju, bu stajneje porjadne bu sthadźowajeze konferenzy, kotraž dyrbjała se wschitkimi žrědkami sa sakhowanje měra dźełacź.

Dotal bu bu měrowe konferenzy stajnje po skónčenju wójnow wotmětwałe. Wón pak namjetnje, so by bu konferenza wutworiła, kiž ma wójny z jich sćežkami znjemóžnicź.

Italska posrědkuje w Saarskej należnosći

Nětdyschi president němskeje měrowje delegazije zwobodny knjes z Lerner, kiž je jako sastupjeř Saarskeho połnomóznika němskeho knježerstwa městokanzlera z Papena do Genfa pschijěł, rosréczowaschе bu wutoru dokkanje z pschedsydu wubjerka tśoch mužow za Saarske wothłosowanje baronom Aloisiom a jeho prěnim zobudźełacźerjom ministrom Biancheriom. Wutoru bu też zobustawy knježerstwowe kommisije za Saarsku z wobsedarjom finniskeho sastupjerja Ehrenrodta do Genfa pschijěłe.

Pod poćrědnistwom Italskeje je bu we wubjerku tśoch mužow wo Saarskim wothłosowanju jednało. Po prowincźenju, kotrež nětko dostachu, chzedźa Italcźenjo poćrědnistwo pschewzacź, bu namjet wobkrućił, matej bu franzowske a němske knježerstwo najprjedy wo nim wotprajicź.

Wunošk transferoweje konferency

Konferenza mjes sastupjerjemi wěricźelow dołhoa krótkotkhwilnego němskeho wukrajneho dołha a sastupjerjemi němskotkatneje banki je k sćežkowazemu wunoschku dóschła: Konferenza pschihłosuje wosjewjenju 31. januara 1934, so bu njepschešeze so by bu w krótkich pschestawkach wo transferowym praschenju jednało. Wona stej dźenża na stejišćicźu, **so pschi najwešnym położenju bu tuchwilu njemóże žanehu rjadowanja doporucźecź, kiž by za dłešchi cźaš płacziło.**

Sastupjerjo wěricźelow wobsamknychu, so bu pożeżoriki němskeho stata z jednanjow wusamknu. Po dokładnym pschepruhowanju nětcźischeho a pschichodneho němskeho bewisowego położenja, kiž bu po podatych liczbach němskotatneje banki sta, wotpósłanzy wěricźelow pschipósnawaju, so bu samokwicź hodźi, so bu Němskej wołóženja pschiswoła k

pschewinjenju jeje transferowych wobcežnoscjow. **Konferenza je jeneje mnjše w tym, so prašcenje zadołženja Němšeje we wukraju njeje prašcenje njemóžnosce płaženja dołžnika, ale so wobcežnosce jenož na transferje cežo.**

Konferenza pomjenowa wubjerk, kiž na nětcžisku kontrolu nad dewisowym hospodarstwom dołkadnje pschepruwowaca. Němskostatna banka konferenzy pschikubli, so dyze rosprawu tuteho wubjerka swórliwje pschijeca. Dopómnjewaja, so je najskerše za nětcžiskich wotomit k namakanju wupuca, so by Němska zwjazim wěricelam politicznje pschedpotołžila. Na to je němskostatna banka jeje wotpokazowała namjet pschedpokužiła, kiž so na dań wot 1. julija 1934 hacž do 30. junija 1935 pocžahuje:

W prenim dypku so wobežbje wusdžehnje, so němske kuježerstwo sa płaženje danje a wotplaczowanje kapitala ruknje. Wo nadrobnosciach, kak ma so płaczenje danje techniski pschewjesec, budže so hischcze jednacz.

W druhim dypku němskostatna banka pschilubja, so budže so prózowacz, so by swoje dewisowe połoženje tak połepschiła, so by so z hotowymi pjenjesami płaczicz mohło.

W tsecim dypku rěcž so we wosebitych naprawach, z kotrymiž so wěricelskim krajam rukuje, so so dań pramje płaczi. Hischcze někotre dypki tjaduja wosebje technniske naprawy pschi pschewjedzenju transfera.

Na wosfewjenje němskostatneje banki wschelake delegazije wotmolwichu. Jendzelska, francowska a schwedska delegazija so jwólniwe tuto politicznje dopomnjesce pod wumnjenjom, so

so zadanja jich knjezerstwow najtupajo němskostatne połoženki spokoja a

hdyž so plan sa jedyn kraj tak pschewjedze, so by stacjanam tuteho kraja psched tłaczanjemi druhich krajow lepschimy politicznje, hebi wotpósłanizy wěricelowe tutych druhich krajow sa swoje pjenjez z swoje knjezerstwa swobodnu rutu wobkhowaju.

Schwajzarska delegazija namjetej němskostatneje banki njepschichłosowasche, dokelž po jeje wuprajenju plan na wobežite połoženje Schwajzarskeje njedžiwa. Tež hollandska delegazija namjet wotpokasa. Amerikanzy wotpósłanizy so na konferenzy jenož na zakładze wobdźelli, po kotrymž dyrbi so konferenza swolaca, to rěka, so so jedyn kraj na schodu druheho wusmantjenicz njesmje.

Strajkowe njemeěry w San Francisku

Wobsadzeni wjeczor je w pschistawje San Franzjska k cjeżkim nahladnoszam dóschło. S pschicžinu bésche wumoschowanych, so su dżelacžerjo łodżewarjenjow **politicznje** ke strajkowanju strajka wotpokasali. Strajkowazy wotmětcu delegatow z potorhnychu policijta na konju, jako by jim na puzu stali. Se wschěch dżelow mésta so policija k cjeżkim pschecziwo demonstrantam póża. Pschi frażenjach je so pjecza wjele ludzi ranilo.

Krótke politiske powěsće

— Němski president z Hindenburg je wukonu dopołdnja **němskeho** wosebiteho poruczenja za prašcenje wotbrónjenja z Ribbentropa pschijał. Potajlim njeje powěcź wukrajnych nowin wěrna, so je so Ribbentrop do Genfa podał.

— **Sa wosebiteho polnomócnika k pruhowanju hórschenjow pschecziwo pschiskuschnikam NS-swjatska němskich fronticich wojowarjow (Stahlhelma) je swjatkowy wjednik (němski dżełowy minister Seldte) generalneho majora na wuzk. Teschnera pomjenowal.**

— S Moskwy so powź, so ma so w Krecni židowska republika załožicz. Tam maju wschitcy Židja Rusicze bydlicz.

Ze Serbow

W Budyschinje, 30. meje 1934.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 745, hygrometer 0, thermometer wo dnjo +13. Dżensa rano we 8 hodź barometer 749, hygrometer —2, thermometer w nozy +5. — Wyschina z krótkowjeczorneje Europy so k ranju hiba. Dokelž z njej wjazy žłonza pschidże, so powětr zaso trochu ześopli. Kaž so ša, so nasche wjedro pomalu pschetworja. Symne dny drje su nětko nimo. Połnóznu Europu pschikrywaju nižiny a njedowoleja symnym wětram z Lodowemo morja wjazy k nam ducź. Wětr so nětko k dołhemu ranju wobrocži. To njewosnamjenja nahle sczopleńe. Tola pak njebudże wjazu pomrócžene njebjo, so budże žłonzo semju hrócź móz. — Jutsje schtwórtk žłonczko 3.52 hodź. schadża a so 8.03 hodźin khowa. Mjezacźk schadża jutsje wjeczor 11.11 hodźin a khowa so rano 5.50 hodźin.

— **Wuhlady na wjedro sa jutsischi schtwórtk: Rjane a spodobne wjedro.**

*

Božeho Cěła

W najrjeńschim czasu žwjeczi zyrkej też najrjeńschi žwjedżeń. Kóczuja sa'ożenja Najžwjeczischeho Sakramenta dnje by Seleny schwórtk był, ale tutón dżeń bésche za Sbóžnika tak martrowy polny, so z duschownej bolosczu na njón spomnamy. Zyrkej je žwjedżeń Najžwjeczischeho sakramenta pschenjesła do žwjatkowneje doby, so by połne było nasche wjeselc.

Sbójedżeń je to nad žwjedżenjom. Tuž też wozakuje pyschena kaž njewjesta wosadna zyrkej a zyrkwinska wjeź a město žwojeho Sbóžnika. Kak rjenje žwonja swony, smahuja so khorhowje, hdyž z wokhadom dże wosada k wołtarkam. Kaž na morju žomy du njepschehladne žyty pobožneho ludu katolskeho wěrywuisnarza za Božim Sóynom. Druzki róże sczelu. Wicho běli so z płaczicžkami. Wóczko a wutroba so radujetej nad wulkej luboscžu, kiž je Sbóžnik ludej wopokasał z postajenjom Najžwjeczischeho sakramenta. Nam kschescźanam je Bóh wopomnik žiwotich dżiwow zaiwotjajt w Najžwjeczischim Sakramenje. Wésjo je wscho spodżiwne, schtož wukhadża z Božeju rukow, kózde žiwmjeschko, kózde stworjenjeczko, Nichtó je njebosłóda. We kóżdym žłutku Božim teži njedobżédne potajnitwo. Ale najwjetschi z nich, dżiw wschěch dżiwow Božich je Najžwjeczischi Sakrament wotkarja. Kajke drobne, njenahladne, pokorne je žiwjate wobłatko — a tola je wulkotnischi žłutk Boži, dyžli njebjo je wschěmi žwojimi hwězdami.

Sbóžnik je tež po martrarskej žmjerczi mjes nami wostał je sastajenjom Najžwjeczischeho sakramenta: „Schtóž moje cźeło je a pije moju krej, smje wěcźne žiwjenje!

Tale luboscź Boża, kajkaž ju nam w Najžwjeczischej Sciwjatoscźi jewi, je žórło nascheje radosce na Boże Cźeło!

Niczo cźłowjeka tak njewołosłoża kaž luboscź. Pschecžo dżesce na starschimaj wiża, . . . pschecžo jomu žuchi thlěb doma łepje žłodźi, hacž w zubje tykaiż . . .? Luboscź starscheju wscho postocża! A w Najžwjeczischim potajnitwje mamy zaiwdaiok Bożeje njewuprajneje luboscže k nam hrěschnikam!

Tak žwjeczimy dżeń Bożeho Cźeła w najhlubischej dźakownosczi a tónimy žwoje koleno psched Bożej dostojnosczu, wschehomozu a njedowuhlédżomnosczu!

*

— **Pschenajecje wischinjow.** Wuživanje wischinjow na statnych dróhach Budyskeho dróhowego a wodowego hamta budże žo **2. junija 1934 dop. w 10 hodźinach** w korczmje „Sahradnitskeje bursy" w **Budyschinje, 4. junija 1934 dop. w 11 hodźinach** w hoscženju „Stoteho ssłonza" **w Biskopizach a 31. meje 1934 dop. w 9 hodź.** w hoscženju „Města Drježdżan" **w Kamjenzu** na pschenajecje pschedawacź. Pschenajenjske strony su te žane kaž prjedy. Dalsche wukasuja wokrejżni dróhowi mischtrojo a dróhowi wothladarjo.

— **Pschi wežobowym automobilu,** kiž wczera popołdnju **wokoło 3** hodźin po Kaeublerjez dróhi do města jedżesche, so pschi wuwinjenju psched drjewowym wosom schrub leweho jadnjeho kola puschczi. Koło poczа so tocžacź a wós so wjerhasche. Kaczrunjez wós pschepschinje njezdżesche, njemóżesche wjednik zadżewacź, so auto do kromy leweho khódnika sajedże. Wós padże na khodnik. Ludżo njepschihladżichu do schkody. Wós so jenoż žnadny wobschkodzi.

— **K njeszczu dondże** też wczera wjeczor wokoło 7.47 hodźin na Tżelanskej dróhi. Kokojeżona do stejazeho wobthodneho auta z tajkim wotmachom sajdże, so padże a so na rukomaj a nohomaj zrani Mina na njeszczu je wona žama, wona je njekedżkliwje jéła.

— **Sudobnycze do wobthoda.** W nozu k 30. meji je so njesnaty skuczeŕ do wobthoda na Sukeln'cej haży dełbył. Wón je psches pinczne wokno do pinzu salesł, tam je někotre dżele rospacził a z jeneho dżela pschinjuz do wobthodneje městnoscże žebi wubił. K tomu je dyrbiel drjewjane schpundowanje wotbicź. K wobthodej wjedże z pinzy schkdi, kiž so wjazy njezwużiwa. Paduch je jenoż žnadny pjenjez kradnył. Schtó je tu někcho wobschkodżował, so prošu, io by to kriminalnemu wotdżelenju na hrodże Ortenburgu, telefon 2802, wosżewi.

*

Z posedżenja měšczanskeje rady

29. meje 1934.

Dar „Towarstwa pschecželow měšczanskeho muzeja". Rada z dżakom na wědomje bjerje, so je towarstwo pschecželow měšczanskeho muzeja „Alpsku krajinu" profesora Steppesa sa měšczanski muzej kupiło.

Płunowe instalazije. Rada dowuradži wo postajenjach wo dowolenju instalatérow k pschiprawjenju płunowych pschiprawow. S tutymi postajenjemi so wulke šhromadne dżeło mjes měšczanskej płunarnju a instalatérami dospéje.

Nowe tżelnischcźo. Dawk sa wužiwanje noweho tżelnischcza postaji so na 2,25 hr. pschi wulkim kalibrje a na 2 hr. pschi małym kalibrje na stejischcźo a tżelny cźas. K tomu żada so pschi wužiwanju pschi cźme najskerje hischcze žnadny pschiražacź sa wobšmětnjenje.

*

S **Bukeza.** Kaž Lubijske hamtske hejtmanstwo wosdewija, so dróha z Koporz do Pomorz dla wuporjadżenja hacž do 10. junija sawrěje. Jězdny wobkhad pokasuje so wo tutón cźas na Bukezu.

S **Lichanja.** Kaž z dżensnischeho nawěschcika widźimy, wuhotuje pschichodnu niedżelu 3. junija tudomne žerbske towarstwo „Serniczka" sašo po dothej tżiwili žerbskich žwjedżenj, kiž budże šobom 10letmy jubilej. Popołdnju w 3 hodźinach je žwjedżenjska ludowa šhromadżizna, na kotrejž pschehnoschcze pschedbydża „Domowinu", k. wuczeŕ Nejdo. Wjeczornu proaramm je tež jara bohaty a wotmenjaty. „Sa tóżdeho nješchto", rěka hesło. Spewne khóry so połnca, kaž tež sola sa sopran a tenor. Dżiwadkowa hra „Dżiwja Hilża" budże drje tež tu nješchto zyle wosebiteho a k tomu pschijamknje so małe żort: „Kwažne puczowanje". Tuž, lubi Sserbja a žerbske towarstwa, khwatajcże njedżelu do Lichanja. Dla programma a po tym reje sa mkodych a starych.

S **Hodżija.** Na wjeczornej stronje nascheje wsy, hdżež statna dróha na hórku wjedże, stej so dwaj wulkaj nakładnaj wo'aj jeneje Wrótżkawskeje firmy, kotrajž sa-

Tři léta w Ruskej

Originalna powěsć z Napoleonowych wójnow.

Spisał M. A. Kral.

Pschełožiła z „Łužicžana" 1866.

5] (Pokracžowanje.)

My postajichmy straże a spachmy pschi krócź sašo trochu cźpołlschko w hrodżach, a nasche žuche konje mózachu žo do žnjeze wole dobreho žyna nażracź. Na ranje šetupachmy žo do rjada a tu žo pokasa, so wjazy koni doszź njemějachmy, so bychmy mohli wschitke kanóny žobu wotwjesć. Dołho komdżicź pak žo też njesmědżachmy, pschetoż tu a tam pokasa žo brodaty kokat, haj małe stadleschko nam khětro bliško pschijécha, ale my trjebachmy jeno na kanóny pokasacź, běchu prjecź kaž wětr. Wjeźnemu knjesej šoalsche žo nasch wotthad najskerje trochu dołho tracź, tohodla poda nam tež nješchto rublow, kotrejž běsti tola žadali njeběchmy. My žo na to sašo na konje sešydachmy, so bychmy dale cźahnuli, ale tśi kanony dyrbjachmy tżeju wostajicź. So pak je njepschecželi njeby wužicź mohł, dha je z tym skasychmy, so do sapaldkow żeleźne hoždże sabichmy.

Konje, kiž běchmy i němskeho traja žobu wsali, te běchu dawno wschitke prjecź. My mějachmy wschitky ruźe konie, kotrejž běchmy žebi tu a tam nakojili. Za mějach mólczkeho klepa, prawje žuchebo, ale pschejo inšchcneho towarischa, kiž je mi njemało wužitny był. Konik měješche wjele njesć, pschetoż ja běch wobronjeny hacž do šubow; mějach nětkotre tehaki, piecź pistolow, wschelaki cźapor i Moskwu a też khětru mšchen pjenjez. Pólvera a wotojanych tulkow mějach też doseć.

Pschi pschekrocženju rěki Dněpra wšachu nam kokakojo jenu kanonu z dwazyczimi muženi, kotrejž běchu žo sakombżili a ju žtabosče dla natrakacź njemózachu. Dněpr bé pomjerschnył, ale tóh žo pod nami pschełama, tak so zyle mokri rěku pschekrocžichmy. Kanóny a haubizy pak tola po lodże žbožownje na brjóh pschewjeschmy. Dżeń wójska pak bé nikti bróh šmylił a bésche pschi tym Ruźam bliško pschijschol. Schtóž tehodla nětko njechałche šabitu abo šajaty byeź, tón puschczi žo po wožotim a lodżanym brjoh na rěcźny lód. Kanony na šchtrykach dele špuschczachmy. Pschi tym pschełama so lód, a nětkotre sta wojakow žo pod lodom šatepi.

Mjez 350 koframi

móżeće sebi wolić pola firmy

ALBERT

Budyšin Lawske hrjebje 10 telefon 3078

Dwě kanonje a dwě haubizy nětko hischcze mějachmy, ale my też te dotho wjazy njewobkhowachmy. Běchmy ras pschenozowali na wopuschczenym kuble, a tu naš njepschecželi na ranje nadpadża. Jako běchmy někotre raży do njepschecželeła wutšélili, šabichmy kanónje, japalichmy šhutkou munizyju, šešydachmy žo špěchnje na konje a wotjechachmy. Dwór žo pschi tym wotpali, schtož njepschecželeła wotdżerża, žo sa nami honicź. My pak na naschich šuchich konikach dale khwatachmy.

Njemóżne šnjły cźekarjow mu pschecželeżachmy a někotrych tuli i nich šrudnje za nami hladasche, kotrejž dyrbjachu pěchi w šatraschnej šymje cźekacź, cźekacź do lubeje domiźny. Pucź bé pschepjelnjeny še wschelakej wójnškej nadobu a i morwymi ludżimi.

Ružožo pschecžo bóle žwoje wójska šhromadżachu, a te nam tu a tam pucź šaracźichu; ale my žo psches nje pscherubachmy. Cźekaja pak tak špěchna njeběsche, kaž žebi o šnano myšlich, pschetoż nasche wójsko bé še šajnym šrachom zyle wožkabło. Tu a tam widżachmy pschi puczu žedżo šadko šprózných, kotrejž na nawrót ja-

bychu, pschetoż nóz a šnéhowy mjeczeł jich pschewja a na ranje — běchu morwi. Druhi za nimi pschicżeżeli a morwe cźeła šwužlekachu, so bychu žebi žwoje cźeła trochu lepje pschikrycź mohli. Morwi žaneje drasty wja žy njetrjebachu — jich krvjeńe šymny šnéh. — Druhdy šašo widżich nětaiku kólnju, pohladach do njeje, hac tam njeby pschenozowacź mohł, hlej, — nadeidżesch cźrjódku morwych. Wokoło wóhnja běchu žo šlékali — ale pkomjo bé haklo — a bédnych mkodżenzow žiwjenj bé też wuhašku. — A šašo nadeidżesch druhich, kotrž šmjerše konjaze kócze wobkužowachu, a měnjachu, schi wě schto tola maju, hacź jich špónczinje šmjercź też špo wala. Njerédko béschtaj žo dwaj wo taiku hrošnu jěs torhałoj a šmjercź bé wobeju mjes tym nadešchła — wobaj žo hischcze kócze twjerdże dżerżeschtaj. Sawésce to bé žakóšny napohlad!

A šašo tu cźehnjechu druhy, šprózni a mucźni powěhnywschi hkowu, z brónju pod paźu, žwoju šra dróhu; z mrějazym wokom za nami hladachu, kiž m hischcze na konjach jěchachmy. Na jene ranje šedżachmy pschi hubjenym wóhnju a pschi tym wotdżerża majo Hiller matu revišiju, so bychu konje a ludżo trochu po łożeni byli; pschetoż my mějachmy nješchtožkuli podarmo pschi žebi. Schtož bé nam a konjam wobcžežne. To bu nětko wschitko prjecź šmjetane. Major Hiller šymn mjes druhim cźaporom na hachtl pjenjes do wóhnja kotrejž bésche jedyn towaršch wot Moskwy hacź šem pschi žebi nošnk. Wón bé měnił, schtó wé schto ma, a tola běchu pjenjesy jeno koporowny njerjad, kiž we wukraju ničžo njepłacźi.

Mjes tym so žo my k rěcy Bjerjesinje (Bréšnjic) blížachmy, šcźahowachu Ruhoj žwoje wójska pschecžo bolo wokoło naš hromadu, tak so běchmy kaž šapleczeni. Wschédnje naš ì nadpadami traschachu. Na brjohach Bjerjesiny bé nasche njesbožo hacź nanajhórsche, kaž hischcze ša žane wójsko hdy prjedy. A kajke žakoženje tu běschu!

(Pokracžowanje šeźbuje.)

ſ traktorom cjehnjeschtaj, ſaidźenu ẖobotu ſwróćiłoj. S tym je wobkhad na dróſy dwě hodźinje pſchetorhnjeny byl. Nakład ſ někotrych ſtow zentnarjow jeczmjenja wobſtejesche. Hakle hdyž bě ẖo ſ wozow nakład wotkładi, mózachu jej ſaẖo na koła ſtajicź. Pſchi ſwróćenju njeje nichtó do njeſboẖa pſchiſchoł.

S **Haẖlowa.** Sa Bacźonjaze wojerſke towaríſtwo je ẖo we ẖłubokim puczu mjes Haẖlowom a Bacźonjom tſelnik pſchiprawił. Saźdźenu njedźelu popołdnju wojerſke towaríſtwo a wobydlerjo ſ wokolnoſcze ſ hudźbu na czoło k tſelnikej cźehnjeẖu, ſo ẖychu jón poẖwjeczili. Hdyž bě ſaſtupnik wyſchnoſcze tſelnik wobẖładał a ſpołnał, ſo ſakońkim poſtajenjam wotpowěda, jón wokrjeẖne wjednitwo poẖwjeczi. Prěnja kulka, kotraž ẖo potom do tarcze je ẖwobodneje ruki tſeli, do 11. koła, potajkim blizko ẖrjedźiſchcza, trjechi. Po poẖwjeczenju ẖo wobdźelnizy w tudomnym Měrczínej hoiczenju pſchi dźiwadłowym pſchedstajenju a rejach ſabawachu.

Z **Marijneje Hwězdy.** Zo ſu kóčki jara ſtrašne za naſu ptačinu, dopokaza ſćěhowacy pŕipad: We „Linde" dohladachu ſo hrajkace dźěći w lustwych haẖozach nizkeje wjerby, blizko pŕi kłóſtrskej wodźe, jenaje kóčki, ſtoź bě jim napadne. Hdyž bliże pŕiſtupichu, čekny kóčka. Z wěipnoſcu nohladachu do haẖozow a widźachu tam hnězko z pjeć namódrymi jejkami, tola wſitke zymne. Najſkerje je kóčka ſyrdaceho ptačka preſłapiła a jeho zežrała a čakaſe na dalſu tučnu pjeczeń. W času, hdyž ptački ſydaja, měle ſo kóčki w nocy w domje dźeržeź. Runje w njemylenych nócnych hodźinach kóčki rad na rubjenje a kóncowanje ptačkow khodźa.

S **Njeẖorjelic.** (Schłódnoſcź wulkich myſchow.) Znate je, ſo jena wulka myſch je ẖwojimi potomnikami ſa jene leto wjele zentnarjow ẖita ſeſerje. Tola pódła toho wulke myſche hiſchcze wjele druheje ſchłody naczinjeja. Wone w hródźach wſchón drobny ſkót, haj ẖamo ẖwinje nadwaduja. W naſchej wóẖu ſu wone na jenym měſtnje 8 libiatow a na druhim něhdźe 10 kaczatow ſakuſane a nażrate. W měſtach wyſchnoſcź tóſde lěto wjazy krócź wulkim myſcham ſ jedom ſawdacź dawa, niz jenoź dla ſchłody, kotruż w rinzach, na ẖubjach a w ſkładownjach na zrobje a na tworach naczinjeja, ale dokelź teẖ natſkowaje thorośćze rośćerjeja. Teẖ na wſach hy wyſchnoſci dyrbjała ſ khwileni ſhromadne ſniczenje wulkich myſchi porućicź. Jenotkliwź je pſcherźiwo nim njemóẖny. Hdyž je we ẖwojim ſtatoku wutupi, ẖo je ẖuẖodliwa bórźa ſaẖo do njeho druhe wulke myſche dobudu. Wobydlerſtwo zyłych wẖow by dyrbjało woſpjet ſa lěto wulkimi myſcham ſ jedom ſawdacź. Sa wupokojenje tajkeho jeda njeje ſaneje dowoinoſcze wyſchnoſcze trjeba. We haẖtnzy je w nowiſchim czaju ẖylnje ſłutkowazy jed piſce wulke myſche a male myſche dóſtacź. Tołczene bérny, ſwarjeny rajſ, grik, krupy a druha zyroba, kotruż myſche njemóża wotnjeſcź, ẖo ſ jedom ſmeſcha a ẖo na měſtna wupołoji, kotreż njeſtu domjaznym ſwérjatam pſchećiwne. Tutón jed nimo měrу ẖłnje ſłutkuje. Sa někotre dny ẖo wulke a male myſche ſłuẖja.

Se **Jidźineho** pola Wójerez. Tudomne wojerſke towaríſtwo woſtrjelcki njedźelu, dnja 3. junija, dźeń ẖwojeho 50ětneho wobſtaca. Towaríſtwo bu w lěcze 1884 ſałożene a wobſtejeſche najprjedy ſe wſow Jidźineho, Horow a Kinajchta. Poẖdźiſcho ẖo najprjedy na Horach a potom w Kinajchcze ẖamẖnez towaríſtwje ſałożiſchćej. Pſchedẖdnſtwo wojta dołhe lěta w rukomaj bura Theki. Poẖdźiſcho pſchewja pſchedẖdnſtwo minył Matſch. Nětko je ẖiżo dołhe lěta ẓiwnoſcźer Paẖora nawjeduje.

S **Bórka pola Wójerez.** Drjewjany móſt, kotryż we naſchej wẖu pſches Malu Schprewju wjedźe, ẖo bliſzne dny wottorha. Měſto njeho betonowy móſt natwarja. Twarſke khóſty ẓu na 7000 hr. wobliczene. Wjetſchi dźeł tuteje ſummy ẖo ſ poſczonku wobſtara.

S **Wulkeho Parzowa.** We wuẓuſchennych Schkodowſkich hatach bě njedawno woheń wudyrił, kotryż w ſuchej ſcźinje a rohodźinje ẖo ruczе rośćerjeſche. Wohnjowej woborje ſe Schkodowa a jamy Eriki dyrbjeſchtej tſi hodźiny wódu do płowjenjow ſetź, prjedy haẖ ẖo ſhaſchachu.

S **Brězowki.** Póndźelu popołdnju wokoło 5 hodźin ẖo na dróſy na ſtronu k Běłej Wodźe njeẖoẖo ſ automobilom ſta. Auto, kotryż chżyſche ſapſchaẖ pſchećeźhnyć, do ſchtoma ſawadźi a ẖo pſchećeźnynwſchi ẖo po brjoſy dele wali. Autowy mějeczeł, kotryż wós wodźeſche, ẖo ćežko rani. Jeho do Běłeje Wody k lěkarjej dowjeſchu. Tudomna khorych hładaja ẖotra bě jemu prěnju pomoc podała.

S **Kija** pola Mużakowa. Njedawno ẖo w naſchej wẖu na woheń trubjeſche. W Żelesoliježni Kreiſelez bratrow ſ jeneje kólnje woheń ẖapaſche. Wohnjowej woborje z Běłeje Wody a Kruſchwiẓy ſa krótki czaẖ pſchijědźeſchtej a woheń ſhaſcheſchtej.

Z Łužicy

S **Biſkopiz.** Na póndźelniſche ſtótne wiki bě ẖo 11 koni, 160 krumow, 45 czelatow, 40 wowzow, 30 bźhakow a 175 proẓatow pſchiwjedźo. Konje płaczachu 800 hacź 120 hr., kruwy 250—400 hr., jałoczki 80—130 hr., bźhaci 30—55 hr., proẓata 12—18 hr. — Kóždu póndźelu ẖo wotmětwaze trjeźeſtе wiki ẓu ẖo póndźelu prěni krócź na nowe torhoſchćejo pſchepołożiłe. Tole pſchemětnjenje je ẖo wobthadnych pſchiczinow dla ſtało a je ẖo powćitkownje powitało.

* S **Biſkopiz.** Tu wumrě 59 lět ſtary twarſki miſchtr Jurij Mittag. Semrětu bě ſche bliſchi czaẖ prěni pſchedſtojer mě'dźanſtich ſaſtupjerjow. Pſches 25 lět bě ſche wón 1. pſchedẖdu dźełodawarſkeho ſwjaſka w twarſtwje a napoſledk jeho cźeſtny pſchedẖdu.

Darré wotewri wustajeńcu zeźiwjeńſkeho ſtawa

Na Erfurtſkim lětanſchćeju je ẖo wutoru dopołdnja prěnja wuſtajeńza němſkeho ſeźiwjeńſkeho ſtawa wotewrita. Wona wopſchija najdołonjanſchе ſe ſkotarſtwa, rataríſkich wuplodow a rataríſkich maſchinow.

Pſchi wotewrjenju rěcźeſche němſki miniſter Darré wažne ẖłowa

wo burſtwje a agrarſkej politizy.

Němſki ſeźiwjeńſki ſtaw chże je ẖwojej prěnjej wuſtajeńzu ẖwědcźenje dacź wo ẖebi ẖamym a pſched zytom ludom wo ẖwojich ſamożnoſcźach, niz w hoſpodarſkim ſmyſle po wunoſchkach, ale we wyſchſchim, politiſkim a moraliſkim ſmyſle. Bur chże tu ẖwoje ſeźiſchcźo jako delni a naſchérſchi noſcher ſhromadneho hoſpodarſtwa jako ẖłuẖobnik na ludźe pſchedſtajicź. Wuſtajeńza dyrbi pokaſacź, kak ẖo nowy duch ihromadnoſcźe w němſkim burſtwje w zyłku wuſkuttuje.

Stary ẖrěbt wuſtajeńza twarom trjeba ẖo k wajawanju pſchećiwo liberaliſtiſtemu ſmyſlenju. **Nimo wiſow ſeźiſche tej płahowanje rośtlinow a ſtotu pod wliwom liberaliſtiſkeho niczenja.** Wono dyrbjeſche ẖo ſnowa ſrjadowacź a ſadanjam ludoweho hoſpodarſtwa pſchimérjeć. Tu njeźdźe pſchede wſchém wo to, rekordy dokonjanoſcze poſtajicź, ale wſcho płahowanje ma ẖo ſaẖo na to ſtozowacź, **ſo by ratař ẖam doścź pizy ſa ẖwój ſtót napłahował.**

Wuſtajeńza pokaẓuje ſeźiwjeńſki ſtaw niz jenoź jako wupłodźerja a dodawacźela, ale teẖ jako wotebźarja ẖytneho hoſpodarſtwa, wożebje induſtrije. Wuſtajeńza pak chże wożebje **wyſokoſcź burſkeje kultury pſchedſtajecź.**

Miniſtrowej rěcźi pſchiſamknu ẖo pſchekhod wuſtajeńzy.

Ze Sakskeje a dalſich krajow

* S **Plawena.** (4 ſtopnje ẖymy.) W hornjej Vogtlandſkej běſche w nozy wot ẖoboty k niedźeli jara ẖyma. Thermometer pokaẓowaſche 0 a wjazy ẖymy. Na Popjelowej horje namérichu njedźelu rano 4 ſtopnje a drje hiſchcze wjazy. Popołdnju je ẖo ẖněẖ ſchoł.

Wusudźenja

§ Paduſchſtwa dla woſpjet khłoſtany dźełacźeŕ Albert Kurt Hellmann ſ Hajnitz měſeſche ẖo dla noweho paduſchſtwa ſamokwicź. Tukhwilu wón dla ſeneho paduſchſtwa hiſchcze khłoſtanje wotpokucźa. Pódła toho bě jemu Budyſki hamtiſki ẖud tſi njedźele ſajtwa pſchiẖudźił, dokelź bě w Hajnizach jeneho pſchećela wobkradnył. 21. měrza 1934 bě ſ pſchećelom na jédnym kole do Budyſchina jěł. Prjedy hacź bě wotſtěł, bě widźał, ſo jeho pſchećel hotowe pjenjezy k ẖebi tytnu, ẖnit we kuchiniſkim kamorje ſthowa a ẖyklowy klucź do nuſnika połoji. Po puczu bě ẖo Hellmann ſ někotrej wurěcźu ſawróćił, ẖo do pſchećeloweho ẖyda ẖobył a tam 7 hriwnow kradnył. Potom bě ſa nim jěł, ſ nim do korczmy ſchoł a ſ kradnjenymi pjenjezami worczíſnu ſ 3 hriwnami ſapłacził. Shnk bě wón ſa ſchokoladu a zigaretty ſwudawał. Staremu rěcźnikowi bě khłoſtanje 3 njedźel jaſtwa pſchenjeſe, wono bě ẖo tohodła powaloło. Mała khłoſtaza komora wuẓuſ powaliwſchi, khłoſtanje na 2 měſazaj jaſtwa powniſchi.

§ S **krajnej cźiwilu** je 27ćiny zygan Kicheſcźijan Wagner. Sydło je ẖiżo dła dundania, prolcherſtwa, paduſchſtwa, jebanſtwa, dla ſkichiwożenja ſaſtojnikow atd. khłoſtany. Teẖ je ẖo hiżo krajnej poliziji pſchipokaſak. S Hindenburgſkeho wokrjeſa w Hornjej Schleſiſkej bě do Saſkeje a połodnińſkeje Luẓicy pſchiſchoł. Tu bě po proſchenju wokoło khodźił a pſchiwěrkatym ludźom ſ wěſchczenjom pjenjezy je ſaka wucźahak. W Zitawje bźchu jeho ſkónczńje ſaſtapili. Dla jebanſtwa (wěſchczenja) bě jeho tamniſchi hamtiſki ẖud k jaſtwu na 6 měẖazow, dla proſcheńſtwa a dundanja k 5 njedźelam jatby a k ſamężenju w dźełowym domje ſaẖudźił. Wón a ſtatne rěcźnikowo běſchtej ẖo powołakoj, tola wołowaju powołanje ẖo ſacźiẖnu. — Pſchi ẖudniſkim jednanju wón niejhańbicźiwje wuſtupowaſche, wołjet dyrbjachu jemu ſ porjadowym khłoſtanjom hroſyć, kotreẖož ẖo wón po ſdaczu njebojeſche. W dźełowym domje jemu hubu ſtuſja.

§ Njewożenjenu Rudolf Brückner ſ Kamjenza bě w nozy 15. januara 1934 pſchi ẖylnym wětrje a tołſtej cźimje ſ jédnym kołom ſpěſchnje jédźo na ſtatnej dróſy pola Halſchtrowa do herzow Nitſche a Münſche ſ Halſchtrowa ſawadźił. Taj běſchtaj wobaj padnyłoj. Mjes tym ſo bě Brückner ſ łoẖkim ſranjenjom wotcheſchoł, bě 68létny Nitſche ẖebi ſtawy ſwinył a krwawił Kamjenſki hamtiſki ẖud bě ſpóſnał, ſo bě Brückner pſchecrucźe jěł a bě jemu 35 hriwnow abo 5 dnjow jaſtwa napołożił. Brücknerowe powołanje pſchećiwo wuẓudej ẖo ſacźiẖnu.

§ W nałěcźu 1932 ẖo ludźo w Kamjenzu jara dźiwachu, hdyž bě ſinanzny hamt ſwěſcźił, ſo bě tam wulzy widźany Max Kolba wjazy lět pſchemało dawkow płacźił. We ẖwojim ſamożenjownym wobſwědcźenju bě wón w lěcźe 1931 pra'ił, ſo jeho ſamożenje 35 500 hr. w hypotheſach wucźinja. Jemu pak dopokaẓachu, ſo bě hypotheki wo 3000 hr. pſchenjeſe ſaſtałe a ſo bě dwě wupoſczenzy wo 4000 a 10 000 hriwnach ſamjelcźak. Swoje ſamożenje bě tohodła wo 17 000 hriwnow pſchenjeſe wołjewił. Budyſki ſawniſki ẖud bě jeho dla podwjedźenja dawka 18. měrza 1932 k jaſtwu na 5 měẖazow a k 300 hriwnam pjenjeẓneho khłoſtanja ſaẖudźił. Kolbowe powołanje pſchećiwo tomu měſeſche wuſpěch, ſo jo wuẓuſ powali. Wulka khłoſtaza komora khłoſtanje na 1000 hriwnow abo 10 dnjow jaſtwa ſniži. W jednanju reviſije němſkoſtatny ẖud wuẓuſ powali a jednanje dla podwjedźenja ſamożenjeweho dawka dla nowehо jednanja a roſtudźenja khłoſtajeẓ komorje wróćo poẖkaſa. K ẖwojemu wuſprawnjenju Kolba nětko praji, jo je ſamjelcźanej ſamożenjowej hódnoſći ſa niczo hódnej měł, dokelź poczeẖnaj dołżnikaj njebźchtaj wjazy k płacźenju thmanaj, ſo ẖadanzy tohodła ẖo njehodźeſchtej ſehnacź. Tohodła w ſamożenjownym wobſwědcźenju njeje 49 500 hriwnow, ale w dobrym měnienju jako woprawnu hódnoſcź 35 000 hrtwn. ſapiſak. To ẖo jemu njemóẖeſche jako njewěrne dopokaẓacź. Kolbu tohodła wuwinowachu a khłoſtu ſtatnej pokładnj napołożichu.

Pokładniſco Rhampſinita

Egiptowſka ſtawiſna. Sałhowena pola Herodota.

Kral Rhampſinit běſche tak bohaty, ſo njemóẖeſche ẖo ẖadym ſ jeho naſlédnikow ſ nim po bohatſtwach runacź, hiſchcze mjenje jeho pſchetrjechicź. So by pak ẖwoje drohotnoſcze ſchkitał, da ẖebi pokładniſchcźo ſ cźeſanych kamjenjow natwaricź, a to tak, ſo jeho durje do murje palaza wjedźechu. Twarſki miſchtr pak jedyn cźeſany kamjeń, ſchtwórẓowy, tak wumělźay do murje ſaẖadźi, ſo mózeſchtaj jón dwaj, haj ẖamo jedyn muż lohko ſ měſta ẓunyć.

Hdyž běſche twar dokónczeny, kral wſchitke ẖwoje pokłady w nim ſaměſtni. Sta pak ẖo, ſo twarſki miſchtr bórźy po tym ẖwój tóuz cźuješche. Wón ẖwojeju ẖynow k ẖebi ſawoławſchi, jimaj roſtoji, na kajke waſchnje je ẖebi na jeju pſchichod myſlo ẖwoje wumělſtwo na kralowe pokładniſchcźo wopokaſak. Wón jimaj wſchitke wobſtejnoſcze łdźeli, wopiẖa jimaj, kak kamjeń leži a ſ tym, ſo jimaj zyłe ſpuſchczomnje měry mjenowaſche, rjekny, ſo budźetaj ſ nětajkej ſkedźbliwoſcźu a ſprózniwoſcźu nad kralowymi pokładami knjeźicź móz.

Hdyž běſche nan na to wumrěł, ẖo ẖynaj dołho njekomdźeſchtaj a daſchtaj ẖo do tajneho dźěła. Pod ſchkitom nózneje cźimy ẖo k pokładniſchcźu podaſchtaj, pytaſchtaj

Wojowanje Němſkeje wo ẖwětowe miſchtrſtwo w kopańzy.

Pſchichodny pſchećiwnik němſkeje narodneje jednotki je ſchwedſke muẓſtwo, kiż 31. meje w Milanje pſchećiwo Němſkej naſtupi.

schtwórtowz, wusłyhnyschtaj jón ſ murje, nabraschtaj ẑebi ẑlẽbra a woteńdẑeschtaj sałzo.

Hdyž bórij po tym kral do ẑwojeho pokładniischcẽa sastupi a łaschcze a ẽschinje wjazy polne njenamaka, bẽsche pische wschu mẽru sadziwany. Njewẽdẑeschce też na nikoho tukacź, pschetoż pjeczata psched durjemi bẽchu njesranjene, a też hewak bẽsche wschitko w najlepschim porjadku.

Někotre rasy so tole wospjetowasche. Paduschi je ẑwojim dẑẽlom pokraczowachu, a kral pschiúdże a dyrbjeschе ẑo wo tym pschesẅedẽẑicź, kak ẑo jeho pokłady posłuschachu. So pak by słótnikow stónczenje njeschkódnych sczinił, da kral koło wokoło łaschczow a ẽschinjow wołzebje ẑynje pałzle nastajecź.

Paduchaj łaż po ẑwuczenym waschnju pschiúdẑeschtaj a komoru wopytaschtaj. Ale jako jedyn bratr k prénjej ẽschini pschiúdże, pałzle łapnychu, a wón bẽsche popadnjeny. Hdyž łapschiśe, schto bẽ ẑo stało, wón ẑwojeho bratra sawoławschi, jeho na strach pokaża, w kotrymž bẽschtaj. Napjerasche jeho, so by jemu hłowu sczat, tak so njemohli jeho wjazy sesnacź. Njebẽsche ẑaneho pschecẑiwjenja. Wón bratrowe pischecze dopjelniwschi schwiórzowz sałzo wobhładnimje sałzadži a poda ẑo je sczatej hłowu na dompucź.

Jako ẑo łẽdy dẑeń ſ ranjom schẽrjesche, kral pokładnischcẽo wopyta. Dokelž pak cźẽło paducha bjes hłowy kruce w pałzach wuhłada, a namaka, ẑo nicźo hewak stẽdy nóznemo wopyta njepscheradżesche, bẽsche jeho ẑpodźiwanje wjetsche hacź hdy prjedy.

Ẅ ẑwoje wustkotnoscẽi kral nicźo lẽpscheho njewẽdẑeschе, dyžli cźẽło na mẽschczanskich nażwyach pched zylym ludom na schibjenju powẽźnycź dacź. Da jemu straże a porucźi jim, łóẑdeho hrabnycź a pched njeho pschiwjescź, kotryž ẑo ſ płakanjom abo hewak nẽkajkim znamjenjom żarowanja wo morweho podhładny ẽschini. Hdyž potom cźẽło wiśajche, macź we ẑwojej sadwẽłowanej srudźibje ẑwojemu ẑynej hrosjeche, so ẑo njepoẑrédnje k kralej poda a jemu wschitko pscheradżi, njepschinjeże-li ji wón bratrowe morwe cźẽło domoj.

Hdyž bẽsche ẑo prózowak, ẑwoju macź hinak pohnucź, a dyrbjesche ſpóznacź, so nicźo njepomhasche, wón na lescź pschiúdże. Ẅsa ẑebi wołzobow a nakładże jeju ẑe schlawcham pokrymaj ſ winom. Potom jeju zyle błiśko k mẽstu cźerjesche, hdyž straże ja cźẽło jeho bratra stejachu. Tam dokrocźiwschi, mjelcźo nẽkotre schlawchi wotewri, tak so mózesche wino wubẽẑecź, a sapocźa wótźje wokacź a wobžarjacź stiwlicź.

Hdyž straźnizy to widżachu, njebẽchu lẽni, pschikhwatachu je wichelakimi ẑudobjemi a prózowachu ẑo, telko wina natójicź, każ bẽ jim jenoż mózno. Najprjedy wóẑlazy seleschе a cźinjesche, jako by na nich rosborjeny był, ale straźnizn dẑe to lẽ njemẽnjachu, a wón dasche ẑo smẽrowacź. Mózu we wschẽm mẽrje wóẑlow ſ pucźa wsa, so by cźeju schlawchow sałzo do porjadka pschinjeẑł, a sapocźa ẑo ẑamo se straźnikami rosmołwjecź. Ssmẽjesche ẑo wutrobicźe k jich żortm a mutowasche jim ſ nowym schlawchom wina. Woni chżychu ẑo pożybnycź a w mẽrje picź, wón pak dyrbjeschе pschi..tym. ſ nimi bjesadowacź. A wón do jich pschecza swoji, a dokelž jemu tak pschecźelnje napschecźiwo pschiúdżechu, jim wospjet polny schlawk darí.

Wino bórij ſkutkowasche. Straźnizy bẽchu wschitzy pjeni a sapadnychu do hłubokeho ſpara. Pod schtitom nażneje cźmy ẑebi cźẽło ẑwojeho bratra wsa, struha straźnikam k ẽmẽchej brodu ſ praweho liza, położi cźẽło na wóẑła a jẽchasche domoj. Tatle wumjeẑe pschecze ẑwojeje maczerje.

Do serbskeho domu
Serbske Nowiny

su tunje a přinjesu wšě zajimowsce z bliska a daloka

Hdyž kral ẑhoni, schto bẽ ẑo podało, ẑo wón pscheje wschu mẽru roshnẽwa, a njechasche ẑebi prjedy mẽra dacź, hacź njebychu chrobłeho paducha wuẑiẽdźili. Sa tutón samẽr ẑebi ẑrédk wumyśli, kotryž by cźłowjek lẽdy wẽrił. Pschiporucźi ẑwojej dẑowzu, ẑo kóżdemu podacź a jenoż jenicźke wumẽnjenje stajicź, so ẑo ji kóżdy wopytowacź najlepscziwische a najnijsche jednanja ẑwojeho ẑiwjenja ſpomẽda. A pschiporucźi ji dale, tajkeho njeẑmilenje sajecź dacź, hdyž wo wobstejnoscźach rẽcźi, kotrychž potajnjstwo ẑhonicź ẑebi pschesłuschesche.

Kralowa dẑowka cźinjesche, każ bẽ ji nan pschikasał. Paduch pak bẽsche wẽdẑesche, schto ma kral w myślach, a wotmyślí ẑebi, ẑort krala pschetrjechicź a wospjet pscheleschcźicź. Wón runje semrẽtemu ruku wotruba, ẑkowa ju pod ẑwojim płaschczom a poda ẑo ke kralowskej dẑowzu. Hdyž jemu tuta nẽtko praschenje staji, kotreż bẽsche wschitkim druhim stajiła, ẑo ji wusna, so je jeho najnijsche jednanje bylo, ẑwojemu bratrej hłowu scźẽcź, jako bẽsche tutón w kralowym pokładnischcźu do pałzow salẽł, a jeho najlescziwischi ſkutk je był, straźnikow wopojicź, so mohł ẑebi na tajke waschnje cźẽło ẑwojeho bratra domoj wsacź.

Hdyž kralowa dẑowka tole ẑłyschesche, chżyschе jeho krucze dẑerjecź. Wón pak, kotremuż cźmowa nóż howjesche, ji ruku morweho napschecźiwo tyknu, kotrejež ẑo wona pschimny. Tatle cźekny, a kralowa dẑowka dyrbjesche ſpóznacź, so bẽsche wojebana.

Kral wo tym ẑhoniwschi, bẽsche w ẑamknej mẽrje sadẑiwany wo lescźiwej pschekłepanoscźi tutoho muża a jeho throbłoscźi. Rozbudźi ẑo, na wschẽm dobrym pozẽdku we wschẽch stronach ẑwojeho kraja wosjewicź dacź, so ſłóſnika niz jenoż njepokhłosta, ale jeho bohacze mytuje, jeli so tutón psched njeho ẑtupi. A paduch ẑo wosjewjenju krala dowẽriwschi psched njeho ẑtupi.

Rhampſinit pak bẽsche hordy na muża, kotrehoż ẑort dalsche ẑo jemu bjes runjecźa, a da jemu ẑwoju dẑowku ża żonu. Kral mẽnjesche, zyły ẑwẽt njemóże ẑo w buchownym nastupanju ſ Ẽaiptowczanami mẽricź, ale tutón muż je zyłu Egiptowsku po duchu pschetrjechik. łż.

Niezdwójny Cromwell

W lẽcze 1652 dawaše dwór pósłanza Ericha Rosenkranza jako wuznamdneho wotpósłanza do Jendzelskeje pósła. Tam tehdy Cromwell pod titulom protektora knjeżesche.

Rosenkranz bẽsche hischcze jara młody, a Cromwell njemẽjesche ani do jeho najhonjenja ani do jeho wobkhodnoje wuſtojnoscźe ẑaneje praweje dowẽry.

Ras ẑo Cromwell młodeho wotpósłanza woprasche, hacź je w Danjkej waschnje, ẑebi k sastawanju ważnych ſtatnych należnoscźow młodych, do cźaża łrakych mużow wuswolicź, kotrymż hischcze ani broda prawje narostła nje.

Młody wotpósłanz wschak na tuto hanjeẽske praschenje na ẑadyn pad ẑwoju duchapschichitomnoscź njeslubił. Wón ẑwój hnẽw potlócźiwschi ſ wobdźiwanja hódnym mẽrom snapschecźiwi: „Moja broda nje wichak hischcze jara rosła, ale wona je njedźiwajaż toho tola pschez hischcze wjele ſtarscha dyžli Wasch ẑwobodny ſtat!“ j.

Radio

Schtwórtk 31. meje ẑiyschimy.

Königswusterhausen. Nimo ſnateho wschẽdneho programma: 12.10 tacźele. 15.15 ſa dẑẽcźi. 19 tacźele. 20.15 rejwanska hudźba. 21.30 „Arabella“, opera wot Rich. Strauża.

Lipſk. Nimo ſnateho wschẽdneho programma: 12 pschipołdnischi konzert. 15 tacźele. 20.10 wjeczorna hudźba. 21.30 „Arabella“, opera wot Rich. Strauża.

Hischcze ważne ſ bnjomeho programma. Barlin: 20.15 wjeczorny konzert. Königsberg: 20.10 Handnowy konzert. Wrótsław: 19 wjeselty konzert. Kóln: 20 wjeczorna ſabawa. Mnichow: 19 wulki wjeczorny konzert. Wiu: 19.15 ſa łóẑdeho nẽschto. Warschawa: 19.15 lohka hudźba.

Najnowiše z cyłeho swẽta

— **Pola Kriebsteinskeje ſawjery njedaleko Waldheima ẑo cźłom ſ tẑjomi SA-mużemi ſtarózi. Wyschischi woditelaw wjednik Schubert ſ Kamjenitza, nan nẽkotrych dẑẽcźi, ẑo ſatẽpi.**

— **W Hornjej Italskej błisko Faemy ſ połodnja Bolagny a w ẑuẑednych dolinach Apenninskich hór pondẑeln ẑynjej pobsemskaj ſtorkaj ſa.ẑuchu.**

Towarstwowski powẽstnik.

Na wschelake naprajschowanja chżu sdẑẽlicź, so je prẽni duch, tiż 22. junija do Hornjeho Ammergawa pojẽdże, dawno polny. Schtóż chże hischcze tunju pschilejnoscź wužicź, njech ſ druhim (9. julija) jẽdże.

W Skodeńk.

Čerstwy kofej

znamka Hanseat 1/4 pt. 80 pj.
„ Wiking 1/4 pt. 70 pj.
„ Leuchtturm 1/4 pt. 60 pj.
„ Lotze 1/4 pt. 50 pj.

Paul Martschke
Kěžorska dróha 22

Serbska holca

wokoło 20 lět stara, do evangelskeho farskeho domu so pyta. Zamołwjenja pod J 15 na wudawarńiu Serbskich Nowin.

Holca do domu

kiž ma dẑẽći rady a może warić a ma ſubosć k wšemu domjacemu a zahrodniskemu dẑẽłu so hnydom pyta.

Poskićenja pod J 14 na wudawarńiu Serbskich Nowin.

Gardiny

zamjenjeć dorje a płaćizny hódno pola
Kurta Erlera w Budyšinje na Žitn. wik. 28

Kupujemy kóždu mnohosć
čerstw. poprika
Herm. Lołck nasl.
Hornjeńska hasa 45
Telefon čo. 2098

Žnjeńske mašiny

za wšẽ zamẽry, nowe a trjebane, ma wulki skład firma
Hermann Künzel
w Budestecach
Telefon čo 219 Stajne a dobre posłuženje nastupajo reparatury. narunanki a montaže

Tuni, każ precy!

pječene jerje . . . litrska tyza
krónowe sardinki 58, 68 pj.
jerje w żeleju . . 1/2 litr. tyza
bismarckowe jerje 42 pj.
zawalene jerje w rem. 38 pj.
wolijowe sardinki
15, 25, 27, 32, 35 pj.
jerjowa solotej 1/4 pt. jen. 15 pj.
mjasowa solotej 1/2 pt. jen. 18 pj.
selene jerje 10 štuk 45 pj.

Wot štwórtka:
čerstwe mórske ryby
połonowe wino litr 72 pj.
desertowe wino l. 76 pj.
kisało na blido litr 32 pj.
dwojite kisało litr 42 pj.

M. Hupko
na Jerjowej hasy 11

Zahrodka
Čitanka za sréni skhodźeńk
ludowych šulow. 1.— hr.

Pomocnik
w čežkim času —
Ideal čistoty:
Persil

Jèzdne rjady
„Blitz“
lěne wudaće 1934
płaćizna 1.— hr.
hromadźe z wosebitym zešiwkom za autobusy na předań
w Serbskej kniharni

Za serbsku drastu

wosebje za njewjesty

poskićamy **wobsadki, canki, borty, knefle, nahłowjace banty, židźane rubłšća**

Za mužow

zwjeršne košle, krawaty, nohajcy, šlẽ
we wulkim wubjerku a znatej dobrej kajkosći

Arno Kube
w Budyšinje na Kěžorskej dr. 12
Serbske posłuženje!

H. & W. Münder
na Serbskej hasy 1, tel. 3160
mužace tkaniny
žonjace mantle a kostumowe tkaniny
we wẽčeh płaćiznach.
Wšẽ podšiwe tkaniny a potrjeby za krawcow
tkaniny za uniformy
NSDAP a němskeje dẑẽłoweje fronty

Čitajće
Serbske bajki a nałožki w Błótach
kotrež je zezbẽrał a wudał njedawno zemrẽty wulki přećel našeho ludu
Wilibald v. Schulenburg
Kóždy, kiž chce nẽšto wo bohatym pokładze baikow a nałožkow našich Delnjoserbskich bratrow wjedźeć, dyrbi tutu knihu čitać.
Je rjenje z pjerokrezbami wudebjena a płaći jenož 2,00 hr.
w Serbskej kniharni w Budyšinje

Towarstwo „Zernička“ w Lichanju
swjeći **njedźelu 3. junija pola Šiwartec** swój
10 lětny jubilej

Pop. w 3 hodź.: **Swjedźeńska zhromadźizna.**
Přednošk předsydy „Domowiny“.
Wječoř: **Spěwne khory, sola za sopran a tenor.**
Dźiwadło: „Oživja Hilža“.
Žort: „Kwasne pućowanje“.
Do programa a po tym REJE!
Wo bohaty wopyt prosy **Předsydstwo.**

Čišćerske wěcy

serbske a němske, każ zličbowanja, listowe hłowy, kwitowanja, načišće na listowe wobalki, kwasne spisy, slubowe khartki, wěrowańske khartki, smjertne khartki, visitne khartki, přeprošenja, džakne khartki atd.

zhotowja spěšnje a płaćizny hódno
Čišćerńja Serbskich Nowin
w Serbskim Domje w Budyšinje

Telefon 3738 **Kolesa** Telefon 3738
narunace dźěle a přisłuški — reparatury spěšnje a tunjo
Wolfg. Frohs w Małym Wjelkowic

K swjedźenjam
našich serbskich towarstwow
znamješka, khorhojčki, zastupne lisćiki programy, plakaty do pletwow a wěncow atd.
w Serbskej kniharni

Přiloha k čisłu 123

SERBSKE NOWINY

Srjedu 30. me'e 1934

Wojeńske organizacije starych Słowjanow

Pola starych Słowjanow knjeżeše w spočatku powšitkowna woborna winowatosć. Hdyž bě wudyriła wójna mjez splahami abo mjez zwjazkami splahow, dyrbješe kóždy k wojowanju khmany muž do bitwy pod nawjednistwom načolnika rodu abo jeho zastupnika. Tutón na namołwjenje wjerha abo ludoweje zhromadźizny (wěca) swojich ludźi přiwjedźe hłownemu wjednikej a też w bitwje swojich ludźi nawjedowaše. Pola baltiskich Słowjanow dyrbješe kóždy ród podać cyłu wojerscy wuhotownu a wobsadżenu łódź.

Druhdy wšak tuta woborna winowatosć ani njedosahaše. Hdyž hrožeše splahej wulki strach, dyrbješe kóždy, kiž móžeše někak bróń njesć, sobu do bitwy, stari a młodźi. Samo żony tehdy so druhdy wobdźěłachu při wojowanju. Hdyž pak so jednaše wo mjeńšu wuprawu do njepřećelskeho kraja, zwołachu so do bitwy jenož swobodni a młódši ludźo abo tajcy, kiž bydlachu na samych pomjezach.

Z prastarych časow ničo nadrobnišeho njewěmy wo zrjadowanju wojerskeje winowatosće. Wěste rozprawy mamy hakle z doby, hdyž mějachu słowjanske ludy hižo swojich wjerchow. Tehdy mějachu wjerchoho dwoje wójsko, jene stajne a wuwučowane, druhe pak so jenož zwoła, hdyž bě to třebne.

Słowjanscy wjerchoja mějachu (wěsće po germanskim přikładźe) swoju družinu. Bě to čłrjóda zmužitych a dyrdomdejskich ryćerjow, kiž běchu stajnje wokoło wjercha. Wjerch jich hospodowaše a žiwješe. Tajke družiny słowjanskich wjerchow widźimy wosebje pola Rusow, pozdźišo wšak też pola Čechow, Polakow a baltiskich Słowjanow. Tak měješe pólski wjerch Mieszko 3000 wubranych ryćerjow, kiž žiwješe tež z jich swójbami. W tajkej družinje służachu dobrowólnje synojo najlěpšich rodow, dale wšak też ryćerscy dyrdomdejniccy z druhich krajow abo najeći wojownicy. Z nich nasta pólske ryćerstwo.

Podobne družiny mějachu też wjerchojo baltiskich Słowjanow. We Wolinje mějachu pomorscy wjerchojo wulku žurlu, hdyž ze swojej družinu bjesadowachu. Też čescy a juhosłowjanscy wjerchojo mějachu drje swoje družiny ryćerjow.

Druhi, po ličbje wjele wjetši dźěł słowjanskeho wójska tworjachu mužoju, kiž buchu hakle při wudyrjenju wójny zwołani do służby. Tola njebě woborna winowatosć hižo powšitkowna kaž prjedy, ale wotwisowaše to wot staroby ab zamożitosće. Wójerska winowatosć pak so njewobmjezowaše na bohatych a wesełnych ludźi, ale też wjesny lud potrjechi. W Pólskej na př. dyrbješe kóžda swójba stajić jenoho wojaka. Pola Pomorjanow pak měješe hakle kóždy dźesaty hospodar čahnyć na wójnu.

W spočatku njemějachu stari Słowjanjo jězdnych. W X. a XI. lětstotku wšak mějachu też słowjanske wójska hižo swoje jězdne wotdźělenja. K jězdnym słušeše přede wšěm hižo naspomnjena wjerchowska družina. Běše to najlěpje wobrónjene jadro cyłeho wójska. Hdyž běše w kraju dosć konjow, namakachu so we wójsku hišće dalše wotdźělenja jězdnych. Tak na př. w X. lětstotku měješe khorwatske wójsko 60 000 jězdnych nimo 100 000 pěšich wojownikow. Też wo čěskich, pomorskich a baltiskich wójskach wěmy, zo bě mjez nimi wjele jězdnych. Wěsće tajkich su też měli Polacy a Rusojo, dokelž so pola nich wjele koni plahowaše. Najmjenje jězdnych mějachu Słowjenjo k wjeńcoru Łobja. Połobjenjo a Serbja, dokelž jara konjow njeplahowachu. Wjacy mějachu Obodryći a Lutycy. Na Rujanje 300 jězdnych strażowaše Światowitowu swjatnicu na Arkonje. Baltiscy Słowjenjo sami na łódźe swojich jězdnych sobu wzachu a potom z nimi njepřećelske kraje nadpadowachu.

Pola staroserbskeho splaha Dalemincow bě rjad jězdnych ryćerjow, kiž so „Wićazojo" mjeiowachu. Pokhad słowa „Wićaz" je hišće njejasny. Někotři wučeni praja, zo zwisnje z germanskim słowom „Witking" abo „Wiking", druzy zaso praja, zo pokhadża wot słowa „Wić" abo „Witka", dokelž so w starych časach słowjanske wójsko zwołaše z pomocu kije (witki), na kotrymž bě rozkaz přičinjeny.

Dokelž sej jězdna służba wjele wudawkow žadaše, zamołwjachu so k njej wězo jenož bohatši ludźo. Kóždy wojownik dyrbješe sej sam bróńe a wuhotowanje wobstarać. Tak nasta z jězdneho wotdźělenja pozdźišo ryćerstwo. Pěšich bě wězo přeco wjele wjacy. W pěšim wójsku służachu wšitcy swobodni a po připadze też k wupomocy njewólnicy. Pěše wójsko bě zlohka wobronjene a to z hlebiju, prokawu a škitom. Pozdźišo natsawachu we słowjanskim wójsku też wosebite wotdźělenja prokarjow. Tući zwjetša bitwu započachu.

Słowjanski wojowar so w spočatku mjenowaše „ratnik" wot starosłowjanskeho słowa „rat" (wojowanje). Z toho pokhadża naše słowo „ratar". Dale so wojownik mjenowaše „boj, bojin" abo „bojnik" wot wojowanja. Wjednik wójska, potajkim tón, kiž jo wodźeše, běše „bojeboda".

Wo zrjadowanju wójska a wašnju wojowanja wozjewimy dalši nastawk.

Helska jězba přez Gran Canon

Tam, hdjež w stacji Arizonje rěka Colorado nahle koleno čini, so by potom w runej smuhu ke kalifornskemu brjohej běžała, so hobrska runa skalina Gran Canon pośběhuje. Nětkle je Gran Canon putnischam amerikanskich smjepiznikow, statnikow a politikarjow, jedna so tola wo to, stotninu muza zwjeźiś, kotruž je jako prěni tutu njespěchitupnu skalnu puśćinu pschewingł.

Jenu ruku běsche major John Powell w amerikanskej wobydleńskej wójnje słubił. Tak běsche nuzowany, powołanje wojaka słožić. Món so do swojeho noweho dźěła poda, pschiwobroći so semjepiśi, z kotrymž so jako žudej wědomosću njesabérasche, ale kotrej pytasche, kaźiś je we wopraudźitosći. Hižo pschezo běsche je Gran Canon putał, kotruž psched nim hischcze nichtó njebě pschewinył. Wopśredź runiny wulkeho kraja we wjeczornej Ameriźy, w tamnych krajinach, kotrež běchu jako „dźiwi wjeczor" jónu městno trwawnych podawkow, hobrske skalisła. Rimale 350 kilometrow daloko śteji wyschina pschi wyschinje, je dol sa dołom. Lědy je nětkajsce rośtliny w tutej fantastiskej krajinje, nicźo hacź staia, tamjeń a walanti. Jenoż barby, kotrež źehliwe błonzo Arizony z hromadow kamjeni wschelakoreho raju wukuśuje, do tuteje śprośczenjeje krajiny nětko dźiwnja pschinjeźu. Zyle njewoczakowanje potom puczowar na nahu nawiśowatu skalu pschiśidźe, z kotrejež dele hladacz je hižo wulka zwaźiwosć. Runopadnje kamjeń 1800 metrow hłuboko do hłubiny pada, w kotrejž je žebi Colorado žwój pucz pśches tutu hobrsku horinu wudrěł.

Hdyž so Powell tutomu dźenża najźiwnischemu dźiwej pschirody w stacach tehdy bliźesche, jeho Indianoju napominachu, so njeby tutu hrózbu słubźaku wótdrjeżu, žydło bohow, nastupił. Ale wón so njedźiwaju toho na to zwaźi, hacźrunjeź husto doścz do śtracha pschinudźe, tónle pospyt se žiwjenjom saplacźiś. Měźaźy dołho pschepśekowanje tutych běłischi wudolinow trajesche, a husto njebě žadyn druhi pucz hacź tón, z cźoimom po wodopadach Colorada. Dźenża so tole traśne městno pschirody jara wjele wopytuje, ale hischcze źiwdeźi pomnik, kotryž je so k dopomnjeću na 1902 śmrśetelho dobyćerja nad Gran Canonom stajił, wo tamnych cźasach, hdyž běsche jeźa mjes tutymi dźiwimi wudrjeźami njeśłyschana zwaźiwosć.

ak.

Żelesniste njesłožo pola Weißenfelsa.

Frankfurtsko-Erfurtsko-Barlinski wožobowy cźah śnjeśłožt 150 metrow psched dwórnischcźom we Weißenfelsu. Lokomotiva wustoczi z kolijow a so śwrócźi. Wacźowy kowy a wožobowy wós storcźiśchtaj do lokomotivy, so wobschkodźiśchtaj a na stronu wjerhnyschtaj. Lokomotivnik a tepjeŕ so sarasyschtaj, 10 pucźowazych so lohko śrani.

Bratraj

Sa cźaż wulkeje wójny, jako schwedske, protestantske a kěžorske wójska po awstriskim Dunajskim kraju cźahachu a pola pschecźela a njepschecźela po žywjim spodobanju bydlachu, wuske świśki kreje husto popuschcźachu, a mnohy wjazy tak prawje njewědźachu, hacź dyrbja je Schwedami abo z Awstricźanami dźerżeć. Ale jenoż zyle jenotliwym drje je tole wotwinjenje tak śłe zahrało, kaź tamnymaj bratromaj, kotrejuj žpodźiwny wožud je Ilźronika jako pschikład sa podźišche śpłahi zapisała.

Běschtaj w małym městaćku nad Dunajom žiwaj, we wobśtejnościach, kotrež běchu tajke, so jimaj žpokojny pschichod žaruźichu; pschetož dokelž so wobaj na žwoje njemjekło wuběrnje wuśiteschtaj a tón jedyn, Lukaśch, jako krawz ludźom pěknu drasu schijeschce, mjes tym so druhi, Domaśch, jako schewz śpuschćomnje schórnje płatacz ro'umjesche, měješchtaj wobaj žyzne woteběrarśtwo, běschtaj wibźanaj a saśłužischtaj žebi někotrych kulojtych słoty. Takle móžeše žo kóždy sam śeźiwicź, bjes teho so hy na druheho pokasany hył, a dokelž bo tutón poměr najlěpje k temu hodźeschce, pschecźeśtwo a pokoj sakhowacź, běschtaj wonaj w pschesjenoschći a bratrowskej lubośći žiwaj a nicźo njeměješche po ždacźu mjes nieju stupicź, schtož móhło jeju dźěliccź.

Nětko wschak běsche młódschi bratr wulwoleny, na žwojim cźěle sacźucź, so móże žebi wožud też ź tak mérnym žiwjenjom, kaź jeho běsche, žwoje žmětchi cźiniccź. Jemu, kotrež na žwojim schewźkim ńtólcźu stajnje se sacźuczom žedźeschce, jako by žwoje rjane žbožo sacźuwał a tuto žbožo so ź kóždym dyrjenjom hamora skrucźało, jemu so śta, so ź najwubranischimi wumeśtwami wabiwoscze žónka na jeho pucź stupi, so by jemu krótku chwilu žboża ź dołhej dobu cźerpjenjow samełniła.

Lědy bě so ź tutym płomjom wohnja sapkomjenił a žo do cźmoweju wocźow, do rjaneho wobliczа sahladał, jako so jemu tej hižo śtrosche dopóhnacze nanuśowa, so žu njebjeża sa kóždym žbožom też khłódk stajiłe.

Khětke žwjasane mandźelstwo jeho bórsy wołtróśni a dyrbjeschce so na to žmucźicź, so so ża rjanym schtaktom husto wutroba polna śtóscze thowa, a so móże so w najrjeńschimaj wócźkomaj nahle hnew sabłyśnyć. Wón njeběschce cźłowjek, kotryž rady wojuje, a tak prózowaschce so wón spocźatnje tóždy nadběh je žwojej ścźerpliwosću sabicź; tola dokelž so jeho mandźelske śo ź tym njepomjeńschi, tak njemóżeschce wuwostacź, so so tej jemu po něcźim žotcź pschela a wobśtejnoscze jeho mjerśachu. Dyrbjeschce so pschezo huśćiścho na žwoje wurunane žiwjenje dopomnicź, kotrež běschce měź, jako njebě hischcze ženjeny. Tak poczinaschce bncź hnéwny a njepokojny, a cźim mjenje móżeschce nětkaju nadźiju na wotpomoz namatacź, cźim bóle widźeschce so psched nuśnosć stajeny, so tej žwojeje koże wobaracź, a hdyž nětko ikónczinje ke nadběhej pschesłuże, ścźini drje žebi žwoje położenje wo nětchto śnjeńliwischce, tola njebu wono tohodła hischcze lépsche.

A tola bě žebi pschedwidźiwoscź ża njeho wumożenje wumyślika, a pomoznik, kotryž so nad nim žmili, běsche wójna. Léta dołho běchu žwětowe stawiżny, kotrež tehdy žemju w jeje sakładach satschahżowachu, tónle žthowany kucźiś pschelutoważe, a jenoż poréćko so też tu bkuke hriźanje sahłyschcecź da, so ludźo žwoje hłowy posběhnywschi strachocźiwje wuschi nastajachu. Stónczinje pak wójna też tutu wožamoczenu krajinu pschekhwata.

Nas rano, hdyž so wschitźy mérnje k dźełu hotowachu, bźiwja hara na dróży nasta. Ludźo wokna khětcze žwoczinawschi wczipni hłowu won tykachu, a tu so pisana cźrjóda wojakow ź mésčhcjanskimi wrotami cźischcźeschce, kotraž ko też hnydom wschudże rozdźěkeschce, połk sa połkom, a mjes nimi thorhojczki jědnych a nětkotre cźežke kanony. Lědy so běchu ko ludźo wot śtrželeow śhrabali, hdyž też hižo po dróhach horje a dele bubnujo wuwołachu, so schwedźu wojazy generala Torstenssohna w měścze nóżnu hopodu pytaju a so so žanemu śichiwu njestanje, kotryž so mérnje sadźerži.

Po tym njebě so hischcze žanych pjecź mjeńschinow minyło, dha žebi psched durjemi scherza, pola kotrehoż bě njewoczakowany pschipad runje sašo wótre mandźelske rosrěczenje śbudźił, sastupiś žadachu a pschipokasacź jemu schwedźeho offizéra.

Hdyž běsche njepschecźelowy pschikhad Domaschej jeho mér rubił, dokelž so jemu yschi tom hnydom mnóźiczki nanuśowachu, kotrež so wschitke nětko na namóżne wuśwobodźenje ź jeho putow měrjachu, dha dźasche pschedwidźiwoscź nětko hischcze, so běsche jeho kóścź pschecźelezeny muź a měješche wulki dar śrěcźnjowócze. Juły offizér hórsy śpośna, kaź pódna je tu póda sa wěź jeho ludźi. Món njebu śprózny, schewzej wjeśeże a žwobodne žiwjenje pod schwedźikimi thorhojczemi, kotrež žaneho nuczenja a žaneho njepokoja njeznaja, je najrjeńschimi barbami wumeloważ. Schewz drje so najprjedy hischcze wrócźo dźerżeschce a mjeńcźeschce; tola njemóżeschce wuwostacź, so bóle a bóle žwoje domjace puta ź pišannym žiwjenjom schwedźeje wobšadki pschinuwoaschce, kotrejž so kóždy dźeń runja śwjedźenjej mina, kotraž njebywaschce je žannymi śtarościemi wobcźežowana

Šěrik, měrik, batdrijan

Sydrješćica.

Dźensniši lud — tež na sy hižo — je wotczmal mjena za rostliny a zwěrjata. Kóždy pjevach znaje jenotliwe wobstatki motorskeho koła, kóždy njezrały hólc znaje najnowše „šlagry" a druhi njerjad, ale we přirodze so njewuznawa. Lud — tež na wsy hižo — zhubi zwisk z Božej stwórbu a z tym tež po něčim zwisk ze Stworićelom....

Naši prawótcojo hišće znajachu kóžde zeličko. Naše wowki a dźědojo znaja hišće wjele rostlinow tež z mjenom, rostliny, kiž młodźina wjacy njeznaje. My njeznajemy wjacy ani mjenow zelow zabywši jich móc a wužitk.

Abo štó z čitarjow znaje sydrješćicu? A njeje to ani někajka žadna abo skhowana abo drobna rostlina. Nč, po wšěch přerowach, po wšěch hórkach a stroninach, wšudźe na kónci lěsa runje něrtko so zlomi z běłym šlewjerjom swojich kitkow drobnych kéceničkow a znajmjeńša po napohladźe ju kóždy znaje. Z. bě pola starych Serbow derje znate a nahladne zelo, wobswědčeja hižo jeho mnohe mjena. Tak so njemuje tež dźěrława, tuka, pazorkate zelo, čepite zelo, sydrik, sydrowe zelo, sydrowy kał, testa, křižowne zelo abo wotpočowate zelo. Po łacańsku rěka „Galium", po němsku „Labkraut". Tuto zelo so prjedy jako sydrješćo trjebaše.

Sydrješćicy maš pola nas w Serbach tři družiny, kiž maju wšě hojacu móc. Dobre zelo je sydrješćica ze žołtym kćenjom, ale ta je bohužel pola nas khětro žadna. Jara wšědna je běła sydrješćica abo wotpočowate zelo, kiž pak njeje tak jara wužitna kaž tamna žołta. Tola mamy tu hišće jara wšědnu třeću družinu, kiž drje kóždy tež z mjenom znaje, mjenujcy drapalca. Ta je runje tak dobra kaž žołta sydrješćica.

Sydrješćica abo drapalca je dobre zelo pře khorosće jěrchenjow. Počišćuje jěrchenje a z tym tež hoji wlobu (Rheumatismus) a sylnu khripu. Tuto zelo je niezbytny wobstatk čaja pře jěrchenjowe khorosće. Sušene a rozdrjebjene hodźi so jako prósk trjebać. Hromadźe z běłymi kćeničkami mjedlawki je sydrješćica abo drapalca dobry srědk pře njedźelninu zymicu a je hižo někotrejkuli maćeri wukhowała žiwjenje...

Tuž widźiće, njeje docyla tak jara njetrjebawše a hłupe, zabérać so z rostlinami, znać jich mjena a wuznać so w Božej stwórbje. Motorske koło ći może přinjesć smjerć, drobne zeličko móže ći wukhować žiwjenje.

Kak wothyć smorkawu?

Smorkawu móžeš tež w léću dóstać, ženje njejsy před njej wěsty. Smorkawy dla k lěkarjej njeběžiš. Ale kak ju wotbyć?

Su tu wšelake domjace srědki a wšelake zela. Jedyn sej khwali tón, druhi tamón srědk. Hlowna wěc je, zo pomha.

Móžeš pić dwě abo tři šalki bozoweho kćenja, lehnješ so do łoža, póčiš so, zo móžeš rano hłowak a posłeńco wužimać. Za to pak sy wotbył smorkawu. Druhi sej da nawarić horcoho mošta abo wina z cokorom, skoricu a nalikami, to tež na pocenje čěri. Abo móžeš tež wzać zelo hermančika abo wowceje rutwicy. Někotři su pře smorkawu zběrali mjetličku a babyduška, z teju sej horcy čaj nawarja, přidadža něšto słodźiznow a z tym smorkawu zaćěrja.

Su pak ludźo, kiž do zela ničo njedadža a tola tež smorkawu wotbyć chcedźa. Njech spytaju raz lěkowanje z cyblu. Něšto rozkratych cyblow sa popječe a położiš sej je wječor na hłowu. Ani to hubjeny srědk njeje.

Ja wšak bych najbóle doporučił bozowe kćenje, dokelž sym jo sam wupruhował.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Der Verkaufspreis für im städtischen Besorgungshaus erhältliches gehaltenes Holz wird ab 1. Juni 1934 auf 11,20 Mk. für den Raummeter und 40 Pfg. für den Korb festgesetzt.

Bautzen, am 30. Mai 1934.

Stadtrat, Polizeiamt.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Dnja 14. Juni 1932 eröffnete **Sicherungsverfahren** wird nach Erledigung des Entschuldungsverfahrens aufgehoben.

Das für den Landwirt Bernhard Lucas in Deutschbaselitz am **Die Landstelle für die Osthilfe.**

*

Am 31. Mai 1934 vormittags 10 Uhr sollen in Kamenz — Sammelort: Kaserne, M.G.-Gebäude — verschiedene **Möbel, 1 Radioapparat** (Telefunken). **1 Geldschrank** (Fabian), ca. **65 Höhner** u. a. m. meistbietend gegen sofortige Barzahlung versteigert werden.

Der Gerichtsvollzieher beim Amtsgericht Kamenz.

*

Der Ausbruch der bösartigen Faulbrut unter den Bienenvölkern der Imker

1. **Heinrich Schäfer** in **Großhänchen Nr. 5,**
2. **Meta Abraham** in **Großhänchen Nr. 35**

ist amtlich festgestellt worden.

Die zur Verhütung der Weiterverbreitung dieser Seuche erforderlichen Maßnahmen sind bereits mit Bekanntmachung vom 3. 4. [illegible] — Seuchenfälle Hause, Dennitz-Ebenitz und Trebendorf-Medewitz — veröffentlicht worden, auf die verwiesen wird.

Bautzen, am 26. Mai 1934.

Die Amtshauptmannschaft.

Přilopk

* **W Mainje so zatepjeja.** Po dobyćerskim zjawjenju w cyłmarni Würzburgskeho wjeršlowaršskeho towaršstwa jehi wutoru 6 wobdźělnikow z motorskim cołnom na rěku Main wujedźe. Wysoke Ludwikowego mosta so cołnom powróći a ludźo padnuchu do wody. Schtyrjo mužachu so wukhowaći, dwaj wobdźělnitaj so zatepještaj.

* **Rubježnizy nadpadnychu japanski wojerišći** cyłk. Blizko Mulripa w Mandźuskej žu banditojo japanskich wojerišćach z kolijow wujeća dali. Nadpadnizy čehu so zkhowali a po zniešbożenju straschnje do cźaka tłukchu. Po dotalnej powěšći je žo pschi nadpadže 35 japanskich wojakow morito a wjele sranito.

* **Pschi wojowanju z lykami je tribuna zajapała.** Pschi wojowanju z lykami w Umanje w Meritanskim stacje Mrikatanje so dźeł provisorskeje tribuny zajapa. 20 wosobow žo srani.

Hospodarski rozhlad

Sserjedu 30. meje 1934.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,504	100 polsk. złotych	47,25
1 jendźelski punt	12,72	100 českosk. krónow	10,43
100 šwajc. frankow	81,32	100 franc. frankow	16,50

Barlinska burša měješe wutoru sašo žiwischi wobrot. Kurjy atakjow žo powschitkownje połepschowachu. Na bursu pschijomnje skutkowaschе wočakowanje dobreho stónčenja transferoweje konferency. Też witi rentowych liščinow běchu dobre.

Barlinske žitne wulkowiki njepschinjeżechu wčera wjetschcheho pschemjenjenja. Pschenjčan a rožki žo malo posticzeschе, dokelž k 1. junijej nowe płaczišny płaczа. Tola sa pschenjcu a rožku njenamaka žo też wjele kupzow. Mowsh měješe šwopródka trochu skabiche witi, wone pak žo podbjschcho strucżichu. Jeczmjeń žo wjazy tak derje njepschedawa, też njebéschе možno dotalne płaczišny zyle dosczahnyć.

Wčera płaczeschе w Barlinje zentnaŕ

pschenjcy: 9,40—9,65 hr., — rožki: 7,85—8,10 hr., — jeczmjenja. nal.: 7,95—9,10 hr., — wowsa: 8,20 hač 8,40 hr.

Płačiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg

Płačiny po złotej hriwnje.

	29. 5.	28. 5.		29. 5	28. 5
Pšenca	—	—	buny	8,10-8,90	8,10-8,90
rožka	—	—	wicka	7,00-7,50	7,00-7,50
jeczmjeń, nal.	159-163	157-162	módre łupiny	5,85-6,40	5,85-6,40
sečmjeń	—	—	žołte łupiny	7,90-8,75	7,9 -8,60
wows	164-168	162-176	zeradella	7,75-8,75	7,75-8,75
kukurica	—	—	raps, wosusk	—	—
pšenč. muka	27,00	27,00	lany wosusk	5,85-5,90	5,80
ržana muka	23,25	23,25	such. truhanc	5,25	5,25
pš. wotruby	11,75	11,75	běrnj. kruški	7,05	7,00
ržane „	11,25	11,25	syno, 50 kg	1,00-1,50	
raps	—	—	ržana słoma	0,50-0,65	
hróch, Viktor.	20,0-22,0	20,0-22,0	pšenč. „	0,30-0,40	
lane symjo	—	—	wowsna „	0,40-0,50	
preluški	8,00-8,25	8,00-8,25	ječna „	0,40-0,50	

Płačizna za pšenicy za wuplodźerja 188 191 193
Płačizna za rožku za wuplodźerja 157 160 162

Płačizny rězneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

Wutoru 29. meje 1934 Płačizny po centnaru a hriwnje

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 59

Połnomjasne, wukormjene, najl. rězneje hódnosće młode	34 -
Starše	31-33
Hewak połnomjasne, młode	28-30
Starše	24-27
Mjasne	—

Byki: 346

Młódše mjasne, najwjetšeje rězneje hódnosće	33-35
Hewak połnomjasne abo wukormjene	30-32
Mjasne	27-29
Snadnje wuwite	23-26

Jałojcy a kruwy: 235

Młódše połnomjasne, kruwy najwětšeje rězneje hódnosće	29-31
Hewak połnomjasne abo wukormjene kruwy	26-28
Mjasne kruwy	23-25
Snadnje wuwite kruwy	18-20
Połnomjasne wukormjene jałojcy, najwjetš. rězn. hódnosći	3 5
Hewak mjasne jałojcy	29-30

Wowcy: 624

Najlepše kormjene ichnjata a młódše kormjene barany	40-42
Srěnje kormjene jehnjata, starše kormjene barany a derje wuwite wowcy	42-46
Mjasne wowcy	38-40
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	34-37

Ćelata: 1449

Najlepše kormjene ćelata wot cyca	48-52
Srěn e kormjene ćelata wot cyca	42-47
Snadnje wuwite	36-40
Na špatnišo	30-35

Swinje: 3995

Tučne swinje, přez 3 centnarje čežke	37
Połnomjasne swinje wot 240 hač 300 puntow čežke	35-37
Połnomasne swinje wot 200 hač 240 puntow čežke	34-36
Połnomjasne swinje wot 160 hač 200 puntow čežke	33-34
Mjasne swinje wot 120 hač 160 puntow čežke	30-32
Rancy	30-32

Howjada a wowcy mějachu dobre, ćelata srěnje a swinje špatne wili.

Zamołwity za spisaćelski wobsah: A. Dučman, za nawodźenki dr. J. Cyž, wobaj w Budyšinje. D. A. IV. 1934: 2385.

a móžeschе žo sa swoju mšu w korcźmje a na torhoschću sabawjeć.

Tak poczа pomalu mjehki bycź, a hdyž žo sašo ras wobjebje cźmowe njewjedro na jeho mandželskim njebju pokaja, jeho blijenje stónczenje k rosćubej dorazwi a wón měješche še swojim hoścźom, še schwedskim offizjerom rosmołwu, kotraž po dlaczu wobaj dźělaj spokojt. Pschetoż hdyž krótko po tym schwedzay wojazy wucźahnychu, žo też wón s nimi s města shubi.

Mnoho měšazow žo pominy, ani so bychu doma wo nim nješchto žiwcheli a haczrunjeż žebi jeho žona tehodla ležy hłowu łamaschе, cźinjeschе žebi jeho bratr tola starosće, kotrež jeho njewopuschcźichu.

Cźekanz pak mjes tym jako schwedzki pschi wojak we wulkim wójsku po kraju cźahaschе, nochcheschе pisanu wójnsku draštu, kotraž jemu jako frótnemu cźłowjekej derje sedźeschе, wobdźělescheše žo na bitwach, strajkach, pschenozowaschе pod hołym njebiom a rubjeschе, złakaschе a sadźěraschе žo, a cźujeschе žo we swojej sałzodobytej žiwobudźe tak njewupraznomnje strowy, so běžche jemu zyła saudźenosć taž hrožny žón.

Takle žo we šwécźe rosbłudujo kraj a ludźi sesna, města a wšy je snatymi a sašo spodźiwnym njemom a pschihłbje pschejo dale wot dominy, doniž jeneho dnia nowe njemšky wójny jeho połk do Dunajskeho kraja wróćo nje wołachu.

To jeho samoti, rubi jemu ležy dobytu runowahu dušche a wón njemóžeschе žaneho pucźa namakacź, kak ma žo tutenmu pschemjenjenemu połoženju napschećziwo sadźerżeć. Mjes tym wójsko po rucźu doprědka khwataschе, a s khłodnym, jasnym ranjom wojazy k winowym horam dokročźichu, kotrež rěku na tutom městnje

s wobeju stronow pschewodźeju. Bjes pschestawki hoionwachu žo na pucź dele do dola.

Tu Domach žiwój domisnitli kraj psched žobu wuhladа, kotryž žo deleka w dole cźekanjeschе, wuhlada žowoje město, kak thežka pschi khěžu tiejeschе a běłe mrócźakti kura žo k njebju połběhowachu, špótna žowoju hasku, žowoju tschcu, žowoju sahrodu sašo — a nahle žo dopomniwschi, jo je tu jako njepschezel pschichoł, so hy do žowoje domisny pkomjenju trwawneje wójnjeke nu cźinjnjć, běžche jemu wokoło wutrobu, so hy žo najradscho na semju cźinjnywschi žowoje mjeswocžo i njej pschikrył.

Alе bórzy jeho žurowa woprawdźitosć bolośnje s taikich myślow storhny. Kromada bo dela wupóstanych wobdźělenjow jeho, kotryž běchu nierosbłudjenu žobu storhny, a sobom hišće jako postrow s jeneje s Dunajskich tanonow nětotre cźežke kule do jich radow pschileczachu. A hdyž Schwedojo, s taikim powitanjom nespschejchcheniemi, k nabděhej pschedu, stupi jim, kaž še semje wurosćena, žele na murja napschećžo, połk pschi połku, kaž hobrsti płót hlebijow. Wutčele s kanonow webž stronje wohrožuja a jemu napschećziwo wjeseze rjetnje pólne (namjenja wpowětijesmahuja.

Takle wumije žo hórka bitwa. Dokelž pak žo wupekała, so běchtej webž stronje dre jenak žylnej, kombješche žo najprjedy łózdy s dalschim nabběhom a prózowalche žo, pschećziwnika s wutschelemi s kanonow sešćabicź.

Tak na žo sšelejo a wočakujo žebi napschećziwo stejachu, s rosčupom dźeleni, kotryž mósche jenoż nědźe sto metrow wulki bycź, s napinanjom na kóždy njepschecźelski pohlb kedźbujo a njemérnje znamjo k nabděhej wočakujo.

Jenoż jenemu žo psched tym znamjenjom satsyłowaschе, kotrež dyrbješche jeho pschećziwo městu nachcźahowacź, a to běžche Domach, kotryž pola schwedzkich w predkownym njedźe stejeschе, bjes směrza še swojej tšelbu do módreho tšeleschе a žaneho wupucźa s tuteje hłukoteje dušchinkeje nu y namakacź njemóžeschе, doniž jeho nebohe kaž błyk njepschejdźe a jeho ruzy tschepotacź nepočeschej, jako by jemu hrón dyrbjała s ruki padnyć, pschetoż tam, w rjadach njepschećziwnow, wojowaschе jeho bratr, a też wón tě jeho je nak. A jimaj běžche, jako by žo semja a wschitke wokoło njeje dźiwje wjerzcało. W swojich myślach samucźenaj a rosbudźenaj žebi napschećziwo stejeschcźaj, a wěrjeschtaj, nětkole a nětkole jimaj snamjo porucźi, jedyn na druheho žo wesiicź.

A tu žo nješchto wěrje njepodobneho sta: s wobeju rjadow wojowaznych jedyn muž wuskupiwschi s njewěstnymi krozjelemi, jako by žo semja cźumpała, dopołna kročeschе, njebojasnje a krunanu, mjes tym so kotwokoło wuščele padachu a kulki lětachu. Wotrjedź rosčupa, potrž wojowaznych dźeleschе, žo setekaschtaj, a jako by žo i morja nusy a kreje jandźel lubosće poběhował, tak wobaj ruzy poběhnywschi žebi wokoło schije padnuschtaj a sjenocźišchtaj žo t wokolschej wobaczа a znowa wobtrajenjemu ibratsenju.

Na wokomik žo zdaschе, jako by žamo bitwa žwjedych zadźerżała. Tšelby wjazy njeschczowachu, a cźełe kruchi żelesnym chłukow wjazy wokoło njeletachu. Potom pak hój i nowej nameju sajadźi, a bratraj, i njeličźenymi kulkami trjechenaj, žo w žwojim pohłednim wobjimanju k semi wjeseschtaj, mjes tym so bitwa dale howrjeschе.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskeje žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přećiwo sćěhowkam čełneho znjezbožonja z 1000 hr. – idyž wumrěje abo hdyž je we čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezbožene dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjerine znjezbożenje dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowědźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumołnjenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdya a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 124 — **Budyšin — Štwórtk 31. meje 1934 — Bautzen** — **Lětnik 93**

Genfiske wuradźowanja a jeho wothłosy

Nanjet ruskeho zwonkowneho komisara je jendźelske nowinarstwo pschekwapił. Genfski rosprawjeŕ Londonskich nowin „Moringpost" piša, so by so pschi postajenju stajneho měrowneho wubjerka wěsće wo druhi swojaŕ ludow jednalo. Litwinow so nadźija, so je swojim nanjetom Ruskej samolwitosć salutuje, so by dyrbjała fe stajnym zbustawom Swjatka ludow być. Litwinow chce dozběrć, so bychu žowjetska unija a Sjednoćene staty ſ poźleišu do Swjatka ludow pschischli.

Nowiny „Daily Telegraf" Litwinowowy plan wótrje sašudźuja. Wone widźa w nim pospyt, ſ kotrymž měła so konferenza sa wotbrónjenje do bjesstrachowneje konferency pscheměnić. „Daily Expreß" pak piša, so na so ſ prózowanjom ruskeho kommisara franzowsko-ruski plan do skutka stajić, ſ kotrymž měła so Jendźelska nusować, so by so do należnoſćow europiskich krajow tykała a so do tóždeje europiskeje wójny saschnjatała.

W Franzowskej pak je wuturnische jednanje w Genfje pschijomny wothlóš namakało. Franzowske nowiny witaju wuwjesene Hendersonowu rěć, kiž je so sjawnje na stronu franzowskeho bjesstrachowneho žadanja stajił. S teho dźěwja nowiny wěste znamjo wuczitać, so so jednanje ſ lépschemu Franzowskeje wotwoji, njedyrbjało-li jendźelski swonk. minister sir John Simon a amerikanski wotpósłaŕ Norman Davis hinasche stejischeso sajimowacź. ...

Wuprajenja ruskeho zwonkowneho kommisara namakaju w Pariskich nowinach najwjetsche wobkedźowanje. Tola so by so konferenza sa wotbrónjenje do stajneje měrowneje konferency pschetworiła, też franzowske nowiny jako utopiju wotpokasuja.

Jendźelski zwonkowny minister Simon rěčeše w Genfe

Wězjedźinym poźedźenju hlowneho wubjerka konferenzy sa wotbrónjenje jendźelski zwonkowny minister sir John Simon na khutne położenje nětcišcheje mjesynarodneje politiki pokasa. Wschitke prózowanja njepschinjeseknu žaneho noweho podłožka sa dorozumjenje. W poźlednich měsazach su byle diplomatiske jednanja trěbne, dokelž so Němska w Genfje njewobdźěla, cźehodla je so dyrbjał pucź namakać, po kotrymž kraje w swisku ſ Němskej wostanu. Sir John Simon wosebje wuzběhny, **so je pschi mjesynarodnym dorěčenju wo brónjenju zyle nuzne, so so Němska wobdźěli.** Němska žada, so konwencija Němskej wobrónjenje pschisłowoła, kiž je wjetsche hacź je, kiž je so w měrowym wuczinjenju sapisałało. Něsto wschitko na tym saleži, so so k dorozumjenju dóńdże a so so na nětajte waschnje możnosć k jednanju namaka. Tu Simon na Macdonaldowy plan pokasa, kiž je po jeho dźaću pschesło hišcheše najšepschi pucź k dorozumjenju. Ssylne zbliženje mjes jendźelskim memorandom a němskim wosjewjenjom je 16. haprjele je napschećiwnosće słabodźiło.

K Litwinowemu namjetej rjekny Simon, so by pschistupjenje k tutemu namjetej wosnamjenjało postupowanje po zyle nowym sakładze, po kotrymž wotbrónjenje dosta njeby możne było. Jendźelski zwonkowny minister pokasa na Locarnske srěčenje, kotrež ma wón sa wjele wjacy hódne, hač nětajte nowe srěčenje. Něsto zwoštanje rozsud, pak so so staty dojednaju, pak pschińdże napschewobrónjenje.

Barthou wótrje wotmołwi

Franzowski zwonkowny minister Barthou wotmołwi na Simonowu rěć. Wón wuzna so ſ Swjatkej ludow a k pokračowanju nětcišcheje franzowskeje politiki. Barthou rěčeše wo wobmjesowanju brónjenja w powětrju. Wón rjekny, so su kraje w powětrju a na morju wobrožene a pschećiwo tutym strachom dyrbi konferenza wojowacź. Sso wo Hendersonowej rěči složnjo, rospomnjaše Barthou też praschenje brónjoweho wikowanja. Wobzeše pokasa wón na Simonowe słowa, kiž je něhdy prajił, so wotbrónjene kraje njeńdźa hnydom bróniś. Němska je tehdomnischi programu wotpokasała, a dokelž Němska wotpokasuje, chce Simon druhe pucze pytacź. Barthou spyta wschu winu na Němsku wotwaliś, kotrež je po jeho ſ'owach konferenzu wopuschćiła a **něsto** spyta jej swoju wolu nanusowacź. Schtož bjesstrach nastupa, rjekny Barthou, so tuto prasche nje hischcze njeje rosrišało, ale je so jenož nanjetowało. Wschelakim dypkam Litwinowoweje rěcze móže wón hnydom pschihłoßowacź.

Président konferenzy sa wotbrónjenje žrjedu wjeczor wosjewi, so su jeho nětkotre delegazije prošyle, so by jim k pschepruhowanju nětcišcheho położenja trochu khwile wostajił. Tehodła je wón wobsamknył, so hłowny wubjerk hakle na pjatk popoldnju swoła.

Frauenfeldowy zjawny list awstriskemu kanclerjej Dollfußej

Dotalny žinny wjednik nazionalsocialistiskeje strony we Winje Frauenfeld wosjewja sjawny list swojaskowemu kanclerej Dollfußej. Wón so wobara pschećiwo wudawanju, jako by jeho wotsćěh cźekanje było, a rozestaja jemu, kajke **pschiczinu** su jeho k wotpuczowanju ſ Awstriskeje pohnuke.

W liscze rěka, so su swojaskowy kanclerz a jeho **sobudźěłacerjo** w sjawnosći stajnje wusběhowali, so su k wudawanju, a cźestnemu měrej swólniwi. Wón pak je spóznał, so tute sjawne wudawanje njeběsche sprawne. Dokelž Dollfußowi pschiwiśnicy mjes **sobu** wojnja a jedyn druhemu njewěrźi, žebi też žadyn njewěrźi **słowcźko** prajicź, so by k wuzwobodźerskemu skutku dóschło. Swojaskowy kanclerz žam budźi jako sa **khinsku** murju.

Jednanja so njeporadźichu, dokelž Dollfußowe knjeźerstwo njeje pschećeśene. Mjes jeho **sobustawami** knjeźi wulka hida.

Wumoschł léto trajazych jednanjow, kiž su so ſ nazionalsocialistiskeje strony pschez sašo pospytowale, su dopokasałe, so nowe pospyty nimaju žaneho smysła. Nazionalsocialistojo chcedźa Awstriskej wjednistwo dacź, kiž so složi po woli ludu. Frauenfeld žłubi milijonam awstriskich nazionalsocialistow, so žebi měr njepopscheja, bóńiš so Awstriska njewuńdwobodźi.

Wo železniskich nadpadach w Awstriskej

S Wina so powě, so je so ſ knjeźerstwowym pschepytowanjom bjes dwěla dopokasało, so rosbuchadła, i kotrymiž so nadpady na železniży w swjatkownje nošy sluczeju, ſ Cźěskeje pochadźeja. Tutón dopokas drje wujasnja, so mnohe nadpady na železniży w poślednim cźasu ſ marxistiskeje strony pochadźeja. Niedźiwajcy teho je awstriske knjeźerstwo tutych podawkow dla mnoho nazionalsocialistow sajało a do Wöllersdorfa wotwjedło.

Japanski wulkoadmiral Togo wumrěł

S Tokia so powě, so je japanski wulkoadmiral Togo žrjedu rano po měšazu dołhej chorosći wumrěł. Wón cźerpjesche na rakowe rako. Jeho mandźelska a rjana pschebywachu pschi jeho smjertnym ložu. Japanske knjeźerstwo je wjeźera we swobitnym poředźenju pschihoty ja statny pohrjeb wobsamknło.

Wulkoadmiral hrabja Togo w rusko-japanskej wójnje japanske wójnske łódźerstwo nawjedowaschе. W mórskej bitwje pola Tsuschimy 27. meje 1905 wón ruske wójnske łódźerstwo dospołnje sbi a rosbudźaju bitwu zyteje wójny dobu, Tuto dobyeje je jemu cźestne mjeno japanskeho Nelsona wunjeskło.

Krótke politiske powěsće

— Minchowska měschczańska rada je wotpokasała, sjawne twarjenja k žiwjedźenjej Bożeho Cźěła wupschischcicź, dokelž zyrkwinske instanzy pschi narodnych žiwjedźenjach ženje narodne khorhoje njewuzběhowachu.

— Kral Wahabitow w Arabiskej Jbn Saud je do podźěschcenho pschiměra ſ jemenskim imanom swolił. S tym wón imanej trěbny cźaſ k dopjelnjenju napoložených wumjenjenjow poda.

1000 nowych městow so natwari

W Barlinje wotmě so žrjedu popoldnju wulka sjawna shromadźizna, na kotrejž němski kommisar sa sašydłowanje statneho sekretar Feder rjmeny rospominasche, po kotrychž ma so wulke dźelo sašydlenja pschewjesecź. Shromadźizna wobroczeschе so na wschitke statne, krajne, gmejnske wyschnoscze, na mjesna strony a w hospodarstwje. Sawodne złowa porěcza němski hospodarski minister dr. Schmitt.

Staty sekretar Feder rjekny, so su nowoczasne wulkomesta sahuba sa narod. W lěcze 1850 jenož 10 prozentow wobydlerstwa we wjetschich městach ſ pisches 50 000 wobydlerjemi bydlesche. Dźensa pak něhdże 30 prozentow wobydlerstwa w 50 wulkoměstach bydli. Dokelž wulkomesta njeje pschihódne sa ludowu strowotu a wjele dźěcźi, je mišne, so so stare dźele městow pschetworja. Tu wěso wulke nadawki nastanu a wjele dźěła pschinjesu. Praschenja twarskeje połizije so dokkadnje pschepytaju. K temu budże mišne, so so powschitkowny němski twarski sakoń sawjedźe.

Sa rosbudźenje statneho sekretar wobhladuje sałoženje a natwarjenje nowych městow, nowych nakrajnych a małych městow, kotrymž ma so wěso też hospodarske wobstacje saruczicź. Tak so sašydleriši skutk wyšoko nad dotalnym sašydlowanjom pobdha. Kóžde sałoženje tajkeho nowego města budże njeměrne ważne praschenje narodneho hospodarstwa. Najważnische budże praschenje, hdże so město sałoži. Se sašydlenjom so sdobom industrija po nětcišim pschepołoži. Namózne statne sapschimowanja njeju wocźakacź, ale pschi nowotwarach abo powjetschenjach ma so wěso po statnych roskasach složowacź.

Pjenježne praschenje rospominajo statny sekretar rjekny, so je wyšoka dań so najbóle haczasa sa twarstwo wupokasała. W pschichodźe njemóže so samolwicź, so so we wulkim wobšahu sjawne srědki sa twarjenje bydlenjow podawajt, khiba jenož we wěstym pschekhodnym cźasu, dóniž so jenotne finanzowanje njesahujedźe. Jako kredit k sašydlenju ma němski lud hobrske srědki dźěłoweje fronty. Pjenježy dźěłoweje fronty maju narodno-hospodarskim nadawkam słužicź. Dokelž so tu wo pschinoschki jedna, kiž so njewrócza, ale maju so jenož w słužbje powschitkownosće najlépje sarjadowacź, nastawa ſ teho wobsebite samołwjenje za najlépsche nałożenje tutych pjenjes. **Statny sekretar Feder njemóže žebi lépschemu wutrjebanju myślicź, hacź so so sta tyšazam na tuto waschnje możnosć poda, so bychu so sašo do domjazeje sejmje sakorjenili.**

Feder skónczi swoju rěć wusběhnjo, so, hdyž so poradźi wulke sastopitstwo, kiž je wjednik jenotliwzam pschepodał, prawe a w jeho duchu sastawacź, dospěje so ſ tym, so so milijony ludowych towarschow sašo ſ domownej jemu służa. Hdyž tyšac nowych městow natwarimy (chrobe słowo a tola sa pol lětstotka jenož to najžnadniše, pschetoż 1000 městow wo 10—15 000 dušchow je tola hakle 10—15 milijonow ludźi) — potom wotstworimy sakłady sa **nowy** stat, sakłady eksistenzy sa milijony se **samostatnym** powołanjom a potom wrócźi so ludźom **to naj**drózše: domizna a domizniske zacznjenje.

Wona leći, hrab' za wjerškom zelenym!

Pišche **Cžichinichał.**

„Meja, rubijschlata, khila žo!" tak spěva nasch Handrij Sejfert we žwojim krašnym spěwje nalěcža. A njeje te wež šajo hižom letha tak? Krašna kčejata, kwětkojta meja khila žo ke kónzej! Tak, to je na naschim šwěcže, wschо rjane šaudže, dyrbi šahinuež, dokelž na tutej semi nima nicžo stajnoscže! „Wschitko běži", to špótna hižom starý grekki filosof. Meja je dokonjaka we šwórbje Božej žiwéj nadawk, je se žiwojim miłym buchom wubudžila strachocžiwe kwětki, w semi drěmaže; je pohnuka lube ptaczata k džakownemu juschanju a špěwanju, je stare štruchle schtomy womkodžila s nowego seleń žychu a kčejazej krašu a cžerstwoscžu — a nětko dyrbi po krutym, njesmilnym šakonju šwórby šajo žo wot nas měcží Widžiscž, kuby cžitarjo, tak je to teš s naschim žiwjenjom! Njeńmy stajnje žiwi w cžašu meje! Složowne cžašy dźěcžarstwa womněni meja žiwjenja, młodoscže lěta, wo kotrychž měnischi, šo šo nihdy njeminu. Wjesšarostnoscžej je šiew mladžiny, a bjesšarostnoscžiwje žy žiwy a ani njepytnjescž, šo teš tebje hižom wopuschcži meja žiwjenja a šo štojscž šriedž khutnych měšazow žiwjenja s połnymi cžejeni starscžow. Nihdy wjazy njewótcži šo twoja meja, a žy-li sokombóił ju prawoje wužicz — žy šhubił njewužitnje naiwjeschich pokoju šwojeho žiwjenja! Tehodła dźerž šo Sejferjoweho šłowa: „Hrab' sa wjeršchkom selenym!" Hrab' sa dobrej dopomnjenku, kotraž eje pschewodża pisches cžěnnoscže naschmu žiwjenja! Mamy pola naš w Sserbach krašnu rýšy šerbški nałoźt, kotryž je we šwojeje hłubokej myšli woprawdże symboliści sa cžłowjeske žiwjenje. Je to nasch šerbški mejiki schtom. Kóždy šnaje nałoźt a kóždy drje je jón šwou šwjeczit. Tehodła cžłemy jón dokładnischo wukošowacz. Kóždy ludowy nałoźt ma wšelo nětajki hłubschi šmyšł w šebi, s kotrehoš hakle móžemy potom nětkaj wo jeho nastacžu šudzicz.

Meja, to rěka ukoda bréła, je šnamjo młodeho płodźaceho žiwjenja. Tuta šo powschi šriedž wšy šapocžatk meje pod juschom a wjeselom wjeśnoje młodžiny; młodžina ju cžeseji jako šnamjo młodoscže. Teš naschi pryedowniži wužiwachu bréšewe halozki k wudebjenju nałetneho šwjedženja. Hdyž běchu šaru „Gadlenu" pschebe wšu špalit, wróczichu šo s bréšowymi halosami dowšu, wjesele wołajo a juschajo „Njeźemy šmjercz se wšy a nowe lěto do wšy!" Mysłu, šo je šo s tajkeho štarożerbskeho nałoźta „wunoschowanja šmjercze" (šymy) posbližicho nasch dźenšnischi nałoźt wo štajenju mejki wuwik. Zyrkej šamo je pschelwsaka we wschelakich naschich katolškich wožadach podobne wužiwanje mejkow. Tak štajamy na pschikład šwjatki w zyrkwi mejši, na šwjedżeń Božeho Cžéła wupyschi šo šamo zyła wješ s mejkami. Mejka a mejske halozki maju runje tón šamótn wušnam, kaž Božodźesčejowy schtom abo bominowe halžki, kotryž wosnamjenja roścženje a płodnoscž, štrowotu a šboże. Wulku, šriedž wšy štajenu meju, šebi młodšina jako schtom žiwjenja waši a tehodła teš štrachocžiwe štražuje.

Tutón nałoźt je hižom praštary, mamy pak hakle dopołaty sa njón s 13. lětštołtka. Je we nimale žyłej Europje šnaty, wołeźe pak šo pětuje w Němšej, Šendželšej a Franzowšej. Pola naš Sserbow pak je šo runje tuton nałoźt wołeźe wuwił. Wołeźe wutwarjene je pola naš tamnischeje SA a SS. Wopołasy dowěrjenja a łubosče wobswědczichu, kak krucže šo wobydleršwo še šbudżerjom Němšteje šjednocžene cžuje.

Adolf Hitler w Drježdżanach.

Wotdźělenje motoroweho wotdźěła krocži nimo wjednika. **Wjednik** wuži žwój wopyt w Drježdżanach pschi składnoscži tydženja němšteho dźiwadła k wobhładanju „mejumjetanje", schtož šo šwjetischa hižom druha njedźelu měšaza šława. Wołebitoscž pschi tym je wuswołenje „krała a kralowanje meje". Wonaj staj šamuježerjej łubosče w mejšim cžašu žiwjenja. Teš mejški schtom dopomina na šaúdżenoscž šwěta, tehodła wuswoł šebi, aby hacž padnje, pryedy hacž šo pominje modosc, šwoji kralowanu! „Sa tym wjeršchkom hrab', wona leži, hrab sa wjerschkom selenym!"

Ze Serbow

W Budyschinje, 31. meje 1934.

— **Wo wjedeje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 749, hygrometer +2, thermometer wo dnjo +22. Dźeńża rano we 8 hodź. barometer 749, hygrometer +2, thermometer w nozy +7. — Wjedro je šo w posledních dnjach dospołnje pscheměniło. Symne a wětrowe dny šu šo minyle. Cžopliše a rjane wjedro je šo rucže wutworiło. Wono naša pod wliwom wusčinu, kotraž šo s wjeczora do štrejdżenje Europy šcžahuje. Nětcžiše rjane wjedro wešče hišcže cžwilu wobhoswamy. Ssylna wyschina wjedro w naschich kónzinach połnje wobknježi. Swopredła šmějemy štabiši wětr s ranšich kónzin. Nižiny nad połnóžnej Europu, na Atlantiskim morju a s wjeczora Franzowskeje hišcže njesamóža šylnej wyschinje swadżicz. Pschi šnižinich wocžoplenju pak šu s měšanami njewjedra możne. — Jutšje pjatk šlónczko 3.51 hodźin šhada a šo 8.04 hodźin khowa. Měšazk šhada jutšje wjeczor 11.40 hodźin a khowa šo rano 7.17 hodźin.

— **Wuhlady na wjedro sa jutšischi pjatk: Njeńje a cžopło, njewjedra šu možne.**

Swjatok zwoni . . .

Schto wschitko leži w tutom jeniczkim šłowje šwjatok sakónjene. Wone wupraji, so šmy šwoje dnjowe dźěło dokonjeli, so šmy šwoje měšno, na kotrež je naš Bóh Knjes šiajił, šwěru pobóżnoscžili s naschim dobrym šhukom! A hdyž šmy šwoje dokonjeli, potom šmě nam kaj šwuk šwona do wyschinu klinczeczi kuštapołne šłowo žiwjenja! Tak šo měrnje pożydmjeż domach wo jitwje, na łubu psched domczkom, na nawoješ, na travny brjóžk, a wo na wschо, schtož je dokonjane, myšlicz i cžicha na te, ma šo šutšje štacz, je wotschehwjenje. Cžujeschi šo šo s cžichim wjeczerjorkom, hdyž tu a tam na schtomiku ši ptaczit pocžikota. A wschе lube dubje šo šjednoczi žiwjatoku k cžichemu wjeselu a rospominanju. Ma wuporjedża nohajzu, pschetož schtó by ju hdy bjes dźěła łubych widżał: nank ma šwoje lube „Sserbšte Nowiny" w rukach, pachałku we hubje, kotruž hdys a hdys šuby bjerje, hdyž je mjes hjadkami nětšeho wożeže šajimawego namakał abo hdyž wospjetnje khwali, kak rjana a šajimawa nětko Nowina je. Wschitko potom na wjeho pożicha a pożměwł šbożowneje khwile koschi wobliczа. W bliskoscži klepota mała schczerkotawa. Lubołinka, najmjeńscha a najrjeńscha maczerna šłota wutrobiczka šeli w wosyczku hraška. Dźowka hlada do dala a wješeli šo hižo s cžicha na pschichodny rjany šerbški šwjedżeń, na khwalbne šłowo maczerje, hdyž budże widżeczj, so je hižo wschitko w domje dokonjała. A hdyž šmy wschitšy tak ras šcžicha šbożownischi, wschitšy, kiž jedyn k druhemu šlukachmy, potom je była hodżina šwjatoka rjana a po njej witamy

„mejumjetanje", schtož šo šwjetischa hižom druha njedźelu měšaza šława. Wožebitoscž pschi tym je wuswołenje „krała a kralowanje meje". Wonaj staj šamuježerjej łubosče w mejšim cžašu žiwjenja. Teš mejški schtom dopomina na šaúdżenoscž šwěta, tehodła wuswoł šebi, aby hacž padnje, pryedy hacž šo pominje modosc, šwoji kralowanu! „Sa tym wjeršchkom hrab', wona leži, hrab sa wjerschkom selenym!"

Tři léta w Ruskej

Originalna powěšć s Napoleonowych wójnow.

Spišał M. A. Kral.

Pschečišchčej s „Łužičana" 1866.

6] (Pokračowanje.)

Zakločenje, kiž budże we wuschonaj klinczeczi, tak dołho hacž šwět wobšteji. Nasche wójško, kiž dźě na wójško wjazy podobne njebě, njeměješche štoro žaneje hódneje brónje wjazy; jemu tohodła možno njebě, ruskemu wójšku napschečiwo štupicz, kotreš šo pschezo bóle bliješche a nam wohenjowe poštrowjenja pożyłasche. Zakońtna bojoscž bě naš wschitkich napadła, jako torhaju réku psched šobu wuhladachmy, a šady naš pak kruteho njepschecžela, pola kotrehoš šo žaneho pschepuschczenja nadžijecz njeměješchmy. Ruškojo wjedzechu šwjatu wójnu sa šwjatu wótczišnu. Popjo a druhi běchu prědowali, so bychu wuhnali zuzych njetrašnikow, kiž běchu hordu Moskwa a drohi měr łaštyli.

My pschińdźechmy s naschimaj haubizomaj hižo prěni dźeń wokolo pschipołdnja k Bjerjesinje, to bě 26. novembra 1812. Bjerjesina, hewak šnadna woda, běšche šo k naschemu njeńboju do hłubokeho Łobja pschewobrozicža. Wulki šněh bě počał taž a tuž bě réka schéroke morjo.

Pola wšy Studnjanka da Napoleon ša wójško dwaj mośtaj twaricz, ale dołho traješe, pryedy hacž běschtaj hotowaj, a hubjenaj došcž teš hišchcže běschtaj. Tamnu štronu réki bě wulke bahniščczo a šady njeho šteješe hižo dźěł ruskeho wójška. Tak šo pschecžaš šapocža, pschekhod šatrašchny.

Pisches jedyn teju mośtow dyrbjachu kavalleriscži cžahnyncz, pisches tón tamny pak pěschy; ale tajki postajeny porjad dołho njetraješe, pschetož wójšto šo j mozu k mośtomaj cžišchcžeše. Kóždy chžnyše prěni tamnu štronu bycz. Cžišchcženża na mśtomaj bu pak hišchcže hórsha, jako my ruške wójšto psched šobu a je šady naš wuhladachmy. Tola wono žnyłne bóle njebě, so by nam pschekhod wobaraczá mohło; wono pschihładowaše naspala, kak my w njemdrym štrachu psched nim cžékachmy, a so by to trochu špěšnischo schło, nam njerédko někotre kanónske kule a granaty pożnłachu, kotreż na mésče wjele štow cžékarjow do mutneje wody ponórichu. Tu Ruššojo naš pschekhod wocžakowali njeběchu, wołeźe tehodła niz, dokelž běchu tamnu štronu Bjerjesiny hrošne a cžémne bahnischcža. Tola Napoleon bě pisches nje tójschto deštowa a drjewnow nakłacz dał, so móżeše wójško špěšnischo wotcžahnyncz.

Dyrbjachmy dołho cžakacz, pryedy hacž šo nam poradźi, na mójt pschińcz; štónczńje buchmy na njón docžišchcženi. Schtóž bě ras mjes cžékarjemi, temu možno njebě, še žadławeje cžišchcženża pschińcz; łóžby bu šobu torhnjeny abo namésče poteptany. Kóždy hładaše jeno pryedy šo a nij pod šo. Stónczńje pschińcžachmy na mójt. Tu bě cžišchcženża k njewupšanju šatrašchna. Wbohy ludžo powěschachu šo na nasche hubjene konje abo pschimachu ša haubizo. Wjele morwych hižom na dołhim moścže leżeše; koleša naščeju haubizow pisches nich dźěchu. Tu a tam piuwaše cžełko ranjeny na wodże, ruzy k nam wo pomoz wupschešterżo, ale wschо bě podarmo — lodowa šchkruta jemu hłowu rošła, my pak wožli wotwobroczíwschi dale khwaiachmy. Hdyž běchmy štoro na tamnej štronje, pschilecža kanónska kula a torże we wokomiku naschu šadnju haubizu do réki. Konje a ludźo šo naměšče podnuchu. Tak hrožeše nam njepschecžeł s dweju štronow a wšyche teho pjerjedu tóžde wokomiknjenje lodowe šchkruty wo łahodne štopy naschеho pschethoda. Dwejo s naschich towaršchow a tři konje šo pschi pschekhodże šatepichu. My pak ša nimi khwile hładacz njeměješchmy, druži naš doprědka mjecžechu a tamnu štronu na naš też rózjata cžéř njecžakaschе, pschetož dźěł Ruššow šteješe tamnu štronu bahnischczow. Cžì naš hrošnje powitachu. Nam pak šo radźi, šo pyches nich pschedicz, haj my jich na bok jecžerichmy; tola šhubichmy naschu pożledniu haubizu. Konje běchu pschi njej šefatšelene, a wona w błócže wjašnywschi štejo wošta.

Běchmy njemałko šbożowni psched žwojimi towaršchemi, kiž běchu hišchcže na lewym brjóży Bjerjesiny, pschetož cži dyrbjachu žałostnu cžiwélu pschecžerpjecz a tola šo jeno šnadnemu dźělej radźi, réku šbożownje pschekrocžicz. Mośtaj běschtaj jara hubjenaj, wušłaj a dołhaj. Nékotrużkuli, runjeż w šmjertnym štrasche psched Ruššami, šebi tola pryedy jara pschemyšlowaschе, schto by cžinił, pryedy hacž šo na štrašchny a thakłaty pucz poda, kiž šo dołhej ławje runaschе a pod kotrymž šylna woda še jymnymi žołmami schumjeschе a mózne schkruty do šłabych štołpow štorkaschе, hacž tak mośtaj štchepetašchtaj.

Na druhim dnju pschekhoda dożpi njeśboże najwyschicht štchodźeńk. Ruššojo pschecžo bliže a bliže štupchu, pschecžo šylniżcho jich kule do wbohich cžékarjow hrimotachu. Kóždy na žwojim žiwjenju dwělowaschе a tola šo njechaschе šajecz dacz. Ludźo šu druhdy taž blindni. Dźiwja cžišchcženża k wobémaj mośtomaj šo šběže. Ludźo, woły a kanóny šo j hromadami na štraschnaj mośtaj walachu. Nihdże žane roskašowanje wjazy njebě; wyschży a wschédni wojazy štejachu jeno ša tym, kak bychu šterže a lépje na tamny brjóh pschišchli. Schtoż bě na puczu, to bu postorcžene. Žedyn do druheho schtapaschе, štorkaschе a bijeschе; na mośtomaj a psched mośtomaj knjeżeschе hruba měšcheńża. Wjele tyżaż s brjohow dele špada, buchu do réki icžišchcženi. Też na mośtomaj žamymaj bě šatrašchna cžišchcženża. Na nimaj leżachu žepże morwych a ranjenych, kiž pschebłodź šadżerżachu, druży pisches nich kažachu abo jich njeżmilnje do réki šestorkachu. A šajo pschilecžachu šplóschene konje s kanónu, žiwych a morwych šobu do žolmow torhajo. Jana ruka šo njewupschešeré, šo by pomhała tym, kiž na žołmach šo še šmjerczu lódżachu — šchruty šo mlčzahu a rosbichu jim štawy. Wschitka łubosčź bě tu mjes wami, wschašła, tu bě widżeczj, schto šo cžłowjek w njemdrym štrasche je — šam žebi najbliżschi! Po štach buchu ranjeni do šymnych žołmow šešitorkani, ale mósť šo we wokomiku šajo pschepjelni, hacž šnowa ruška kula pschilecža a zyłe retomaphy ludźi šnak do wody šmjeta; žołma jich špěšchnje k šmjerczi dowjese.

Pschecžo bliwje rujachu ruške kule, wbohich njepschecžełow žałostnje rostorhawschi — hacž šo napoślednu jedyn s teju mośtow rošłama a wschitko, schtož na nim běšche, do cžémneje wody šypny. To bě tschik, schkrečenje a wołanja w pożledniej šmjertnej nuży! Cži na brjóh to na méšcže njepytnychu a pschecžo bóle a bóle šo do wody štorkachu, měnżo, so je mósť hišchcže zyły. A druży, hdyž špóšnachu, jo je šo mósť šypnył, žebi dołho njepschemyšlowachu a štoczichu w runej měrje do réki, so bychu ju šnano pschepkuwali, ale mało je jich živych na brjóh pschišłko, wjele bóle šwoje žiwjenje w žołmach špuschczécz dyrbjało.

(Pokračowanje šcžeduje.)

wokschenny spat sa dalsche sexylnjenje cźela k nowemu dźe-
łu a boju żiwjenja. Sćwjatok rad witamy!

— **Wopacźne bankowki.** Pschezo sažo žo wopacźne dwazyćzihriwnowśte bankowki we wobtkadze pokasuja. Wone žu na tym lohko spóśnaćz, so nimaju wodowehо
znamjenja.

S **Zyježa.** Najstarscha wobydlećka w Zyježach, Pjechowa, je njedźelu žwoje 80. narodniny wošwjećiła. Kapała dobrowólneje wohnjoweje wobory je zu tutón dźeń, někotre ékrlusche psched jeje bydłom pikkajo, pocźeśćiła. Staruschka kóžbu njedźelu do Michalskeje zyrkwje do Budyschina kemšći thodźi. We żiwotnim dołhim żiwjenju wona hać dotal njeje żenje pschestała pilnje dźełać. Dołhe léta je wona žwérna cźitarka Serbskich Nowin była. Bóh luby Knjes chżył jej dale strowosću a cźiłosću spodźiwć, so by mohła dale k wjeselu żiwotich žwójonych a znatych ńkónczny wjeczor żiwjenja wu-
żiwaćz.

S **Małeho Wjelkowa.** Wot sańdźenje sobotu mója w Małym Wjelkowje ſ plunom (gasom) žwećiśćz a ... S Budyschina je žo do Małeho Wjelkowa plunowy ... położyć a žo we wjazu dyźli 50 domjazych hospo-
... pschipriwaćz. Wschě žu žo ſ plunowym warja-
... ſastarale, ſ kotrymž móža nětko bjes wobcźežneho
... wjenja w kachlach warićz. W měrzu běchu sapoćeli,
plunowe roły ſ Budyschina kłasćz, a sańdźeny tydźeń je žo tole dźełko dokonjako. Do někotrych hospodarstwow, dźeż hakle žu nětko pschijamnośće warjenja ſ plunom spóśnali, žo hišćze plunowód kładże.

S **Khróśta.** Pschi żwojej jěšbje po Budyšim wokrjesu pobu jakiś hospodarśi minister Lenk też w naschej wsy. Na leżownośći prjedawchseje Adolfkeje Hétty jebi wón jemju ſe żyrym wuhlom a kaolinom wobhlada.

S **Kotez.** Dźenja ſchtwórtk żwjeźi nasch wješnjan Arnošt Herzog ſe żwojej mandźelskej Selmu rodź. Kosterej wošrjedź żwojeje żwójby żwój źlěborny kwaſ.

S **Wichowow.** Nasch wješnjanoſta knjes Pawoł Cźinzel żwjeźeſche ſe żwojej mandźelskej Emmu rodź. Thomaſeju sańdźenu njedźelu źlěborny kwaſ. Powschitkownje cźeſcźenymaj mandźelskimaj žo k jubilejej wjele ...sobjopschećzow a druhich skedźbnoſćow dosta.

Se **Semiz-Tumiz.** Se ſrażenjom ſ wožobowym automobilom žo pondźelu mandźelska schachtskeho mischtra Šaša ſ Wjelkowow khětro cźeſko strani. Auto ju ſhrab-
... tako chżyłche wona Bitkopcźanſko-Budyšku dróhu
... wjećz. Wona žo pschi ſrażenju tſi metry dale
... tola žo na sobo njepschejébże. Na hłowje, ru-
... a nohomaj ſranjenu dowjeſechu do jeneje Bitkopcźanſkeje kliniki.

S **Wóślinka.** Psched 500 létami, 1434, je žo we Wóślinku wožebita fara ſałožiła. Zyrkwicźka žo japoschtołej Pětrej pośwjeći a najprjódzo pod Kamjenkſim marjemšnikom ſtejeśche. Posłožiśćho ju jedyn měschnik ſ Kulowa jako filiału ſaſtarowaſche. Wona pod wožebitym schtitom Michnjanſkeho biſtopa Jana IV. ſtejeśche. Tutón Wóślinſkej zyrkwi wotpuſt 40 dnjow ſa tych ſpożći, kotřiž k njej putnitowachu.

S **Kulowa.** Klóſchtr Marijneje Hwězdy měješe we Nowym Hóſku hat, do kotrehož žo wot 60 lét njeje žanych rybow žadźało. Po nětčim je žo wón do bahnischcźiteje kuki pschemenił. Dobrowólniźy dźełoweje ſłużby dźeźa tole lado do płodneho kraja pschetworićz.

S **Mužakowa.** Na wózku Nyžnyneho mosta je jedyn twerowy auto do jeneje koleſarki wot ſady ſawadźił. Koleſarka, kotraž je ſ Khromole, je žebi nětkotre rjebra pschi tym ſłamała.

S **Mužakowa.** Sa 25létne njepschestawaze žwérne dźeło w Mužakowſkim ſtawowſkim knježſtwje ſu hólni dźełaćerjo Jan Kubin ſ Wochoſ, Jan Krupař ſ Wuſchowa a Jan Nowak ſ Wuſchowa myto ſłużbneje ſtarosty po 50 hriwnach doſtali. Wudowje 23. měrza 1934 ſemrjetheho hólneho dźełaćerja Augusta Schlapki ſ Wětseje Wody je žo 100 hriwnow jako myto ſłużbneje ſtarosty wupłaćiło. Wón budźiſche 1. meje ſa 40létne dźełko pola ſtawowſkeho knježſtwa myto doſtał.

S **Wuſitdźe.** W cźaſu njepschitomnoſće dźełaćerja Gustava Hänela a jeho žwójbnych je žo tele dny njeſnaty paduch do jeho domu dobył a je ſeſeru kamory a kchinje roſpacził. Pschi tym je jemu 13 hriwnow do ruknow padło. Wódła toha je kruch połcźa žobu kaſak. Sa padnikom nimaju hišćze žaneho ſtěda.

Z łužicy

* S **Marijneho Dola.** Klóſchtr Marijny Dol ſwjeći ſwoje 700létne wobſtacźe. S łuteje pjećinjny mjeſe žo 10. junija w pschitomnoſći biſtopa Pětra ... wulke wuſtupjenje ſa měru na klóſchtrſkim ...je.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* S **Drježdźan.** (125 lět Cźorna brigada.) Wot 9. hać do 11. junija 1934 žo 125létne wobſtacźe Cźorneje brigady (nětkuſchich ſakſkich honjerjow a ſtrěžow) wošwjeći. Towaršchojo, kotřiž dźeźa žo pschi ſwjedźenju wobdźěliś, chżyli žo pola ſwjedźenjoweho wjedźerja „Cźorneje brigady", Dresden-A. 21, Oeſterreicher Straße 28II ſamoſtwicź.

* S **Drježdźan.** Wurjadna nitkoſćź Łobjowje je wody dla ſuchoty. Strach ſa kódźnišćwo. Dokelž žu dołhi cźaſ wjetiche dešćcze wuwoſtałe, je łódźniſtwo na Łobju dźeń a wobcźežniſche. Drježdźanſki měrjak ſtejebu 227 zentimetrow nize nicźkli (null) potoſowaſche. Tak nitka woda na Łobju hišćcze ženje njeje w meji była, taž dołho žo pomni. Po powěſćach ſ hornjeho rězneho běha woda dźenja ſchtwórtk we Drježdźanach ſnowa wo 7 zentimetrow ſpadnje. S tym dyrje žo wobkhad łódźow ſ Cźeſkołowakſkej ſnjemožni. Tón ſamy ſtrach w blišćich dnjach łódźniſtwu w ſakſkim Łobjowym dźelu hrožy.

* **Tharandtſki hród žo na pschećahdźowanje pschedał.** Wutoru je žo Tharandtſki hród ſnowa na pschećahdźowanje pschedawał. Ssyn jeneho Barlinſkeho fabrikanta je ſ 13 600 hriwnami najwjetſchu ſummu žadźił. Wo pschidyrjenju žo poſdźiſcho roſpadźa.

* S **Rieſy.** (13. ſjeſd ſakſkich wojnarjow.) Ssobotu a njedźelu běchu žo ſakſcy wojnarjo w Rieſy na ſwój 13. ſjeſd ſeſchli. Ssobotu běšče poſpjedźenje ſhromadneho pschedźydſtwa, ſthadźowanje wotſchitich miſchtrow a powitanjki wjeczor. Njedźelu běšče hłowne poſpjedźenje. S létneje roſprawy wulkhadźeſche, ſo je léto 1933 też ſa wojnarſke rjemještno połěpſchenje pſchinjeſło. Sjeſd ſkónczi žo ſ wulětom na parniku.

Najnowiše z cyłeho swěta

—**Pola Drježdźanſkeho cźežkeho auta na ſpadowatej dróhi mjes Bingenom a Bernkaſtelom ſpinadło ſaprazi. Cźežki wós pscheraſy murju pobrjebniſchcźa. Wjednik woteńdże ſ łóžſchim ſranjenjom. Jeho pschewodnikej pak žo noha wottorhny a hłowa roſmjeze. Po dołhim próżowanju hakle mózachu jeho mortweho wutcźahnyć.**

— **Powětron „Hrabja Zeppelin" je wutoru rano 7,40 hodź. po tamniſchim cźaſu do Ria de Janeira doleźał.**

— **25-létna mandźelſka Olivia Diennowa w Ontaziſlim ſtatu w Kanadźe je pondźelu pjećej holcźkow porodźiła. Lékař ma wſchitke pjećej dźěći k żiwjenju tkmane. Macź běšche žo wutoru ſaſo ſhrabała.**

— **W Adirondackiſch horach w Amerizy zychnuje najwjetſchi léſny wohoń wot léta 1908. Wjele hódnoſtneho drjewa je žo hižom ſpalilo. Dwěmaj ſydliſchcźomaj woheń hrožy. Też ſ Kanady powě žo wo wjetſchich léſnych wohnjach. W Ohioſtatu ſtacźe yo poch pali; wjele bydlerjow je w ſtrachu. W Charleſtonje w połodniſchej Carolinje je tornado wulku ſchkodu naczinił.**

Pokazowaŕ za cźitanje łacańskeho pisma

Sserbſki prawopiš ſ łacźanſkim pišmom žo łóžo cźita dyźli ſerbſki prawopiš ſ nemſkimi pišmikami. Cźeſcźeni cźitarjo a cźitakki to ſe ſcźěhowazych pſchikładow ſpóśnaju.

We łacźanſkim prawopižu cźita žo:

c łaž **cź**, na pſchikład cźrjop łaž cźrjop, cźowjek łaž cźłowjek, cźoło łaž cźoło;

ć cźita žo łaž **ćź**, na pſchikład ćelo łaž cźelo, ćeta łaž cźeta, ćémnoſć łaž cźémnoſćź;

š cźita žo łaž ſch, na pſchikład štučka łaž ſchtucźka, štwórtk łaž ſchtwórtk, šmrěk łaž ſchmrěk, šćuka łaž ſchcźuka;

kř cźita žo łaž ſch, na pſchikład kříž łaž ſchciž, křidło łaž ſchidło, křida łaž ſchida;

s cźita žo łaž ſ, na pſchikład sowa łaž ſowa, sanki łaž ſanki, słoma łaž ſłoma:

z cźita žo łaž ſ, na pſchikład zorno łaž ſorno, zuwak łaž ſuwak, zapis łaž ſapiſ.

tř cźita žo łaž tſch abo tſ, na pſchikład třeſkańca łaž tſchéſkańca, třeſeń łaž tſchéſcheń, třeska łaž tſchéſka třihać łaž tſihać, třo możojo łaž tſjo mużojo, tři żony łaž tſi żony.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Der Gemeindeweg von **Dóbka nach Trado** wird vom 4. Juni ab bis voraussichtlich zum 20. Juni 1934 wegen Beschotterung für allen Fahrverkehr **gesperrt.** Der Verkehr wird auf die Nebenwege verwiesen.

Kamenz, am 30. Mai 1934.

Die Amtshauptmannſchaft.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Am **Sonnabend, den 2. Juni** vormittags ½10 Uhr, werden beim Finanzamt Bautzen, Sebanſtraße 17, öffentlich meiſtbietend versteigert: 1 Poſten Herren- und Knabenanzüge, Damenſchuhe,, 1 gebr. Motorrad, 1 Jahresuhr, ſechs elektr. Lampen, 2 Badewannen, Silberſachen, 1 Damenſattel, 1 Damenfahrrad, 1 elektr. Sonne und 1 Schreibmaſchine (Diamant).

Finanzamt Bautzen
Vollſtreckungsſtelle.

Nastupa předawanje a installaciska dźěławosć milinarńe

1. Po wobzamknjenju měšćanskeje rady je so předawanska a installaciska dźěławosć milinarńe zastajiła.

Nastupa wotewzaće koncesije

2. Elektro-installaciskej firmje Alfreda Herbsta w Budyšinje na Schliebenskej dróze 9a je so dowolnosć za našu zastarańsku krajinu po wobzamknjenju wubjerka dźesaćoch wzała.

Direkcija měšćanskeje milinarńe.

Wopytajće prošu

Běły tydźeń

w kupnym domje

Max Herde

w Budyšinje na Kamjeńnej hasy

wot soboty 2. junija hać do soboty 9. jun

Cyle wurjadne poskićenje

Łožowe šaty na tutych dnjach we sebje tun o!

hłowaki z kopřiwiny, šite, spodźiwnje tunjo	wot	0.29
hłowaki, běłe, šite, wosebite poskićenje	wot	0.49
hłowaki, běłe, šite, z knefłemi a knefł. dźěrkami		0.59
hłowaki, pisane, šite, wosebite poskićenje		0.75
hłowaki ze smuhateho płatu, šite		0.75
hłowaki, damast, šite, spodźiwnje tunjo		0.95
hłowaki, wobšiwane, přileżnosć	wot	0.95
hłowaki, wupierk, šite, reklamna płacizna		1.35
posleščowe počehnjenje, kopr., spódn. posleśco	wot	1.95
posleščowe počehnjenje, kopřiw., wosebite poskićenje		1.95
posleščowe počehnjenje, šite, składnosć	wot	2.50
posleščowe počehnjenje, linon, šite, wos. poskić.,	wot	2.50
posleśč. počehnjenje, ze smuh. płatu, šite, w. zražak		2.95
posleśč. počehnjenje, damast, šite, spodź. tunjo, wot		3.95
wupjerk za spódnje posleśco, šity, jenož mała dźělba		4.95
wupjerk za zwjerš. posleśco, šity, jenož mała dźělba		4.95
wupjerk za zwjeršne posleśco, garant. prawe a pjerjonjepřepuščace, wosebita składnosć		7.95
posleščowe počehnjenje, kopřiwina, šite za 2 wosob.		2.50
posleščowe počehnjenje, pisane, šite za 2 wosobje		3.95
posleščowe počehnjenje, ze smuhateho płata šite za 2 wosobje		3.95
posleščowe počehnjenje, damast, šite za 2 wosobje		4.95
wupjerk za zwjeršne posleśco, prawy a pjerjonjepřepuščacy, za 2 wosobje		9.95
płachty, woseb. dźělby, kopřiwina		0.95
płachty, běłe, wosebita dźelba		0.95
płachty, dowlas, sylna qualita, 150/200		1.35
strowotne płachty, z wobrubjenim om 140/220		1.75

zbytki na tutych dnjach enormnje tunjo!

sportowe košlowe tkaniny, zbytki, 2. wubjerk	wot	0.19
percal za košle, zbytki 2. wubjerk	wot	0.19
kopřiwinja za košle, zbytki	wot	0.15
tkaniny za košle, zbytki 45 cm šeroke	wot	0.12
dowlas, 140 cm šeroki za płachty, zbytki	wot	0.59
smuhaty płat, zbytki	wot	0.59
satin, zbytki běły 100 cm šeroki	wot	0.19
linon, zbytki	wot	0.29
mako — tkaniny, zbytki	wot	0.29
tyrps, běły 100 cm šeroki zbytki jenož		0.50
tkaniny za košle, 80 cm šeroke wos. dźělba	wot	0.29
cefir za drasty a košle	wot	0.29
linon, 80 cm šeroki wos. dźělba	wot	0.39
mako. tkaniny, wos. dźělba	wot	0.39
košlacy barchent, pisany wos. dźelba	wot	0.29
košlacy barchent, běły wos. dźělba	wot	0.39
trjenja, wosebity zražak	wot	0.09
hadrjeśća, wosebita dźělba	wot	0.10
drel owe twjelki, wosebita dźělba	wot	0.25
frotejowe twjelki, wosebita dźělba	wot	0.39
dźěćace sukničky, wušelake wulkosće, tunjo		0.25
dźěćace nócne drasty, małe wulkosće, dwojedźělbne		0.95
žonjace nócne drasty, wosebita dźělba, tunjo		1.95
dźěćace pryncesowe šlypřy, wosebita dźělba		0.39
dźěćace mako-košiki, małe wulkosće		0.25
žonjace košle z kholowčkami, trikot, wše wulkosće		0.95
dźěćace pryncesowe sukničky, z wušiwanjom	wot	0.50
žonjace šlypřy, mako, wosebita dźělba	wot	0.39
žonjace šlypřy, wum. žida, z wubj. woseb. dźělba		0.50
hólčace nócne košle, kóždy so dźiwa		0.95
košlički za najmjeńše, trikoty, wos. dźěłba	wot	0.19
dźěćace trikoty, porejane, wos. dźělba		0.25
žonjace soški, běłe składnosć	wot	0.25
dźěćace drasty, batist, indantiren	jenož	0.29
dźěćace šlypřy, wosebje dźělba	wot	0.29
hołčace pryncesowe sukničky, płalowe, wše wulk.		0.59
hołčace polo sukničky, wosebje dźělba	jenož	0.39
žonjace košle z paskom, wobdźiw. tunjo	wot	0.59
žonjace košle ze zapin. na ramu. a wušiw.	wot	0.59
žonjace nócne košle, kóždy so dźiwa	wot	0.95
pryncesowe sukneje, mako, wosebje dźělba	wot	0.95
košle ze zasadkom, tak dołoko hać dosahaja	wot	0.95
mužace košle z kopřiwiny, tunjo	wot	1.25
mužace barchentowe košle, tunjo	wot	1.35
mužace barchentowe košle, běłe	wot	1.95
mužace košle, běłe	wot	1.95
zwjeršne košle, běłe, woseb. składnosć	wot	1.95
zwjeršne košle, pisane, wos. dźělba	wot	1.95
košle k swjatokej tydźenja, wos. dźělba	wot	1.95
polo-košle, wos. dźělba	wot	0.95
normalne košle, wos. dźělba	wot	0.95
mužace spódnje kholowy, podšite, wše wulk.	wot	0.95
mužace mako spódne kholowy, wše wulk.	wot	0.95
mužace normalne kholowy, tunjo	wot	0.95
žonjace drasty, běły, panama, kóždy so dźiwa	jen.	1.35

Njeskomdźće tute duny!

25 lět

reelnosć - kwalita wubjerk - tunjosć

zasady čestneho překupskeho stawa. Kaž dotal wostanu to moje směrnicy při kóždej nakupi—při kóždym poskićenju. Pruhuiće moje deleka zapisane poskićenia na kwalitu a płaćiznu — potom spoznajeće moju dowjednosć.

Gardiny z kružeńcn do burskich domow, běłe a pisane, mtr. 48, 28, 0.22
surowa kopřiwina 70 cm šěroka . . . . . mtr. 0.22
surowa kopřiwina 80 cm šěroka, dobra kwalita mtr. 0.35, 0.32, 0.30
kuchińske twjelki smuhate, wobrubjene a z wěšatkom 0.42, 0.35, 0.30
tkaniny za košle 80 cm šěroke . . . . . mtr. 0.45, 0.38, 0.35
trěnja čisty len, běłe kašćikate, 55/75 . . . štuka 0.48
trěnja čisty len, čěrne kašćikate, 55/75 . . . štuka 0.45
kuchińske twjelki, čisty len, smuhate wobrubjene a z wěšatkom, 46/100 štuka 0.48, 0.45
barchent „Köper", běły, 80 cm šěroki mtr. 0.58, 0.50, 0.48
panama běły, 80 cm šěroki . . . . . mtr. 0.68, 0.48
cychi kašćikate, 80 cm šěroke . . . . . mtr. 0.58, 0.48
etami 150 cm šěroke, běłe . . . . . mtr. 0.58, 0.48
frotejowe twjelki pastelowe barby 45/100 0.58, 45/90 0.48
kuchińske twjelki, pollenowe, čerwjene a módre smuhate, wobrubjene a z wěšak. 45/100 0.50
damastowe twjelki, běłe, pollenowe, wobrubj. a z wěšakom, 48/100 štuka 0.65, 0.58, 0.50
žonjace košle z nošakomaj, wušiwane, štuka 0.95, 0.88, 0.78, 0.58
surowa kopřiwina 140 cm šěroka . . . . . mtr. 0.68, 0.58
linon 80 cm šěroki mtr. 0.38, 130 cm šěroki mtr 0.78, 0.68
damastowe twjelki, běłe, čistolenowe wobrubjene a z wěšakom, 48/100 . . . štuka 0.88
frotejowe twjelki, w pastelow. barbach 58/110, dobra kujkosć . . . štuka 0.95, 0.88
žonjace košle běłe, krótkorukawate . . . štuka 1.78, 1.45, 0.98
přikrywy do zahrody 130/130 1.45, 1.25, 110/110, pisane štuka 1.35, 0.98
žonjace košle ze zapinadłom na ramjenjonaj, z wušiwanjom . . . štuka 1.50, 1.45, 1.25
ložowe płachty z kopřiwiny, 140/220 . . . . . štuka 1.50, 1.28
košle za mužow z kopřiwiny, wulkosć 100 št. 1.50, wulk. 90 št. 1.35
trěnja, čistolenowe, běłe a šěre kašćikate wobrubjene a z wěšakom. 50/50 . . . 6 štuk 1.38
ruby na blido běłe 130/160 štuka 1.78, 130/130 štuka 1.48
žonjace nócne jaki z wokołu zhibnjenym khornarjom . . . 1.98, 1.48
ložowe płachty z kopřiwiny z dwojitym srěnim dźělom, 140/220, štuka 1.95, 1.72
košle ze zapoložkom prima kwalita, wulkosć 5 1.95, wulkosć 4 1.75
trěnja, čistolenowe, swětło- a čěrnokašćikate, wobrubjene a z wěšatkom, 55/55 6 štuk 1.98, 1.78
blidowy ruby běły damast, 130/220, štuka 2.75, 130/160, štuka 1.95
blidowy ruby běłe-, módre-, złoto-frinsekašćikate, 130/160, štuka 1.95
ložowe płachty běłe, z wobrubom, 150/225, 2.35, 140/225, štuka 1.98
strowotne ložowe płachty z pisanej kromu, 140/220 . . . . štuka 2.45, 1.98
mužace nócne košle štuka 2.75, 2.45, 1.98
mužace nócne košle pisane, batist. mod. wuwjedźenje, št. 2.75, 2.45, 2.25
wuměłske gardiny 3dźělowe . . . . . wokno 5.75, 4.75, 3.95
kofejowy rub běły, ze 6 servijetami 5.50, 4.95, 4.50
linonowe počehnjenja šite. z wušiwanym zahłowčkom 4.50
počehnjenja, pisane, z 2 hłowakomaj, nješte. prima kwalita 5.75, 4.95
počehnjenja ze smuhateho platu z 2 hłowakomaj, nješte, prima kwalita 6.75, 5.50
linonowe počehnjenja šite, z wušiwanym a z njewušiw. hłowakom 6.95, 5.50
počehnjenja, „Stepper" z 2 hłowakomaj, nješte 6.95, 5.95

A. Bokelmann nasl.

Założene 1892 **w Budyšinje** **Serbske hrjebje 2**

Gardiny

Gardiny dacja a płaćizny hódno pola

Kurla Erlera w Budyšinje na Žitn. wik. 28

Ratařstwo 28 kórcow wuike, jara dobre twarjenja w blizkosći Budyšina so přepachtuje. Trěbnych je 3000 hr. za inventar a 200 hr. wěsłoscow.
A. Mechelk w Budyšinje, Sedanska dróha 16.

Lanz - Bulldog - trekarje

za ćežke transporty, abo na rolu a k poboncej, dźesać tysac króć w trjebanju. Generalny zastupjeř

Carl Gast w Budyšinje
Telefon 3290

Stollin prawe terpentinowe-bencin. *Jadrowe mydło*
Njepotrjebuje za mazanje rucy a šaty. Wotstroni woljowe, sazowe, krawe, zrudze hlahl. Rykel 0.30 w předawarni
H. Rudolph jenož Hauensteinska hasa čo. 4

Anker
Diamant
Janko
Góricke
koła
Wulki wubjerk.
Cirka 2.0 kolesow na składze.
Napłaćenje 10.-hr.
tydźeńske dźělby z 2.- hr. poč.
Stare koła přijimu jako napłaćenje
J. Schieback
Mužakowska dróha 4

Serbska holca
wokoło 20 lět stara, do evangelskeho farskeho domu so pyta. Zamołwjenja pod J 15 na wudawarnju Serbskich Nowin.

W Hodźiju

mała leźownosć
z *bróžnju, hródzu, zahrodu,* přećelnjenja dla hnydom na předań. Khwatne naprašenja na
Lehmann.
Seminařska hasa 511.

Lampy za jězdne kola
gumij za jězdne kola
też tajke z małymi rjanostaymi brachami, płaćizny hódno, wulki wubjerk.
Kolesa a też 2 trjebanej žonjacej kolesy pola
Thomasec bratrow
w Budyšinje na Kanjeńtn. hasy 16

Rjane gardiny a šwedski płat
kupujeće derje a tunje pola
J. Würker w Budyšinje
też na mandźelstwo we poźěonki na Zwonkowej Lawskej hasy 10, rožk Kronprynzowego muosta.

Dźěćace kolesa
we wšěch wulkosćach ma tunjo
Jan Schieback
na Mužakowskej drózy 4

jězdne rjady
„Blitz“
lěćne wudaće 1934
płaćizna 1.— hr.
hromadźe z wosebitym zežišwkom za autobusy na předań
w Serbskej knihařni

Tuni niedźelski wulět z wosebitym ćahom do Iserskich hór

Njedźelu 3. junija 1934 ze 60 proc. potuńšenjom płaćizny do Flinzbergskich kupjelow a Wigandsthala-Schwarzbachskich kupjelow.
Jězdna płaćizna wot Zhorjelca a wróćo do Flinzbergskich kupjelow 2.40 hr., do Wigendsthala-Schwarzbachskich kupjelow 1.80 hr.

Z Budyšina wotjěžde so njehdže 5.43 hodź.
do Budyšina wróći so njehdže 23.42 hodź.

60 proc. potuńšenja jězdneje płaćizny też za jězbu wot nastupnych dwórniščow wosebiteho ćaha a wróćo.
Najdrobnišo pola wšitkich wudawarnjow jězdnych lisćikow a pućowańskich biurowow.

Železniski wobkhad. hamtaj w Zhorjelcu a Budyšinje

Pěskowa jama

Pěsk

Drobny wobmjetkowy betonowy murjowański twjerdy pěsk atd.

kóžda dźěłba so hnydom poda.
Najtuńše wobličenje.
Wotłožowanje wotpadkow atd.

Autowy park, wóznistwo a pěskowa jama
Willi Pätschke Bismarckowa dróha 12 telefon 3900

Singerowe kursy

Přichodny kursus wo
šiću, wušiwanju a zašiwanju
na Singerowej domjacej šijacej mašinje
budźe w času wot 4. hač do 13. junija 1934 w 14 hač do 19 hodź **w „Běłym Konju“ w Budyšinje, Zwonkowna Lawska hasa.**
Přizjewjenja njech so stanu w předawarni Singerowych šijacych mašinow akc. tow. w Budyšinje na Bohatej hasy 14.

Dźensa nowa

Berliner Illustrirte

dostanjeće w Serbskej knihařni abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin“

Jenož **20 pj.**

Gustav Brendler nasl.

wobsedźer Max Scheumann
w Kamjencu na Budyskej drózy 36
poruča swój bohaty skład wšěch druzin
tobakow, cigarow, cigaretow
we wšěch płaćiznach

Kupujće pola našich inserentow!

Suknowy skład a krawcownja

Großmann

Bohata dróha 29, I
w domje firmy Kristeller. — Zane klamy!

Wulki skład nowočasn. suknow a podšéwow

Płaćizna za zhotowjenje woblekow a mantlow ze wšěm přisłuškom na čistym lenu a konjacych wosankach dźěłanych
Też ze sobupřinjesenych suknow.
Pěkna *forma.* — *Wuporjedźam* a žehlu!

wot **hr. 25** počinjo

Přiloha k čisłu 124

SERBSKE NOWINY

Stwórtk 31. meie 1934

Wobstaranje dźěła za wójnske woporу!

Sakitanje kraja je cjeſtna winowatosć němſkeho muża! A tohodla dyrbja němſcy mužojo, wudowy a syroty, mandźelſcy a nanojo němſkeho naroda, kotſiž su krej a ſtrowosć wuzwali, wožebitu nahladnosć a cjeſć wužiwać!

Tutu ſaſadu, kotruž jako nazionalſozialiſtojo hižo pſched lětami ſa němſke wójnſke woporу poſtajichmy, nabywa jenož potom wuſnama a wuſtutkuje ſo praktiſky, hdyž wſchitke worſchty luda a wſchitzy ludowi towarſchoſo ju ſpóſnaja, tak ſpóſnaja, ſo ſo tež woporam wulkeje wójny 1914/18 ſe ſkutkom pſched wočzi ſtaji, ſo je ſo po powrócze w němſkim ludźe w januarje 1933 tež ſa nich nowy cźaſ ſapoczał. We wokomiku, hdyž ſmeja wſchitzy ludowi towarſchoſo w ſmyſle tuteje nazionalſozialiſtiſkeje ſaſady cjeſcźowonoſcź pſched wojerſtwom, ſo ſa wſchě worſchty ſamo wot ſo rosumi, ſo ſo na widomne waſchnje tutym wojakam ſtareho wójſka dźakuja ſa to, ſo ſaſtaja ſ krwju, žiwjenjom a ſtrowoſcźu wójniku thodoju ſ jeje ſtrózelemi wot němſkeho wótzneho kraja woteńdźerżowachu, ſo ſu po cźeſtnich powójnſkich wojowanjach tohorunja ſe ſaſtajenjom ſwěje ſamoho wſchitke hrózby hrożazeho bolſchewiſtiſkeho knježerſtwa wotrazyli a wobſtacźe němſkeho hoſpodarſtwa a jeje dźěłowych měſtnow ſe žylnej ruku ſchkitachu a ſdźerżachu.

Niż ſ rentami ma ſo ſtaremu frontſtemu wojowarjej jeho rjekowiſtwo wotrunacź, ale ſ cjeſtnym měſtnom we ludowych dźěłarnjach. Tu nětko płacźi, ſo by ſe wſchej raſnoſcźu ſo kóžda możnoſcź ſapſchimnyła. Na kóždy pad pſchiſteji nětko wójnſkim woporam prěnje prawo na chléb a dźěło, hdyž je ſo ſ wožebitej akziju ſa ſtarych wojowarjow a ſtroninych towarſchow bitwa wo dźěło w tutym naſtupanju wołóźika. Snapſchecźiwjenje, kiž prjedy hušto žłyſchachmy, ſo roſtſěleni ſtari wojazy njeju wjazy połnohódne dźěłowe mozy, dyrbi ſo na kóždy pad wotpokaſacź a powſchitkownoſći ſo na to rjez, ſo dyrbja mozy, kiž běchu dobre doſcź, němſke hoſpodarſtwo w jeho wobſtacźu ſe ſaſtajenjom žiwjenja ſakitacź, nětko tež dobre doſcź bycź, ſo w tutym hoſpodarſtwje jako dźak ſa ſwoje wukony doſahajeho chléba namakaju. Bjes dwěla ſu ſtónczenje mało dowidźliwe ſtrony w powołankſkich ſkupinach dźěłodawarjow tež ras wuprajili, ſo maju ſo wójnſcy ſranjeni wojazy nimo toho jako doſtawarjo renty a dwójni ſaſtužerjo wobhladowacź. Napſchecźo tutomu ſnapſchecźiwjenju njemóže ſo wótrje doſcź wuſběhacź, ſo tuchi „niż połnohódni dwójni ſaſtužerjo“ dźěłanſke měſtna, hdźež we wójnje a po wójnje dorośtna młodźina ſwoje ſeźiwjenje namaka, ſakitachu; njebychu-li to cźinili, bychu tute měſtna hižo dawno w rospadankach leżałe.

Zyle ſamóžne płacźi tež pſchi wobſtadźenju dźěłowych měſtnow, kiž ſjawna ruka wudawa. Sakoń k ſaſopoſtajenju powołankſkeho ſaſtojnſtwa je zyle prawje wſchitkich ſe ſaſtojnſtwom wotſtronił, kotſiž wobhladowachu ſa ſwój nadawk, pſchecźiwo ludowſkemu hibanju wojowacź a jo bojkottowacź. So bychu ſo po tutym ſakonju wupróſdnjene měſtna ſ worſchtow wójnſkich ſranjenych wobſtadźiłe, dyrbi ſo ſamo wot ſo rosumiecź. Wěſo ſo dźěła tutych měſtnow hušto ſnapſchecźiwja, ſo ſu wójnſcy ſranjeni we ſwojej ſchérokej maſy mjes 40 a 50 létami nětko pſchestari, ſo bychu ſo do ſtatneho ſaſtojnſtwa pſchijecź mógli. Tuto ſtejiſchcźo dyrbi do ſańdźenoſcźe ſłuſchecź. Też tu ſwědcźi ſranjeny wojak wo ſwojej njeſpěchcźiwoſcźi pſched ludom a ſtatom ſe ſwojim cźěłom, ale po ſkónczenju wójny dźeſatnjſchi 40- a 50létni wěſcźe pſchestari njeběchu, ſo bychu ſo jako ſaſtojniſy a pſchiſtajenjo pſchijeli. Dyrbjako-li ſo potom hiſchcźe ſnapſchecźiwjecź, ſo ſo ſranjeni do ſaſtojnſtwa njehodźa, dha njech ſo ta wotmołwi, ſo ſo kóždy ſranjeny do ſwojeho noweho ſkutkowaniſchcźa ſadźěła a ſaźiwi ſe ſamóžnym poddacźom a dopjelnjenjom winowatoſcźow, kajkeż ſo ſa njeho hižo w aktiwnej wójnſkej ſłužbje 1914/18 ſama wot ſo rosumjeſche.

Nazionalſozialiſtiſke ſaſtaranje wójnſkich woporow proſzy tohodla dźeńſa ſnowa wſchitke worſchty luda a wſchitkich ludowych towarſchow:

Dajcźe ſwoje najlépſche, kóždy po ſwojej mozy a wotpłacźcźe ſwój dźak wójnſkim woporam, hdyž jim chléb a mſdu dacźe!

F. Boden,

wotdźělenjowy wjednik ſa wobſtaranje dźěła pola hamta ſa wójnſke woporу nazionalſozialiſt. ſtrony.

Dar Sakſkeje ſa kanzlera.

Waſa ſe ſtatneje porzlinańnje w Miſchnju, kotruž ſakſke knježerſtwo wſchěm wjednikej pſchi jeho wopuczu w Drježdźanach pſchepoda. Waſa je 45 zm. wulka a je ſo po ſtarych motiwach ſhotowiła.

Zjednoćeństwo khutnych biblijinych ſlědźerjow zakazane

Sakſke knježerſtwo je ſ wukaſom ſ 18. haprleje 1933 ſjednoćeństwo khutnych ſlědźerjow w Sakſkej zakazało. S tutym wukaſom je ſo tele dny tſeća wulka khłostaza komora Drježdźańſkeho krajneho ſudu ſaběrała.

Pſched ſudom jédnacze wožobow, mjes nimi nětkotre žony, ſtejachu, kotrejž běchu ſo pſchecźiwo ſakſkemu wukaſej ſ 18. haprleje 1933 pſchešeſche. Jim ſo porokowaſche, ſo ſu **organiſatoriſte wobſtacźe ſakſkeho ſjednoćeńſtwa dale wudźerżeli** a ſo njedźiwajcy ſakſkeje w ſmyſle ſjednoćeńſtwa dale poczinili. S jenym wumſlacźom běchu wobſtorżeni hiſchcźe po wudaczu ſpomnjeneho ſakſkeho wukaſa cźažopiſ khutnych ſlědźerjow w biblíji „Złoty wět“ rozdźělili, a jedyn ſ wobſtorżenych bě po 25. haprleji, potajkim po ſakſkej, wós wobſtarał, ſ kotrymž dyrbjeſche ſo 39 ſobuſtawow nětkubjeſcźeje Miſchnjańſkeje měſtneje ſkupiny ſjendoćeńſtwa khutnych ſlědźerjow w biblíji ſ ſobu do Barlina dowjeſcź, cźemuž pak je polizija ſadźěwała.

Wobſtorżeni přejachu, ſo ſu ſo pſchecźiwo ſakſkej pſcheſchli, a jich ſakitał pſchede wſchěm praji, ſo **ſakſi wukas ſ 18. haprleje 1933 po prawje njeplacźi** a pokaſowaſche na to, ſo tutón wukas němſkej wuſtawje napſchecźiwo ſteji. Saſtupjeć wobſtorżenych ſtejiſchcźo ſaſtupowaſche, ſo je ſjednoćeńſtwo khutnych ſlědźerjow w biblíji nabožniſke towarſtwo w ſmyſle němſkeje wuſtawy, kotrejž ſo ſ wukaſami jeneho kraja njehodźi ſakſacź. Sakitał ſo pſchi tym na nowy roſſud ſcheſteho khłoſtazeho ſenata němſkoſtatneho ſudu ſepjerasche, kotrýž bě wuprajił, ſo je ſjendoćeńſtwo khutnych ſlědźerjow w biblíji **nabožniſke towarſtwo**. W roſſudźe wožebiteho ſudu w Darmſtadtu, na kotrýž ſo ſakitał powoła, je ſo ſjednoćeńſtwo khutnych ſlědźerjow w biblíje jako **nabožniſke towarſtwo** pſchipóſnało. Na tutón wuſud ſo powołajo ſakitał wobſtorżenych praji, ſo naſtupny ſakſki wukaſ po prawje njeplacźi, **a** namjet ſapoda, ſo dyrbja ſo **tohodła** wobſtorżeni wuzwolnowacź.

Napſchecźiwo ſakitarjowym wukłožowanjam bě ſtatne rěcźniſtwo měnjenje ſaſtupowało, ſo je ſakſki wukaſ ſ 18. haprleje zyle po němſkej wuſtawje łożeny, a ſo ſjednoćeńſtwo khutnych ſlědźerjow w biblíji njemóża jako nabožniſke towarſtwo płacźicź.

Khłoſtaza komora wukońcźa ſakitaria njepſchipóſna a wſchitkich wobſtorżenych po wukaſu ſ 18. haprleje 1933 w ſwěru ſ němſkoſtatnym wukaſom ſ 28. februara 1933 k ſaſtwu na ſchtyri měſacy ſaſudźi.

We ſwojim wuſudźe ſo khłoſtaza komora na dobroſdaczje jeneho ſnamjenitého wězywuſtojneho ſepjerasche, w kotrymž ſo praji,

ſo ſo ſlědźerjo w biblíji njemóża jako nabožniſke towarſtwo wobhladowacź.

Wězywuſtojny bě ſwoje ſtejiſchcźo na to ſakožił, ſo ſlědźerjo w biblíji njejſu pſchiwiſiwarjo ſhromadneho wěrywuſnaca, ale ſo móże ſo jenož wo wuczbnym měnjenju w biblíji rěcźecź. Khłoſtaza komora we wuſudźe wuraſnje ſwěcźi, ſo pſchi tychle wobſtejnoſcźach ſakſaſanje ſlědźerjow w biblíji w Sakſkej, kotraž ſo ſ wukaſom ſakſkeho knježerſtwa ſ 18. haprleje 1933 wupraji, **po prawje płacźi.**

Prěnja běła róża

Ranje je. W powětſiju je cźopło. Sahroda ſo we milych pruhach khadźajeho ſłónza wſcha błyſchcźi. We ſuſodſtwie thapon ſaſpěwa; w dalinje jemu druhi wotmołwja. Wſchě kwětki ſu wotucźiłe. Ssu połne radoſcźe. Tſchepjetajo ſtſchaſeja roſyne kapki, kiž ſu ſo wo nóż na nje naſtydale, wot ſo; wjeſele a wźiwne poſběhuja ſwoje pſane hłóſcźki, ſo bychu na Bożi ſwět pohladałe.

Mſcho je tak ſwětło, cźicho, rjenje!... Radoſcź žiwjenja tele mólcźke, wonjaze ſtworjeńcźka mózne wobjima. Sdobom mjes nimi bojaſliwy, ſpěſchny ſchepot naſtanje.

„Hlajcźe! Schto to je?! Na Róžu, na Róžu pohladajcźe! Schto je ſo ſ njej ſtało? Je dha to ta ſamžna Róża — naſcha ſławna Róża?... Hdźe dha je jeje purpurojta, kraſna draſta woſtała? Ju dźe njepóſnajeſch! Je dha wona to?“

Takle kwětki, wulke a małe, roſhorjene a ſ nuſnotu jena druhu w rěcźi pſchetorhujo, wołachu.

„Mcźera wjeczor, we wuſnjenju, hiſchcźe ſym ſo tak wjeſelił nad njej“, ſarěcźa błédy Lewkoj; „najrjeńſcha Róża mjes wſchěmi! ſebi myſlach; a dźeńſa taſle pſchemėnjenje!?“

„Ssotry, towarſchki!“ módrojta Belle de jour (je družina powitkow) ſwoje ſuſodźiny zubaſche (— wone běchu wócźaz jenož poł woſtrych a ſajo ſdrémnyle —) „ja ſnohu, ja ſnohu, wotucźcźe zyle! Spałe ſcźe dotho doſcź! Njeje cźaſ drěmacź — hdyž ſo tak njewuſłédźite wězy ſtawaju, dyrbjał kóždy na nohach bycź... Powſłeſcźe na naſchu Róžu!“ Wſchě Belles de jour ſdobom wócźaz doſpołnje wotezrichu a, wuhladawſchi Róžu, ſo jim każ ſezyny ſe ſadźiwanjom a ſtrachom.

„Stań ſo nětchto ſ kimžkuli druhim ſ naſ“, pomaku a wuraſnje fijaſkojta Jurinka (Georgina) rjekny, „to móhł ſo tala bjes ſtracha woprašcheć, ſo wobhonjeć; ale Róžu pola naſ ſtajnje jako wobſedniſchu wuběhuja a ſebi njeſmeja, ju wumwapraſchowacź.“

„To pak hiſchcźe je wulke praſchenje, hacź tej jej woprawdźe prěnjowotnu łłuſcha“, thila ſo k Jurinzy doſhonohaty njelepy Pawk; „to hiſchcźe ma ſo ſtaroſcźiwje pſchepytacź.“

„To je dawno ſnate, ſo ſo cźeſcź pſchecźo po ſaſłužbach njewudźela“, Jurinka ſ khłoſom ranjeneje cźeſcźe wotmołwi. „Ale to dyrbi kóždy pſchipóſnacź“, wona ſwoje ſijaſkojte, ſkomocźane łopjeſchka hordźe roſcźerjejo, pokracźuje, „jo ſtej nježnoſcź a rjanoſcź Róże wožebicźe lubosnej, a ſo...“

„Ach, moja łuba!“ ſ wěſtej měſchcźańſkej bjesboſaſliwoſcźu Pionia (piwonja) jeje rěcź pſchetorhnje; „wy pſchecźo wo prjedawſchej Róži rěcźicźe — to je wérno, prjedy też běſche jeje barba pſchecźo pſche wſchu měru nježna; nětko pak, pohlejcźe, na cźo je wona podobna“.

„Ja ženje k jeje cźeſcźowarjam łłuſchał njejžnym“, pſchijmpomni dołhonohaty Pawk. „Ja namkam, ſo ſu we naſchim poſtitonym létſtotku podobne wumyſlene ſtworjenja njeſměrnje k wobžarowanju a ſměſchne...“

„Mjes namaj budź prajene“, ſo pſcheſežne Boże błónczko (Coccinella) k Zattzy (Convallaria) wobrocźi, „tutón Pawk je njeſnjeſny pedant!“

„Wo to pokoj! Mój ſtajnje pſchecźiwnje na moje nerwy ſkutkuje“, wuraſy ſe ſkwatnej, nježnej rěcźu Zattka, ſe ſwojimi ſwónczkami ſatſchaſnywſchi każ ſ kuſbźeńkami. „Haj a Pionia je mi też pětna! A wobaj wonaj Różu wobrěcźitaj!... Ach, mje to woprawdźe druhdy tak hněwa, a tola jich njepjeſchemėniſch .. haj, na naſ małych ani wjele njekedźbuja — my w łcźenje woſtanjemy. Wyſche teho też je tak rjez haiba, ſjawnje, pſchede wſchěmi tudy ſwoje měnjenje wuprajicź.“

Njeſejapomniczki (Myoſotis), wuſkuſchawſchi ſłowa Zattki, nicźo njeprajachu, ſ dźěcźazym wjeſelom jenož na ſo ſhladowachu a ſ hłójcźku kiwachu, jako ſnamjo dołpołneho pſchihłoſowanja. Ale ſtawy pſchemėrnje roſcźěrjeneje ſwójby Sswatkam (Viola tricolor), poł fijaſkojtych poł na ſołcź, (je to wulke pſchecźeſtwo: ſotry, bratſja, cźety, dźěcźatka, wnucźata) wołachu wſchě unižono: „Haj, haj, to je wérno! Tak je, zyle tak!“

„Pożłuchajcźe, lube towarſchki a pſchecźeſelniży!“ dźeſche ważnije a łbźenje Tulpa, cźémna ſe žołtymi a cźerwjenymi ſmużkami a dypkami; „my wſchě ſmy nahle pſchemėnjenje w Róži pytnyle — wſchě ſmy we wěſtej njeměſtoſći. Ja měnju, naſcha pſchiſłuſchnoſcź je, ſo ſ Róži ſamej wobroczicź ſ próſtwu, ſo by nam tole ſpoždźiwe ſjewjenje roſjaſniła. S njej je ſo nětchto njeſwěſchene ſtało — wona traj naſcheje rady, naſcheje pomozy potrjeba...“

„Ach ně, to trjeba njeje! ju bojaſliwje Lilija w rěcźi pſchetorhny; „ja ſym dźeńſa ſaże waż wſchěch wotcużíła. Napohlad Róże je mje njewuprajnje ſrudźił. Ja ju horzo lubuju a jeje naturu derje ſnaju — je-li wona, tak njewocźakowano ſa naſ, ſwoju kraſnu draſtu wot ſo cźiſta a ſo ſ jenym bobom, dźak nětkajkemu dźiwej, ſ barbu, podobnej na moju błédu draſtu, wodźéła, dha ſo tu, wěrcźe mi, potajnoſcź thowa, potajnoſcź wulkeje ſrudoby. Hlejcźe, wona je ſo wſcha ſamła a we hłubokich myſlach a na naſche rěcźe njeſkedźbuje. Njebudźmy ju! Njepſchiſtojne. praſchenja mohle ju ranicź — a wy wěſcźe, moji lubi pſchecźeljo, ſo dyrbi naſ njeſboże bliſſcheho niż jenož rudźicź, ale ſo dyrbimy jo też ſ cźeſcźu ſanicź mécź.“

Na ſłowa Lilije, kiž běchu cźicho, ale ſ jaſnym hłoſom a ſ wutrobnej ſaharcjonjcźu wuprajene, ſledowaſche mjes kčeſkami powſchitkowny ſchepot pſchipóſnacja.

„Mi ſo ſda“, na jene dobo tolity a jara piſany cźeſnik, wócźaz poniżnje ſ ſemi ſłožujo, ſarěcźa, „mi ſo ſda, hdyž njebjo ſpytowanje pódcźe, mamy jo ſmużicźe, haj ſ dźakownoſcźu ſnjeſcź, niż pał ſwoje horjo k temu

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk 31. meje 1934.

Josef Haydn.

S dnjom 31. meje 1934 dopjelni so 125 lět, so wulki komponist Josef Haydn mumrě.

Radio

Pjatk 1. junija 1934.

Königswusterhausen. Nimo snateho wschědneho programma: 11.30 sa maćerje. 12.10 tačele. 15.15 sa němske mlode holzy. 17 sport sa mkodźinu. 20.10 konzert namórskeho wojerstwa.

Lipsk. Nimo snateho wschědneho programma: 5.50 so burow. 15.15 sa žony. 17 sa młodźinu. 18.25 zwjatok. 20 politiski pschehlad.

Hischcze ważne z dnjowoho programma. Barlin: 20.30 Bruchnerowy konzert. Hamburg: 21.05 hodźina walćika. Mnichow: 19 symfoniski konzert. Rom: 20.45 komorna hudźba. Warschawa: 20.15 orchesterski konzert.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Anlážlich der 4. Wiedersehensfeier der ehemaligen 28 er Feld artilleristen wird die **Polizeistunde** in der Nacht **vom** 2. zum 3. Juni 1934 **für den Stadtbezirk Bautzen aufgehoben.**

Bautzen, 30. Mai 1934.

Stadtrat Polizeiamt.

Am 4. Juni 1934 findet eine Zählung der Schweine und der in der Zeit vom 1. März bis 31. Mai 1934 vorgenommenen nichtbeschaupflichtigen Hausschlachtungen von saugenden Ferkeln durch Umfrage statt. — Mit dieser Zählung ist eine Ermittelung der in den letzten drei Monaten geborenen Kälber verbunden, um auf diese Weise Unterlagen über die Schwankungen in der Milchanlieferung zu gewinnen, die durch die verschiedene jahreszeitliche Verteilung der Kälbergeburten veranlaßt werden. Die in der genannten Zeit schon abgeschlachteten Kälber sind daher mitzuzählen. Die am 4. Juni 1934 noch nicht gezählten Schweine, Hausschlachtungen und Abkalbungen sind sofort in der Polizeihauptwache, Hauptmarkt Nr. 1, zu melden.

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk 31. meje 1934.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,507	100 pólsk. złotych	47,25
1 jendźelski punt	12,71	100 čěskosł. krónow	10,43
100 šwajc. frankow	81,32	100 franc. frankow	16,50

Barlinska bursa wotewri wczera swoje wikowanje jara měrnje. Transferowe rozrěčowanje pschinješe jaźny rozsud, kotrehož so powschitkownje nadźijachu. Bursowe wikowanje wosta zlabe. Kursy ale jich běchu njestajne, swjetscha so wotdrjebjowachu. Wiki rentowych lisćinow wostachu tohorunja zlabe a kursy so jenož znadnje pscheměnichu.

Barlinske žitne wulkowiki so skoro dozyla njepscheměnichu. Rožka kupowasche so poměrnje derje sa Barlin a młyny w provinzy. Pschenica pak so wczera cyłko pschedawasche. Wowsa njeběsche wjele na wikach a wowsowe wiki wostachu dobre. Ječmjeń wobtkowa pscht měrnym wikowanju stajny wobtkhod.

Wczera płaćeschе w Barlinje zentnar

pschenicy: 9,40—9,65 hr., — rožk: 7,85—8,10 hr., — ječmjenja, nal.: 8—9,10 hr., wowsa: 8,40—8,50 hriwnow.

Nětotre płaćizny z Drjezdźanskich wikow.

Libjata 2—3,50 hr., kaćata 80—1,20 hr., kury, stare 2,50—3,50 hr., kury, młode 60—2 hr., holbje 1—3 hr., huzy, sarěsane 1,30 hr., kaćki, sarěsane 1,30—1,50 hr., kury, stare sarěsane 80—85 pj., młode sarěsane 90 [illegible] karpy 75 pj., liny 1,20 hr., jabłuka 5—45 pj., [illegible] zentnar 3—3,50 hr., punt 405 pj., jědźna łobsa [illegible] hać 25 pj., zybla 10—12 pj., křen 40—50 pj., [illegible] 4—5 pj., běły kał 13—14 pj., cźerwjeny kał 13—15 [illegible] hydrozity kał 50—70 pj., pětrschilka 10—15 pj., [illegible] 40—70 pj., rjewjen 7—8 pj., butra 1,40—1,50 [illegible] jeja 9—11 pj.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach

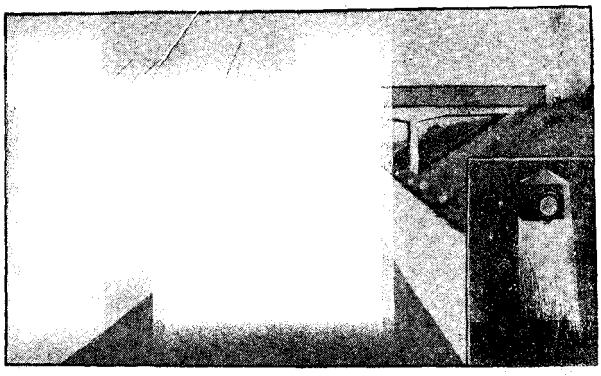
Złto a wolijowe symjo po *tunl* abo 1000 kg hewak 100 [illegible]

Płaćizny po złotej hriwnje.

	30. 5.	29. 5.		30 5	29
Pšenica	—	—	buny	8,10-8,90	8,10
rožka	—	—	weka	7,00-7,75	7,00
ječmjeń, nal.	160-164	159-163	módre lupiny	5,85-6,40	5,80
ječmjeń	—	—	žolte lupiny	8,00-8,75	7,90
wows	166-170	164-168	zeradella	7,75-8,75	7,75
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńć. muka	27,00	27,00	lany wosušk	5,90	5,85
ržana muka	23,25	23,25	such. truhanč.	5,35	5,-
ps. wotruby	11,75	11,75	běrnj. kruski	7,10	7,-
ržane „	11,25	11,25	syno, 50 kg		1,60
raps	—	—	ržana słoma		0,50
hróch, Viktor.	20,0-22,0	20,0-22,0	pšeńć. „		0,30
lane symjo	—	—	wowsna „		0,40
pjeluški	8,25-8,50	8,00-8,25	ječna „		0,40-0,50

Płaćizna za pšenicy za wupłodźerja 188 191 193

Płaćizna za rožku za wupłodźerja 157 160 162

Němska autowa dróha z Kölna do Düsseldorfa so hižo wuźiwa.

Pohlad na němsku autowu dróhu mjes Kölnom a Düsseldorfom, kotrejež wjetschi dźěl je dotwarjeny a so hižo wuźiwa. Wjesstrachowe pschiprawy tuteje dróhi su pschikładne. Druhe dróhi autowu dróhu ženje njeschižuja, ale wschitke pscheз mosty wjedu. Dokelž je twarstwa maćsina dróhow wschelakeje barby, wołoja prawe jězdźenje. Na woběmaj stronomaj dróhi su warnowaze kamjenje postajene. Wone tež w nozy najlepschu wěstosć jězdźenja smóžnuja, dokelž su na nich swěrźebla pschipramjene.

Da die Zählung nur **statistischen Zwecken** dient, werden alle Viehhalter angewiesen, den mit der Zählung Beauftragten alle erforderlichen Auskünfte zu erteilen.

Wer vorsätzlich eine Anzeige nicht erstattet oder wissentlich unrichtige oder unvollständige Angaben macht, wird bestraft.

Bautzen, am 31. Mai 1934.

Stadtrat, Polizeiamt.

Die genehmigte Satzung der Entwässerungsgenossenschaft Luga und Umgebung, Genossenschaft mit unbeschränkter Beitragspflicht nach §§ 99 flg. des Wassergesetzes liegt in der Amtshauptmannschaft Bautzen, Bismarckstraße 21, Zimmer 28 zu jedermanns Einsicht aus. Vorstandsmitglieder der Genossenschaft sind

Bürgermeisten Paul Sperling-Quos,
Landwirt Dr. Schulze-Luga,
Landwirt Johann Feister-Quos.

Bautzen, am 29. Mai 1934.

Die Amtshauptmannschaft.

Städtische Freibank Bautzen.

Sonnabend, den 2. Juni 1934 von 8—11 Uhr auf die Nummern 5201—5550, 1—100

Rohes Rindfleisch Pfd. 30 Pfg.,
rohes Schweinefleisch Pfd. 35 Pfg.

Die Freibankverwaltung.

Am 4. Juni 1934 ist auf Anordnung des Reichsministers für Ernährung und Landwirtschaft eine betriebsweise Erhebung der Getreideanbauflächen in Verbindung mit der Schweinezählung durchzuführen. Die Erhebung erstreckt sich auf die Anbauflächen von Roggen, Weizen, Spelz und Gerste, gegliedert nach Winter- und Sommerfrucht und Hafer.

Die Inhaber (Besitzer und Pächter usw.) werden [illegible] durch aufgefordert, sich rechtzeitig einen genauen Ueberblick über die Größe ihrer Getreideanbauflächen in Hektar [illegible] Ar zu verschaffen.

Die Erhebung erfolgt durch Zähler mittels Erhebungslisten und dient nur statistischen Zwecken.

Bautzen, am 31. Mai 1934.

Der Stadtrat, Polizeiamt.

Towarstwowski powěstnik.

Lichań. „Serniczka“ spěwa schiwórtk wječor 1/29 hodź. pola Schiwartza.

Na wschelake naprašowanja chzu sdźělić, so je [illegible] auto, tiž 22. junija do Hornjeho Ammergawa pojěhdźe, dawno polny. Schtož chce hischcze tuniu pschileżnosć wuźiwać, njech z druhim (9. julija) jědźe.

Sstodolik.

wužiwać, so bychmy w druhich zobuželnosćach wubudźili... Ja nichdy nikoho njeswudźu, ale napohlad sadwělowanja, kotrež zebi Róża dawa, je pischeźiwo wschěm prawidłam bohabojosće...“

„Dawa zebi jón wona woprawdźe?“ jeho Lilija pschetorhny.

„Ja nicjo wěste njepraju“, Cźerw wotmołwi, „ale tole sadźerżenje Róże ma so wo tak bóle porokowacj, dokelž je so wona, zrudźo po tym, schtož je so w poslednim cźasu wo njej powědało, jara pschehladała, so bych wjazo njeprajił...“

„To je kła“ Lilija wuraźy.

„To na žane waschnje wuczinjene njeje...“ rjekny z njeslepym směchom dołhonohaty Pawk. „Ja dźerżu so franzowskeho pschirźowa: „Zadyn kur bjes wóhnja“, pschistaji wón, jenu nohu daloko do prědka wukraczejo.

„Směm-li wschěm powědanjam wěricz, kiž mam wot wschelakich bruczkow, cźerwikow a muschkow“, Pionia rjekny, „— dha wo prawdźe...“

„Wěricz złuscha so jenož woprawdźitosći“, pschetorhny ju ważnje cźemna Tulpa. „Ja, po swojej naturje, z Rózu we wschěm pschesjene njejsym, ale ja njedowolu, so by ju schtó hrosnosćow winował, sepjerajo so jenicz zy na hole zwanja — to je njeczestnje.“

„Wy chcecje woprawdźitosć měcz, hm!“ wuraźy cźerw so naduwajo, ale potajejo swoje słoby a njespuschczo złóz ponižnosće: „hdy by njebył wulki prinzip — njeznudź swojeho bliźicheho —, kotrehož rym so, ja zebi to praticz smażu, se starsta dźerżał, ja mohł lohko na woprawdźitosć pokazacj, kajkeż zadacje...“

Kaž jenoż Cźerw rěczeć pocza, mjes kwětkami ropot nasta. Jemu njepschihłosnjo i hłójczku wijachu a kěžje mjes zobu schepotachu. Ale pscht poźednich złowach Cźerwja bu powschitkowne roshorjenje zalostne. Wschě kwětki, sabywschi zamu pschitomnosć Róże a zwoje krute wotmyślenje, so ju budźicz njechadźa, zwój złóz posdźechu. Haj zame najmjenische, a take bojaźliwe, kaž Zaitka, Rejebka, Njesapomnicźki, Ssomotki, na zwoju bojaźlikowosć sabuchu wschitke, wschitke wótije poćachu: „Kła! wschо tole je kła! My zmy dawno pytnyle, so rjanosć Róże, kiž zwojeho runjeza nima, sawisćz wubudźuje, — ale my njedopuschczimy, so by so nětkajši Cźerw skroblił, naschu lehnu, naschu nězny, naschu želnosćiwu kralowu hanicź!... Prjecz, prjecz z nim!...“ tak wone jena pschemo druhu wołachu.

„Ale to dyrbiu wusnacź, tajkejele smužitosće so wot kwětkow nadźak njejsym“, dołhonohaty Pawk brunemu brjuschkatemu Bruczkej do mucha saborcza. „Tu masch teź „poetiske stworjenczka“. Schto měnisch? — Kak zu so rosskobike! Schto měnisch?“

Bruny brjuschkaty bruczk pak swoje měnjenje njewupraji; zdyla so wón, jako stworjenje hacj na najbóle positivne, pschezo jara reserwowany dźerżeschе. Tónle ras pak wón, na druhe „schto měnisch?“ dołhonohateho pawka, jenicźky se sczěhnjenym: hm! wotmołwi... potom wón pomałku pod malenowy kěrćzk salezе. „Tole budje bóle zajimawe, dyžli wschěm jich wurěczowanja“ wón sa so bórbotaschе, młodyschke kopjeschko wotkuzowajo.

Wuhnaty tolsty Cźerw so z kopjena Tulpy, hdyž hdyschе so mi a tebi nicjo wuzynnyt, njeleje na semju dele wali. Do njeho maty strach sajeł njebe a wón so wschón do kule swi kaž jeż. Sp bęschе cźopku błeźk na tulpinym kopjeschku zhubił, jeho też malo njehrzebyschе. Wojeżeź wo pschichod jemu sasо nětkaż zmużitosć wrócźt. — „Wołokoczejeczene kwětki a hłubokowajene rózicźki!“ poczа wón so lischczo: „je-li so mi wy njesapowěcźe cźesći, moje wuprawnjenje wuźitnyschcez, dha wy — wo tym rym krucze pschezwědczeny —, po sprawnosći, kiž je wam wschěm pschinarodzena...“

Pokraczowanje sleduje.)

Zamolwity za spisnaćelski wobsah: A. Dučman, za nowosći dr. J. Cyž, wobaj w Budyšinje. D. A. IV. 1934: 2385.